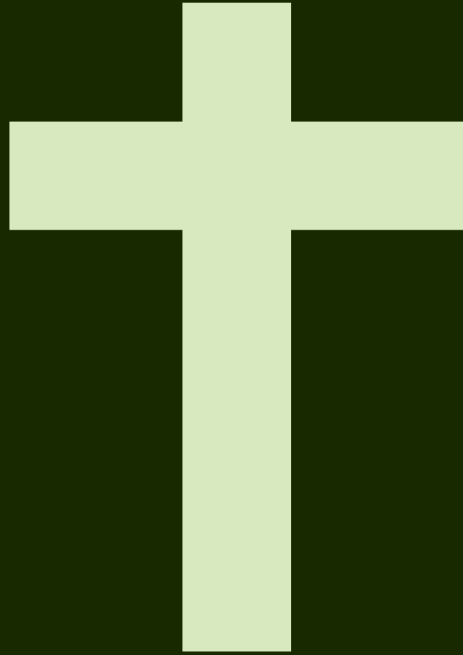

Gagek Mewis

The New Testament in the Central/Mapos dialect of the Buang
language of Papua New Guinea

Gagek Mewis
The New Testament in the Central/Mapos dialect of the Buang language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Buang Mapos long Niugini

Copyright © 2003 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Buang, Central/Mapos (Buang)

Dialect: Central/Mapos

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

18a972db-abcc-5dc3-9031-f1d4455b33c3

Contents

FRT	1
MATAI	3
MARKUS	58
LUKAS	94
JON	153
SINARĚ	193
ROM	244
1 KORINT	270
2 KORINT	294
GALATA	310
EPESUS	319
PILIPI	328
KOLOSĪ	334
1 TESALONIKA	340
2 TESALONIKA	345
1 TIMOTI	348
2 TIMOTI	355
TITUS	360
PILEMON	363
HIBRU	365
YAKOBUS	385
1 PITA	392
2 PITA	400
1 JON	405
2 JON	411
3 JON	412
YUT	413
NEBĚ PESEPSĚN	415
NETATEKIN DEGWA	444

**Mehöbö_p Yesu Kerisi yi
GAGEK MEWIS
sēn vong yam vu hil**

**The New Testament in the Central/Mapos dialect of the Buang
language of Papua New Guinea**

Nupela Testamen long tokples Buang Mapos long Niugini

Mehöbö_p Yesu Kerisi yi GAGEK MEWIS sēn vong yam vu hil

The New Testament in the Central/Mapos dialect of the Buang language of Papua New
Guinea
[bzh]

Translation by Wycliffe Bible Translators

© 2003 The Bible Society of Papua New Guinea

Print publication, 2003 by The Bible Society of Papua New Guinea

Web version

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

<http://pngscriptures.org>

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons
license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Your are free to share – to copy, distribute and transmit the text under the following
conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice – For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri**. Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating**. Na tu, **yu no ken senisim Tok**.

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela**.

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode>.

Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela**.

Jegelinsën

Arë[tab]Arë Dus[tab]Pes

YESU KERISI YI BENGÖ NIVESA SËN MATAI KEVU

Yesu Kerisi Yi Degwa (Lk 3:23-38)

- 1 Yesu Kerisi yi degwa lo sënë: Yesu saga sën Davit* yi mewis, geDavit saga sën Abraham yi mewis.
- 2 Abraham ƙo Isaak, gIsaak ƙo Yakop, geYakop saga sën ƙo Yuda losho ari lo.
- 3 GeYuda ƙo Peres luho avëhnö Sera, geluho ataj Tamar.
GePeres ƙo Hesron.
Ga, Hesron ƙo Ram.
- 4 Ga, Ram ƙo Aminadap, gAminadap ƙo Nason, geNason ƙo Salmon.
- 5 GeSalmon ƙo Boas, gata Rahap.
GeBoas ƙo Obet, gata Rut.
Ga, Obet ƙo Yese,
- 6 geYese ƙo Mehö-los-bengö Davit, geDavit ƙo Solomon, gata sën Uria venë wirek lo.
- 7 Loga, Solomon ƙo Rehoboam, geRehoboam ƙo Abiya, gAbiya ƙo Asa.
- 8 Ga, Asa ƙo Yosapat, geYosapat ƙo Yoram, geYoram ƙo Usia.
- 9 Ga, Usia ƙo Yotam, geYotam ƙo Ahas ga, Ahas ƙo Hesehia.
- 10 Ga, Hesehia ƙo Manase, geManase ƙo Amos, gAmos ƙo Yosia.
- 11 GeYosia ƙo Yekonia losho ari lo, lob loƙ buk saga alam Babulon* deduu alam Israel vahi medeko sir ya denedo hir nyëg.
- 12 Deya denedo nyëg böp Babulon* lom Yekonia ƙo nalu Sealtiel.
Lob Sealtiel ƙo Serubabel,
- 13 lob Serubabel ƙo Abiut, gAbiut ƙo Eliakim, gEliakim ƙo Asor.
- 14 GAsor ƙo Sadok, geSadok ƙo Akim, gAkim ƙo Eliut.
- 15 GEliut ƙo Eleasar, gEleasar ƙo Matan, geMatan ƙo Yakop ngwë.
- 16 GeYakop sënë ƙo Yosep sën Maria regga, lob Maria saga sën ƙo Yesu, sën denenër bë Kerisi* lo.
- 17 Nebë saga lob sir pin Abraham yi mewis sir, beyam verup loƙ Davit saga, besir yu nemadluho-bevidek-lubeluu. Gevu Davit beyam verup loƙ buk sën deko sir ya denedo nyëg böp Babulon*, saga sir yu nemadluho-bevidek-lubeluu. Lob vu buk sën deko sir ya denedo nyëg böp Babulon* beverup loƙ Kerisi*, og sir yu nemadluho-bevidek-lubeluu nebë saga ving.

Maria Ƙo Yesu Kerisi (Lk 2:1-7)

- 18 Yesu ata ƙo yi lo degwa nebë sënë: Deggooin ata Maria raƙ in jaƙ vu Yosep, rëƙ luho yö nahën denedo, log Maria nalu loƙ raƙ Anon Vabuung.
- 19 Yosep sën deggooin raƙ bë natu regga lo, yi mehö netetuu aggata niröp, lob su bë rëƙ nanër avëh yi gagek nimumsën rangah vu alam pin rë. Gaƙ vongin bë bepul Maria vunsën.
- 20 Yosep nahën kwa nevo nebë sënë, loƙ Mehöböp yi angër yam vu yi loƙ pesepsën benër vu bë, “Davit* yi mewis Yosep-e! Gwengo! Su nim délin Maria! Gaƙ gweko nöƙ natu venëm. Hurmahen sën loƙ nare ayo lo, saga Anon Vabuung vong vu yi.
- 21 Rëƙ geƙo nalu agu lom genanër arë nabë Yesu. In rëƙ geƙo yi alam vër in hir nipaya nyëvewen.”
- 22 Ngaa pin sënë anon raƙ yoh vu gagek sën Mehöböp vong verup mehö-nenër-gagek-rangahsën Yesaya avi lo nebë:

23 “Ham gwengo rë! Rëk avëh avö nalu dok, lom geço nalu aguu. Lob rëk genanër arë nabë Emanuel.”
Arë sënë degwa nebë ‘Anutu nedo ving hil’.

24 Lob Yosep ggëp mepesep ggovek gekedi rak, lom vong yoh vu sën Mehöböp yi angër nër vu yi lo. Ya beço avëh netu venë,

25 rëk su neya aggata ving yi rë, gema rot, beya verup loḵ buk sën venë ḵo nalu aguu lo. Lob tahi ggev rak nebë Yesu.

2

Alam Los Kwaj Böp Vu Alam-yu-ngwë Yam Delë Yesu

1 Maria ḵo Yesu vu Betlehem ggëp Yudea loḵ buk sën Herot* tu mehö-los-bengö menedo. Ḵo ggovek, lom alam kwaj böp la vu nyëḡ mala neverup bedeyam Yerusalem medelok tepëḵ bë,

2 “Alam Yuda hir mehö-los-bengö hurmahen mewis sën lo tena? He halë yi betuheng verup ggëp sën nyëḡ mala neverup, lom he yam in bë gaḵo arë jak.”

3 Mehö-los-bengö Herot* ngo hir gagek saga, lob lëk anon, balam Yerusalem pin delëḵ ving.

4 Lob tahi alam-deneḵo-seriveng hir ggev los alam-horek-yi pin ya vu yi belok tepëḵ in sir bë, “Kerisi* ata geḵo yi gëp tena?”

5 Lob denër yah bë, “Ata geḵo yi gëp Betlehem vu distrik Yudea, in mehö-nenër-gagek-rangahsën kevu gagek meneggëp nebë:

6 ‘Hong Betlehem vu nyëḡ Yuda,
su getu nyëḡ Yuda yi beggang-bu mahen tamusën rë, gaḵ gekwesuu.
In ggev böp ti rëḵ berup dok hong,
lob gëgin salam Israel.’ ”

7 Herot* ngo nebë saga lob vun yi metahi alam los kwaj böp saga yam, belok tepëḵ in sir in bë jak ni niröp nabë betuheng saga verup loḵ buk tena.

8 Log vong sir ya Betlehem genër vu sir bë, “Ham na sero hurmahen saga niwëëḵ ata, lob bë ham natok vu yi, og ham gwëḵo gagek nom vu sa, in senök gaḵo arë jak geving.”

9 Dengo mehö-los-bengö yi gagek saga ggovek log deya. Lob betuheng sën delë neggëp nyëḡ mala neverup lo, muḡin beya nare ya valeḵ nyëḡ sën hurmahen neggëp loḵ lo.

10 Delë betuheng lom kwaj vesa rot.

11 Lob delok ya beggang ayo bedelë hurmahen luho ata Maria, lob deyun lusej vu los deko yi rak. Gedeggoo kupeḵ la loḵ hir keröng yoh vu sir bedevo vu yi. Goor, geḵele niḵegwi reggu nivesa sën denenër arëḵ nebë praginsëḵ* los mur*.

12 Log Anutu vo pesepsën vu sir loḵ buk bë su nah deberup vu Herot*, lom deyoh aggata ngwë medeyah medeya bej.

Yosep Ḵo Venë Lu Nalu Rak Medeluk Medeya Ejep

13 Deya ggovek, log Mehöböp yi angër ti yam vu Yosep benër vu yi loḵ pesepsën bë, “Kwedi gwëḵo hurmahen luho ata jak, megebeya megena Ejep. In Herot* vongin sero hurmahen bengis yi nadiiḵ.”

14 Lob Yosep kedi meḵo hurmahen luho ata rak loḵ buk beya Ejep.

15 Lob ya denedo sagu rot beya verup loḵ buk sën Herot* diiḵ. Devong nebë saga lob gagek sën Mehöböp vong verup mehö-nenër-gagek-rangahsën avi lo anon rak nebë: “Sa tahi nalug vu Ejep yam.”

Herot Sis Hurmahen Ngahiseḵë Medediḵ*

16 Rëḵ Herot* rak ni bë alam los kwaj böp saga dekuung in yi, lob ahë sengën pangsën rot, bevong alam la deya Betlehem los nyëḡ mahen mahen sën neggëp dus vu lo, bedesis hurmahen maluh pin bedediḵ. Sir sën ataj nahën neḵo sir lo rot, beya verup loḵ sën

hir ngebek netu luu rak lo, yoh vu buk sën alam los kwaj böp denër vu Herot* bë delë betuheng nyëdahis lo.

¹⁷ Lom mehö-nenër-gägek-rangahsën Yeremia yi gägek sën kevu meneggëp lo anon rak. Sënë nebë:

¹⁸ “Aye ti dedun vu nyëg Rama.

Nesu los nengeek böpata.

Rakel nesu in nalu lo,
medenahubin yi, rëk ma gesu yoh vu rë.
In nalu lo su denedo rë, gaḵ malaj ma.”

Yosep Lööho Venë Lu Nalu Vu Ejep Medeyom

¹⁹ Herot* diik ggovek, lom mëm Mehöböp yi angër ti yam tato yi vu Yosep ggëp Ejep lok pesepsën,

²⁰ menër vu yi bë, “Kwedi gwëko hurmahen luho ata jak megenah Israel hir dob. In alam sën bë dengis hurmahen lo dediik.”

²¹ Lob Yosep kedi meko hurmahen luho ata rak, beyah Israel hir dob.

²² Rëk ngo bë Arkelaus lok yah ama Herot* ben betu alam Yudea hir mehö-los-bengö lob ggöneng in yi besu ya sagu rë. Rëk Anutu vo pesepsën vu Yosep in tato aggata vu yi, lob ya los distrik Galilea.

²³ Ya nedo nyëg ti arë nebë Nasaret. Lom alam-denenër-gägek-rangahsën hir gägek lo anon rak. Sën denër bë:

“Rëk denanër yi nabë yi Nasaret ti.”

3

Mehö-neripek-alam Jon Nër Gägek (Mk 1:2-8; Lk 3:1-18; Jn 1:19-28)

¹ Vu buk saga mehö-neripek-alam Jon verup nedo nyëg-yumeris ggëp Yudea hir dob, benenër gägek bë,

² “Ham gwëgin ham in Nyëg-yagek-yi vongin anon jak.”

³ Jon saga sën Anutu vong gägek rak yi verup mehö-nenër-gägek-rangahsën Yesaya avi nebë:

“Mehöti aye nerak lok nyëg-yumeris bë,

‘Ham bolinin Mehöböp yi aggata,
mham sesor begëp niröp.’ ”

⁴ Jon sënë neröp röpröp ading sën denevasu rak kamër nivis lo, genevëh kabî neggëp balo. Genegga sepaak los nenum beggoh netu yi nos.

⁵ Lob alam Yerusalem losho alam nyëg Yudea pin, galam pin sën denedo dus vu bël Yordan lo deneya vu yi.

⁶ Bedenër hir ngaa nipaya rangah geJon neripek sir luk bël Yordan.

⁷ Lok Jon lë bë alam Parisai* los alam Sadukai* ngahi deyam vu yi in bë dejipek bël geving, lom nër vu sir bë, “Nyël nalu ham! Re nër vu ham bë ham beya in nyëvewen sën rëk natok vu ham vu buk tamusën agi?”

⁸ Ham gwëvong ngaa niröp noh vu sën ham wërin ayomin lo, in tato nabë ham wërin ham yönon.

⁹ Ham su kwamin bo megwëko gägek jak nah menanër nabë Abraham yi mewis ham. Gaḵ sa nanër vu ham nabë Anutu yoh vu bë gevong gelong sënë denatu Abraham yi mewis.

¹⁰ Yönon, in koov nevu nevalek keke gëga meneggëp vorot, in keke pin sën su denesis anoj nivesa rë lo, saga rëk dengap bedegëtë jak na nengwah.

¹¹ Sa naripek ham rak bël mu, in bë ham gwërin ham. Gaḵ mehö los niwëek ti kesuu sa rëk tamuïn sa menam, lob sa su mehö nig vesa yoh vu in bë sa natu yi hur ti menakah

vaha suu vër rë. Mehö sënë rëk basuh ham begevong Anon Vabuung vu ham vahi gegevong benengwah ga ham vahi.

¹² Jom yi savor loḵ ya nema vorot in tetëhin ḵale ḵale na in yi wit* gahis, gengupin jak na jök-wit-yi. Gaḵ ḵale ḵale saga, og rëḵ besi jak na nengwah sën medo netum degwata lo.”

Jon Ripek Yesu

(Mk 1:9-11; Lk 3:21-22)

¹³ Nebë sënë lob Yesu vu Galilea meluḵ meya bël Yordan vu Jon, in bë Jon jipek yi.

¹⁴ Rëḵ Jon nërin yi bë, “Bë gejipek sa og mëm nivesa, ma nebë va sën geyam vu sa-ë?”

¹⁵ Rëḵ Yesu nër yah vu yi bë, “Genakööḵ galu dahun hil gesepa doḵ Anutu yi aggata nabë sënë rë loḵ mëm.” Lob Jon yoḡekin yi ḡaḡek beripek yi.

¹⁶ Yesu ripek bël ggovek gerak yom roneḵ, lob pevis beyaḡek tateḵin yi, gelë Anutu yi Anon Vabuung ni nebë soḵ nuung ti beluḵ yam nare rak yi.

¹⁷ Log ḡaḡek ti yam vu yagek bë, “Yiḵ sa nalug sënë sën sahëḡ neving yi los halë yi nivesa lo!”

4

Satan Pelëpin Yesu Vu Nyëḡ-yumeris

(Mk 1:12-13; Lk 4:1-13)

¹ Ggovek saga log Anon Vabuung li Yesu rak meya nyëḡ-yumeris in Satan pelëpin yi.

² Yesu su gga nos rë genedo meris buk gerangah mehödahis luu, lom diḵahë.

³ Lob mehö-pelëpinsën-ala ya menër vu yi bë, “Bë Anutu nalu hong, og genanër gelöng sënë denatu brët!”

⁴ Rëḵ Yesu nër yah vu bë, “ḡaḡek neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bë: ‘Nos mu su yoh vu bë gevong bemehönon demedo vesaj rë, gaḵ yiḵ ḡaḡek pin sën neverup rak Anutu avi lo nejom ahon ving.’ ”

⁵ Loḵ Satan ḵo yi beluho deya nyëḡ vabuung Yerusalem, beḵo yi rak ya dub-vabuung-böp yu vavunë, log nër vu yi bë,

⁶ “Bë Anutu Nalu hong, og gwetë hong na dob, in ḡaḡek neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bë: ‘Rëḵ gevong yi angër lo nam degeḡin hong nivesa.’ ”

Log ḡaḡek ngwë nër bë:

‘Rëḵ detabuu hong doḵ nemaj gesu rëḵ gengis vaham jak gelöng rë.’ ”

⁷ Loḵ Yesu nër yah vu yi bë, “ḡaḡek ngwë neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya ving nebë:

‘Su ḡeseggi Mehöböp sën hong Anutu.’ ”

⁸ Loḵ tum Satan ḵo yi meluho deya ḵedu ading ti, beya tato nyëḡ dob pin los mehönon pin gehir ngaa nivesa vesa pin vu yi,

⁹ log nër vu bë, “Bë gengun lup vu sa los gwëḵo sarëḡ jak, og sëḵ dëëin ngaa los arë arë pin sënë nöḵ vu hong!”

¹⁰ Rëḵ Yesu nër yah vu bë, “Satan! Gwëḵo hong jak megena! ḡaḡek neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya nebë:

‘Yiḵ gwëḵo Mehöböp sën hong Anutu lo jak, beḡegurek yi yö timu babu!’ ”

¹¹ Lob Satan veyä in Yesu meya, gangër yam deneloḵ vu yi.

Yesu Vong Huk Muginsën Vu Galilea

(Mk 1:14-15; Lk 4:14-15)

¹² Deduu Mehö-neripek-alam Jon ahon beya nedo ḵarabus, beYesu ngo bengö lom tah yi yah distrik Galilea.

¹³ Loḵ vuu Nasaret geya nedo Kapernaum sën neggëp ngaggee böp Galilea nenga beneggëp ya los alam Sebulon los Naptali hir dob lo.

¹⁴ Ya saga lob ḡaḡek sën mehö-nenër-ḡaḡek-rangahsën Yesaya nër lo anon rak nebë:

15 “Alam Sebulon los alam Naptali hir dob,
ggëp aggata sën neya los ngaggee Galilea vu bël Yordan nenga vahi sagu.
GeGalilea hir dob vahi sën alam dahis yam denedo loḵ lo.

16 Nengwah-tumsën böpata jëh raḵ alam sën denedo
loḵ malakenu ayo lo!

Denedo loḵ nyëg malakenu sagi bebë denadiik bemaalaj nama na,
loḵ Rangah raḵ in sir!”

17 Vu buk saga Yesu ḵo yi huk raḵ benër gagek rangah bë, “Ham gwegin ham! In Nyëg-yagek-yi vongin anon jak.”

Yesu Ggoin Yi Hur Maluh Lubeluu Raḵ

(Mk 1:16-20; Lk 5:1-11)

18 Yesu neyoh ngaggee böp Galilea nenga, lom töḵ vu Simon sën denenër arë ngwë
nebë Pita lo luho ari Andreas, geluho medo denetë leḵ luḵ ya ngaggee in bë degeḵo gël,
in yik luho yö hir huk sagi.

19 Lob Yesu nër vu luho bë, “Melu nam sepa sa natu sa hur besa tahu meluu in melu
gweḵo mehõnon denam vu sa nabë sën melu neḵo gël agi.”

20 Lob pevis beluho devuu hir leḵ geya desepa yi melöõho deya.

21 Löõho deya beya deverup, lob lë mehõti luho ari, Yakobus luho ari Jon sën Sebedi
nalu luho. Luho raḵ denedo yaḡ ving amaj Sebedi, medenejoo hir leḵ vepulsën yah. Loḵ
Yesu tahi luho,

22 lob luho devuu amaj los yaḡ ya pevis geya desepa yi.

Yesu Nër Gagek Loḵ Dub-supinsën-yi

(Lk 6:17-19)

23 Log Yesu yoh vu distrik Galilea pin benër gagek vu alam loḵ dub-supinsën-yi. Nër
Bengõ Nivesa raḵ Anutu-yi-nyëg, gevong balam hir niraksën aggagga pin nivesa raḵ.

24 Lob Yesu bengõ ya meyoh vu distrik Suria pin, lom deḵo alam sën nij raḵ aggagga
los alam sën nij nesang lo, galam sën memö nipaya nevong sir lo, galam sën bedo nevesi
sir lo, galam sën sekëj neselõngin lo pin, medeya vu yi mevong benijvesa neraḵ.

25 Lob alam ngahiseḵë vu distrik Galilea los Beggang-bu-nemadluho gevu nyëg böp
Yerusalem los distrik Yudea pin, gevu bël Yordan vahi yi, bedesepa yi medeya.

5

Yesu Nër Gagek Ggëp Kedu

1 Yesu lë alam ngahiseḵë denesupin sir, lom raḵ ya ḵedu ti meto nedo, geyi hur maluh
deya vu yi,

2 lom tateḵin gagek vu sir nebë sënë:

Yesu Nër Mehõnon Nebë Sënë Sën Kwaj Vesa

(Lk 6:20-23)

3 “Alam sën derak ni bë su nijvesa rë lo, kwaj vesa,
in detu Anutu-yi-alam berëḵ demedo nivesa dok yi nyëg.

4 Alam sën ayoj maggin in ngaa nipaya sën nedo dob lo, kwaj vesa,
in Anutu rëḵ gevong mayoj nivesa.

5 Alam sën denedahun arëj lo, kwaj vesa,
in rëḵ dob ala sir.

6 Alam sën ahëj ving rot bë degevong ngaa niröp mu nebë sën alam dediikahëj in nos lo,
kwaj vesa,
in Anutu rëḵ gevong banon jak benajom sir ahon.

7 Alam sën kwaj paya in alam vahi bedenelok vu sir lo, kwaj vesa,
in Anutu rëḵ gevong dok nah vu sir nabë.

⁸ Alam sën ayoj neggëp niröp rot lo, kwaj vesa,
in rëk degelë Anutu.

⁹ Alam sën denevong in bë dedahun begö na lo, kwaj vesa,
in Anutu rëk nanër nabë nalu sir.

¹⁰ Alam sën deneko maggin in denesepa loḱ ngaa niröp los yohvu lo, kwaj vesa,
in detu Anutu-yi-alam berëḱ demedo nivesa doḱ yi nyëḱ.

¹¹ Alam rëḱ depelë ham gedegevong rii jaḱ ham gedenanër gageḱ nipaya kuungsën
aggagga jaḱ ham in denelë bë sa alam ham, rëḱ mu mëm ham kwamin vesa.

¹² Ham ayomin nivesa bekwamin vesa anon, in ham nyëvewen rëḱ gëp yageḱ, in
denevong nebë saga vu alam-denenër-gageḱ-rangahsën wireḱ.”

*Yesu Nër Gageḱ Peggirinsën Raḱ Mamireng Los Rangah
(Mk 9:50; Lk 14:34-35)*

¹³ “Ham nebë dob sënë yi mamireng. Rëḱ mamireng bë nimök jaḱ, og rëḱ hil gevong
benengën jaḱ nah nabë va? Mamireng nebë saga hen huk ma, om hil getë na balam
debakë duk dob.

¹⁴ Geham nebë dob sënë yi rangah. Nyëḱ ti bë medo jaḱ ḱedu, og su yoh vu bë bun yi
rë.

¹⁵ Gemehöti su netaggi loḱ ram menetung ggevek ya dëḱ ayo rë. Ma rot. Gaḱ mu
netung raḱ nedo reek vavunë in bë natum jaḱ alam pin sën denedo beggang ayo lo.

¹⁶ Om ham najëh jaḱ alam pin malaj nabë saga, lob rëḱ degelë ngaa nivesa sën ham
nevong lo, lob rëḱ degeḱo ham Amamin sën nedo yageḱ lo arë jaḱ.”

Yesu Nër Gageḱ Raḱ Horek

¹⁷ “Ham su kwamin bo nabë seyam in dahun Moses yi horek los alam-denenër-gageḱ-
rangahsën hir gageḱ na. Gaḱ ma. Sa su yam in bë dahun na rë, gaḱ seyam in bë tateḱin
degwa begevong banon jaḱ.

¹⁸ Sa nanër vu ham yönon nabë Anutu su rëḱ dëëin gageḱ metes teka, ma nyë dus ti sën
neggëp loḱ horek-ë, begeto megëp rë. Gaḱ yö rëḱ gëp nabë sënë rot, bena berup doḱ buk
sën yageḱ los dob nama na, gAnutu yi gageḱ pin anon jaḱ rë.

¹⁹ Om bë mehöti keyëh gageḱ dus ti doḱ horek sënë betahu alam bedegevong noh vu
sën nër lo, og Anutu rëḱ nanër yi gëp Nyëḱ-yageḱ-yi nabë mehö tamusën verök-yi. Gaḱ
alam sën denesepa loḱ horek sënë bedenetateḱin vu alam medenero lo, og rëḱ Anutu
nanër sir vu Nyëḱ-yageḱ-yi nabë sir böp.

²⁰ Om sa nanër vu ham nabë: Bë ham su sepa doḱ Anutu yi horek bekwesuu alam-
horek-yi los alam Parisai* rë, og ham su yoh vu bë rëḱ doḱ na Nyëḱ-yageḱ-yi rë.”

*Yesu Nër Gageḱ Raḱ Ngaa Ahë-sengën-yi
(Lk 12:57-59)*

²¹ “Ham ngo gageḱ sën neggëp vu alam hib wireḱ lo ggoveḱ nebë, ‘Su gengis mehönon
denadiik’. Mehöti bë ngis mehö ngwë menadiik, og rëḱ geḱo nyëvewen doḱ nah.

²² Gaḱ sa, og sa nanër vu ham nabë: Mehöti bë ahë sengën vu ari, og rëḱ geḱo nyëvewen
doḱ nah. Log bë mehöti nanër gageḱ nipaya jaḱ ari, og rëḱ bare kaunsor mala in debo
nyëvewen vu yi doḱ nah. Log mehöti bë nanër ngwë nabë, ‘Kwam ma!’ og rëḱ duk na
nengwah vu Nyëḱ-nipaya megeḱo nyëvewen doḱ nah.

²³ Nebë saga lob bë gweḱo hong seriveng in gwetung jaḱ na jepö gëp dub vabuung, loḱ
kwam bo nabë melu arim ham gageḱ ti neggëp,

²⁴ og gwevuu hong seriveng bemedo jepö degwa, gegena vu arim bemelu semu gageḱ
goveḱ rë, loḱ mëm genom gwetung hong seriveng vu Anutu.

²⁵ Mehöti bë gevong gageḱ vu hong, lob melu nahën neyök aggata, meneya vu jaas sën
nengo gageḱ lo, og gepevis bemelu semu gageḱ doḱ ti. In rëḱ getung hong doḱ na jaas

nema, lob jaas getung hong dok na ahëvavu nemaj, lob ahëvavu degetung hong dok na karabus.

²⁶ Sa nanër vu hong yönon nabë su rëk gwetah hong vër in karabus pevis rë, gaḵ rëk gemedo rot bena berup dok buk sën hong nyëvewen govek na los dahis lo.”

Yesu Nër Bë Su Gwevong Baggëb

²⁷ “Ham ngo gagek sënë neggëp wirek nebë, ‘Su gwevong baggëb’.

²⁸ Gaḵ sa, og sa nanër vu ham nabë: Bë maluh ti gelë avëh ti bayo gurekin yi, og saga nebë nevong baggëb vu avëh saga loḵ ayo ggovek ya.

²⁹ Om nabë malam ḡahis vesa gevong bengaa nipaya kepë hong, og maam geselupek vër megwetë na. Nabë navim len timu mala nama, og mëm nivesa, in su degetë navim pin dok na Nyëg-nengwah-yi.

³⁰ Log nabë nemam vesa vong bengaa nipaya kepë hong, og maam kwetöv megwetë na. Nabë navim len timu mala nama, og mëm nivesa, in su degetë navim pin dok na Nyëg-nengwah-yi.”

Yesu Nër Bë Maluh Los Venëj Su Debepul Sir

(Mt 19:9; Mk 10:11-12; Lk 16:18)

³¹ “Alam hib wirek hir gagek ngwë neggëp nebë, ‘Nabë mehöti nidëlin venë, og bo kapiya-vepulsën-yi vu yi’.

³² Gaḵ sa, og sa nanër vu ham nabë: Avëh ti su nevong baggëb rë rëk regga nidëlin yi, og mehö saga vong bevenë vong baggëb, om degwa neggëp vu yi. Gemehöti bë geḵo avëh sën regga nilëlin yi lo, og mehö saga vong baggëb vu avëh sënë.”

Yesu Nër Bë Su Genanër Yönon Vavunë

³³ “Log ham ngo gagek ngwë neggëp vu alam hib wirek nebë, ‘Nabë ham nanër gagek los nanër yönon vavunë geving, og ham su gwekuung jaḵ, gaḵ ham gwevong noh vu gëp Anutu mala’.

³⁴ Gaḵ sa, og sa nanër vu ham nabë: Ham su nanër yönon vavunë. Ma rot. Geham su tato yaḡek in alam dejaḵ ham gagek ni nabë yönon! Gaḵ yö nama rot, in gagek saga luho yönon vavunë neggëp ti. In yaḡek saga og yik vong bë Anutu yi sëa sën nedo raḵ lo.

³⁵ Geham su tato dob in alam dejaḵ ham gagek ni nabë yönon, gaḵ yö nama rot, in gagek saga luho yönon vavunë neggëp ti. Gedob og yik vong bë Anutu yi sëa mahen sën nebë vaha raḵ lo. Geham su tato nyëḡ böp Yerusalem in alam dejaḵ ham gagek ni nabë yönon! Gaḵ yö nama rot, in gagek saga luho yönon vavunë neggëp ti. GeYerusalem saga og yik Mehöböp-los-bengö yi nyëḡ.

³⁶ Gesu getato yum in alam dejaḵ hong gagek ni nabë yönon, gaḵ yö nama rot, in gagek saga luho yönon vavunë neggëp ti. In su geyoh vu bë gwevong yum viis ti natu veroo ma veriik jaḵ rë.

³⁷ Om nabë gengogekin ngaa, og gengogekin niröp, rëḵ mu nabë kwam bo nabë ‘Ma!’, og genanër rangah nabë ‘Ma!’ Beyik ggovek. Gaḵ bë ham nanër yönon vavunë geving, og sakaḵ Mehö Nipaya yi ngaa.”

Yesu Nër Bë Su Gebo Dok Nipaya Nyëvewen

(Lk 6:29-30)

³⁸ “Ham ngo gagek sënë neggëp wirek nebë, ‘Bë mehöti selupek malam vër, og geselupek hen vahi dok nah, genabë mehöti getur nevum vër, og gwetur hen ti dok nah’.

³⁹ Gaḵ sa, og sa nanër vu ham nabë: Mehöti bë gevong paya vu ham, og ham su bo dok nah vu yi. Ti bë petap hong dok nengam vesa, og gepeggirin nengam këj bepetap geving.

⁴⁰ Genabë mehöti vongin bë geḵo hong na vu jaas sën gengo gagek lo, in nakah hong röpröp vër, og gebo hong röpröp-ayöong-yi vu yi geving.

⁴¹ Genabë mehö los arë ti nanër vu hong nabë gweḵo yi kupek bemelu na aggata dus ti rë, og gweḵo megena dus ngwë geving.

⁴² Nabë mehöti ketag ngaa ti vu hong, og gebo vu. Gemehöti bë ketag nabë geço hong ngaa ti mena rëk geço nom, og su gweruu demim vu yi.”

Yesu Nër Bë Hil Ahëd Geving Alam Sën Denelë Hil Paya Lo
(Lk 6:27-28, 32-36)

⁴³ “Ham ngo gagek sënë neggëp wirek nebë, ‘Ham ahëmin geving ham alam, geham ngis begö vu alam sën denesis begö vu ham lo’.

⁴⁴ Gaḱ sa, og sa nanër vu ham nabë: Ham ahëmin geving alam sën denesis begö vu ham lo, geham najom jaḱ in alam sën deneḱinengin ngaa maggin raḱ ham lo.

⁴⁵ Ham gwevong nabë saga in tato nabë ham Amamin sën nedo yaḱek lo nalu ham. Yi sën nevonḱ beyi hes netum raḱ alam nij paya los alam nijvesa pin, genevonḱ hob neto vu alam yohvu los alam sevök sevök lo.

⁴⁶ Bë ham ahëmin geving alam sën ahëj neving ham lo mu, og ham su rëk gweḱo nyëvewen jaḱ rë. Ma! In ngaa nebë saga og yik alam nij paya pin lo denevonḱ.

⁴⁷ Genabë ham ngo bengwëng in ham arimin lo mu, og yik alam dahis pin denevonḱ nebë saga medenedo, om ham vonḱ ngaa böp tena kesuu sir-a?

⁴⁸ Om ham ngo medo yö niröp anon, nabë sën ham Amamin vu yaḱek yö nedo niröp anon.”

6

Yesu Nër Bë Gedoḱ Vu Mehönon

¹ “Ham gweḱin ham. Ham su gwevong ham ngaa nivesa vesa jaḱ alam malaj medegelë. Bë ham gwevong nabë saga, og ham Amamin sën nedo yaḱek lo su rëk gevong nyëvewen vu ham rë.

² Bë gedoḱ vu alam sën deneraḱ vu in ngaa lo, og su gwevong mehönon degevë avuuk los degeḱo ḱapah medenamugin log getamu nabë alam kwaj luu sën denevonḱ loḱ dub-supinsën-yi los aggata in bë alam degeḱo arëj jaḱ lo. Sa nanër vu ham yönon nabë deḱo hir nyëvewen ggovek ya raḱ saga, gaḱ su rëk denatök vu nyëvewen ngwë vu tamusën rë.

³ Nabë gedoḱ vu alam-ḱupeḱ-masën, og nemam ḱëj su jaḱ ngaa sën nemam vesa nevonḱ lo ni,

⁴ gaḱ gedoḱ vu sir yö gëp vunsën. GAmam vu yaḱek neraḱ ngaa sën neggëp vunsën lo ni, om rëk bo doḱ nah nyëvewen vu hong.”

Yesu Tateḱin Bë Hil Najom Jaḱ Nabë Sënë
(Lk 11:2-4)

⁵ “Log nabë ham najom jaḱ, og ham su gwevong nabë alam kwaj luu rë. Ahëj neving pangsën bë denajom jaḱ doḱ dub-supinsën-yi ayo los aggata böp nenga ḱetu, in alam degelë sir. Sa nanër vu ham yönon nabë deḱo hir nyëvewen ggovek ya raḱ saga, gaḱ su rëk denatök jaḱ nyëvewen ngwë vu tamusën rë.

⁶ Gaḱ bë genajom jaḱ, og gedoḱ na beggang ayo beḱebhii veluung avi, log mëm genajom jaḱ vu Amam sën nedo loḱ nyëḱ vunsën saga. Amam saga nedo yaḱek menele ngaa pin sën neggëp vunsën lo, om rëk bo doḱ nah nyëvewen vu hong.

⁷ Log bë ham najom jaḱ, og ham su nanër gagek meris meris mu nabë alam dahis. Denekuung bë denanër gagek ngahiseḱë, og mëm Anutu rëk gengo sir.

⁸ Ham su gwevong nabë sënë. Gaḱ ham Amamin vu yaḱek raḱ ngaa pin sën ham neraḱ vu in lo ni. Yönon, ham ngo nahën geham su kwetag vu yi rë, log yö raḱ ni vorot.

⁹ Om ham najom jaḱ nabë sënë:

‘He Amamin sën nedo yaḱek,
mehönon debo vabuung in arëm.

¹⁰ Genam genatu he Mehöböḱ noh vu nyëḱ pin,
gemehönon pin degevong noh vu kwam gëp dob
nabë sën angër denevonḱ ggëp yaḱek lo.

11 Gebo nos vu he vu pehi sënë.

12 Lob gedahun he ngaa nipaya na

nabë sën he nedahun ngaa nipaya sën mehõnon denevong vu he lo ya.

13 Su gweli he na vu pelëpinsën,

gak mu gweko he vër in ngaa nipaya pin.

(In hong Nyëg og Nyëg anon, gehong Anutu los niwëëk,

garëm og böpata rot kesuu ngaa pin, neggëp degwata los degwata. Yõnon!)

14 Kë! Nabë ham dahun mehõnon hir ngaa nipaya na, og rëk ham Amamin vu yagek dahun ham ngaa nipaya na geving nabë saga.

15 Gak nabë ham su dahun mehõnon hir ngaa nipaya na rë, og ham Amamin vu yagek su rëk dahun ham ngaa nipaya na rë gerëk nama.”

Yesu Nër Gagek Rak Sën Ayej Ggërin Nos

16 “Bë ham ayemin gërin nos gëham su gwa rë, og ham su malamin seluh nabë alam kwaj luu sën malaj neseluh in bë alam dejak ni nabë ayej ggërin nos lo. Sa nanër vu ham yõnon nabë deko hir nyëvewen ggovek ya rak saga, gak su rëk denatök jak nyëvewen ngwë vu tamusën rë.

17 Gak bë ayem gërin nos, og gwetung wël* jak yum, gegejipek malam,

18 in alam su dejak ni nabë ayem ggërin nos. GAMAM sën nedo vunsën lo yõ timu jak ni. Amam vu yagek nelë ngaa sën neggëp vunsën lo, om rëk bo dok nah nyëvewen vu hong.”

Yesu Nër Gagek Rak Kupek Nivesa

(Lk 12:33-34)

19 “Ham su ngupin ham kupek nivesa vesa vu dob sënë. In vu dob sënë og ngaa nemonek los jeluj nelok benipaya neraq, galam hodek denekevoh wes geneggodek ya.

20 Gak ham ngupin ham ngaa nivesa vu yagek. In vu yagek og ngaa su nemonek rë, gejeluj su nelok menipaya neraq rë, galam hodek su denekevoh wes gedeneeggodek ya rë.

21 Nyëg sën ham supin ham kupek menedo lok lo, og ham su rëk kwamin birekin nyëg saga rë.”

Yesu Nër Bë Malam Tu Navim Yi Rangah

(Lk 11:34-36)

22 “Malam tu navim yi ram. Bë malam natum in ngaa nivesa, og rangah rëk gegwang na navim pin los dahis.

23 Gak nabë malam natum in ngaa nipaya, og rëk navim pin malakenu dok. Log ayom malakenu bë pemëgin rangah na, og rëk malakenu natu böpata jak.”

Yesu Nër Gagek Rak Ala Luu, Anutu Los Kupek

(Lk 16:31)

24 “Hur ti su yoh vu bë gevong huk vu ala luu dok ti rë. In rëk nidëlin ngwë, gahë geving ngwë, ma rëk ayo napiik vu ngwë genitebö in ngwë. Ham su yoh vu bë gwevong huk vu Anutu los monë dok ti rë.”

Yesu Nër Bë Hil Su Newad Jak los Kwad Na Ngahi

(Lk 12:22-31)

25 “Om sën sa bë nanër vu ham nabë ham su newamin jak in ham medok tepëk nabë, ‘Hil rëk aga va? Ma hil rëk nanum va?’ Gëham su newamin jak in navimin nabë, ‘Hil rëk kebu navid jak va?’ In hil anod kesuu nos gehil navid kesuu tob.

26 Ham kwamin bo sok sën denevëëng medeneyoh yagek babu lo rë. Su denehin nos gahis rë, gesu denerur anon bedenesupin rak ya beggang rë, rëk ham Amamin vu yagek nevet sir. Gak ham mehõnon, og ham kwesuu sok sënë.

²⁷ Nabë ham ti kwa bo nabë geḳo yi buk sën medo mala vesa lo seggi berup na teka geving, og maḳ yoh vu bē rēḳ gevong-a? Ma!

²⁸ Om ham su newamin jaḳ in tob! Ham kwamin bo sesik talohék sën nekweḳ pahup ayo lo rē. Su denevong huk los denevasu tob rē,

²⁹ log sa nanēr vu ham nabë wirek Solomon* los yi vunēḳ-vunēḳ niḳapiik neggēr in yi, rēḳ ti su nivesa nebë sesik sënē rē.

³⁰ Yōnon, Anutu negin nivesa vos sën nare gwēbeng, gerēḳ dekesik neheng bedebes i jaḳ na nengwah. Om nebë va sën ham su ayomin neya timu vu Anutu rē-ē? Ham jaḳ ni nabë Anutu rēḳ gegin ham geving bekesuu saga.

³¹ Om ham su newamin jaḳ menanēr nabë, ‘He rēḳ aga va? Ma nanum va? Ma ajöp va?’

³² In alam dahis vu dob yik kwaj nevo ngaa pin sënē pangsën bē denatōḳ vu. Gaḳ ham Amamin vu yageḳ raḳ ngaa pin sën ham neraḳ vu in lo ni ggovek ya.

³³ Om ham malamin sepa Anutu namugin nabë nam gegin ham geham gwevong ngaa niröp noh vu kwa, loḳ mēm ngaa pin saga og rēḳ gevong vu ham geving.

³⁴ Ham su kwamin bo ngaa maggin neheng yi benewamin jaḳ pehi. Gaḳ ngaa neheng yi, og neheng rēḳ ham kwamin bo. Ngaa maggin neggēp loḳ buk pin, om ham kwamin bo buk ti ti yō yi maggin doḳ buk saga lo beggovek.”

7

Yesu Nēr Bē Su Geseggi Mehō Ngwē Hir Gagek Degwa (Lk 6:37-38, 41-42)

¹ “Ham su seggi mehō ngwē doḳ ayomin nabë mehō nipaya, in lob Anutu su seggi ham benanēr ham nabë ham alam nimin paya.

² In Anutu rēḳ seggi ham gagek nabë sën ham neseggi mehō ngwē hir gagek lo. Gerēḳ gevong doḳ nah vu ham nabë sën ham nevong vu mehō ngwē lo.

³ Ma nebë va sën genelē ḳale mahen teka sën negga raḳ arim mala lo, log su genelē gang dus ti sën neggēp loḳ malam aga rē-ē?

⁴ Ma nebë va sën genēr vu arim bē, ‘Kōōḳ gesa hevong ḳale vēr in malam gahis rē.’ Gwelē rē, gang dus ti neggēp loḳ ngo malam gahis.

⁵ Hong mehō kwam luu! Gwevong gang dus ti saga vēr in malam govek rē, loḳ mēm rēḳ gwelē ngaa mahen teka sën neggēp loḳ arim mala aga nivesa megebo vēr.

⁶ Ham su gwevong Anutu yi ngaa vabuung vu anōō! Geham su gwetē ham ngaa vuneksën sën ham nebagō raḳ monē böp lo na vu böōḳ. In rēḳ debaḳē duk dob jaḳ vahaj, log depekwē medega ham.”

Yesu Nēr Gagek Raḳ Sën Hil Ketag Ngaa Vu Anutu (Lk 11:9-13)

⁷ “Bē ham kwetag ngaa vu Anutu og rēḳ bo vu ham, bē ham sero ngaa, og ham rēḳ natōḳ jaḳ, bē ham pepa jaḳ reping, og Anutu rēḳ tahinin vu ham.

⁸ In alam sën deneketag ngaa vu Anutu lo, og nevo vu sir, log alam sën denesero ngaa lo, og denetōḳ raḳ, galam sën denepepa raḳ reping lo, og netahinin vu sir.

⁹ Bē ham ti nalu ketag nos vu ama, og rēḳ bo gelōng vu yi? Ma!

¹⁰ Log bē mehōti nalu ketag yi in gël ti, og ama rēḳ bo nyël ti vu yi? Ma rot!

¹¹ Ham alam nimin paya vu dob sënē, rēḳ ham kwamin nevo nalumin lo menevong ngaa nivesa vu sir, om ham jaḳ ni borot nabë ham Amamin sën nedo yageḳ lo nevong ngaa nivesa rot kesuu ham, om rēḳ gevong ngaa nivesa vesa vu alam sën deneketag vu yi lo.

¹² Ngaa pin sën ham ahēmin neving bē alam degevong vu ham lo, og ham gwevong vu sir namugin. Horek los alam denenēr-gagek-rangahsën hir gagek lo degwa nebë sënē.”

*Yesu Nër Gagek Rak Sën Hil Adok Na Aggata Mahen Mala-tumsën-yi
(Lk 13:24)*

¹³ “Ham dok na aggata avi mahen in aggata sënë neya Nyëg Mala-tumsën-yi. Gak aggata sën neya Nyëg Nipaya lo, og böpata beneggëp tatekinsën, lob alam ngahisekë deneyoh ya saga rot.

¹⁴ Gak aggata sën neya Nyëg Mala-tumsën-yi lo, og mahen teka, behuk böp, lob alam ti ti mu denetök rak medenelok ya.”

*Yesu Nër Bë Hil Gegin Hil Vu Alam-Gagek-Kuungsën
(Lk 6:43-44)*

¹⁵ “Ham gwegin ham vu alam-gagek-kuungsën. In alam saga nebë mehönon dekebu sir rak sipsip navij gedenelok yök vu ham in bë ham gwekuung nabë sir alam nijvesa. Rëk mu ayoj peggo nipaya nebë anöö bemën sën vongin dega ham.

¹⁶ Ham ngo rëk jak nij jak hir huk sën degevong lo. In mehöti su nerur vud anon rak aggis niggin ti jes rë, gemehöti su nerur mori anon rak jajap rë gema.

¹⁷ Kele nivesa pin yö nesis anon nivesa, gekele nipaya yö nesis anon nipaya.

¹⁸ Kele nivesa su yoh vu bë ngis anon nipaya rë, gekele nipaya su yoh vu bë ngis anon nivesa rë.

¹⁹ Kele pin sën su nesis anon nivesa rë lo, og denevuv medenetë rak ya nengwah.

²⁰ Om ham gwelë alam-gagek-kuungsën hir huk, beham jak nij nabë saga.”

Yesu Rëk Nanër Vu Alam La Nabë Su Rak Nij Rë

²¹ “Alam pin sën ayej nelok sa bë ‘Mehöböp! Mehöböp!’ lo, saga sir pin su rëk dedok na Nyëg-yagek-yi medenatu Anutu-yi-alam rë, gak yik alam sën denesepa lok Amag yi gagek lo sën rëk dedok na Nyëg-yagek-yi medenatu yi alam.

²² Vu Buk-tamusën og alam ngahisekë rëk ayej dok sa nabë, ‘Mehöböp! Mehöböp! He nër gagek rangah rak arëm, los hetii memö to deya in mehönon rak arëm, gehe hevong ngaa böp ngahisekë rak arëm!’

²³ Rëk ma gesëk nanër vu sir nabë, ‘Sa su rak ham nimin rë. Ham alam nimin paya, ham jak na nenga in sa!’ ”

*Yesu Nër Gagek Peggirinsën Rak Beggang Luu
(Lk 6:47-49)*

²⁴ “Alam sën degengo sa gagek bedesepa dok lo, og sir nebë mehö los kwa sën lev yi beggang rak nedo gelong böp.

²⁵ Lob hob to rak mebël vaar böp gesang böp vë beggang saga, rëk su kevoh ya rë, in beggang saga yi mudeng luk ya gelong meving ahon niwëek.

²⁶ Gak alam pin sën degengo sa gagek pin rëk su desepa dok rë lo, og sir nebë mehö kwa masën, sën lev yi beggang rak nedo raggër.

²⁷ Lob hob to rak, mebël vaar böp, gesang böp vë beggang saga, lob kevoh pevis bekevoh ya verök yi in raggër niyes.”

²⁸ Yesu nër gagek sënë ggovek, lob alam yu böpata saga delëk bavij tök in yi gagek,

²⁹ in su nenër vu sir nebë alam-horek-yi lo rë. Gak nenër nebë mehö los niwëek ti.

8

*Yesu Vong Mehö Nisevuuk Benivesa Rak
(Mk 1:40-44; Lk 5:12-14)*

¹ Yesu vu kedu meluk meya, lob alam ngahisekë detamuin yi.

² Lob mehöti los nisevuuk yam dus vu yi bepetev meneggëp lok vaha genër bë, “Mehöböp! Nabë ahëm geving og geyoh vu bë gwevong mesa nig veseek jak!”

³ Lom Yesu bë nema rak yi genër bë, “Sahëg ving! Om nim veseek jak!” Lob yik sevuuk saga mehor ya pevis.

⁴ Lob Yesu nër vu yi bë, “Gwegin hong! Su gena genanër ngaa sënë vu mehö la. Gak mëm gena getato hong vu mehö-neko-seriveng gegwetung seriveng noh vu sën Moses nër wirek bë hil gevong lo, in alam pin dejak ni nabë nim veseek rak.”

Yesu Vong Rom Ti Sën Negin Alam-begö-yi Lo Yi Hur Nivesa Rak
(Lk 7:1-10)

⁵ Yesu loḱ ya Kapernaum, lob alam-begö-yi vu Rom yu ti yoh vu mehödahis nemadvahi hir ggev nedo, lob ya vu yi meketag bë doḱ vu yi.

⁶ Ketag bë, “Mehöböp! Sa hur nirak meneggëp beggang ayo; sekë selöngin benesang pangsen rot.”

⁷ Lom Yesu nër bë, “Sëḱ nöḱ gevong benivesa jak.”

⁸ Rëḱ mehö negin alam-begö-yi nër yah bë, “Mehöböp, sa su mehö nig vesa yoh vu bë gedoḱ na sa beggang rë. Om yik genanër jak avim mu gesa hur nivesa jak.

⁹ Gak yik sa mehö los nig wëëḱ ti ving. Sa nahurek sa alag sën negin sa menevo huk vu sa lo babu, log sengo salam-begö-yi sën sa nehegin sir lo deneggurek sa babug ving nebë saga. Bë sa nanër vu sir ti nabë, ‘Gena!’ og rëḱ na, gesa nanër vu ngwë nabë, ‘Genam!’ og rëḱ nam. Gesa nanër vu sa hur nabë, ‘Gwevong ngaa sënë!’ og rëḱ gevong. Om yik genanër jak avim mu og yik yoh vu.”

¹⁰ Yesu ngo, lom ranga nema genër vu alam sën denetamuin yi lo bë, “Sa nanër vu ham yönon nabë sa su töḱ vu Israel ti gayo neyam timu vu sa nebë sënë rë.

¹¹ Gesa nanër vu ham nabë alam ngahiseḱë vu nyëḱ mala neverup los nemasuseḱ ya yö rëḱ dena bemedo dega nos doḱ Nyëḱ-yageḱ-yi geving Abraham lööho Isaak lu Yakop.

¹² Gak alam Yuda og Anutu rëḱ getii vahi na nyëḱ malakenu dobnë medengu medegeḱö nyëḱ, gesu rëḱ dedoḱ na demedo Nyëḱ-yageḱ-yi rë.

¹³ Lob Yesu nër vu mehö negin alam-begö-yi bë, “Genah megena böm, gerëḱ anon jak vu hong noh vu hong gageḱ sën gevong ving agi.” Lob nahën nenër log mehö negin alam-begö-yi lo yi hur nivesa rak pevis.

Yesu Vong BePita Ggen Avëh Nivesa Rak
(Mk 1:29-31; Lk 4:38-39)

¹⁴ Yesu rak ya Pita yi beggang, lob lë Pita ggen avëh nivanë meneggëp beggang ayo.

¹⁵ Lom Yesu jom loḱ nema, lob nikul ya gekedi rak menevong nos vu Yesu.

Yesu Vong Alam Ngahiseḱë Nijvesa Rak
(Mk 1:32-34; Lk 4:40-41)

¹⁶ Log sehuksën lom deḱo alam ngahiseḱë sën memö denegwang ya sir lo medeyam vu yi, lob tii memö rak avi mu meto deya, gevong balam hir niraksën aggagga pin nivesa rak.

¹⁷ Vong ngaa sënë lob mehö-nenër-gageḱ-rangahsën Yesaya yi gageḱ anon rak. Sën nër nebë:

“Yö ti vo hil niraksën vër,
geḱo hil nivanë aggagga rak yah yi.”

Gageḱ Rak Sën Hil Tamuin Yesu
(Lk 9:57-62)

¹⁸ Yesu lë alam ngahiseḱë yam detetup yi, lob nër vu yi hur maluh bë dejak yag medena ngaggee böp nenga vahi.

¹⁹ Lob alam-horek-yi ti ya vu yi menër bë, “Tatovaha! Nyëḱ pin sën gena lo, og sëḱ sepa hong bena geving.”

²⁰ Rëḱ Yesu nër yah vu bë, “Anöösik lej neggëp, gesoḱ newisej nedo, gak Mehönon Nalu og ben sën gëp doḱ lo ma!”

²¹ Log yi hur maluh lo ngwë nër bë, “Mehöböp! Amag nadiik besedev rë, loḱ mëm senök tamuin hong.”

²² Loḵ Yesu nēr yah vu bë, “Getamuin sa, galam-diiḵsën yö rëḵ dedev hir heljäng.”

Yesu Vong Sang Los Ngaggee Bahë Yes Rak
(Mk 4:35-41; Lk 8:22-25)

²³ Yesu rak ya nedo yaḡ geyi hur maluh derak ya ving.

²⁴ Derak meto deya ngaggee vuheng, lob pevis besang yam böp bevong ngaggee sis bevongin dahun yaḡ. Rëḵ Yesuḵ ggëp yiing.

²⁵ Loḵ yi hur maluh ya deggee vu yi gedenër bë, “Mehöböp! Gedoḵ vu hil! Hil hevongin nadiiḵ bemalad nama!”

²⁶ Loḵ nēr yah vu sir bë, “Ham newamin nerak in-a? Ham su ayomin neyam timu vu sa yönon rë!” Nēr bë saga log kedi petupek rak sang los ngaggee, lob ahë yes rak bededun ma geneggëp.

²⁷ Lom sir pin delëḵ mederanga nemaj gedenër bë, “Mehö sënë nebë va? Om sën sang los ngaggee denḡo aye-ë!”

Yesu Tii Memö Ya In Mehö Luu
(Mk 5:1-20; Lk 8:26-39)

²⁸ Loḵ tum Yesu ya verup Gadara hir nyëḡ vu ngaggee nenga vahi, lob töḵ rak mehö luu, geluho vu waak sën denebë mehönön seḵëj loḵ lo avi medetöḵ to. Memö nedo loḵ luho beluho nij wëëḵ ata, lob alam deneggönengin luho gesu deneyoh aggata saga rë.

²⁹ Lob luho pevis bedengeek bë, “Anutu Nalu hong! Bë gwevong va vu he? Buk yö nahën, log geyam sënë in bë gebo vanë vu he namugin-a?”

³⁰ Lob bööḵ yu ti vare deneruuk rak ḵedu sënë medenare ading teka.

³¹ Lob memö deketag vu Yesu bë, “Nabë gwetii he na, og gwevong he na madoḵ na bööḵ yu ti sagu!”

³² Lob Yesu nēr vu sir bë, “Ham na!” Nebë saga lob to deya meya deloḵ ya bööḵ, lob bööḵ pin saga deseröḡ niwëëḵ beya depesöng ya nyëḡ vaha degwa ti, bedelulḵ ya ngaggee berehöö sir pin bemalaj maya veröḵ yi.

³³ Log alam sën denegin bööḵ lo deveya medeya nyëḡ böp beya denër gagek pin rangah vu hir alam, los memö yi gagek ving.

³⁴ Lom alam pin vu nyëḡ saga deyah medeya denesero Yesu. Detöḵ vu yi lom deketag vu yi bë gevuu hir nyëḡ gena.

9

Yesu Vong Mehö Nema Los Vaha Nipaya Nivesa Rak
(Mk 2:1-12; Lk 5:17-26)

¹ Yesu rak yah yaḡ beyah los ngaggee nenga vahi betöḵ ya yi nyëḡ.

² Lob mehö la devaku mehöti seḵë selöngin rak reek medeya vu yi. Yesu lë bë ayoj neya timu vu yi, lom nēr vu mehö seḵë selönginsën bë, “Naluḡ-e! Ayom sepëp jaḵ! In sa dahun hong ngaa nipaya ya.”

³ Lob tum alam-horek-yi vahi denḡo bekwaj nevo loḵ ayoj bë, “Mehö sënë ḵo yi rak besevöḵ Anutu!”

⁴ Rëḵ Yesu rak ngaa sën kwaj nevo loḵ ayoj lo ni, lom nēr vu sir bë, “Ham kwamin nevo gagek nipaya nebë sënë loḵ ham ayomin in va?”

⁵ Ham kwamin nevo gagek sën senër bë, ‘Sa dahun hong ngaa nipaya ya’ agi lo bë anon ma? In re yoh vu bë gelë nabë dahun ya yönon-a? Rëḵ mu mëm nabë sa nanër vu yi nabë, ‘Kwedi jaḵ megena’, og mëm ham rëḵ jaḵ ni nabë sa nanër gagek los anon.

⁶ Om sa bë ham jaḵ ni nabë Mehönön Nalu niwëëḵ yoh vu bë dahun ngaa nipaya na vu dob—; log peggirin menër vu mehö seḵë selönginsën bë, “Kwedi gweḵo hong reek jaḵ megenah böm!”

⁷ Lob mehö lo kedi rak meyah ben.

⁸ Galam delë ngaa sënë lom deggöneng rot, gedeko Anutu arë rak in vong niwëek nebë sënë vu mehönon in bë dedok vu mehönon vahi.

Yesu Tahi Matai
(Mk 2:13-17; Lk 5:27-32)

⁹ Lob Yesu kedi rak vu saga meya, lom lë mehöti nedo rak beggang-takës-yi, arë nebë Matai. Lom nër vu yi bë, “Genam getamuin sa!” Lob Matai kedi rak meya tamuin yi.

¹⁰ Lok tum Yesu medo negga nos lok Matai ben, lob alam-deneko-takës* losho alam-nijpaya ngahisekë yam denedo medenegga nos ving losho yi hur maluh.

¹¹ Alam Parisai* la delë nebë saga lom denër vu yi hur maluh bë, “Nebë va sën ham tatovaha negga nos ving alam-deneko-takës* losho alam-nijpaya-ë?”

¹² Rëk Yesu ngo hir gagek menër yah vu sir bë, “Alam nijvesa su deneya vu dokta rë, gak alam nijraksën mu yö deneya vu.

¹³ Om ham nah bekwamin bo gagek sën neggëp lok Anutu-yi-ka-piya lo degwa rë. Sën nenër bë: ‘Sa su hevongin bë gaço seriveng sën ham nevesi vu sa lo rë.’ Gak sahëg ving bë ham kwamin paya in alam beham dok vu sir. In sa su yam in bë tahi alam yohvu rë, gak seyam in bë tahi alam sën ngaa nipaya neggëp vu sir lo.”

Tepëk Rak Alam Sën Su Ayej Neggërin Nos Rë
(Mk 2:18-22; Lk 5:33-39)

¹⁴ Lob buk ngwë lom mehö-neripek-alam Jon yi hur maluh deya vu Yesu medelok tepëk in yi bë, “He los alam Parisai* ayemin neggërin nos buk ngahisekë gehe su naha rë, log hong hur maluh og su denevong rë in va?”

¹⁵ Lok Yesu peggirin gagek rak mehö sën neko avëh lo benër yah bë, “Ham kwamin bo rë, nabë mehöti medo geving yi alam geluho avëh ti denajom nemaj. Bë nabë sënë og yi alam sënë su rëk ayoj maggin medengu rë. Rëk mëm buk sën debo mehö sën geço avëh lo vër, besu medo geving yi alam rë, og mëm yi alam rëk ayoj maggin gayej gërin nos dok buk saga.

¹⁶ Log mehöti su neko tob mewis sën su deneripek rë lo len ti meneduu tob mugeng sën nekweek lo rak rë. Nabë gevong nabë saga, og rëk dejipek lob tob mewis sënë najul menom, getob mugeng sënë rëk nakweek gökin belen böpata rot.

¹⁷ Gemehöti su netöö wain* mewis lok memëk-navi mugeng rë. Bë gevong nabë sënë og rëk wain ngol navi mugeng sën bebepul gekeseh geto mena meris, gememëk-navi nipaya jak geving. Gak mëm denatöö wain* mewis dok na memëk-navi mewis, og mëm luho rëk demedo nivesa dok ti.”

Ggev Nalu Avëh Vesa Lok Gavëh Ngwë Nivesa Rak
(Mk 5:21-43; Lk 8:40-56)

¹⁸ Yesu nahën nenër gagek sënë vu sir, lob alam Yuda hir dub-supinsën-yi ala ti yam vu Yesu beyun lus vu yi log nër bë, “Sa nalug avëh nahën nediik gwëbengko, om genam gwebë nemam jak yi in vesa dok nah.”

¹⁹ Lob Yesu kedi tamuin yi beya, lob yi hur maluh kedi deya ving yi.

²⁰ Log avëh ti nikök neyam ata yoh vu ngebek nemadluho-mevidek-luu, lob verup ggëp Yesu demi bebë nema rak Yesu yi tob nyë.

²¹ In kwa nevo ggëp ayo nebë, “Bë sa gebë nemağ jak yi tob mu, og sëk nig vesa jak.”

²² Lom Yesu ggërin melë avëh lom nër vu yi bë, “Nalug-e, kwam vesa! In ayom yam timu vu sa lob vong benimvesa rak.” Lob pevis bavëh nivesa rak.

²³ Lob Yesu ya verup dub ala lo yi beggang. Lom ngo alam denevë gevëëg apel heljëng yi los denevong dedun böp, lok nër vu sir bë,

²⁴ “Ham jak na! Avëh mahen su diik rë, gak mu neggëp yiing!” Rëk denöp rak yi.

²⁵ Lob Yesu tii sir beto deyah dobnë, gelok ya bejom lok avëh mahen nema bekedo rak.

²⁶ Lob gagek lo bengö ya meyoh vu nyëg saga pin meya.

Yesu Vong Kenod Luu Gengengöleng Ti Menij Vesa Rak

²⁷ Log Yesu kedi vu nyëg saga meya, lom mehö luu malaj kenod detamuin yi, bedetahi bë, “Davit* yi Mewis-e! Kwam gevongin aluu!”

²⁸ Yesu ya verup loḵ ya beggang ayo, loḵ luho deyam vu yi, lob loḵ tepëḵ in luho bë, “Melu vong ving bë seyoh vu bë gevong melu malamin nivesa jaḵ, ma ma?” Loḵ luho deyoḡek bë, “Ëë-ë, Mehöböp. Geyoh vu.”

²⁹ Lob Yesu bë nema rak luho malaj genër bë, “Om anon jaḵ noh vu sën melu ayomin nam vu sa agi!”

³⁰ Lob luho malaj tum yah, log Yesu vo ḵooin luho bë, “Melu su na nanër ngaa sënë vu mehö la.”

³¹ Rëḵ ma geluho to deya lob denër Yesu bengö ya meyoh vu nyëg saga pin.

³² Luho to deneya log alam deḵo mehöti verup, sën su yoh vu bë bengwëng rë in memö kwa-ngengöleng-yi nedo loḵ yi.

³³ Lob Yesu tii memö saga to meya log mëm nevengwëng. Lob alam ngahiseḵë saga kwaj ya ngahi mederanga nemaj gedenër bë, “Wirek hil su halë ngaa ti nebë sënë ggëp Israel rë!”

³⁴ Rëḵ alam Parisai* denër bë, “Netii memö to deneya rak memö alaj niwëëḵ.”

Yesu Kwa Vongin Alam

³⁵ Lob Yesu ya meyoh vu nyëg böp los mahen pin, betateḵin gägeḵ vu sir loḵ hir dub-supinsën-yi ayo yoh vu nyëg. Benër Bengö Nivesa rak Anutu-yi-nyëg, gevong alam los niraksën aggagga gengaa maggin sën neggëp navij lo pin benijvesa rak.

³⁶ Lë alam ngahiseḵë saga, lom kwa vongin sir. In medo deneketul loḵ gedenedo paya rot nebë sipsip sën alaj main sir lo.

³⁷ Nebë saga lob peggin gägeḵ menër vu yi hur maluh bë, “Nos ngahiseḵë anon loḵ menedo huk anon, rëḵ alam sën deketöv medengupin lo su ngahi rë.

³⁸ Om ham kwetag vu huk ala nabë gevong yi hur na debo yi nos medengupin nom!”

10

Yesu Ggooin Yi Hur Nemadluho-bevidek-luu Rak

(Mk 3:13-19; Lk 6:12-16)

¹ Yesu tahi yi hur maluh nemadluho-bevidek-luu yam bevo niwëëḵ vu sir bë degetii memö geto dena los degevong balam sën niraksën aggagga pin tōḵ vu sir lo nijvesa jaḵ, jak arë.

² Sinarë nemadluho-bevidek-luu sënë arëj sënë: Mehö muginsën Simon (sën denenër arë ngwë nebë Pita) log ari Andreas, geYakobus luho ari Jon sën Sebedi nalu luho,

³ lob Pilip geBartolomai, Tomas geMatai, sën yi mehö-neḵo-takës*. Log Yakobus ngwë sën Alpeus nalu, geTadaius.

⁴ Log Simon sën yi mehö-neruuk-alam-Rom, luho Yudas Iskariot sën rëḵ nanër Yesu tato vu alam-begö-yi lo.

Yesu Vong Horek Vu Yi Hur Maluh Gevong Sir Ya Huk

(Mk 6:7-13; Lk 9:1-6)

⁵ Lob Yesu vong yi hur maluh nemadluho-bevidek-luu sënë ya, log nër gägeḵ vu sir ving bë, “Ham su na vu alam-yu-ngwë. Geham su doḵ na alam Samaria* hir nyëg.

⁶ Gaḵ ham na vu sipsip Israel sën deneketul loḵ bevongin malaj nama lo.

⁷ Ham na nanër vu sir nabë sënë: ‘Nyëg-yägeḵ-yi vongin anon jaḵ!’

⁸ Ham gwevong balam nijraksën nijvesa jaḵ, geham gwevong beheljëng vesaj doḵ. Ham gwevong balam nij sevuuk nij veseek jaḵ, geham gwetii memö geto dena in alam. Sevo nig wëëḵ yōḵ vu ham nyëmasën gemonë ma, om ham gwevong meris vu sir geham su gwëḵo monë jaḵ.

⁹ Ham su gweko monë goor ma seriva, ma monë kök sepa dok ham keggis.

¹⁰ Geham su gweje vahek sepa mena aggata, beham su gweko röpröp luu luu, beham su gweko suu ngwé geving, beham su natohin atoheng. Gağ yö nama rot! In alam sën ham nanër gagek vu sir gedok vu sir lo rëk dedok vu ham medebo nos lu ngaa vu ham.

¹¹ Sën ham na nyëg böp ti ma beggang-bu mahen ti lo, og ham dok tepëk in alam nijvesa in degegin ham, lob mëm ham medo geving sir rot beham na jak.

¹² Lob nabë ham dok na beggang ti ayo, og ham nanër gagek semusën vu alam saga.

¹³ Nabë sir alam nijvesa, og ham gagek semusën rëk na vu sir. Gağ nabë sir alam nij paya, og ham gagek semusën rëk pekwë menom vu ham.

¹⁴ Log nabë mehö la su degegin ham nivesa gëp hir beggang ma hir nyëg rë, besu degengo ham gagek rë, og ham tetëhin kebus in ham vahamin in dejak ni nabë devong paya, gegwevu beggang ma nyëg saga geham na.

¹⁵ Sa nanër vu ham yönon nabë, vu Buk-tamusën, sën Anutu gengo mehönon hir gagek lo, og rëk alam vu nyëg saga denatök vu nyëvewen böpata rot kesuu Sodom los Gomora.”

Maggin Aggagga Rëk Berup (Mk 13:9-13; Lk 21:12-27)

¹⁶ “Ham gwengo rë, sa nehevong ham ya nebë sën sipsip denelok ya anöo bemën avij. Om ham kwamin bo namugin begwevong ham ngaa los kwamin nabë sën hil nanër nyël bë denevong ngaa los kwaj lo. Geham malamin yes nabë sën hil nanër nuung bë malaj yes lo.

¹⁷ Ham gwegin ham in mehönon. In rëk degeko ham na gagek vu kaunsor bedebeek ham dok hir dub-supinsën-yi.

¹⁸ Log rëk degeko ham na bare dok kiap böp los alam-los-bengöj böp lo malaj, in salam ham, lob ham rëk nanër sa rangah vu sir gevu alam dahis.

¹⁹ Nabë degeko ham na gagek, og ham su newamin jak nabë, ‘Ma hil rëk nanër gagek nah nabë va? Ma hil rëk nanër gagek re?’ Gağ dok buk saga og Anutu yö rëk gevong gagek sën ham nanër vu sir lo vu ham.

²⁰ In ham su ngo rëk nanër gagek saga rë, gağ ham Amamin yi Anon Vabuung yö rëk nanër gagek berup ham avimin.

²¹ Alam rëk degevong arij lo dok na alam-begö-yi nemaj bedengis sir medenadiik. Log amaj rëk degevong nabë saga vu naluj. Log hurmahen rëk degelë amaj lu ataj paya medenanër sir rangah bedengis sir medenadiik.

²² Lob rëk alam pin degelë ham paya in salam ham. Gağ alam sën denajom sir ahon rot, bena berup dok buk sën denadiik lo, saga rëk Anutu geko sir nom vu yi.

²³ Lob nabë degevong paya vu ham vu nyëg la, og ham beya mena nyëg ngwë. Sa nanër vu ham yönon nabë ham nahën gesu rëk semu huk na gëp nyëg Israel pin rë, log Mehönon Nalu rëk nom.

²⁴ Hur maluh ti su kesuu yi tatovaha rë, log hur-huk-meris-yi ti su kesuu ala rë.

²⁵ Nabë hur maluh arëj böp jak nabë hir tatovaha, og ggovek. Genabë hur-huk-meris-yi arëj böp jak nabë alaj, og yoh vu. Nabë denanër Belsebul* jak beggang ala, og rëk denanër yi hur nabë saga los denanër ggev nipaya la jak sir geving.”

Mehönon Degönengin Anutu (Lk 12:2-7)

²⁶ “Om ham su gönengin mehönon. Ngaa pin sën neggëp vunsën gwëbeng rëk natök nam rangah vu tamusën. Gengaa pin sën debom meneggëp loğ gobeng gwëbeng agi, og nahub rëk alam pin dejak ni.

²⁷ Gagek sën sa nanër vu ham vunsën lo, og ham nanër na rangah. Gegagek sën sa nepatereng loğ ya ham nengamin lo, saga ham bare jak telig getahi na rangah.

²⁸ Ham su gönengin alam sën dengis ham navimin mu menadiik lo, in su deyoh vu bë rëk dengis ham anomin geving rë. Gaḱ mëm ham göneng in Mehö sën yoh vu bë kevoh ham navimin los anomin doḱ Nyëg-nengwah-yi lo.

²⁹ Ham yoh vu bë bago soḱ mahen luu jaḱ toea timu, rëk soḱ saga ti su rëk mala nama vunsën geham Amamin duḱin rë.

³⁰ Gaḱ ham og Anutu tevin ham yumin viis pin los dahis beneraḱ ni.

³¹ Om ham su gönengin ham, in kwa nevo ham kesuu soḱ ngahiseḱë menegin ham.”

Hil Nanër Rangah Nabë Yesu Yi Alam Hil

(Lk 12:8-9)

³² “Mehöti bë nanër yi rangah vu mehönon nabë sa alam yi, og sëḱ nanër yi rangah nabë saga vu Amaḱ sën nedo yaḱek lo.

³³ Log bë mehöti dah sarëḱ vun in mehönon nabë su sa alam yi rë, og sëḱ dah arë vun in Amaḱ sën nedo yaḱek lo.”

Yesu Yam In Begö Berup

(Lk 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ “Ham su gwekuung nabë seyam in gevong mamer vu dob. Ma! Sa su yam in mamer rë, gaḱ seyam in begö berup.

³⁵ Seyam in gevong gaḱek-begö-yi berup galam degelë sir paya in sa los sa gaḱek. Mehönon losho amaj ahëj sengën vu sir.

Log avëh losho ataj ahëj sengën vu sir,

gavëh atov losho ggej denapëëng sir,

³⁶ galam sën denedo raḱ begganḱ timu lo depemëḱin sir.

³⁷ Mehöti bë ahë geving ama ma ata rot kesuu sa, og su yoh vu bë rëḱ natu sa alam rë. Log bë mehöti ahë geving nalu maluh ma avëh kesuu sa, og su yoh vu bë rëḱ natu sa alam rë.

³⁸ Log mehöti bë su bër yi ḱelepeḱo* jaḱ metamuin sa rë, og su yoh vu bë rëḱ natu sa alam rë.

³⁹ Mehöti bë kwa bo yi, og su rëḱ medo mala-tumsën rë. Gaḱ mehöti bë kwa bo sa gekwa birek in yi, og rëḱ medo mala-tumsën.”

Alam Sën Rëḱ Degeḱo Nyëvewen Lo

(Mk 9:41)

⁴⁰ “Mehöti bë gevong nivesa vu ham, og vong nivesa vu sa. Gemehöti bë gevong nivesa vu sa, og vong nivesa vu Mehö sën vong sa meseyam lo ving.

⁴¹ Mehöti bë geḱo mehö-nenër-gaḱek-rangahsën ti jaḱ in yi mehö-nenër-gaḱek-rangahsën, og luhoho rëḱ degeḱo hir nyëvewen gëp ti. Gemehöti bë geḱo mehö niröp ti jaḱ in yi mehö niröp, og luhoho rëḱ degeḱo hir nyëvewen gëp ti.

⁴² Log mehöti bë geḱo bël kul mebo vu sa mehö meris ti menanum in raḱ ni bë sa hur, og sa nanër vu ham yönon nabë, mehö sënë yi nyë vewen neggëp vu yaḱek.”

11

Mehö-neripek-alam Jon Vong Yi Hur Maluh Deya Vu Yesu

(Lk 7:18-35)

¹ Yesu nër gaḱek saga vu yi hur maluh nemadluho-bevidek-luu ggovek, log kedi rak beya begganḱ-bu sën deneggëp dus vu nyëḱ saga in bë tateḱin gaḱek vu sir.

² Log Mehö-neripek-alam Jon nedo ḱarabus gengo ngaa böp sën Kerisi* nevong lo bengö, lob vong yi hur maluh la deya vu Yesu in bë dedoḱ tepëḱ in yi nabë,

³ “Maḱ hong mehö sën Jon nër bengöm bë rëḱ genam lo sënë, ma he rëḱ medo gegin yi rë?”

⁴ Lob Yesu nër yah vu sir bë, “Ham nah mena nanër ngaa sën ham ngo los ham lë lo vu Jon nabë,

⁵ alam malaj kenod denelë nyëg ggökin, galam vahaj paya deneya aggata, galam nij sevuuk nij veseek neraḵ galam nengaj mir denengo gägek, galam sën denediik lo vesaj nelok yah, log alam sën denedo paya in ngaa navij yi lo denengo Bengö Nivesa.

⁶ Mehöti sën su kwa luu luu in sa rë lo, og kwa vesa!”

Yesu Vong Tepëk Rak Ngaa Ngahisekë In Jon

⁷ Lob Jon yi hur maluh deyah lok mëm Yesu yom nër Jon degwa vu alam yu böpata saga nebë, “Wirek ham ya nyëg-yumeris in bë ham gwelë mehö nebë va? Ham bë gwelë ayöong neko dee menekepë yah geneyom-a?

⁸ Ma ham ya in bë gwelë mehö nebë va? Ham bë gwelë mehöti neröp tob niyes mala ngeri ngeri? Ma! Alam sën deneröp tob niyes nebë saga, og denedo alam-los-bengöj bej.

⁹ Ma ham ya in bë gwelë mehö nebë va? Mehö-nenër-gägek-rangahsën ti? Eë, om mëm sa nanër vu ham nabë mëm yi mehö-nenër-gägek-rangahsën bekesuu alam-denenër-gägek-rangahsën lo pin.

¹⁰ Yik mehö saga sën dekevu gägek rak yi lok Anutu-yi-ḵapiya nebë:

‘Gwengo rë! Sëḵ gevong sa hur ti namugin,
mena negetongin aggata in hong!’

¹¹ Sa nanër vu ham yönon nabë Mehö-neripek-alam Jon arë böp rot kesuu alam pin sën ataj neko sir vu dob agi. Rëḵ mu alam sën denesepa lok sa bedenetu Anutu-yi-alam lo pin, og rëḵ dekesuu Jon.

¹² Lok buk sën Mehö-neripek-alam Jon yam dob lo, lob ngaa maggin vongin bë kepë Nyëg-yagek-yi beyam verup gwëbeng, galam nijpaya denesis begö vu Nyëg-yagek-yi niwëek ata benij wëek rot in bë deduk na medegeko.

¹³ Gägek pin sën alam-denenër-gägek-rangahsën dekevu lo los horek pin, neggëp in mala negët Jon sënë.

¹⁴ Lob ham bë jak ni nabë saga, og ham gwevong geving mehö sënë lo nabë Elia sën denenër bë rëḵ nom lo.

¹⁵ Mehöti bë nenga neggëp, og gengo sa gägek.

¹⁶ Ma sëḵ tatekin ham alam buk sënë jak va? Ham nebë hurmahen sën ggëp deneggök telig bedenetahi hurmahen vahi bë:

¹⁷ ‘He nasis ggageng rëḵ ma
geham su nelöo rë.

Gehe nasu kwamin paya paya,
rëḵ ham su nesu menepengah ham rë.’

¹⁸ In Mehö-neripek-alam Jon yam, lob su negga nos los nenum wain rë, rëḵ ham nër yi nebë, ‘Memö nelok vu yi!’

¹⁹ Lob Mehönon Nalu yam benegga los nenum, lob ham nër yi bë, ‘Ham gwelë mehö sënë! Mehö ahëta los nenum wain pangësën, alam-deneḵo-takës* losho alam nijpaya hir mehö yi!’ Rëḵ mu nabë hil galë Anutu yi huk og hil ajaḵ ni nabë yi mehö los kwa.”

Yesu Kwa Pesivin Alam Sën Su Denevong Ving Rë

(Lk 10:13-15)

²⁰ Log Yesu vong gägek rak nyëg vahi sën nevong ngaa böp ngahisekë lok rëḵ su deneggërin sir yah vu Anutu rë lo nebë,

²¹ “Wöp-o! Ham Korasin! Gëp in ham! Ham Betsaida! Gëp in ham! Bë mehöti gevong ngaa böp gëp alam Ture los Sidon hir nyëg nabë sën sa hevong lok ham nyëg agi, og rëḵ ayoj maggin in devong ngaa nipaya medegërin sir nom, medegeyeh vahek duum gededev tamut jak sir gedemedo doḵ vewev degwa.

²² Om sa nanër vu ham nabë, doḵ Buk-nyëvewen-yi, og ham rëḵ gweko maggin böpata rot kesuu alam Ture los Sidon.

²³ Geham alam Kapernaum, ham bë kwerë ham jak na vavunë? Ma! Rëk ham duk na Nyëg-nengwah-yi. Bë mehöti gevong ngaa böp gëp Sodom nabë sën sa hevong ggëp ham nyëg lo, og rëk Sodom nahën medo rot beberup doḵ buk sënë.

²⁴ Om sa nanër vu ham nabë doḵ Buk-nyëvewen-yi, og ham rëk gweḵo maggin böpata rot kesuu Sodom hir maggin!”

*Yesu Nër Bë, “Ham Nam Vu Sa Mesewah”
(Lk 10:21-22)*

²⁵ Vu buk saga Yesu jom rak bë, “O Amag! Hong Mehöböp vu yagek los dob. Sahëg nivesa rot vu hong in ngaa pin sënë neggëp vunsën in alam los kwaj, gaḵ getato vu alam sën su deluḵ dub böp rë lo.

²⁶ Yönon Amag! In yik ngo kwam nevo bë gwevong nabë saga in nivesa.”

²⁷ Log nër ving bë, “Amag vo ngaa pin lok yam sa nemaḵ ggovek ya. Gemehöti su rak Nalu ni rë, gaḵ Ama yö timu rak ni. Gemehöti su rak Ama ni rë, gaḵ yik Nalu yö timu rak ni. Galam sën Nalu tato Ama vu sir lo, og derak ni ving.

²⁸ Ham sën nekwerë ngaa maggin, beham nevimengin menedo lo, ham pin nam vu sa, in sa gaḵo maggin vër in ham geham sewah.

²⁹ Ham natu sa hur, beham gweḵo kwa vu sa. In sa mehö malaḵ yes, gesa su nehaḵo sa rak loḵ ayog rë, lob ham ayomin rëk geto megëp revuh.

³⁰ Kë! Huk sën sebo vu ham lo saga su rëk deginengin ham rë, gengaa maggin sën sëk gevong vu ham in ham kwerë lo, saga yik sepëp!”

12

Tepëḵ Rak Buk-sewahsën-yi
(Mk 2:23-28; Lk 6:1-5)*

¹ Buk-sewahsën-yi* ti lob Yesu losho yi hur maluh deyoh ya huk wit* ti ayo, lob yi hur maluh derur nos sënë anon mededah in dediḵahëj.

² Loḵ alam Parisai* delë lob denër vu Yesu bë, “Gelë! Hong hur maluh dekeyëh horek Buk-sewahsën-yi*!”

³ Rëk loḵ tepëḵ yah vu sir bë, “Maḵ ham su tevin gagek sën Davit diikahë wirek lo rë?

⁴ Diikahë lob losho alam sën denesepa yi lo deloḵ ya Anutu yi dub bedegga brët vabuung sën denetung netu seriveng benedo ggëp Anutu mala lo. Nos sën alam meris nebë Davit su deyoh vu bë dega rë lo, gaḵ alam-deneḵo-seriveng mu yö denegga, (rëk mu dediḵahëj lom degga lob saga su devong paya rë).

⁵ Log maḵ ham su rak gagek sën neggëp loḵ horek lo ni rë? Sënë nebë alam-deneḵo-seriveng denevong huk loḵ dub ayo loḵ Buk-sewahsën-yi* lob dekeyëh horek ving nebë saga, rëk su devong paya rë.

⁶ Rëk sa nanër vu ham nabë ngaa sën nedo agi, sën böpata kesuu dub-vabuung-böp.

⁷ Bë ham jak gagek sën neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo ni, og ham su rëk bo maggin vu sir rë. Gagek sënë nebë: ‘Sa su nehevongin bë gaḵo seriveng sën ham nevesi vu sa lo rë, gaḵ sahëg neving bë ham kwamin paya in alam beham doḵ vu sir.’ Om su devong paya rë.

⁸ In Mehönon Nalu tu Buk-sewahsën-yi* ala.”

*Yesu Vong Mehö Nema Nipaya Nivesa Rak
(Mk 3:1-6; Lk 6:6-11)*

⁹ Yesu vu nyëg saga beya meloḵ ya alam Parisai* saga hir dub-supinsën-yi.

¹⁰ Lob mehö sekë beloinsën ti nedo. Lom alam la bë denanër gagek jak Yesu, lob deloḵ tepëḵ in yi bë, “Maḵ yoh vu bë hil gevong alam nijraksën nijvesa jak doḵ Buk-sewahsën-yi* ma ma?”

11 Loḱ Yesu nēr yah vu sir bē, “Bē ham ti yi sipsip perurek timu, lob duk sōv dok Buk-sewahsēn-yi*, og maḱ mehō saga su rēḱ najom jaḱ nom vavunē rē? Gaḱ rēḱ najom jaḱ nom!”

12 Rēḱ mu mehōnon dekesuu sipsip yōnon. Om sēn hil ayoh vu bē adok vu mehōnon dok Buk-sewahsēn-yi*.”

13 Log nēr vu mehō sēnē bē, “Getelo seḱēm nam!” Lom telo seḱē ya, lob nivesa raḱ nebē vahi.

14 Lob alam Parisai* to deyah dobnē medesupin sir medevengwēng raḱ aggata bē dengis Yesu menadiiḱ.

Anutu Yi Mehō-huk-yi Yesu

15 Loḱ Yesu raḱ ni, lob vuu nyēg saga geya. Lob alam ngahiseḱē detamuin yi, lob vong alam nijraksēn pin benijvesa raḱ.

16 Log vo ḱoo vu sir bē su denanēr yi rangah,

17 lob gaḱek sēn wirek Anutu nēr verup mehō-nenēr-gaḱek-rangahsēn Yesaya avi lo anon raḱ.

18 Nebē:

“Sa hur sēnē, sehooiin yi raḱ,
sahēg neving yi, gesa halē yi nivesa kesuu alam vahi pin.

Rēḱ sa getung sa Anon Vabuung jaḱ yi,
lob rēḱ tateḱin sa gaḱek anon degwa vu alam-yu-ngwē.

19 Losho mehōnon su rēḱ denanēr sir rē, gesu rēḱ gengeeḱ rē,
gesu rēḱ degengo gegevong paang gēp telig rē.

20 Gagwēḱ sēn keyēh meneggēp neḱo ahon lo, og sa hur su rēḱ keyēh na verōḱ yi rē.
Log ram yi wik sēn ggēp nelēlek teka lo, og sa hur su rēḱ napuv na verōḱ yi rē.

Rēḱ medo gevong huk in rot begaḱek nirōpsēn anon jaḱ bekesuu ngaa nipaya pin.

21 Lob alam-yu-ngwē rēḱ medo debo kwaj in yi nabē rēḱ dok vu sir.”

Denēr Bē Yesu Vong Huk Raḱ Satan Niwēēk

(Mk 3:20-30; Lk 11:14-23)

22 Lob deḱo mehōti yam vu yi. Memō nedo loḱ yi bemala ḱenod los su yoh vu bē bengwēng rē. Lob Yesu vong benivesa raḱ, betum nevengwēng genelē nyēg.

23 Lob alam yu bōpata saga delēk anon bedenēr bē, “Mehō sēnēḱ maḱ yik Davit* yi mewis sēn lo?”

24 Rēḱ alam Parisai* denḱo, lob denēr bē, “Netii memō to deneya raḱ memō alaj Belsebul* niwēēk.”

25 Rēḱ Yesu raḱ ayoj ni, lob nēr vu sir bē, “Nabē alam dob timu debasuh sir bedengis sir, og dob saga rēḱ nabumeng na. Log nabē nyēg bōp ti ma alam degwa ti debasuh sir na yu luu bedengis sir, og rēḱ nyēg ma alam degwa ti saga su rēḱ demedo rē.

26 Om nabē Satan getii yi hur memō geto dena, og losho yi hur rēḱ debasuh sir, lom yi nyēg rēḱ medo niwēēk nabē va?

27 Rēḱ mu nabē Belsebul* nelok vu sa yōnon besa nehetii memō to deneya, og maḱ re nelok vu ham alam besēn denetii memō to deneya agi? Om ham alam saga degengo ham gaḱek sagi medeseggi rē.

28 Gaḱ bē Anutu yi Anon Vabuung loḱ vu sa, besa hetii memō beto deneya, og ham jaḱ ni nabē Anutu yam vu ham ggovek ya in bē gegin ham.

29 Mehōti su yoh vu bē dok na Mehō Nipaya los niwēēk saga yi beggang mebo yi ḱupeḱ pin vēr rē. Nabē naduu mehō niwēēk saga govek, og mēm godeḱ yi ḱupeḱ pin sēn nedo loḱ yi beggang ayo lo.

30 Mehōti sēn su sa alam yi rē lo, og nesis begō vu sa. Gemehōti sēn su nelok vu sa menesupin sipsip ving rē lo, og netii sir meya denepalēt loḱ.

³¹ Om sa nanër vu ham nabë Anutu yoh vu bë dahun mehönnon hir ngaa nipaya los gagek pelësën pin sën denvong lo na. Gaḵ gagek pelësën sën denenër raḵ Anon Vabuung lo, og su rëḵ Anutu dahun na rë.

³² Log mehöti bë nanër gagek nipaya ti jaḵ Mehönnon Nalu, og rëḵ Anutu dahun yi nipaya sënë na. Gaḵ nabë mehöti nanër gagek nipaya ti jaḵ Anon Vabuung, og su rëḵ Anutu dahun yi nipaya sënë na rë. Gaḵ rëḵ nama, vu gwëbeng gevu tamusën geving.”

Kele Nipaya Nevuuk Anon Nipaya
(Lk 6:43-45)

³³ “Nabë ham baroh kele nivesa, og yö rëḵ ngis anon nivesa. Nabë ham baroh kele nipaya, og yö rëḵ ngis anon nipaya. In hil nehalë kele anon rëḵ mëm hil naraḵ ni nebë kele nivesa ma nipaya.

³⁴ Nyël nalu ham! Ham su yoh vu bë nanër gagek nivesa rë, in ham alam nimin paya. Yönon, ham nenër gagek verup avimin yoh vu ngaa sën ham kwamin nevo loḵ ayomin lo.

³⁵ Om mehö nivesa neḵo ngaa nivesa vër loḵ ngaa nivesa sën nesupin meneggëp loḵ ayo lo, menenër yam rangah, log mehö nipaya neḵo ngaa nipaya vër loḵ ngaa nipaya sën nesupin meneggëp loḵ ayo lo, menenër yam rangah.

³⁶ Om sën sa nanër vu ham nabë gagek jeggjin jeggjin pin sën alam denenër lo, og rëḵ Anutu gevong nyëvewen doḵ nah vu sir doḵ buk sën gengo alam pin hir gagek lo.

³⁷ In hong gagek rëḵ nanër hong nabë hong mehö nim vesa ma rëḵ nanër hong nabë hong mehö nim paya.”

Alam La Deketag Vu Yesu Bë Degelë Ngaa Böp
(Mk 8:11-12; Lk 11:29-32)

³⁸ Nër saga ggovek lob alam-horek-yi la los alam Parisai* la denër vu yi bë, “Tatovaha, he hevongin bë gwevong ngaa böp ti behe galë.”

³⁹ Lom nër yah vu sir bë, “Ham alam sën nedo dob-ë, ham alam nimin paya. Ham nebë avëh baggëb, om sën ham nekwetag bë ham gwelë ngaa böp. Rëḵ mu sa su rëḵ gevong ngaa böp vu ham rë. Gaḵ sëḵ gevong ngaa böp nabë sën mehö-nenër-gagek-rangahsën Yona yi ngaa böp lo mu vu ham beggovek.

⁴⁰ Wirek Yona neggëp loḵ gël böp ayo yoh vu rangah löö gebuk löö, lom Mehönnon Nalu rëḵ gëp doḵ dob ayo noh vu rangah löö gebuk löö nabë saga.

⁴¹ Log vu Buk-tamusën og Anutu rëḵ seggi mehönnon hir gagek, lob rëḵ alam Nineve kedi debare medenanër gagek jaḵ alam vu buk sënë nabë denvong ngaa nipaya. In alam Nineve dengo Yona aye bedeggërin sir yah vu Anutu. Gaḵ Mehö sën nedo agi kesuu Yona, rëḵ ham su wërin ham rë.

⁴² Log vu Buk-tamusën og Anutu rëḵ seggi mehönnon hir gagek, lob rëḵ avëh-los-bengö vu dob nyë sën sang-neverup lo kedi bare menanër gagek jaḵ alam vu buk sënë nabë denvong ngaa nipaya. In avëh-los-bengö sënë yam vu dob nyë in bë gengo Solomon* yi gagek los kwa böp. Gaḵ Mehö sën nedo agi og kesuu Solomon*, rëḵ ham su ngo aye rë.”

Memö Yom Ggökin
(Lk 11:24-26)

⁴³ “Memö nipaya sën to meya in mehönnon ti lo, og to meya medo neyoh nyëg nivevo benesero nyëg len ti in bë sewah doḵ, rëḵ su netöḵ raḵ rë.

⁴⁴ Lom nër bë, ‘Maam saḵ nah mena galë beggang sën sa nado loḵ wirek lo rë!’ Lob yah verup rëḵ nelë bë desekee beggang sën lo bedevunëḵ vu benedo meris.

⁴⁵ Lob rengö yi beyah ḵo memö nemadvahi-bevidek-luu sën denvong ngaa nipaya rot medenekesuu yi lo, beyom denedo loḵ beggang sënë. Lob mehö sën nedo paya wirek lo mëm nedo paya ya veröḵ yi rot. Om ngaa nipaya nabë sënë rëḵ natöḵ vu alam nij paya sën denedo gwëbeng agi nabë saga.”

Yesu Ata Lo Ari Lo
(Mk 3:31-35; Lk 8:19-21)

⁴⁶ Yesu nahën nenër gagek nebë sënë vu alam, log ata gari lo yam denare dobnë in bë losho debengwëng.

⁴⁷ Lob mehöti nër vu bë, “Gelë, atam losho arim lo yam denare dobnë in bë ham los bengwëng.”

⁴⁸ Lob Yesu nër gagek yah vu mehö sënë bë, “Satag re? Gesarig re lo?”

⁴⁹ Lob tato yi hur lo raḵ nema genër bë, “Gwelë! Atag lo arig lo sënë.

⁵⁰ Alam sën denesepa loḵ Amaḡ vu yaḡek kwa lo, og sir saga mëm detu sarig lo, savëhnög lo, sataḡ lo!”

13

Mehö Netetëhin Nos Gahis Vu Huk
(Mk 4:1-9; Lk 8:4-8)

¹ Vu buk saga Yesu vu beggang ayo meto meya dobnë, beya nedo dus vu ngaggee böp nenga.

² Loḵ alam yu böpata deya vu yi, lob Yesu raḵ ya nedo yaḡ ti, galam pin denare ngaggee nenga.

³ Log nër gagek peggirinsën ngahiseḡë vu sir bë, “Ham gwengö rë! Mehö netetëhin nos gahis ti to meya huk anon in bë tetëhin yi nos gahis.

⁴ Netetëhin nos gahis, lob vahi to nedo loḵ aggata sën neyoh huk vuheng lo, lom sok yam degga pevis.

⁵ Log gahis la to merak nedo dob mahen teka sën raḵ neggëp gelöng vavunë lo, om kip pevis in dob mahen teka mu,

⁶ lob hes tum bevev raḵ lom meran ya, in gëga su luḵ ya dob gebinë rë.

⁷ Log gahis vahi to meloḵ ya nedo vos niggin ggin ayo, lob vos niggin ggin sënë kip merig meggök nos bevong paya.

⁸ Log gahis la to meluḵ ya nedo dob jeji, lob rig basis anon nivesa. La sis anon mehödahis nemadvahi, gela sis anon mehödahis löö, gela sis anon mehödahis ti benemad-luho.

⁹ Mehöti bë nenga neggëp, og gengö gagek sënë.”

Yesu Nër Gagek Peggirinsën Degwa Rangah
(Mk 4:10-12; Lk 8:9-10)

¹⁰ Lob yi hur maluh ya deloḵ tepëḵ in yi bë, “Genër gagek pin netu gagek peggirinsën vu sir in va?”

¹¹ Loḵ nër yah vu sir bë, “In Anutu tateḵin Nyëḡ-yaḡek-yi yi gagek vunsën degwa vu ham, gaḵ su tateḵin vu alam sënë rë.

¹² Mehöti sën neraḵ gagek degwa ni lo, og rëḵ jaḵ la degwa ni geving rot, gemehöti sën su neraḵ gagek degwa ni rë lo, og rëḵ kwa birekin teka sën neraḵ ni lo benama na verök yi.

¹³ Senër gagek peggirinsën vu sir in bë rëḵ degelë mu gesu dejaḵ ni rë, log degengö mu gesu denatök jaḵ gagek degwa rë.

¹⁴ Om mehö-nenër-gagek-rangahsën Yesaya yi gagek anon raḵ, sën nër nebë:
‘Ham nengamin rëḵ gengö, rëḵ ham kwamin su rëḵ natök jaḵ rë.
Ham malamin rëḵ gelë, rëḵ ham su rëḵ jaḵ degwa ni rë.’

¹⁵ GeYesaya nër raḵ sir ving bë:

‘Nabë saga, in alam sënë ayoj niwëëḵ,
medemir nengaj gedekebu malaj
in bë malaj rëḵ gelë genengaj rëḵ gengö,
lob dejaḵ ni medegërin sir lob sa gevong benijvesa jaḵ.’

¹⁶ Gaḵ mu hameḵ kwamin vesa in ham malamin nelë sa los ham nengamin nengö sayeg.

¹⁷ Sa nanër vu ham yönon nabë: Wirek alam-denenër-gägek-rangahsën los alam yohvu ngahisekë denetung malaj in bë degelë ngaa sën ham nelë agi, rëk su denelë rë. Log denebë nengaj in bë degengo gägek sën ham nengo agi, rëk su denengo rë.”

Gägek Peggirinsën Raḵ Mehö Netetëhin Gahis Lo Yi Degwa
(Mk 4:13-20; Lk 8:11-15)

¹⁸ “Om ham gwengo gägek peggirinsën raḵ mehö netetëhin gahis lo degwa rë.

¹⁹ Alam sën denengo Nyëg-yägek-yi yi gägek rëk su kwaj netök raḵ degwa rë lo, og sir nebë gahis sën to nedo loḵ aggata, in Mehö Nipaya lo yam neseapos gägek lo vër in ayoj.

²⁰ Log gahis sën to nedo raḵ gelöng vavunë lo, nebë alam sën denengo gägek medeko rak pevis mekwaj vesa in.

²¹ Rëk mu sir nebë nos gëga sën nerak vu gelöng lo, lob su denedo hus ading rë. Bë ngaa maggin ti natök jaḵ sir, ma mehö la denanër sir in desepa loḵ sa gägek, og rëk dedëin na pevis.

²² Log gahis sën to meloḵ ya vos niggin ggin ayo lo, nebë alam sën denengo gägek, loḵ newaj nerak in ngaa dob yi lo. Gahëj ving monë lu ngaa rot ggök ya gägek, lom diiḵ gesu sis anon rë.

²³ Log gahis sën to meloḵ ya dob jeji lo nebë alam sën denengo gägek bedetök raḵ degwa bedenevong ving bedenevong banon raḵ lo. La denesis anon mehödahis nemadvahi, gela denesis anon mehödahis löö, gela denesis anon mehödahis ti benemadluho.”

Gägek Peggirinsën Raḵ Vos Nipaya Kip Loḵ Huk

²⁴ Loḵ nër gägek peggirinsën ngwë ggökin vu sir bë, “Sën Nyëg-yägek-yi anon jaḵ lo, og yik nebë mehönon ti tetëhin nos gahis nivesa loḵ yi huk.

²⁵ Lob neggëp yiing buk, log mehö sën nelë yi paya lo, tetëhin vos nipaya gahis ggök ya nos gahis lo vavunë geneya.

²⁶ Lob gahis lo kip meböp raḵ ggovek bebë ngis anon, loḵ delë vos nipaya lo kip merivin loḵ ving.

²⁷ Lob yi hur ya denër vu yi bë, ‘Mehö böp, maḵ getetëhin gahis nivesa loḵ hong huk, log vos nipaya sën kip agu yam vu tena?’

²⁸ Loḵ nër vu sir bë, ‘Mehö sën nelë sa paya lo vong ngaa sënë!’ Lom yi hur deloḵ tepëk in yi bë, ‘Om he na bepul vos sënë na?’

²⁹ Rëk nër yah bë, ‘Ma! Bë ham bepul vos na, og maḵ ham rëk bepul nos la geving.

³⁰ Om ham naköök geluho desarömin sir medebare gebuk sën hil abo nos anon lo rë. Lob doḵ buk saga og sëk nanër vu alam sën debo nos anon lo nabë dengap vos nipaya jaḵ bun namugin bena degetë jaḵ na nengwah, log mëm dengupin nos anon jaḵ na sa jök.’ ”

Gägek Peggirinsën Raḵ Gahis Mahen Teka
(Mk 4:31-32; Lk 13:18-21)

³¹ Lok Yesu nër gägek peggirinsën ngwë vu sir ggökin bë, “Sën Nyëg-yägek-yi anon jaḵ lo, og yik nebë mastet* gahis sën mehöti ḵo meya mehin loḵ yi huk.

³² Nos gahis saga mahen teka genos gahis pin kesuu, rëk tum nekip lob böp nerak benekesuu nos pin geya netu ḵele, besoḵ sën denevëeng medeneya agi yam denejegwi newisej loḵ nema.”

³³ Log nër gägek peggirinsën ngwë vu sir nebë, “Sën Nyëg-yägek-yi anon jaḵ lo, og yik nebë yiist* sën nevong bebrët nerig lo. Avëh ti ḵo meya sarömin ving parawa ḵetuk löö loḵ gabum, lom yiist* köd parawa pin sënë merig.”

Yesu Nër Gägek Peggirinsën
(Mk 4:33-34)

³⁴ Yesu nër gägek peggirinsën pin saga gesu nër ti rangah rë, gaḵ nër tu gägek peggirinsën mu vu alam yu böpata saga.

³⁵ In mehö-nenër-gägek-rangahsën Yesaya yi gägek sënë anon jak. Sën nebë: 'Sëk nanër vu sir jak gägek peggirinsën.

Gesëk nanër gägek sën nevun yi loḵ buk sën Anutu tung yaḡek los dob meneggëp rot meverup gwëbeng agi vu sir.'

Gägek Peggirinsën Raḵ Vos Nipaya Lo Degwa

³⁶ Yesu nër ggovek, log vuu alam yu böpata saga ya, gelok yah beggang ayo, lob yi hur maluh ya delok tepëḵ in yi bë, "Genanër gägek peggirinsën sën vos nipaya kip loḵ huk anon lo degwa rangah vu he rë."

³⁷ Lob nër yah vu sir bë, "Mehö sën nevaroh nos gahis nivesa saga og Mehönon Nalu.

³⁸ Gedob pin sënë nebë huk, genos gahis nivesa saga nebë alam sën detu Anutu yi hur, gevos nipaya saga nebë Mehö Nipaya Satan yi hur lo.

³⁹ Log mehö netetëhin vos nipaya gahis lo, saga Satan. Log buk sën dengupin nos lo, saga og buk sën dob los yaḡek nama na lo. Galam sën dengupin nos lo, sagaḵ angër lo.

⁴⁰ Log sën dengupin vos nipaya mena debesi pin jak nengwah lo, og yik rëḵ degevang nabë sënë dok Buk-tamusën.

⁴¹ Dok buk saga Mehönon Nalu rëḵ gevong yi angër na dengupin alam nij paya pin sën depelëpin alam-vongvingsën-yi lo geving alam pin sën denevang ngaa nipaya lo, bedegeḵo sir vër in Anutu-yi-Nyëḡ.

⁴² Lob rëḵ degetë sir dok na nengwah, bedengu los degeköö nyëj.

⁴³ Lob vu buk saga Anutu-yi-alam rëḵ denajëh nabë hes gëp Amaj-yi-Nyëḡ. Mehöti bë nenga neggëp og gengo gägek sënë!"

Gägek Peggirinsën Raḵ Mehö Nesero Yi Monë Loḵ Huk Anon

⁴⁴ "Log sën Nyëḡ-yaḡek-yi anon jak lo, og yik nebë kupeḵ nivesa sën mehöti vun meneggëp loḵ dob bemehö ngwë tok vu, log vun yah ggökin. Kwa vesa rot geya nevong yi ngaa pin balam debago beḵo monë raḵ pin, lom yah bago dob len ti sënë betu yi ngaa."

Gägek Peggirinsën Raḵ Kumḵum

⁴⁵ "Log sën Nyëḡ-yaḡek-yi anon jak lo, og yik nebë mehö-nebago-ngaa nesero kumḵum nivesa in bë bago.

⁴⁶ Tok vu kumḵum ti bemalangeri rot beyi monë böpata rot. Lom ya mevong yi kupeḵ pin balam debago, lob ḵo monë raḵ betum yah bago kumḵum malangeri sënë raḵ betu yi ngaa."

Gägek Peggirinsën Raḵ Lek-gël-yi

⁴⁷ "Log gägek peggirinsën ngwë nebë sënë: Sën Nyëḡ-yaḡek-yi anon jak lo, og yik nebë lek-gël-yi ti sën denetë luk ya loo beggërin gël aggagga loḵ.

⁴⁸ Lek pup lom dedadii raḵ yam roneḵ, bedeggooin gël nivesa loḵ ya gabum, gedetë nipaya ya.

⁴⁹ Lob buk sën yaḡek los dob nama na lo, og rëḵ nabë sënë. Angër rëḵ nam degeḵo alam nij paya vër dok alam nijvesa vuheng,

⁵⁰ bena degetë sir dok na nengwah, bedengu los degeköö nyëj."

Gägek Peggirinsën Raḵ Mehöti Los Yi Kupeḵ Mewis Los Mugeng

⁵¹ Log Yesu loḵ tepëḵ in sir bë, "Maḵ ham raḵ gägek mewis pin sënë degwa ni?" Lom deyogek bë, "Èë-è!"

⁵² Lob nër yah vu sir bë, "Mehö-horek-yi sën nengo gägek raḵ Nyëḡ-yaḡek-yi venuh ggovek lo, saga nebë beggang ala ti. Loḵ ya yi beggang-kupeḵ-yi ayo beḵo yi kupeḵ mewis los mugeng loḵ ti beluḵ yom."

*Alam Nasaret Deruu Demij Vu Yesu
(Mk 6:1-6; Lk 4:16-30)*

- ⁵³ Yesu nër gagek peggirinsën saga vu sir ggovek log vuu hir nyëg ya,
⁵⁴ geyah ben menenër Anutu yi gagek vu yi alam loḵ hir dub-supinsën-yi. Lom avij tök medenër bē, “Mehö sënē ḵo kwa los ngaa böp böp sënē vu tena?”
⁵⁵ Yosep sën mehö nelev beggang lo nalu yi! Gata Maria! Gemaḵ ari lo sën Yakobus geYosep geSimon geYudas lo?
⁵⁶ Gavëhnö lo sën denedo ving hil-ë! Log maḵ ḵo ngaa pin sënē vu tena?”
⁵⁷ Denër nebē sënē, log denelē yi paya. Rëḵ Yesu nër vu sir bē, “Alam vu nyëg pin denēḵo mehö-nenër-gagek-rangahsën arëj raḵ, gaḵ yö hir alam, gesir sën losho beggang-bu timu lo, og ma!”
⁵⁸ Lob su vong ngaa böp ngahiseḵē vu nyëg saga rē, in su ayoj neya timu vu yi rē.

14

Degwa Sën Herot Kuung Bë Jon In Yesu Lo* *(Mk 6:14-29; Lk 9:7-9)*

- ¹ Vu buk saga Herot* tu distrik Galilea ala menedo, bengö Yesu bengö.
² Lob nër vu yi alam sën denengo gagek ggëp avi lo bē, “Yiḵ Mehö-neripek-alam Jon lo sënē! Kedi raḵ ggökin vu bedub, om sën nevong ngaa los niwëëḵ ata nebē agi.”
³ Herot* nër bē saga in jom Mehö-neripek-alam Jon beduu yi ahon wirek betung yi ya ḵarabus. Herot* vong raḵ ari Pilip venē Herodias sën ggodeḵ yah tu venē lo.
⁴ In Jon nër vu Herot* bē, “Su geko avëh sënē niröp rē!”
⁵ Lom Herot* bē ngis yi menadiiḵ rëḵ ggönengin alam Yuda in kwaj nevo Jon bē yi mehö-nenër-gagek-rangahsën ti.
⁶ Betum buk sën Herot* kwa vo yi buk sën ata ḵo yi wirek lo, lob vong nos böp balam la desupin sir ving yi, geHerodias nalu avëh yam nelöo loḵ malaj.
⁷ Lob Herot* lē bahē nivesa rot in yi, lob nër yönon rot vu avëh avö sënē getato nema ya vavunē bē, “Bë genanër ngaa ti vu sa, og sëḵ bo nöḵ vu hong yönon!”
⁸ Lob Herodias loḵ nalu avëh ahē bemëm nër vu Herot* bē, “Gwetung Mehö-neripek-alam Jon yu doḵ gabum ti megebo vu sa pehi sënē!”
⁹ Nër nebē sënē lom mehö-los-bengö Herot* ayo maggin, rëḵ kwa vo gagek sën nër yönon getato nema ya vavunē lo, in neggönengin alam vatëveḵ sën deyam in yi nos böp lo denḵo. Lob nër bē degevong noh vu saga.
¹⁰ Lom vong mehöti ya beggang ḵarabus ayo meketöv Jon kwa.
¹¹ Lob deḵo yu loḵ gabum ti beyam devo vu avëh avö sënē, beḵo meyah vo vu ata.
¹² GeJon yi hur maluh yam deḵo anon meya delev. Delev ggovek, log ya denër vu Yesu.

Yesu Vet Alam 5,000 *(Mk 6:30-44; Lk 9:10-17; Jn 6:1-14)*

- ¹³ Yesu ngo gagek sënē lob vuu nyëg saga geraḵ yaḡ meya nyëg-yumeris tahsën ti. Loḵ alam denḵo lom devuu nyëg böp gedeyoh roneḵ bedesepa yi medeya.
¹⁴ Lob Yesu ya verup meraḵ yah roneḵ vu nyëg-yumeris, lob lē alam ngahiseḵē saga bekwa vongin sir, lob vong behir alam nijraḵsën nijvesa rak.
¹⁵ Log sehuk luḵ lob yi hur maluh ya denër vu yi bē, “Nyëg-yumeris tahsën sënē behes mala ya ggovek, om gwevong alam sënē deketëḵin sir medena denoh vu beggang-bu ti in debaḡo hir nos.”
¹⁶ Rëḵ Yesu nër vu sir bē, “O, su dena! Gaḵ ham bet sir!”
¹⁷ Rëḵ denër yah vu yi bē, “Rëḵ mu hil hed brët nemadvahi gegël luu mu-o!”
¹⁸ Rëḵ nër yah bē, “Ham gwëḵo nam vu sa rē!”
¹⁹ Lom nër vu alam bē degeto demedo jaḵ pahup, log ḵo brët nemadvahi gegël luu lo raḵ, log varah mala rak yaḡek gejom raḵ in los kwa vesa ya vu Anutu. Log mëm deḡo bevo vu yi hur maluh beya devo ggelek alam saga.

²⁰ Lob sir pin degga meyoh vu sir, log desupin vahi sën nahën nedo lo loḵ sap nemadluho-bevidek-luu.

²¹ Alam sën degga nos lo sir maluh yoh vu 5,000, gesu detevin avëh los hurmahën ving rë.

*Yesu Vare Neya Raḵ Ngaggee Vavunë
(Mk 6:45-52; Jn 6:15-21)*

²² Ggovek log Yesu vong yi hur maluh bë deḵ na yaḡ bedena ngaggee nenga vahi namuḡin, gegevong alam bedenah bej rë.

²³ Vong alam deya ggovek, log yō ti ya los ḵedu in bë najom jaḵ, lob nahën ya nedo ḵedu gebuk loḵ.

²⁴ Geyag to meya ngaggee vuheng rot, lom sang vë niwëek yam ggëp yaḡ neru, lob ngaggee tëe luḵ ya yaḡ rot.

²⁵ Lob dus raḵ in bë nyëḡ geheng, log Yesu vare neya raḵ ngaggee vavunë betōḵ ya vu sir.

²⁶ Delë bë vare neya raḵ ngaggee vavunë, lom delëk meḵenuj verup medenër bë, “Alam diiḵsën ḵenuj ti!”, gedeggöneng medengeek.

²⁷ Rëḵ Yesu pevis benër ya vu sir bë, “Ham su newamin jaḵ! Yiḵ sa sënë om ham su göneng.”

²⁸ Lom Pita nër yah vu bë, “Mehöböp! Nabë hong saga, og genanër gesa bare jaḵ ngaggee vavunë benök vu hong!”

²⁹ Lom Yesu nër bë, “Genam!” Lob Pita vuu yaḡ geto meya nare raḵ ngaggee vavunë meya vu Yesu,

³⁰ rëḵ ngo sang dedun, lom ggöneng bevongin bë duḵ na ngaggee bengaggee jehöo yi. Lob ngeek in Yesu bë, “Mehöböp, genajom sa jaḵ!”

³¹ Lom Yesu pevis bejom Pita raḵ genër vu yi bë, “Su ayom neyam timu vu sa yönon rë! Ayom luu luu in-a?”

³² Lob luho derak yah yaḡ, log sang maya avuti.

³³ Lob alam sën denedo raḵ yaḡ lo depetev medeneggëp loḵ vaha gedenër bë, “Anutu nalu hong yönon rot!”

Yesu Vong Alam Nirakḵsën Ngahiseḵë Vu Genesaret Menijvesa Raḵ
(Mk 6:53-56)*

³⁴ Ggovek, loḵ ya deverup ngaggee vahi beya detōḵ ya Genesaret*,

³⁵ lob alam vu nyëḡ sugu derak ni bë Yesu, lob devong gagek ya nyëḡ dus dus pin bedeko alam nijrakḵsën pin yam vu yi.

³⁶ Gedeketag vu yi bë yiḵ alam nijrakḵsën degebë nemaj jaḵ yi röpröp nyë mu. Lob sir pin sën denebë nemaj raḵ lo og nijvesa nerak.

15

*Anutu Yi Horek Kesuu Hil Ḵenuḵ Hir Horek
(Mk 7:1-13)*

¹ Parisai* la losho alam-horek-yi la vu Yerusalem bedeyam vu Yesu bedenër bë,

² “Tum hong hur maluh denekeyëh alam hib wirek hen hir horek sën devong vu hil agi lo in-a? Su deneripek nemaj muḡin rëḵ mëm denegga nos rë!”

³ Rëḵ Yesu nër yah vu sir bë, “Log yiḵ ham nebë saga! Nebë va sën ham ngo nesepa loḵ alam hib wirek hen hir horek geham neḵweyëh Anutu yi horek-ë?”

⁴ Anutu nër bë, ‘Gegurek amam lu atam babuj’ genër ving bë, ‘Mehöti bë nanër gagek nipaya jaḵ ama ma ata, og ham tengwa yi menadiik’.

⁵ Rëḵ ham nenër bë, ‘Mehöti yi monë lu ngaa neggëp in bë doḵ vu ama ma ata jaḵ, rëḵ mu nanër vu yi nabë, “Sa bë doḵ vu meluu megevong sa ngaa sënë nöḵ vu meluu, rëḵ mu rëḵ nama, in sehoo in raḵ ggovek in bë natu seriveng vu Anutu”,

⁶og ggovek, mehö saga su dok vu ama lu ata jak.' Rëk mu ham nedahun Anutu yi gagek rak ngaa nebë saga in bë ham ngo sepa dok alam hib wirek hen hir gagek.

⁷Ham alam kwamin luu! Mehö-nenër-gagek-rangahsën Yesaya nër gagek sënë rak ham niröp nebë:

⁸'Alam sënë deneko sarëg rak verup avij,
rëk mu ayoj yö neggëp ading in sa.

⁹Yö denenër mehönon hir horek gedenenër bë, "Anutu yi horek sënë!"
lob deneko sa rak meris mu.'

*Ngaa Sën Nevong Mehöhon Benij Paya Nerak
(Mk 7:14-23)*

¹⁰Lob Yesu supin alam deyam vu yi benër vu sir bë, "Ham gwengo beham jak ni.

¹¹Ngaa sën nelok ya mehönon avij lo, og su nevong benij paya nerak rë. Gak mëm ngaa sën nedo lok mehönon ayoj berak neverup avij lo mu, sën nevong benij paya nerak."

¹²Lob yi hur maluh ya denër vu yi bë, "Alam Parisai* dengo hong gagek saga lob ayoj nipaya. Ma gerak ni?"

¹³Rëk Yesu nër yah bë, "Ngaa pin sën Amag vu yagek su nevaroh rë lo, og rëk bepul los gega nä.

¹⁴Ham naköök geyö hir ngaa! Alam malaj kenod lob dekuung bë detato aggata vu alam malaj kenod ngwë. Bë mehö mala kenod ngwë tato aggata vu mehö mala kenod ngwë, og rëk luhoho debës lii dok ti."

¹⁵Lom Pita nër yah vu Yesu bë, "Om genanër gagek peggirinsën sënë degwa behe gango rë!"

¹⁶Rëk Yesu nër bë, "Om ham ngo nahën geham su nerak ni rë?"

¹⁷Mağ ham su rak ngaa pin sën hil naha lo ni bë nelok ya hil avid beya nare lok hil ahëd kevus, lok tum to nelok ya asoreng rë?"

¹⁸Gak ngaa sën rak neverup mehönon avij beto neyam rangah lo, sën yam ggëp ayoj. Lob ngaa nebë sënë sën nevong bemehönon nij paya nerak.

¹⁹In ngaa sën neverup ayoj lo nebë sënë: Kwaj nevo ngaa nipaya, denesis mehönon medenediik, deneggodek alam venëj ma reggaj, magëm los avö deneggodek sir, deneggodek ngaa, denenër gagek kuungsën, denenër gagek pelësën.

²⁰Ngaa pin sënë nevong bemehönon nij paya nerak. Gak bë mehönon dega nos besu dejipek nemaj namugin rë, og saga su nevong benij paya nerak rë."

*Kanaan Avëh Vong Ving Yesu Anon Rot
(Mk 7:24-30)*

²¹Lob Yesu kedi rak lok nyëg saga beya distrik Ture los Sidon.

²²Lob avëh-yu-ngwë ti vu Kanaan nedo sagu beyam tahi bë, "O Mehöböp! Davit* yi Mewis hong! Kwam gevong in sa! Memö nipaya ti gwang ya sa nalug avëh ayo benevasap yi rot!"

²³Rëk Yesu su nër gagek ti lok yah vu yi rë. Lob yi hur maluh deyam vu yi medenër bë, "Avëh sënë tahi megejiin hil rot, om gwëvong nah!"

²⁴Rëk Yesu nër yah bë, "Anutu vong sa meseyam in sedok vu sipsip mala-masën vu Israel mu!"

²⁵Rëk avëh yam dus bepetev meneggëp lok vaha genër bë, "Mehöböp gedok vu sa!"

²⁶Lok Yesu nër rak gagek peggirinsën yah vu yi bë, "Su yoh vu bë hil gaço hurmahen hir nos vër begetë na vu anöö rë!"

²⁷Rëk avëh nër bë, "Mehöböp, sagak yönon, gak mëm anöö denepatu nos metes sën alaj denevong meneluk ya reek len lo!"

²⁸Nër nebë sënë, lom Yesu nër yah vu yi bë, "O avëh! Ayom neyam timu vu sa yönon rot, om ngaa sën genevongin lo rëk anon jak vu hong." Lom lok hes mala saga avëh nalu nivesa rak yah gökin.

Yesu Vong Balam Niraksën Ngahisekë Nijvesa Rak

²⁹ Log Yesu ya rak beya metök ya ngaggee böp Galilea nenga. Besepa meya teka lok mëm rak ya kedu ti beto nedo.

³⁰ Lob alam ngahisekë desupin sir medeyam vu yi. Lob deko alam vahaj nipaya, sekëj vegguu, malaj kenod, kwaj ngengöleng, geniraksën vahi ving, bedeyam vu yi. Bedebë sir lok Yesu vaha, lob vong benijvesa rak.

³¹ Lob alam saga kenuj ya in denelë alam kwaj ngengöleng denevengwëng, galam sekëj vegguu sekëj nesesor yi, galam vahaj nipaya deneya aggata, galam malaj kenod denelë nyëg. Lob deko Israel hir Anutu arë rak.

*Yesu Vet Alam 4,000
(Mk 8:1-10)*

³² Lob Yesu supin yi hur maluh lo benër vu sir bë, “Sa kwag paya in alam sënë, in denedo buk löö ving sa benos main sir. Lob sa su hevongin bë gevong sir na rë, in meyip rëk gevong sir bemalaj pebilin gëp aggata bedebës.”

³³ Lok yi hur maluh denër vu yi bë, “Nyëg-yumeris sënë, om hil rëk gako nos vu tena mabet alam yu böpata sënë jak-a?”

³⁴ Rëk Yesu nër yah vu sir bë, “Ham brët va la neggëp vu ham-a?” Lom denër yah bë, “He hömin brët nemadvahi-bevidek-luu gegël mahen luu.”

³⁵ Lob Yesu nër vu alam beto denedo dob.

³⁶ Log ko brët nemadvahi-bevidek-luu, gegël luu lo rak, gejom rak in los kwa vesa ya vu Anutu, log dego bevo vu yi hur maluh, beya devo ggelek alam.

³⁷ Degga beyoh vu sir, log vahi nedo bedesupin lok jebeng nemadvahi-mevidek-luu.

³⁸ Log alam sën degga nos lo sir yoh vu 4,000, gesu detevin avëh los hurmahen ving rë.

³⁹ Log mëm Yesu vong medeketëkin sir medeya, log rak yag meya los Magadan.

16

Alam Parisai los Sadukai* Detahi Bë Degelë Ngaa Böp
(Mk 8:11-13; Lk 12:54-56)*

¹ Alam Parisai* los Sadukai* deyam in bë deseggi Yesu, lob denër bë gevong ngaa böp yagek yi ti bedegelë.

² Rëk nër yah vu sir bë, “Ham nelë bë gerub nevarah sheuksën lob ham nenër bë, ‘Gerub varah sheuksën, om nyëg rëk gevong neheng.’”

³ Log ham nelë kekup nekebu monbuk, lom ham nenër bë, ‘Kekup kebu monbuk genyëg malakenu rot, om vongin ayöong los hob nam!’ Ngaa nebë sënë netato vu ham beham ngo nerak ni, rëk ham su nerak ngaa sën neggëp ham malamin gwëbeng-ë ni rë!

⁴ Ham alam nimin paya, ham nebë avëh baggëb, om sën ham kwetag bë ham gwelë ngaa böp. Rëk mu sa su rëk gevong ngaa böp ti beham gwelë rë. Gak sëk tato ngaa böp nabë sën Yona yi ngaa böp lo vu ham mu beggovek.” Log Yesu vuu sir geya.

Gagek Peggirinsën Rak Alam Parisai Los Sadukai* Hir Yiist* Sën Nevong Brët Menerig
Lo*

(Mk 8:14-21)

⁵ Yi hur maluh derak yag ving yi medeya ngaggee nenga vahi, rëk kwaj virekin nos gesu deko la sepa rë.

⁶ Lok Yesu nër vu sir bë, “Ham gwegin ham in alam Parisai* los Sadukai* hir yiist*!”

⁷ Lob yö denër vu sir bë, “Hil su hako nos la sepa rë, om sën nenër aga!”

⁸ Yesu rak ni lob nër bë, “Ham su ayomin neyam timu vu sa yönon rë! Ma nebë va sën ham nesap ham rak bë ham su ko nos la sepa rë-ë?”

⁹ Ma ham nahën geham su rak ni rë? Mak ham su kwamin nevo brët nemadvahi sën alam 5,000 degga gesap va la sën ham supin lok lo rë?

¹⁰ Log maḵ ham su kwamin nevo brët nemadvahi-bevidek-luu sën alam 4,000 degga geham supin loḵ jebeng va la lo rë?

¹¹ Ma ham su raḵ ni rë? Sa su nanër nos vu ham rë! Gaḵ senër vu ham bë ham gwegin ham vu Parisai* los Sadukai* hir yiist*!”

¹² Lob mëm deraḵ ni bë su nër raḵ yiist* sën brët yi lo rë. Gaḵ nenër bë degegin sir vu Parisai* los Sadukai* hir gagek.

Pita Nër Yesu Rangah Bë Mehö Sën Anutu Ggoin Raḵ In Bë Geḵo Hil Nah
(Mk 8:27-30; Lk 9:18-21)

¹³ Yesu ya los Sisarea vu distrik Pilipi, lob loḵ tepëḵ in yi hur maluh bë, “Alam denenër Mehönon Nalu bë yi re?”

¹⁴ Lob denër yah bë, “Mehö la denenër bë Mehö-neripek-alam Jon. Log la denenër bë Elia. Log la denenër bë Yeremia, ma mehö-nenër-gagek-rangahsën wirek hen ti.”

¹⁵ Loḵ Yesu loḵ tepëḵ yah vu sir bë, “Gaḵ hameḵ nenër bë sa re?”

¹⁶ Loḵ Simon Pita nër yah bë, “Hong Kerisi*! Anutu mala-tumsën Nalu hong!”

¹⁷ Lom Yesu nër yah vu yi bë, “Jon* nalu Simon! Kwam vesa anon! Alam dob sënë ti su tateḵin gagek sënë vu hong rë. Gaḵ Amag sën nedo yagek lo yö tateḵin vu hong.

¹⁸ Om sa nanër vu hong nabë hong Pita (sënë degwa nebë gelöng), lob sëḵ dev sa dub jaḵ medo gelöng sënë, geNyëḡ Nipaya su yoh vu bë bare megedu begö jaḵ dub sënë rë.

¹⁹ Sëḵ bo kii Nyëḡ-yagek-yi vu hong. Gengaa sën genanërin vu dob lo, og Anutu rëḵ nanërin vu yagek geving. Gengaa sën gengogëkin vu dob lo, og Anutu rëḵ bo veyovin gëp yagek geving.”

²⁰ Log Yesu nër niwëëḵ vu yi hur maluh bë su na denanër vu mehö la nabë yi Kerisi*.

Yesu Nër Yi Maggin Rangah Bë Rëḵ Nadiiḵ Gekedi Jaḵ Nah
(Mk 8:31-9:1; Lk 8:22-27)

²¹ Log Yesu nër rangah mugin vu yi hur maluh loḵ buk saga bë rëḵ na Yerusalem, lob alam-teta losho alam-deneḵo-seriveng hir ggev, galam-horek-yi rëḵ debo vanë ngahiseḵë vu yi, gedengis yi menadiiḵ, gebuk natu löö rëḵ mëm kedi jaḵ nah gökin.

²² Lob Pita ḵo yi meya nenga bevong gagek raḵ yi bë, “Mehöböḵ, su rëḵ nabë saga rë! Ngaa sënë su rëḵ natöḵ vu hong rë!”

²³ Loḵ Yesu ggërin yah benër vu Pita bë, “Satan! Gebare nah sa demig, in genewërin sa aggata! Su kwam töḵ raḵ Anutu kwa rë, gaḵ kwam nevo ngaa nebë sën mehönon yö kwaj nevo lo!”

²⁴ Log Yesu nër vu yi hur maluh bë, “Mehöti bë natu sa hur, og kwa birek in yi gekerë yi kelepeḵo* betamuin sa.

²⁵ In mehöti bë kwa bo yi begegin nivesa, og rëḵ anon mala nama. Gaḵ mehöti bë kwa birekin yi benadiiḵ in sa, og rëḵ medo mala-tumsën.

²⁶ Nabë mehöti yö geḵo yi jaḵ in ngaa dob yi pin bemedo loḵ nadiiḵ, og yi ngaa sënë rëḵ doḵ vu yi nabë va? Ma mehönon rëḵ debago Anutu jaḵ va in gevong bedemedo malaj-tumsën-a? Ma!

²⁷ Mehönon Nalu rëḵ nam los Ama yö niwëëḵ geyi vunëḵ vunëḵ yagek yi geyi angër lo, lob doḵ buk sënë og rëḵ bo nyëvewen doḵ nah ngaa pin sën mehönon denevong lo vu sir.

²⁸ Sa nanër vu ham yönon nabë ham sën nare agi vahi su rëḵ denadiiḵ rë, gaḵ rëḵ demedo medegelë geMehönon Nalu nom nabë mehö-los-bengö in gegin hil.”

17

Hur Maluh Löö Delë Bë Yesu Navi Agga Ngwë Raḵ
(Mk 9:2-13; Lk 9:28-36)

¹ Buk nemadvahi-bevidek-ti ya ggovek, log Yesu ḵo Pita geYakobus luho ari Jon bederaḵ ḵedu ading ti, beyö ya denedo.

² Lob delë bë Yesu navi agga ngwë raḵ, bemala netum nebë hes, geyi tob veroo meris nebë davës.

³ Lob delë Moses lu Elia detök yam medenevengwëng ving yi.

⁴ Pita lë lob nër vu Yesu bë, “Mehöböp, he nado mehalë ngaa sënë om mëm nivesa rot. Bë ahëm geving, og sedev numeng löö gëp sënë, ti vu hong, ngwë vu Moses, gengwë vu Elia.”

⁵ Nahën nevengwëng, log beggob veroo ti yam bom Yesu lööho, log gagek ti yam lok beggob ayo nebë, “Sa Naluḡ yik sënë, sën sahëḡ neving yi los halë yi nivesa lo. Ham gwebë nengamin vu yi!”

⁶ Yi hur maluh denḡ sënë, lob deggöneng bedepetev beyuj ya dob.

⁷ Loḵ Yesu yam vu sir bebë nema raḵ sir genër bë, “Ham su göneng rë, ham kwedi jaḵ!”

⁸ Lob devër malaj raḵ rëḵ su denelë mehöti ving rë, gaḵ yik Yesu yö timu nare.

⁹ Sir vu kedu menahën denelux medeneyah, lob Yesu nër niwëek vu sir bë, “Ngaa sën ham lë agi, og ham su na nanër vu mehö la. Rot bemëm Mehönon Nalu kedi jaḵ nah gökin gëp bedub rë, loḵ mëm.”

¹⁰ Lom yi hur maluh deloḵ tepëḵ in yi bë, “Loḵ nebë va sën alam-horek-yi denenër bë Elia rëḵ nom namugin lo?”

¹¹ Loḵ mëm tateḵin yah vu sir bë, “Yönon, Elia rëḵ nom namugin besemu ngaa pin rë.

¹² Rëḵ mu sa nanër vu ham nabë Elia yam ggovek ya, rëḵ alam su derax ni rë, gedevong paya vu yi yoh vu yö kwaj. Gerëḵ debo vanë vu Mehönon Nalu nabë saga geving.”

¹³ Yesu nër nebë sënë, lob yi hur maluh derax ni bë nenër Mehö-neripek-alam Jon vu sir.

*Yesu Vong Hurmahen Ti Los Memö Benivesa Raḵ
(Mk 9:14-29; Lk 9:37-43)*

¹⁴ Loḵ yah to detök vu alam yu böpata, lob mehöti verup vu Yesu beyun lus vu yi,

¹⁵ genër bë, “Mehöböp! Kwam gevongin sa nalug. Bado nevong yi benavi nipaya rak rot. Nevesi yi rak nengwah los nevës bël beron ngahisekë.

¹⁶ Lob sa haḡo yam vu hong hur maluh lo rëḵ su deyoh vu bë degevong benivesa jak rë.”

¹⁷ Lob Yesu nër yah vu yi bë, “Oo, ham alam dahis! Ham su vong ving rë! Sëḵ medo buk va la geving ham-a? Gesëḵ medo kerë ham maggin noh vu kwev va la geving-a? Maam ham gweḡo hurmahen nam vu sa rë!”

¹⁸ Lob Yesu petupek rak memö, lob lëein hurmahen geto meya, log bado maya in yi pevis.

¹⁹ Loḵ Yesu losho yi hur maluh meris yö denedo, lob deloḵ tepëḵ vu yi bë, “Nebë va sën he su ayoh vu bë getii memö sënë geto mena rë-ë?”

²⁰ Rëḵ Yesu nër vu sir bë, “Ham su nevong ving niwëek rë, om sën ham su yoh vu rë! Kë! Sa nanër vu ham yönon nabë: Bë ham vongvingsën mahen teka mu nabë mastet* gahis, og ham rëḵ nanër vu kedu sënë nabë ‘Kwedi jak megena sagu!’, og rëḵ na. Bë ham gwevong geving yönon, og ham yoh vu bë rëḵ gwevong ngaa pin.

²¹ [Su aggata ngwë neggëp in bë hil getii memö nabë sënë geto dena rë. Gaḵ hil ayed gërin nos gehil najom jak mu og mëm.]”

*Yesu Nër Gagek Netu Luu Bë Rëḵ Nadiik Gekedi Jaḵ Gökin
(Mk 9:30-32; Lk 9:43-45)*

²² Yah denedo Galilea lob buk ti lob Yesu nër vu yi hur maluh bë, “Rëḵ debo Mehönon Nalu doḵ na mehönon nemaj.

²³ Lob rëḵ dengis yi menadiik, loḵ buk natu löö lob kedi jaḵ nah gökin.” Lob yi hur maluh ayoj maggin rot.

Yesu Bago Takës-dub-vabuung-yi

²⁴ Lob ya deverup Kapernaum, galam sën deneko takës-dub-vabuung-böp-yi lo ya deverup vu Pita bedelok tepëk vu yi bë, “Maḵ ham tatovaha netung takës-dub-vabuung-yi ving-a?”

²⁵ Lob Pita yogek bë, “Ëë-ë, netung lo!” Log lok ya beggang ayo, loḵ Yesu tum loḵ tepëk in yi mugin bë, “Simon! Kwam nevo bë? Alam-los-bengöj vu dob sënë, deneko takës-kupek-yi los deneko vu mehõnon tena? Maḵ yö deneko vu hir alam, ma deneko vu alam-yu-ngwë?”

²⁶ Lob Pita nër yah bë, “Deneko vu alam-yu-ngwë!” Lom Yesu nër bë, “Nebë saga, om hir alam su degetë takës gegëp!”

²⁷ Rëḵ mu alu su gevong bahëj sengën. Om gena geseyu gwaak gëp ngaggee nenga, lob gël ti sën rëḵ berup namugin begweḵo jaḵ lo, og gebasuh avi lob rëḵ genatök vu monë ti dok. Lob mëm gwëḵo monë saga megena gwetë natu alu hed takës.”

18

Re Böp Vu Anutu-yi-nyëg-a?

(Mk 9:33-37; Lk 9:46-48)

¹ Vu buk saga Yesu yi hur maluh ya deverup vu yi bedelok tepëk in yi bë, “Mehõ re tu muginsën vu Nyëg-yagek-yi kesuu alam pin-a?”

² Lob Yesu ḵo hurmahen ti yam bevarah loḵ malaj,

³ genër vu sir bë, “Sa nanër vu ham yönon nabë: Bë ham su gwërin ham gedahun ham nabë hurmahen nebë sënë rë, og ham su yoh vu bë rëḵ dok na Nyëg-yagek-yi rë.

⁴ Mehõti bë dahun yi rot nabë hurmahen sënë, og rëḵ natu muginsën vu Nyëg-yagek-yi kesuu alam pin.

⁵ Log mehõti bë kwa bo sa bedok vu hurmahen nabë sënë ti, og sagraḵ loḵ vu sa.”

Nгаа Nipaya Sën Nevong Paya Vu Mehõnon Besu Denevong Ving Rë

(Mk 9:42-48; Lk 17:1-2)

⁶ “Gaḵ bë mehõti geli sa alam sën ayoj neya timu vu sa mahen teka mu lo ti, begevong ngaa nipaya, og rëḵ geḵo nyëvewen böpata rot vu tamusën, gaḵ nabë deseyu gelong böpata dok kwa gedegetë duk na loo vuheng namugin bemala nama, og mëm nivesa, in su kepë mehõnon la.

⁷ Gëp in alam vu dob sënë in ngaa nipaya neggëp merëḵ kepë sir. Yõnon! Ngaa nipaya rëḵ berup, rëḵ mu gëp in alam sën denekepë mehõnon ngwë raḵ ngaa nipaya lo.

⁸ Lob nabë nemam ma vaham bë gevong bengaa nipaya kepë hong, og maam kwetöv megwetë na. Geyiḵ nemam vahi timu ma vaham vahi timu, in mëm gemedo malam-tumsën degwata. In rëḵ nemam luu gevaham luu lob degetë hong dok na nengwah sën netum yoh vu buk los rangah lo.

⁹ Log nabë malam gahis vahi bë gevong bengaa nipaya kepë hong, og maam geselupek vër begwetë na. Geyiḵ malam vahi mu medo in mëm gemedo malam-tumsën degwata. In rëḵ malam gahis luu lom degetë hong dok na nengwah sën neggëp Nyëg-nengwah-yi lo.”

Gagek Peggirinsën Raḵ Sipsip Ti Mala Ma

(Lk 15:1-7)

¹⁰ “Ham gwëgin ham! In rëḵ ham gwëkuung nabë hurmahen maluh los avëh nebë sënë sir ngaa meris. Ma! Sa nanër vu ham nabë hir angër vu yagek sën denegin sir lo vare denelë Amag sën nedo yagek lo yoh vu buk.

¹¹ [In Mehõnon Nalu luk yam in bë geḵo alam malaj masën nah gökin.]

¹² Ham kwamin bo rë. Bë mehõti yi sipsip 100, lob bë ti mala nama, og rëḵ na sero ma rëḵ nama? Gaḵ rëḵ gevuu 99 bedebare kedu gena sero ti sën mala ma lo.

¹³ Sa nanër vu ham yönon nabë: Bë natök vu sipsip ti saga, og rëḵ kwa vesa in rot kesuu sën kwa vesa in 99 lo.

14 Nebë sënë, om ham Amamin vu yagek nilël bë hurmahen nebë sënë ti su mala nama.”

Yesu Nër Gagek Rak Sën Hil Gango Arid Hir Ngaa Nipaya Degwa Lo

(Lk 17:3)

15 “Bë arim gevong ngaa nipaya vu hong, og ngo ti gena genanër yi nipaya tato vu yi rë. Lob nabë gengo ayem, og saga nebë geko yi yom vu hong.

16 Rëk nabë su ngo ayem rë, og gweko mehöti ma mehö luu geving bemelöö nah dok ti in meluu ma melöö nanër gagek rangah, og mëm ham rëk semu.

17 Rëk nabë su ngo melöö ayemin rë, og genanër vu sa alam pin. Rëk nabë su gengo sa alam ayej geving rë, og ham gwelë yi nabë yi alam-yu-ngwë ti, meyi mehö-neko-takës*.

18 Sa nanër vu ham yönon nabë ngaa sën ham nanërin vu dob lo, og rëk Anutu nanërin gëp yagek geving. Gengaa pin sën ham ngoekin vu dob lo, og Anutu rëk ngoekin gëp yagek geving.

19 Log sa nanër vu ham yönon gökin nabë: Bë ham mehö luu ayoj timu in ngaa ti vu dob sënë beluho deketag in vu Amag, og Amag sën nedo yagek lo, rëk gevong banon jak.

20 Kë, log nabë mehö luu ma mehö löö kwaj bo sarëg bedengupin sir dok ti, og sëk nam medo geving sir.”

Gagek Peggirinsën Rak Hur Sën Su Nevo Lok Monë Nyëvewen Rë

21 Lok buk saga Pita ya verup vu Yesu benër vu yi bë, “Mehöböp, arig gevong nipaya beron va la vu sa lok mëm sa dahun yi ngaa nipaya na? Mak noh vu beron nemadvahi-bevidek-luu-a?”

22 Lok Yesu nër yah vu yi bë, “Sa su rëk nanër vu hong nabë beron nemadvahi-bevidek-luu mu rë. Gak sa nanër vu hong nabë gedahun yi ngaa nipaya na noh vu 70 natu beron nemadvahi-vidék-luu.” (Nër bë sënë in bë tato nabë hil dahun mehönon hir ngaa nipaya sën denevong vu hil lo pin na.)

23 Log nër ving bë, “Sën Nyëg-yagek-yi anon jak lo, og yik nebë mehö-los-bengö ti vongin bë yi hur debo dok nah yi monë.

24 Lob deko ti ya verup vu yi, geyi nyëvewen böpata rot yoh vu 10 milion kina.

25 Rëk yi monë su yoh vu bë bo dok rë. Lob mehö-los-bengö nër bë mehö la debago mehö sënë losho venë lo nalu lo, geyi ngaa pin, bedenatu hur-huk-meris-yi in dok nah yi nyëvewen böpata sënë.

26 Lob yi hur maluh saga petev meneggëp lok vaha gesu bë, ‘Genaköök rë, rëk mëm sëk bo dok nah hong monë!’

27 Lob ala kwa vongin yi, benër bë ggovek gesu bo dok nah, log vong yi yah.

28 Lob hur maluh sënë to meya dobnë, lob tok rak hur maluh ngwë sën vo yi monë yik mahen mu vu wirek yoh vu K100 benyëvewen nahën neggëp vu yi lo. Lob jom yi ahon niwëek begibek nema lok kwa genër bë, ‘Gebo dok nah sa monë!’

29 Lob hur maluh ngwë sënë petev meneggëp lok vaha geketag vu yi bë, ‘Genaköök rë, rëk mëm sëk bo dok nah hong monë!’

30 Rëk su ngo aye rë, getung yi ya karabus in bë mëm bo dok yi nyëvewen rë, lob mëm degekoyi vër.

31 Hur maluh vahi delë ngaa sënë, lom ayoj maggin rot, lob ya denër gagek sënë pin rangah vu alaj.

32 Lob alaj tahi yi hur maluh saga yah benër vu yi bë, ‘Hong hur nipaya! Muginsën gesu vu sa, lob sa dahun hong nyëvewen böpata saga ya meris.

33 Sa kwag vongin hong, rëk su kwam vongin hur maluh ngwë saga rë in-a?’

34 Lob ala ahë sengën, lom tung yi lok ya karabus in debo maggin vu yi bemedo, bemëm bo dok nah yi nyëvewen böpata saga los dahis lob mëm.

35 Om nabë ham su dahun arimin hir ngaa nipaya na yönon rë, og Amag sën nedo yagek lo rëk gevong nabë sënë vu ham.”

19

Yesu Nër Gagek Raḵ Sën Maluh Los Venëj Denevepul Sir Lo (Mk 10:1-12; Lk 16:18)

¹ Yesu nër gagek pin sënë ggovek, log vuu distrik Galilea geya los distrik Yudea hir dob sën neggëp bël Yordan vahi yi.

² Lob alam ngahiseḵë detamuin yi bedeya sagu, lob vong behir niraksën nemaya benijvesa nerak.

³ Lob alam Parisai* la deyam vu yi bedeloḵ tepëḵ bedeseggi yi bē, “Yoh vu bē mehōti bepul venë jaḵ gagek meris meris mahen ti ma ma?”

⁴ Lob Yesu nër yah bē, “Maḵ ham su tevin gagek sën neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo rē? Gagek sënë nebë Anutu tung mehōnon vu nyēdahis, og tung mehōnon maluh los avēh!

⁵ Log nër bē, ‘Nebë saga om maluh rēḵ gevuu ama lu ata, log geḵo venë, lob luho denatu anon timu!’

⁶ Om luho su rēḵ nabë luho luu gökin rē, gaḵ luho detu anon timu. Om ngaa sën Anutu duu ahon ggovek ya lo, og mehōnon su debepul.”

⁷ Lob alam Parisai* denër vu yi bē, “Log nebë va sën Moses vo horek vu hil benër bē mehōnon dekevu ḵapiya-vepulsën-yi bedebo vu venëj gedejuuk sir na-ē?”

⁸ Loḵ Yesu nër yah vu sir bē, “Ham ayomin niggoh om sën Moses yogekin bē ham bepul venëmin nah. Rēḵ su nebë saga vu nyēdahis rē.

⁹ Om sa nanër vu ham nabë: Bē mehōti venë su vong baggëb rē, rēḵ regga vuu yi geḵo avēh ngwë, og mehō saga vong baggëb.”

¹⁰ Lob yi hur maluh denër bē, “Bē ngaa nabë sënë gëp vu maluh los venëj, og maam mehōnon su degeḵo sir.”

¹¹ Lob nër yah vu sir bē, “Alam pin su deyoh vu bē degevong noh vu gagek sën denatu timu agi rē, gaḵ alam vahi sën Anutu duu sir niwëëḵ revuh ti lo, og sir saga mu sën deyoh vu bē desepa doḵ.

¹² Alam aggagga su deyoh vu bē rēḵ degeḵo avēh rē. In mehō la og ataj yō ḵo sir nebë saga. Log alam denevong paya vu mehō la besu deneko avēh rē. Log alam la kwaj nevo Nyëḡ-yageḵ-yi, lob ayoj ni nelël bē su degeḵo venëj. Mehōti yoh vu bē gevong noh vu gagek sënë og gevong.”

Yesu Jom Raḵ Hurmahen (Mk 10:13-16; Lk 18:15-17)

¹³ Lob alam deḵo hurmahen la medeya vu Yesu in bē gebë nema jaḵ sir genajom jaḵ sir. Rēḵ yi hur maluh deruuk losho ataj.

¹⁴ Loḵ Yesu nër bē, “Ham gwevong hurmahen denam vu sa. Ham su gwërin sir, in alam sën ayoj neyam timu vu sa nebë hurmahen, og alam Nyëḡ-yageḵ-yi sir.”

¹⁵ Log bē nema raḵ sir log ya raḵ.

Mehō Magëm Ti Yi Kupeḵ Ngahiseḵë (Mk 10:17-31; Lk 18:18-30)

¹⁶ Lob mehō magëm ti ya verup vu Yesu beloḵ tepëḵ vu yi bē, “Tatovaha! Mëm sa gevong va ti nivesa in mëm sa medo malag tumsën degwata los degwata?”

¹⁷ Lob Yesu nër yah vu yi bē, “Gelok tepëḵ in sa in ngaa nivesa in va? Yik Mehō timu nedo beyi mehō nivesa! Kwam nevo bē gemedo malam-tumsën, og gesepa doḵ Anutu yi horek pin!”

¹⁸ Rēḵ loḵ tepëḵ yah ggökin bē, “Horek tena?” Lom Yesu nër yah vu bē, “Horek nebë sënë: Su gengis mehōnon medenadiik! Su gwevong baggëb! Su gegodeḵ ngaa! Su genanër gagek kuungsën jaḵ mehō ngwë!

¹⁹ Gegurek amam lu atam babuj! Log ahëm geving alam sën denedo dus vu hong lo nabë sën ngo ahëm neving hong!”

²⁰ Lob mehö magëm sënë nër yah vu yi bë, “Sa nesepa loḵ horek pin sënë ggovek ya. Rëḵ mu sa gevong va ngwë geving-a?”

²¹ Lob Yesu nër vu bë, “Bë genatu mehö yohvu, og gwevong hong kupek pin balam debago, lob gebo monë sën gweḵo jak hong ngaa pin lo vu alam sën denerak vu in ngaa lo, log mëm genam getamuin sa, gemëm hong kupek nivesa rëḵ gëp vu yagek.”

²² Rëḵ mehö magëm ngo gagek sënë, lob ya los ayo maggin rot, in yi kupek ngahiseḵë rot.

²³ Lob Yesu nër vu yi hur maluh bë, “Sa nanër vu ham yönon nabë mehö-los-bengö-ggoreksën bë doḵ na Nyëg-yagek-yi, og rëḵ bimengin rot.

²⁴ Sa nanër gökin vu ham nabë kamer ti bë gurek na rureḵ len, og yik huk böpata rot, rëḵ mu nabë mehö-los-bengö-ggoreksën gevongin nabë doḵ na Anutu yi nyëg, og sagak huk böpata rot kesuu.”

²⁵ Lom yi hur maluh denḡo gagek sënë lom delëk bedenër bë, “Om maḵ re yoh vu bë rëḵ medo mala-tumsën degwata?”

²⁶ Lob Yesu gët sir genër vu sir bë, “Mehönon su deyoh vu bë degevong beyö demedo malaj-tumsën rë, gaḵ Anutu yö yoh vu bë gevong bedemedo malaj-tumsën. In Anutu yoh vu bë gevong ngaa pin.”

²⁷ Nër bë sënë lob Pita nër yah vu bë, “Gwelë! He hevu he ngaa pin ya gehe yam medo nesepa hong, om he rëḵ gaḵo va nivesa jak sënë?”

²⁸ Lob mëm Yesu nër vu sir bë, “Sa nanër vu ham yönon nabë vu Buk-tumusën gengaa pin pekwë yi natu mewis, geMehönon Nalu jak medo mehö-los-bengö yi sëa malangeri belos arë, og mëm vu buk saga ham sën netamuin sa agi rëḵ jak medo sëa-los-arëj nemadluho-bevidek-luu geving sa. Lob ham rëḵ gwengö alam Israel degwaj nemadluho-bevidek-luu hir gagek.

²⁹ Log alam pin sën kwaj nevo sarëg bedenevu hir beggang, ma arij, ma avëhnöj, ma amaj, ma ataj, ma naluj, ma hir dob lo, og rëḵ degeḵo nyëvewen mehödahis jak gëp alam nemadvahi doḵ nah sënë, log demedo malaj-tumsën degwata los degwata.

³⁰ Rëḵ mu alam ngahijseḵë vu muginsën rëḵ nom denatu alam tamusën, log alam ngahijseḵë vu tamusën rëḵ nah denatu alam muginsën.”

20

Gagek Peggirinsën Raḵ Mehö Nebago Yi Hur-huk-yi Lo

¹ “Kë”! Sën Nyëg-yagek-yi anon jak lo, og yik nebë mehöti sën kedi raḵ loḵ monbuk anon meya nesero alam in degevong huk in yi wain.

² Lob vengwëng ving hur la, bedeyoḡekin bë degeḵo kina ti doḵ buk saga og ggovek, log mëm vong sir medeya denevong yi huk wain.

³ Loḵ yah verup loḵ 9 krök, lob lë alam la gedenare meris mu raḵ telig, in huk main sir.

⁴ Lob nër vu sir bë, ‘Ham na gwevong sa huk wain geving, log sëḵ bago ham nivesa.’ Lob deya huk.

⁵ Log hes vuheng raḵ 12 krök los 3 krök, lob yah to bevong nebë sënë ggökin.

⁶ Log 5 krök sehuksën, lob yah to belë bë alam la denare, lob nër vu sir bë, ‘Ham nare sënë yoh vu hes mala pin in va?’

⁷ Loḵ denër yah bë, ‘Huk main he!’ Lob nër bë, ‘Om ham na gwevong sa huk wain geving!’

⁸ Lob buk loḵ, lob huk wain ala nër vu mehö sën negin alam huk yi lo bë, ‘Getahi hur nam begebago sir. Gebago gëp alam sën deyam huk tamusën lo, bena natöḵ na alam sën deyam mugin lo!’

⁹ Lob alam sën deneya huk raḵ 5 krök sehuksën lo denare yam, besir ti ti denëḵo monë kina ti ti.

¹⁰ Galam sën deyam huk muginsën lo denare yam, gekwaj nevo bë rëk degeko monë ngahisekë rot. Rëk ma! Yik deneko kina ti ti nebë saga ving.

¹¹ Deko monë, rëk mu devong ayej nipaya vu huk ala medenër bë,

¹² ‘Alam sënë deyam tamusën, bedevong huk sehuksën mu, rëk gebago sir nebë he. Gak he nehevong huk böpata hes ading rot, behes negga he rot.’

¹³ Denenër nebë sënë, lob nër yah vu sir ti bë, ‘Sa mehö-e! Sa su hevong nipaya vu ham rë! Hil ajoo gagek mugin bë sëk bago hong jak monë kina ti,

¹⁴ om gweko hong monë begena. Monë sën sevo vu hong lo, og sa bë gevong vu alam tamusën geving nabë saga.

¹⁵ Bë sa gevong ngaa ti jak sengo sa monë sënë, og mak sënë su yoh vu rë? Sa hevong nivesa rëk ahëm nevingin sënë in va?’

¹⁶ Om alam vu tamusën rëk nah denatu alam muginsën galam vu muginsën rëk nom denatu alam tamusën nabë saga.”

Yesu Nër Gagek Netu Beron Löö Bë Rëk Nadiik Gekedi Jak Nah Gökin

(Mk 10:32-34; Lk 18:31-34)

¹⁷ Lob Yesu neya in bë na Yerusalem, lob yi hur maluh nemadluho-bevidek-luu desepa yi medeneya ving. Nahën denetetuu aggata medeneya, lob Yesu ko sir yah nenga menër vu sir bë,

¹⁸ “Ham ngo? Gwëbeng hil narak menaya Yerusalem, lob rëk degetung Mehönon Nalu dok na alam-deneko-seriveng hir ggev lo los alam-horek-yi lo nemaj. Lob rëk denanër gagek venuh nabë dengis yi nadiik.

¹⁹ Log rëk debo yi dok na alam dahis nemaj, in denanër gagek pelësën jak yi los debeek yi gedengis brëm na yi betii kelepeko*. Gebuk natu löö lo kedi jak nah gökin.”

Sebedi Venë Ko Nalu Luho Beya Vu Yesu

(Mk 10:35-45)

²⁰ Lob Sebedi venë ko nalu luho sepa beya vu Yesu, lom petev meneggëp lo vaha in bë ketag ngaa ti vu.

²¹ Lob Yesu nër vu yi bë, “Geyam in va?” Lob nër yah vu bë, “Genanër nabë sa nalug luho denatu hong gadu gëp hong Nyëg. Ngwë medo gëp nemam vesa gengwë medo gëp nemam këj.”

²² Nër bë sënë, lo Yesu nër yah vu nalu luho bë, “Melu su rak ngaa sën melu nekwetag in vu sa agi ni rë. Ma melu yoh vu bë melu rëk nanum dok kap* sën sëk nanum dok lo?” Rëk luho denër yah bë, “Alu ayoh vu!”

²³ Lob Yesu nër vu luho bë, “Yönon, melu rëk nanum dok sa kap! Rëk mu mehö sën rëk medo gëp sa nemağ vesa gemehö sën rëk medo gëp sa nemağ këj lo, og su neggëp vu sa rë. Gak alam sën Amağ yö ggooin sir rak lo, sën rëk demedo dok.”

²⁴ Lob sir nemadluho dengo luho hir gagek sënë, lob ahëj sengën vu luho ari.

²⁵ Rëk Yesu supin sir yam benër vu sir bë, “Ham rak ni! Alam dahis hir alam sën denegin sir lo, og deneko sir rak vu hir alam. Gehir alam böp denedeginengin hir alam rak horek ngahi.

²⁶ Rëk mu ham, og ham su gwevong nabë saga! Gak mehöti bë gevongin nabë natu ham mehö böp ti, og gevong ngaa nabë sën tu ham hur in dok vu ham.

²⁷ Log bë mehöti gevongin nabë natu ham mehö muginsën ti, og gevong ngaa nabë sën yi mehö meris lo begevong huk nyëmasën vu ham. In Mehönon Nalu yik nebë saga.

²⁸ Su yam in bë alam degevong huk vu yi rë. Gak yam in bë gevong huk vu mehönon genadiik dok nah alam ngahisekë bej in geko sir nah vu Anutu.”

Yesu Ro Kenod Luu Malaj Betum Yah

(Mk 10:46-52; Lk 18:35-43)

²⁹ Log dekedi vu Yeriko bedeya lob alam ngahisekë detamuin Yesu.

³⁰ Lob mehö mala kenod luu denedo lok aggata nenga. Luho dengo gagek bë Yesu to neyam, lob luho detahi niwëek bë, “Mehöböp, Davit* yi Mewis hong! Kwam gevongin aluu!”

³¹ Lob alam saga depetupek rak luho bë luho ayej nama, rëk ma geluho pasang detahi böpata rot bë, “Mehöböp! Davit* yi Mewis hong! Kwam gevongin aluu!”

³² Lob Yesu nare betahi luho benër bë, “Melu vongin bë sa gevong va vu meluu-a?”

³³ Lob luho denër yah vu bë, “Mehöböp, alu hevong in bë gwevong balu malamin nivesa jak nah.”

³⁴ Lob Yesu kwa vongin luho mebë nema rak luho malaj, lob pevis beluho malaj tum medelë nyëg ggökin, geluho detamuin yi bedeya.

21

Yesu Lok Ya Yerusalem Nebë Mehö Los Bengö Ti (Mk 11:1-11; Lk 19:28-38; Jn 12:12-19)

¹ Ya deverup dus rak Yerusalem, lob detök ya Betpage vu Kedu Kele-oliv. Lob Yesu vong hur maluh luu deya,

² log nër vu luho bë, “Melu dok na beggang-bu ti sën melu malamin neya agu, lob pevis bemelu rëk gwelë dogi ti gedeseyu menare genalu nare ving. Lob melu kwevelekin begweko luho nom vu sa.

³ Lob nabë mehöti nanër gagek jak meluu, og melu nanër nabë Mehöböp bë jak mena. Lob rëk gevong luho nam pevis.”

⁴ Vong ngaa sënë in gagek sën mehö-nenër-gagek-rangahsën nër lo anon jak nabë:

⁵ “Ham nanër vu nyëg Sion* yi alam nabë sënë:

‘Ham gwelë ham mehö-los-bengö neyök vu ham.

Yi mehö mala yes ti, lob rak nedo dogi beneyam.

Rak nedo dogi-kupek-yi nalu ti beneyök.’ ”

⁶ Lob hur maluh luho ya devong yoh vu sën Yesu nër vu luho lo.

⁷ Luho deko dogi ata ving nalu, lob delah hir röpröp ayöong yi rak ya dogi luho demij, beYesu rak nedo.

⁸ Galam ngahisekë dekah hir röpröp ayöong yi bedevah neggëp aggata. Log la denesap kapah medenebë neggëp aggata ving.

⁹ Lob alam vahi sën denemugin gevahi sën denetamuin yi lo denepisekin medenetahi bë:

“Hosana, Oo Davit* Nalu!

Anutu gevong semusemu vu mehö sën neyam los Mehöböp niwëek!

Hil gaço Anutu arë jak na vavunë rot!”

¹⁰ Mëm Yesu lok ya Yerusalem, lob alam pin detahi bedevong nyëg dedun rak log sir vahi denelok tepëk vu sir bë, “Mehö re sënë?”

¹¹ Lob alam sën deneya ving yi lo denër yah bë, “Mehö-nenër-gagek-rangahsën Yesu vu Nasaret ggëp distrik Galilea!”

Yesu Tii Alam Sën Denebago Ngaa Lok Dub Ayo (Mk 11:15-19; Lk 19:45-48; Jn 2:13-22)

¹² Lob Yesu lok ya dub-vabuung-böp ayo betii alam pin sën denedo lok medenebago ngaa los alam sën denetung ngaa in mehö ngwë bago lo. Log keyovekin tevor pin sën denepekwë* monë rak lo ving alam sën denetung nuung lo hir sëa.

¹³ Log nër vu sir bë, “Gagek neggëp lok Anutu-yi-kapiya nebë, ‘Sa beggang og rëk denanër nabë beggang jom-raksën-yi. Rëk ham vong beyah tu alam hodek bej waak vunsën rak.’ ”

¹⁴ Yesu nedo lok dub-vabuung-böp lob vong alam malaj kenod la gevahaj nipaya la, benijvesa rak.

15 Alam-deneḱo-seriveng hir ggev los alam-horek-yi ahëj sengën raḱ in delë bë nevonḱ ngaa böp böp nebë saga, log denḱo hurmahen bë denepisekin loḱ dub ayo nebë, “Hosana vu Davit* yi Mewis!” lob denër vu yi bë,

16 “Maḱ su gengo gageḱ sën denenër-ë rë?” Lok Yesu nër yah vu sir bë, “Ëë-ë, sa hango! Gaḱ ham su tevin gageḱ sën neggëp loḱ Anutu-yi-ḱapiya lo rë? Nebë:

‘Getahu hurmahen sën nahën denevengwëng paya paya los sën ataj nahën denevo rur vu sir lo,
gedegeḱo arëm jaḱ niröp anon.’ ”

17 Log vuu sir geto meya beyah Betania beya neggëp sagu.

Yesu Nër Lob Kele Pik Meran Ya
(Mk 11:12-14, 20-24)*

18 Heng to, lob Yesu kedi meyah nyëḱ böp lob diikahë,

19 lob lë kele pik* ti nare loḱ aggata nenga beya in, rëḱ anon ma geris meris. Lob nër vu kele pik* sënë bë, “Su gengis anom gökin genama na veröḱ yi!” Lob pevis beḱele pik* lo meran ya.

20 Yi hur maluh delë nebë sënë, lob delëḱ beḱenuj ya gedenër bë, “Nebë va sën kele pik* meran ya pevis-ë?”

21 Lok Yesu nër yah vu sir bë, “Sa nanër vu ham yönon nabë: Bë ham gwevonḱ geving anon, geham su kwamin luu luu rë, og rëḱ ham gwevonḱ ngaa nabë sën sa hevong vu kele pik* agi. Lob ham su rëḱ gwevonḱ sënë mu rë. Gaḱ bë ham nanër vu ḱedu sagu nabë, ‘Kwedi gwetë hong duk na loo vuheng!’ og rëḱ anon jaḱ.

22 Log bë ham gwevonḱ geving benajom jaḱ in ngaa ti, og ngaa pin sën ham nekwetag in bë gwëḱo lo, og saga ham rëḱ gwëḱo.”

*Alam Yuda Deloḱ Tepëḱin Yesu Bë Re Ggoin Yi Raḱ
(Mk 11:27-33; Lk 20:1-8)*

23 Log Yesu loḱ ya dub-vabuung-böp betateḱin gageḱ vu alam. Lob alam-deneḱo-seriveng hir ggev los Israel hir alam teta deverup vu yi bedenër bë, “Re vo niwëëḱ vu hong benër bë gwevonḱ huk nabë sënë? Re ggoin hong raḱ-a?”

24 Lok Yesu nër yah vu sir bë, “Kë”, om sa bë doḱ tepëḱ in gageḱ ti nöḱ vu ham rë, lok nabë ham nanër nom, og mëm sëḱ nanër mehö sën ggoin sa raḱ in bë sa gevong huk agi nöḱ vu ham.

25 Sën Mehö-neripeḱ-alam Jon neripeḱ alam lo, og maḱ degwa vu tena? Maḱ yam vu yageḱ ma sepa loḱ mehönon vu dob kwaj?” Lob tum yah denesap sir raḱ medenenër bë, “Bë hil nanër nabë yam vu yageḱ, og rëḱ doḱ tepëḱ nom vu hil nabë, ‘Rëḱ nebë va sën ham su vong ving yi rë-ë?”

26 Log nabë hil nanër nabë sepa loḱ mehönon vu dob kwaj, og hil rëḱ agönengin alam sën denare-ë. In sir pin kwaj nevo Jon bë yi mehö-nenër-gageḱ-rangahsën ti yönon.”

27 Lob denër yah vu Yesu bë, “He dugin degwa-o!” Lob Yesu nër yah vu sir bë, “Nebë saga, om sa su rëḱ nanër mehö sën ggoin sa raḱ lo vu ham rë!”

Yesu Tahu Alam Yu Luu Raḱ Hurmahen Luu

28 “Rëḱ ham kwamin vo bë? Mehöti nalu luu denedo, lob ya vu nalu aguu benër vu bë, ‘Naluḱ-e, pehi sënë gena gwevonḱ sa huk wain!’

29 Lok nalu nër yah vu bë, ‘Sa nig lël!’ Lok yom ggërin ayo geya mevong huk wain.

30 Log yik ama ya menër vu nalu amon nebë saga, lob yoḱeḱ bë ‘Ëë, amag! Sëḱ na!’ Rëḱ su ya rë.

31 Lom nalu ngwë tena sën ngo ama aye?” Rëḱ denër yah bë, “Nalu aguu!” Lob Yesu nër yah vu sir bë, “Om sa nanër vu ham yönon nabë alam-deneḱo-takës* losho avëh baggëb denevonḱ ving bedeneloḱ ya Anutu yi Nyëḱ in ham.

³² In Mehö-neripek-alam Jon yam betatekin aggata niröpsën vu ham, rëk ham su vong ving yi rë. Gaḱ alam-deneḱo-takës* gavëh baggëb lo yö denevong ving yi. Beham lë sir ggovek ya, rëk ma geham su wërin ham bevong ving yi rë.”

*Yesu Nër Gagek Peggirinsën Raḱ Alam Nij Paya Denegin Huk Wain
(Mk 12:1-12; Lk 20:9-19)*

³³ “Ham gwengo gagek peggirinsën ngwë agi rë! Mehöti los yi dob böpata bevaroh huk wain bengö ti. Gejegelin gelöng netu heek beggërin, gesemu nyëg gelev asoreng ti in denapip wain anon doḱ, belev beggang ading ti sën debare jaḱ medemalajin huk wain lo ving. Lob vo huk sënë loḱ ya mehö la nemaj in bë degegin ganon vahi natu yi yi gevahi natu hej, log tah yi ya nyëg ngwë.

³⁴ Gebuk sën wain anon nemoneḱ lo dus raḱ, lob vong yi hur la deya vu alam sën denegin huk lo in bë degeḱo yi wain anon vahi.

³⁵ Rëk alam sën denegin huk lo dejom yi hur lo ahon bedeneveek la, gedenesis la medenediik, gedenetengwa la raḱ gelöng.

³⁶ Loḱ huk ala vong hur la deyah ggökin. Vong alam ngahiseḱë kesuu sën vong ya mugin lo, rëk alam sën denegin yi huk lo yik devong nebë saga vu sir ving.

³⁷ Log vong nalu ya vu sir raḱ neggëp hus. In kwa nevo bë, ‘Rëk degurek babu!’

³⁸ Rëk alam sën denegin huk wain lo delë nalu lob yö denër vu sir bë, ‘Mehö sënë rëk doḱ nah ama ben vu tamusën begeḱo yi ngaa pin. Om ham-o! Hil angis yi benadiik log mëm yi huk sënë natu hil ngaa!’

³⁹ Lob dejom ahon mederot yi yah dobnë, gedesis mediik.”

⁴⁰ Lom Yesu loḱ tepëḱ bë, “Om ham kwamin nevo bë? Nahub rëk huk wain ala nam, og rëk gevong nabë va vu alam sën denegin yi huk lo?”

⁴¹ Lob denër yah vu yi bë, “Rëk ngis alam nij paya sënë beyuj ḱatak jaḱ. Gerëḱ bo huk wain saga vu alam mewis la bedegegin, rëk mëm buk sën dejur anon lo, og mëm debo vahi vu yi!”

⁴² Lob Yesu nër vu sir bë, “Maḱ ham su tevin gagek sën neggëp loḱ Anutu-yi-ḱapiya lo rë? Nebë:

‘Alam sën denelev beggang lo, nij lëlin gelöng ti sënë.

Rëk mu sënë netu gelöng niwëek beggang nyëḱetu-yi.

Mehöböp vong sënë lob he halë bë nivesa rot.’

⁴³ Om sa nanër vu ham nabë rëk Anutu geḱo yi Nyëg vër in ham, gebo vu alam sën degevong banon jaḱ lo.

⁴⁴ [Lob mehöti bë bës bengis yi jaḱ gelöng sënë, og rëk metes jaḱ. Ma bë gelöng sënë geto mejak gëp mehöti, og rëk ḱatak jaḱ.]”

⁴⁵ Alam-deneḱo-seriveng hir ggev los alam Parisai* dengo gagek peggirinsën sën Yesu nër agi, lob derak ni bë nenër raḱ sir.

⁴⁶ Lob bë denajom yi ahon, rëk deneggönengin alam sën yam denare lo in kwaj nevo Yesu bë yi mehö-nenër-gagek-rangahsën ti.

22

*Gagek Peggirinsën Raḱ Nos Sën Maluh Ti Lu Venë Denejom Nemaj Mewis
(Lk 14:15-24)*

¹ Log Yesu nër gagek peggirinsën ngwë ggökin bë:

² “Sën Nyëg-yageḱ-yi anon jaḱ lo, og yik nebë sën mehö-los-bengö ti bë getung avëh na vu nalu, lob vong nos böpata.

³ Wirek vong dik ya in alam la in bë denam dega nos sën nalu lu venë rëk denajom nemaj lo, lob loḱ buk sën bë dega nos lo, lob vong yi hur la yah denër vu sir. Rëk su deyam rë, genij nelël medenedo.

⁴ Lob vong hur la yah ggökin genër vu sir bë, ‘Ham na vu alam sën sa hevong dik ya in sir wirek lo, beham nanër vu sir nabë sa hero nos ggovek menedo. Sa hevong medesis burmakau böp böp los nalu tuvek sën jeji lo ggovek ya. Besa semu ngaa pin ggovek benedo. Ham nam in gwa nos böp sën nalug lu venë denejom nemaj!’

⁵ Yi hur ya denër gagek sënë vu sir, rëk nij tebö besu debë nengaj vu rë, gedeya jeggin jeggin. Ti ya yi huk, gengwë ya nevong yi huk stewa,

⁶ gesir vahi dejom mehö-los-bengö yi hur ahon medenevasap sir, gedenezis sir medenediik.

⁷ Lob mehö-los-bengö ahë sengën rot bevong yi alam-begö-yi ya desis alam sën desis yi hur medediik lo pin bemalaj maya, gedevesi loḵ hir nyëḵ ving.

⁸ Log mehö-los-bengö nër vu yi hur lo bë, ‘Nos böp sën nalug lu venë denejom nemaj lo nõḵ ggovek ya menedo, rëk alam sën sa hevong dik ya in sir wirek lo, sir mehönon nij paya besu deyoh vu bë dega rë.

⁹ Om ham na menoh vu aggata böp sën nevasuh yi lo pin, lob alam pin sën ham natök vu gëp sagu, og ham nanër vu sir nabë nam dega nos sën nalug lu venë denejom nemaj agi!’

¹⁰ Nër nebë sënë, log yi hur deyoh vu aggata pin bedesupin alam pin sën denetök vu sir lo, alam nijvesa losho alam nij paya pin. Beyam denedo beggang sën maluh lu venë denejom nemaj lo bepup.

¹¹ To denedo gemehö-los-bengö loḵ ya in bë gelë sir. Lob lë mehöti gesu röp röpröp nebë sën vo vu yi vatëveḵ pin mederöp lo rë, gema.

¹² Lob mehö-los-bengö nër vu yi bë, ‘Sa mehö-e! Geyoh tena megelok yam sënë gesu geröp röpröp rë?’ Rëḵ mehö sënë su nër gagek ti rë.

¹³ Lom mehö-los-bengö nër vu yi hur lo bë, ‘Ham naduu nema los vaha gegwetë yi geto mena dobnë, bena medo malakenu sagu, bengu megeköö nyë!’ ”

¹⁴ Lom Yesu nër bë, “Kë”, Anutu nevong dik ya vu alam ngahiseḵë, rëḵ neggooin ti ti mu raḵ in dedok na!”

*Delok Tepëḵ In Yesu In Takës Sën Denetung Vu Alam Rom Hir Mehö-los-bengö Sisar**
(Mk 12:13-17; Lk 20:20-26)

¹⁵ Lob alam Parisai* yö yah denër vu sir bë, “Hil natök vu gagek ti tena in hil naduu Yesu?” In sir bë denaduu Yesu nabë sën mehönon denesis soḵ loḵ lek lo.

¹⁶ Lob devong hir hur maluh lo ving Herot* yi alam beya denër vu Yesu bë, “Tatovaha! He narak ni bë hong mehö niröp! Lob genetateḵin Anutu yi aggata vu alam los anon. Su genehönengin alam malaj rë, gaḵ genenër gagek neggëp ti vu alam meris gevu alam los arëḵ ving.

¹⁷ Om genanër vu he rë, nabë yoh vu bë hil getung takës vu alam Rom hir mehö-los-bengö Sisar* ma nama?”

¹⁸ Rëḵ Yesu raḵ nij bë sir alam kwaj luu lob nër bë, “Ham alam kwamin luu! Ham bë seggi sa?”

¹⁹ Maam ham tato monë-takës-yi ti vu sa rë!” Lob deḵo monë gahis ti yam vu yi,

²⁰ lob loḵ tepëḵ in sir bë, “Re ḵenu los arë sën raḵ neggëp agi?”

²¹ Lob denër yah bë, “Sisar*!” Lob nër yah vu sir bë, “Om ham gwevong Sisar* yi ngaa nah vu Sisar*, log Anutu yi ngaa og ham bo nah vu Anutu!”

²² Dengo gagek sënë lob delëḵ beḵenuj ya. Lob devuu yi gedeya.

Delok Tepëḵ In Yesu In Sën Mehönon Denadiik Gedekedi Jaḵ Lo
(Mk 12:18-27; Lk 20:27-40)

²³ Alam Sadukai* denenër bë alam-diiḵsën og su rëḵ deḵedi jaḵ nah rë. Lob sir la deya vu Yesu yiḵ loḵ buk saga bedelok tepëḵ in yi bë,

²⁴ “Tatovaha! Moses nër bë, ‘Bë mehöti nalu nama log nadiik, og ari geço yi alov beluho degeço naluj vu ari.’

²⁵ Lob mehöti losho ari lo, sir nemadvahi-bevidek-luu denedo ving he wirek. Lob arij aguu ço avëh lob diik, genalu ma. Lob ari amon ço yi alov,

²⁶ loḵ ari amon diik nebë saga, lob gwee nebë saga beya meto arij meggi.

²⁷ Sir pin naluj ma gedediik, log avëh diik rak neggëp hus.

²⁸ Om genanër nabë najeeng sën mehönon diiksën dekedu jak nah lo, og avëh sënë rëḵ natu arij ti tena venë? In sir pin deço avëh timu saga netu venëj.”

²⁹ Loḵ Yesu nër yah vu sir bë, “Ham su raḵ Anutu yi gagek sën neggëp loḵ yi ḵapiya lo ni rë! Beham su raḵ Anutu niwëek ni ving rë! Om sën ham nekuung raḵ in ham rot.

³⁰ Vu buk sën mehönon diiksën dekedu jak nah lo, og maluh su rëḵ degeço avëh rë, gavëh su rëḵ deḵak maluh rë, gaḵ rëḵ nama. Gaḵ rëḵ demedo nabë angër lo vu yagek.

³¹ Rëḵ gagek sën mehönon diiksën bë dekedu jak nah lo! Maḵ ham su tevin gagek sën Anutu nër vu ham meneggëp loḵ yi ḵapiya lo rë? Sën nër nebë,

³² ‘Sa Abraham yi Anutu sa, gİsaak yi Anutu sa, geYakop yi Anutu sa.’ Nabë mehönon denadiik bemalaj nama na veröḵ yi, og su yoh vu bë nanër nabë lööho hir Anutu yi rë, gaḵ lööho denedo malaj-tumsën, in Anutu og alam malaj vesa los malaj-tumsën hir Anutu yi.”

³³ Lob alam pin sën denḡo gagek agi lo delëḵ beḵenuj ya.

Anutu Yi Horek Ti Sënë Kesuu Vahi Pin
(Mk 12:28-34; Lk 10:25-28)

³⁴ Loḵ alam Parisai* denḡo bë Yesu yi gagek saga vonḡ Sadukai* bededuj ma, lob desupin sir ya vu yi

³⁵ in bë deseggi yi, lob hir mehö-horek-yi ti loḵ tepëḵ in yi bë,

³⁶ “Tatovaha! Horek ti tena kesuu horek vahi pin-a?”

³⁷ Lob Yesu nër vu yi bë, “Ahëm geving Mehöböp hong Anutu los ayom dahis, beḵenum los dahis, gekwam los dahis na vu yi timu.

³⁸ Horek dus ti sënë böpata rot bekesuu vahi pin.

³⁹ Lob horek böp ngwë netu luu nebë saga nebë, ‘Ahëm geving alam sën denedo dus vu hong nabë sën ngo ahëm neving hong lo.’

⁴⁰ In Horek pin los alam-denenër-gagek-rangahsën hir gagek pin lo degwaj neggëp loḵ horek luu sënë.”

Yesu Loḵ Tepëḵ In Kerisi Vu Alam Parisai**
(Mk 12:35-37; Lk 20:41-44)

⁴¹ Alam Parisai* desupin sir benahën denedo, lob Yesu loḵ tepëḵ in sir bë,

⁴² “Ham kwamin nevö Mehö sën Anutu ggooin raḵ in bë geço hil nah lo bë maḵ degwa vu re?” Loḵ denër yah vu yi bë, “Degwa vu Davit*.”

⁴³ Lob nër yah vu sir bë, “Rëḵ nebë va sën Anon Vabuung vo kwa vu Davit benër Mehöböp raḵ Kerisi-ë?

⁴⁴ Sën nër bë:

‘Mehöböp nër vu sa Mehöböp nebë:

“Gemedo sa nemaḡ vesa.

Gevu tamusën og sëḵ getung alam sën denelë hong paya lo dedoḵ na vaham gebinë.” ’

⁴⁵ Yi degwa vu Davit*, loḵ nebë tena sën Davit nër yi bë yi Mehöböp-ë?”

⁴⁶ Lob mehöti su yoh vu bë nanër gagek ti doḵ nah vu Yesu rë. Lob deggönengin yi gagek loḵ buk sënë, besu deneloḵ tepëḵ vu yi ggökin yah rë.

23

Alam-horek-yi Los Parisai Hir Aggata*
(Lk 11:37)

- ¹ Lob Yesu nër gagek vu alam yu böpata saga losho yi hur maluh lo bë,
² “Alam-horek-yi los alam Parisai* deneloḵ yah Moses ben,
³ om gagek sën devo vu ham lo, og ham gwengo beham sepa doḵ. Rëḵ ngaa sën denevong lo, og saga ham su sepa doḵ. In deneggooin horek ngahiseḵë raḵ rëḵ su denevong yoh vu rë.
⁴ Deneduu ngaa maggin bedenetelë raḵ ya mehönon kwaj, rëḵ sir og nij nelël gesu denevër nemaj in bë dedoḵ vu sir teka rë.
⁵ Ngaa pin sën denevong lo, og sakaḵ denevong in bë alam degelë. Log denekevu Anutu yi horek la loḵ ḵapiya medebom loḵ gobeng gedenevaḵu vil dabaj kesuu alam vahi gedenesemu hir röpröp nyë veteveḵ menare soo soo.
⁶ Gahëj neving bë jaḵ na dega nos namugin gëp nyëg-nos-böp-yi, gedemedo lël mala gëp dub-supinsën-yi.
⁷ Log ahëj neving bë alam debengwëng vu sir bedegeḵo sir jaḵ doḵ alam tabaḵ los denanër sir nabë Tatovaha.
⁸ Rëḵ mu ham og alam su denanër ham nabë Tatovaha! Gaḵ yik Mehö timu tu ham tatovaha, gaḵ ham pin arimin ham mu.
⁹ Log ham su nanër ham mehöti vu dob sënë nabë ham Amamin yi. Gaḵ yik ham Amamin timu nedo, yik Yi sën nedo yagek.
¹⁰ Log su denanër ham nabë Alaj ham. Gaḵ yik ham Alamin timu sënë, yik Kerisi*.
¹¹ Rëḵ mu mehö sën bë kesuu ham benatu ham mehö böp lo, og natu ham hur rë.
¹² Mehöti bë geḵo yö arë jaḵ, og rëḵ arë nama. Log mehöti bë dahun arë, og rëḵ arë böp jaḵ.”

*Yesu Nër Gagek Raḵ Alam-horek-yi Hir Ngaa Nipaya Sën Denevong Lo
 (Mk 12:38-40)*

- ¹³ “Wöp-o! Ham alam-horek-yi los alam Parisai*-e! Gëpin ham! Ham alam kwamin luu! Ham nevehii Nyëg-yagek-yi yi veluung avi in mehönon pin! Log ham ngo su nelok ya rë, geham newërin alam sën denevong in bë dedoḵ na lo ving.
¹⁴ Wöp-o! Ham alam-horek-yi galam Parisai*-e, gëpin ham! Ham alam kwamin luu! Ham neḵo avëh alov hir beggang lu ngaa vër in sir, log ham nejom raḵ hus adingseḵë in bë kebu jaḵ ham ngaa nipaya saga. Om rëḵ ham gwëḵo nipaya böpata doḵ nah nyëvewen.
¹⁵ Wöp-o! Ham alam-horek-yi los alam Parisai*-e! Gëpin ham! Ham alam kwamin luu! Ham neḵo loḵ loo los dob pin in bë natōḵ vu mehöti begërin yi natu ham hur. Lob mehö nebë sënë netu ham hur ggovek, lob tum ham nevonḵ yi netu mehö nipaya kesuu ham berëḵ na Nyëg-nengwah-yi geving ham.”

Yesu Nër Alam Parisai In Deruu Demij Vu Ngaa Vabuung Böp Gedëḵo Ngaa Mahen Raḵ
 (Lk 11:37-52; 20:45-47)*

- ¹⁶ “Wöp-o! Gëpin ham! Ham mehönon malamin ḵenod sën ham bë tato aggata vu mehönon! Ham nenër bë, ‘Bë mehöti nanër dub-vabuung-böp arë genanër yönön vavunë, og sakaḵ ngaa meris. Gaḵ mehöti bë nanër dub-vabuung-böp yi goor, genanër yönön vavunë, og su rëḵ gekuung jaḵ rë, gaḵ rëḵ gevong noh vu sën nër lo.’
¹⁷ Ham mehönon kwamin ma, gemalamin ḵenod! Ngaa tena kesuu-a? Maḵ goor kesuu-a? Ma! Dub-vabuung-böp sën vonḵ begoor netu vabuung lo, om saga kesuu!
¹⁸ Log ham nenër bë, ‘Bë mehöti nanër jepö gëp dub-vabuung-böp genanër yönön vavunë, og sakaḵ ngaa meris. Gaḵ bë nanër seriveng sën raḵ nedo jepö lo, genanër yönön vavunë, og su rëḵ gekuung jaḵ rë, gaḵ rëḵ gevong noh vu sën nër lo.’
¹⁹ Ham mehönon malamin ḵenod! Ngaa tena kesuu-a? Maḵ seriveng kesuu-a? Ma! Jepö sën nevonḵ beseriveng netu vabuung lo, om saga kesuu!
²⁰ Om mehöti bë nanër jepö genanër yönön vavunë, og nevonḵ niwëëḵ vu yi gagek raḵ jepö los ngaa pin sën raḵ nedo lo ving.

²¹ Gemehöti bë nanër dub-vabuung-böp genanër yönön vavunë, og nevong niwëek vu yi gagek rak dub-vabuung ving Mehö sën nedo loḵ dub ayo lo.

²² Log mehöti bë nanër yagek genanër yönön vavunë, og nevong niwëek vu yi rak Anutu yi sêa los Mehö sën rak nedo lo ving.

²³ Wöp-o! Ham alam-horek-yi los alam Parisai*! Gëpin ham! Ham alam kwamin luu! Ham nos pin vu huk saga sën ham neḵo anon ti ti ggëp sën netu nemadluho lo, beham netung netu seriveng vu Anutu. Ham netung nos böp los mahen mahen pin nebë jemejeng los yesek gemajëj ving, rëḵ ham vuu horek yi gagek böp böp vahi pin ya. Sën nenër bë alam degevong ngaa niröp mu, los kwaj pesivin mehönön mededok vu sir gayoj na timu vu Anutu lo. Horek sën nebë hil abo ngaa sën netu nemadluho natu seriveng vu Anutu lo, og hil su rëḵ gevuu sënë na rë. Rëḵ mu mëm hil sepa dok ngaa böp sënë namugin.

²⁴ Ham mehönön malamin ḵenod sën ham bë tato aggata vu mehönön! Ham nesepa loḵ horek mahen mahen geham su nesepa loḵ horek böp böp rë, lob sënë nebë sën ham seruuin ngemek vër in bël kul, geham num kamer los dahis ving bël loḵ ya ham ayomin.

²⁵ Wöp-o! Ham alam-horek-yi los alam Parisai*, gëpin ham! Ham alam kwamin luu! Ham neripek kap los perë navi mu, geham nesupin ngaa hodeḵ nipaya paya los ngaa jeggin jeggin loḵ ayo peggo.

²⁶ Ham Parisai* malamin ḵenod! Ham jipek kap ayo namugin rë, loḵ mëm navi rëḵ niveseek jak geving.

²⁷ Wöp-o! Ham alam-horek-yi los alam Parisai*, gëpin ham! Ham alam kwamin luu! Ham nebë bedub avi sën dekevu hevek veroo rak. Hil halë ggëp vavunë bë malangeri, rëḵ ayo peggo og heljeng sekëj los ngaa ningöhek pin pup beneggëp.

²⁸ Lom ham nebë saga. Alam denelë ham navimin mu, lob denekuung bë ham nimin vesa. Rëḵ mu gagek kuungsën los ngaa nipaya pup ham ayomin.”

Yesu Nër Alam-horek-yi Bë Rëḵ Degeḵo Nipaya Nyëvewen

²⁹ “Wöp-o! Ham alam-horek-yi los alam Parisai*, gëpin ham! Ham alam kwamin luu! Ham nelev beggang-bedub-yi nivesa vesa rak nedo waak sën denebë alam-denenër-gagek-rangahsën sekëj loḵ wirek lo, geham nevunek vu alam-yohvu hir bedub.

³⁰ Geham nenër bë, ‘Bë he medo wirek dok he ḵenumin lo hir buk, og su rëḵ he dok vu sir bangis alam-denenër-gagek-rangahsën sënë rë.’

³¹ Om saga og ham ngo nenër ham degwa rangah bë alam sën denesis alam-denenër-gagek-rangahsën bedenediik lo hir mewis ham.

³² Maam ham ngo tahu dok nah ham ḵenumin lo vahaj!

³³ Ham nyël! Beggëv nalu ham! Ham su yoh vu bë rëḵ beya in Nyëg-nengwah-yi rë!

³⁴ Om sa nanër vu ham nabë sëḵ gevong alam-denenër-gagek-rangahsën la, galam los kwaj nivesa la, galam-horek-yi la, benök deberup vu ham, lob ham rëḵ ngis sir la medenediik, geham ngis la jak na kelepeḵo*, geham beek la dok ham dub-supinsën-yi. Log ham rëḵ juuk sir begwetii sir medok vahaj medena nyëg ngwë.

³⁵ Om rëḵ denanër alam sën denesis sir medenediik vu nyëdahis lo, gesën vu buk agi pin degwa gëp vu ham nabë ham sis sir ving. Kë. Loḵ mehö-yohvu Abel, beyam verup loḵ Barakia nalu Sakaria sën desis mediik loḵ dub-böp ayo vabuung los jepö vuheng atov lo, og ngaa pin sënë degwa rëḵ gëp vu ham.

³⁶ Sa nanër vu ham yönön nabë ngaa pin sënë nyëvewen rëḵ natök vu alam vu buk sënë.”

Yesu Su Rak Nyëg Böp Yerusalem

(Lk 13:34-35)

³⁷ “Yerusalem, Yerusalem! Hong mehö genesis alam-denenër-gagek-rangahsën medenediik, log genetengwa Anutu-yi-alam sën nevong sir yök vu hong lo rak gelong

medenediik! Sa nehevong beron beron in bë ngupin nalum lo nabë sën kõkrëeh ata nesupin nalu lo loḵ yah babu lo, rëḵ nim lël.

³⁸ Om ham gwengö rë! Anutu vuu ham ya ggovek ya beham nyëḡ rëḵ nabumeng na.

³⁹ Om sa nanër vu ham nabë ham su rëḵ malamin jaḵ sa gökin nah rë, rot bena berup doḵ buk sën ham nanër nabë:

‘Anutu gevong semusemu vu Mehö sën vong yam los niwëek lo!’ ”

24

Yesu Nër Gagek Raḵ Dub-vabuung-böp Bë Rëḵ Kevoh Na (Mk 13:1-2; Lk 21:5-6)

¹ Yesu vu dub-vabuung-böp ayo beto meya, lob yi hur maluh deya vu yi bedetato dub-vabuung yi beggang pin vu yi.

² Rëḵ nër yah vu sir bë, “Ham lë ngaa pin sënë? Sa nanër vu ham yönon nabë: Su rëḵ degönengin gelöng ti gejaḵ medo ngwë vavunë rë. Gaḵ rëḵ dekevoh pin bedegetë geto jeggin jeggin.”

Yesu Nër Rangah Bë Maggin Rëḵ Berup (Mk 13:3-13; Lk 21:7-19)

³ Yesu ya nedo Kedu Kele-oliv, lob yi hur maluh meris yö deya vu yi bedenër bë, “Genanër vu he nabë gagek sën genër lo rëḵ anon jaḵ doḵ buk tena? Geva rëḵ tato vu he nabë vingin geduḵ nom dob, log dob los yaḡek hir buk nama na?”

⁴ Lob Yesu nër yah vu sir bë, “Ham gwegin ham!

⁵ In rëḵ mehö la degekuungin ham. Alam ngahiseḵë rëḵ denam bedenänër sarëḡ jaḵ nah sir nabë, ‘Yiḵ Kerisi* sa sënë!’ Lob rëḵ detetuhin alam ngahiseḵë medenah vu sir.

⁶ Log ham rëḵ gwengö begö bengö, galam denanër jeggin jeggin nabë vingin berup, og ham su newamin jaḵ! In ngaa nebë sënë yö rëḵ nam, gaḵ Buk-tamusënek yö rëḵ nahën.

⁷ Alam dob ngwë rëḵ dekedi belosho alam nyëḡ ngwë dengis sir. Log mehö-los-bengö ngwë losho yi alam rëḵ dekedi belosho mehö-los-bengö ngwë losho yi alam dengis sir. Log meyip rëḵ natöḵ vu nyëḡ vahi, gejemapi gee jaḵ dob la.

⁸ Ngaa pin sënë og yiḵ nebë nivanë sën nevong avëh muḡin in bë degeḵo naluj lo.

⁹ Doḵ buk sënë rëḵ alam degeḵo ham in debo vanë los maggin vu ham, gedengis ham nadiiḵ. Log alam pin rëḵ degelë ham paya in sa alam ham.

¹⁰ Lob rëḵ alam ngahiseḵë nij dëlin sa gedegerin sir nah, bedegelë sir paya, lob degetung hir alam doḵ na alam-begö-yi nemaj.

¹¹ Lob alam-gagek-kuungsën ngahiseḵë rëḵ kedi degekuungin alam ngahiseḵë.

¹² Ngaa nipaya nam meböpata jaḵ, lob alam ngahiseḵë su rëḵ ahëj geving sir rë.

¹³ Gaḵ mehönon sën denajom sa ahon medemedo los nij wëek rot menatöḵ na buk sën denadiiḵ lo, og rëḵ Anutu geḵo sir nah vu yi.

¹⁴ Lob rëḵ alam denanër Bengö Nivesa jaḵ Anutu-yi-Nyëḡ na menoh vu dob pin balam pin degengö, log mëm yaḡek los dob hir buk govek na.”

Yesu Nër Bë Ngaa Los Maggin Rot Rëḵ Berup (Mk 13:14-23; Lk 21:20-24)

¹⁵ “Lob ham rëḵ gwelë nabë ngaa vabuung degwa nipaya sën mehö-nenër-gagek-rangahsën Daniel nër wirek lo bare doḵ nyëḡ vabuung Yerusalem begevong paya vu-bë mehöti natevin sënë, og kwa bo gagek sënë mejaḵ ni rë-

¹⁶ og mëm doḵ buk saga alam sën demedo distrik Yudea lo rëḵ debeya bedena los kedu.

¹⁷ Lob mehöti bë jaḵ na sewah jaḵ yi beggang yu tamangsën vavunë megeḵo ayöong doḵ buk saga, og su rëḵ doḵ nah geḵo yi ngaa vu beggang ayo rë, gaḵ rëḵ beya mena pevis.

18 Log mehöti bë medo dok huk anon, og su rëk serög benah geço yi röpröp-ayööng-yi gëp beggang rë, gaç rëk beya mena pevis.

19 Gëp in avëh sën naluj nare loç ayoj lo, los sën nahën denevo rur vu naluj loç buk agi.

20 Ham najom jaç nabë ngaa sënë su natök vu ham dok kwev-ayööng-nikul-yi, ma dok Buk-sewahsën-yi* rë.

21 Yönon, dok buk sënë og rëk maggin böpata rot. Maggin nebë sënë su neggëp wirek vu buk sën Anutu tung dob lo rë rot beberup gwëbeng sënë. Log su rëk maggin nabë sënë berup vu dob sënë gökin nah vu tamusën rë.

22 Lob nabë Mehöböp su kwa bo nabë bepul buk saga dus rë, og mehöti su rëk medo vesa rë. Rëk mu kwa nevo yi alam sën ggooin sir raç lo, om rëk bepul buk los maggin saga dus.

23 Dok buk sënë bë mehöti nanër vu ham nabë, ‘Ham lë! Yiç Kerisi* sënë!’, ma nanër nabë, ‘Yi sagul’, og ham su gwevong geving hir gagek.

24 Rëk Kerisi-kuungsën la los alam-gagek-kuungsën la rëk dekedi bedegevong huk los niwëek aggagga gedegevong ngaa böp böp. Yönon, lob nabë deyoh vu, og rëk degeço alam sën Anutu ggooin sir raç lo nah vu sir. Rëk mu su deyoh vu rë.

25 Ham ngo? Senër sënë mugin vu ham!

26 Om nabë denanër vu ham nabë, ‘Ham gwelë! Nedo nyëg-yumeris saga!’, og ham su na sagu. Ma denanër nabë, ‘Ham gwelë! Vun yi menedo loç beggang ayo!’, og ham su gwevong geving sir,

27 in Mehönon Nalu rëk nam nabë sën davës nevër ggëp nyëg mala neverup beya netök nyëg mala nemasuseç lo, balam pin degelë.

28 Vu nyëg sën heljëng deneggëp lo, og çadanii denesup sir ya in bë dega.”

Yesu Nër Bë Nahub Rëk Mehönon Nalu Nom

(Mk 13:24-27; Lk 21:25-28)

29 “Maggin buk sënë yi govek na rë, log rëk pevis

‘benyëg malakenu dok,

gekwev su rëk natum rë,

log betuheng rëk geto in yagek.

Gengaa los niwëek pin vu yagek rëk desasuçin sir.’

30 Lob vu buk saga, mëm ngaa ti rëk berup gëp yagek babu in bër ham kwamin beham jaç ni nabë Mehönon Nalu vongin duk nom, lob rëk mehönon pin vu dob dengü medengis sir. Log rëk degelë Mehönon Nalu dok medo beggob yagek yi, benam los niwëek gevunek vunek yagek yi malangeri rot.

31 Lob avuuk rëk ngu bededun böpata, log gevong yi angër na dengupin alam sën yö ggooin sir raç tu yi alam lo noh vu nyëg pin. Vu dob vuheng atov mena menoh vu dob nenga lubeluu.”

*Yesu Tatekin Gagek Raç Go**

(Mk 13:28-31; Lk 21:29-33)

32 “Ham kwamin bo jaç go* rë. Buk sën bë purpur berup ngu lo, og ham neraç ni bë go* vongin nabung beham dev jaç na jök.

33 Om nabë ham gwelë ngaa pin sënë anon jaç, og ham jaç ni nabë Mehönon Nalu yam dus raç benare aggata avi.

34 Sa nanër vu ham yönon nabë mehönon pin su rëk malaj nama na verök yi rë, log ngaa pin sën agi rëk anon jaç.

35 Yagek los dob rëk nama na, gaç sa gagek, og su rëk nama na rë.”

Yesu Nër Bë Mehöti Su Raç Buk Los Ngebek Saga Ni Rë

(Mk 13:32-37; Lk 17:26-30, 34-36)

³⁶ “Rëk mehöti su rak buk los hes mala saga ni rë. Angër vu yagek su derak ni rë. GeNalu su rak ni rë. Gaḵ Ama yö timu rak ni.

³⁷ Mehönon Nalu bë nom, og alam rëk medo degevonḡ ngaa nabë sën denevonḡ loḵ Noa yi buk wirek lo.

³⁸ Wirek sën bël su vuuk rë lo, og mehönon medo denegga los denenum, gemaluh deneko venëj, gavëh denerak reggaj rot, beya verup loḵ buk sën Noa loḵ ya yaḡ ayo.

³⁹ Log alam saga su derak ni bë ngaa ti vongin natök vu sir rë, log bël vuuk verup pevis berehöö sir pin. Lob buk sën Mehönon Nalu nom lo rëk nabë saga.

⁴⁰ Lob bë maluh luu demedo huk anon, og Anutu rëk geḵo ngwë na gegevuu ngwë bemedo.

⁴¹ Lob bë avëh luu medo degebil nos, og Anutu rëk geḵo ngwë na gegevuu ngwë bemedo.

⁴² Om ham medo malamin natum, in ham dugin buk sën ham Mehöböp rëk nom lo.

⁴³ Ham kwamin bo ngaa sënë rë: Bë begganḡ ala genḡo hes mala sën mehö hodeḵ rëk nam doḵ buk begodeḵ yi ngaa lo, og su yoh vu bë rëk gelë mehö saga mu gedoḵ na yi begganḡ ayo rë.

⁴⁴ Nebë saga, om ham gwero ham bemedo, in Mehönon Nalu rëk nom doḵ buk ti, log ham dugin.”

*Yesu Nër Gagek Peggirinsën Raḵ Alam-huk-yi Nivesa Los Nipaya
(Lk 12:41-46)*

⁴⁵ “Mak hur ti tena nedo beyi mehö los kwa benevonḡ yi huk niröp-a? Og mëm ala rëk gooin yi jaḵ in gëgin yi hur vahi pin bebo nos gelek sir niröp doḵ buk sën degeḵo nos lo.

⁴⁶ Gevu tamusën nabë ala na genom berup, lob gelë nabë yi hur nevonḡ huk yoh vu sën nër lo, og yi hur sënë rëk kwa vesa.

⁴⁷ Log sa nanër vu ham yönon nabë ala rëk gevonḡ yi ngaa pin doḵ na nema in gëgin.

⁴⁸ Gaḵ hur nipaya ti og rëk kwa bo doḵ ayo nabë, ‘Sa alag su yoh vu bë rëk nom pevis rë!’

⁴⁹ Lob geveek hur-huk-yi vahi, gega los nanum geving alam sën denenum bël mengëës bedenekeyevin lo.

⁵⁰ Log ala rëk nom doḵ buk ti sën yi hur su negin yi loḵ lo rë, gaḵ rëk nom doḵ hes mala ti sën yi dugin lo.

⁵¹ Lob rëk ala ngis yi rot mebasap yi, log getë na medo geving alam kwaj luu, bedegeḵo nyëvewen gëp ti. Vu nyëḡ sagu og rëk dengü medegeḵöo nyëj.”

25

Yesu Nër Gagek Peggirinsën Raḵ Avëh Avö Nemadluho

¹ Log Yesu tateḵin vu sir bë, “Sën Nyëḡ-yagek-yi anon jaḵ lo, og yik rëk nabë sën avëh avö nemadluho deḵo hir ram rak beya denebuu maluh sën nahën neḵo avëh lo ggëp aggata.

² Lob sir nemadvahi kwaj ma, genemadvahi los kwaj.

³ Avëh kwaj masën deḵo hir ram bedeyam, rëk su deḵo wël* sepa rë.

⁴ Gaḵ avëh los kwaj deḵo hir ram rak bedetöo wël* la loḵ buayo ving bedeḵo sepa.

⁵ Rëk mehö sën ḵo avëh lo su yam pevis rë, lob avëh pin malaj neggëp, lob deggëp yiing.

⁶ Lob buk vuheng rak loḵ ḵöök ti yam bë, ‘Mehö sën ḵo avëh lo yam rak. Ham na gwebuü yi vu aggata begweḵo menam!’

⁷ Lob avëh avö pin deḵedi rak bedesemu loḵ hir ram.

⁸ Lob avëh kwaj masën denër vu avëh los kwaj bë, ‘Ham bo hömin wël* teka vu he rë, in he hömin ram vongin nakul!’

⁹ Rëk avëh los kwaj denër yah vu sir bë, ‘Ma! Wël* teka sënë su rëk noh vu hil pin rë. Om maam ham ngo na bago hömin vu setuwa!’

10 Lob dekedî rak benahên medo deneyök aggata, log mehö sên ko avêh lo to. Lob avêh sên desemu sir ggovek medenedo lo delok ya beggang ayo ving yi in dega nos böp sên maluh lu venê denejom nemaj lo. Log devehii reping yah.

11 Log avêh avö nemadvahi sên kwaj ma lo yom deverup lob denêr bê, 'Mehö böp, mehö böp! Getahinin reping in he!'

12 Rêk nêr yah vu sir bê, 'Sa nanêr vu ham yönon nabê sa dugin ham!'

13 Om sa nanêr vu ham nabê ham medo malamin natum, in ham su rak buk los hes mala ni rê."

Yesu Nêr Gagek Peggirinsên Rak Hur Löö

(Lk 19:12-27)

14 "Log sên Nyêg-yagek-yi anon jak lo, og yik nebê mehö ti neya vatêvek nyêg ngwê, log supin yi hur bevo yi monê ggelek sir in degegin.

15 Kwa vo hir huk los nij wêek ti ti lo, lob vo ggelek lok yah sir. Ti ko K5000, gengwê ko K2000, log ngwê ko K1000. Vong nebê sênê log ya rak.

16 Ya ggovek, log mehö sên ko K5000 lo pevis bevong huk bagosên rak, lob ko K5000 sevök ya ving.

17 Log mehö sên ko K2000 lo vong huk bagosên rak ving beko K2000 sevök ya ving nebê saga.

18 Gak mehö sên ko K1000 lo, og ko monê sên ala vo vu yi lo beya melev söv gevun luk ya.

19 Nahub gebuk sên alaj yom verup lo, lob vongin bê gengo monê sên vo vu sir lo.

20 Lob mehö sên ko K5000 lo verup, lob ko K5000 ving K5000 sên ala vo vu yi lo, genêr bê, 'Mehö böp! Gwelê! Gevo K5000 sênê vu sa, log sa hevong huk bagosên rak behako K5000 sênê ving.'

21 Lob ala nêr vu yi bê, 'Hong hur nivesa megevong yoh vu. Gevong nivesa rot! Genegin ngaa mahen mahen pin nivesa nebê saga, om mêm sa gevong hong begwegin ngaa ngahisekê. Genam balu kwad vesa dok ti.'

22 Log mehö sên ko K2000 lo verup ving benêr bê, 'Mehö böp! Gevo K2000 vu sa wirek, log sa hevong huk bagosên rak, lob sa hako K2000 ving.'

23 Lob ala nêr vu yi bê, 'Hong hur nivesa, megevong yoh vu! Genegin ngaa teka teka nivesa nebê saga, om mêm sa gevong hong begwegin ngaa ngahisekê. Genam balu kwad vesa dok ti.'

24 Log tum mehö sên ko K1000 lo verup benêr bê, 'Mehö böp! Sengo rak nim ggovek ya bê hong mehö los nim wêek. Mehö ngwê denevaroh nos gengo geneko anon. Log mehö ngwê denevong huk, lob ngo geneko hir nyê-sevöksên.

25 Nebê saga om sên sehöneng, lob sevun hong monê K1000 sênê menedo lok dob. Hong ngaa sênê, om gweko nök!'

26 Rêk ala nêr yah vu yi bê, 'Hong hur nipaya rot! Benim tebö ata! Mak yönon, gerak ni bê sa nehako nos sên mehö ngwê denevaroh lo, gesa nehako nyê-sevöksên rak sên mehönon ngwê denevong huk in lo?

27 Bê nabê saga, og gwetung sa monê na beggang-monê-yi, in nabê senom berup nabê sênê, og sa gako sa ngaa los yi sevöksên geving.

28 Om ham bo K1000 sênê vêr in mehö sênê geham bo vu mehö sên ko la ving metu K10,000 lo.

29 In alam pin sên hir ngaa neggêp lo, og rêk degeko la geving, gehir ngaa la rêk berup geving mekesuu. Gak mehöti sên yi ngaa su neggêp rê lo, og mahen teka sên neggêp vu yi lo rêk nama na verök yi.

30 Lob ham gwetê hur sehêb sênê dok na nyêg malakenu sên alam denesu los deneköö nyêj lo.' "

Yesu Nêr Bê Rêk Mehönon Nalu Gengo Alam Pin Hir Gagek

³¹ “Nahub rëk Mehönon Nalu nam los niwëek gevunëk vunëk yagek-yi, gangër pin denam geving yi, og vu buk sënë rëk jak medo yi sêa malangeri los vunëk vunëk yagek-yi.

³² Log mehönon pin rëk dengupin sir na debare mala. Lob rëk basuh sir na yu luu nabë sën sipsip ala ggooin sipsip rak yu ngwë, gememëk rak yu ngwë.

³³ Rëk gevong sipsip na nema vesa, gememëk na nema kěj.

³⁴ Nabë sënë lob Mehö-los-bengö rëk nanër vu alam sën denare nema vesa lo nabë, ‘Ham nam! Ham sën Amag vong semusemu vu ham lo. Ham dok na nyëg sën tongin vu ham wirek lo buk sën netung yagek los dob meneggëp lo.

³⁵ In wirek sediikahëg, rëk ham vo nos vu sa. Sayog vev in bël kul, rëk ham vo bël kul mesenum. Sa mehö nyëg ngwë rëk ham ko sa ya ham beggang.

³⁶ Ham lë sa navig meris, lob ham vo tob vu sa. Sa nig rak, rëk ham gin sa nivesa. Sa nado karabus, rëk ham yök lë sa kesii.’

³⁷ Lo buk tum alam yohvu saga rëk dedok tepëk nah vu yi nabë, ‘Mehöböp! He halë lo buk tena bë gediikahëm lob he vo nos vu hong-a? Log he halë bë ayom vev in bël lo buk tena lob he vo vu hong-a?

³⁸ Log he halë bë hong mehö nyëg ngwë lo buk tena, lob he hako hong ya he beggang-a? Log genare navim meris lo buk tena lob he vo tob vu hong-a?

³⁹ Gehe halë bë nim rak ma genedo karabus lo buk tena, lob he yök halë hong kesii-a?’

⁴⁰ Lob Mehö-los-bengö rëk nanër vu sir nabë, ‘Sa nanër vu ham yönon nabë ngaa sën ham nevong vu arig lo nij paya paya sën su los bengöj vu dob rë lo, og ngaa pin sënë ham nevong vu sa.’

⁴¹ Log rëk nanër alam sën demedo nema kěj lo nabë, ‘Ham alam nimin paya! Ham su bare sa malag. Ham na medok na nyëg sën devong vu Satan losho yi angër lo. Sën nengwah netum yoh vu buk los buk lo.

⁴² In wirek sediikahëg, rëk ham su vo nos vu sa rë. Sayog vev in bël kul, rëk ham su vo bël kul vu sa rë.

⁴³ Sa mehö nyëg ngwë, rëk ham su ko sa ya ham beggang rë. Sa nig rak los sa nado karabus, rëk ham su yam lë sa kesii rë.’

⁴⁴ Lob rëk denanër nah vu yi nabë, ‘Mehöböp! Vu buk tena he halë bë gediikahëm, ma ayom vev in bël, ma hong mehö nyëg ngwë, ma navim meris, ma nim rak los genedo karabus rë he su halë hong nivesa rë?’

⁴⁵ Lo buk rëk nanër nah vu sir nabë, ‘Sa nanër vu ham yönon nabë ngaa sën ham nehulin in arig lo nij paya paya vu dob lo, og ham nehulin ngaa pin sënë in sa ving.’

⁴⁶ Lob alam sënë rëk denatok vu nipaya nyëvewen dok nah degwata los degwata. Gak alam yohvu rëk demedo malaj-tumsën degwata los degwata.”

26

Alam Ggev Devengwëng Rak Yesu Bë Dengis Yi Nadiik (Mk 14:1-2; Lk 22:1-2; Jn 11:45-53)

¹ Yesu nër gagek pin sënë ggevek ya, log mëm nër vu yi hur maluh bë,

² “Ham rak ni bë buk luu mu nahën lob Buk-ggöksën-yi* berup, lob mëm rëk denanër Mehönon Nalu rangah bedengis yi jak kelepeko*.”

³ Vu buk sënë alam-deneko-seriveng hir ggev los alam teta desupin sir rak alam-deneko-seriveng hir ggev böp Kayapas yi beggang,

⁴ bedejoo gagek bë denadëgek bedenajom Yesu ahon gedengis yi menadiik.

⁵ Rëk denër bë, “Hil su gevong dok buk nos yi sënë in alam rëk degevong dedun.”

Avëh Keseh Ngaa Reggu Nivesa Rak Yesu Yu (Mk 14:3-9; Jn 12:1-8)

⁶ Yesu nedo loḵ mehö sevuuknyë Simon yi beggang vu Betania.

⁷ Medo negga nos, lob avëh ti ḵo ngaa reggu nivesa loḵ buayo gelöng veroo sën denenër arë nebë alabasta* lo ti, beya keseh raḵ Yesu yu. Alam Yuda debaḡo ngaa reggu nivesa sënë raḵ monë böpata bedenerikin raḵ heljeng.

⁸ Rëḵ yi hur maluh delë ngaa sënë, lob ahëj sengen gedenër bë, “Nevasap ngaa reggu nivesa sënë in va?”

⁹ Bë hil gevong balam debaḡo, og hil rëḵ gaḵo monë böpata jaḵ, lob hil adoḵ vu alam-ḵupeḵ-masën jaḵ.”

¹⁰ Rëḵ Yesu raḵ hir gagek sënë ni, lob nër vu sir bë, “Ham nër avëh in va? Yö semu sa raḵ ngaa nivesa!”

¹¹ Alam-ḵupeḵ-masën rëḵ demedo geving ham gesu rëḵ nama na rë. Gaḵ saḵ su rëḵ medo hus ading geving ham rë.

¹² Avëh keseh ngaa reggu nivesa sënë raḵ sa vorot in gero sa navig namugin in sëḵ nadiik mededev sa.

¹³ Sa nanër vu ham yönon nabë rëḵ denanër Bengö Nivesa rangah na menoh vu dob pin bedenanër ngaa sën avëh vong vu sa agi geving, in alam pin degengo bekwaj bo.”

*Yudas Yogek Bë Rëḵ Nanër Yesu Rangah
(Mk 14:10-11; Lk 22:3-6)*

¹⁴ Lob yi hur maluh nemadluho-bevidek-luu ti sën arë nebë Yudas Iskariot lo ya vu alam-deneḵo-seriveng hir ggev,

¹⁵ beloḵ tepëḵ in sir bë, “Ham rëḵ bo va vu sa log mëm sa gevong Yesu doḵ na ham nemamin-a?” Lom devo monë seriva mehödahis ti benemadluho vu yi.

¹⁶ Lob vu buk saga Yudas medo mekwa nesero buk los aggata in bë gevong Yesu doḵ na nemaj.

*Yesu Gga Nos-ggöksën-yi Ving Yi Hur Maluh
(Mk 14:12-21; Lk 22:7-14, 21-23; Jn 13:21-30)*

¹⁷ Lob buk vabuung sën alam Yuda denegga brët sën yiist* nema in lo yi buk muginsën verup, lob yi hur maluh deya vu yi bedenër bë, “He na gero nyëḡ vu tena in gegwa nos los reggu ggöksën-yi dok-a?”

¹⁸ Lob nër vu sir bë, “Ham na nyëḡ böp Yerusalem beham na vu mehö sën lo, beham nanër vu yi nabë, “Tatovaha nër bë, “Sa buk dus raḵ, om sa bë ga nos los reggu ggöksën-yi geving sa hur maluh jaḵ hong beggang.” ’ ”

¹⁹ Lob yi hur maluh devong yoh vu sën Yesu nër vu sir lo, bedesemu nos los reggu ggöksën-yi loḵ.

²⁰ Loḵ sheuksën lob medo negga nos los reggu ving yi hur maluh nemadluho-bevidek-luu.

²¹ Medo denegga, lob nër vu sir bë, “Sa nanër vu ham yönon nabë: Ham sënë ti rëḵ gevong sa doḵ na alam Yuda nemaj.”

²² Lob ayoj maggin rot, gesir ti ti deloḵ tepëḵ in yi bë, “Mehöböḡ, maḵ sa?”

²³ Rëḵ nër yah vu sir bë, “Mehö sën nema loḵ ya gabum in nos ving sa lo rëḵ gevong sa doḵ na alam sën denelë sa paya lo nemaj.

²⁴ Kë! Mehönon Nalu rëḵ nadiik nabë sën dekevu meneggëḡ loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo. Rëḵ mu gëḡin mehö sën rëḵ nanër Mehönon Nalu rangah vu alam bedengis yi lö, ko nabë ata su geko yi!”

²⁵ Log Yudas mehö sën rëḵ nanër yi rangah lo, nër ving bë, “Tatovaha, maḵ sa?” Rëḵ Yesu nër yah vu yi bë, “Yiḵ ngo genër yoh vu!”

*Yesu Vo Pasa Vu Yi Hur Maluh
(Mk 14:22-26; Lk 22:15-20; 1 Kr 11:23-25)*

²⁶ Medo denegga nos los reggu, lob Yesu ko brèt gejom rak in los kwa vesa ya vu Anutu, log debu mevo ggelek yoh vu yi hur maluh pin genër bē, “Ham gwēko nōk begwa! Sa reggos sēnē!”

²⁷ Log ko wain kap ti rak, gejom rak in los kwa vesa ya vu Anutu gevo vu sir genër bē, “Ham pin nanum doḵ sēnē!”

²⁸ Sa kōk sēnē in tato sa gāgek mewis sēn sejo in doḵ vu ham lo nabē rēḵ anon jaḵ! Sa keseh in alam ngahisekē in bē dahun hir ngāa nipaya na.

²⁹ Sa nanēr vu ham nabē sa su rēḵ nanum wain nabē sēnē gökin nah rē. Rot bena berup doḵ buk sēn hil nanum wain agga ngwē doḵ ti doḵ Amag yi Nyēg.”

³⁰ Log devong raro ti beggovek, log to deyah dobnē bedeya Kedu Kele-oliv.

*Yesu Nēr Bē Pita Rēḵ Geruu Demi Vu Yi
(Mk 14:27-31; Lk 22:31-34; Jn 13:36-38)*

³¹ Lob Yesu nēr vu sir bē, “Ham pin rēḵ gwevuu sa geham beya mena in sa pehi buk sēnē. In dekevu wirek meneggēp loḵ Anutu-yi-ḵapiya nebē:

‘Sa Anutu sēḵ ngis sipsip alaj,

log sipsip lo degevu talē medena jeggin jeggin.’

³² Om rēḵ nabē saga, loḵ sēḵ ḵedi jaḵ nah gökin, lob sēḵ namugin mena distrik Galilea, geham tamu in sa.”

³³ Lob Pita nēr yah vu yi bē, “Sir pin sēnē og maḵ rēḵ degevu hong bedebeya medena, gaḵ saḵ su rēḵ geving nabē sēnē rē!”

³⁴ Lom Yesu nēr yah vu yi bē, “Sa nanēr vu hong yönon nabē: Pehi sēnē og ḵōḵrēeh su rēḵ ngu rē, log rēḵ gedah sa vun natu beron löö!”

³⁵ Rēḵ Pita nēr yah vu yi bē, “Seyoh vu bē sēḵ nadiiḵ geving hong, gaḵ sa su rēḵ dah hong vun rē, gerēḵ nama verōḵ yi!” Lob yi hur maluh pin denēr nebē saga.

*Yesu Jom Rak Ggēp Getsemane
(Mk 14:32-42; Lk 22:39-46)*

³⁶ Lob Yesu ya nyēg sēn denenēr arē nebē Getsemane lo, ving yi hur maluh lo, lob nēr vu sir bē, “Ham medo sēnē gesena najom jaḵ vu sagu!”

³⁷ Lob ko Pita ving Sebedi nalu luho. Lob ayo maggin rot gekwa ketuin yi.

³⁸ Lob nēr vu sir bē, “Sayog maggin rot bevongin bē sa nadiiḵ. Om melöö naḵööḵ medo sēnē bemedo malamin natum begadu sa.

³⁹ Log tah ya teka, lob petev meneggēp dob, log jom rak meketag bē, “O Amag! Bē yoh vu og gwēko ngāa maggin sēnē bēr in sa! Rēḵ mu su gesepa doḵ sa gāgek, gaḵ ngo kwam!”

⁴⁰ Log yah to vu lööho, rēḵ lē gedenegeḵp yiing. Lob loḵ tepēḵ vu Pita bē, “Nebē va? Melöö su yoh vu bē rēḵ medo malamin natum dus ti geving sa rē?”

⁴¹ Melöö malamin medo natum bemelöö najom jaḵ, in ngāa ti su kepē ham! Eē-ē yönon! Ham ayomin niyes rēḵ mu navimin ni tebö!”

⁴² Lob yah nejom rak beron netu luu bē, “Oo Amag! Bē ngāa maggin sēnē natōḵ vu sa gesu yoh vu bē noh nenga in sa rē, og ggovek, sa geving noh vu kwam.”

⁴³ Loḵ yom to ggökin, rēḵ lē bē deneggēp yiing yah, in malaj neggēp lo.

⁴⁴ Lob denedo geyah meya nejom rak netu beron löö, lob yiḵ nēr gāgek lo ggökin yah.

⁴⁵ Log yah to vu yi hur maluh benēr vu sir bē, “Ham sewah bengō nahēn newēp-a? Ham lē! Buk sēn Anutu tung in debo Mehōnon Nalu doḵ na alam nij paya nemaj lo verup ggovek ya,

⁴⁶ om ham kwedi jaḵ behil ana. Ham lē? Mehō sēn geving sa doḵ na nemaj lo yam dus rak!”

*Yudas Vo Yesu Loḵ Ya Alam-begö-yi Nemaj
(Mk 14:43-50; Lk 22:47-53; Jn 18:3-12)*

⁴⁷ Yesu nahën medo nenër bë saga, log Yudas verup. Yi sën hur maluh nemadluho-mevidek-luu lo ti, lob қо alam yu böpata ti medeyam los paëp yu anil gebegö. Alam-deneço-seriveng hir ggev los Israel hir alam-teta devong sir yam.

⁴⁸ Lob mehö sën bë tato Yesu rangah vu sir lo, nër vu sir vorot bë, “Sëк tato Yesu vu ham nabë sënë, nabë sa gemul* mehöti, og ham najom yi ahon.”

⁴⁹ Lob Yudas ya verup sesor meya vu Yesu pevis benër bë, “Buk Tatovaha!” Log mul* yi.

⁵⁰ Rëк Yesu nër yah vu yi bë, “Sa mehö! Ngaa sën geyam in bë gwevong lo, og gwevong pevis!” Lob deyam dus bedejom Yesu ahon.

⁵¹ Rëк alam sën denare ving Yesu lo ti nema loқ yah dadii yi paëp-yu-anil vër in newis, besap alam-deneço-seriveng hir ggev böp yi hur ti nenga ris vahi ya.

⁵² Rëк Yesu nër vu bë, “Gejöp hong paëp doқ nah newis. In alam sën denevong begö lo, og mehö ngwë rëк dengis sir doқ nah nyëvewen medenadiiқ.

⁵³ Bë sa қetaғ na vu Amaғ nabë gevong yi angër ngahiseкë rot denam pevis mededоқ vu sa, og gekuung bë su rëк gevong nam rë?

⁵⁴ Rëк bë sa gevong nabë sënë, og su rëк Anutu yi gagek anon jaқ rë. Sën dekevu meneggëp loқ Anutu-yi-қapiya bë ngaa nabë sënë rëк natоқ vu sa lo.”

⁵⁵ Log Yesu nër vu alam sënë bë, “Ham yam in bë sero mehö-begö-hodeқ-yi om sën ham қо paëp-yu-anil los begö meyam in bë najom ahon-a? Sa netateқin gagek vu ham loқ dub-vabuung-böp yoh vu buk, rëк ham su nejom sa ahon rë?

⁵⁶ Rëк mu ngaa pin sënë netоқ vu sa in gagek sën alam-denenër-gagek-rangahsën dekevu meneggëp loқ Anutu-yi-қapiya lo anon jaқ.” Nebë saga lob yi hur maluh pin devuu yi gedeveya medeya.

Devong Gagek Vu Yesu Benare Kayapas Mala

(Mk 14:53-65; Lk 22:54-55, 63-71; Jn 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Dejom Yesu ahon bedeko ya alam-deneço-seriveng hir ggev böp Kayapas yi beggang. Galam-horek-yi los alam-teta desupin sir bedenedo ggovek ya.

⁵⁸ Lom Pita tamuin sir beneya, rëк nevun yi geneyam ggëp ading. Lob ya belоқ ya alam-deneço-seriveng hir ggev böp yi beggang tete ayo, beya nare telig ving ahëvavu sën denare medenemalajin nyëğ lo, in bë jaқ gagek lo degwa ni.

⁵⁹ Lob alam-deneço-seriveng hir ggev los kaunsor pin denesero mehö la in bë denanër gagek kuungsën jaқ Yesu in lob dengis yi menadiiқ.

⁶⁰ Lob alam ngahiseкë denër gagek kuungsën raқ yi, rëк su detоқ vu degwa ti in bë dengis yi menadiiқ rë. Loқ mëm mehö luu deverup,

⁶¹ lob luho denër bë, “Mehö sënë nër bë, ‘Seyoh vu bë sa қevoh Anutu yi dub-vabuung-böp na gesedev nah buk löö mu!’ ”

⁶² Lob alam-deneço-seriveng hir ggev böp kedi nare gelоқ tepëк vu Yesu bë, “Su genenër gagek ti yom rë? Denenër gagek va sën raқ hong-ë?”

⁶³ Rëк Yesu su nër gagek ti yah rë. Loқ alam-deneço-seriveng hir ggev böp loқ tepëк vu yi ggökin bë, “Selоқ tepëк in hong yönon raқ Anutu mala-tumsën arë, om genanër vu he nabë hong Kerisi*, Anutu nalu hong ma ma?”

⁶⁴ Loқ Yesu nër yah bë, “Genër yoh vu! Rëк mu sa nanër vu ham nabë: Nahub rëк ham gwelë Mehönon Nalu gemedo gëp Mehö Niwëëк nema vesa, gerëк jaқ medo beggob vu yagek benom!”

⁶⁵ Lob alam-deneço-seriveng hir ggev böp kweëк yi röpröp ading getahi bë, “Қо yi rak besevöк Anutu! Ma hil medo nesero mehönon sën denanër gagek jaқ yi lo in va? Ham ngo bë қо yi raқ besevöк Anutu!”

⁶⁶ Om ham kwamin nevo bë?” Lob denër yah niwëëк vu yi bë, “Vong paya om nadiiқ!”

⁶⁷ Log depesuv nyëј қоs raқ mala gedepëëng yi, gela depetap nenga,

⁶⁸ gedenër bë, “Hong Kerisi*? Om genanër rangah vu he nabë re sis hong-a?”

Pita Lah Yesu Vun

(Mk 14:66-72; Lk 22:56-62; Jn 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Log Pita nedo raḡ telig, lob Kayapas yi hur avëh ti yam dus vu yi benër bë, “Hong sënëḡ melu Yesu sën vu Galilea lo nesepa ham.”

⁷⁰ Rëḡ Pita lah yi vun raḡ alam pin malaj bë, “Sa dugin gagek sën genër aga!”

⁷¹ Log to meya nare ya tete avi, lob hur avëh ngwë lë yi ggökin, lob nër vu alam sën denedo lo bë, “Mehö sënë nedo ving Yesu Nasaret!”

⁷² Rëḡ Pita lah yi vun ggökin bë, “Yönon vavunë, sa dugin mehö sënë!”

⁷³ Lob nedo teka, loḡ alam sën denare dus vu yi yam denër vu bë, “Yönon rot, alam sagu hir ti sën hong agi. In ayam yö tato hong rangah bë hong Galilea ti!”

⁷⁴ Lob Pita du gagek in yi benër niwëëḡ rot neggëp Anutu mala bë, “Yönon vavunë, sa dugin mehö sënë! Bë sa gekuung jaḡ og Anutu ngis sa mesa nadiiḡ!” Nër ggovek log kökrëëh su.

⁷⁵ Lob Pita kwa vo yah gagek sën Yesu nër lo bë, “Kökrëëh su rëḡ ngu rë, log rëḡ gedah sa vun natu beron löö.” Lob Pita to meyah dobnë beya mesu böpata rot.

27

Alam-deneḡo-seriveng Hir Ggev Deḡo Yesu Ya Vu Pilatus

(Mk 15:1; Lk 23:1-2; Jn 18:28-32)

¹ Monbuk anon lob Israel hir alam-deneḡo-seriveng hir ggev los alam-teta lo pin devengwëḡ raḡ Yesu ggovek bë dengis yi menadiiḡ.

² Log deduu yi gedëḡo meya devong loḡ ya kiap böp Pilatus nema.

Yudas Vaku Kwa

(Sn 1:18-19)

³ Lob Yudas, mehö sën nër Yesu rangah lo, lë bë dejoo gagek bë Yesu nadiiḡ, lob yom ayo maggin vu yi, lom ḡo monë seriva mehödahis benemadluho sën lo yah vu alam-deneḡo-seriveng hir ggev los alam-teta,

⁴ genër bë, “Sa hevong ngaa nipaya! Senër mehö sën nipaya su neggëp vu yi rë lo rangah, bevongin dengis yi menadiiḡ.” Rëḡ denër yah bë, “Su he ngaa rë, gaḡ ngo hong ngaa!”

⁵ Lob Yudas pengah monë sënë ya dub-vabuung-böp ayo, log to meya vaku kwa bediḡ.

⁶ Lob alam-deneḡo-seriveng hir ggev depatu monë seriva sënë raḡ, rëḡ denër bë, “Monë hel köḡ sënë, om hil su ayoh vu bë getung na geving Anutu yi monë seriveng rë!”

⁷ Lob denër gagek ti venuh, lob debago dob len ti vu mehö sën nesemu dëḡ lu ngaa raḡ ngagek lo raḡ monë sënë, in bë dedev alam-yu-ngwë hir heljëḡ doḡ.

⁸ Om sën denër dob len ti sënë arë nebë Dob-hel-köḡ, meneggëp nebë saga begwëbeng.

⁹ Lob gagek sën Anutu vong verup mehö-nenër-gagek-rangahsën Yeremia avi wirek lo anon raḡ. Sën nër bë, “Alam Israel denër vorot bë rëḡ degevang monë seriva mehödahis ti benemadluho in mehö los arë sënë, lob deḡo monë sën deggoin raḡ in bë debago yi jaḡ agi,

¹⁰ bedebago mehö sën nesemu dëḡ lu ngaa raḡ ngagek lo yi dob len ti raḡ, yoh vu gagek sën Anutu nër vu sa lo.”

Rom Ti Sën Tu Kiap Böp Lo Pilatus Loḡ Tepëḡ In Yesu

(Mk 15:2-5; Lk 23:3-5; Jn 18:33-38)

¹¹ Devarah Yesu ya kiap böp mala, lob loḡ tepëḡ in yi bë, “Alam Yuda hir mehö-los-bengö hong-a?” Loḡ Yesu nër yah bë, “Genër ya meyoḡ vu!”

¹² Lob alam-deneḡo-seriveng hir ggev los alam-teta denër gagek raḡ yi, rëḡ su nër gagek ti loḡ yah rë.

13 Nebë saga lom Pilatus nër vu yi bë, “Maḵ su gengo gagek pin sën denër raḵ hong-ë rë?”

14 Rëḵ Yesu su nër gagek ti loḵ yah rë, lom kiap böp kwa ya ngahi.

Kiap Böp Pilatus Nër Bë Dengis Yesu Jaḵ Kelepeḵo
(Mk 15:6-15; Lk 23:13-25; Jn 18:39-19:16)

15 Alam Yuda hir Buk-ggöksën-yi* lob hir aggata neggëp nebë sënë: Neyoh vu ngebek pin, og kiap böp nevong alam ḵarabus ti ti vër. Bë alam detahi mehöti arë, og Pilatus nelëein mehö timu saga neyah vu sir.

16 Vu buk saga mehöti nedo ḵarabus, arë nebë Barabas, galam pin denḵo bengö bë mehö nevun alam kwaj.

17 Lob alam ngahiseḵë yam desupin sir, lob Pilatus loḵ tepëḵ in sir bë, “Ham vongin mehö ngwë tena bë sa gaḵo yi bër nöḵ vu ham-a? Barabas, ma Yesu sën denenër arë nebë Kerisi* lo?”

18 In yö raḵ ni rot bë alam-deneḵo-seriveng ahëj nevong medenelë Yesu paya, besën devo yi loḵ ya nema.

19 Lob Pilatus raḵ nedo yi sëa-gagek-yi in bë gengo yi gagek, rëḵ venë vong gagek ya vu yi bë, “Su gwevong ngaa ti vu mehö niröp saga, in sa halë pesepsën raḵ yi gwëbeng, lob sa newaḡ raḵ rot.”

20 Loḵ alam-deneḵo-seriveng hir ggev los alam-teta deloḵ alam ahëj bedetahi ya vu Pilatus bë dëein Barabas bër vu sir gengis Yesu menadiik.

21 Rëḵ kiap böp Pilatus loḵ tepëḵ yah vu sir bë, “Ham vongin mehö luu sënë ngwë tena bë sa gaḵo bër nöḵ vu ham-a?” Loḵ denër yah bë, “Barabas!”

22 Rëḵ Pilatus loḵ tepëḵ yah vu sir ggökin bë, “Om sëḵ gevong nabë va vu Yesu, mehö sën denenër yi nebë Kerisi* lo?” Lom detahi yah bë, “Gengis yi jaḵ na kelepeḵo*!”

23 Loḵ Pilatus loḵ tepëḵ bë, “In va? Mehö sënë vong va paya?” Rëḵ detahi niwëek rot bë, “Gengis yi jaḵ na kelepeḵo*!”

24 Lom Pilatus raḵ ni bë su debë nengaj vu yi gagek rë, gaḵ newaj raḵ gebegö böpata vongin berup. Om ḵo bë beripek nema raḵ alam pin malaj genër bë, “Bë ham ngis mehö niröp sënë menadiik, og su degwa neggëp vu sa rë! Gaḵ ham ngo ham ngaa!”

25 Lob alam pin detahi yah bë, “Degwa yö gëp vu he los he mewis!”

26 Lob Pilatus lëein Barabas yah vu sir. Log nër balam-begö-yi deveek Yesu gedëḵo medeya in dengis yi jaḵ na kelepeḵo*.

Alam-begö-yi Denër Pelësën Raḵ Yesu
(Mk 15:16-20; Jn 19:2-3)

27 Kiap böp yi alam-begö-yi deḵo Yesu loḵ ya kiap böp yi beggang sën denenër arë nebë Prëtoryam lo, log desupin alam-begö-yi yu böpata pin ya detetup yi.

28 Lob dekah yi tob vër, gederöp röpröp ḵöḵ ti loḵ yah yi medetahu mehö-los-bengö raḵ yi.

29 Debuu aggis niggin ggin tahu alam-los-bengöj hir madub gedetung raḵ yu, gedevö ngesing loḵ nema vesa, log deneyun lusej vu yi gedepelë yi bë, “Alam Yuda hir mehö-los-bengö hong, mehö böp los gayeheng!”

30 Gedepesuv nyëj ḵos raḵ yi, gedevö ngesing vër bedesis yu raḵ.

31 Depelë yi ggovek, log dekah tob sënë vër in yi, gederöp yö yi tob loḵ yah yi, gedëḵo yi bedeya in dengis yi jaḵ na kelepeḵo*.

Desis Yesu Raḵ Ya Kelepeḵo
(Mk 15:21-32; Lk 23:26-43; Jn 19:17-27)

32 Deya lob detoḵ vu alam Kurene ti, arë nebë Simon. Lob denër niwëek bë, “Kwerë kelepeḵo*!”

33 Lob ya deverup ḵedu ti arë nebë Golgota. Arë sën degwa nebë ‘Nyëg-yuseḵë’.

³⁴ Lob desarömin marasin nimenngëes ving wain bedevo vu Yesu in bë nanum. Lob tep beseggi rëk nilëlin gesu num rë.

³⁵ Desis yi raḡ ya ḡelepeḡo* ggovek, log yom detë ḡelöng mahen teka la in bë gooin sir ti ti jaḡ bedegeḡo yi tob.

³⁶ Ggovek log medo denemalajin yi.

³⁷ Lob dekevu yi gagek sën mehönnon denër raḡ yi lo raḡ neggëp ḡelepeḡo* yu nebë:

ALAM YUDA HIR MEHÖ-LOS-BENGÖ YESU SËNË.

³⁸ Log desis alam-begö-hodeḡ luu raḡ ḡelepeḡo* ving. Ngwë nare ggëp nema vesa gengwë nare ggëp nema ḡëj.

³⁹ Lob alam sën deneyah gedeneyom lo denenër pelë raḡ yi gedenevarah nemaj vu yi

⁴⁰ gedenenër bë, “Hongeḡ-o! Genër bë kwevoh Anutu yi dub-vabuung-böp na, gegeDEV nah buk löö mu lo, om ngo gedoḡ vu hong! Bë Anutu Nalu hong, og ngo geduḡ vu ḡelepeḡo* megenam!”

⁴¹ Log alam denëḡo-seriveng hir ggev losho alam-horek-yi ving alam-teta denenër pelë raḡ yi nebë saga ving.

⁴² Denenër bë, “Nelöḡ vu alam, gaḡ su yoh vu bë yö doḡ vu yi rë! Alam Israel hir mehö-los-bengö! Nabë dëein ḡelepeḡo* geduḡ menam, og mëm rëḡ hil gevong geving yi.

⁴³ Nevong ving Anutu? Om nabë Anutu ahë ving yi yönon, og nam doḡ vu yi! In nër bë Anutu Nalu yi.”

⁴⁴ Lob alam-begö-hodeḡ luu sën desis luho nare Yesu vahi vahi lo denër pelë raḡ Yesu ving nebë saga.

Yesu Diik Ya

(Mk 15:33-41; Lk 23:44-49; Jn 19:28-30)

⁴⁵ Log hes vuheng raḡ, log malakenu loḡ beyoh vu dob pin beya meto 3 krök sehuksën.

⁴⁶ Lob dus raḡ in bë 3 krök lob Yesu ngeeḡ böpata bë, “*Eli, Eli, lama sabaktani?*” Sënë degwa nebë, “O sa Anutu, sa Anutu, nebë va sën gwevu sa ya-ë?”

⁴⁷ Lob alam sën denare dus vu yi lo vahi denḡo lob denër bë, “Mehö sënë netahi Elia!”

⁴⁸ Log pevis besir ti serög beya meḡo ngaa ayo sovinsën sën nedo loḡ loo lo ti, bedagoo luk wain ahëḡgin sën arë nebë vineḡga lo geduu ya vetii ngesing, gevo ya verup loḡ Yesu avi in bë sesuvin.

⁴⁹ Rëḡ sir vahi denër bë, “Genaqööḡ ḡehil galë rë, nabë Elia rëḡ nam doḡ vu yi ma rëḡ nama?”

⁵⁰ Rëḡ Yesu ngeeḡ böpata ggökin log lëein anon ya.

⁵¹ Lob pevis betob böp sën neruu dub-vabuung-böp ayo vabuung lo kweek raḡ luu ggëp vavu beya metöḡ ahu. Log dob ggee ḡeḡelöng böp böp deḡo.

⁵² Gebedub avi tateḡin yi ḡAnutu-yi-alam sën dediḡ ggovek lo ngahiseḡë vesaj loḡ, bedekedi raḡ los navij dahis.

⁵³ Dekedi raḡ loḡ mëm Yesu kedi raḡ yah ggökin, log mëm to deyam medeloḡ ya nyëḡ vabuung Yerusalem. Balam ngahiseḡë delë sir.

⁵⁴ Log mehö negin alam-begö-yi ving yi alam-begö-yi sën medo denegin Yesu lo denḡo gejemapi ggee, gedelë ngaa vahi nebë saga, lob ḡenuj verup, gedenër bë, “Yönon rot! Mehö sënëḡ Anutu nalu yi!”

⁵⁵ Lob avëh sën denetamuin Yesu vu Galilea bedeyam in bë dedoḡ vu yi lo ngahiseḡë denare ading teka bevare denelë.

⁵⁶ Sir ti arë nebë Maria vu Magdala. Log Maria ngwë sën Yakobus lu Yosep ataj. Log avëh ti sën Sebedi nalu luho ataj.

Debë Yesu Navi Loḡ ḡelöng Len

(Mk 15:42-47; Lk 23:50-56; Jn 19:38-42)

⁵⁷ Log sehuk luk lob mehö-los-bengö-ggoreksën ti vu Arimatea beberup. Arë nebë Yosep. Yiḡ Yesu yi hur maluh ti yi ving, bemedo nesepa loḡ Yesu yi gageḡ.

⁵⁸ Ya verup belok tepək vu Pilatus bē geḱo Yesu nihel. Lob Pilatus nēr bedevo vu yi.

⁵⁹ Lob Yosep ḱo nihel bebom loḱ tob veroo mewis ti.

⁶⁰ Log ya mebē loḱ ya yō yi bedub mewis sēn nahēn denesap loḱ gelōng meris lo. Log tetolin gelōng bōpata ti ggērin avi. Vong ggovek log ya.

⁶¹ Lob Maria vu Magdala luho arē ngwē denedo bemedo malaj neya waḱ bedub saga.

Alam-begö-yi Ggëp Denegin Bedub

⁶² Buk sēn alam Yuda denero sir in bē dega nos Buk-ggöksēn-yi* lo ggovek ya geheng to, loḱ mēm alam-deneḱo-seriveng los alam Parisai* yah denēr vu Pilatus bē,

⁶³ “Mehö böp! He kwamin nevo gagek sēn mehö gagek kuungsēn saga nedo mala vesa genēr lo bē, ‘Buk löö na govek rē, loḱ sēḱ ḱedi jaḱ nah!’

⁶⁴ Om genanēr bedegegin bedub avi noh vu buk löö. In rēḱ yi hur maluh degodeḱ yi na gedenanēr vu alam nabē ḱedi raḱ ggökin vu bedub. Lob gagek kuungsēn vu tamusēn rēḱ kesuu sēn muginsēn.”

⁶⁵ Lom Pilatus nēr vu sir bē, “Ham gweḱo alam-begö-yi la in degegin, beham behii bedub avi niwēek ata!”

⁶⁶ Lob ya dekepa bedub avi niwēek gedejegwi ḱele niḱegwi* teka raḱ gelōng nenga ya vetii waḱ avi ving, gedetung alam-begö-yi medo denegin.

28

Yesu Kedi Raḱ Ggökin

(Mk 16:1-10; Lk 24:1-12; Jn 20:1-10)

¹ Lob Buk-sewahsēn-yi* ggovek ya, geheng to loḱ Soda monbuk, lob Maria vu Magdala luho Maria ngwē ḱedi deya in bē degelē bedub.

² Lob pevis bejemapi ggee bōpata, in Mehöböp yi angēr ti vu yagek meluḱ yam tetolin gelōng vēr in waḱ avi gerak nedo.

³ Mala netum nebē davēs, geyi tob veroo meris nebē beggob.

⁴ Alam-begö-yi sēn denegin bedub lo delē, lom ḱenuj verup in yi, benij loḱ ti nebē alam-diiksēn.

⁵ Rēḱ angēr nēr vu avēh luho bē, “Melu su göneng! Serak ni bē melu yam nesero Yesu, mehö sēn desis yi raḱ ḱelepeḱo* lo.

⁶ Rēḱ mu su neggëp sēnē rē! Gaḱ ḱedi raḱ yoh vu sēn nēr wirek lo! Om melu nam gwelē nyëḱ sēn neggëp loḱ veseveng lo.

⁷ Log melu nah mena pevis, bena nanēr vu yi hur maluh lo nabē ḱedi raḱ ggökin vu bedub bemugin meya distrik Galilea, geham rēḱ na gwelē yi vu sagu. Yiḱ senēr vu meluu ggovek saga!”

⁸ Lob avēh luho deggöneng rot, rēḱ kwaj vesa bōpata, lob pevis beluho deserög bedeneyah in bē denanēr vu yi hur maluh lo.

⁹ Loḱ Yesu töḱ vu luho vu aggata benēr bē, “Monbuk!” Lob luho deya dus vu bedepetev medeneggëp gedejom loḱ vaha medeḱo arē raḱ.

¹⁰ Lob Yesu nēr vu luho bē, “Melu su göneng! Melu nah mena nanēr vu arig lo nabē dena distrik Galilea, lob rēḱ degelē sa gëp sagu.”

Gagek Raḱ Alam Sēn Denegin Bedub Avi

¹¹ Avēh luho nahēn deneyök aggata galam-begö-yi sēn denegin bedub lo deyah medeya nyëḱ böp Yerusalem pevis bedenēr ngaa pin sēn töḱ vu sir ggëp bedub lo vu alam-deneḱo-seriveng hir ggev.

¹² Lob alam-deneḱo-seriveng hir ggev ving alam-teta bedevengwëng raḱ gagek ti, lob devo monē ngahiseḱē vu alam-begö-yi saga,

¹³ gedevo ḱoo vu sir bē, “Ham na nanēr nabē sēnē, ‘Yi hur maluh deyam buk, gehe hëp yiing, log degodeḱ ya.’

¹⁴ Lob nabë kiap böp gengo gagek sënë, og he rëk semu gagek vu yi, lob su rëk gevong gagek vu ham rë.”

¹⁵ Nebë saga lob alam-begö-yi deko monë geya devong yoh vu gagek sën alam Yuda hir ggev denër vu sir lo. Lob gagek sënë ya meyoh vu alam Yuda pin, lob nahën denesepa loḵ hir gagek sënë bedenener nebë sënë rot begwëbeng.

Yesu Vo Huk Vu Yi Hur Maluh

(Mk 16:14-18; Lk 24:36-49; Jn 20:19-23; Sn 1:6-8)

¹⁶ Log hur maluh nemadluho-bevidek-ti lo detetuu aggata medeya Galilea, beya deverup kedu sën Yesu nër tato vu sir lo.

¹⁷ Lob delë Yesu, lob depetev medeneggëp loḵ vaha gedeko arë raḵ, rëḵ sir vahi kwaj luu luu.

¹⁸ Lob Yesu yam dus benër gagek vu sir bë, “Anutu vo niwëëk pin vu sa bë sa gëgin yagek los dob.

¹⁹ Om ham na gwevong mehönön pin denatu sa hur maluh los avëh. Lob ham jipek sir jaḵ Ama arë, geNalu arë, bAnon Vabuung arë.

²⁰ Log ham tahu sir doḵ gagek pin sën sa netateḵin vu ham lo in desepa doḵ. Ham gwengö rë! Serëḵ medo geving ham noh vu buk pin rot bedob los yagek hir buk govek na.”

Yesu Kerisi Yi Bengö Nivesa Sën Markus Kevu

Mehö-neripek-alam Jon Nër Yi Gagek Rangah
(Mt 3:1-12; Lk 3:1-18; Jn 1:19-30)

¹ Anutu nalu Yesu Kerisi yi Bengö Nivesa degwa muginsën:

² Nebë sën mehö-nenër-gagek-rangahsën Yesaya kevu loḵ Anutu-yi-ḵapiya wirek meneggëp nebë:

“Gwengö rë! Sëḵ gevong sa hur ti namugin mena negetongin hong aggata.”

³ “Gemehöti aye neraḵ loḵ nyëg-yumeris bë, ‘Ham bolinin Mehöböp yi aggata meham sesor megëp niröp.’ ”

⁴ Nebë sënë, loḵ Mehö-neripek-alam Jon yam vu nyëg-yumeris meyam nenër gagek rangah nebë, “Ham gwevuu ham ngaa nipaya na, geham gwërin ham nom vu Anutu, lom mëm sejipek ham jaḵ bël, gAnutu rëḵ dahun ham ngaa nipaya na.”

⁵ Nër bë saga, lob alam vu distrik Yudea los alam Yerusalem pin deneya vu yi. Denenër hir ngaa nipaya pin rangah vu, log mëm neripek sir luḵ bël Yordan.

⁶ Jon röp yi röpröp ading sën denevasu raḵ kamer niviiis lo, log nevëh ḵabi neggëp balo, genegga sepaak los nenum beggoh netu yi nos.

⁷ Lob yam nenër Anutu yi gagek rangah nebë, “Mehö los niwëëḵ ti kesuu sa rëḵ tamuin sa menam. Gesa su mehö nig vesa yoh vu in bë sa nату yi hur ti meḵevelekin vaha suu rë.

⁸ Sën seripek ham lo, og sengo hetung bël meris mu raḵ ham, gaḵ mëm yi sën rëḵ nam getung Anon Vabuung jaḵ ham.”

Yesu Ripek Bël
(Mt 3:13-17; Lk 3:21-22)

⁹ Vu buk saga Yesu vu Nasaret ggëp distrik Galilea meya vu Jon, beJon ripek yi luḵ bël Yordan.

¹⁰ Ripek, log Yesu nahën neraḵ yom roneḵ, loḵ lë geyagek tateḵin ya gAnon Vabuung ni nebë soḵ nuung ti meto megwang ya Yesu ayo.

¹¹ Log gagek ti yam vu yagek bë, “Sa nalug hong! Sahëg neving hong besa halë hong nivesa.”

Satan Seggi Yesu
(Mt 4:1-11; Lk 4:1-13)

¹² Ggovek saga lob Anon Vabuung ggee loḵ ayo bë na nyëg-yumeris ti.

¹³ Ya nyëg-yumeris ti sën sag hir nyëg lo beya nedo buk mehödahis luu, geSatan ya medo nepelëpin yi vu sugu. Lom Satan vuu yi ya gemëm angër yam deneloḵ vu yi.

Yesu Neḵo Yi Huk Raḵ Vu Galilea
(Mt 4:12-17; Lk 4:14-15)

¹⁴ Deduu Mehö-neripek-alam Jon beya nedo ḵarabus, loḵ mëm Yesu ya distrik Galilea menër Anutu yi Bengö Nivesa rangah nebë,

¹⁵ “Anutu tung buk vorot lob töḵ yam, om gwëbeng sënë Anutu-yi-nyëg vongin anon jaḵ, om ham gwevuu ham ngaa nipaya na, geham gwërin ham nom vu Anutu, beham gwevong geving Anutu yi Bengö Nivesa sënë.”

Yesu Tahi Alam-gël-yi Lubeluu
(Mt 4:18-22; Lk 5:1-11)

16 Buk ti lob Yesu medo nesepa lok ngaggee böp Galilea nenga, lob tök vu Simon lu ari Andreas geluho medo denetë lek luk ya ngaggee in bë degeko gël, in yik luho yö hir huk sagi.

17 Lob Yesu nër vu luho bë, “Melu nam sepa sa natu sa hur besa tahu meluu in gweko mehönön denam vu sa nabë sën melu neko gël gwëbeng agi lo.”

18 Lob pevis beluho devuu lek ya geya desepa yi melööho deya.

19 Log lööho deya dus ti beya deverup, lok Yesu lë Sebedi nalu luho, Yakobus lu ari Jon, geluho rak denedo yag ti medeneduu hir lek vepulsën yah. Lë luho lob pevis metahi luho.

20 Lom luho devuu amaj Sebedi losho yi hur-huk-yi lo berak denedo yag geluho ya desepa Yesu medeya.

Mehöti Los Memö Nipaya Ti

21 Sir sënë ya detök ya Kapernaum, log yik Yudea hir Buk-sewahsën-yi* ti, lom Yesu luk ya dub-supinsën-yi menetatekin gagek vu alam sën denedo lok lo.

22 Nenër gagek vu sir, lob kenuj ya rot in su nenër nebë mehö-horek-yi rë, gak nenër gagek nebë mehö los niwëek ti.

23 Nebë saga, lom mehöti to nare lok dub ayo gememö nipaya ti nedo lok ayo.

24 Lom ngeek bë, “Yesu vu Nasaret! Bë gwevong va vu he? Mak geyam in bë kwevoh he? Seraq nim nebë Anutu yi Mehö Vabuung hong!”

25 Lok Yesu petupek rak bë, “Ayem nama! Gegweto gena in mehö saga!”

26 Lob memö sesö yi lok mehö lo ayo gengeek böpata, log vuu yi geto meya.

27 Lob alam pin saga delëk anon, gedenelok tepëk vu sir bë, “Va ti sënë? Mak gagek mewis ma va? Mehö sënë nenër vu memö nijpaya lo ving nebë yi mehö los niwëek ti, om nengaj yes geto deneya!”

28 Lom pevis medenenër Yesu arë ya meyoh vu distrik Galilea pin.

Yesu Vong Pita Ggen Avëh Menivesa Rak

(Mt 8:14-15; Lk 4:38-39)

29 Ggovek saga log tur vu dub-supinsën-yi ayo, lob lööho Jon lu Yakobus ya derak ya Simon Pita luho Andreas hir beggang.

30 Lob pevis medenër Simon Pita ggen avëh vu bë nivanë rot meneggëp.

31 Lob mëm Yesu ya mejom lok nema beko yi rak, lom nikul ya pevis, lob mëm neyeh nos bevo vu sir.

Sehuksën Lob Yesu Vong Alam Ngahisekë Nij Vesa Rak

(Mt 8:16-17; Lk 4:40-41)

32 Ggovek log sehuksën behes luk ya, lob deneko alam nijraksën meya deverup vu Yesu, medeneko alam sën memö denegwang ya ayoj ving.

33 Alam pin vu beggang-bu ti saga ya denekebu sir lok veluung avi.

34 Lok mëm Yesu nevong alam ngahisekë sën niraksën aggagga nevong sir agi benijvesa nerak, genetii memö ngahisekë to deneya in mehönön. Log nërin memö pin bë su denanër yi rangah, in denerak ni bë Anutu Nalu yi.

Yesu Neko Lok Nyëg Menër Yi Gagek Rangah

(Lk 4:42-44)

35 Nyëg yö nahën gesu heng rë, log Yesu kedi rak buk meya nedo nyëg-yumeris tahsën in bë najom jak na vu Anutu.

36 Lok Simon losho alam sën denedo ving yi lo ya desero

37 bedetök rak lob denër vu bë, “Alam pin medo denesero hong!”

38 Lok Yesu nër vu sir bë, “Hil ana beggang bu böp böp sën nedo dus agi in sa nanër Anutu yi gagek rangah vu sir geving. In seyam in bë sa gevong nabë sënë.”

³⁹ Lom mēm neko loḵ distrik Galilea beneluk ya dub-supinsēn-yi pin menenēr Anutu yi gāgek rangah vu alam pin. Genetii memō to deneya in mehōnon ving.

Yesu Vong Mehōti Los Nisevuuk Benivesa Rak
(Mt 8:2-4; Lk 5:12-16)

⁴⁰ Buk ti lob mehōti los nisevuuk ya vu yi metung lus luk geketaḡ vu yi bē, “Nabē ahēm geving, og geyoh vu bē gwevong besa niḡ veseek jaḵ.”

⁴¹ Lob Yesu kwa pesivin yi mebē nema rak yi genēr vu yi bē, “Sa ahēḡ ving! Om nim veseek jaḵ!”

⁴² Lob yik seuuk saga mehor ya pevis.

⁴³ Lob Yesu vo kooiin niwēēk gevong yi ya pevis. Nēr vu yi nebē, “Gwegin hong besu gena genanēr ngaa sēnē vu mehō la.

⁴⁴ Gaḵ mēm gena getato hong vu mehō-neko-seriveng gegwetung seriveng in nim veseek rak. Noh vu sēn Moses nēr wirek bē hil gevong lo, in alam pin deḡaḵ ni nabē nim veseek rak.”

⁴⁵ Rēḵ ma gemehō lo to meya meya medo neturin yi gāgek sēnē rangah vu mehōnon pin medengō, lob Yesu su yoh vu bē na tato yi rangah vu beggang-bu ti rē gema. Geyō ya nedo tahsēn loḵ mēm alam yoh vu nyēḡ pin medo deneya vu yi.

2

Yesu Vong Mehō Sekē Selōngin Ti Benivesa Rak
(Mt 9:1-8; Lk 5:17-26)

¹ Buk la ggovek ya, loḵ Yesu yah meya nedo Kapernaum, loḵ alam denḡo bē yah nedo ben.

² Lob desup sir ya beyi beggang pup. Gedeggērin veluung avi ving, belen ti su ggēp netōḵ rē. GeYesu nenēr Anutu yi gāgek nivesa rangah vu sir.

³ Medo nenēr vu sir log deḡo mehō sekē selōngin ti medeverup. Sir lubeluu devaḵu medeyam vu Yesu.

⁴ Derak vu mehōnon pin saga besu deyoh vu bē degeto denam Yesu mala rē, lom derak ya beggang vavunē medekehe beggang demi valeḵ sēn Yesu nare lo. Dekehe ggovek ya geggēp netōḵ, log mēm deseyesin reek los mehō sekē selōnginsēn lo to meluk ya beggang ayo.

⁵ Nebē sēnē lob Yesu lē bē ayoj neya timu vu yi, lom nēr vu mehō sekē selōnginsēn bē, “Nalug-e! Sa dahun hong ngaa nipaya ya!”

⁶ Log alam-horek-yi la loḵ denedo beggang ayo sēn ving Yesu bekwaj nevo loḵ ayoj bē,

⁷ “Nenēr gāgek va ti sēnē? Ko yi rak besevōḵ Anutu! Mehōti su yoh vu bē dahun ngaa nipaya na rē, gaḵ Anutu yō timu yoh vu!”

⁸ Loḵ Yesu rak ni loḵ ayo bē kwaj nevo nebē sēnē, lom nēr vu sir bē, “Ham ayomin neya ngahi nebē sēnē in va?”

⁹ Ham kwamin nevo gāgek sēn senēr agi bē, ‘Sa dahun hong ngaa nipaya ya’ lo bē anon ma, in re yoh vu bē gelē nabē dahun ya yōnon-a? Rēḵ mu mēm nabē sa nanēr vu yi nabē, ‘Kwedi jaḵ megena’, og mēm ham rēḵ jaḵ ni nabē sa nanēr gāgek los anon.

¹⁰ Rēḵ sa bē ham jaḵ ni nabē sa Mehōnon Nalu sēn seyoh vu bē dahun ngaa nipaya na gēp dob, om...” log peggirin menēr vu mehō sekē selōnginsēn bē,

¹¹ “Sa nanēr nōḵ vu hong nabē: Kwedi gwēko hong reek jaḵ megenah bōm!”

¹² Lob kedi rak pevis beḡo yi reek rak meya, gesir pin vare denelē. Delē, bavij tōḵ rot gedēko Anutu arē rak medenenēr bē, “Hil su halē ngaa ti nebē sēnē wirek rē!”

Yesu Tahi Levi
(Mt 9:9-13; Lk 5:27-32)

¹³ Ggovek log Yesu to meyah dobnē meyah meya ngaggee bōp Galilea nenga, loḵ mēm alam pin deneya vu yi benetateḵin gāgek vu sir.

¹⁴ Ggovek, log ya rak meya meto metok vu Alpeus nalu Levi* gelok nedo beggangkakës-yi, lob nêr vu yi bê, “Genam medo gesepa sa!” Lob Levi kedi rak mesepa yi meya.

¹⁵ Lok Yesu losho alam ngahisekë sên denetamuin yi lo ya denegga nos lok Levi ben. Alam-deneko-takës* losho alam nijpaya sên denekeyêh horek lo geyi hur maluh, sir pin ya denegga nos ving yi.

¹⁶ Lok tum Parisai* hir alam-horek-yi lo delê bê losho alam nijpaya sên galam-deneko-takës* lo denegga nos lok ti, lob delok tepêk vu yi hur maluh bê, “Nebê va sên negga nos ving alam-deneko-takës* losho alam nijpaya agi-ê?”

¹⁷ Rêk Yesu ngo lob nêr vu sir bê, “Alam nijvesa su deneya vu dokta rê, gaq alam nijraksên mu yö deneya vu. Om sesu yam in bê tahi alam yohvu rê; gaq mu seyam in bê tahi alam sên ngaa nipaya neggêp vu sir lo.”

*Delok Tepêk In Alam Sên Ayej Neggêrin Nos Lo
(Mt 9:14-17; Lk 5:33-39)*

¹⁸ Log buk ngwê, lob Mehô-neripek-alam Jon yi hur maluh losho alam Parisai* pin devongin bê degeko Anutu arê jaq, lom ayej ggêrin nos besu degga rê, lok tum mehô la ya delok tepêk vu Yesu bê, “Jon yi hur maluh losho Parisai* hir hur maluh ayej neggêrin nos besu denegga rê, log tum hong hur maluh denegga nos gesu ayej neggêrin rê in va?”

¹⁹ Lom Yesu peggirin gagek rak mehô sên neko avêh lo, benêr yah vu sir bê, “Ham kwamin bo rê, nabê mehôti medo geving yi alam geluho avêh ti denajom nemaj! Bê nabê sênê og yi alam sênê su deyoh vu bê rêk ayej gêrin nos rê! Gaq mu mehôti sên bê geke avêh lo nedo ving sir, om rêk kwaj nivesa medega nos gesu deyoh vu bê rêk ayej gêrin rê.

²⁰ Rêk mêm buk sên debo mehô sên geke avêh lo vêr besu medo geving yi alam rê, og mêm yi alam rêk ayoj maggin bayej gêrin nos dok buk saga.”

²¹ Log Yesu nêr vu sir ving bê, “Mehôti su neko tob mewis sên su deneripek rê lo len ti menepeka tob mugeng sên nekweek lo len rak rê. Nabê gevong nabê sênê, og rêk dejipek, lob tob mewis sênê najul menom getob mugeng sênê rêk nakweek gökin melen bôpata rot.

²² Gemehôti su netöö wain* mewis lok ya memêk-navi mugeng rê. Gaq bê mehôti gevong nabê sênê, og rêk wain ngol navi mebepul, gewain keseh geto mena bebasap wain los memêk-navi dok ti. Gaq denetöö wain mewis lok ya memêk-navi mewis mu!”

Yi Hur Maluh Derur Nos Lok Buk-sewahsên-yi
(Mt 12:1-8; Lk 6:1-5)*

²³ Lob Buk-sewahsên-yi* ti, lob Yesu yi hur maluh deyoh ya huk wit* ti, lob yi hur maluh derur anon mededah.

²⁴ Lom Parisai* lo delê medelok tepêk vu yi nebê, “Gwelê! Nebê va sên hong hur maluh dekeyêh horek Buk-sewahsên-yi-ê?”

²⁵ Rêk Yesu lok tepêk yah vu sir bê, “Maq ham su tevin gagek rak ngaa sên Davit vong wirek lo rê? Nos main mediikahê,

²⁶ lob losho alam sên denesepa yi lo delok ya Anutu yi dub-vabuung. Alam-deneko-seriveng hir ggev Abiatar nêgin Anutu yi dub-vabuung lok buk saga, lob delok ya medegga brêt vabuung sên denetung netu seriveng benedo ggêp Anutu mala lo. Nos sên alam meris su deyoh vu bê dega rê lo, gaq alam-deneko-seriveng mu yö denegga. Rêk mêm mehô meris sên Davit gga, gevo vu alam meris sên denesepa yi lo bedegga ving. (Rêk su devong paya rê, gaq dediikahêj om degga, lob yik sa hur maluh sênê nebê).”

²⁷ Lok Yesu nêr vu sir ggökin yah nebê, “Anutu su tung Buk-sewahsên-yi* in bê deginengin mehônôn rê, gaq tung in bê dok vu sir.

²⁸ Om Mehônôn Nalu tu Buk-sewahsên-yi* ala.”

* **2:14:** Levi sênê arê ngwê nebê Matai. Su Yakob nalu rê, gaq yik mehô ngwê.

3

Mehö Sekë Beloin

(Mt 12:9-14; Lk 6:6-11)

¹ Buk ngwë rë, lob luḵ yah dub-supinsën-yi ggök yahin, galam sën loḵ denedo dub ayo lo ti sekë beloin.

² Log alam vahi sën denelë Yesu paya lo medo malaj nesepa yi, in bë degelë nabë rëḵ gevong benema nivesa jaḵ doḵ Buk-sewahsën-yi* ma rëḵ nama. Nabë gevong, og mëm denanër gageḵ jaḵ yi nabë keyëh horek.*

³ Lom Yesu nër vu mehöti sën sekë beloin lo bë, “Kwedi jaḵ megenam gebare doḵ he malamin vuheng atov!”

⁴ Lob loḵ tepëḵ vu sir pin bë, “Maḵ hil horek nër bë hil gevong ngaa nivesa doḵ Buk-sewahsën-yi*, ma hil gevong ngaa nipaya? Maḵ nër bë hil adoḵ vu mehönon in demedo vesaj, ma hil nid dël jaḵ sir in denadiiḵ?” Dengo rëḵ ayej ma rot geti su vengwëng rë.

⁵ Lom Yesu vare mala neḵo lok menelë sir gahë sengën vu sir gayo maggin rot vu sir, in su kwaj nevangin mehöti sënë rë, gayoj niwëëḵ. Loḵ nër vu mehö sekë beloin bë, “Getelo sekëm nam!” Lom mehö lo telo nema ya, lom nivesa raḵ pevis.

⁶ Rëḵ Parisai* lo deluḵ yom dobnë, lob losho Herot* yi alam desap sir medenesero aggata in bë dengis Yesu menadiiḵ.

Alam Yu Böpata Desupin Sir Ggëp Ngaggee Böp Nenga

⁷ Lob Yesu losho yi hur maluh detah sir meya denedo ngaggee böp nenga, lom alam ngahiseḵë rot vu distrik Galilea denetamuin sir. Galam vu distrik Yudea ving.

⁸ Galam vu nyëḵ böp Yerusalem, galam vu distrik Idumea, galam vu bël Yordan vahiyi. Galam sën denedo dus vu nyëḵ böp Ture los Sidon, besir ngahiseḵë deyam. Sir pin denengo ngaa pin sën nevang lo, lom deneya vu yi.

⁹ Lom nër vu yi hur maluh bë na degeḵo yaḡ ti, in alam ngahiseḵë deneyam rot om rëḵ degeving in yi.

¹⁰ In vong sir ngahiseḵë benijvesa raḵ, om alam nijraksën denepëḵa raḵ yi rot in bë degebë nemaj jaḵ yi.

¹¹ Log memö sën denegwang ya mehönon medenevang lo, denelë yi lom denepetev medeneggëp loḵ vaha gedenengeeḵ bë, “Anutu nalu hong!”

¹² Lob nevo ḵoo vu sir niwëëḵ bë su denanër yi rangah.

Yesu Ggoin Sinarë Nemadluho-bevidek-luu Raḵ

(Mt 10:1-4; Lk 6:12-16)

¹³ Loḵ tum ya nyëḵ ti los ḵedu betahi alam sën kwa nevo sir lo bë dena vu yi.

¹⁴ Log ggoin maluh nemadluho-bevidek-luu raḵ in bë desepa yi geyö rëḵ gevong sir mena denanër yi gageḵ rangah.

¹⁵ Vo niwëëḵ vu sir ving in degetii memö sën denegwang ya mehönon ayoj lo geto dena.

¹⁶ Ggoin Simon, lob nër ggev ngwë raḵ nebë Pita.

¹⁷ Lob ggoin Yakobus luho ari Jon sën Sebedi nalu luho raḵ, benër ggev ngwë raḵ luho nebë Boanerges, (degwa nebë luho nij wëëḵ nebë vakuvek).

¹⁸ Lob ggoin Andreas luho Pilip ga, Bartolomai luho Matai, geTomas ga, Alpeus nalu Yakobus, geTadaius, geSimon sën yi mehö-neruuk-alam-Rom ti,

¹⁹ geYudas Iskariot ving, sën rëḵ nanër Yesu rangah lo.

*Yesu Luho Belsebul**

(Mt 12:24-32; Lk 11:14-23; 12:10)

* **3:2:** Alam Parisai* denelë sën Yesu nevang mehönon benijvesa neraḵ lo nebë nevang huk ti, om nabë gevong doḵ Buk-sewahsën-yi og nekeyëh horek Buk-sewahsën-yi. Rëḵ Yesu nër bë Anutu tung Buk-sewahsën-yi in doḵ vu mehönon, om nabë doḵ vu mehönon benijvesa jaḵ doḵ Buk-sewahsën-yi og yik yoh vu, gaḵ su keyëh horek rë. Rëḵ alam Parisai* delë Yesu paya in ngaa sënë bedenevangin bë dengis yi.

²⁰ Yesu yah meya ben lob mehönön ngahisekë yom desupin sir ggökin yah, lom Yesu losho yi hur maluh su deyoh vu bë dega nos rë, in mehönön ngahisekë medeggërin sir.

²¹ Loḵ Yesu yi alam denedo bej gedengo bë alam deggërin sir rot, lob denër bë, “Maḵ yu vonḡ paya!” Lom deya in bë denajom yi nah.

²² Log alam-horek-yi la deyam vu Yerusalem medenenër bë, “Memö alaj Belsebul* nevonḡ yi!” Gedenenër ving bë, “Netii memö to deneya raḵ memö alaj niwëëk!”

²³ Loḵ mëm Yesu supin sir yam dus getateḵin vu sir bë, “Satan rëḵ getii yö yi hur memö geto dena nabë va?”

²⁴ Nabë alam dob timu debasuh sir bedengis sir, og alam sënë su rëḵ demedo los nij wëëk rë.

²⁵ Log nabë alam degwa timu debasuh sir medengis sir, og alam sënë su rëḵ demedo los nij wëëk rë.

²⁶ Om nabë Satan losho yi alam debasuh sir medengis sir, og su rëḵ demedo rë, gaḵ rëḵ malaj nama na.

²⁷ Log hil su ayoh vu bë agök Mehö Nipaya los niwëëk saga ben vavunë gabo yi ngaa vër rë. Mëm nabë hil naduu Mehö los niwëëk sënë ahon, og mëm hil rëḵ abo yi ngaa pin vër menama na verök yi.”

²⁸⁻³⁰ Alam sënë denenër bë Yesu nevonḡ ngaa nebë sënë in memö nipaya ti nevonḡ yi, loḵ Yesu nër yah vu sir bë, “Sa nanër vu ham yönön nabë Anutu yoh vu bë dahun mehönön hir ngaa nipaya pin na, ngaa nipaya los gägek pelësën sën denanër jaḵ Anutu lo. Gaḵ nabë mehöti nanër gägek pelësën jaḵ Anon Vabuong (nabë yik sëëḵ memö nipaya ti), og Anutu su rëḵ dahun yi gägek sënë na rë, gaḵ yö rëḵ gëp vu yi degwata.”

*Yesu Ata Losho Ari Lo
(Mt 12:46-50; Lk 8:19-21)*

³¹ Lob ata losho ari lo yam denare dobnë gedevonḡ gägek ya vu yi bë duk na vu sir.

³² Gelosho mehönön ngahisekë denedo, lom denër vu yi bë, “Atam garim lo avëhnöm lo yam denare dobnë medeneloḵ tepëḵ in hong!”

³³ Rëḵ loḵ tepëḵ yah vu sir nebë, “Atag lo arig re lo?”

³⁴ Log mala neḵo loḵ begganḡ ayo menelë alam pin sën detebuu yi lo genër vu sir bë, “Sataḡ lo sarig lo sënë!”

³⁵ Alam sën denesepa loḵ Anutu kwa lo, og sir saga mëm detu sarig lo, savëhnög lo, sataḡ lo.”

4

*Yesu Nër Gägek Peggirinsën Raḵ Mehö Sën Netetëhin Nos Gahis
(Mt 13:1-9; Lk 8:4-8)*

¹ Buk ngwë rë, loḵ Yesu yah meya ngaggee böp lo nenga, lom tateḵin gägek vu mehönön ggökin yah. Mehönön ngahisekë rot desup sir medenetëḵin raḵ sir, lom raḵ ya nedo yaḡ ti raḵ ngaggee vavunë galam pin denedo ngaggee nenga.

² Lom mëm nenër gägek peggirinsën ngahisekë vu sir, genër bë,

³ “Ham gwengo rë! Mehö netetëhin nos gahis ti to meya huk anon in bë tetëhin yi nos gahis.

⁴ Netetëhin nos gahis, lob vahi to nedo loḵ aggata sën neyoh huk vuheng lo, lob sok yam pevis medegga.

⁵ Log gahis vahi to meraḵ nedo dob mahen teka sën raḵ neggëp gelönḡ vavunë lo, om kip pevis in dob mahen teka mu.

⁶ Lob hes verup netum bevev raḵ, lob meran ya pevis in gëga su luḵ ya dob rë.

⁷ Log gahis vahi to meloḵ ya nedo vos niggin ggin ayo, lob vos niggin ggin sënë kip merig, lob ggök nos besu sis anon rë gema.

⁸ Log gahis vahi to meluk ya nedo dob jeji lob kip verup merig mesis anon. Vahi sis dahis ti benemadluho, gevahi sis dahis löö, gevahi sis dahis nemadvahi.”

⁹ Log nër ving bë, “Mehöti bë nenga neggëp, og gengo gagek sënë.”

Yesu Nenër Gagek Peggirinsën In Va?

(Mt 13:10-17; Lk 8:9-10)

¹⁰ Ya nedo tahsën, lok yi hur maluh nemadluho-bevidek-luu sën losho alam sën denesepa yi lo, yam delok tepëk vu yi bë, “Gagek peggirinsën sën genër-ë degwa nebë va?”

¹¹ Lok nër yah vu sir bë, “Anutu netatekin gagek vunsën rak yi nyëg degwa vu ham, gak alam vahi sën denedo nenga lo, og Anutu nenër vu sir lok gagek peggirinsën mu,

¹² ‘in bë su rëk degërin sir nah vu Anutu mekevoh hir ngaa nipaya na rë.

Gak degelë mu gesu dejak ni rë,

log degengo mu gesu denatök jak gagek degwa rë.’ ”

Yesu Tatekin Mehö Sën Netetëhin Nos Gahis Lo Yi Gagek

(Mt 13:18-23; Lk 8:11-15)

¹³ Lob lok tepëk yah vu sir nebë, “Ma ham su rak gagek peggirinsën sënë degwa ni rë? Om mak ham rëk jak gagek peggirinsën pin ni nabë va?”

¹⁴ Mehöti sën netetëhin nos gahis lo nebë mehö nenër Anutu yi gagek.

¹⁵ Log gahis vahi sën to nedo lok aggata lo nebë alam sën dengo Anutu yi gagek ggovek, lok tum Satan yam pevis meko vër in ayoj lo.

¹⁶ Gegahis vahi sën to merak nedo dob los gelöng lo nebë mehönon vahi sën dengo Anutu yi gagek log ahëj nivesa medeko rak pevis.

¹⁷ Rëk mu sir nebë nos gega sën nerak vu gelöng lo om denedo teka, lok ngaa maggin tok vu sir, ma, alam denenër pelësën rak sir in denesepa lok Anutu yi gagek, lom tum delëin pevis.

¹⁸ Log gahis vahi sën lok nedo vos nigginn ggin ayo lo nebë alam sën denengo Anutu yi gagek ggovek lo.

¹⁹ Lok newaj nerak in ngaa-dob-yi rot gahëj neving monë bedenelev vahaj in kupek lu ngaa, lob mëm ngaa pin sënë neggök Anutu yi gagek banon nema.

²⁰ Log gahis sën to meluk ya dob jeji lo nebë alam sën dengo yi gagek medevasu lok ayoj medenevong yoh vu banon nerak lo. Sënë nebë nos rig menesis anon nivesa; vahi nesis dahis ti benemadluho, gevahi nesis dahis löö, gevahi nesis dahis nemadvahi.”

Yesu Nër Bë Hil Su Abun Ram Gevek Na Reek Gebinë

(Lk 8:16-18)

²¹ Lob nër vu sir bë, “Bë hil gelu dok ram buk, og mak yoh vu bë hil abun duk na dëg ayo ti, ma, hil getung duk na reek gebinë? Ma! Hil getung jak medo reek vavunë in natum nivesa behil galë nyëg jak.

²² Lob ngaa pin sën neggëp vunsën lo, najeeng rëk tato yi rangah, gengaa pin sën debom meneggëp lok gobeng gwëbeng agi, og najeeng rëk alam pin dejak ni.

²³ Bë ham nengamin neggëp, og ham gwengo gagek sënë meham kwamin bo!”

²⁴ Lok nër vu sir ggökin bë, “Ham kwamin bo gagek sën ham nengo lo nivesa rë. Ngaa sën ham nevong vu mehö ngwë lo, og rëk Anutu bo dok nah vu ham nabë, gebo la geving mesevök.

²⁵ Mehöti sën nerak gagek degwa ni lo, og rëk jak la degwa ni geving rot. Gemehöti sën su nerak gagek degwa ni rë lo, og rëk kwa birekin teka sën nerak ni lo benama na verök yi.”

Yesu Nër Gagek Peggirinsën Rak Nos Gahis Nebë Nekip Nebë Sënë

²⁶ Log nër bë, “Sën Anutu yi Nyëg anon jak lo, og yik nebë mehöti tetëhin nos gahis luk ya dob.

²⁷ Lom neggëp buk genekedi rak monbuk benedo yoh vu buk ngahi, log nos gahis lo kip berig geyi dugin degwa sën nos nerig rak lo.

²⁸ Gahis yö kip verup dob. Neru verup muginsën, lob tung ris rak genema ggol rak, lom mëm vuuk anon.

²⁹ Lok nelë bë anon lok beris nebung, lob mëm neko paggëpek beketöv anon in anon lok ggovek lo. Kë! Lob Anutu yi Nyëg anon nerak nebë sënë.”

Yesu Nër Gagek Peggirinsën Rak Mastet Gahis*

(Mt 13:31-32; Lk 13:18-19)

³⁰ Log nër ggökin yah bë, “Hil nanër nabë Anutu negin hil nebë va? Gehil nanër gagek peggirinsën jak yi nyëg nabë anon nerak nebë va?”

³¹ Hil nanër nabë: Sën yi Nyëg anon jak lo, og yik nebë mastet* gahis sën hil nehehin lo. Mastet* gahis sënë og mahen teka rot genos gahis pin kesuu.

³² Lok nabë hil gehin, og nakip bejig böpata bekesuu jojeng pin, bemëm nema böp gol dok og sok sën denevëeng medeneya agi rëk nam dejegwi newisej dok nema gedejivin kuu. Kë! Lob Anutu yi Nyëg anon nerak nebë sënë!”

Yesu Nenër Gagek Peggirinsën

(Mt 13:34-35)

³³ Yesu nenër vu sir lok gagek peggirinsën ngahi yoh vu sën bë dejak ni.

³⁴ Nenër yi gagek vu mehönnon pin lok gagek peggirinsën nebë sënë, rëk mëm losho yi hur maluh yö ya denedo tahsën, log netatekin gagek sën pin rangah vu sir.

Yesu Nevong Mesang Ahë Yes Rak

(Mt 8:23-27; Lk 8:22-25)

³⁵ Lok buk timu saga, lob nyëg luk ya, lob nër vu yi hur maluh nebë, “Hil ana ngaggee vahi sagu rë.”

³⁶ Yesu rak nedo yag lo vorot, lom yi hur maluh derak ya ving medeya, gedevuu alam saga lo ya. Gelosho yag vahi desepa sir medeya.

³⁷ Lob sang böpata nevë gengaggee nesis böp meneluk ya yag ayo bevuuk lok, bevongin bë napup.

³⁸ GeYesu bë kwa rak ngadoheng dus ti meneggëp yiing ggëp yag hus, lok mëm yi hur maluh deggee vu yi medenër vu bë, “Tatovaha! Su kwam nevo hil bë vongin hil malad nama rë?”

³⁹ Lom kedi rak pevis bepetupek rak sang los ngaggee bë, “Ggovek ya! Ahëm yes jak!” Lom sang ahë yes rak pevis gededun ma geneggëp.

⁴⁰ Lob mëm nër vu sir bë, “Ham newamin rak in-a? Mak su ham ayomin neyam timu vu sa rë?”

⁴¹ Lom kenuj ya rot gedenelok tepëk vu sir nebë, “Mak mehö sënë yi nebë va? Om sën sang los ngaggee denge aye-ë?”

5

Memö To Meya in Garasa Maluh Ti

(Mt 8:28-34; Lk 8:26-39)

¹ Nebë saga, lom ya detök ya ngaggee nenga vahi, sën alam Garasa hir nyëg lo.

² Lob Yesu rak nedo yag meya pesöng ya ronek, lob mehöti kedi ggëp waak sën denebë mehönnon sekëj lok lo meluk to vu yi, lob memö nipaya nedo lok ayo.

³ Mehö sënë ben lok neggëp waak ving mehönnon sekëj gemehöti su yoh vu bë naduu yi ahon jak sëng ma ngaa ti rë gema.

⁴ Gak deneduu nema los vaha rak sëng wirek wirek, lok nevepul sëng in nema genekelugin sëng benepepöö in vaha, gemehöti su yoh vu bë gevong bemala yes jak rë.

⁵ Nedo nyëg heljëng los kedu, log medo nengek buk los rangah genesis yi rak gelöng.

⁶ Mehö sën nahën nedo adingnë menelë Yesu, loḵ serög meyam petev neggëp loḵ Yesu vaha,

⁷ gengeek bë, “Yesu, Anutu Vavunë nalu hong. Geyam in-a? Bë gwevong va vu sa? Sa ketag yök vu hong niwëek neggëp Anutu mala nebë su gebasap sa!”

⁸ In Yesu nër vu memö sënë bë, “Memö nipaya-e! Gwevuu mehö sënë na gegweto gena!”

⁹ Lob mëm Yesu loḵ tepëḵ ya vu mehö sënë bë, “Arëm re?” Rëḵ bë, “Sarëḡ nebë Mehömehö in he ngahisekë.”

¹⁰ Loḵ mëm pasang neketag vu Yesu nebë Yesu su getii sir na gedevuu nyëḡ sagi.

¹¹ Log böök yu ti vare deneruuk raḵ kedu sënë vewen,

¹² lom tum memö deketag vu yi bë, “Gwevong he mehe na gegwang na böök sugu ayoj.”

¹³ Lob yogekin bë yoh vu bë degegwang na, lom mëm memö nipaya sën devuu mehö lo ya geto deya degwang ya böök; lob böök saga sir 2,000, lob mëm deserög meya deluk nyëḡ vaha degwa ti meya devës ya ngaggee bengaggee rehöö sir pin bemalaj maya verök yi.

¹⁴ Lob alam sën denegin böök lo deveya meya denër ngaa sënë rangah vu alam pin sën denedo loḵ nyëḡ böp los mahen mahen lo ving. Lob alam saga deyah in bë degelë ngaa sën to meya lo.

¹⁵ Lob deyah vu Yesu medelë mehö sën memö to deya in yi lo. Delë mehö sën Mehömehö gwang ya yi wirek lo vëh tob benedo nivesa gekwa nevo ngaa nivesa, loḵ tum deneggönengin sir rot.

¹⁶ Lob alam sën delë ngaa agi raḵ malaj lo, denetatekin ngaa pin sën töḵ vu mehö los memö nipaya geböök lo pin vu sir ving.

¹⁷ Lom mëm alam pin deketag vu Yesu bë gevuu hir nyëḡ gena.

¹⁸ Lom Yesu nahën neraḵ yah yaḡ, log mehö sën memö to deya in yi lo ya ketag vu yi bë na geving yi.

¹⁹ Rëḵ Yesu vong yi yah genër vu yi bë, “Mu genah megena vu hong alam megena genanër ngaa böp sën Mehöböḡ vong vu hong los kwa pesivin hong lo rangah vu sir.”

²⁰ Lob yah meya medo nenër gagek sënë rangah vu alam ggëp nyëḡ sën denenër arë nebë Beggang-bu-nemadluho lo nebë Yesu vong ngaa böp sën sënë vu yi, lom tum alam pin avij netök.

*Gagek Raḵ Yairus Nalu Avëh Luho Avëh Sën Bë Nema Raḵ Yesu Yi Tob
(Mt 9:18-26; Lk 8:40-56)*

²¹ Yesu raḵ yaḡ meyah meya ngaggee vahi galam ngahisekë desupin sir meyam detetup yi loḵ ngaggee nenga.

²² Nahën nedo ngaggee böp nenga lob dub-supinsën-yi ala ti, arë nebë Yairus, to metök vu yi, lob petev meto neggëp loḵ vaha,

²³ log ketag niwëek vu yi bë, “Sa naluḡ avëh dus raḵ in nadiik. Om genam gwebë nemam jaḵ yi in vesa dok bemedo.”

²⁴ Lom Yesu ya ving yi beluho deya, lob alam ngahisekë rot desepa luho medepeḵa raḵ yi medeya ving.

²⁵ Lob avëh ti nikök medo neyam yoh vu ta nemadluho-bevidek-luu.

²⁶ Yi sënë neya vu dokta ngahisekë in bë degevong benivesa jaḵ, rëḵ ma gesu deyoh vu rë, geneḵo vanë rot. Bago sir raḵ yi monë los yi ngaa pin bemaya verök yi, rëḵ su nivesa neraḵ rë genikök neyam ata.

²⁷ Avëh sënë lo nengo Yesu bengö nebë nevong mehönon benijvesa neraḵ, lob mëm sepa yi begwang ya alam ngahisekë sënë lo vuheng atov, beyam to nare Yesu demi gebë nema raḵ yi tob, in kwa nevo loḵ ayo nebë,

²⁸ “Nabë sa gebë nemaḡ jaḵ yi tob mu, og rëḵ sa nig kelök jaḵ.”

²⁹ Kwa vo loḵ ayo nebë sënë, gebë nema raḵ tob genengo loḵ ayo nebë niḵōḵ tewii ya benivesa raḵ pevis.

³⁰ Lob Yesu ngo bë niwëëḵ la to meya in yi, loḵ peggirin yi pevis loḵ alam sagi lo vuheng atov meloḵ tepëḵ vu sir nebë, “Re bë nema raḵ sa tob-a?”

³¹ Rëḵ yi hur maluh denër yah vu yi bë, “Genelë bë alam ngahi sën denepeḵa raḵ hong rot, loḵ geloḵ tepëḵ bë re bë nema raḵ hong in va?”

³² Rëḵ Yesu mala neḵo loḵ menelë sir in bë jaḵ mehōti sën vong nebë agi ni.

³³ Loḵ avëh raḵ ngaa sën tōḵ vu yi lo ni, om ggōneng menelëḵ, lom yam petev meneggëp loḵ Yesu vaha genër yi gageḵ pin sënë rangah vu yi.

³⁴ Lob Yesu nër yah vu yi bë, “Nalug-e! Ayom yam timu vu sa, lob vong benim vesa raḵ, om gena los ayom sepëp genim raxsën sënë rëḵ nama na verōḵ yi.

³⁵ Yesu nahën nevengwëng vu avëh sënë, log mehō la deḵo gageḵ ggëp dub ala Yairus yi beggang beyam denër vu dub ala sënë bë, “Nalum diiḵ ya gwëbeng, om su gwëḵo Tatovaha mala seggi rë.”

³⁶ Loḵ Yesu su bë nenga vu hir gageḵ rë, genër vu dub-supinsën-yi ala bë, “Su newam jaḵ! Gaḵ ayom nam timu vu sa!”

³⁷ Lob nërin alam pin saga bedenedo, geyiḵ losho Pita geYakobus luho ari Jon, gavëh avō sën diiḵ lo ama, medeya.

³⁸ Ya deto dub ala sënë yi beggang, lob mëm nelë bë alam ngahiseḵë denedo genengo bë denevong dedun böpata gedenesu medenesis sir rot.

³⁹ Nebë sënë rëḵ Yesu loḵ ya beggang ayo benër vu sir bë, “Ham nevong dedun böpata los ham nesu rot nebë sënë in va? Hurmahen sënë su diiḵ rë, gaḵ neggëp ying mu!”

⁴⁰ Loḵ denöp raḵ yi, lom tii sir pin to deya dobnë gemëm losho hurmahen sënë ama lu ata, geyi hur maluh lööho sën deya ving yi lo, medeloḵ ya beggang ayo sën hur avëh diiḵ meneggëp loḵ lo,

⁴¹ lob jom loḵ nema genër vu loḵ ayej bë, “*Talita kumi!*” (Degwa nebë, “Avëh mahen-e! Kwedi jaḵ!”)

⁴² Lom mëm avëh mahen lo kedi raḵ pevis meneggee meneya, in yi ta nemadluho-bevidek-luu. Gemem sir pin ḵenuj ya rot in.

⁴³ Log Yesu vo ḵoo vu sir bë su dena denanër ngaa sënë rangah vu mehō la, genër ving bë degevong nos vu avëh mahen sënë.

6

Alam Nasaret Depelë Yesu

(Mt 13:53-58; Lk 4:16-30)

¹ Ggoveḵ log Yesu yah meya yi nyëḵ, lom yi hur maluh deya ving yi.

² Lob Buk-sewahsën-yi* lom luḵ ya dub-supinsën-yi menetaḵu alam. Sir ngahi denedo, lom denḵo aye bavij tōḵ medenër vu sir nebë, “Mehō sënë neḵo gageḵ sënë vu tena? Maḵ re vong gageḵ los kwa sënë vu yi? Re loḵ vu yi om sën nevong ngaa böp böp nebë agi?”

³ Sënëḵ yik Maria nalu, mehō sën nelev beggang lo? Gari lo sën Yakobus luho Yosès geYudas lu Simon agi lo? Gavëhnō lo sën yik nahën denedo ving hil-ë lo?” Lom denelë yi paya.

⁴ Nebë sënë lob Yesu nër vu sir bë, “Alam vu nyëḵ pin denëḵo mehō-nenër-gageḵ-rangahsën arëj raḵ, gaḵ yō hir alam, gehir degwa, gesir sën losho beggang-bu timu lo, og ma!”

⁵ Lom Yesu su yoh vu bë gevong ngaa böp vu saga rë. Gaḵ yik nebë nema raḵ alam nijraksën ti ti mu benijvesa neraḵ.

⁶ Lob avi tōḵ meranga nema in su denevong ving yi rë gema. Lom ya neḵo loḵ beggang-bu sën denedo dus raḵ lo metateḵin Anutu yi gageḵ vu sir.

*Yesu Vong Yi Hur Maluh Nemadluho-bevidek-luu Sën Deya Rak
(Mt 10:5-15; Lk 9:1-6)*

⁷ Lob supin yi hur maluh nemadluho-bevidek-luu sën lo genër vu sir bë dena jak. Nevong sir luu luu ya genër vu sir bë degetii memö nipaya lo geto dena.

⁸ Lob nër gägek vu sir ving bë denatohin atoheng mu gedena meris. Su degeko nos sepa, gevahek los monë gëp.

⁹ Gağ yik dejöp suu beröpröp ading timu gesu degeko ngwë sepa.

¹⁰ Log yik nër yah vu sir ggökin bë, “Bë mehöti geke ham luu luu sënë dok na yi beggang megegin ham, og ham naköök dok beggang saga rot beham na jak.

¹¹ Rëk nabë beggang-bu ti su degegin ham los degengo ham gägek nivesa rë, og ham tetëhin kebus in vahamin, in dejak ni nabë devong paya, log ham gwevuu beggang ti saga na geham na jak.

¹² Lob mëm deya rak meya denër Anutu yi gägek sënë rangah vu mehönon bë degevu hir ngaa nipaya na gedegerin sir nom vu Anutu.

¹³ Gedenetii memö ngahisekë to deneya, gedenerikin wël* kele-oliv* rak mehönon ngahisekë sën nij nerak lo ving, benijvesa nerak.

*Mehö-neripek-alam Jon Diik Nebë Sënë
(Mt 14:1-12; Lk 3:19-20; 9:7-9)*

¹⁴ Alam pin denge Yesu bengö medenër ya meyoh vu alam pin, beMehö-los-bengö Herot* ngo ving bë nevong ngaa böp nebë sënë, lom alam vahi denenër bë yik sënëk Mehö-neripek-alam Jon sën diik lo rëk vesa lok yah, om sën nevong huk los niwëek nebë agi.

¹⁵ Rëk mu alam vahi denenër bë, “Mu mak Elia.” Galam vahi denenër bë, “Mu mehönenër-gägek-rangahsën ti nebë alam sën denenër gägek rangah wirek lo.”

¹⁶ Rëk mu Herot* nengo bengö nebë sënë lob nër bë, “Mu yik Jon sën sa ketöv kwa lo sën kedi rak yah.”

¹⁷ In wirek og Herot* yö vong mehö la ya dejom Mehö-neripek-alam Jon ahon medetung lok ya karabus rak degwa nebë sënë: Herot* ggodek ari Pilip venë Herodias, betum neko netu venë,

¹⁸ lom Jon nër vu Herot* bë, “Gehodek arim avëh, sënë su yoh vu rë, gekweyëh horek!”

¹⁹ Lob Herodias ahë sengën vu Jon bebë ngis yi nadiik rëk ma, gaggata su neggëp rë, in Herot* neggönengin Jon.

²⁰ In nerak ni bë su nevong ngaa nipaya ti rë, gağ yi mehö yohvu beyi vabuung, lom negin yi nivesa. Nengo Jon yi gägek lom kwa neya ngahi gayo maggin, rëk ahë neving pangsen bë gengo yi gägek rot.

²¹ Nebë sënë geHerodias yö medo mekwa nevo bë buk ti rë. Lob mëm buk ti, lob Herot* kwa vo yi buk sën ata ko yi wirek lo, lob nevong nos böpata ti vu yi ggev losho yi alam sën denegin begö lo hir ggev, gevu alam böp böp vu distrik Galilea pin.

²² Medo denegga nos sënë geHerodias nalu avëh avö ti lo ya nelöo lok malaj, geHerot* losho yi vatëvek sën ahëj nivesa rot vu yi, lom Mehö-los-bengö Herot* nër vu bë, “Genanër ngaa ti sën ahëm neving rot lo rangah vu sa, lob sëk bo nök vu hong.”

²³ Lom tato nema ya vavunë genër yönon rot bë, “Ngaa ti sën genanër vu sa lo, og yik sëk bo noh vu nök vu hong. Gağ bë genanër sa ngaa pin sënë vewen, og sa su rëk gulin rë.”

²⁴ Lob avëh avö to meyah dobnë beya melok tepëk vu ata bë, “Senah mena nanër va?” Rëk bë, “Mehö-neripek-alam Jon yu!”

²⁵ Lom pevis melok yah humek ayo menewa newa meneya vu mehö-los-bengö menër vu yi bë, “Sa bë gwevong Mehö-neripek-alam Jon yu vu sa! Gwetung dok medo gabum ti megebo vu sa pevis.”

²⁶ Lob mehö-los-bengö ayo maggin rot, rëk ggöneng vu gagek sën nër rangah vu avëh lo, lob su bë rëk keyëh gagek rë in nër yönon getato nema ya vavunë, beyi alam vatëvek pin dengo.

²⁷ Lom pevis mevong alam-begö-yi ti ya in Jon yu loḵ ḵarabus ayo. Lob ketöv Jon kwa,

²⁸ betung loḵ gabum ti, beḵo yom vu avëh avö sënë lo, loḵ mëm ḵo meyah vo vu ata.

²⁹ Ggovek saga lob Jon yi hur maluh dengo bengö bë desis yi mediik, lob ya deḵo meya debë loḵ waak heljäng yi ti.

Yesu Vet Alam 5,000

(Mt 14:13-21; Lk 9:10-17; Jn 6:1-13)

³⁰ Lob sinarë sën Yesu vong sir ya lo yom deverup vu yi, bedenër huk sën denevong lo los gagek pin sën denenër vu alam lo vu yi.

³¹ Galam ngahiseḵë deneyah gedenevom vu sir besu deyoh vu bë dega nos rë, lom Yesu nër vu yi hur maluh lo bë, “Ham nam hil ngo ana medo nyëḡ-yumeris tahsën geham sewah teka rë!”

³² Lom mëm sir yö anon derak ya yaḡ medeya nyëḡ-yumeris tahsën ti.

³³ Rëk alam ngahi delë bë deneya rak, lob derak nyëḡ sën bë dena lo ni, lob alam vu nyëḡ böp pin saga deneserög medeneyoh roneḵ medenemugin meya denegin Yesu losho yi hur maluh vu ngaggee böp nenga vahi sagu.

³⁴ Yesu pesong ya roneḵ loḵ lë bë sir ngahiseḵë, lob kwa vongin sir rot, in sir nebë sipsip sën alaj main sir, lom mëm tateḵin gagek ngahiseḵë vu sir rot,

³⁵ beseluk luḵ, lom yi hur maluh ya denër vu yi bë, “Sënëḵ nyëḡ-yumeris tahsën sënë genyëḡ ggovek ya,

³⁶ om gwevong sir medenah medena beggang-bu ti ti sën neggëp dus agi medebago hir nos.”

³⁷ Loḵ nër yah vu sir bë, “Mu ham ngo gwevong nos vu sir!” Loḵ deloḵ tepëḵ yah vu bë, “Gemonë K200 tena in he na bago brët noh vu sir medega?”

³⁸ Lom mëm loḵ tepëḵ vu sir bë, “Ham brët va la neggëp-a? Ham nah gwelë rë!” Lob yah delë beyom denër vu bë, “Brët nemadvahi, gegël luu!”

³⁹ Nebë saga, lob mëm nër vu alam pin bë, “Ham gweto medo yu ti ti jaḵ pahup sën nimewis aga, beham medo rë!”

⁴⁰ Lob to denedo yu yu rak neggëp alam mehödahis nemadvahi vahi, geraḵ neggëp alam mehödahis löö löö.

⁴¹ Ggovek ya, lob mëm nejom brët nemadvahi saga gegël luu lo rak, bemëm varah mala rak yaḡek gejom rak in los ahë nivesa ya vu Anutu, log mëm dego brët bevo vu yi hur maluh bemëm ya devo ggelek yoh vu alam pin. Lob heḵ gël mevo yoh vu sir pin nebë saga ving.

⁴² Lom degga beyoh vu sir pin bahëj pup ya.

⁴³ Degga ggovek, log desupin brët los gël sën nedo lo loḵ sap nemadluho-bevidek-luu bepup ya.

⁴⁴ Log alam sën degga nos lo, sir maluh 5,000.

Yesu Vare Neggök Ngaggee Vavunë

(Mt 14:22-33; Jn 6:15-21)

⁴⁵ Ggovek ya log Yesu vong yi hur maluh bë dejak na yaḡ medenamugin medena ngaggee vahi medena Betsaida, geyik medo megevong alam pin sën deketëḵin medena rë.

⁴⁶ Lob vong sir ya, log ya los ḵedu in bë najom jaḵ.

⁴⁷ Nebë saga lob sehuk luḵ geyag to meya ngaggee vuheng atov geYesu yö ti nahën nedo ḵedu.

⁴⁸ Lok nelë bë denevimengin yağ rot in sang neruuk sir los yağ yom. Lok nyëg neggovek in bë geheng, lob Yesu vare neya rağ ngaggee vavunë beya meto vu sir bevong in bë kesuu sir gena.

⁴⁹ Rëk delë bë vare neya rağ ngaggee vavunë meneya, lob dekuung bë alam-diiksën kenuj ti, lom dengeek.

⁵⁰ In sir pin delë medeggönengin yi medelëk rot, rëk Yesu vengwëng ya vu sir pevis bë, “Ham su newamin jağ! Yik sa sënë, om ham su göneng!”

⁵¹ Lom rağ ya yağ ving sir, log sang maya avuti, lom tum avij netök mederanga nemaj

⁵² in su kwaj nevo brët sën vet alam rağ lo rë gema. In nahën gesu kwaj tøk rağ degwa rë.

Yesu Nevong Alam Genesaret La Menij Vesa Rağ
(Mt 14:34-36)*

⁵³ Lob derağ yağ medetök ya Genesaret*, lom mëm deseyu yağ ahon ya ngaggee nenga menedo.

⁵⁴ Log depesöng mederağ ya ronek, lom alam vu nyëg sagi delë Yesu mederağ ni pevis.

⁵⁵ Lom mëm deneserög medeneyoh vu nyëg saga pin medenevağu alam nijraksën lok hir kanyë medeneya nyëg sën denengo bë Yesu ya meto nedo lo.

⁵⁶ Vu beggang yu böp geyu mahen geyoh vu nyëg sën Yesu neyoh lo pin, og denebë alam nijraksën ya deneggëp telig, log deneketag vu yi bë yoh vu bë degebë nemaj jağ yi röpröp ading nenga mu. Lom alam pin sënë sën denebë nemaj rağ yi tob lo, og nijvesa nerağ.

7

*Alam Hib Wirek Hir Gagek Mugeng
(Mt 15:1-9)*

¹ Parisai* galam-horek-yi la vu Yerusalem desupin sir medeya vu Yesu.

² Lob delë bë yi hur maluh vahi denegga nos los nemaj nipaya-sënë nebë su deneripek nemaj yoh vu alam Yuda hir horek muğin rë gema.

³ Denër nebë sënë in Parisai* ving alam Yuda pin denesepa lok alam hib wirek hir gagek sën nebë: Su dejipek nemaj namuğin rë, og su rëk dega nos.

⁴ Gengaa pin sën debago vu maket lo, og deneripek rë, lok mëm denegga. Gemedo denesepa alam hib wirek hir gagek muğeng ngahisekë nebë sënë ving, bedeneripek kap gegabum gedëg aën los ngaa pin.

⁵ Denevong nebë sënë, om sën Parisai* losho alam-horek-yi delok tepëk vu Yesu bë, “Hong hur maluh dekeyëh horek medenegga nos los nemaj nipaya gesu denesepa lok alam hib wirek hir gagek rë in va?”

⁶ Lob nër yah vu sir bë, “Mehö-nenër-gagek-rangahsën Yesaya nër valek ham yönon bë ham ayomin luu. Kevu wirek meneggëp nebë sënë:
‘Alam sënë deneko sarëğ rağ rak avij meris mu,
gak ayoj nilëlin sa.

⁷ Yö denenër mehönon hir horek mu, log denenër nebë “Anutu yi gagek sënë!”
Log deneko sarëğ rağ meris mu.’

⁸ Ham lëein Anutu yi horek ya, geham nejom mehönon hir gagek muğeng ahon.”

⁹ Lok nër vu sir ggökin bë, “O yönon! Mağ ham mehönon los kwamin, om sën ham neruu demimin vu Anutu yi horek geham ngo nesepa lok alam hib wirek hir gagek-ë?”

¹⁰ In Moses nër wirek meneggëp bë, ‘Gegurek amam lu atam babuj!’ genër ving bë, ‘Bë mehöti nanër gagek nipaya jağ ama ma ata, og ham tengwa yi menadiik.’

¹¹ Lok ham nenër bë, ‘Bë mehöti yi monë lu ngaa neggëp in bë dok vu ama ma ata jağ, rëk mu nanër vu luho nabë, “Sa bë dok vu meluu megevong sa ngaa sënë nök vu meluu,

rək mu rək nama in sehoo in raḡ ggovek netu Korban (sënë nër bē tu Anutu yi seriveng).”

¹² Nenër nebë saga, lob ham nevo veyovin bē, ‘Yik ggovek, su doḡ vu ama lu ata!’

¹³ Lob sëñe og ham nekweyëh Anutu yi horek meham nenër bē ngaa meris, geham nesepa loḡ alam hib wirek hen hir gägek menenër bē ngaa anon. Beham netahu nalumin lo loḡ ving. Geham nevong ngaa ngahisekë nebë sëñe.”

*Ngaa Sën Nevong Mehönon Menij Paya Nerak
(Mt 15:10-20)*

¹⁴ Ggovek, loḡ supin alam ggök yahin menër vu sir bē, “Ham pin gwengo sa gägek bejak ni venuh!

¹⁵ Ngaa pin sën hil naha lo su yoh vu bē duk na mehöti ayo megevong benipaya jak rë. Gaḡ mu ngaa sën nedo loḡ ayo merak neverup avi lo mu sën nevong benipaya nerak.

¹⁶ [Bë mehöti nenga neggëp og gengo mekwa bo rë!]

¹⁷ Nër gägek sëñe ggovek, log vuu alam saga gerak ya beggang, loḡ mëm yi hur maluh ya deloḡ tepëḡ vu yi in gägek peggirinsën sëñe.

¹⁸ Lob loḡ tepëḡ yah vu sir bē, “Ma ham nahën geham su nerak ni rë? Maḡ ham su rak ni bē ngaa pin sën hil naha meneloḡ ya hil ayod lo, og su yoh vu bē gevong mehöti benipaya jak rë?”

¹⁹ In ngaa nebë sëñe su negwang ya mehönon ayoj rë, gaḡ neluḡ ya ahëj kevus mu, loḡ tum to neluḡ ya asoreng.” Yesu nër vu hil loḡ gägek sëñe nebë nos los reggu aggagga pin og nivesa.

²⁰ Log mëm nër vu sir bē, “Ngaa sën nedo loḡ mehönon ayoj meneverup avij lo, sën nevong bemehönon nij paya nerak.

²¹ In ngaa sën neggëp loḡ mehönon ayoj merak neverup avij lo nebë sëñe: Kwaj nevo ngaa nipaya, denevong baggëb, deneggodeḡ ngaa, denesis mehönon medenediik,

²² deneggodeḡ mehö ngwë venëj ma reggaj, malaj anonin mehö ngwë yi ngaa, denevong ngaa nipaya aggagga, denetetuhin mehö ngwë, kwaj nevo ngaa nipaya yoh vu buk pin netu hir ngaanon, ahëj sengën, denenër gägek pelësën rak mehönon, denëḡo sir rak, denevong jeggin jeggin.

²³ Ngaa nipaya pin sëñe loḡ neggëp mehönon ayoj, besën rak neverup avij menevong benij paya nerak.”

*Ponisia Avëh Ti Vong Ving Yesu
(Mt 15:21-28)*

²⁴ Lob Yesu kedi rak loḡ saga meya Ture los Sidon hir nyëḡ, beya nedo loḡ beggang ti. Vongin bē bun yi, rëḡ ma gesu yoh vu bē dah bengö vun rë.

²⁵ Loḡ avëh ti vu sagu ngo bē Yesu nedo, lom ya vu yi pevis. In memö nipaya ti gwang ya nalu avëh ayo menevong yi, lom ya pevis mepetev meneggëp loḡ Yesu vaha.

²⁶ Avëh sëñe og avëh yu ngwë, ata Grik avëh beḡo yi vu Ponisia vu distrik Suria benedo, lob ya ketaḡ vu Yesu bē getii memö geto mena in nalu.

²⁷ Lob Yesu nër rak gägek peggirinsën yah vu yi bē, “Hil abet hurmahen namugin rë, in su yoh vu bē hil gaḡo hurmahen hir nos vër megetë na vu anöö rë!”

²⁸ Loḡ avëh sepa loḡ yi gägek menër yah vu yi nebë, “Ëë-ë, Mehöböp yönon! Gaḡ mëm hurmahen hir nos sën denegga gemetes to neluḡ ya reek len lo, og mëm anöö yam denepatu medenegga.”

²⁹ Lom mëm Yesu nër yah vu yi bē, “Genër gägek los kwam saga, om genah megena böm in memö nipaya vuu nalum geto meya gwëbeng!”

³⁰ Lom yah meya ben genalu rak neggëp kanyë gememö to meya veröḡ yi yoh vu sën Yesu nër lo.

Yesu Vong Bemehö Nenga Mir Gekwa Ngengöleng Ti Nivesa Rak

³¹ Lob Yesu vu Ture hir nyëg meyoh ya Sidon meneya ngaggee böp Galilea nenga meya neko loḵ nyëg sën denenër arë nebë Beggang-bu-nemadluho lo hir dob.

³² Lob deḵo mehöti nenga mir gekwa ngengöleng bedeya vu yi medeketag bë gebë nema jaḵ yi.

³³ Mehönon ngahiseḵë denedo saga, lom li yi meya nenga tahsën, loḵ mëm gelu nema deggis loḵ ya mehö lo nenga len, log pesuv nyë ḵos metung rak daggen.

³⁴ Yesu mala ya yaḵek gerov saheng in kwa pesivin mehö sënë lo, log nër vu bë, “*Epata!*” (Degwa nebë “Nengam natöḵ!”).

³⁵ Lom nenga töḵ mengo ḡaḵek gedaggen neggee menevengwëng nivesa.

³⁶ Lob mëm Yesu vo ḵoo vu sir pin saga bë su dena denanër ḡaḵek sënë rangah vu mehö la. Yesu vo ḵoo vu sir niwëëḵ, rëḵ ma gedekeyëh aye genij wëëḵ beya denër rangah.

³⁷ Alam dengo lob ḵenuj ya rot medenër bë, “Mehö sënë nevong ngaa pin nivesa. Om sën nevong balam nengaj mirsën denengo ḡaḵek, genevong balam kwaj ngengöleng denevengwëng nivesa.”

8

Yesu Vet Alam 4,000 (Mt 15:32-39)

¹ Loḵ buk saga alam ngahiseḵë desupin sir ya vu yi ggökin benos main sir, lom supin yi hur maluh menër vu sir bë,

² “Sa kwaḡ nevongin alam sënë in hil nado buk löö genos main sir.

³ Sir vahi deyam vu nyëḡ ading, om nabë sa gevong sir medenah bej los ahëj meyip, og rëḵ nöḵ denadiiḵ aggatata.”

⁴ Lom yi hur maluh delok tepëḵ yah vu yi bë, “Hil nado nyëḡ-yumeris tahsën sënë, om hil rëḵ ḡaḵo nos vu tena in hil abet mehönon sënë jaḵ-a?”

⁵ Lob Yesu loḵ tepëḵ yah vu sir bë, “Ham ḵo brët va la?” Loḵ denër yah vu yi bë, “Nemadvahi-bevideḵ-luu!”

⁶ Lom mëm nër vu mehönon pin beto denedo dob, log ḵo brët nemadvahi-bevideḵ-luu sënë rak gejom rak in los kwa vesa ya vu Anutu, log debu bevo vu yi hur maluh in bë debo gelek noh vu alam pin, lom mëm devo ggelek yoh vu sir.

⁷ Gegël mahen luu neggëp ving, lob nejom rak yah vu Anutu los kwa vesa in, genër vu yi hur maluh bë debo gelek noh vu alam pin geving.

⁸ Lob degga meyoh vu sir pin beggoveḵ ya, log vahi nedo bedesupin loḵ jebeng nemadvahi-bevideḵ-luu mepup.

⁹ Log alam sën degga nos lo, sir yoh vu 4,000. Log mëm Yesu vong sir ya,

¹⁰ log pevis belosho yi hur maluh derak ya yaḡ ti medeya nyëḡ Dalmanuta.

Parisai Deseggi Yesu Yi Huk Niwëëḵ (Mt 16:1-4; Lk 12:54-56)*

¹¹ Lob Parisai* la kwaj nevo bë depelë Yesu, lom ya deto vu bedeseggi yi bë, “Gwevong ngaa böp yaḵek yi ti in he galë nabë Anutu vong hong yam!”

¹² Lob Yesu ayo maggin berov saheng genër vu sir bë, “Ham sën ham nedo dob-ë, ham vongin bë sa gevong ngaa böp in bë tato nabë Anutu vong sa meseyam in va? Rëḵ mu sa nanër vu ham yönon nabë sesu rëḵ gevong ngaa böp ti beham gwelë rë, ḡaḵ rëḵ nama!”

¹³ Lob vuu sir gerak yah nedo yaḡ ggökin meyah meya ngaggee vahi.

Degegin Sir In Parisai Losho Herot* Hir ḡaḵek (Mt 16:5-12)*

¹⁴ Yi hur maluh kwaj virekin nos gesu deḵo la sepa rë, geyiḵ brët perureḵ timu rak nedo yaḡ.

¹⁵ Lob Yesu nër vu sir loḵ ḡaḵek peḡgirinsën bë, “Arë! Ham gwegin ham vu Parisai* hir yiist*, gevu Herot* yiyi geving.”

¹⁶ Lom kwaj nevo yi gagek medenesap sir rak medenër vu sir bë, “Hil su haço brët la sepa rë, om sën maḵ nenër aga!”

¹⁷ Loḵ Yesu rak ni, lom nër vu sir bë, “Nebë va sën ham nesap ham rak bë ham su ḵo brët la sepa rë-ë? Maḵ ham duḡin degwa? Ma maḵ ham ayomin yö nahën niwëëk-a?”

¹⁸ Ham malamin neggëp rëḵ ham su nelë rë? Geham nengamin neggëp rëḵ ham su nengo rë? Ma ham su kwamin nevo

¹⁹ sën sa debu brët nemadvahi vu alam 5,000 geham supin vahi loḵ ya sap va la mepup lo rë?” Rëḵ denër yah vu bë, “Nemadluho-bevidek-luu!”

²⁰ Rëḵ bë, “Log sën sa dego brët nemadvahi-bevidek-luu vu alam 4,000 lo, og ham supin vahi loḵ ya jebeng va la mepup-a?” Loḵ denër bë, “Nemadvahi-bevidek-luu!”

²¹ Loḵ tum loḵ tepëḵ bë, “Rëḵ ham ngö nahën geham su rak degwa ni rë?”

Yesu Vong Bemehö Los Mala Ḷenod Ti Vu Betsaida Nivesa Rak

²² Loḵ tum yah deverup Betsaida, lob alam la deli mehö mala Ḷenod ti yam vu Yesu bedeketag vu yi bë gebë nema jaḵ yi.

²³ Lob Yesu jom loḵ nema geli yi meluho deya beggang telig nenga, loḵ mëm pesuv nyë ḵos loḵ ya mala ḡahis gebë nema rak yi, log loḵ tepëḵ vu nebë, “Gëlë ngaa la?”

²⁴ Lob vër mala rak menër bë, “Sa nehalë mehönon, rëḵ mu sa halë ahëj ḵenu nebë ḵele, rëḵ mëm vare deneggee medeneya!”

²⁵ Lob mëm Yesu bë nema rak yah mala ḡahis ggökin, lob mëm mehö lo mala tum niwëëk menelë nyëḡ, bemala nivesa rak genelë ngaa pin neggëp rangah.

²⁶ Lob nër vu mehö sënë bë, “Su gedoḵ nah beggang-bu ti sënë pehi gökin bedegelë hong!” Log vong yi yah ben.

Pita Nër Yesu Arë Rangah

(Mt 16:13-20; Lk 9:18-21)

²⁷ Log Yesu losho yi hur maluh ya medo denëḵo loḵ beggang-bu ti ti sën neggëp dus rak Sisarea vu distrik Pilipi lo. Nahën deneyök aggata log loḵ tepëḵ vu yi hur maluh bë, “Alam denenër sa bë sa re?”

²⁸ Loḵ denër yah vu yi bë, “Alam vahi denenër bë Mehö-neripek-alam Jon hong, gevahi denenër bë hong Elia, gevahi denenër bë hong mehö-nenër-gagek-rangahsën wirek hen ti!”

²⁹ Loḵ yik loḵ tepëḵ yah vu sir bë, “Log hameḵ? Ham nenër bë sa re?” Loḵ Pita nër yah vu yi bë, “Hong Kerisi*. Mehö sën Anutu ggooin rak in bë geḵo he nah lo.”

³⁰ Lob vo ḵooin niwëëk vu sir bë, “Om ham su na nanër sa nabë sënë vu mehöti!”

Yesu Nër Rangah Bë Rëḵ Nadiik Nabë Sënë

(Mt 16:21-28; Lk 9:22-27)

³¹ Lob mëm nër ngaa sën rëḵ natök vu yi lo rangah vu sir bë alam böp böp galam-denëḵo-seriveng hir ggev rëḵ debo vanë vu Mehönon Nalu rot, galam-horek-yi rëḵ degeruu demij vu yi, lob dengis yi menadiik gebuk natu löö loḵ kedi jaḵ nah gökin.

³² Nenër vu sir nebë sënë, lob Pita li yi meya nenga mevong gagek rak yi bë, “Su genanër gagek nabë sënë!”

³³ Loḵ Yesu peggin melë yi hur maluh pin, genër Pita bë, “Hong Satan! Gwevuu sa gegena! In su kwam töḵ rak Anutu kwa rë, gaḵ mu kwam nevo ngaa nebë sën mehönon yö kwaj nevo lo.”

³⁴ Lob supin alam yu böpata saga deyam ving yi hur maluh benër vu sir bë, “Mehöti bë natu sa hur, og kwa birekin yi geḵerë yi ḵelepeḵo* metamuin sa.

³⁵ Mehöti bë kwa bo yi beḡegin nivesa, og rëḵ anon mala nama, gaḵ mehöti bë kwa birek in yi benadiik in sa los Bengö Nivesa, og rëḵ medo mala-tumsën.

³⁶ Gaḵ nabë mehöti yö geḵo yi jaḵ in ngaa dob yi pin bemedo loḵ nadiik, og yi ngaa sënë rëḵ doḵ vu yi nabë va?

³⁷ Ma mehōnon rēk debago Anutu jaḵ va in gevong bedemedo malaj-tumsēn-a? Ma!

³⁸ Alam sēn denedo dob agi sir mehōnon nij paya los deneruu demij vu Anutu, om nabē sir ti ninamum in sa los sa gāgek vu dob sēnē, og vu Buk-tamusēn sēn Mehōnon Nalu nom los Ama yō niwēēk geyi vuneḵ vuneḵ yaḡek yi geyi angēr vabuung lo, og rēk ninamum in mehō saga doḵ nah.”

9

¹ Lob Yesu nēr vu sir ving bē, “Sa nanēr vu ham yōnon nabē: Ham sēn nare agi vahi su rēk denadiiḵ rē, gaḵ rēk nahēn demedo medegelē gAnutu yi nyēḡ anon jaḵ los niwēēk.”

Yesu Navi Agga Ngwē Raḵ
(Mt 17:1-13; Lk 9:28-36)

² Nahub gebuk nemadvahi-bevidek-ti ya ggovek rē, loḵ Yesu ḵo Pita lööho Yakobus lu Jon beli lööho belosho deya ḵedu ading ti beyō ya denedo. Lob Yesu nare loḵ lööho malaj, lom lööho delē genavi agga ngwē raḵ,

³ geyi tob veroo meris genepelibin, mehōti su yoh vu bē jipek tob ti meveroo jaḵ nabē sēnē rē.

⁴ Lob delē Elia luho Moses yam denare ving yi gelööho denevengwēng.

⁵ Lom Pita nēr vu Yesu bē, “Sa alag-e! He nado mehalē ngaa sēnē om mēm nivesa rot, om he dev numeng löö, ti vu hong, gengwē vu Moses ga, ngwē vu Elia.”

⁶ Lööho deneggōneng in sir rot, om sēn Pita vengwēng pevis benēr nebē saga gesu kwa vo nivesa rē.

⁷ Loḵ pevis bebeggob ti yam ggērin sir, log aye ti yam loḵ beggob lo ayo bē, “Sa nalug yik sēnē sēn sahēḡ neving yi lo, om ham gwebē nengamin vu yi.”

⁸ Nebē saga loḵ pevis belööho malaj neḵo loḵ nyēḡ rēk su delē mehōti rē. Gaḵ Yesu perurek timu yō nare ving sir.

⁹ Lob nahēn denelūḵ medeneyam vu ḵedu genēr niwēēk vu lööho bē su denanēr ngaa sēn delē lo rangah. Gaḵ yō gēp rot bemēm Mehōnon Nalu kedi jaḵ nah vu bedub rē, loḵ mēm.

¹⁰ Lom devong yoh vu yi gāgek sēnē, loḵ yō yom medo denesap sir raḵ medenēr bē, “Kedi jaḵ nah vu bedub sēn nabē va?”

¹¹ Lom deloḵ tepēḵ vu yi bē, “Rēk nebē va sēn alam-horek-yi denēr bē Elia namugin menom dob-ē?”

¹² Lob Yesu nēr yah vu sir bē, “Yōnon, Elia namugin menom in gero ngaa pin nah. Loḵ maḵ gāgek va ti sēnē sēn dekevu meneggēp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bē mehōnon rēk debo vanē vu Mehōnon Nalu bedegeruu demij vu yi-ē?”

¹³ Om mēm sa nanēr vu ham nabē Elia yom ggovek, rēk mehōnon devong ngaa nipaya vu yi yoh vu yō kwaj, nebē sēn dekevu wirek meneggēp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo.”

Yesu Vong Memö To Meya In Hurmahen Ti
(Mt 17:14-21; Lk 9:37-43)

¹⁴ Lob yah deto vu yi hur maluh vahi lo, lob delē gemehōnon ngahiseḵē ya detetup sir, gelosho alam-horek-yi denemehoo sir.

¹⁵ Ya meto detōḵ vu sir, lob alam pin delē Yesu bedelēk in yi, lom pevis medeserōḡ medeya vu yi in bē denajom nema.

¹⁶ Lob loḵ tepēḵ vu sir bē, “Ham hōk ham in gāgek re?”

¹⁷ Loḵ sir ti aye raḵ menēr yah vu bē, “Tatovaha! Sa haḵo nalug ti sēn yam vu hong in memö kwa ngengöleng ti gwang ya ayo, lom su nevengwēng rē.

¹⁸ Loḵ buk sēn memö negwang ya yi, og nepengah yi raḵ dob, log nyē kataḵ netung genevu nengitek geni nekōpek, om sēn sa haḵo meyam. Sa ḵetag vu hong hur maluh sēnē bē degetii memö geto mena in, rēk ma gesu deyoh vu rē.”

¹⁹ Lob Yesu nër yah vu sir bë, “O ham mehönnon sën nedo dob-ë! Ham su neving ving sa rë! Om maḵ sêḵ medo geving ham buk va la geving-a? Gesêḵ medo ḵerë ham maggin noh vu kwev va la geving-a? Om maam ham gweḵo hurmahen nam vu sa rë!”

²⁰ Lob deḵo maluh mahen sënë ya vu yi, lob memö nelë Yesu, lob pevis mevong behurmahen vës meto nesap nyëḡ meggëp neyon yi genyë ḵatak netung.

²¹ Loḵ Yesu loḵ tepëḵ vu ama bë, “Nḡaa sënë tōḵ vu yi nangërek-a?” Rëḵ bë, “Yö nahën nikōḵ lob vong, genevong menesepa loḵ rot.

²² Nevesi yi rak nengwah los netë yi luḵ ya bël beron ngahiseḵë bebë nadiiḵ. Rëḵ mëm nabë geyoh vu, og mëm kwam paya in aluu megedoḵ vu.”

²³ Loḵ Yesu nër yah vu yi bë, “Mu nabë ngo geyoh vu, og mëm! In alam sën ayoj neya timu vu Anutu lo, og deyoh vu bë degevong nḡaa pin.”

²⁴ Lob ama pevis besu bë, “Yiḵ sayog neyōḵ vu hong mahen teka mu, rëḵ mu nabë mëm gedoḵ vu sa, og sêḵ ayog nōḵ timu vu hong pangsen.”

²⁵ Yesu lë bë alam ngahiseḵë desupin sir ya vu yi rot, lom pevis menër memö nipaya sën lo bë, “Hong memö kwam ngengöleng los malam ḵenod! Sa nanër vu hong nabë: Gwevuu hurmahen sënë gegweto gena, gesu gedoḵ nah gökin!”

²⁶ Lob memö ngeek gesesö yi rot loḵ hurmahen, log mëm to meya gehurmahen nikōpeḵ meneggëp nebë heljeng, lom alam ngahiseḵë denër bë, “Diiḵ ya verōḵ yi!”

²⁷ Rëḵ Yesu jom loḵ nema beḵo yi raḵ gemëm kedi raḵ.

²⁸ Log Yesu raḵ yah beggang belosho yi hur maluh yö denedo, lob deloḵ tepëḵ vu yi bë, “Nebë va sën he su ayoh vu bë getii memö sënë geto mena rë-ë?”

²⁹ Loḵ nër yah vu sir bë, “Su aggata ngwë neggëp in bë hil getii memö nabë sënë geto dena rë, gaḵ hil najom jaḵ mu og mëm!”

*Yesu Nër Ggökin Bë Rëḵ Nadiiḵ Nabë Sënë
(Mt 17:22-23; Lk 9:43-45)*

³⁰ Ggovek gedekedi vu nyëḡ saga bedeya raḵ meya denëḵo loḵ distrik Galilea, lom vun yi in bë alam su dejak nyëḡ sën nedo loḵ lo ni.

³¹ In netateḵin gageḵ vu yi hur maluh benenër vu sir bë, “Rëḵ degetung Mehönnon Nalu doḵ na mehönnon nemaj, log dengis yi menadiiḵ. Dengis yi menadiiḵ govek gebuk löö jak, loḵ mëm kedi jaḵ nah gökin.”

³² Lob sir dugin gageḵ sënë rëḵ deneggöneng gesu deneloḵ tepëḵ in vu yi rë.

*Deloḵ Tepëḵ Bë Re Rëḵ Natu Ggev-a?
(Mt 18:1-5; Lk 9:46-48)*

³³ Lob yah deverup Kapernaum medeloḵ ya beggang ayo ggovek, loḵ mëm loḵ tepëḵ vu yi hur maluh lo bë, “Sën hil nahën netetuu aggata menayam lo, log ham nevingwëḡ raḵ va?”

³⁴ Loḵ ayej ma rot in gageḵ sën denesap sir raḵ lo. In denenër bë sir ti tena maḵ yi böp kesuu sir vahi.

³⁵ Loḵ to nedo gesupin sir nemadluho-bevidek-luu lo yam benër vu sir bë, “Bë ham ti gevongin nabë natu ham mehö böp ti bebegin ham, og mehö saga dahun yi benah natu mehö meris bedoḵ vu alam pin loḵ mëm.”

³⁶ Lob ḵo hurmahen ti bevarah yi loḵ sir vuheng atov gelah nema loḵ yi genër vu sir bë,

³⁷ “Nabë mehōti kwa bo sa begevong nivesa vu hurmahen nabë ti sënë, og sënëḵ vong vu sa; log bë mehōti gevong nivesa vu sa, og su vong vu sa mu rë, gaḵ vong vu Mehö sën vong sa meseyam lo ving.”

*Mehōti Sën Su Nelë Hil Paya Rë Lo, Og Neloḵ Vu Hil
(Lk 9:49-50)*

³⁸ Lob Jon nër vu Yesu bë, “Tatovaha! He halë mehöti genenër arëm los niwëek benetii memö to deneya, loḵ he nërin yi, in hil los su neseḵa hil rë!”

³⁹ Loḵ Yesu nër yah vu yi bë, “Ham su nanërin yi rë! Gaḵ bë mehöti gevong ngaa böp jaḵ sarëḡ, og maḵ su rëḵ nanër gägeḵ nipaya jaḵ sa rë.

⁴⁰ In mehöti sën su nelë hil paya rë lo, og neloḵ vu hil.

⁴¹ Sa nanër vu ham yönon nabë: Bë mehöti bo bël kul beham nanum, in Kerisi-yi-alam ham, og sënë su rëḵ gevong vu ham nyëmasën rë.”

Ngaa Pelëpinsën Neli Mehönon Ya Paya

(Mt 18:6-9; Lk 17:1-2)

⁴² Log Yesu nër ving bë, “Nabë mehöti tahu sa alam sën ayoj neyam vu sa mahen teka mu lo ti begevong ngaa nipaya, og rëḵ geḵo nyëvewen böpata rot vu tamusën. Gaḵ nabë deseyu gelöng böpata doḵ kwa namugin bedegete duk na loo vuheng bemala nama na, og mëm nivesa in su keḵe mehönon la.

⁴³ Log nabë nemam gevong bengaa nipaya keḵe hong, og maam kwetöv na, geyik gemedo jaḵ nemam vahi ti in gena gemedo malam-tumsën gëp Anutu yi Nyëḡ. Gaḵ nabë gemedo los nemam vahi vahi, og rëḵ degetë hong doḵ na Nyëḡ Nipaya sën nengwah medo mega hong gesu rëḵ nakul rë lo.

⁴⁴ [Nyëḡ Nipaya sënë, og melë medo mega sir noh vu buk pin gesu rëḵ denadiik rë, genengwah su rëḵ nakul rë.]

⁴⁵ Log nabë vaham geli hong na begwevong ngaa nipaya, og maam kwetöv na, geyik gemedo los vaham vahi ti in gena gemedo malam-tumsën gëp Anutu yi Nyëḡ. Gaḵ nabë gemedo los vaham vahi vahi, og rëḵ degetë hong doḵ na Nyëḡ Nipaya sën nengwah medo mega hong lo.

⁴⁶ [Nyëḡ Nipaya sënë, og melë medo mega sir noh vu buk pin gesu rëḵ denadiik rë, genengwah su rëḵ nakul rë.]

⁴⁷ Log nabë malam gevong bengaa nipaya keḵe hong, og maam geselupek vër megwetë na, geyik gemedo los malam vahi ti in gena gemedo malam-tumsën gëp Anutu yi Nyëḡ. Gaḵ nabë gemedo los malam vahi vahi, og rëḵ degetë hong doḵ na Nyëḡ Nipaya sën nengwah medo mega hong lo.

⁴⁸ Vu nyëḡ sënë, og ‘melë medo mega sir noh vu buk pin gesu rëḵ denadiik rë, genengwah su rëḵ nakul rë.’

⁴⁹ Rëḵ debo vanë vu mehönon pin nabë sën alam Yuda denekevu mamireng raḵ sipsip gedenevesi netu seriveng vu Anutu lo.

⁵⁰ Mamireng og ngaa nivesa, rëḵ mu nabë mamireng nimök jaḵ, og hil rëḵ gevong benengën jaḵ nah nabë va? Ngaa niröp gëp doḵ ham ayomin nabë mamireng, log ham medo los gägeḵ-mala-yes.”

10

Yesu Nër Gägeḵ Raḵ Sën Avëh Los Maluh Denevepul Sir

(Mt 19:1-12; Lk 16:18)

¹ Yesu kedi vu saga beyah vaseḵ bël Yordan geya distrik Yudea, lob alam ngahiseḵë desupin sir medeya vu yi ggökin, loḵ netateḵin gägeḵ vu sir ggökin nebë sën yö medo nevong yoh vu buk lo.

² Lob Parisai* la deverup in bë deseggi yi, lom deloḵ tepëḵ vu yi bë, “Hil horek nër bë yoh vu bë mehöti nidëlin venë ma ma?”

³ Loḵ Yesu loḵ tepëḵ yah vu sir bë, “Moses vo horek vu ham nebë va?”

⁴ Lom denër bë, “Moses nër bë yoh vu bë mehöti kevu ḵapiya-vepulsën-yi ti nabë ‘Su sa venëḡ hong rë!’, log mëm juuk venë na.”

⁵ Loḵ Yesu nër vu sir bë, “Ham ayomin niwëek, om sën Moses vo horek ti sën vu ham.

⁶ Gaḵ Anutu tung maluh gavëh vu nyëdahis sën netung dob los ngaa pin lo.

⁷ Om maluh rëḵ gevuu ama lu ata, log geḵo venë, lob luho denatu anon timu.

⁸ Yönon, luho denatu anon timu. Luho su rëḵ nabë luho luu gökin rë, gaḵ denatu anon timu.

⁹ Om ngaa sën Anutu duu ahon ggovek lo, og mehönnon su debepul.”

¹⁰ Loḵ mëm derak yah hir beggang vavunë, lob yi hur maluh deloḵ tepëḵ yah vu yi in gagek sënë ggökin.

¹¹ Lom mëm nër vu sir bë, “Bë maluh ti nidëlin venë gegeḵo avëh ngwë natu venë, og mehö sënë nevonḡ baggëb bevonḡ paya vu venë soḡek.

¹² Log bë avëh ti nidëlin regga megevuu na, log na mejaḵ vu maluh ngwë natu regga, og avëh sënë nevonḡ baggëb.”

Yesu Jom Rak In Hurmahen

(Mt 19:13-15; Lk 18:15-17)

¹³ Lob mehö la deḵo hurmahen mahen medeyam vu yi in bë gebë nema jaḵ sir, loḵ yi hur maluh deruuk sir.

¹⁴ Loḵ Yesu lë bë denevonḡ nebë sënë, lom ahë sengën genër vu sir bë, “Ham gwevonḡ hurmahen denam vu sa, ham su gwërin sir! In alam sën ayoj neyam timu vu sa nebë hurmahen, og rëḵ demedo doḵ Anutu-yi-nyëḡ.

¹⁵ Sa nanër vu ham yönon nabë: Bë mehöti sën su ayo na timu vu Anutu-yi-nyëḡ nabë hurmahen rë lo, og su yoh vu bë doḵ na rë.”

¹⁶ Lom mëm neḵo hurmahen rak menetabuu sir, log bë nema rak sir gejom rak vu Anutu in sir bë semu sir.

Mehö Los Bengö-ggoreksën Ti

(Mt 19:16-30; Lk 18:18-30)

¹⁷ Yesu kedi in bë na jaḵ, loḵ mehöti seröḡ meyam ggërin yi geyun lus vu yi, log loḵ tepëḵ in bë, “Tatovaha! Hong mehö nim vesa anon! Sa gevong nabë va in sa medo malaḡ-tumsën degwata los degwata?”

¹⁸ Loḵ Yesu loḵ tepëḵ yah vu yi bë, “Gënër sa bë sa nig vesa in va? Yiḵ Anutu yö timu nivesa!

¹⁹ Gerak Anutu yi horek sënë ni nebë: Su gengis mehönnon medenadiik! Su gwevonḡ baggëb! Su gegodeḵ ngaa! Su genanër gagek kuungsën jaḵ mehö ngwë! Su gwekuung in mehönnon gegebo hir ngaa vër! Gegurek amam lu atam babuj!”

²⁰ Lob mehö sënë nër yah vu Yesu bë, “Tatovaha! Sënëḵ sengo nahën hurmahen log sa nesepa loḵ horek pin sënë, rot beverup gwëbeng sagi.”

²¹ Lob Yesu lë yi bahë ving yi, lob nër vu yi bë, “Gengaa ti nahën! Gena gwevonḡ hong kupeḵ pin na bemehönnon debaḡo, lob gwevonḡ monë sën gweḵo jaḵ lo na vu alam sën denerak vu in ngaa lo. Gwevonḡ nabë sënë, log mëm genam gesepa sa, gemëm hong kupeḵ nivesa rëḵ gëp vu yagek.”

²² Mehö sënë ngo gagek sënë, lom mala seluh geyah meya los ayo maggin in yi kupeḵ ngahiseḵë rot.

²³ Lom Yesu mala ḵo loḵ sir, log nër vu yi hur maluh bë, “Alam sën hir kupeḵ ngahiseḵë lo bë dedoḵ na Anutu-yi-nyëḡ, og rëḵ debimengin.”

²⁴ Lob yi hur maluh delëḵ mederanga nemaj in yi gagek sënë, loḵ Yesu nër yah ggökin vu sir bë, “Naluḡ lo! Alam bë dedoḵ na Anutu-yi-nyëḡ, og rëḵ huk böp vu sir.

²⁵ Nabë kamer ti gurek na rureḵ len, og yiḵ huk böpata rot, rëḵ mu nabë mehö-los-bengö-ggoreksën ti gevongin nabë doḵ na Anutu-yi-nyëḡ, og sakaḵ huk böpata rot kesuu.”

²⁶ Lob yi hur maluh ḵenuj ya in, geyö deloḵ tepëḵ vu sir bë, “Om maḵ re yoh vu bë rëḵ na medo mala-tumsën-a?”

²⁷ Lob Yesu gët sir genër bë, “Mehönnon su deyoh vu bë degevong beyö demedo malaj-tumsën rë, gaḵ Anutu yö yoh vu bë gevong. In Anutu yoh vu bë gevong ngaa pin.”

28 Loḵ Pita nēr yah vu yi bē, “Gwelè! He hevu he ngaa pin ya gehè yam medo nesepa hong!”

29 Lob Yesu nēr bē, “Sa nanēr vu ham yönon nabè mehöti sèn gevuu ben gari losho avèhnö lo, gata losho ama genalu lo geyi dob, in sa los sa Bengö Nivesa sèn lo,

30 og vu buk sènè rēḵ geko mehödahis jaḵ gēp alam nemadvahi doḵ nah yi beggang gari lo avèhnö lo, ata lo nalu lo, geyi dob. Log rēḵ geko vanè geving, gevu Buk-tamusèn rēḵ medo mala-tumsèn degwata los degwata.

31 Rēḵ mu alam ngahijsekè vu muginsèn, rēḵ nom denatu alam tamusèn, galam ngahijsekè vu tamusèn rēḵ nah denatu muginsèn.”

Yesu Nēr Netu Beron Löö Bē Rēḵ Nadiiḵ Nabè Sènè
(Mt 20:17-19; Lk 18:31-34)

32 Lob detetuu aggata beya deverup in bē dena Yerusalem. Yesu mugin meya, lob yi hur maluh newaj narak, galam sèn denesepa yi lo deneggöneng in sir. Loḵ Yesu supin sir nemadluho-bevidek-luu lo ggök yahin benēr ngaa sèn rēḵ natōḵ vu yi lo rangah vu sir.

33 Bē, “Ham ngo! Gwëbeng hil narak menaya Yerusalem, lom mēm rēḵ degetung Mehönon Nalu doḵ na alam-deneḵo-seriveng hir ggev lo los alam-horek-yi lo nemaj, lom rēḵ degevong gageḵ vu yi bedenänēr nabè nadiiḵ, log degevong doḵ na alam-yu-ngwë nemaj

34 in depelè yi gedepesuv nyēj ḵos jaḵ yi gedebeek yi jaḵ aggis, log mēm dengis yi menadiiḵ. Gebuk natu löö loḵ kedi jaḵ nah gökin.”

Yakobus Luho Jon Hir Tepëḵ
(Mt 20:20-28)

35 Lob Sebedi nalu Yakobus luho Jon verup deya vu Yesu medelok tepëḵ vu bē, “Tatovaha! Alu bē ḵetaḡ gageḵ ti vu hong in gwevong vu aluu.”

36 Loḵ Yesu loḵ tepëḵ yah vu luho bē, “Melu kwamin nevo bē sa gevong nabè va vu meluu-a?”

37 Loḵ luho denēr yah bē, “Genänēr vu aluu in tamusèn sèn rēḵ gemedo los nim wëëḵ böpata gevunek vunek yaḡek yi lo, og mēm alu natu hong gadu bemedo kwebem vahi vahi. Aluu ngwë medo nemam vesa, gengwë medo nemam ḵēj.”

38 Rēḵ Yesu nēr yah vu luho bē, “Meluu dugin gageḵ sèn melu nekwetag in vu sa-è degwa! Ma melu yoh vu bē melu rēḵ nanum doḵ kap* sèn sēḵ nanum doḵ lo? Ma melu yöh vu bē rēḵ jipek bēl* nabè sèn sēḵ jipek doḵ lo?”

39 Loḵ luho deyoḡekin bē, “Alu ayoh vu!”

Lob mēm Yesu nēr vu luho bē, “Melu nēr yönon! Kap* sèn sēḵ nanum doḵ lo, og melu rēḵ nanum doḵ, gemelu rēḵ jipek bēl nabè sèn sēḵ jipek lo.

40 Rēḵ mu mehö sèn rēḵ medo gēp sa nemag vesa, gemehö sèn rēḵ medo sa nemag ḵēj lo, og su neggēp vu sa rē. Gaḵ alam sèn Amag yö ggooin sir raḵ lo, sèn rēḵ demedo doḵ.”

41 Lob sir nemadluho denḡo luho hir gageḵ sènè, lob ahēj sengen vu Yakobus luho ari Jon.

42 Rēḵ Yesu supin sir genēr vu sir bē, “Ham raḵ alam dahis nij bē hir alam sèn denegin sir lo, og denēḵo sir raḵ vu hir alam, gehir alam böp denedeginengin hir alam raḵ horek ngahi.

43 Rēḵ mu ham, og ham su gwevong nabè sènè. Gaḵ bē ham ti gevongin nabè natu ham mehö böp ti, og gevong ngaa nabè sèn tu ham hur in doḵ vu ham,

44 log bē ham ti gevongin nabè natu ham mehö muginsèn ti, og gevong ngaa nabè sèn yi mehö meris lo, begevong huk nyēmasèn vu ham pin.

* 10:38: Yesu nēr maggin sèn vongin natōḵ vu yi, rēḵ peggin gageḵ raḵ ripeksèn bēl.

⁴⁵ In Mehönon Nalu yik nebë sënë. Su yam in bë mehönon pin degevong huk mededok vu yi rë, gaq yam in bë gevong huk vu mehönon pin los nadiik dok nah alam ngahisekë bej in geqo sir nah vu Anutu.

Mehö Mala Kenod Bartimaius Mala Nivesa Raq
(Mt 20:29-34; Lk 18:35-43)

⁴⁶ Yesu losho yi hur maluh ya detok ya Yeriko gedekesuu medeneya. Geyi hur maluh losho alam ngahisekë deneya ving yi. Lok ya verup detok vu Timaius nalu Bartimaius mala kenod menedo lok aggata nenga, bemedo neketag monë lu ngaa vu alam bë dedok vu yi.

⁴⁷ Lob ngo Yesu Nasaret bengö nebë verup, lob tahi ya niwëek bë, “Yesu! Davit*-yi-mewis hong! Kwam gevongin sa!”

⁴⁸ Lok alam pin saga depetupek rak yi medenër bë aye nama. Rëk ma gepasang netahi niwëek rot bë, “Davit*-yi-mewis! Kwam gevongin sa!”

⁴⁹ Lob Yesu nare benër vu sir bë, “Nabë nam!” Lob detahi yam bedenër vu bë, “Ayom sepëp jak! Tahi hong, om kwedi jak megena vu!”

⁵⁰ Lob selevekin yi röpröp sën bom yi lok lo ya, gekedi pesöng meya vu Yesu.

⁵¹ Lok Yesu lok tepëk vu yi bë, “Gevongin bë sa gevong va vu hong-a?” Lok mehö sën mala kenod lo nër yah vu bë, “Mehöböp! Sa bë gwevong sa malag natum in sa galë nyëg gökin!”

⁵² Lom mëm Yesu nër vu yi bë, “Om gena! Ayom yam timu vu sa, om vong bemalam nivesa rak!” Lob pevis menelë nyëg, lok mëm tetuu aggata metamuin Yesu.

11

Yesu Lok Ya Yerusalem Lob Alam Deqo Yi Raq
(Mt 21:1-11; Lk 19:28-40; Jn 12:12-19)

¹ Lob ya deverup dus vu Yerusalem meya deto Betpage los Betania ggëp Këdu Kële-oliv, lob vong yi hur maluh luu deya,

² genër vu luho bë, “Melu na beggang-bu ti sën melu malamin neya agu. Lob melu na berup aggatavi lok melu rëk gwelë nabë deseyu dogi nalu ti menare lok sagu. Dogi nalu ti sën su mehöti rak wirek rë geyö nahën nare, lob melu kwevelekin begweli nom.

³ Genabë mehöti bare gelë meluu, bedok tepëk vu meluu nabë, ‘Melu nevong va saga?’ og melu nanër nah vu nabë, ‘Mehöböp bë jak mena!’ lob mëm rëk gevong nam pevis.” Nër vu luho nebë saga, log vong luho ya.

⁴ Luho deya lob detok vu dogi nalu yoh vu sën nër lo. Deseyu melok nare aggatavi benare rangah lok aggata böp, lom luho dekevelekin.

⁵ Galam vare denelë luho, lob delok tepëk vu luho bë, “Melu gwevong va vu dogi nalu saga sën melu nekwevelekin-ë?”

⁶ Rëk luho denër Yesu aye vu sir, lom mëm delëin dogi ya vu luho.

⁷ Lob luho deli dogi nalu yah verup vu Yesu, log delah hir röpröp rak demi, log mëm Yesu rak ya nedo.

⁸ Lob alam ngahisekë dekah hir tob medevah lok aggata, gesir vahi deneserög medeneya aggata vahi vahi medenesap kapah medenevah aggatata ving, geYesu nerak dogi meneggök.

⁹ Lob alam sën denemuin gesën denetamuin yi lo denepisek in medenetahi bë, “Hosana!

Anutu gevong semusemu vu mehö sën neyam los Mehöböp niwëek.

¹⁰ Anutu semu hil kenud Davit yi buk sënë, sën vongin nom berup vu hil gökin. Om hil gaqo Anutu arë jak na vavunë!”

11 Lob Yesu ya metök ya Yerusalem belok ya Anutu yi dub-vabuung-böp beko lok belë ngaa pin, lok hes mala ggovek ya lom losho yi hur maluh nemadluho-bevidek-luu lo to deyah dobnë medeyah medeya Betania.

*Yesu Terot Kele Pik**

(Mt 21:18-19)

12 Heng to lob sir vu Betania medeyam lom diikahë,

13 lob nelë kele pik* ti nare adingnë geris ngahisekë rot, lob ya dus in bë sero anon. Ya deverup vu lom lë rëk ris meris ganon ma, in yi buk nahën gesu nesis anon rë.

14 Lob nër vu kele bë, “Su rëk gengis anom bemehönon dega gök nahin rë!” Geyi hur maluh vare denengo nebë sënë.

Yesu Tii Alam Sën Denebago Ngaa Lok Dub-vabuung-böp Lo

(Mt 21:12-17; Lk 19:45-48; Jn 2:13-22)

15 Yah deverup Yerusalem, lob lok yah Anutu yi dub-vabuung-böp ggökin, lob tii alam sën denevong huk bagosën lok lo. Log keyovekin alam sën denepekwe* monë lo hir tevor, los alam sën denetung nuung in bë alam debago bedebesi natu hir seriveng lo hir sëa.

16 Log nërin mehönon pin bë su degeko hir ngaa medenah medenom nabë aggata dok dub vabuung.

17 Log nër vu sir bë, “Gagek neggëp lok Anutu-yi-kapiya nebë:

‘Sa beggang og rëk denanër nabë beggang-jom-raksën-yi
in mehönon vu dob pin denajom jak dok.’

Rëk ham vong beyah tu alam hodek bej waak vunsën rak.”

18 Lob alam-deneko-seriveng hir ggev losho alam-horek-yi sën dengo bë Yesu nër gagek nebë sënë lob desero aggata in bë dengis yi menadiik. In deneggöneng in yi, in alam pin avij netök in yi gagek bemedo denengo.

19 Nebë saga lob hes luk ya lob devuu Yerusalem ya gedeyah.

Yesu Nër Gagek Rak Kele Pik Meransën*

(Mt 21:20-22)

20 Lob monbuk lok yom deverup, lok delë kele pik* sënë bë meran ya. Ris meran gegega gilin gebebov ya.

21 Lob Pita kwa vo Yesu yi gagek menër vu bë, “Tatovaha! Gwelë! Kele pik* sën geterot lo meran bebebov ya!”

22 Lok Yesu nër yah vu sir bë, “Ham gwevong geving Anutu!

23 Sa nanër vu ham yönon nabë: Bë mehöti nanër vu kedu sënë nabë, ‘Kwedi gwetë hong duk na loo vuheng!’ gesu medo ayo luu luu rë, gak gevong geving nabë yi gagek sënë rëk anon jak, og rëk anon jak.

24 Om sa nanër vu ham nabë: Ngaa sën genejom rak megenekwetag in vu Anutu lo, og gwevong geving yi nabë rëk gweko anon, og rëk bo vu hong yönon.

25 Log nabë ham bare najom jak na vu Anutu, rëk ham ahëmin sengën neggëp vu mehö la, beham kwamin nevo nebë devong ngaa nipaya vu ham, og ham dahun hir ngaa nipaya sën lo na benama na verök yi, geham su kwamin bo gök nahin. Ham gwevong nabë saga, og mëm ham Amamin sën nedo yagek lo rëk dahun ham hömin ngaa nipaya na geving.

26 [Gak nabë ham su dahun hir ngaa nipaya na rë, og ham Amamin sën nedo yagek lo su rëk dahun ham ngaa nipaya na rë, gak yö rëk gëp vu ham.]”

Delok Tepëk Bë Re Vo Arë Böp Los Niwëek Vu Yesu

(Mt 21:23-27; Lk 20:1-8)

27 Lob ya detök yah Yerusalem lob neko lok Anutu yi dub-vabuung-böp lo ggökin, lob alam-deneko-seriveng hir ggev, galam-horek-yi los alam teta detök vu yi.

²⁸ Lob delok tepək vu yi bē, “Re vo niwëek vu hong benër bē gwevong huk nabë sënë? Re ggooin hong rak-a?”

²⁹ Loḵ Yesu nër yah vu sir bē, “Kë, om sa bē dok tepək in gagek ti nöḵ vu ham rë, loḵ nabë ham nanër nom, og mëm sëḵ nanër mehö sën ggooin sa rak in bē sa gevong huk agi nöḵ vu ham.

³⁰ Ham nanër gagek sënë vu sa rë nabë: Jon neripek alam, og yam vu yagek, ma, sepa loḵ mehōnon vu dob kwaj?”

³¹ Lom yö yah denesap sir rak medenenër vu sir nebë, “Bë hil nanër nabë yam vu yagek, og rëḵ dok tepək nom nabë, ‘Rëḵ nebë va sën ham su vong ving yi rë-ë?’

³² Log nabë hil nanër nabë sepa loḵ mehōnon vu dob kwaj...?” Rëḵ su yoh vu bē denanër gagek sënë rë, in deneggöneng in alam sën vare denengo lo bē rëḵ dengis sir. In alam pin kwaj nevo Jon bē yi mehō-nenër-gagek-rangahsën ti yōnon.

³³ Lom denër yah vu Yesu bē, “He duḡin degwa-o!” Loḵ Yesu nër yah vu sir bē, “Nebë saga, om sa su rëḵ nanër mehö sën ggooin sa rak lo vu ham rë!”

12

Yesu Peggirin Gagek Rak Alam Nij Paya Denegin Huk Wain (Mt 21:33-46; Lk 20:9-19)

¹ Lob Yesu nër gagek peḡgirinsën ti vu sir bē, “Mehöti varoh huk wain ti, gejegelin gelöng netu heek, log semu nyëḡ ti in napip wain anon dok. Log lev beggang ading ti sën debare jaḵ medemalajin wain lo. Loḵ tum vo huk sënë loḵ ya mehö la nemaj in bē degegin, loḵ mëm anon vahi natu yiyi gevahi natu hej. Ggovek log tah yi ya meya nyëḡ ading ti meya nedo.

² Gebuk sën wain anon nemoneḵ lo dus rak, lob huk ala sënë nevong yi hur ti ya vu mehōnon sën denegin huk lo, in bē geḵo yi wain anon vahi.

³ Rëḵ dejom yi ahon medeveek yi gedevong yi yah meya nema meris.

⁴ Loḵ huk wain ala lo vong yi hur ngwë yah ggökin, loḵ desis yu rak begö, bedevong paya vu yi rot.

⁵ Lom yik vong hur ngwë ya, loḵ desis yi mediik ya; genevong yi hur ngahiseḵë deya ggök ggökin nebë saga, lob deneveek vahi, gedenesis vahi medenediik.

⁶ Nebë saga lob yi hur pin maya geyik nalu perurek timu sën ahë neving yi rot lo nahën nedo ving yi. Lom kwa vo nebë, ‘Sa nalug sënë, om rëḵ degurek babu!’ lom vong yi ya rak neggëp hus.

⁷ Rëḵ alam sën denegin yi huk lo, yö denër vu sir nebë, ‘Mehö sënë rëḵ dok nah ama ben beḵo yi ngaa pin, om ham-o! Hil angis yi menadiik gehuk sënë natu hil ngaa!’

⁸ Lom dejom yi ahon medesis mediik, log detë yah dobnë.

⁹ Nebë saga, om huk wain ala sënë maḵ rëḵ gevong nabë va vu sir-a? Rëḵ na bekevoh alam sën denegin yi huk lo bemalaj nama na veröḵ yi, log mëm gevong huk sënë vu alam mewis la medegegin.

¹⁰ Ma maḵ ham su tevin gagek sën neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo rë? Nebë: ‘Alam sën denelev beggang lo nij lëlin gelöng ti sënë.

Rëḵ mu sënë netu gelöng niwëek beggang nyëḵetu yi.

¹¹ Mehöböp vong sënë

lom he halë bē nivesa rot!’ ”

¹² Lob alam Yuda hir ggev derak ni bē nenër gagek peḡgirinsën rak sir, lom devong in bē denaduu yi na ḵarabus, rëḵ deggöneng in alam ngahiseḵë sën denedo lo, lom devuu yi gedeyah medeya.

Yesu Vong Gagek Rak Alam Rom Hir Mehö-los-bengö Sisar Yi Monë-takës-yi (Mt 22:15-22; Lk 20:20-26)*

13 Lob devong Parisai* la losho Herot* yi alam la to deya vu Yesu in bë deseggi yi, in bë nabë nanër gagek ti paya, og denajom yi ahon nabë sën mehõnon denesis soḵ loḵ lek lo.

14 Ya deto vu yi lom deloḵ tepëḵ vu bë, “Tatovaha! He raḵ nim bë hong mehõ niröp, gesu genehõneng in mehõnon megenër gagek yah nenga rë! Gesu genehõneng in alam malaj rë, gaḵ genenër gagek neggëp ti vu alam meris gevu alam los arëj ving, log genatateḵin Anutu yi gagek vu alam los anon mu. Om genanër vu he rë nabë hil getë takës na vu alam Rom hir mehõ-los-bengö Sisar* ma nama? Hil rëḵ getung ma hil su rëḵ getung rë?”

15 Rëḵ Yesu raḵ nij bë kwaj luu, lom nër vu sir bë, “Ham neseggi sa in va? Ham gweḵo monë gahis ti nam sa galë rë!”

16 Lom deḵo ti ya vu, loḵ loḵ tepëḵ vu sir bë, “Re ḵenu los arë sën raḵ neggëp agi?” Rëḵ bë, “Sisar*!”

17 Lom Yesu nër vu sir bë, “Om ham gwevong Sisar* yi ngaa nah vu Sisar*, log Anutu yi ngaa og ham bo nah vu Anutu!” Lob tum delëḵ rot gavij netoḵ in nër gagek sënë los kwa.

Hil Medo Malad-Tumsën Nabë Va?
(Mt 22:23-33; Lk 20:27-40)

18 Alam Sadukai* denenër bë alam-diiḵsën og su rëḵ deḵedi jaḵ nah rë. Lob sir la deya vu Yesu medeloḵ tepëḵ vu yi bë,

19 “Tatovaha! Moses kevu horek sënë vu hil meneggëp bë, ‘Bë mehõti ari ti nadiiḵ geyi alov nedo, rëḵ mu luho su deḵo naluj rë, og mëm ari geḵo yi alov natu venë meluho degeḵo naluj vu ari sën diiḵ lo’.

20 Lob hur magëm ti losho ari lo, sir nemadvahi-bevidek-luu denedo, lob arij aguu ḵo avëh,

21 loḵ diiḵ geluho su deḵo naluj rë. Lom tum ari amon ḵo yi alov, rëḵ luho su deḵo naluj rë, log amon diiḵ ving. Log gwee nebë saga, ḵo alov rëḵ diiḵ geluho naluj ma. Beyiḵ sir pin devong nebë sënë metoḵ ya arij meggi, gesir pin naluj ma.

22 Log avëh sënë diiḵ raḵ neggëp hus.

23 Om genanër nabë najeeng sën mehõnon diiḵsën deḵedi jaḵ nah lo, og avëh sënë rëḵ natu arij ti tena venë? In sir pin deḵo avëh timu saga netu venëj.”

24 Loḵ Yesu nër yah vu sir bë, “Ham dugin Anutu yi gagek sën neggëp loḵ yi ḵapiya lo, geham dugin Anutu niwëëḵ ving.

25 Vu Buk-tamusën sën mehõnon diiḵsën deḵedi jaḵ nah lo, og maluh su rëḵ degeḵo avëh rë, gavëh su rëḵ deḵaḵ maluh rë. Gaḵ rëḵ demedo nabë angër lo vu yaḵek.

26 Gagek sën mehõnon diiḵsën deḵedi jaḵ nah lo, maḵ ham su tevin ḵapiya sën Moses kevu lo rë? Sën nengwah medo netum loḵ ḵele yu dabun ti log Anutu nër vu Moses bë, ‘Sa Abraham yi Anutu sa, gIsaak yi Anutu sa, geYakop yi Anutu sa!’

27 Nabë alam-diiḵsën denadiiḵ bemalaj nama na veröḵ yi, og su yoh vu bë nanër nabë löõho hir Anutu yi rë. Gaḵ löõho denedo malaj-tumsën, in Anutu og alam malaj vesa los malaj-tumsën hir Anutu yi. Rëḵ ham nekwetul loḵ.”

Horek Böp Sën Kesuu
(Mt 22:34-40)

28 Lob alam-horek-yi ti verup mengo bë denesap sir nebë sënë, lob nengo bë Yesu nër gagek los kwa vu sir lom loḵ tepëḵ vu yi bë, “Horek ti tena sën kesuu horek vahi pin-a?”

29 Loḵ Yesu nër yah bë, “Horek sën kesuu lo nebë: Hong Israel! Gwengo rë! Anutu sën hil Mehöböp lo, yiḵ Mehöböp perurek timu,

30 om ahëm geving Mehöböp hong Anutu los ayom dahis. Kenum natu yi ngaa, gekwam los dahis na vu yi timu, gahëm geving yi los nim wëëḵ pin.

³¹ Lob horek böp ngwë sën netu luu nebë: Ahëm geving alam sën denedo dus vu hong nabë sën ngo ahëm neving hong lo. Behorek ngwë su kesuu horek luu sënë rë!”

³² Loḵ mehö-horek-yi sënë nër yah vu yi bë, “Genër niröp, tatovaha! Genër yönon nebë Anutu yö timu, gAnutu ngwë su nedo rë.

³³ Log bë hil ahëd geving yi los ayod dahis gehil kwad los dahis na vu yi timu, gehil ahëd geving yi los nid wëëk, log hil ahëd geving alam sën denedo dus vu hil lo nabë sën hil ngo ahëd neving hil, og mëm ngaa sënë kesuu seriveng sën hil nehetung medenevesi vu Anutu lo los seriveng vahi pin.”

³⁴ Lom Yesu ngo bë mehö sënë nër gägek los kwa lom nër vu bë, “Su genedo ading in Anutu-yi-nyëg rë!” Lob tum alam pin deggöneng in sir gesu deloḵ tepëḵ yah vu Yesu in gägek ngwë rë.

Yesu Loḵ Tepëḵ In Davit Nalu
(Mt 22:41-46; Lk 20:41-44)

³⁵ Loḵ tum Yesu medo nenër gägek vu mehönon loḵ Anutu yi dub-vabuung-böp, loḵ loḵ tepëḵ bë, “Nebë va sën alam-horek-yi denenër Mehö sën Anutu ggooin raḵ in bë geḵo hil nah lo bë degwa vu Davit*-ë?”

³⁶ Anon Vabuung vo kwa vu Davit menër bë:

‘Mehöböp nër vu sa Mehöböp nebë,
“Gemedo sa nemaḡ vesa gevu tamusën
og sëḵ getung alam sën denelë hong paya lo
dedoḵ na vaham gebinë!” ’

³⁷ Yi degwa vu Davit*, loḵ nebë tena sën Davit nër yi bë yi Mehöböp-ë?” Lob alam ngahiseḵë rot denengö yi gägek bekwaj vesa.

Yesu Nër Alam Horek Yi
(Mt 23:1-36; Lk 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Lob lev horek vu sir bë, “Ham gwëgin ham in alam-horek-yi. In ahëj neving bë dejöp tob ading nivesa vesa, log ahëj neving bë alam debengwëng vu sir bedegeḵo arëj jaḵ doḵ alam tabaak,

³⁹ gahëj neving bë demedo lël mala doḵ dub-supinsën-yi los jaḵ na dega nos namugin gëp nyëg-nos-böp-yi.

⁴⁰ Alam sënë su kwaj nevongin avëh alov rë, gaḵ deneggodeḵ hir ngaa, log denejom raḵ hus ading meris mu raḵ alam malaj. Om nyëvewen rëḵ natöḵ vu sir mekesuu rot.”

Avëh Alov Ti Tung Seriveng
(Lk 21:1-4)

⁴¹ Log Yesu to nedo dus vu keröng sën denetung monë seriveng loḵ vu Anutu lo, benelë alam sën denetung lo. Lob lë mehönon los bengöj-ggoreksën ngahiseḵë gedenetung monë böpata loḵ ya keröng,

⁴² log avëh alov ti hen monë ma, lob yik ḵo monë mahen ḵöḵ luu mu beto metung luk ya ving. Monë ḵöḵ luu sënë yoh vu bë nah natu toea ti.

⁴³ Lob Yesu supin yi hur maluh lo ya menër vu sir bë, “Sa nanër vu ham yönon nabë: Avëh alov ti sënë tung seriveng böpata rot kesuu seriveng pin sën alam denetung loḵ ya keröng-seriveng-yi lo.

⁴⁴ Senër nebë sënë in sir mehönon los bengöj-ggoreksën behir ngaa ngahiseḵë nedo vu sir, gaḵ sën denetung lo og yik metes. Gaḵ avëh sënë og su hen vahi nedo rë, rëḵ yö keyoveḵin keröng ahë degwa raḵ metung yi ngaa pin tu seriveng gehen monë nos yi ma.”

13

Yesu Nër Bë Dub Vabuung Rëk Kevoh Na

(Mt 24:1-2; Lk 21:5-6)

¹ Yesu vu dub-vabuung-böp ayo meluk yom, lob yi hur maluh ti nër vu yi bë, “Gwelë, tatovaha! Delev dub sënë raq gelöng malangeri gedub böpata benivesa rot!”

² Lob Yesu nër vu bë, “Gëlë beggang böp böp sën delev raq gelöng agi? Su rëk degönengin gelöng ti gejak medo ngwë vavunë rë. Gak rëk dekevoh pin medegetë geto jeggin jeggin.”

Nivanë Nyëmuğinsën

(Mt 24:3-14; Lk 21:7-19)

³ Yesu ya nedo raq Kedu Kele-oliv, gAnutu yi dub-vabuung-böp nedo vahi yi, loq Pita losho Yakobus lu Jon gAndreas bedeya vu yi medeloq tepëk bë,

⁴ “Genanër vu he nabë ngaa sën genër lo rëk anon jak doq buk tena? Geva rëk tato vu he nabë ngaa sënë vongin natök nam-a?”

⁵ Lob Yesu nër vu sir bë, “Ham gwegin ham in mehö la rëk detetuhin ham!”

⁶ Alam ngahisekë rëk denam medenanër sarëg jak nah sir nabë, ‘Mehö sën lo, yik sa sënë!’ Lob rëk detetuhin alam ngahisekë medenah vu sir.

⁷ Log ham rëk gwengo begö bengö galam denanër jeggin jeggin nabë vongin berup, og ham su newamin jak, in ngaa nebë sënë yö rëk nam, gak Buk-tamusënek yö rëk nahën.

⁸ Lob alam dob ngwë rëk dekedi belosho alam dob ngwë dengis sir, gemehö-los-bengö ngwë losho yi alam rëk dekedi belosho mehö-los-bengö ngwë losho yi alam dengis sir. Log jemapi rëk gee jak dob la, gemeyip gevong mehönon vu dob la. Ngaa sënë nebë nivanë sën avëh denevimeng in degeko naluj lo.

⁹ Om ham gwegin ham nivesa. In rëk degetung ham doq na kaunsor lo nemaj, gedebeek ham doq dub-supinsën-yi, geham rëk bare kiap böp losho alam-los-bengöj böp malaj in sa alam ham, lob ham nanër sa rangah vu sir,

¹⁰ geham nanër Bengö Nivesa rangah na menoh vu mehönon pin sën denedo dobë namugin rë, loq mëm buk govek na.

¹¹ Lob bë denaduu ham medegeli ham na karabus medegevong ham bare kot, og ham su newamin jak pevis nabë, ‘Sëk nanër nabë va?’ Ma! Gak doq buk saga ham rëk nanër noh vu gagek sën Anutu yö rëk gevong vu ham lo. In ham su ngo rëk kwamin bö gagek sënë benanër rë, gak Anon Vabuung yö rëk gevong gagek sënë vu ham beham nanër.

¹² Lob alam rëk degevong arij lo doq na alam-begö-yi nemaj medengis sir medenadiik, log amaj rëk degevong naluj nabë, gehurmahen rëk degevong amaj los ataj doq na hir alam-begö-yi nemaj medengis sir nadiik, log alam pin rëk ahëj sengën vu ham in sa alam ham.

¹³ Log mehönon sën denajom sa ahon medemedo los nij wëek rot menatök na buk sën denadiik lo, og rëk Anutu geko sir nah vu yi.”

Yesu Nër Bë Nivanë Böpata Rot Rëk Berup

(Mt 24:15-28; Lk 21:20-24)

¹⁴ “Lob bë ham gwelë ngaa vabuung degwa nipaya bare doq nyëg ti sën su yoh vu bë bare doq rë lo begevong paya vu, og alam sën denedo distrik Yudea lo debeya medena kedu pevis. (Bë mehöti natevin kapiya sënë, og yö kwa bö gagek sënë mejak ni rë!).

¹⁵ Bë mehöti jak na sewah jak yi beggang yu tamangsën vavunë megeko ayöong doq buk saga, og su rëk doq nah geko yi kupek lu ngaa doq beggang ayo rë, gak rëk beya mena pevis.

¹⁶ Log bë mehöti na medo huk anon, og su rëk pekwë menah beggang in geko yi röpröp ayöong yi lu ngaa rë, gak rëk beya mena pevis!

¹⁷ Log gëpin avëh sën naluj nare loq ayoj lo, gesir sën nahën denevo rur vu naluj lo doq buk saga.

18 Om ham najom jak nabë ngaa sënë su natök vu ham dok kwev-ayööng-nikul-yi.

19 Yönon, dok buk saga og rëk maggin böpata rot. Maggin nebë sënë su neggëp wirek vu buk sën Anutu tung ngaa pin lo rë, rot beberup gwëbeng sagi. Log su rëk maggin nabë sënë berup vu dob sënë gökin nah vu tamusën rë.

20 Lob nabë Mehöböp su kwa bo nabë bepul buk saga dus rë, og mehöti su rëk medo vesa rë. Rëk mu kwa nevo yi alam sën ggooin sir rak lo, om rëk bepul buk los maggin saga dus.

21 Dok buk saga nabë mehö ngwë nanër vu ham nabë, 'Ham lë! Yik Kerisi* sënë!' ma nanër nabë, 'Gwelë! Yi saga!' og ham su gwevong geving hir gagek.

22 In Kerisi-kuungsën la los alam denenër gagek kuungsën rangah la yö rëk deked bedegevong huk los niwëek aggagga, gedegevong ngaa böp böp, lob nabë deyoh vu og rëk degeko alam sën Anutu ggooin sir rak lo nah vu sir. Rëk mu su deyoh vu rë."

*Yesu Nër Bë Mehönon Nalu Rëk Nom Dob
(Mt 24:29-31; Lk 21:25-28)*

23 "Om ham gwegin ham. Senër gagek sënë pin mugin vu ham in bë ham jak ni bekwamin bo.

24 Ngaa maggin saga govek na rë, loḵ mëm
'hes malakenu dok
gekwev su rëk natum rë,

25 gebetuheng rëk geto in yagek,
gengaa los niwëek pin vu yagek rëk desasukin sir.'

26 Lom dok buk saga rëk degelë Mehönon Nalu medo dok beggob ayo menom los niwëek böpata gevunek vunek yagek yi.

27 Lob rëk gevong beyi angër dena dengupin yi alam sën ggooin sir rak tu yi alam lo noh vu nyëg pin. Vu dob vuheng atov mena menoh vu dob nenga lubeluu."

Yesu Tatekin Gagek Rak Go
(Mt 24:32-35; Lk 21:29-33)*

28 "Ham kwamin bo jak go* rë. Bë purpur berup ngu, og ham neraḵ ni bë go* vingin nabung beham dev jak na jök.

29 Om nabë ham gwelë ngaa pin sënë anon jak, og mëm ham jak ni nabë Mehönon Nalu yam dus rak benare aggata avi.

30 Sa nanër vu ham yönon nabë: Mehönon pin su rëk malaj nama na verök yi rë, log ngaa pin sën agi rëk anon jak.

31 Yagek los dob rëk mala nama, gaḵ mu sa gagek su rëk mala nama na rë, yö rëk gëp degwata."

*Yesu Nër Bë Su Mehöti Rak Yi Buk Ni Rë
(Mt 24:36-44; Lk 17:26-30, 34-36)*

32 "Rëk mu ngaa sënë yi buk gehes mala, og mehönon pin dugin. Angër vu yagek dugin, geNalu dugin ving. Gaḵ Ama yö timu rak ni.

33 Om ham gwegin ham, bemalamin medo natum, in ham dugin buk sën rëk nam natök vu ham lo.

34 Gagek sënë nebë mehöti kedi rak beya nyëg ading ti, log nër vu yi hur bë degegin yi ngaa pin, log ya rak. Vong huk ggelek yoh vu sir ti ti genër vu mehö sën negin veluung avi lo bë bare gegin nivesa, gesu gëp.

35 Lob rëk ham nabë. Ham medo malamin natum in ham dugin buk sën beggang ala rëk nom lo. Rëk nom geto raggita, ma buk vuheng, ma sën kökrëeh nahën nesu lo, ma nyëg hengsën.

36 In rëk nom pevis menatök vu ham geham gwëp.

³⁷ Gagek sën senër vu ham agi, og yik senër vu alam pin bë ham medo malamin natum!”

14

Ggev Desap Sir Rak Bë Dengis Yesu
(Mt 26:1-5; Lk 22:1-2; Jn 11:45-53)

¹ Lob yik buk luu mu nahën in bë alam Yuda hir buk-vabuung-ggöksën-yi sën denegga brët sën yiist* nema in lo. Lob alam-deneço-seriveng hir ggev losho alam-horek-yi denesero aggata rot in bë denadëgek medenajom yi ahon. Denevong in bë denaduu yi gedengis menadiik.

² Loğ denër bë, “Hil su gevong doğ alam sën denegga nos böp agi malaj, in rëğ dedun böpata.”

Avëh Ti Rikin Marasin Rak Yesu Vu Betania
(Mt 26:6-13; Jn 12:1-8)

³ Log Yesu ya verup Betania benedo mehö sevuuknyë Simon ben. Denedo bemedo denegga nos, loğ avëh ti ko buayo ti beya beggang ayo vu sir. Dero buayo sënë rak gelöng alabasta* gewël reggu nivesa loğ nare. Wël nart sënë sën denerikin rak heljëng beyi monë böpata rot, rëğ avëh saga ko meloğ ya vu beberöp buayo rak gekeseh rak Yesu yu.

⁴ Rëğ alam la sën denedo ving sir lo ahëj sengën meyö denër vu sir bë, “Nevasap wël nivesa sënë in va?

⁵ Gağ nabë mëm mehöti bago wël sagi jağ K300 vu hil og mëm, in hil adoğ vu alam-kupek-masën jağ!” Gedenër avëh saga rot.

⁶ Rëğ Yesu nër vu sir bë, “Gëpin! Ham su nanër yi! Yö semu sa rak ngaa nivesa.

⁷ Gağ alam-kupek-masën og rëğ demedo noh vu buk geving ham gesu rëğ nama na rë, lob bë ham kwamin bo nabë ham doğ vu sir, og mëm ham yoh vu. Gağ sağ su rëğ medo geving ham hus ading rë.

⁸ Huk sënë yoh vu avëh sënë bë gevong. Rikin marasin sënë rak sa vorot in gero sa navig namugin in sëğ nadiik mededev sa.

⁹ Gesa nanër vu ham yönon nabë: Rëğ denanër Bengö Nivesa rangah na menoh vu dob pin bedenanër ngaa sën avëh vong vu sa agi geving, in alam pin degengo mekwaj bo.”

Yudas Nër Gagek Ya Nare Vorot Bë Rëğ Gevong Yesu Doğ Na Alam Yuda Nemaj
(Mt 26:14-16; Lk 22:3-6)

¹⁰ Lob Yudas Iskariot sën sir nemadluho-bevidek-luu lo ti ya vu alam-deneço-seriveng hir ggev in bë nanër Yesu rangah begevong doğ na nemaj.

¹¹ Dengo yi gagek sënë, lob ahëj nivesa medenër bë rëğ debago yi, lom mëm Yudas kwa nesero buk los aggata sën bë gevong Yesu doğ na nemaj lo.

*Yesu Losho Yi Hur Maluh Degga Nos Buk-ggöksën-yi**
(Mt 26:17-25; Lk 22:7-14, 21-23; Jn 13:21-30)

¹² Log buk vabuung sën alam Yuda denegga brët sën yiist* nema in lo yi buk muginsën verup ggovek ya. Yik buk sën denesis sipsip nalu ggöksën-yi loğ lo sënë, lob Yesu yi hur maluh ya deloğ tepëğ vu yi bë, “He na gero nyëğ vu tena in gegwa nos los reggu ggöksën-yi dok-a?”

¹³ Lob vong yi hur maluh luu ya genër vu luho bë, “Melu doğ na nyëğ böp Yerusalem, og mëm melu rëğ natöğ vu mehöti genakud bël doğ dëğ ti, lom melu tamuın mena.

¹⁴ Lob jağ na beggang ti, og melu nanër vu beggang saga ala nabë, “Tatovaha nër bë, “Sa beggang ayo vatëvëğ yi tena in sa los sa hur maluh lo aga nos los reggu ggöksën-yi dok-a?”

¹⁵ Loğ rëğ tato ayo böp ti sën detongin medero ggovek ggëp vavunë lo vu meluu, lom melu gwero nos los reggu vu hil doğ saga.”

16 Nër vu luho nebë saga, log luho deya raḵ medeloḵ ya Yerusalem meya detōḵ vu ngaa pin yoh vu sën nër lo, lob mëm luho dero nos los reggu ggöksën-yi loḵ beggang ayo ti saga.

17 Ggovek, log sehuksën lob Yesu losho yi hur maluh nemadluho-bevidek-luu lo verup deya beggang ti saga.

18 Lob nahën denegga nos los reggu, loḵ Yesu nër vu sir bë, “Sa nanër vu ham yönon nabë ham sën newa nos ving sa agi ti rëḵ gevong sa doḵ na alam sën denelë sa paya lo nemaj.”

19 Lom ayoj maggin mesir ti ti deneloḵ tepëḵ in yi mesepa loḵ bë, “Maḵ sa?”

20 Loḵ nër yah vu sir bë, “Yiḵ ham nemadluho-bevidek-luu sënë ti. Ham sën hil nedagoo brët loḵ gabum agi lo ti.

21 Mehönon Nalu rëḵ nadiik nabë sën dekevu meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya wirek lo, rëḵ mu gëp in mehöti sën rëḵ nanër Mehönon Nalu rangah vu alam bedengis yi lo. Ko nabë ata su geḵo yi-ḵa?”

Yesu Vo Pasa Mewis Vu Yi Hur Nyë Muginsën

(Mt 26:26-30; Lk 22:15-20; 1 Kr 11:23-25)

22 Nahën medo denegga nos, loḵ Yesu ḵo brët raḵ gejom raḵ in los ahë nivesa ya vu Anutu. Log debu bevo ggelek yoh vu sir genër bë, “Ham gweḵo nöḵ gwa! Sa reggos sënë!”

23 Log ḵo wain kap ti raḵ, gejom raḵ in los ahë nivesa ya vu Anutu, log vo vu sir pin medenum.

24 Log nër vu sir bë, “Sa ḵök sënë, sën sa ḵeseh loḵ yah mehönon ngahiseḵë in bë tato nabë gagek mewis sën sejoo in doḵ vu sir lo rëḵ anon jaḵ.

25 Sa nanër vu ham yönon nabë sa su rëḵ nanum wain nabë sënë gökin nah rë, rot bena berup doḵ buk sën sëḵ nanum wain agga ngwë doḵ Anutu-yi-nyëg.”

26 Ggovek log devong raro ti, log to deyah dobnë medeyah Ḵedu Ḵele-oliv.

Yesu Nër Bë Pita Rëḵ Dah Yi Vun

(Mt 26:31-35; Lk 22:31-34; Jn 13:36-38)

27 Deya raḵ lob Yesu nër vu sir bë, “Ham pin rëḵ gwevuu sa geham beya mena. In dekevu wirek meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya nebë:

‘Sa Anutu, sëḵ ngis sipsip alaj

log sipsip lo degevuu talë medena jeggin jeggin.’

28 Om rëḵ nabë saga, loḵ sëḵ ḵedi jaḵ nah gökin, lob sëḵ namugin mena distrik Galilea, loḵ ham rëḵ tamuin sa.”

29 Lom Pita nër yah bë, “Sir pin sënë og maḵ rëḵ degevuu hong gedebeya medena, gaḵ saḵ su rëḵ gevong nabë sënë rë!”

30 Lob Yesu nër yah vu yi bë, “Sa nanër vu hong yönon nabë pehi sënë og ḵöḵrëeh su rëḵ ngu beron luu rë, log rëḵ gedah sa vun beron löö!”

31 Loḵ Pita nër niwëek bë, “Seyoh vu bë sëḵ nadiik geving hong, gaḵ sesu rëḵ dah hong vun rë, gerëḵ nama veröḵ yi!” Lob yiḵ sir pin denër nebë sënë.

Yesu Jom Raḵ Loḵ Huk Ti Ggëp Getsemane

(Mt 26:36-46; Lk 22:39-46)

32 Lob Yesu losho yi hur maluh ya deverup nyëg ti sën denenër arë nebë Getsemane lo, lob nër vu sir bë, “Ham medo sënë, gesena najom jaḵ rë!”

33 Lob ḵo Pita geYakobus luho Jon medetah ya teka, loḵ ayo maggin rot gekwa ketuin yi.

34 Lob nër vu lööho bë, “Sayog maggin rot vongin bë sa nadiik, om melöö naḵööḵ medo sënë bemedo malamin natum begadu sa.”

35 Log tah teka, lob petev meneggëp dob, log jom raḵ meketag bë yoh vu, og Anutu gevong buk-maggin-yi sënë noh nenga in yi.

³⁶ Lob nër bë, “Aba-e! nebë Amag-e! Geyoh vu bë gwevong ngaa pin, om gweko ngaa maggin sënë vër in sa. Rëk mu su gesepa dok sa gagek, gak ngo kwam!”

³⁷ Loḵ yah meya vu lööho melë gedeneḡḡep yiing, lob nër vu Pita bë, “Simon, ḡëwëp-a? Su geyoh vu bë medo malam natum dus ti rë?”

³⁸ Ham gweḡin ham, beham malamin natum geham najom jaḵ nabë ngaa ti su kepe ham. Yönon, ham ayomin niyes rak, rëk mu navimin ni tebö!”

³⁹ Lob yah meya ketag vu Anutu beron ngwë ḡḡökin menër gagek timu nebë sën nër muḡin lo.

⁴⁰ Loḵ yom to vu sir ḡḡök yahin belë bë denegḡep yah, in malaj negḡep lo. Lom su deyoh vu bë denanër gagek ti nah vu yi rë.

⁴¹ Lom nevonḡ nebë saga netu beron löö, loḵ nër vu sir bë, “Ham ngo nahën newëp geham su malamin netum rë? Maam yiḵ ḡḡovek, in sa buk yam töḵ vu sa ḡḡovek ya! Devo Mehönon Nalu loḵ ya alam nij paya lo nemaj yönon!”

⁴² Om ham kwedi jaḵ mehil ana! Ham lë! Mehöti sën gevong sa dok na nemaj lo yam dus rak!”

Yudas Nër Yesu Rangah Mededuu Yi
(Mt 26:47-56; Lk 22:47-53; Jn 18:3-12)

⁴³ Yesu nahën medo nenër bë saga log Yudas verup. Yi sën sir nemadluho-bevidek-luu lo ti, lob ḵo alam yu böpata ti medeyam los paëp-yu-anil gebegö. Alam-deneḵo-seriveng hir ggev losho alam-horek-yi, galam teta devong sir yam.

⁴⁴ Lob mehö sën bë tato yi rangah lo nër vu sir vorot bë, “Sëḵ tato Yesu vu ham nabë sënë: Nabë sa gemul* mehöti, og ham najom yi ahon beham gweḡin yi nivesa megweḵo mena.”

⁴⁵ Lob Yudas ya verup sesor meya vu Yesu pevis menër bë, “Tatovaha!” log mul* yi.

⁴⁶ Lob dejom yi ahon bededuu.

⁴⁷ Lob alam sën denare ving Yesu lo ti dadii yi paëp-yu-anil vër in newis besap alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp yi hur ti nenga ris vahi ya.

⁴⁸ Lom Yesu loḵ tepëḵ vu sir bë, “Ham yam in bë sero mehö-begö-hodeḵ-yi, om sën ham ḵo paëp-yu-anil los begö meyam in bë najom ahon-ë?”

⁴⁹ Sa netateḵin gagek vu ham loḵ dub-vabuung-böp yoh vu buk, rëḵ ham su nejom sa ahon rë! Rëḵ maam Anutu yi gagek sën dekevu wirek menegḡep lo anon jaḵ rë!”

⁵⁰ Lom yi hur maluh pin devuu yi gedeveya medeya.

Magëm Ti Veya Meya

⁵¹ Loḵ hur magëm ti sepa Yesu meya. Bom yi loḵ tob meris ti gesepa, lom dejom loḵ tob in bë denajom yi ahon.

⁵² Rëḵ vuu tob loḵ nemaj geveya meya ahë töḵsën.

Yesu Nare Lok Kaunsor Mala
(Mt 26:57-68; Lk 22:54-55, 63-71; Jn 18:13-14, 19-24)

⁵³ Log deḵo Yesu ya vu alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp, geggev pin losho alam teta galam-horek-yi pin denesupin sir.

⁵⁴ Lob Pita tamuin sir meneya, rëḵ nevun yi in sir meneyam ḡḡep ading, meya verup alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp yi beggang belok ya tete ayo menedo telig. Lob medo nevenḡuh nengwah ving ahëvavu sën denare medenemalajin nyëḡ lo.

⁵⁵ Lob alam-deneḵo-seriveng hir ggev losho kaunsor pin denesero mehö la in bë denanër gagek jaḵ Yesu gemëm dengis yi menadiik, rëḵ ma gesu detok vu rë.

⁵⁶ Alam ngahiseḵë denenër gagek tetuhinsën rak yi, rëḵ ma gedenenër jeggin jeggin, gehir gagek su negḡep ti rë.

⁵⁷ Gesir vahi kedi denër gagek tetuhinsën rak yi bë,

⁵⁸ “He hango bë yi sënë nër bë, ‘Sëk kevoh Anutu yi dub-vabuung-böp sën mehönon delev rak nemaj lo na, loḵ buk natu löö lob sëk dev ngwë sën mehönon su denelev rak nemaj rë lo bebare nah.’ ”

⁵⁹ Rëḵ ma gehir gägek sën denër agi su neggëp ti ving rë.

⁶⁰ Lob alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp kedi nare loḵ sir vuheng atov gelok tepëḵ ya vu Yesu bë, “Su gënër gägek ti yom rë? Mehönon sënë denenër gägek va sën rak hong-ë?”

⁶¹ Rëḵ Yesu aye ma gesu nër gägek ti yah rë. Loḵ alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp loḵ tepëḵ vu yi ggökin bë, “Hong Kerisi* ma ma? Mehö sën hil nehako arë rak lo nalu hong-a? Genanër!”

⁶² Loḵ Yesu nër yah bë, “Yiḵ sa lo sënë! Lob ham rëḵ gwelë Mehönon Nalu gemedo gëp Mehö Niwëëk nema vesa, gerëḵ jaḵ medo beggob vu yagek menom.”

⁶³ Lob alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp kweek yi röpröp ading getahi bë, “Hil medo nesero mehönon sën denanër gägek jaḵ yi lo in va?”

⁶⁴ Ham ngo bë ḵo yi rak besevöḵ Anutu? Om ham kwamin nevo bë?” Loḵ sir pin denër bë vong paya om nadiik.

⁶⁵ Lob depesuv nyëḵ ḵos rak yi gedevaku tob ggërin mala gedepëëng yi gedelok tepëḵ in bë, “Re sis hong-a? Genanër!” Lob ahëvavu sën denegin yi lo depetap yi ving.

Pita Lah Yesu Vun

(Mt 26:69-75; Lk 22:56-62; Jn 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Log Pita nahën nedo rak telig, log alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp yi hur avëh ti yam to vu sir

⁶⁷ belë bë Pita medo nevenguh nengwah, lob gët yi pangsen genër bë, “Hong sënëḵ melu Yesu Nasaret nesepa ham!”

⁶⁸ Rëḵ lah yi vun bë, “Ma! Sa su rak ni rë! Sa dugin hong gägek sënë.” Lob kedi rak meyah nare loḵ tete avi, log kökrëëh ti su.

⁶⁹ Loḵ hur avëh ti sën lo lë yi ggökin genare loḵ tete avi, lom nër vu alam sën denare dus vu yi lo bë, “Mehö saga yiḵ sir ti saga!”

⁷⁰ Rëḵ nër ggökin yah bë, “Ma!”

Lob nare teka rë, loḵ alam sën denaregu lo denër vu Pita ggökin bë, “Yönon rot! Yiḵ hir mehöti sën hong-ë! In hong Galilea ti!”

⁷¹ Rëḵ Pita du gägek in yi benër niwëëk rot neggëp Anutu mala bë, “Yönon vavunë! Sa dugin mehöti sën ham nenër agi! Bë sa gekuung jaḵ og Anutu ngis sa mesa nadiik.”

⁷² Log pevis bekökrëëh su netu beron luv, lob Pita kwa vo yah Yesu yi gägek sën nër lo bë, “Kökrëëh su rëḵ ngu beron luv rë, log rëḵ gedah sa vun beron löö.” Pita kwa vo lob kwa paya besu rot.

15

Yesu Nare Loḵ Kiap Böp Pilatus Mala

(Mt 27:1-2, 11-14; Lk 23:1-5; Jn 18:28-38)

¹ Monbuk anon lob alam-deneḵo-seriveng hir ggev losho alam teta, galam-horek-yi, geḵaunsor pin bedevengwëng rak Yesu, log mëm deduu yah meya devo loḵ ya Pilatus nema.

² Lob Pilatus loḵ tepëḵ vu yi bë, “Alam Yuda hir mehö-los-bengö hong-a?” Loḵ nër yah vu bë, “Genër ya meyoh vu!”

³ Lob alam-deneḵo-seriveng hir ggev denër gägek ngahiseḵë rak yi.

⁴ Lom Pilatus loḵ tepëḵ ggök yahin bë, “Su gënër gägek ti yom rë? Gengö bë denenër gägek ngahiseḵë rak hong-a?”

⁵ Rëḵ Yesu su nenër gägek ti yah rë gema, lom Pilatus kwa ya ngahi rot.

Denër Bë Yesu Nadiik

(Mt 27:15-26; Lk 23:13-25; Jn 18:39-19:16)

⁶ Alam Yuda hir Buk-ggöksën-yi* lob hir aggata neggëp nebë sënë neyoh vu ngebek pin bë Pilatus nelëein qarabus ti ti vër. Bë detahi mehöti arë, og Pilatus nelëein mehö timu saga neyah vu sir.

⁷ Lob vu buk saga alam sën denesis begö vu gavman, gesir vahi sën denesis mehö la medenediik beya denedo qarabus lo, lob sir ti arë nebë Barabas.

⁸ Lob alam yu böpata verup deya vu Pilatus medeketag vu bë, “Gwevong nabë sën genevong yoh vu ta lo!”

⁹ Loḵ Pilatus nër yah vu sir bë, “Ham vongin bë sa kevelekin alam Yuda hir mehö-los-bengö sënë lo vër nöḵ vu ham ma ma?”

¹⁰ In raḵ ni bë alam-deneḵo-seriveng hir ggev ahëj nevong medenelë Yesu paya, om sën devo yi loḵ ya nema.

¹¹ Rëḵ alam-deneḵo-seriveng hir ggev deloḵ alam pin ahëj bë denanër vu Pilatus bekevelekin Barabas vër.

¹² Loḵ Pilatus loḵ tepëḵ yah vu sir ggökin bë, “Log sëḵ gevong va vu mehö sënë, sën ham nenër yi bë alam Yuda hir mehö-los-bengö lo?”

¹³ Rëḵ detahi yah vu bë, “Gengis yi jaḵ na kelepeḵo*!”

¹⁴ Lom Pilatus loḵ tepëḵ vu sir bë, “In va? Mehö sënë vong va paya?” Rëḵ pasang detahi ya niḵelap bë, “Gengis yi jaḵ na kelepeḵo*!”

¹⁵ Lob mëm Pilatus ngo hir gägeḵ bevongin bë alam ahëj nivesa jaḵ, lom kevelekin Barabas vër, gevong Yesu ya in bë alam-begö-yi debeek yi, loḵ mëm dengis yi jaḵ na kelepeḵo*.

Alam-begö-yi Denër Pelësën Raḵ Yesu

(Mt 27:27-31; Jn 19:2-3)

¹⁶ Lob alam-begö-yi vahi deḵo Yesu medeloḵ ya Pilatus yi beggang-gägeḵ-yi ayo ti (Rom ayej nebë Prëtoryam), log detahi alam-begö-yi vahi bedesupin sir ya ving.

¹⁷ Lob deröp tob mala saḡap ti loḵ Yesu gedebuu aggis niggin ggin tahu alam-los-bengöj hir madub gedetung raḵ yu.

¹⁸ Log depelë yi gedesis nemaj vu gedenër bë, “Alam Yuda hir mehö-los-bengö hong, mehö böp los gayeheng!”

¹⁹ Log desis yu raḵ atoheng ngesing gedepesuv nyëj ḵos raḵ yi gedeyun lusej vu yi.

²⁰ Denër pelësën raḵ yi ggoveḵ, log dekah tob mala saḡap sën vër gederöp yö yi tob lok yah, log deḵo yi yah meya dobnë in dengis yi jaḵ na kelepeḵo*.

Yesu Nare Raḵ Kelepeḵo

(Mt 27:32-44; Lk 23:26-43; Jn 19:17-27)

²¹ Deḵo medeya lob detöḵ vu mehöti loḵ aggata geverup. Simon vu Kurene, sën Aleksander lu Rupus amaj lo, verup in bë doḵ na nyëḡ böp Yerusalem, lob alam-begö-yi dejom yi ahon gedenër bë, “Kwerë kelepeḵo*!”

²² Lob deḵo Yesu medeya nyëḡ ti sënë arë nebë Golgota (sënë nebë Nyëḡ-yuseḵë).

²³ Lob dekeseh mur* teka loḵ ya wain medeggee loḵ gedevo vu, rëḵ nilëlin gesu num rë.

²⁴ Lob desis yi raḵ ya kelepeḵo*, log detë gelöng mahen teka la in bë goin sir ti ti jaḵ bedeḡo yi tob.

²⁵ Log 9 krök monbuk lob desis yi raḵ ya kelepeḵo*.

²⁶ Gedekevu yi gägeḵ sën mehönon denenër raḵ yi lo raḵ neggëp kelepeḵo* yu nebë:

ALAM YUDA HIR MEHÖ-LOS-BENGÖ SËNË!

²⁷ Log desis alam begö hodeḵ luu raḵ kelepeḵo* ving. Ngwë nare ggëp nema vesa gengwë nare ggëp nema ḵëj.

²⁸ [Nebë saga lob Anutu yi gägeḵ wirek hen lo anon raḵ, sën nebë: “Detevin yi ving alam nij paya sën denekeyëh horek lo.”]

²⁹ Lob alam sën deneyah gedenevom lo, denenër pelë raḡ yi gedenevarah nemaj vu yi gedenenër bë, “Hongek-o! Genër bë kwevoh Anutu yi dub-vabuung-böp na, gegedev nah buk löö mu?”

³⁰ Om ngo gedok vu hong megeduk vu kelepeko* megenam!”

³¹ Galam-deneḡo-seriveng hir ggev losho alam-horek-yi denenër pelë raḡ yi ving bedenener vu sir bë, “Nelok vu alam, gaḡ su yoh vu bë yö dok vu yi rë.

³² Nabë yi Kerisi, balam Israel hir mehö-los-bengö yönon, og gevuu kelepeko* geduk menam. Hil galë nabë saga lok mëm hil gevong geving yi!” Gemehö luu sën desis luho nare raḡ kelepeko* vahi vahi lo denepelë yi ving.

Yesu Diik

(Mt 27:45-56; Lk 23:44-49; Jn 19:28-30)

³³ Log hes vuheng raḡ, lok malakenu lok beyoh vu dob pin beyam to 3 krök sehuksën.

³⁴ Lob 3 krök sehuksën lob mëm Yesu ngeek böpata bë, “Eloi, Eloi, lama sabaktani!” – sënë degwa nebë: “*Sa Anutu! Sa Anutu! Nebë va sën gevuu sa ya-ë?*”

³⁵ Lob alam sën denare dus vu yi lo vahi denḡo lob denër bë, “Ham ngo! Netahi Elia!”

³⁶ Lok mehöti tup meḡo ngaa ayo sovinsën sën nedo lok loo lo ti bedaḡoo lok wain ahëggin sën arë nebë vinegga lo, geduu raḡ gagwëḡ gevo ya verup lok Yesu avi in bë sesuvin, lok mehö sënë nër bë, “Ham naḡöök! Hil galë rë nabë Elia rëḡ nam geḡo yi vër in kelepeko* ma rëḡ nama!”

³⁷ Lob Yesu ngeek böpata log diik ya,

³⁸ lob tob böp sën neruu dub-vabuung-böp ayo vabuung lo kweek raḡ luu ggëp vavu beya metök ahu.

³⁹ Lob Rom hir alam-begö-yi hir ggev ti sën nare Yesu mala lo lë bë diik ya, lom nër bë, “Mehö sënë og Anutu Nalu yönon rot!”

⁴⁰ Gavëh la denare ading teka mevare denelë. Sir lo sënë Maria vu Magdala, geMaria ngwë sën Yakobus mahen luho Yoses ataj, geSalome.

⁴¹ Vu buk sën Yesu nahën nedo Galilea lo, lom lööho sënë denesepa yi medenelok vu yi. Gavëh vahi sën denesepa yi belosho deraḡ medeya Yerusalem lo denare ving.

Debë Yesu Lok Waak-heljëḡ-yi

(Mt 27:57-61; Lk 23:50-55; Jn 19:38-42)

⁴² Log hes ggovek in bë duk na, lom alam Yuda kwaj nevo bë degero sir in dega nos dok Buk-sewahsën-yi* monbuk.

⁴³ Lom Yosep vu Arimatea sën kaunsor böp ti los arë, beyi mehö sën medo netung mala in buk sën Anutu-yi-nyëḡ anon jaḡ lo. Sën kedi raḡ los niwëek meya vu Pilatus meketag vu yi bë juh Yesu nihil vër in kelepeko*.

⁴⁴ Lob Pilatus lëk in, gekwa vo bë maḡ diik pevis ma va? Lom vong gagek ya vu alam-begö-yi hir ggev yam, belok tepëḡ vu bë, “Mehö sënë lo diik ya verök yi ma ma?”

⁴⁵ Rëḡ alam-begö-yi hir ggev vong gagek yom vu, lob raḡ ni bë diik ya verök yi, lob mëm nër vu Yosep bë juh heljëḡ vër begeḡo mena.

⁴⁶ Lom Yosep bago tob veroo nivesa ti, beruh Yesu nihil vër in kelepeko* mevom lok, gebë lok ya waak ti sën yö desap lok gelöḡ meris, log tetolin gelöḡ böpata yah ggërin avi.

⁴⁷ GeMaria vu Magdala, geMaria sën Yoses ata lo, luho delë nyëḡ sën debë heljëḡ lok ya neggëp lo.

16

Yesu Kedi Raḡ Yah

(Mt 28:1-8; Lk 24:1-12; Jn 20:1-10)

¹ Log Buk-sewahsën-yi* saga ggovek ya, lob Maria vu Magdala lööho Maria ngwë sën Yakobus ata lo, geSalome, belööho ya debago marasin reggu nivesa in bë dejikin jak Yesu nihel vu bedub.

² Buk-sewahsën-yi ggovek ya geheng to, loḵ Soda monbuk anon, lob dekedi rak medeya bedub, loḵ mëm hes mala töḵ.

³ Nahën deneyök aggata gedenenër vu sir bë, “Maḵ re rëḵ tetolin gelöng böpata ti sën nare ggërin waak avi lo na vu hil-a?”

⁴ Loḵ devër malaj rak medelë loḵ bë gelöng böpata sën lo tetolin meya nare ya nenga vorot.

⁵ Lob lööho deluḵ ya waak ayo lom delë gemagëm ti nedo ggëp lööho nemaj vesa. Yi tob veroo adingsekë, lom delëḵ mekenuj ya.

⁶ Lob angër sënë nër vu sir bë, “Ham su ḵenumin na! Ham yam nesero Yesu Nasaret sën desis yi rak kelepeḵo lo. Rëḵ mu su neggëp sënë rë, gaḵ kedi rak meya. Melöö lë! Nyëḡ sën debë yi loḵ lo neggëp meris.

⁷ Om melöö nah mena nanër vu yi hur maluh, gevu Pita geving, nabë: Mugin meya distrik Galilea om ham tamuin. Ham rëḵ gwelë yi vu sagu noh vu gageḵ sën yö nër vu ham wirek lo.”

⁸ Lob lööho vu waak ayo meto deyom dobnë pevis medeveya medeyah. Denelëḵ rot gavij netök gedeneḡḡoneng in sir, lom su denër rangah vu mehöti rë.

*Yesu Tato Yi Vu Maria
(Jn 20:11-18)*

⁹ [Yesu kedi rak loḵ Soda monbuk anon, lom tato yi vu Maria vu Magdala mugin. Yi sën Yesu tii memö nemadvahi-bevidek-luu to deya in yi wirek lo.

¹⁰ Avëh sënë yah meya menër bengö vu alam sën denesepa Yesu benahën medo denesu medenesis sir lo.

¹¹ Nër bedengo bë kedi rak menedo mala vesa metök vu yi, rëḵ ma gesu debë nengaj vu aye rë.

*Yesu Tato Yi Vu Yi Hur Maluh Luu
(Lk 24:13-35)*

¹² Ggovek ya loḵ sir luu medo denetetuu aggata medeneya vuheng ti, lom Yesu töḵ vu luho rëḵ ni agga ngwë rak.

¹³ Lom luho deyah meya denër bengö rangah vu sir vahi, rëḵ su devong ving luho ving rë.

*Yesu Vo Huk Vu Sir Nemadluho-bevidek-ti
(Mt 28:16-20; Lk 24:36-49; Jn 20:19-23)*

¹⁴ Ggovek loḵ mëm yi hur maluh nemadluho-bevidek-ti sënë medo denegga nos loḵ beggang ayo ti, lom ya meto metök vu sir medelë yi, lom nër sir in su devong ving yi rë gayoj niwëëḵ. Nenër sir nebë sënë in su devong ving alam sën delë bë kedi rak yah lo hir gageḵ rë.

¹⁵ Loḵ mëm nër vu sir bë, “Ham na menoh vu dob pin, beham nanër Bengö Nivesa rangah vu mehönon pin.

¹⁶ Mehö sën ayo neyam timu vu sa geripeḵ bël lo, og sëḵ gaḵo yi nom vu sa berëḵ medo mala-tumsën degwata. Gaḵ mehö sën su ayo neyam timu vu sa rë lo, og rëḵ medo los yi ngaa nipaya menatök jak nyëvewen bemala nama.

¹⁷ Alam sën ayoj neyam timu vu sa lo, og deyoh vu bë rëḵ degevong ngaa böp nabë sënë: Rëḵ degetii memö geto dena jak sarëḡ, log debengwëng dok nyëḡ ngwë ayej,

¹⁸ log nabë denajom nyël, ma, denanum bël diiksën, og su rëḵ denadiik rë. Gerëḵ degebë nemaj jak alam nijraksën benijvesa jak.”

*Yesu Rak Yah Yageḵ
(Lk 24:50-53; Sn 1:9-11)*

¹⁹ Mehöböp Yesu nër vu sir nebë saga ggovek ya, log Anutu ƙo yi raƙ yah yagek benedo nema vesa.

²⁰ Geyi hur maluh deya raƙ beya denenër yi Bengö Nivesa rangah ya meyoh vu nyëg pin, geMehöböp nedo ving sir menelok vu sir, genevong ngaa böp los niwëek yoh vu gagek sën nër vu sir lo.]

Yesu Kerisi Yi Bengö Nivesa Sën Lukas Kevu

Lukas Kevu Kapiya Sënë Vu Teopilus

¹ Oo mehö böp Teopilus*, serak ni bë alam ngahi kwaj nevo ngaa sën tök vu he lo, bedekevu loḵ ya kapiya vorot.

² Desepa loḵ alam sën denelë ngaa pin agi rak malaj vu muginsën lo ayej, bedekevu yoh vu. Alam sënë hir huk bë denanër Anutu yi gägek rangah, om deturin vu he.

³ Rëḵ mu sa kwag nevo ving bë mak mëm sëḵ kevu niröp rot begevong nöḵ vu hong, in sa nado ving sir hus ading beseloḵ tepëḵ in ngaa pin sën yö vu agu meyam lo degwa mehero vu sir.

⁴ Nebë saga in bë gejak gägek sën detahu hong loḵ lo ni nivesa nabë sënëḵ yönon rot.

Angër Nër Vu Sakaria Bë Venë Rëḵ Geḵo Nalu Jon

⁵ Mehö-neḵo-seriveng ti nedo loḵ buk sën Herot* tu alam Yuda hir mehö-los-bengö lo. Arë nebë Sakaria, balam sën Abia negin sir lo ti yi. Gevenë arë nebë Elisabet, geyi degwa vu Aaron.

⁶ Luho denevong ngaa niröp ggëp Anutu mala. Denesepa loḵ horek los Anutu yi gägek pin gesu denevuu ti rë. Ngaa nipaya ti su neggëp vu luho rë.

⁷ Rëḵ luho naluj ma, gElisabet nare babu seḵë, beluho atov ya.

⁸ Lob yah verup Abia yi alam hir buk bë degegin huk dub-vabuung ayo, lob Sakaria yi buk bë gevong, lob ḵo rak menevong menare Anutu mala.

⁹ Yik deggooin yi rak loḵ alam-deneḵo-seriveng vahi yoh vu sën denevong lo, in bë dok na Mehöböp yi dub ayo vabuung mebesi ngaa bereggu nivesa berup na vu Anutu.

¹⁰ Alam ngahiseḵë desup sir meyam vare denejom rak ggëp dob, log loḵ ya nevesi ngaa reggu nivesa verup neya.

¹¹ Lob Sakaria lë geMehöböp yi angër ti verup nare jepö sën ngaa reggu nivesa yi lo nenga vesa.

¹² Lë angër, lob lëḵ meḵenu ya, geggöneng rot.

¹³ Rëḵ angër nër vu yi bë, “Sakaria, su gegöneng! Anutu ngo hong vengevsën ggovek ya, om venëm Elisabet rëḵ geḵo hurmahen maluh ti vu hong. Lob getahi ggev jak yi nabë Jon.

¹⁴ Rëḵ ayom nivesa, gekwam vesa rot. Ata rëḵ geḵo yi, lob alam ngahiseḵë rëḵ kwaj vesa rot in yi medenapisek in.

¹⁵ Lob rëḵ natu ggev mebare Mehöböp mala. Su rëḵ nanum wain los bëḵ niwëëḵ rë, gak yö rëḵ nahën dok bare ata ayo, log Anon Vabuung rëḵ dok nam gërin ayo.

¹⁶ Lob rëḵ gërin alam Israel ngahiseḵë denom vu hir Anutu sën hir Mehöböp lo.

¹⁷ Rëḵ natu mehö niwëëḵ los gayeheng nabë sën Elia wirek lo benamugin, loḵ mëm Mehöböp tamu in yi menam. Rëḵ gevong mamer, lob alam hib los hurmahen degelë sir nivesa. Log rëḵ gërin alam-gägek-keyëhsën ayoj bedesepa dok alam-yohvu kwaj nivesa. Log rëḵ gevong huk in mehönon borot medegero sir in Mehöböp rëḵ nam.”

¹⁸ Lob Sakaria nër yah vu angër bë, “Sëḵ jak gägek sënë ni nabë yönon nabë va? Sa atov ya, besa venëḵ atov ya ving.”

¹⁹ Loḵ angër nër yah vu bë, “Sa Gabriel, besa nare Anutu mala, bAnutu yö vong sa yam niröp in bë sa nanër vu hong, megevong bengö nivesa sënë nöḵ vu hong.

²⁰ Om gwengo rë! Sa gägek sënë rëḵ anon jak dok buk sën Anutu ggooin rak vorot lo. Rëḵ su gevong ving sayeg rë, om rëḵ gengoo jak kwam, gesu rëḵ gebengwëng rë, rot bena berup dok buk sën ngaa pin agi anon jak lo, lom mëm.”

²¹ Log alam medo denegin Sakaria hus ading rot, lob kwaj ya ngahi, in ya nedo rot loḵ dub ayo vabuung.

²² Loḵ luḵ yom, lob su yoh vu bē bengwēng rē. Lom derak ni bē tōḵ vu ngāa agga ti loḵ dub ayo vabuung. Lom yiḵ netato ngāa raḵ nema mu vu sir, in avi mir.

²³ Loḵ Sakaria ggovek yi huk, log yah meya ben.

²⁴ Ggovek, loḵ mēm venē Elisabet nalu loḵ, beyō neggēp beggang ayo yoh vu kwev nemadvahi beggēp neḵo Mehōbōp arē raḵ bē,

²⁵ “Mehōbōp vong nebē sēnē vu sa. Sa nalug ma besa nig nemum, rēḵ ma geMehōbōp kwa vo sa besemu sa.

Angēr Nēr Vu Maria Bē Rēḵ Gēḵo Nalu Yesu

²⁶ Elisabet nalu loḵ bekwev nemadvahi bevidek ti ggovek ya, loḵ mēm Anutu vong angēr Gabriel ya distrik Galilea nyēg bōp ti arē nebē Nasaret.

²⁷ Ya vu avēh avō ti sēn deggoin yi raḵ ggovek menedo vu mehōti arē nebē Yosep. Yi degwa vu Davit*. Gavēh avō arē nebē Maria.

²⁸ Gabriel ya vu yi benēr bē, “Hong-e! Anutu kwa vongin hong, menelē hong nivesa. Mehōbōp nedo ving hong.”

²⁹ Maria ngo gagek sēnē, lob ayo ya ngahi rot, gekwa nevo bē, “Maḵ gagek va ti sēnē?”

³⁰ Loḵ angēr nēr vu yi bē, “Maria, su newam jaḵ. Anutu ahē nivesa vu hong.

³¹ Om gwengō rē! Rēḵ nalum doḵ, lob gweḵo nalum maluh ti. Lob getahi ggev jaḵ nabē Yesu.

³² Rēḵ natu Mehōbōp los bengō, lob denanēr yi nabē Anutu Kesuusēn nalu. Log Anutu rēḵ gevong yi natu mehō-los-bengō doḵ nah yi degwa Davit ben.

³³ Rēḵ natu Yakop yi mewis lo hir mehō-los-bengō degwata. Lob rēḵ natu alaj megegin sir degwata los degwata.”

³⁴ Loḵ Maria loḵ tepēḵ yah vu angēr bē, “Ngāa sēnē rēḵ anon jaḵ nabē va, in sengo nahēn nado gesa su raḵ maluh ti rē?”

³⁵ Loḵ angēr nēr yah bē, “Anon Vabuung rēḵ jaḵ nōk hong, gAnutu Vavunē Kesuusēn niwēek rēḵ gebom hong. Om rēḵ denanēr hurmahen sēn gweḵo agi vu tamusēn nabē vabuung, los denanēr nabē Anutu Nalu.

³⁶ Om gwengō agi rē! Hong ngwē Elisabet atov ya, rēḵ nalu aguu loḵ nare ahē. Wirek og alam denenēr yi bē nare babu seḵē, rēḵ gwēbeng og nalu loḵ bekwev nemadvahi-bevidek-ti ggovek ya.

³⁷ In Anutu yoh vu bē gevong ngāa pin.”

³⁸ Loḵ Maria nēr bē, “Mehōbōp yi hur avēh sa, om yō gevong noh vu sēn genēr aga.” Lob mēm nedo gangēr ya.

Maria Ya Nelē Elisabet

³⁹ Maria kedi loḵ buk saga bepevis meya beggang-bu ti ggēp Yuda hir nyēg ḵedu,

⁴⁰ beya meloḵ ya Sakaria yi beggang benēr hes vuheng raḵ Elisabet.

⁴¹ Hurmahen nare loḵ Elisabet ayo, gElisabet ngo Maria aye, lob hurmahen neggee lok ayo rot. Lob Anon Vabuung loḵ yam ggēr in Elisabet ayo,

⁴² lob tahi niwēek bē, “Anutu semu hong kesuu avēh pin. Besemu hurmahen sēn nare loḵ ayom aga ving.

⁴³ Sa nebē va om sēn Mehōbōp ata yam vu sa-ē?

⁴⁴ Om gwengō rē, sa hangō ayem loḵ ya nengag, lob hurmahen sēn loḵ nare sayog agi kwa vesa beggee.

⁴⁵ Yōnon, Mehōbōp rēḵ semu hong in gevong ving gagek sēn nēr vu hong lo.”

Maria Yi Raro

⁴⁶ Lob Maria nēr bē:

“Sa nehako Mehōbōp arē raḵ loḵ ayog.

⁴⁷ Lob sanog nepisek in Anutu sēn ḵo sa yah vu yi lo.

⁴⁸ In sa og ngāa meris,

rëk setu yi hur avëh besemu sa.

Om vu gwëbeng sënë gevu tamusën, og alam pin rëk denanër nabë Anutu semu sa.

49 In Anutu Mehö Niwëëk ata vong ngaa böpata rot vu sa, garë tu vabuung.

50 Yi semusemu neggëp ving alam sën deneggurek babu lo,
genesepa loḵ naluj lo meneya meneya rot.

51 Nema nevonḡ huk niwëëk,
log netii alam sën denëḵo sir raḵ loḵ ayoj lo, meya denepalët loḵ.

52 Nedahun alam-los-bengöj niwëëk wëëk,
genëḵo alam sën su los arëj rë lo raḵ.

53 Nevo ngaa nivesa vesa vu alam sën deneraḵ vu in ngaa lo, bedenëḵo beggovek,
rëḵ alam sën los bengöj-ggoreksën lo, og netii sir yah los nemaj meris.

54 Nelöḵ vu yi hur Israel,
in yö nahën kwa nevo yi gagek

55 sën nër wirek vu hil dobahë Abraham lo bë
rëḵ kwa gevongin yi losho yi mewis sën rëḵ deberup vu tamusën lo,
beyö gëp degwata.”

56 Lob Maria nedo ving Elisabet yoh vu kwev löö, loḵ yah meya ben.

Elisabet Ḷo Nalu Jon

57 Lob Elisabet yi buk ggovek ya bë geḵo nalu, lob ḵo nalu aguu.

58 Lob yi alam sën sir beggang-bu ti lo losho alam sën sir degwa ti lo denḡo bë Mehöböp
semu yi böpata rot, lob kwaj vesa ving yi.

59 Log buk nemadvahi-bevidek-luu ggovek ya, geti netu löö, lob deyam in bë degerah*
hurmahen navi. Devongin bë detahi ama arë Sakaria jaḵ yi,

60 rëḵ hurmahen ata nër bë, “Ma! Hil tahi Jon jaḵ yi.”

61 Loḵ denër yah vu yi bë, “Rëḵ mu hong alam ti su arë nebë saga rë-o.”

62 Rëḵ ma, lob detato raḵ nemaj vu ama bë vongin bë tahi ggev re jaḵ nalu,

63 lob tato bedëḵo taperë mahen ti yam bekevu raḵ bë: “Arë nabë Jon.” Lob kwaj ya
ngahiseḵë rot.

64 Lob mëm Sakaria kwa nivesa loḵ yah pevis, bemëm daggen sepëp raḵ bene-
vengwëḡ, benëḵo Anutu arë raḵ.

65 Lob alam sën sir beggang-bu ti lo deggöneng rot, beya denër ngaa pin sënë ya meyoh
vu distrik Yudea nyëḡ kedu pin.

66 Lob alam pin sën denḡo bengö lo debë loḵ ya yuj, bemedo mekwaj nevo, medenenër
vu sir bë, “Maḵ hurmahen sënë rëḵ jig lob gevong nabë va?” Lob Mehöböp nemalain yi
menëḡin.

Sakaria Yi Raro

67 Lob Anon Vabuung loḵ yam ggërin ama Sakaria ayo bevong menër gagek rangah
nebë:

68 “Hil gaḵo Mehöböp arë jaḵ, hil Israel hil Anutu.

In yam vu yi alam in bë doḵ vu sir begeḵo sir vër in hir ngaa nipaya nyëvewen.

69 Genevong mehö niwëëk ti verup loḵ yi hur Davit* yi mewis
in bë geḵo hil nom vu yi.

70 Yoh vu gagek sën nevonḡ verup yi alam vabuung lo avij bedenener rangah yö vu agu
rot beyam lo.

71 Bë: Rëḵ geḵo hil vër in alam sën denesis begö vu hil
los alam sën denelë hil paya lo nemaj.

72 Nevonḡ yam in bë gagek kwa-vonginsën sën nër vu hil ḵenud lo lo anon jaḵ,
genevong in bë gagek vabuung sën joo vu sir wirek lo anon jaḵ.

73 Gagek sën nenër los yönon vavunë vu hil dobahë Abraham nebë:

- 74-75 Rêk geḱo hil vër in alam sën denesis begö vu hil lo pin nemaj
 gehil su rêk agönengin sir rë,
 loḱ mëm hil bare mala menatu yi alam vabuung los yohvu meḱaḱo arë jaḱ noh vu buk
 pin vu dob.
- 76 Log hong, hur mahen-e! Alam rêḱ denanër hong nabë Mehöböp los gayeheng yi mehö-
 nenër-gägek-rangahsën ti hong.
 In rêḱ genamugin megwetongin Mehöböp yi aggata,
- 77 lob Anutu-yi-alam deḱaḱ ni nabë vongin kevoh hir ngaa nipaya na,
 geḱo sir nah vu yi.
- 78 Ngaa sënë rêḱ berup in hil Anutu kwa vongin hil,
 lom rêḱ gevong Mehö-rangah-yi nam vu hil nabë sën hes neverup monbuk menetum
 rak hil.
- 79 Rêḱ nam in gevong berangah jaḱ in alam sën
 denedo loḱ malakenu bevongin denadiik lo,
 gerêḱ geḱo hil vahi betato aggata vu hil in hil medo nivesa los ayod gëp revuh.”
- 80 Loḱ hurmahen sënë rig meböḱ rak, lob töḱ vu kwa besepa loḱ ngaa nivesa. Loḱ mëm
 ya nedo nyëḱ-yumeris rot beya verup loḱ buk sën töḱ yam tato yi vu alam Israel.

2

Maria Ḵo Yesu (Mt 1:18-25)

- 1 Lob vu buk saga alam Rom hir mehö-los-bengö Sisar* Augustus vong gägek ya vu
 alam pin nebë vongin gevong sensas ti bekevu alam pin arëj.
- 2 Kwirinius tu kiap böḱ menegin distrik Suria loḱ buk saga, lob vong sensas nyëdahis
 sënë.
- 3 Lob alam pin deneya medeneya bej in bë dekevu arëj.
- 4 Lob Yosep vu Nasaret ggëḱ distrik Galilea meraḱ meyah Davit yi nyëḱ Betlehem ggëḱ
 distrik Yudea, in Davit* yi mewis yi, beyi degwa vu Davit*.
- 5 Luho venë Maria sën deli vu yi in bë luho denajom nemaj lo, deya in bë kiap kevu
 luho arëj doḱ ti. GeMaria nalu loḱ nare ayo.
- 6 Lob luho ya verup denedo Betlehem, log Maria yi buk ggovek ya bë geḱo nalu.
- 7 Lob ḱo nalu aguu mebom yi loḱ tob mebö loḱ neggëḱ reggu hir gabum-nos-yi, in
 vatëveḱ bej pup ya genyëḱ len ti su neggëḱ rë.

Angër Nër Bengö Vu Sipsip Alaj

- 8 Lob sipsip alaj denedo dus vu nyëḱ Betlehem saga bedenegin hir sipsip buk ggëḱ
 pahup ayo.
- 9 Lob Anutu yi angër ti yam vu sir, benikapiik los vunëḱ vunëḱ yägek yi jëh rak sir nebë
 nengwah böpata, lom deggöneng rot.
- 10 Loḱ angër nër vu sir bë, “Ham su newamin jaḱ! Gaḱ ham gwengo rë! Sa haḱo Bengö
 Nivesa yam vu ham, gevu alam pin sën denedo dob-ë, in bë degengo bekwaj vesa rot.
- 11 In gwëbeng sënë avëh ti ḱo nalu vu Davit yi nyëḱ böḱ Betlehem. Yik yi Mehöböp
 Kerisi*. Yi saga sën yam in bë geḱo alam vër in hir ngaa nipaya nyëvewen.
- 12 Geham rêḱ gwelë jaḱ sënë nabë debom yi loḱ tob meneggëḱ loḱ reggu hir gabum-
 nos-yi.”
- 13 Lob pevis bangër ngahiseḱë vu yägek medeyam ving angër ti sënë medepisek in
 Anutu medeḱo arë rak nebë,
- 14 “Hil gaḱo Anutu arë jaḱ na vavunë!
 Galam pin ayoj gëḱ revuh in Anutu nelë sir nivesa.”

Sipsip Alaj Ya Delë Yesu

15 Angër deyah medeya yagek, log sipsip alaj lo yom denër vu sir bë, “Ham-o! Hil ana Betlehem megalë ngaa sën anon rak agu, sën gwëbeng Mehöböp nër tato vu hil lo.”

16 Log dekedi rak pevis medeya. Ya deverup, lob detök rak Maria luho Yosep gedenedo, gehurmahen neggëp loḵ reggu hir gabum-nos-yi.

17 Delë ggovek, log denër gagek sën denḡo rak hurmahen lo rangah.

18 Lob alam pin sën denḡo sipsip alaj hir gagek lo kenuj ya rot.

19 Rëḵ mu Maria, og jelë gagek pin sënë loḵ ya yu bemedo mekwa nevo.

20 Log sipsip alaj lo deyah medeya, gedeneḡo Anutu arë rak. Kwaj vesa vu Anutu in ngaa pin sën denḡo los delë lo, yoh vu sën angër nër vu sir lo.

Detahi Ggev Rak Hurmahen

21 Neggëp gebuk nemadvahi-bevidek-löö rak, loḵ mëm derah* navi, log detahi ggev rak yi bë Yesu. Su loḵ nare ata ayo rë geyö nahën, log angër tahi ggev sënë rak yi vorot.

Simeon Luho Ana Delë Yesu Loḵ Dub Ayo

22 Buk sën avëh los naluj deneggëp rot meneggovek gedeneḡo yah dub ayo ggökin in bë nij veseek jak lo ggovek ya yoh vu sën Moses nër lo, lob Yesu ata lu ama deḡo yi medeya Yerusalem in bë degetung yi doḡ na Mehöböp nema.

23 Sënë yoh vu Mehöböp yi gagek sën neggëp loḵ yi ḡapiya lo bë: Avëh degeḡo naluj muginsën, benabë agu, og ham gwevong bedenatu Mehöböp yi ngaa vabuung.

24 Log luho bë debesi seriveng geving, noh vu sën Mehöböp yi horek nër lo bë: Vevop nivesa luu ma, nuung nalu mewis luu.

25 Lob mehöti arë nebë Simeon nedo Yerusalem. Yi mehö niröp menesepa loḵ Anutu yönon, log negin mehö semusën sën rëḵ doḡ vu Israel lo. GAnon Vabuung nedo ving yi.

26 GAnon Vabuung tatekin vu yi vorot bë su rëḵ nadiiḡ pevis rë, gaḡ rëḵ gelë Mehöböp yi Kerisi* jak mala rë, loḵ mëm.

27 Lob mëm Anon Vabuung kehe ayo beloḡ ya dub-vabuung-böp ayo, loḵ Yesu ata lu ama deḡo yi verup loḵ ya in bë degevong noh vu sën horek nër lo.

28 Lom Simeon ḡo hurmahen ya betabuu gepisek in Anutu meḡo arë rak bë:

29 “O Mehöböp, mëm sëḡ nadiiḡ los ahëḡ nivesa,
in gwëbeng sënë gagek sën genër wirek lo anon rak.

30 Sa malag rak mehö sën gevong in bë gwëḡo he nöḡ vu hong lo.

31 Lom gevong ngaa sënë ggëp mehönon pin malaj.

32 Mehö sënë nebë rangah, om rëḵ najëh rangah jak alam dahis pin,
lob geko hong alam Israel lo arëḡ jak rot.”

33 Yosep luho venë kwaj ya ngahi in gagek sën Simeon nër rak luho naluj agi.

34 Loḵ Simeon jom rak vu Anutu bë semu luho, log nër vu hurmahen ata Maria bë, “Gwengö rë, hurmahen sënë rëḵ gevong balam Israel ngahiseḡë rëḵ malaj nama, log rëḵ gevong besir ngahiseḡë denom vu Anutu. Yam in tato aggata vu hil, rëḵ mu alam ngahiseḡë rëḵ nij dëlin yi.

35 Rëḵ nabë sënë in mëm alam ngahiseḡë kwaj sën yö neggëp vu sir lo natök rangah. Rëḵ mu ngo rëḵ ayom maggin rot geving berëḡ nabë sën paëp-yu-anil ti negelu newam.”

36 Log tum avëh-nenër-gagek-rangahsën ti nedo, arë nebë Ana. Panuel nalu yi, geyi degwa vu Aser, rëḵ yi atov rot. Yi avö gerak regga beluho denedo wirek yoh vu ngebek nemadvahi-bevidek-luu,

37 loḵ regga diiḡ, genedo alov rot beyi ngebek 84 rak loḵ buk sënë. Rëḵ su nevu dub-vabuung-böp ya rë, gaḡ yö neya rot. Buk ngahi og aye ggërin nos genejom rak menedo mu, benevong Anutu yi huk buk gerangah.

38 Lob Yesu lööho ama lu ata nahën denare loḵ buk sënë, log Ana verup ving bepisek in Anutu, log nër gagek rak hurmahen sënë vu alam pin sën denegin bë Anutu geḡo alam Yerusalem nah vu yi lo.

Yosep Yah Nasaret

³⁹ Devong ngaa pin sënë yoh vu sën Mehöböp yi horek nër lo, log deyah medeya distrik Galilea vu hir nyëg böp Nasaret lo.

⁴⁰ Log hurmahen rig beniwëek raq. Beyi mehö los kwa nivesa, bAnutu yi semusemu neggëp vu yi.

Yesu Böp Raq Meya Dub-vabuung-böp

⁴¹ Yesu ama lu ata deneraq medeneya Yerusalem yoh vu ta pin medenelë buk vabuung böp sën denenër bë Buk-ggöksën-yi* lo.

⁴² Lob Yesu yi ta nemadluho-bevidek-luu raq, log yik devong nebë saga mederak medeya Yerusalem in bë degelë Buk-ggöksën-yi*.

⁴³ Lob Buk-ggöksën-yi* ggovek ya, beyi buk pin maya, log deneyah medeneya bej. Gak Yesu og nedo Yerusalem, gama lu ata dugin.

⁴⁴ Luho dekuung bë ya ving yi mehö la medeneya. Rot beshuk luk, lok luho denesero yi beya denesero vu alam sën losho degwa ti lo, genij papu lo.

⁴⁵ Luho desero medenesero rëk ma. Lom luho deyah medeya denesero yi vu Yerusalem.

⁴⁶ Luho medo denesero yi yoh vu buk löö, lok mëm luho detök vu yi lok dub-vabuung-böp ayo, genedo ving alam tatovaha lo, benengo hir gagek, genelok tepëk in degwa ving.

⁴⁷ Lob alam pin sën vare denengo yi tepëk lo kenuj ya in kwa los yi gagek sën nenër yah vu sir lo.

⁴⁸ Ama lu ata delë yi, lob delëk anon mederanga nemaj. Lob ata nër vu yi bë, “Aguu-e? Gevasap aluu in-a? Alu amam ayomin maggin rot in alu medo nesero hong rot.”

⁴⁹ Lok nër yah vu luho bë, “Melu nesero sa in va? Maq melu su kwamin nevo bë sëk medo dok Amaq yi beggang rë?”

⁵⁰ Rëk luho su kwaj tok raq yi gagek sën nër agi degwa rë.

⁵¹ Ggovek log mëm yah ving luho belöho deyah Nasaret, lob yö nenga yes yes vu ama lu ata ayej. Lob ata jelë gagek pin sënë lok ya yu bemedo mekwa nevo.

⁵² GeYesu rig meböp raq, lob yi Mehö los kwa nivesa rot. Lob Anutu losho mehönon denelë yi nivesa, mekwaj vesa in.

3*Mehö-neripek-alam Jon Nenër Gagek
(Mt 3:1-12; Mk 1:2-8; Jn 1:19-28)*

¹ Tiberius tu alam Rom hir Sisar* menedo yoh vu ta nemadluho menemadvahi vorot, lob vong bePontius Pilatus tu kiap pin vu distrik Yudea hir yusekë benegin sir. Log Herot* tu yusekë menegin distrik Galilea, gari Pilip tu yusekë menegin alam ggëp distrik Ituraya los Trakonitis. Log Lusanius tu yusekë menegin distrik Abilene,

² gAnas luho Kayapas detu alam-deneko-seriveng hir ggev böp. Lob Sakaria nalu Jon nedo nyëg-yumeris lok buk saga, bAnutu yi gagek neyam vu yi.

³ Nebë saga, lob neyoh vu beggang-bu pin sën nedo dus vu bël Yordan, benenër gagek vu alam bë degërin sir medejipek bël, lob mëm Anutu rëk kevoh hir ngaa nipaya sën neggëp vu sir lo na.

⁴ Sënë yoh vu gagek sën mehö-nenër-gagek-rangahsën Yesaya nër meneggëp lok Anutu-yi-kapiya lo bë:

“Mehöti aye nerak lok nyëg-yumeris bë:

‘Ham bolinin Mehöböp yi aggata,
meham sesor begëp niröp.

⁵ Debahu lii ayo böp böp na,

gededev kedu böp böp los mahen medegerurin geto geving.

Gaggata pin sën neggëp bejusën lo,

og dedev gguu beniverök jak.

⁶ In alam pin degelë ngaa sën Anutu gevong in geķo hil nah vu yi lo.' ”

⁷ Lob alam ngahiseķë deya vu yi in bë deķipeķ bël jak nema, loķ nër vu sir bë, “Nyël nalu ham! Re nër vu ham bë ham beya in nyëvewen sën rëķ natök vu ham vu Buk-tamusën agi?”

⁸ Ham gwevong ngaa niröp noh vu sën ham wërin ayomin lo, in tato nabë ham wërin ham yönon. Gaķ ham su kwamin bo megweķo gageķ jak nah menanër nabë Abraham yi mewis ham. Gaķ sa nanër vu ham nabë Anutu yoh vu bë gevong gelöng sëne denatu Abraham yi mewis.

⁹ Yönon, in koov nevu nevaleķ kele gëga meneggëp vorot. In kele pin sën su denesis anoj nivesa rë lo, og rëķ buv mebesi jak na nengwah.”

¹⁰ Nër nebë sënë, lob alam pin deneloķ tepëķ in yi bë, “Om he rëķ gevong nabë va?”

¹¹ Loķ nër yah vu sir bë, “Mehöti sën yi röpröp luu neggëp vu yi lo, og bo ngwë vu mehö ngwë sën neraķ vu in lo. Gemehöti sën yi nos neggëp lo, yik gevong nabë saga geving.”

¹² Log alam sën denëķo takës* lo la deyam ving in bë deķipeķ bël, lob deloķ tepëķ vu yi bë, “Tatovaha, log heķ rëķ gevong nabë va?”

¹³ Loķ nër yah vu sir bë, “Ham gweķo monë takës niröp noh vu sën gavman nër vu ham lo, gaķ ham su godeķ la sevök na geving rë.”

¹⁴ Log alam-begö-yi la deloķ tepëķ in sir vu yi bë, “Log heķ rëķ gevong nabë va?” Loķ nër yah vu sir bë, “Ham su ngis mehönon jeggin jeggin los nanër gageķ kuungsën jak sir in nabë ham godeķ hir monë lu ngaa, gaķ yik ham gweķo ham monë sën ggev denebaķo ham lo niröp los ahëmin nivesa beggoveķ.”

¹⁵ Alam denģo gageķ sënë, lob kwaj vo ya niwëëķ loķ ayoķ bë, “Maķ Jon sënë yik mak yi Mehö sën Anutu ggooin raķ in bë geķo hil nah lo ma ma?”

¹⁶ Nebë sënë, lob Jon nër yah vu sir bë, “Sa naripeķ ham raķ bël. Rëķ mëm mehö los niwëëķ ti kesuu sa rëķ tamuın sa menam, log sa su mehö nig vesa yoh vu in bë sa natu yi hur bekeveleķin vaha suu rë. Yi saga sën rëķ basuh ham begevong Anon Vabuung vu ham vahi begevong benengwah ga ham vahi.

¹⁷ Jom yi savor loķ ya nema vorot in tetëhin ķale ķale na in yi wit*, gengupin wit* anon jak na yi jök-wit-yi. Gaķ ķale ķale saga og rëķ besi jak na nengwah sën yö medo netum degwata lo.”

¹⁸ Jon nenër bengö nivesa vu alam genenër gageķ ngahiseķë ving in bë gelu ayoķ medegërin sir.

Herot Ko Jon Ya Karabus*

(Mt 14:3-4; Mk 6:17-18)

¹⁹ Rëķ Jon vo gageķ raķ hir yuseķë Herot*, in ggodeķ ari avëh Herodias log nevong ngaa nipaya vahi ving.

²⁰ Genevong ngaa nipaya ti sënë ggökin ving: Tung Jon ya karabus.

Jon Ripeķ Yesu

(Mt 3:13-17; Mk 1:9-11)

²¹ Log alam pin deneripeķ bël, lob Yesu ripeķ bël ving. Ripeķ bël ggoveķ gevare nejom raķ, lob yaģeķ tateķin yi

²² gAnon Vabuung ni nebë soķ nuung beluķ yam raķ ya yi. Log gageķ ti yam vu yaģeķ bë, “Sa nalug hong. Sahëģ neving hong besa halë hong nivesa.”

Yesu Yi Degwa Lo

(Mt 1:1-17)

²³ Yesu yi ta mehödahis-menemadluho raķ, lob mëm ķo yi huk raķ. Loķ alam kwaj nevo yi bë yik Yosep nalu yi.

Log yik Yosep ama Heli.

²⁴ Ga, Heli ama Matat,

geMatat ama Levi* ga, Levi* ama Melki.
 Ga, Melki ama Yanai ga, Yanai ama Yosep (sënëk yö ngwë).
²⁵ Ga, Yosep ama Matatias ga, Matatias ama Amos.
 Ga, Amos ama Naum ga, Naum ama Esli.
 Ga, Esli ama Nagai.
²⁶ Ga, Nagai ama Maat.
 Ga, Maat ama Matatias (sënëk yö ngwë), ga, Matatias ama Semein.
 Ga, Semein ama Yosek ga, Yosek ama Yoda.
²⁷ Ga, Yoda ama Yoanan ga, Yoanan ama Resa.
 Ga, Resa ama Serubabel ga, Serubabel ama Sealtiel.
 Ga, Sealtiel ama Neri.
²⁸ Ga, Neri ama Melki, (sënëk yö ngwë).
 Ga, Melki ama Adi ga, Adi ama Kosam.
 Ga, Kosam ama Elmadam ga, Elmadam ama Er.
²⁹ Ga, Er ama Yosua ga, Yosua ama Elieser.
 Ga, Elieser ama Yorim ga, Yorim ama Matat (sënëk yö ngwë).
 Ga, Matat ama Levi (sënëk yö ngwë).
³⁰ Ga, Levi ama Simeon.
 Ga, Simeon ama Yuda ga, Yuda ama Yosep (sënëk yö ngwë).
 Ga, Yosep ama Yonam ga, Yonam ama Eliakim.
³¹ Ga, Eliakim ama Melea ga, Melea ama Mena.
 Ga, Mena ama Matata ga, Matata ama Natan.
 Ga, Natan ama Davit.
³² Ga, Davit ama Yese.
 Ga, Yese ama Obet ga, Obet ama Boas.
 Ga, Boas ama Salmon ga, Salmon ama Nason.
³³ Ga, Nason ama Aminadap ga, Aminadap ama Admin ga, Admin ama Arni.
 Ga, Arni ama Hesron ga, Hesron ama Peres.
 Ga, Peres ama Yuda (sënëk yö ngwë).
³⁴ Ga, Yuda ama Yakop.
 Ga, Yakop ama Isaak ga, Isaak ama Abraham.
 Ga, Abraham ama Tera ga, Tera ama Nahor.
³⁵ Ga, Nahor ama Seruk ga, Seruk ama Reyu.
 Ga, Reyu ama Pelek ga, Pelek ama Eber.
 Ga, Eber ama Sela.
³⁶ Ga, Sela ama Kainan.
 Ga, Kainan ama Arpaksat ga, Arpaksat ama Sem.
 Ga, Sem ama Noa ga, Noa ama Lamek.
³⁷ Ga, Lamek ama Metusala ga, Metusala ama Enok.
 Ga, Enok ama Yaret ga, Yaret ama Mahalalel.
 Ga, Mahalalel ama Kainan (sënëk yö ngwë).
³⁸ Ga, Kainan ama Enos.
 Ga, Enos ama Set ga, Set ama Adam.
 Ga, Adam og yik Anutu nalu in tung yi.

4

Satan Seggi Yesu

(Mt 4:1-11; Mk 1:12-13)

¹ Anon Vabuung lok yam ggërin Yesu ayo, lob yi vu bël Yordan meneyah, lob Anon Vabuung li yi meya nyëg-yumeris.

² Beya nedo nyëg-yumeris yoh vu buk mehödahis luu, lob Satan pelëpin yi.

Yesu su negga nos loḵ buk saga rë, genedo meris yoh vu buk pin sënë beggovek ya lok tum diikahë.

³ Lob Satan nër vu yi bë, “Bë Anutu nalu hong, og genanër megelöng sënë natu brët.”

⁴ Loḵ Yesu nër yah vu bë, “Gagek neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bë: Nos mu su yoh vu bë gevong bemehönon demedo vesaj rë.”

⁵ Loḵ Satan ḵo yi merak ya ḵedu ading, lob pevis betato alam pin sën denedo dob lo los hir nyëg pin vu Yesu,

⁶ genër vu yi bë, “Sëḵ bo ngaa nivesa vesa los niwëek sënë pin vu hong barëm böp jak kesuu mehönon pin. In ngaa pin sënë tu sa ngaa. Om nabë sebo vu mehöti, og sëḵ bo vu yi benatu yi ngaa.

⁷ Om nabë genadudeḵ vu sa megweḵo sa jak, og ngaa pin sënë rëḵ nöḵ natu hong ngaa.”

⁸ Loḵ Yesu nër yah vu yi bë, “Gagek neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya nebë: Yiḵ gweḵo Mehöböḵ sën hong Anutu lo jak, begegurek yi yö timu babu.”

⁹ Loḵ Satan ḵo Yesu ggökin beya nyëg böḵ Yerusalem metung yi rak ya Dub-vabuung-böḵ yu vavunë rot, genër vu yi bë, “Bë Anutu Nalu hong, og gwetë hong na dob,

¹⁰ in gagek neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bë:

Rëḵ gevong yi angër lo
nam degegin hong nivesa.

¹¹ Log nër ving bë:

Rëḵ detabuu hong doḵ nemaj,
gesu rëḵ gengis vaham jak gelöng rë.”

¹² Loḵ Yesu nër yah vu yi bë,

“Gagek neggëp ving bë: Su geseggi hong Mehöböḵ Anutu.”

¹³ Satan seggi yi rak ngaa sënë ggovek, log ya gekwa vo bë maam buk ngwë rë.

Yesu Ḵo Huk Rak Nyëdahis Ggëp Galilea

(Mt 4:12-17; Mk 1:14-15)

¹⁴ Yesu ḵo niwëek vu Anon Vabuung beyah meya distrik Galilea, lob bengö ya meyoh vu distrik saga los dahis.

¹⁵ Lob netateḵin gagek vu alam loḵ hir dub-supinsën-yi pin, lob alam pin deḵo arë rak.

Alam Nasaret Deruu Demij Vu Yesu

(Mt 13:53-58; Mk 6:1-6)

¹⁶ Lob Yesu yah verup Nasaret sën wirek yi mahen genedo merig loḵ lo, log Buk-sewahsën-yi*, lob loḵ ya dub-supinsën-yi nebë sën yö nevonḵ yoh vu soda pin lo. Lob kedi nare in bë natevin Anutu yi gagek.

¹⁷ Lob devo mehö-nenër-gagek-rangahsën Yesaya yi ḵapiya loḵ nema bepuh, lob töḵ rak len teka sën dekevu meneggëp bë:

¹⁸ “Mehöböḵ yi Anon Vabuung loḵ yam ggërin sayog.

In yö ggooin sa rak

in bë sa nanër Bengö Nivesa vu alam sën denerak vu in ngaa lo.

Vong sa yam in bë sa nanër gagek rangah vu alam sën denedo loḵ ḵarabus ayo lo nabë ggovek ya gedegetah sir vër.

Gesa bë nanër vu alam malaj ḵenod lo nabë malaj natum gökin medegelë nyëg.

Gevong sa yam in bë sa gaḵo alam sën ngaa maggin deginengin sir lo vër,

¹⁹ gesa nanër rangah nabë ngebek sën Mehöböḵ gelë mehönon nivesa lo töḵ yam ggovek.”

²⁰ Yesu tevin gagek dus ti sënë ggovek medengo, lob vevir ḵapiya yah bevo yah vu ala geto nedo. Log alam sën denedo loḵ dub-supinsën-yi ayo lo pin yiḵ malaj neya timu vu yi.

²¹ Lob mēm ƙo gagek lo raƙ menēr vu sir bē, “Anutu yi gagek sēn ham nahēn nengo agi lo anon raƙ gwēbeng.”

²² Lob deƙo arē raƙ, loƙ kwaj neya ngahi in yi gagek nivesa vesa sēn nenēr verup avi lo, medenēr bē, “In va gemu sēnēƙ Yosep nalu-ē lo?”

²³ Lob nēr vu sir bē, “Yōnon, maƙ ham rēƙ nanēr alam hib hir gagek ti sēnē jaƙ sa nabē, ‘Dokta! Ngo gwevong benim vesa jaƙ namugin rē. Om gwevong ngaa nabē sēn he hango bē gevong ggēp Kapernaum lo doƙ ngo hong nyēg sēnē geving loƙ mēm.’ ”

²⁴ Loƙ nēr ggōkin bē, “Sa nanēr yōnon vu ham nabē: Alam su denebē nengaj vu mehō-nenēr-gagek-rangahsēn ti ggēp yō yi beggang degwa rē.

²⁵ Rēƙ mu sa nanēr yōnon vu ham nabē: Loƙ Elia yi buk og avēh alov ngahiseƙē denedo Israel. Lob beggob kehe ya gebamōo veriik, behob su neto rē yoh vu ngebek lōo bekwev nemadvahi-mevidek-ti. Gemeyip bōpata yoh vu nyēg.

²⁶ Rēƙ Anutu su vong Elia ya vu alov la vu Israel in bē doƙ vu sir rē. Gaƙ mēm yik vong yi meya nyēg ngwē vu Sarepat ggēp distrik Sidon mu in doƙ vu avēh alov ti vu sagu.

²⁷ Log yik alam nij sevuuk ngahiseƙē denedo Israel loƙ mehō-nenēr-gagek-rangahsēn Elisa yi buk nebē saga ving. Rēƙ sir ti su nivesa neraƙ loƙ sir len rē. Gaƙ yik mehō-yu-ngwē Naaman vu dob Suria yō timu sēn nivesa raƙ.”

²⁸ Loƙ alam pin sēn denedo dub-supinsēn-yi agi dengo gagek sēnē, lob ahēj sengēn bōpata rot.

²⁹ Lob deƙedi deruuk Yesu to meya in nyēg saga. Delev hir nyēg sagi benedo raƙ nyēg ƙedu ti, lob deƙo yi medeya peƙē in bē dejos na.

³⁰ Rēƙ ma geyoh sir vuheng atov beto meya.

Yesu Tii Memö To Meya In Mehöti

(Mk 1:21-28)

³¹ Loƙ tum ya meto distrik Galilea yi nyēg bōp ngwē sēn Kapernaum. Log Buk-sewahsēn-yi*, lob nenēr gagek vu alam.

³² Dengo yi gagek, lob avij tōƙ mederanga nemaj in nenēr gagek nebē mehō los niwēek ti.

³³ Loƙ memö ti nedo loƙ mehō ti benedo loƙ dub-supinsēn-yi saga ving, lob ngeek bē,

³⁴ “O! Yesu vu Nasaret, bē gwevong va vu he? Maƙ geyam in bē kwevoh he? Seraƙ nim bē Anutu yi mehō vabuung hong.”

³⁵ Rēƙ Yesu petupek raƙ bē, “Ayem nama! Gegweto gena in mehō saga!” Lob memö sēnē tē mehō lo to neggēp dob loƙ sir vuheng, log to meya, rēƙ su vong paya vu yi rē.

³⁶ Lob alam pin delēk anon gedenenēr vu sir bē, “Sēnēƙ maƙ gagek re? Mehō sēnē nenēr vu memö nebē yi mehō niwēek los bengō ti, om denengo aye meto deneya in mehōnon.”

³⁷ Yesu vong nebē sēnē, lob bengō ya meyo vu nyēg pin vu sagu.

Yesu Vong MePita Ggen Avēh Nivesa Raƙ

(Mt 8:14-15; Mk 1:29-31)

³⁸ Yesu vu dub-supinsēn-yi ayo meluƙ yom, lom ya meloƙ ya Simon yi beggang, geSimon ggen avēh nivanē bōpata meneggēp. Lob deƙetaƙ vu Yesu bē doƙ vu yi.

³⁹ To meya nare dus meƙepē yi ya vu, log petupek raƙ nivanē, lob nikul ya. Log avēh kedi raƙ pevis beneyeh nos in losho dega.

Yesu Ro Alam Ngahiseƙē Menij Vesa Raƙ

(Mt 8:16-17; Mk 1:32-34)

⁴⁰ Hes ggovek in bē duƙ na, lob alam deƙo hir alam sēn nij neraƙ lo medeya vu yi. Lob nebē nema raƙ sir pin ti ti benevong benijvesa neraƙ.

⁴¹ Gememö to deneya in alam ngahisekë, gedenengeek bë, “Anutu Nalu hong.” Rëk petupek rak sir bë ayej nama. In derak ni bë yi Mehö sën Anutu ggooin rak in bë geko hil nah lo.

Yesu Nevong Huk Meneya Nyëg Böp La
(Mk 1:35-39)

⁴² Log monbuk anon, lob kedi rak beya nyëg-yumeris tahsën ti. Loḷ alam desero yi medeya vu yi bedevongin bë denanërin yi in su gevuu sir gena nyëg ngwë.

⁴³ Rëk nër vu sir bë, “Sa naya in nanër Anutu-yi-nyëg yi Bengö Nivesa rangah vu nyëg vahi geving. In Anutu vong sa meseyam in bë gevong huk sënë.”

⁴⁴ Lob ya nenër loḷ distrik Yudea hir dub-supinsën-yi pin.

5

Yesu Tebë Pita, Lom Ko Gël Ngahisekë
(Mt 4:18-22; Mk 1:16-20)

¹ Buk ti, lob nare ngaggee böp Genesaret* nenga, lob alam ngahisekë ya detetup yi medahis rak, in bë degengo Anutu yi gagek.

² Lob lë geyag mahen luu nedo meris yam ngaggee nenga galam-gël-yi deluḷ medeneripek lek.

³ Lob rak ya yag ngwë sën Simon yiyi, benër vu yi lob ḷo yag to meya vuheng teka, log mëm nedo rak genetatekin gagek vu sir.

⁴ Nër gagek vu sir ggovek, log nër vu Simon bë, “Gwetee hong yag geto mena ngaggee sën luk ya ading teka loḷ mëm ham gwetë lek duk na in ham gweko gël.”

⁵ Loḷ Simon nër yah bë, “Alag, he hevong huk böpata gwëbeng buk ading rot, rëk he su haḷo gël la rë. Rëk maam genër om saḷ getë lek duk nah gökin rë.”

⁶ Devong nebë sënë, lob devasu gël ngahisekë rot beleḷ vongin bë bepul.

⁷ Lob detahi sir vahi sën denedo rak yag ngwë lo bë na dedoḷ vu sir. Lob mëm deya bedeko gël rak yag luhoho, rëk gël vevii bevongin bë duk na ngaggee.

⁸ Simon Pita lë nebë sënë, lob yun lus loḷ Yesu vaha genër bë, “Oo-o, Mehöböp! Gedëein sa gegena! In saḷ ngaa nipaya neggëp vu sa.”

⁹ In losho yi alam sën denedo loḷ yag delë gël pin sën deḷo lo, lob ḷenuj ya in.

¹⁰ Log Sebedi nalu Yakobus luho ari Jon sën yik losho Simon denevong huk timu lo, ḷenuj ya in ving. Rëk Yesu nër vu Simon bë, “Su newam jaḷ, in rëk gweko mehönon nabë saga.”

¹¹ Lob dedadii yag ya roneḷ, lob devuu ngaa pin ya gedetamuin yi, belosho deya.

Yesu Vong Bemehöti Yi Sevuuk Mehor
(Mt 8:1-4; Mk 1:40-45)

¹² Yesu nedo nyëg böp ti, lob mehöti nedo sagu, besevuuk vunin navi pin. Mehö sënë lë Yesu, lob petev meneggëp loḷ vaha geketaḷ vu yi bë, “Mehöböp! Nabë ahëm geving, og geyoh vu bë gwevong mesa nig veseek jaḷ.”

¹³ Lob Yesu bë nema rak yi genër bë, “Sahëg ving, om nim veseek jaḷ!” Lob yik sevuuk saga mehor ya pevis.

¹⁴ Log Yesu vo ḷooin bë, “Su gena genanër vu mehöti. Gaḷ mëm gena getato navim vu mehö-neḷo-seriveng, gegwetung seriveng* in nim veseek rak. Noh vu sën Moses nër wirek bë hil gevong lo. In alam pin de jaḷ ni nabë nim veseek rak.”

¹⁵ Rëk ma geYesu yi ngaa pin sën nevong lo bengö tup luk nyëg meya. Lob alam ngahisekë denḷo medeyam vu yi in bë degengo yi gagek gegevong hir niraksën nama na.

¹⁶ Rëk buk la og netah yi ya nyëg-yumeris menejom rak.

*Yesu Vong Bemehö Nema Los Vaha Nipaya Ti Nivesa Rak
(Mt 9:1-8; Mk 2:1-12)*

¹⁷ Buk ti, lob medo nenër gagek vu mehö la, galam Parisai* la losho alam-horek-yi la denedo ving. Deyam ggëp nyëg neru ti ti lo pin. Vu distrik Galilea, gevu distrik Yudea gevu nyëg böp Yerusalem. Lob Mehöböp vo niwëek vu Yesu in bë gero alam nijraksën benijvesa jak.

¹⁸ Lob mehö la devaķu mehö ti rak reek medeya vu in sekë pin selöngin. Lob devaķu medeya in bë na degebë doķ Yesu mala gëp beggang ayo,

¹⁹ rëķ nyëg mir in alam ngahiseķë, gesu aggata neggëp in bë debaķu doķ na rë. Nebë saga, lob derak ya beggang demi tamangsën medekehe beggang demi gedeseluhin mehö sënë los reek luk ya alam vuheng atov beya meto neggëp loķ Yesu mala.

²⁰ Yesu lë berak ni bë ayoj neya timu vu yi, lob nër vu mehö sënë bë, “Sa mehö-e! Sa dahun hong ngaa nipaya ya.”

²¹ Lob alam Parisai* losho alam-horek-yi yö kwaj neya ngahi bë, “Mehö re sagi, sën neķo yi rak besevöķ Anutu-ë? Mehöti su yoh vu bë dahun ngaa nipaya na rë, gaķ Anutu yö timu yoh vu.”

²² Rëķ Yesu rak ayoj ni, lob nër yah vu sir bë, “Ham ayomin neya ngahi in va?”

²³ Ham kwamin nevo gagek sën senër agi bë, ‘Sa dahun hong ngaa nipaya ya’ lo bë anon ma, in re yoh vu bë gelë nabë dahun ya yönon-a? Rëķ mu mëm nabë sa nanër vu yi nabë, ‘Kwedi jak megena!’ og mëm ham rëķ jak ni nabë sa nanër gagek los anon.

²⁴ Rëķ sa bë ham jak ni nabë Mehönon Nalu yoh vu bë dahun ngaa nipaya na vu dob.” Log peggirin menër vu mehö sën sekë selöngin lo bë, “Sa nanër nöķ vu hong nabë: Kwedi gwëķo hong reek jak megenah böm.”

²⁵ Nër nebë sënë, lob yik kedi rak avuti rak alam pin saga malaj, bekerë ngaa sën devaķu rak lo beneyah ben, genëķo Anutu arë rak.

²⁶ Lob alam pin saga ķenuj ya gederanga nemaj. Lob deķo Anutu arë rak, gedeggöneng medenenër bë, “Ngaa ti sën hil halë gwëbeng agi yö agga ti.”

*Yesu Tahi Levi
(Mt 9:9-13; Mk 2:13-17)*

²⁷ Ggovek, geYesu to meyah dobnë meneya, loķ lë gemehö sën neķo takës* lo ti loķ nedo beggang-takës-yi. Arë nebë Levi.* Lob nër vu yi bë, “Genam gesepa sa.”

²⁸ Lob vuu ngaa pin menedo, gekedi meya sepa Yesu meluho deya.

²⁹ Lob Levi vong Yesu yi nos böp ti loķ yi beggang, balam sën denëķo takës* lo ngahiseķë losho alam vahi deyam ving luho belosho denegga.

³⁰ Rëķ alam Parisai* losho hir alam-horek-yi delë, lom denër gagek ngahiseķë rak Yesu vu yi hur maluh lo bë, “Nebë va sën ham los alam-denëķo-takës* losho alam sën denevong ngaa nipaya lo newa nos loķ ti-ë?”

³¹ Loķ Yesu nër yah vu sir bë, “Alam nijvesa su deneya vu dokta rë. Gaķ yik alam nijraksën mu yö deneya vu.

³² Om sa su yam in bë tahi alam-yohvu rë. Gaķ seyam in bë tahi alam sën ngaa nipaya neggëp vu sir lo in degërin ayoj.”

*Yesu Tahu Yi Rak Mehö Sën Neķo Avëh Lo
(Mt 9:14-17; Mk 2:18-22)*

³³ Loķ deloķ tepëķ vu Yesu ggökin bë, “Jon yi hur maluh ayej deneggërin nos gedenejom rak beron beron, balam Parisai* hir hur maluh denevong nebë saga ving. Rëķ hong hur maluh, og yö medo denegga gedenum mu.”

* 5:27: Levi sënë arë ngwë nebë Matai. Su Yakob nalu rë, gaķ yik mehö ngwë.

³⁴ Lok Yesu peggirin gagek rak mehö sën neko avëh lo benër yah vu sir bë, “Ham kwamin bo rë, nabë mehöti medo geving yi alam geluho avëh ti denajom nemaj. Bë nabë sënë, og yi alam sënë su deyoh vu bë ayej gërin nos rë.

³⁵ Rëk mëm buk sën debo mehö sën ko avëh lo vër, besu medo geving yi alam rë, og mëm yi alam rëk ayoj maggin bayej gërin nos dok buk saga.”

Yesu Tahu Yi Gagek Rak Tob Los Wain Gememëk Navi

³⁶ Lok Yesu nër gagek peggirinsën ngwë vu sir ggökin bë, “Mehöti su nekweek tob mewis ti len teka menepeka mugeng ngwë sën nekweek lo len rak rë. Bë mehöti gevong nabë saga, og rëk gevong paya vu tob mewis saga, gemewis len ti sën lo su luho tob mugeng rëk gëp ti rë.

³⁷ Log mehöti su netöö wain* mewis lok memëk navi mugeng rë. Bë mehöti gevong nabë sënë, og wain rëk ngol memëk navi mebepul gewain keseh geto mena. Gememëk navi nipaya jak geving.

³⁸ Gak yik alam yö denetöö wain mewis lok ya memëk navi mewis og mëm.

³⁹ Log alam sën yö denenum wain mugeng lo, og su ahëj neving wain mewis rë. Gak denenër bë, ‘Wain mugeng mëm nivesa.’”

6

Gagek Rak Sën Hil Su Gevong Huk Dok Buk-sewahsën-yi

(Mt 12:1-8; Mk 2:23-28)

¹ Buk-sewahsën-yi* ti, lob Yesu losho yi hur maluh deyoh ya huk wit* ti ayo medeya. Lob yi hur maluh derur wit* anon la mederii rak nemaj mededah.

² Rëk alam Parisai* la delë medenër bë, “Nebë va sën ham kweyëh horek Buk-sewahsën-yi-ë?”

³ Lok Yesu lok tepëk yah vu sir bë, “Mağ ham su tevin gagek rak ngaa sën Davit vong wirek lo rë? Sën losho yi hur dediikahëj lo,

⁴ lob lok ya Anutu yi dub beko brët vabuung sën denetung netu seriveng benedo ggëp Anutu mala lo. Alam-deneke-seriveng mu yö deyoh vu bë dega brët saga, gak alam meris nebë Davit og ma. Rëk gga gevo vu yi hur medegga ving.”

⁵ Log Yesu nër ving bë, “Mehönon Nalu tu Buk-sewahsën-yi* ala.”

Yesu Vong Mehö-sekë-paya Ti Menivesa Rak Lok Buk-sewahsën-yi

(Mt 12:9-14; Mk 3:1-6)

⁶ Log Buk-sewahsën-yi* ngwë, lob lok ya dub-supinsën-yi menetatekin gagek vu alam. Log mehöti nema vesa belooin benedo.

⁷ Alam-horek-yi losho alam Parisai* medo malaj nesepa Yesu in bë degelë nabë rëk gevong benema nivesa jak dok Buk-sewahsën-yi*, ma rëk nama! In denesero aggata in bë denanër gagek jak Yesu nabë keyëh horek.

⁸ Rëk yö rak ayoj ni. Lob nër vu mehö sën sekë paya lo bë, “Kwedi genam gebare dok vuheng atov.” Lob kedi meya nare.

⁹ Log Yesu nër vu sir bë, “Sa bë dok tepëk in gagek ti vu ham nabë: Mağ horek nër bë hil gevong ngaa nivesa dok Buk-sewahsën-yi*, ma hil gevong ngaa nipaya? Mağ nër bë hil adok vu alam in demedo vesaj, ma hil nid dël jak sir in malaj nama?”

¹⁰ Log mala neko lok menelë sir pin, log nër vu mehö lo bë, “Getelo sekëm nam!” Telo sekë ya, lob nivesa lok ggökin.

¹¹ Rëk alam saga ahëj sengën böpata rot, geyah desap sir rak bë degevong nabë va vu Yesu!

Yesu Vong Yi Hur Maluh Denetu Sinarë

(Mt 10:1-4; Mk 3:13-19)

¹² Loḵ buk sënë, Yesu tah yi ya ḵedu ti in bē najom jaḵ, lob medo mejom raḵ vu Anutu buk ading rot menyëḡ heng ya.

¹³ Log hes mala verup, lob supin yi hur maluh ya vu yi, betum ggooin sir nemadluho-mevidek-luu lo raḵ benër sir bē Sinarë.

¹⁴ Alam lo sënë: Simon sën Yesu tahi ggev ngwë raḵ bē Pita lo. Ga, ari Andreas. Ga, Yakobus lu Jon. Ga, Pilip lu Bartolomai.

¹⁵ Ga, Matai lu Tomas. Ga, Yakobus sën Alpeus nalu. Ga, Simon sën yi mehö-neruuk-alam-Rom lo.

¹⁶ Ga, Yudas sën Yakobus nalu lo, log Yudas Iskariot sën rëḵ nanër Yesu rangah vu alam-begö-yi lo.

Yesu Vong Huk Raḵ Alam Ngahiseḵë

(Mt 4:23-25)

¹⁷ Lob Yesu luḵ meya ving sir beya nare nyëḡ neggumeng ti ving yi hur maluh yu böpata. Galam ngahiseḵë deyam vu nyëḡ böp Yerusalem, gesir sën distrik Yudea pin, galam loo sën dus vu Ture los Sidon lo beyam desupin sir medenedo.

¹⁸ Deyam in bē degengö yi gageḵ, log gevong behir niraksën nama na. Galam sën memö nevasap sir lo, og Yesu nevong menjivesa nerak ving.

¹⁹ Galam pin denedu sir in bē degebë nemaj jaḵ yi. In yi niwëëḵ ya nevong balam pin nijvesa nerak.

Yesu Nër Bë Mehönon Deyoh Vu Bë Kwaj Vesa, Gedeyoh Vu Bë Dengu

(Mt 5:1-12)

²⁰ Loḵ Yesu vër mala raḵ menelë yi hur maluh lo, lom nër bē:

“Ham sën nerak vu in ngaa dob-yi lo, ham kwamin vesa.

In ham tu Anutu-yi-alam beham rëḵ medo nivesa doḵ yi nyëḡ.

²¹ Ham sën nediikahëmin agi, ham kwamin vesa.

In ham su rëḵ jaḵ vu in ngaa nivesa ti vu tamusën rë.

Ham sën nesu menedo agi, ham kwamin vesa.

In ham rëḵ kwamin vesa menanöp vu tamusën.

²² Alam rëḵ degelë geham sepa doḵ Mehönon Nalu,

lob rëḵ degelë ham paya,

bedegetii ham, gedepelë ham,

gedenanër ham nabë ham nimin paya,

rëḵ mu ham kwamin vesa in ngaa saga.

²³ Nabë degevong nabë sënë vu ham, og ham kwamin vesa, geham napiseḵ in rot, in ham nyëvewen sën neggëp yageḵ lo, og böpata rot. In wireḵ og ḵenuj lo denevong nebë sënë vu alam-denenër-gageḵ-rangahsën lo ving.

²⁴ Gaḵ ham sën los bengömin-ggoreksën lo, og gëpin ham!

In ham nedo raḵ ngaa sën nivesa vesa lo vorot.

²⁵ Geham sën newa nos böp bahëmin nepup agi, gëpin ham!

In ham rëḵ jaḵ vu in ngaa vu tamusën.

Geham sën nenöp gwëbeng agi, gëpin ham!

In ham rëḵ ngu mengis ham vu tamusën bemalamin ruḵ keseh.

²⁶ Nabë alam pin degeḵo ham arëmin jaḵ, og gëpin ham!

In ḵenuj lo denevong nebë saga wireḵ vu alam-gageḵ-kuungsën lo.”

Yesu Nër Bë Hil Ahëd Geving Alam Sën Denelë Hil Paya Lo

(Mt 5:38-48)

²⁷ “Rëḵ sa bē nanër vu ham sën nengö sa gageḵ agi nabë: Ham kwamin pesivin alam sën denesis begö vu ham lo. Geham gwevong nivesa vu alam sën degelë ham paya lo.

²⁸ Geham najom jak in alam sën deneterot ham lo nabë Anutu semu sir. Geham bengev jak in alam sën denenër pelë rak ham lo nabë Anutu dok vu sir.

²⁹ Nabë mehöti petap nengam vahi, og hongek gegwërin vahi bepetap geving. Genabë mehöti ngoo dok hong röpröp-ayöong-yi, og genakah hong röpröp ngwë geving, gak su gegulin.

³⁰ Nabë mehöti ketag ngaa ti vu hong, og gebo vu yi. Genabë mehöti sepos hong ngaa vër in hong, og su genanër vu nabë bo nom.

³¹ Ngaa sën ham ahëmin neving bë alam degevong vu ham lo, og yik ham gwevong nabë saga vu sir namugin.

³² Nabë yik ham ngo ahëmin geving alam sën ahëj neving ham lo mu, og alam rëk degeko ham arëmin jak in degwa tena? Gak yik alam pin og denevong nebë sënë, bahëj neving alam sën ahëj neving sir lo.

³³ Log nabë ham dok vu alam sën denelok vu ham lo mu, og alam rëk degeko ham arëmin jak in degwa tena? Gak yik alam pin og denevong nebë sënë ving.

³⁴ Log nabë ham bo ngaa vu alam gekwamin bo nabë rëk debo dok nah vu ham, og alam rëk degeko ham arëmin jak in degwa tena? Gak yik alam pin og denevo ngaa vu sir vahi, in bë degeko hir ngaa vahi dok nah nyëvewen.

³⁵ Gak mëm ham ahëmin geving alam sën denesis begö vu ham lo. Geham dok vu mehönon pin. Ham bo ngaa vu alam, gak ham su kwamin bo nabë rëk debo ngaa ti nom vu ham dok nah nyëvewen. Ham gwevong nabë saga, log vu tamusën, og ham rëk natök vu ham nyëvewen böpata rot benatu Anutu Vavunë nalu lo. In nevong semusën vu alam sën su kwaj vesa in yi rë lo, losho alam nij paya.

³⁶ Om ham kwamin gevongin alam medok vu sir nabë sën ham Amamin Anutu nevong lo.”

*Yesu Nër Bë Su Geseggi Mehö Ngwë Hir Gagek Nabë Getu Ala
(Mt 7:1-5)*

³⁷ “Ham su seggi mehö ngwë dok ayomin nabë yi mehö nipaya. In lob Anutu su seggi ham benanër ham nabë ham alam nimin paya. Log ham su nanër mehö ngwë nabë degeko nyëvewen dok nah hir ngaa nipaya. In lob Anutu su nanër ham nabë ham gweko nyëvewen dok nah ham ngaa nipaya. Gak ham dahun ngaa nipaya sën mehönon denevong vu ham lo na, in lob Anutu dahun ham ngaa nipaya na geving.

³⁸ Ham bo ngaa vu mehönon, og Anutu rëk bo dok nah vu ham rot, beham dëg napup avi, beham deginengin gesesin jak beduk na, genam gök gökin megerurin geto. In yik ngaa sën ham nevong vu mehönon lo, og Anutu rëk gevong nabë saga dok nah vu ham.”

³⁹ Log Yesu nër gagek peggirinsën ti vu sir bë, “Mağ mehö mala kenod ti yoh vu bë tato aggata vu mehö mala kenod ngwë? Ma! Bë nabë sënë, og luhoho rëk debës söv dok ti.

⁴⁰ Hur maluh ti su kesuu yi tatovaha rë. Bë tatovaha tahu yi govek mejak ni, og mëm luho ala rëk degëp ti.

⁴¹ Ma genelë kale mahen teka sën negga rak arim mala lo, log su kwam nevo gang dus ti sën neggëp lok malam aga rë?

⁴² Ma nebë va sën genër vu arim bë, ‘Ari-e! Köök gesa hevong kale vër in malam gahis rë.’ Gwelë rë! Hong mehö kwam luu! In gang neggëp lok ngo malam gahis! Ngo gwevong gang dus ti sënë vër in malam govek rë, lok mëm rëk gwelë ngaa mahen teka sën neggëp lok arim mala aga nivesa megebo vër.”

*Yesu Nër Bë Kele Nipaya Yö Nesis Anon Nipaya
(Mt 7:17-20; 12:33-35)*

⁴³ “Kele nivesa su nesis anon nipaya rë. Log kele nipaya su yoh vu bë rëk ngis anon nivesa rë.

⁴⁴ Om mehõnon degelë kele anon, lok mëm dejak ni nabë kele nivesa, ma nipaya. In mehõti su nerur mori anon rak aggis niggin ti jes rë. Log mehõti su nerur vud anon rak kele niggin nipaya ti agga rë.

⁴⁵ Om mehõ nivesa neko ngaa nivesa vër lok ngaa nivesa sën nesupin meneggëp lok ayo lo, menenër yam rangah. Log mehõ nipaya neko ngaa nipaya vër lok ngaa nipaya sën nesupin meneggëp lok ayo lo, menenër yam rangah. Mehõnon avij nenër gagek sën neggëp lok ayoj lo, meneyam rangah.”

*Yesu Tahu Gagek Rak Sën Hil Adev Beggang Lo
(Mt 7:24-27)*

⁴⁶ “Ham ayemin nelok sa bë, ‘Mehõböp, Mehõböp!’ rëk ham su nengo sayeg rë in va?

⁴⁷ Alam sën denam vu sa bedengengo sa gagek bedesepa dok lo

⁴⁸ og sir nebë mehõ sën lev yi beggang rak nedo gelong böp, belev mudeng len luk ya rot. Log bël vaar böpata beya mevuv rak beggang lo, rëk su yoh vu bë kevoh rë. In mehõ sënë yö lev niwëek mero.

⁴⁹ Gak alam sën degengo sa gagek rëk su desepa dok rë lo, og sir nebë mehõ sën lev yi beggang rak nedo dob vavunë mu lo. Su lev mudeng luk ya gebinë rë, om bël vaar beya mevuv rak beggang saga, lob kevoh ya pevis, benipaya rak ya verök yi.”

7

*Yesu Vong Balam-begö-yi Vu Rom Hir Ggev Yi Hur Nivesa Rak
(Mt 8:5-13)*

¹ Yesu nër gagek sënë vu alam ggovek, log ya rak beya meluk ya Kapernaum.

² Alam-begö-yi vu Rom yu ti yoh vu mehõdahis nemadvahi (100) hir ggev nedo, beyi hur ti nedo, lob ahë neving yi rot, rëk hur tok vu niraksën, bedus rak bë nadiik.

³ Lok alam-begö-yi hir ggev sënë ngo bë Yesu ya verup nedo, lob vong Yuda hir ggev la deya vu yi in bë na denanër vu benam gevong beyi hur nivesa jak.

⁴ Ya deverup vu Yesu, lob deketag niwëek vu bë, “Mehõ sënë yi mehõ nivesa, om yoh vu bë gedok vu yi.

⁵ Ahë neving hil Yuda, beyö lev hil Yuda hil dub-supinsën-yi ti.”

⁶ Lob losho Yesu deyah, beya deverup dus rak beggang, lok alam-begö-yi hir ggev vo gagek vu yi mehõ la medeko medeya vu Yesu bë, “Mehõböp, su gebasap hong, in sak su mehõ nig vesa yoh vu in bë gedok na sa beggang rë.

⁷ Log sa su nig vesa in bë senök vu hong geving rë. Om yik genanër jak avim mu, gesa hur rëk nivesa jak.

⁸ Gak yik sa mehõ los nig wëek ti ving. Sa nahurek sa alag babu, log sengo sa alam-begö-yi sën sa nehegin sir lo denegurek sa babug ving nebë saga. Bë sa nanër vu sir ti nabë, ‘Gena!’, og rëk na. Log bë sa nanër vu ngwë nabë, ‘Genam!’, og rëk nam. Log bë sa nanër vu sa hur nabë, ‘Gwevong huk sënë!’, og rëk gevong. Om yik genanër jak avim mu og yik yoh vu.”

⁹ Yesu ngo gagek sënë, lob ranga nema geggërin yah vu alam yu böpata sën losho denesepa sir medeneya lo bë, “Sa nanër vu ham yõnon nabë sa su tok vu Israel ti gayo neyam timu vu sa nebë sënë rë.”

¹⁰ Log alam sën alam-begö-yi hir ggev vong sir ya lo yah deverup beggang lok delë bë hur lo nivesa lok menedo.

Yesu Vong Balam Nain Magëm Ti Vesa Lok

¹¹ Heng to, lob Yesu ya nyëg böp ti arë nebë Nain. Lob yi hur maluh losho alam ngahisekë rot deya ving yi.

¹² Lob ya deto dus rak nyëg böp saga yi aggata avi, loḵ alam devaḵu heljëng ti meya verup deneya bedub. Heljëng sënë ata yam ving. In yik nalu aguu perurek timu sën diik agi, geyi avëh alov. Log alam ngahiseḵë vu nyëg saga desepa sir medeyam ving.

¹³ Lob Yesu lë avëh saga mekwa paya in rot, lob nër vu bë, “Su gengu!”

¹⁴ Lob to meya dus bebë nema rak reek sën devaḵu heljëng loḵ lo, lom denare. Log Yesu nër bë, “Hur magëm-e! Sa nanër vu hong nabë kwedi jak!”

¹⁵ Lob heljëng lo kedi rak menedo benevengwëng. Log mëm Yesu vong yi yah vu ata.

¹⁶ Nebë sënë, lob alam pin deggöneng bemëm deḵo Anutu arë rak medenër bë, “Mehö-nenër-gägek-rangahsën böpata ti sën verup nare loḵ hil vuheng atov agi.” Gedenër ving bë, “Anutu yam in doḵ vu yi alam.”

¹⁷ Lob denër Yesu bengö sënë ya meyoḵ vu distrik Yudea los nyëg vahi pin.

*Jon Vong Hur Maluh Luu Ya Vu Yesu
(Mt 11:2-6)*

¹⁸ Mehö-neripek-alam Jon yi hur maluh denër ngaa pin sën Yesu nevonḡ lo vu yi.

¹⁹ Lob Jon tahi yi hur maluh luu ya vu yi bevong luho ya in bë dedoḵ tepëḵ vu Mehöböp nabë, “Yik hong mehö sën denenër bë rëḵ nam lo sënë, ma he rëḵ medo gegin yi rë?”

²⁰ Lob luho ya deverup vu Yesu medenër bë, “Mehö-neripek-alam Jon vong aluu yam vu hong genër bë, ‘Maḵ yik hong mehö sën denenër bë rëḵ nam lo sënë, ma he rëḵ medo gegin yi rë?’ ”

²¹ Lob loḵ buk sënë, Yesu medo nevonḡ alam niraksën aggagga menijvesa neraḵ. Netii memö to deneya in sir, genevonḡ balam malaj ḵenod denelë nyëg ggökin.

²² Lob Yesu nër yah vu luho bë, “Melu nah mena nanër ngaa sën melu nelë los nengo agi vu Jon nabë: Alam malaj ḵenod denelë nyëg, galam vahaj paya deneya aggata, galam nij sevuuk nij veseek neraḵ, galam nengaj mir denengo gägek, galam sën denediik lo vesaj neloḵ yah, log alam sën denedo paya in ngaa navij yi lo denengo Bengö Nivesa.

²³ Om mehö sën su kwa neya luu luu in sa rë lo, og kwa vesa.”

*Yesu Vong Tepëḵ Rak Ngaa Ngahiseḵë In Jon
(Mt 11:7-19)*

²⁴ Jon yi hur luho deyah, loḵ mëm Yesu nër Jon yi degwa vu alam bë, “Wirek ham ya nyëg-yumeris in bë ham gwele mehö nebë va? Maḵ ham ya in bë gwelë nabë ayöong neko dee ti menekepë ya geneyom-a?”

²⁵ Ma ham ya in bë gwelë mehö nebë va? Maḵ ham bë gwelë mehöti neröp tob niyes mala ngeri ngeri? Ma. Alam sën deneröp tob niyes los denedo rak ngaa nivesa vesa lo, og sir sagak yö denedo ggëp alam-los-bengöj bej.

²⁶ Ma ham ya in bë gwelë mehö nebë va? Mehö-nenër-gägek-rangahsën ti? Eë-ë, om mëm sa nanër vu ham nabë, mëm yi mehö-nenër-gägek-rangahsën, bekesuu alam denenër-gägek-rangahsën pin.

²⁷ Yik mehö saga sën gägek rak yi loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo bë:
Gwengo rë, sëḵ gevong sa hur ti namugin
mena negetongin aggata in hong.

²⁸ Om sa nanër vu ham nabë: Jon arë böp rot kesuu alam pin sën ataj neḵo sir vu dob agi. Rëḵ mu alam sën denesepa loḵ sa bedenetu Anutu-yi-alam lo pin, og rëḵ dekesuu Jon.”

²⁹ Dengo gägek sënë ggovek, log alam pin losho alam sën denëḵo takës* lo denër bë, “Yönon. Anutu nevonḡ ngaa niröp.” In deneripek bël rak Jon nema.

³⁰ Rëḵ alam Parisai* losho alam-horek-yi, og su deyam beJon ripek sir rë, gaḵ deruu demij vu aggata nivesa sën Anutu bë tateḵin vu sir lo.

³¹ Log Yesu nër bë, “Om maḵ sëḵ tateḵin ham alam buk sënë jak va? Maḵ ham nebë va?”

³² Ham nebë hurmahen sën ggëp deneggök telig medenetahi vu sir vewen bë:
 ‘He nasis ggağeng,
 rëk ma geham su nelöö rë.
 Gehe nasu kwamin paya paya,
 rëk ham su nesu menepengah ham ving rë.’

³³ In mehö neripek alam Jon yam, lom su negga nos los nenum wain rë. Loḵ ham nenër bë, ‘Memö nelok vu yi.’

³⁴ Log Mehönon Nalu yam, lob negga los nenum, loḵ ham nër yi bë, ‘Ham gwelë, mehö saguḵ mehö ahëta, gemehö sën yö nenum wain pangsen. Galam sën deneḵo takës* lo, losho alam sën denevong ngaa nipaya lo vahi hir mehö yi.’

³⁵ Rëk mu hil galë Anutu yi huk los kwa, lob mëm hil ajaḵ ni nabë mehö los kwa ti.”

Avëh Ti Sën Ngaa Nipaya Neggëp Vu Yi Lo Ripek Yesu Vaha Raḵ Wël

³⁶ Alam Parisai* ti tahi Yesu bë na mega nos geving yi, lob ya ben bemedo negga nos.

³⁷ Lob avëh nipaya ti nedo nyëg sagu, lob ngo bë Yesu medo negga nos loḵ Parisai* sënë yi beggang. Lob ḵo wël reggu malangeri loḵ buayo gelong alabasta* veroo ti beya vu.

³⁸ Ya verup nare loḵ Yesu demi dus vu vaha gemedo nesu, lob mala ruḵ töö raḵ Yesu vaha, log revu raḵ yu viis. Log mul Yesu vaha, gekeseh wël merikin raḵ vaha.

³⁹ Rëk Parisai* sën tahi Yesu meya negga nos ving yi lo lë ngaa sënë, lob kwa nevo bë, “Yönon, bë mehö sënë yi mehö-nenër-gagek-rangahsën, og rëk jaḵ avëh sën nema raḵ yi agi ni, gejaḵ ni geving nabë avëh nipaya.”

⁴⁰ Nebë sënë loḵ Yesu raḵ ni benër yah vu yi bë, “Simon, sa kwag nevo gagek ti, om sa bë nanër vu hong.” Loḵ Simon nër bë, “Tatovaha, genanër nam.”

⁴¹ Lob Yesu nër bë, “Mehöti vo ngaa vu mehö luu meya neggëp vu luho, geluho su devo loḵ rë. Ngwë yi K500, gengwë yik hen K50 mu.

⁴² Rëk luho su deyoh vu bë debo doḵ nah rë, lob mehö sënë nilël raḵ luho. Om mehö ngwë tena sën rëk ahë geving yi rot-a?”

⁴³ Loḵ Simon nër yah bë, “Sa kwag nevo bë mehö sën yi nyëvewen böpata mesevök lo maḵ ahë neving monë ala rot mekesuu.” Lob Yesu nër vu bë, “Genër yoh vu.”

⁴⁴ Loḵ Yesu ggërin yah vu avëh sënë genër vu Simon bë, “Gwelë avëh sënë? Seyam hong beggang ayo, rëk su gevo bël vu sa in bë sejipek vahag rë. Rëk avëh sënë og ripek sa vahag rak mala ruḵ gerevu raḵ yu viis.

⁴⁵ Log seloḵ yök beggang ayo rëk su gemul* sa rë, rëk avëh sënë og yö medo nemul* sa vahag rot.

⁴⁶ Log su gerikin wël teka raḵ sa yug rë, rëk avëh sënë loḵ wël nivesa rot sagi raḵ sa vahag.

⁴⁷ Om sa nanër vu hong yönon nabë: Avëh sënë ahë neving Anutu pangsen rot in yi ngaa nipaya ngahisekë rot, rëk ma gAnutu dahun ya bemaya. Gaḵ mehö sën ngaa nipaya mahen mu neggëp vu yi, lob Anutu dahun ya lo, og yik ahë neving yi mahen teka mu.”

⁴⁸ Log Yesu nër vu avëh bë, “Sa dahun hong ngaa nipaya ya vorot.”

⁴⁹ Lob alam sën losho medo denegga nos lo kedi denër yah meyom vu sir bë, “Mehö sënë maḵ yi re om sën bë dahun ngaa nipaya na-ë?”

⁵⁰ Log Yesu nër vu avëh lo bë, “Ayom neyam timu vu sa, om Anutu ḵo hong yom vu yi vorot. Kwam vesa megena los ayom sepëp.”

8

Avëh La Detamuin Yesu Medeya

¹ Ggovek loḵ Yesu ya neḵo loḵ nyëg böp böp los beggang-bu mahen mahen, benenër Bengö Nivesa rangah vu sir raḵ Anutu-yi-nyëg. Lob yi hur maluh nemadluho-mevidek-luu lo deya ving yi.

² Gavëh la sën wirek Yesu netii memö in sir los nevo niraksën vër in sir lo deya ving. Sir sënë: Maria sën denenër bë Maria vu Magdala, beYesu tii memö nemadvahi-bevidek-luu to deya in yi wirek lo.

³ Ga, Kusa sën negin Herot* yi beggang lo venë Yoana, ga, Susana, gavëh vahi ving, melosho deya. Avëh pin sënë deneloḵ vu Yesu losho yi hur maluh lo raḵ hir monë lu ngaa.

Mehöti Netetëhin Nos Gahis Loḵ Huk Anon
(Mt 13:1-9; Mk 4:1-9)

⁴ Alam yu böpata desupin sir medenedo galam vu nyëḡ pin deyam vu Yesu, lob nër gagek peḡgirinsën ti sënë vu sir bë,

⁵ “Mehö netetëhin nos gahis ti to meya huk anon in bë tetëhin yi nos gahis. Netetëhin nos gahis, lob vahi to nedo loḵ aggata sën neyoh huk vuheng lo, lob mehönon denevake gesoḵ yam degga.

⁶ Ga, gahis la to merak nedo dob mahen teka sën raḵ neggëp ḡelöng vavunë, lob kip rëḵ bël ma, lob meran mediik ya.

⁷ Log gahis la to meloḵ ya nedo vos nigginggin ayo, lob vos nigginggin sënë kip berig, lob ḡgök nos bevong paya.

⁸ Log mëm gahis la to meluḵ ya nedo dob jeji, lob kip merig besis anon nivesa. Nesis dahis nemadvahi vahi.” Log nër bë, “Bë mehöti nenga neggëp, og gengo gagek sënë.”

Yesu Nenër Gagek Peḡgirinsën Degwa
(Mt 13:10-17; Mk 4:10-12)

⁹ Lob yi hur maluh deloḵ tepëḵ vu yi in gagek peḡgirinsën sënë degwa.

¹⁰ Loḵ nër bë, “Anutu yö tatekin yi nyëḡ yi gagek vunsën degwa vu ham, beham rëḵ jak ni. Rëḵ alam vahi og degengo gagek peḡgirinsën mu, ‘in malaj rëḵ gelë, rëḵ mu su rëḵ dejak ni rë.

Log rëḵ degengo gagek, rëḵ mu su rëḵ dejak degwa ni rë.’ ”

Yesu Tatekin Nos Gahis Lo Yi Degwa
(Mt 13:18-23; Mk 4:13-20)

¹¹ “Gagek peḡgirinsën sagi degwa nebë: Nos gahis sënë yik Anutu yi gagek.

¹² Log gahis la sën to nedo loḵ aggata lo, yik alam sën denengo gagek, loḵ Satan ya neḵo vër in ayoj in bë rëḵ degevonḡ geving lob Anutu geḵo sir nah lo.

¹³ Log gahis la sën to nedo loḵ nyëḡ ḡelöng lo, yik alam sën denngo gagek bekwaj vesa in lo, rëḵ mu su luḵ ya ayoj rë. Gaḵ yik devonḡ ving dus teka, loḵ seggisën töḵ vu sir lom delëin ya.

¹⁴ Log gahis la sën to meloḵ ya vos nigginggin ayo lo, og yik alam sën denngo gagek medeya medeya, loḵ tum newaj raḵ in maggin aggagga, gemonë los ngaa-dob-yi sën nesemu hil navid lo pin ḡgök ya, lom su anon raḵ rë gediik ya.

¹⁵ Gaḵ gahis sën to meluḵ ya dob jeji lo, og alam sën denngo gagek medejom ahon bayoj neya niröp beneggëp nivesa, gedenedo niwëëk medenevonḡ banon neraḵ lo.”

Yesu Nër Bë Hil Su Abun Ram
(Mk 4:21-25)

¹⁶ “Mehöti su netaggi loḵ ram genekeyoveḵin dëḡ raḵ, ma netunḡ ggevek ya reek len rë. Gaḵ netunḡ raḵ ya vavunë, in bë alam sën dedoḵ na beggang ayo lo degelë nyëḡ.

¹⁷ Lob ngaa pin sën neggëp vunsën ḡwëbeng agi rëḵ natöḵ nam rangah. Gengaa pin sën mehönon deneloḵ kesii in lo, rëḵ natöḵ nam rangah vu tamusën balam pin dejak ni.

¹⁸ Ham ḡwebë nengamin, in ham ḡwengö gagek megwero. Mehöti sën neraḵ gagek la degwa ni bekwanevo lo, og rëḵ jak la degwa ni geving rot. Gemehöti sën su neraḵ gagek degwa ni rë lo, og rëḵ kwa birekin teka sën neraḵ ni lo benama na veröḵ yi.”

Yesu Ata Lo Ari Lo
(Mt 12:46-50; Mk 3:31-35)

¹⁹ Loḵ buk saga Yesu ata lo ari lo deya in bē degelē yi, rēḵ alam yu böpata desup sir medenedo, lob su deyoh vu bē dedoḵ na vu yi rē.

²⁰ Loḵ mehō la denēr ya vu yi bē, “Atam losho arim lo verup denare dobnē. Deyam in bē degelē hong.”

²¹ Loḵ nēr yah vu sir bē, “Alam sēn denengo Anutu yi gāgek medenesepa loḵ lo, og sir saga sēn sa atag lo arig lo.”

Yesu Nēr Lob Sang Ahē Yes Rak
(Mt 8:23-27; Mk 4:35-40)

²² Buk ti lob Yesu losho yi hur maluh derak ya yaḡ, lom nēr vu sir bē, “Hil ajaḵ mana ngaggee nenga vahi.” Lom deya.

²³ Yaḡ neya geYesuḵ ggēp yiing. Log sang böpata ti verup, lob vong bengaggee neluḵ ya yaḡ ayo bevuuk loḵ bedus rak bē malaj nama.

²⁴ Lob ya deggee vu Yesu gedenēr vu bē, “Tatovaha! Hil hevongin malad nama!” Lob kedi petupek rak sang los ngaggee sēn netē lo, lob sang los ngaggee ahē yes rak, gededun ma geneggēp.

²⁵ Log nēr vu sir bē, “Ham su ayomin neyam timu vu sa yönon rē!” Lom deggöneng gekwaj ya ngahi medenenēr vu sir bē, “Maḵ mehō sēnē yi nebē va, om sēn nēr vu sang los bēl, lob denḡo aye-ē?”

Yesu Tii Memö To Meya In Mehöti
(Mt 8:28-34; Mk 5:1-20)

²⁶ Loḵ ya deverup Gadara hir dob ga, distrik Galilea neggēp ngaggee nenga vahi yi, genyēḡ sēnē neggēp vahi.

²⁷ Lob Yesu vu yaḡ mepesönḡ ya roneḵ, loḵ alam nyēḡ sēnē ti verup vu yi. Memö la denedo loḵ mehō sēnē meyö medo neya ahē töksēn yö wirek la, lob su nedo loḵ beggang rē, gaḵ yö ya neggēp loḵ waak sēn denebē mehönön sekēj loḵ lo.

²⁸ Mehö sēnē lē Yesu, lob ngeekḡ geto petev meneggēp loḵ vaha. Log ngeekḡ böpata bē, “Yesu! Anutu Vavunē Nalu hong! Bē gwevong va vu sa? Sa ḵetaḡ vu hong nabē su gebasap sa!”

²⁹ Nēr bē sēnē in Yesu nēr vu memö bē geto mena in mehö sēnē, in memö sēnē nejom yi ahon beron ngahiseḵē. Lob yi alam malaj nesepa yi medeneduu rak sēng los aēn buk ngahi, rēḵ ma genevapul sēng lu ngaa pin. Gememö sēnē netē meneya nyēḡ-yumeris.

³⁰ Lob Yesu loḵ tepēḵ vu yi bē, “Arēm re?” Loḵ nēr yah bē, “Mehömehö.” In degwa nebē memö ngahiseḵē denedo loḵ yi.

³¹ Lob memö pin saga detahi ya vu Yesu bē, “Su gwetii he doḵ na asoreng böpata sēn adingsekē rot lo!”

³² Log bööḵ yu ti vare deneruuk rak ḵedu dus vu sir, lob memö lo deketag vu Yesu bē, “Mēm gwevong he na vu bööḵ sagu!” Lob Yesu vong sir ya.

³³ Lob memö lo to deya in mehö sēnē beya deloḵ ya bööḵ yu ti sēnē. Lob pevis gebööḵ pin deseröḡ rot beya devēs ya nyēḡ vaha degwa, bedeluḵ ya ngaggee merehöö sir bemalaj maya verōḵ yi.

³⁴ Lob alam sēn denēgin bööḵ lo delē, lob deveya medeya, beya denēr ngaa sēnē vu alam nyēḡ böp los mahen mahen pin.

³⁵ Lob alam saga deya in bē degelē ngaa sēn to meya lo. Yah deverup vu Yesu bedelē mehö sēn memö to deya in yi lo, gevēh tob gekwa nevo ngaa nivesa, genedo loḵ Yesu vaha. Loḵ tum deneggöneng in sir rot.

³⁶ Loḵ mēm alam sēn delē ngaa agi rak malaj lo deturin ngaa sēn Yesu vong vu mehö sēn memö nelōḵ vu yi wirek loḵ nivesa rak agi medero.

³⁷ Lob alam pin vu Gadara denër vu Yesu bë kedi jak mena, gesu medo hir nyëg. In deneggöneng rot. Lob Yesu rak yah yağ meyah meya.

³⁸ Loğ mehö sën memö to deya in yi lo ketag vu Yesu bë na geving yi. Rëğ Yesu vong yi yah genër vu bë,

³⁹ “Genah megena böm, megena genanër ngaa pin sën Anutu vong vu hong lo vu hong alam.” Lob mehö lo yah meya menër ngaa pin sënë vu alam ggëp yi nyëg.

Yesu Vong Ggev Nalu Avëh Vesa Lok, Gevong Avëh Sën Jom Loğ Yi Tob Lo Nivesa Rak (Mt 9:18-26; Mk 5:21-43)

⁴⁰ Yesu yah to, lob alam pin kwaj vesa in yi, in medo denegin yi geyah to.

⁴¹ Loğ mehöti arë nebë Yairus ya verup. Dub-supinsën-yi ala ti yi, lob ya verup petev meneggëp loğ Yesu vaha, geketag vu yi bë na yi beggang.

⁴² In yik nalu mewing timu beyi ta nemadluho-bevidek-luu rak, lob dus rak bë nadiik. Lob Yesu neya rak, loğ alam ngahisekë depeka rak yi rot belosho deneya.

⁴³ Lob avëh ti neya ving. Niğök yö medo neyam yoh vu ngebek nemadluho-bevidek-luu, rëğ mehöti su yoh vu bë gevong menivesa jak nah rë.

⁴⁴ Avëh sënë verup ya nare dus loğ Yesu demi gebë nema rak Yesu yi tob nyë. Vong nebë sënë, lob niğök tewii ya avuti gesu neyom ggökin rë.

⁴⁵ Loğ Yesu loğ tepëk bë, “Re bë nema rak sa?” Loğ sir pin denenër yah vu bë sirek ma. Log Pita nër bë, “Sa alag-e! Yik alam ngahisekë sën denare tetup hong meyök depeka rak hong aga.”

⁴⁶ Loğ Yesu nër bë, “Ma! Loğ sir ti bë nema rak sa, mesa hango bë sa nig wëek la ya vu yi.”

⁴⁷ Lob avëh sënë rak ni bë ngaa sën vong lo tök yam rangah, om nelëk rot, lob verup ya mepetev meneggëp loğ vaha, genër sën bë nema rak yi tob lo degwa rangah vu rak alam pin malaj benër ving bë yi niraksën maya avuti.

⁴⁸ Lob Yesu nër vu yi bë, “Nalug-e, ayom yam timu vu sa, om vong benim vesa rak. Om genah megena los ayom sepëp.”

⁴⁹ Yesu nahën nevengwëng vu avëh, log mehöti vu dub ala ben meverup nër vu dub ala sënë bë, “Nalum diik ya, om su gweko Tatovaha mala seggi!”

⁵⁰ Yesu ngo gagek sënë rëğ nër yah bë, “Su newam jak, gağ ayom nam timu vu sa mu, loğ mëm nalum rëğ vesa dok nah.”

⁵¹ Lob Yesu tök ya ggev lo ben, lob nërin alam pin bë su dedok na beggang ayo geving yi. Gağ yik ko Pita lööho Jon lu Yakobus ving hurmahen ama lu ata mu bedelok ya.

⁵² Galam yö medo denesu medenesis sir in, loğ Yesu nër vu sir bë, “Ham su ngu. In sënëk su diik rë, gağ yik neggëp yiing mu.”

⁵³ Loğ denöp rak yi, in derak ni bë diik ya verök yi.

⁵⁴ Rëğ Yesu jom loğ avëh mahen nema getahi bë, “Avëh mahen-e, kwedi jak!”

⁵⁵ Lob avëh mahen lo anon to melok yah, log kedi rak pevis. Lob Yesu nër vu sir bë, “Ham bo nos la vu yi mega.”

⁵⁶ Lob avëh mahen ata lu ama kenuj ya mederanga nemaj. Loğ Yesu vo koo vu luho bë luho su na denanër ngaa sënë vu mehöti.

9

Yesu Vo Huk Vu Sinarë Nemadluho-mevidek-luu (Mt 10:5-15; Mk 6:7-13)

¹ Log tahi hur maluh nemadluho-bevidek-luu lo deyam vu yi bevo niwëek vu sir in bë denoh vu bedegetii memö geto dena, gedegevong meniraksën nama na.

² Log vong sir ya in bë denanër gagek jak Anutu-yi-nyëg, gedegevong balam nijraksën nijvesa jak nah.

³ Log nër vu sir bë, “Ham na, rëk mu ham su gweko kupek sepa ham. Ham su natohin atoheng, ga, gweje vahek, ma gweko nos, ma monë sepa. Geham su gweko röpröp luu luu sepa.

⁴ Log nabë mehöti geço ham luu luu sënë dok na yi beggang megegin ham, og ham naköök dok beggang timu saga rot beham nom jak.

⁵ Gaç nabë su degeço ham dok na hir beggang rë, og ham tetëhin kebus in vahamin in dejak ni nabë devong paya, log ham na jak.”

⁶ Nër nebë sënë ggovek, log ya deyoh vu nyëg pin. Bedenenër Bengö Nivesa rangah, gedenevong balam nijraksën nijvesa neraç yoh vu nyëg pin.

Herot Ngo Yesu Bengö*

(Mt 14:1-2; Mk 6:14-16)

⁷ Log dob ala Herot* ngo ngaa pin sën Yesu nevong lo bengö, lob kwa neya ngahi in mehö la denenër bë Jon kedi vu bedub ggökin.

⁸ Log la denenër bë Elia yom verup. Log la denenër bë alam sën denenër gagek rangah wirek lo ti kedi raç yah ggökin.

⁹ Rëk Herot* nër bë, “Jonek sa ketöv kwa lo. Gaç maç mehö re sën sa nehango bengö nebë agi?” Lob kwa nevo bë gelë yi jak mala.

Yesu Vet Alam 5,000

(Mt 14:13-21; Mk 6:30-34; Jn 6:1-13)

¹⁰ Sinarë lo deya geyom deverup, lob denër ngaa pin sën devong lo vu Yesu. Lob ko sir raç belosho yö detah sir ya nyëg-yumeris ti dus vu Betsaida.

¹¹ Loç alam saga deraç ni lob desepa yi medeya. Ya detök vu yi, lob vengwëng vu sir los kwa vesa, benër Bengö Nivesa raç sën Anutu bë natu ala megegin sir lo. Genevong balam nijraksën nijvesa neraç ving.

¹² Log sehuk luk, lob yi hur maluh nemadluho-bevidek-luu lo ya denër vu yi bë, “Gwevong alam sënë dena in dedok na beggang-bu böp los mahen sën denedo dus dus lo bena degëp, in denatök vu nos lu ngaa rë. In hil nado sënëk nyëg-yumeris tahsën.”

¹³ Rëk Yesu nër yah vu sir bë, “Ham ngo rëk bet sir.” Loç denër yah bë, “Nos ngahi su nedo vu he rë. Gaç yik brët nemadvahi ga, gël luu mu nedo. Ma he yoh vu bë ana bago nos in alam pin sënë?”

¹⁴ In alam ngahi rot denedo bemaluh yoh vu 5,000.

Loç Yesu nër yah vu yi hur maluh lo bë, “Ham nanër vu sir nabë sir mehödahis luu menemadluho demedo jak yu ti ti.”

¹⁵ Yi hur maluh devong nebë sënë balam pin to denedo.

¹⁶ Log Yesu ko brët nemadvahi ga, gël luu lo raç, gevarah mala raç yagek gejom raç in los kwa vesa ya vu Anutu; log debu bevo vu yi hur maluh lo bë na debo gelek alam.

¹⁷ Lob sir pin degga meyoh vu, log desupin vahi sën nedo lo loç ya sap nemadluho-bevidek-luu.

Pita Nër Yesu Rangah Bë Yi Mehö Sën Anutu Ggooin Raç In Bë Geço Hil Nah

(Mt 16:13-19; Mk 8:27-29)

¹⁸ Lob buk ti rë lob Yesu medo nejom raç, geyi hur maluh denedo ving yi, lob loç tepëk in sir bë, “Alam denenër sa bë sa re?”

¹⁹ Loç denër yah vu yi bë, “Sir la denenër hong bë Mehö-neripek-alam Jon. Gela denenër hong bë Elia. Gela denenër bë alam-denenër-gagek-rangahsën wirek ti kedi raç yah ggökin.”

²⁰ Loç loç tepëk in sir ggökin bë, “Gaç hamek nenër bë sa re?” Loç Pita nër yah bë, “Anutu yi Kerisi* hong.”

Yesu Nër Rangah Bë Rëk Nadiik Gekedi Jak Nah

(Mt 16:20-28; Mk 8:30-9:1)

21 Lob Yesu vo ƙooïn niwëek vu sir bë, “Om ham su na nanër gagek sënë rangah vu mehöti.”

22 Log nër ving bë, “Mehönon Nalu rëƙ geƙo maggin ngahiseƙë, galam-deneƙo-seriveng hir ggev losho alam-horek-yi lo rëƙ degeruu demij vu yi, gerëƙ dengis yi menadiik, gebuk natu löö loƙ kedi jaƙ nah gökin.”

23 Log nër vu sir pin bë, “Mehöti bë natu sa hur, og kwa birek in yi gekerë yi ƙelepeƙo* noh vu buk metamuin sa.

24 Mehöti bë kwa bo yi begegin nivesa, og rëƙ anon mala nama. Gaƙ mehöti bë kwa birek in yi menadiik in sa, og rëƙ na medo mala-tumsën.

25 Gaƙ nabë mehöti yö geƙo yi jaƙ in ngaa dob yi pin bemedo loƙ nadiik, og yi ngaa sënë rëƙ doƙ vu yi nabë va?

26 Log nabë mehöti göneng in mehönon bedah sa los sa gagek vun, og Mehönon Nalu rëƙ dah yi vun doƙ buk sën nom los Ama yö niwëek garë böpata, gelos angër vabuung nij wëek gevunek vunek yaƙek yi lo.

27 Sa nanër vu ham yönon nabë alam sën denare agi vahi su rëƙ denadiik rë, gaƙ rëƙ nahën demedo medegelë gAnutu nam in gegin hil.”

Yesu Navi Agga Ngwë Raƙ

(Mt 17:1-13; Mk 9:2-13)

28 Yesu nër gagek sënë ggovek bebuk nemadvahi-mevidek-löö ya ggovek, loƙ ƙo Pita lööho Jon lu Yakobus medeya ƙedu, in bë najom jaƙ.

29 Medo nejom raƙ, lob mala agga ngwë raƙ, geyi röpröp veroo meris nebë davës.

30 Log pevis bemehö luu yam vare denevengwëng ving yi. Yiƙ Moses lu Elia.

31 Luho deyam los nij ƙapiik, meyam denenër ngaa pin sën Yesu rëƙ gevong gëp Yerusalem begovek genah mena lo tato vu yi.

32 Pita lööho malaj neggëp pangsën rot bë degëp yiing. Rëƙ su deneggëp yiing rë, lob delë Yesu niƙapiik ving mehö luu sën lööho denare lo.

33 Lob luho bë degevu Yesu gedenah jaƙ, lob Pita nër vu Yesu bë, “Sa alaƙ-e! He nado mehalë ngaa sënë om mëm nivesa rot. Om he dev numeng löö: Ti vu hong, gengwë vu Moses, gengwë vu Elia.” Pita su kwa vo mero rë, gaƙ newa raƙ om pevis menër nebë sënë.

34 Nahën nenër gagek sënë, log beggob ti yam kebu sir. Loƙ yam rot beggërin sir, lob newaj raƙ rot.

35 Log gagek ti yam loƙ beggob ayo bë, “Sënëƙ sa nalug. Sehooïn yi raƙ ggovek ya. Om ham gwebë nengamin vu yi.”

36 Dengo gagek sënë ggovek, log delë bë Yesu yö ti nedo. Lob ayej ma gesu denër ngaa sën delë agi lo vu mehöti loƙ buk saga rë.

Yesu Vong Behurmahen Ti Sën Memö Negwang Ya Yi Lo Nivesa Raƙ Yah

(Mt 17:14-21; Mk 9:14-29)

37 Log heng to, lob sir vu ƙedu beyah deto, loƙ alam yu böpata ti yam debuu Yesu ggëp aggata.

38 Lob sir ti pevis metahi ya bë, “Tatovaha, sa ƙetaƙ vu hong nabë gwelë sa nalug aguu sënë. In yiƙ sa nalug perurek anon timu.

39 Rëƙ memö nipaya ti nepesöng raƙ yi pevis avuti, lob nengeek böpata. Log memö sënë nesesisin raƙ yi pangsën rot lob nyë ƙataƙ netung. Beyö nevasap yi rot, gesu nevu yu pevis rë.

40 Lob sa verup su vu hong hur maluh lo bë degetii memö nipaya sënë geto mena, rëƙ ma gesu deyoh vu rë.”

41 Loƙ Yesu nër yah bë, “Oo ham alam vu buk sënë, ham ayomin su neyam timu rë, log ham ayomin su neggëp niröp rë. Om sëƙ nahën medo geving ham buk va la geving meƙerë ham maggin-a? Maam gwëƙo nalum nam.”

⁴² Hurmahen sënë nahën neya vu Yesu, log memö lo të yi to mesap nyëg, genesesin rak yi pangsen. Loḵ Yesu petupek rak memö lo, gevong behurmahen nivesa rak, log vong yah vu ama.

⁴³ Lob alam pin delë Anutu niwëek sënë, lob delëk anon mederanga nemaj.

Yesu Nër Netu Beron Luu Bë Rëḵ Nadiiḵ

(Mt 17:22-23; Mk 9:30-32)

Nahën medo mekwaj neya ngahi in ngaa pin sën Yesu nevong agi, log Yesu nër vu yi hur maluh lo bë,

⁴⁴ “Ham gwebë nengamin vu gagek sënë megwero! Nahub rëḵ rëḵ debo Mehönon Nalu dok na mehönon nemaj.”

⁴⁵ Rëḵ su derak gagek sënë ni rë. Gagek sënë degwa vun yi in sir, besu kwaj töḵ vu rë. Rëḵ deggöneng in yi gesu deloḵ tepëḵ in degwa rë.

Hur Maluh Yö Deloḵ Tepëḵ In Sir Bë Re Böp Kesuu-a?

(Mt 18:1-5; Mk 9:33-37)

⁴⁶ Log yi hur maluh deḵo gagek ti rak medemehoo sir in bë sir ti tena böp kesuu sir vahi.

⁴⁷ Loḵ Yesu rak gagek sën kwaj nevo loḵ ayoj lo ni, lob ḵo hurmahen ti yam nare ving yi

⁴⁸ genër vu sir bë, “Mehöti bë kwa bo sa begevong nivesa vu hurmahen teka nabë sënë, og nevong nivesa vu sa. Log mehöti sën gevong nivesa vu sa lo, og nevong nivesa vu yi sën vong sa meseyam lo. Om ham ti sën dahun yi benevong nivesa vu ham pin lo, og tu böp vorot ggëp Anutu mala.

Mehöti Bë Su Ngis Begö Vu Ham Rë, Og Ham Alam Yi

(Mk 9:38-40)

⁴⁹ Loḵ Jon nër yah vu yi bë, “Sa alag-e! He halë mehöti genenër arëm los niwëek benetii memö to deneya, loḵ he nërin yi in hil los su nesepa hil rë.”

⁵⁰ Rëḵ Yesu nër yah vu sir bë, “Ham su nanërin yi, in mehöti sën su nelë ham paya rë lo, og neloḵ vu ham.”

Samaria La Deggërin Nyëg Gedetii Yesu*

⁵¹ Buk sën Anutu geḵo Yesu jaḵ nah yagek lo dus rak, lob Yesu kwa veröḵ rak bë na Yerusalem.

⁵² Lob vong yi hur maluh luu medeḵo gagek mugin meya deloḵ ya Samaria* hir nyëg ti in bë degero ngaa vu yi.

⁵³ Rëḵ alam vu nyëg sagu nij lël bë su rëḵ degeḵo Yesu dok na hir beggang rë. In derak ni bë yö rëḵ berup na Yerusalem.

⁵⁴ Hur maluh luu sënë, Jon lu Yakobus, delë ngaa sënë, lob luho denër bë, “Mehöböp, maḵ hil tahi nengwah vu yagek duk nam ga alam sënë?”

⁵⁵ Loḵ Yesu ggërin yah bevong gagek rak luho.

⁵⁶ Log deya rak medeya beggang-bu ngwë.

Alam Sën Denevongin Bë Desepa Yesu Lo

(Mt 8:19-22)

⁵⁷ Nahën medo deneyök aggata, lob mehöti nër vu Yesu bë, “Nyëg pin sën gena lo, og sëḵ sepa hong mena geving.”

⁵⁸ Loḵ Yesu nër yah vu bë, “Anöösik lej neggëp, gesoḵ newisej nedo, gaḵ Mehönon Nalu, og ben sën gëp dok lo ma.”

⁵⁹ Log nër vu mehö ngwë bë, “Genam gesepa sa.” Loḵ nër bë, “Amag nadiiḵ besedev rë loḵ mëm.”

⁶⁰ Loḵ Yesu nër vu bë, “Alam diiksën yö rëḵ dedev hir heljeng. Gaḵ hong, og gena genanër gagek jaḵ sën Anutu natu ala megegin hil lo.”

⁶¹ Loḵ mehō ngwë nër vu yi bē, “Mehöböp, sa hevongin bē nöḵ sepa hong, om genaḵöök gesenah najom sa alam nemaj rē.

⁶² Loḵ Yesu nër vu bē, “Mehö sën ḵo huk raḵ rēḵ kwa luu luu in lo, og su yoh vu bē dok na Anutu-yi-nyëḡ rē.”

10

Yesu Vong Alam Mehödahis Löö Benemadluho Ya In Bē Degevong Yi Huk

¹ Ggovek, log ggooïn alam 70 raḵ ving, bevong sir luu luu demugin medeya nyëḡ böp los mahen pin sën rēḵ na lo.

² Log peḡgirin ḡageḵ menër vu sir bē, “Nos ngahiseḵē anon loḵ menedo huk anon, rēḵ alam sën deketöv medengupin lo su ngahi rē. Om ham kwetaḡ vu huk ala nabë gevong yi hur na debo yi nos medengupin nom.

³ Om ham na jaḵ. Rēḵ mu ham gwengo rē, sa nehevong ham ya nebë sën sipsip deneloḵ ya anöö bemën avij.

⁴ Om ham su banuh jej monë-yi ma, gweje vahek ma, gweḵo suu sepa. Geham su bengwëḡ in alam medenajom ham ahon dok aggata.

⁵ Nabë ham dok na beggang ti, og ham bengev jaḵ in sir menanër namugin nabë sënë, ‘Alam beggang ayo ti sënë ayoj ḡëp revuh.’

⁶ In lob nabë mehöti nedo ayo revuh loḵ beggang saga, og ham ḡageḵ semusën saga rēḵ semu yi. Rēḵ nabë sir ti su nebë saga menedo rē, og ham ḡageḵ sën ham nër ya lo, yö rēḵ pekwë menom semu ham.

⁷ Log yik ham naḵöök dok beggang timu saga, beham gwa los nanum ngaa sën denevong vu ham lo. In mehö sën nevong huk lo, og netök raḵ nyëvewen raḵ yi huk. Gaḵ ham su medo mepesong dok beggang ti ti lo.

⁸ Nabë ham dok na nyëḡ böp ti, lob degeḵo ham na vu sir, og ham gwa nos sën debo vu ham lo.

⁹ Geham gwevong behir alam nijraḵsën nijvesa jaḵ. Geham nanër nabë, ‘Anutu yi nyëḡ vongin anon jaḵ.’

¹⁰ Gaḵ nabë ham dok na nyëḡ böp ti, rēḵ su degeḵo ham na vu sir rē, og ham kwedi mena bare na nyëḡ saga yi aggata nyë, genanër nah vu sir nabë,

¹¹ ‘Ham nyëḡ sënë dob kebus gga raḵ he vahamin, rēḵ mu he netetëhin yöḵ vu ham. Rēḵ mu ham ngo kwamin bo rē, in Anutu yöḵ dus raḵ ham ggovek ya, rēḵ ma geham nimin lël in.’

¹² Sa nanër vu ham nabë: Vu Buk-tamusën, og alam vu nyëḡ nebë sënë rēḵ denatök vu maggin böp rot kesuu alam Sodom.”

Yesu Nër Bë, “Gëpin Alam Nyëḡ Vahi Sën Su Deggërin Sir Rë Lo”

(Mt 11:20-24)

¹³ “Wöp-o! Ham Korasin! Gëpin ham! Log ham Betsaida! Gëpin ham! Bë mehöti gevong ngaa böp ḡëp alam Ture los Sidon hir nyëḡ nabë sën sa hevong loḵ ham nyëḡ aḡi, og rēḵ ayoj maggin in devong ngaa nipaya medegërin sir nom medegeyeh vahek duum gedebo rarii medemedo dok vewev degwa.

¹⁴ Om dok buk-nyëvewen-yi, og ham rēḵ gweḵo maggin böpata rot kesuu alam Ture los Sidon.

¹⁵ Log ham Kapernaum, ham bē kwerë ham jaḵ na vavunë? Ma! Ham rēḵ duk na Nyëḡ-nengwah-yi.”

¹⁶ Log nër vu yi hur maluh lo bē, “Mehöti bē genggo ham ayemin, og sakaḵ nengo sayëḡ. Log mehöti bē geruu demi vu ham, og sakaḵ neruu demi vu sa ving. Log mehöti bē geruu demi vu sa, og yik neruu demi vu Mehö sën vong sa meseyam lo.”

Hur Mehödahis Löö Benemadluho Sën Vong Sir Ya Lo Yom Deverup

¹⁷ Ggovek, galam 70 lo yom deverup, lob kwaj vesa rot gedenër bë, “Mehöböp, he nër arëm, lob memö nengaj yes ving meto deya.”

¹⁸ Lob nër vu sir bë, “Ëë-ë sa nehalë gevong bë Satan vës vu yagek nebë davës meyam sis yi.

¹⁹ Ham ngo! Sevo niwëek vu ham, om ham yoh vu bë bakë nyël los veveeyagek böp, geham yoh vu bë dahun Satan yi ngaa vahi pin sën gevong begö vu ham lo, gengaa ti su yoh vu bë gevong paya vu ham rë.

²⁰ Rëk mu ham su napisek in sën memö nengaj yes vu ham ayemin lo rë, gaḵ ham napisek in dekevu ham arëmin ya neggëp yagek vorot.”

*Yesu Kwa Vesa Bahë Nivesa Vu Ama Anutu
(Mt 11:25-27; 13:16-17)*

²¹ Loḵ buk saga Anon Vabuung vong beYesu kwa vesa rot, lob jom raḵ bë, “Oo Amaḡ, hong Mehöböp vu yagek los dob. Sa ahëḡ nivesa vu hong, in ngaa sënë neggëp vunsën in alam sën deneluk dub böp lo los alam los kwaj, gaḵ getato vu alam sën su deneluk dub böp rë lo mu. Yönon Amaḡ, in yik ngo kwam nevo bë gwevong nabë saga in nivesa.”

²² Log nër ving bë, “Amaḡ tung ngaa pin loḵ yam sa nemaḡ ggovek ya. Log mehöti su raḵ Nalu ni rë, gaḵ Ama yö timu raḵ ni. Log mehöti su raḵ Ama ni rë, gaḵ yik Nalu yö timu raḵ ni. Galam sën Nalu tato Ama vu sir lo, og deraḵ ni ving.”

²³ Lob Yesu ggërin yah menër vu yi hur maluh mu bë, “Alam sën denelë ngaa sën ham nelë raḵ malamin agi, og kwaj vesa.

²⁴ Yönon, sa nanër vu ham nabë: Wirek og alam-denenër-gagek-rangahsën ngahi galam-los-bengöj ngahisekë denetung malaj in bë degelë ngaa sën ham nelë agi, rëk su denelë rë. Gedenebë nengaj in bë degengo gagek sën ham nengo agi, rëk su denengo rë.”

Mehö-horek-yi Loḵ Tepëḵ In Horek Sogek

²⁵ Nebë saga lob alam-horek-yi ti kedi raḵ in bë seggi yi. Lob loḵ tepëḵ vu yi bë, “Tatovaha, sëḵ gevong va in lob sa medo malaḡ-tumsën degwata los degwata?”

²⁶ Loḵ Yesu loḵ tepëḵ yah vu yi bë, “Dekevu gagek nebë va meneggëp loḵ horek megetevin-a?”

²⁷ Loḵ mehö saga nër yah vu bë, “Ahëm geving Mehöböp hong Anutu los ayom dahis bekenum los dahis, gahëm geving yi los nim wëek pin, gekwam los dahis na vu yi timu. Log ahëm geving alam sën denedo dus vu hong nabë sën ngo ahëm neving hong lo.”

²⁸ Lob Yesu yögekin bë, “Sagaḵ genër ya meyoh vu. Gwevong nabë saga, og mëm rëḵ gemedo malam-tumsën degwata los degwata.”

Yesu Nër Gagek Peggirinsën Ti Raḵ Samaria Ti In Bë Tateḵin Alam Sën Denedo Dus Vu Hil*

²⁹ Rëḵ mehö saga vongin bë tato yi nabë yi mehö nivesa, lom sën loḵ tepëḵ yah vu Yesu bë, “Alam sën denedo dus vu sa lo, og sir maḵ re lo?”

³⁰ Loḵ Yesu nër yah vu yi bë, “Mehöti vu Yerusalem meneluk meneya in bë na Yeriko. Lob alam-begö-hodeḵ la detök raḵ yi loḵ aggata, lob desis yi bedus raḵ bë nadiik geneggëp loḵ aggata nenga. Log deggodeḵ yi tob lu ngaa pin bedeya.

³¹ Loḵ alam-deneḵo-seriveng ti tetuu aggata saga beya meto, lob lë mehö saga, rëḵ ma geyö yoh aggata nenga vahi bekesuu meya.

³² Log alam Levi* ti yik vong nebë saga. Ya meto aggata saga belë yi geneggëp, rëḵ yoh aggata nenga vahi, bekesuu meya.

³³ Loḵ mëm Samaria* ti medo netamu beya meto belë mehö saga geneggëp, lob kwa pesivin yi.

³⁴ Lom to meya dus vu yi berikin wain los wël* raḵ begö nyë, geteta. Log tung yi raḵ ya yi dogi, beḵo meya mebë loḵ ya vatëveḵ-bej ti begin yi nivesa.

³⁵ Log heng to, lob vo kina luu vu mehö sën negin vatëvek-bej lo, genër vu yi bë, ‘Gwegin mehö sënë nivesa. Genabë monë sënë su yoh vu rë lob gebasap hong monë la jak geving, og sêk nom geto, lob mëm sebo dok nah hong monë.’

³⁶ Nebë saga, om kwam nevo bë mehö löö sën deyoh aggata agi ti tena vong yoh vu nebë sën nedo dus vu mehö sën devasap yi agi?”

³⁷ Lob mehö-horek-yi lo nër yah bë, “Mehö sën kwa pesivin yi lo.” Lob Yesu nër vu bë, “Om gena jak, log yik gwevong nabë saga.”

Marta Luho Maria

³⁸ Loḵ tum ya medo deneko loḵ beya deverup beggang-bu ti, lob Yesu loḵ ya, lob avëh ti arë nebë Marta ḵo yi loḵ ya ben.

³⁹ Log Marta ari ti nedo barë nebë Maria. Lob Maria verup nedo loḵ Mehöböp vaha menebë nenga vu yi gagek.

⁴⁰ Rëḵ Marta og nevong huk ngahi in neyeh nos lu ngaa, om kwa neya vu ngaa aggagga. Nevong nebë sënë, lob ya menër vu Yesu bë, “Mehöböp, arig vuu sa gesengo ti nehevong huk böp meneheyeh nos. Ma su kwam nevo sënë rë? Om genanër vu Maria nabë nam dok vu sa.”

⁴¹ Loḵ Mehöböp nër yah vu yi bë, “Marta, Marta, kwam neya ngahi genewam neraḵ in ngaa ngahisekë.

⁴² Rëḵ mu hil narak vu in ngaa timu, lob Maria ḵo ngaa nivesa sënë ya vu yi ggovek ya, lob hil su rëḵ abo ngaa nivesa sënë vër in yi rë.”

11

Hil Najom Jak Nabë Sënë (Mt 6:9-15; 7:7-11)

¹ Buk ti lob Yesu medo nejom rak loḵ nyëg len ti. Jom rak ggovek, loḵ yi hur maluh ti nër vu yi bë, “Mehöböp, getahu he dok jomraksën nabë sën Jon netahu yi hur maluh wirek lo.”

² Loḵ nër yah vu sir bë, “Bë ham najom jak, og ham nanër nabë sënë:

‘Amag,
arëm yö gëp vabuung.

Gemehönon pin degurek babum.

³ Gebo nos vu he noh vu buk pin.

⁴ Log gedahun he ngaa nipaya na.

In he ngo nedahun mehönon pin hir ngaa nipaya sën denevong vu he lo ya.

Log su gweli he na vu pelëpinsën.’ ”

⁵ Log nër vu sir ving bë, “Maḵ bë ham ti kedi mena vu yi alam ti dok buk vuheng menanër vu nabë, ‘Sa mehö-e! Gebo brët löö vu sa rë,

⁶ in sehög vatëvek ti medo meyam benahën neverup vu sa, lob nos teka su nedo vu sa in bë ga rë.’

⁷ Loḵ yi alam ti sën lo maḵ rëḵ nanër nah vu yi nabë, ‘Su gegwee vu sa. In sa vehii reping beniwëek rak gehe los hurmahen ahëp yiing ya; om sa su yoh vu bë rëḵ kedi menök bo ngaa ti vu hong rë.’

⁸ Rëḵ mu sa nanër vu ham nabë: Maḵ su rëḵ kwa bo yi mehö saga nabë bo vu yi rë, rëḵ mu netahi menegeyeh loḵ, om rëḵ kedi mebo ngaa pin sën neraḵ vu in lo vu yi.

⁹ Om sa nanër vu ham nabë: Bë ham kwetag ngaa vu Anutu, og rëḵ bo vu ham. Geham bë sero ngaa, og ham rëḵ natök jak. Geham bë pepa jak reping, og Anutu rëḵ tahinin vu ham.

¹⁰ In alam pin sën deneketag ngaa vu Anutu lo, og nevo vu sir. Galam sën denesero ngaa lo, og denetök vu. Galam sën denepepa rak reping lo, og Anutu netahinin vu sir.

¹¹ Bë ham ti nalu ketag nos vu ama, og maḵ rëḵ bo gelöng ti vu yi? Ma bë ketag gël vu yi, og maḵ rëḵ bo nyël ti vu yi? Ma!

¹² Log bë nalu ketag kökrëeh gahis ti vu ama, og maḵ ama rëḵ bo veveeyagek ti vu yi? Rëḵ nama!

¹³ Ham alam nimin paya rëḵ ham nevo ngaa nivesa vesa vu nalumin lo. Gaḵ Amaḡ sën nedo yagek lo nevonḡ ngaa nivesa rot kesuu ham, om rëḵ bo Anon Vabuung vu alam sën deneketag vu yi lo.”

Denër Bë Yesu Nevonḡ Huk Raḵ Belsebul Niwëäk
(Mt 12:22-30; Mk 3:20-27)*

¹⁴ Yesu tii memö kwa ngengöleng ti to meya in mehöti, genevengwëng nivesa. Lob alam kwaj neya ngahi mederanga nemaj.

¹⁵ Rëḵ sir vahi denenër bë, “Netii memö to deneya raḵ memö hir ala Belsebul* niwëäk.”

¹⁶ Gesir vahi kwaj nevo bë deseggi Yesu, lom denër vu bë gevong ngaa böp yagek yi ti medegelë.

¹⁷ Rëḵ raḵ ayoj ni, lob nër vu sir bë, “Bë alam dob timu debasuh sir bedengis sir, og hir nyëḡ rëḵ nabumeng na. Log alam degwa ti bë debasuh sir medengis sir, og rëḵ arëj nama na.

¹⁸ Om nabë Satan losho yi alam debasuh sir na yu luu medengis sir, og hir nyëḡ rëḵ gëp niwëäk nabë va? Senër sënë in ham nër bë sa nehetii memö raḵ Belsebul* niwëäk.

¹⁹ Rëḵ bë Belsebul* nelok vu sa yönon besa nehetii memö to deneya, og maḵ re nelok vu ham alam besën denetii memö to deneya agi? Om ham alam saga degengo ham gagek sagi medeseggi rë.

²⁰ Rëḵ mu nabë Anutu nema nelok vu sa, besa nehetii memö lo, og saga tato bë Anutu yam vu ham ggovek ya in bë gegin ham.

²¹ Nabë mehö niwëäk ti medo los ngaa-begö-yi megegin yi beggang nivesa, og yi ngaa pin yö nedo nivesa.

²² Rëḵ mu nabë mehö los niwëäk ngwë niwëäk kesuu yi beberup ngis yi medahun na, og nevo yi ngaa-begö-yi sën kwa nevo bë rëḵ dok vu yi lo vër, betum bo yi ngaa pin vër bebo gelek yi alam.

²³ Mehöti sën su nelok vu sa rë lo, og nesis begö vu sa. Gemehöti sën su nelok vu sa menesupin sipsip ving rë lo, og netii sir meya denepalët lok.”

*Yesu Nër Gagek Peggirinsën Raḵ Memö Sën Neyom Ggökin
(Mt 12:43-45)*

²⁴ “Memö nipaya sën to neya in mehönon ti lo, og to meya medo neyoh nyëḡ nivevo menesero nyëḡ len ti in bë sewah dok. Rëḵ su netok vu rë lob nenër bë, ‘Maam saḵ nah mena galë beggang sën sa nado lok wirek lo rë.’

²⁵ Lob yah verup rëḵ nelë bë desekee beggang sën lo bedevunek vu menedo meris.

²⁶ Lob rengö yi beyah ḵo memö nemadvahi-bevidek-luu sën denevonḡ ngaa nipaya rot medenekesuu yi lo, beyom denedo lok beggang sënë. Lob mehö sën nedo paya wirek lo, mëm nedo paya ya verok yi rot.”

Alam Sën Kwaj Vesa Lo

²⁷ Alam yu böpata denedo, geYesu nenër gagek sënë, lok avëh ti nare lok sir vuheng bepisek in bë, “Avëh ti sën ḵo hong wirek, bevo rur vu hong lo, maḵ yö nedo los kwa vesa.”

²⁸ Rëḵ Yesu nër yah bë, “Rëḵ mëm alam sën denengo Anutu yi gagek agi medenesepa lok lo, og mëm kwaj vesa rot mekesuu yi.”

*Alam Detahi Bë Degelë Ngaa Böp
(Mt 12:38-42; Mk 8:12)*

²⁹ Log alam ngahisekë denesup sir yam ggök ggökin rot, lob nër vu sir bë, “Alam vu buk sënë og sir alam nij paya, om deketağ bë degelë ngaa böp yagek yi. Rëk mu sa su rëk tato ngaa böp ti vu sir rë. Gağ yik sëk tato ngaa böp nabë sën Yona lo mu vu sir beggovek.

³⁰ Wirek alam Nineve delë ngaa böp sën tøk vu Yona lo mederağ ni medeggërin sir. Om yik alam vu buk sënë rëk degelë ngaa böp natøk vu Mehönon Nalu nabë saga in dejak ni medegërin sir.

³¹ Log vu Buk-tamusën og Anutu rëk seggi mehönon hir gagek, lob rëk avëh-los-bengö vu sën sang neverup lo kedi bare menanër gagek jak alam vu buk sënë nabë denevong ngaa nipaya. In wirek avëh sënë nedo dob nenga, rëk yam in bë gengo Solomon* yi gagek los kwa böp. Gağ mehö sën nedo gwëbeng agi kesuu Solomon*, rëk ham su ngo aye rë.

³² Log vu Buk-tamusën og Anutu rëk seggi mehönon hir gagek, lob rëk alam Nineve kedi debare medenanër gagek jak alam vu buk sënë nabë denevong ngaa nipaya. In alam Nineve dengo Yona aye medeggërin sir yah vu Anutu. Gağ mehö sën nedo gwëbeng agi kesuu Yona, rëk ham su wërin ham rë.”

*Yesu Nër Bë Hil Malad Tu Hil Navid Yi Ram
(Mt 5:15; 6:22-23)*

³³ “Mehöti su netaggi loğ ram menevun loğ ya reek len ma, nekeyovekin dëg rağ rë. Gağ netung rağ ya reek in bë alam sën dedoğ na beggang ayo lo degelë nyëğ.

³⁴ Log malam tu navim yi ram. Bë malam natum in ngaa nivesa, og rangah rëk gegwang na navim pin los dahis. Gağ bë malam natum in ngaa nipaya, og navim pin rëk malakenu dok.

³⁵ Om gwegin hong nivesa, in rëk rangah sën nedo loğ hong lo malakenu dok.

³⁶ Nabë navim pin rangah rot, gelen ti su malakenu rë, og navim pin rëk rangah na verök nabë sën ram nejeh rağ hong.”

Ngaa Nipaya Sën Alam Parisai Los Tatovaha Denevong Lo
(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40; Lk 20:45-47)*

³⁷ Yesu nër gagek sënë ggovek, log Parisai* ti nër bë na mega nos geving yi. Lob ya meloğ ya beggang ayo beya nedo ya tevor.

³⁸ Lob Parisai* sënë lë bë Yesu sesor meya nedo ya tevor menegga nos gesu ripek nema rë, lom kwa ya ngahi.

³⁹ Rëk Mehöböp nër vu yi bë, “Ham Parisai*, ham neripek kap los perë navi mu, gağ ham ayomin og hodeğ los ngaa nipaya pup ya.

⁴⁰ Ham kwamin ma! Anutu sën nero ngaa demi lo, mağ su nero ayo peggo ving rë?

⁴¹ Gağ ham doğ vu alam sën denerağ vu in ngaa, loğ mëm ham rëk nimin röp jak los dahis.

⁴² Rëk mu ham Parisai*! Gëpin ham! In ham nos pin vu huk saga sën ham neko anon ti ti ggëp sën netu nemadluho lo, beham netung netu seriveng vu Anutu. Ham netung nos böp los mahen mahen pin nebë yesek los kele navi, gejojeng reggu nivesa aggagga. Rëk mu ham nehök ngaa niröp los sën ahëmin geving Anutu lo. Yönon, horek sën nebë hil abo ngaa sën netu nemadluho natu seriveng vu Anutu lo, og hil su rëk gevuu na rë. Rëk mu mëm hil sepa doğ ngaa böp sënë namugin.

⁴³ Wöp-o! Ham Parisai*! Gëpin ham! In ham ahëmin neving pangsën bë ham medo lël mala doğ dub ayo geham ahëmin neving bë alam debengwëng vu ham medegeko ham jak dok alam tabaak.

⁴⁴ Wöp-o! Gëpin ham! In ham nebë heljeng sën neggëp vunsën loğ söv gebinë lo. Alam su denerağ ni rë, geyö medo deneggök ham ggëp vavunë.”

⁴⁵ Lob alam-horek-yi ti nër yah vu yi bë, “Genër nebë saga, om genër gagek nipaya yam rağ he ving.”

⁴⁶ Loğ Yesu nër yah bë, “Ham alam-horek-yi, gëpin ham ving! In ham netelë ngaa maggin rağ ya mehönon kwaj. Rëk ham ti su netelo nema ya in bë doğ vu sir teka rë.

⁴⁷ Wöp-o! Gëpin ham! In ham kenumin lo desis alam-denenër-gagek-rangahsën lo wirek medediik, log gwëbeng og ham medo nelev beggang-bedub-yi nivesa vesa rak nedo waak sën denebë sekëj loḷ lo.

⁴⁸ Ham nevong nebë sënë, log ham kwamin nevo ham kenumin lo hir ngaa nipaya saga beham ahëmin nivesa in. In ham kenumin denesis alam saga, log ham nevunek vu hir bedub.

⁴⁹ Nebë saga om sën Anutu los kwa böp nër bë, ‘Sëḷ gevong alam-denenër-gagek-rangahsën los sinarë la dena vu sir, lob rëḷ dengis sir la denadiik, gedegetii vahi na depalët dok.’

⁵⁰ Nebë saga om Anutu rëḷ nanër alam-denenër-gagek-rangahsën pin sën denesis sir wirek vu nyëdahis sën Anutu tung yagek los dob beyam verup gwëbeng agi degwa gëp vu alam vu buk sënë nabë desis sir ving.

⁵¹ Loḷ sën Abel diik wirek lo rot, beyam verup loḷ Sakaria sën diik loḷ jepö degwa los dub ayo vabuung vuheng atov lo. Sa nanër vu ham yonon nabë: Anutu rëḷ nanër nabë nipaya pin nyëvewen rëḷ natöḷ vu alam sën denedo gwëbeng agi.

⁵² Wöp-o! Ham alam-horek-yi! Gëpin ham! In ham vun kii sën tateḷin aggata vu mehönon medejaḷ gagek los kwa böp ni lo. Ham su ngo nepedi veluung avi meneloḷ ya rë, log ham newërin aggata in alam vahi sën denevongin bë dedoḷ na lo ving.”

⁵³ Lob Yesu vu beggang sënë ayo beto meyah dobnë, lob alam-horek-yi losho Parisai* nij wëek medenevong newa newa in bë denanër gagek jaḷ yi. Lob deneloḷ tepëḷ in gagek agga ti ti vu yi pangsën in bë degengo aye.

⁵⁴ Lob deseji yi in bë denatöḷ jaḷ gagek ti berup avi, lob degevong gagek vu yi.

12

Yesu Nër Bë Hil Gegin Hil In Ngaa Tetuhinsën

(Mt 10:26-27)

¹ Alam ngahiseḷë rak neggëp mehömehö desup sir yam mederaḷ vu sir, log Yesu nenër vu yi hur maluh lo bë, “Ham su gwa jaḷ Parisai*, in ham rëḷ natu alam kwamin luu nabë sir.

² In ngaa pin sën neggëp vunsën lo, rëḷ natöḷ nam rangah vu tamusën. Gengaa pin sën debom meneggëp loḷ göbeng gwëbeng lo, og mehönon rëḷ deḷak ni vu tamusën.

³ Nebë sënë om gagek sën ham nenër loḷ mala vahis lo, og alam rëḷ degengo jaḷ hes. Ga, gagek pin sën ham nepatereng loḷ beggang ayo lo, og rëḷ debare jaḷ telig gedetahi na rangah.”

Yesu Nër Bë Hil Agönengin Anutu Yö Timu Bagurek Babu

(Mt 10:28-31)

⁴ “Sa mehö lo, sa nanër vu ham nabë: Ham su gönengin alam sën dengis ham navimin mu meham nadiik lo. In su deyoh vu bë dengis ham anomin geving rë.

⁵ Gaḷ mëm sa tato mehö sën ham gönengin yi lo: Ham gönengin yi sën nesis mehönon medenediik, geniwëek neggëp beyoh vu bë rëḷ getë anoj dok na Nyëg-nengwah-yi geving lo. Om sa nanër vu ham nabë mëm ham gönengin Mehö sënë.

⁶ Log ham neraḷ ni. Alam denebago soḷ mahen nemadvahi rak toea luu mu, rëḷ Anutu su kwa nevirekin soḷ nebë sënë ti rë.

⁷ Gaḷ ham, og Anutu tevin ham yumin viis pin los dahis beneraḷ ni. Om ham su gönengin ham, in Anutu kwa nevo ham kesuu soḷ mahen mahen ngahiseḷë sënë menegin ham.”

Yesu Nër Gagek Rak Alam Sën Denanër Yesu Arë Rangah Lo

(Mt 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ “Log sa nanër vu ham nabë: Bë mehöti nanër yi rangah gëp mehönon malaj nabë sa alam yi, og Mehönon Nalu rëḷ nanër yi rangah nabë sënë gëp Anutu yi angër lo malaj.

⁹ Log bë mehöti dah sarëg vun in mehönon, og sêk dah arë vun in Anutu yi angër lo.

¹⁰ Mehöti bë nanër gagek nipaya ti jak Mehönon Nalu, og aggata neggëp in bë mëm Anutu rëk dahun yi nipaya sënë na. Gak nabë mehöti nanër gagek nipaya ti jak Anon Vabuung, og aggata su neggëp in bë Anutu rëk dahun yi nipaya ti sën lo na rë.

¹¹ Log nabë alam degelë ham paya in sën ham nesepa loḱ sa lo medegeḱo ham na dub-supinsën-yi ayo, gevu gavman, gevu alam sën detu ggev lo, og ham su newamin jak nabë, 'Maḱ hil rëk nanër gagek nah nabë va? Ma hil rëk nanër gagek re?'

¹² Gak doḱ buk saga, og Anon Vabuung yö rëk gevong gagek sën ham nanër nah lo vu ham."

Gagek Peggirinsën Raḱ Mehö-los-bengö-ggoreksën Kwa Masën Ti

¹³ Alam yu böpata sën yam denedo lo ti nër vu Yesu bë, "Tatovaha, genanër vu arig nabë basuh alu amamin yi ngaa pin begevong vahi vu sa."

¹⁴ Rëk Yesu nër yah vu yi bë, "Sa mehö-e! In re ggooïn sa raḱ in bë sa gango ham gagek, ma sebo ham ngaa gelek-a?"

¹⁵ Log nër vu sir ving bë, "Ham gwegin ham! Beham kwamin bo in ham rëk malamin anon in ngaa ngaa. In mehöti sën yi ngaa ngahiseḱë lo, og su rëk medo mala-tumsën jak yi kupek rë."

¹⁶ Loḱ tateḱin gagek ngwë ggökin vu sir bë, "Mehö-los-bengö-ggoreksën ti yi nos anon lok rot menedo huk anon.

¹⁷ Lob mehö-los-bengö-ggoreksën sënë kwa nevo loḱ ayo bë, 'Sëḱ gevong nabë va? Sehög beggang su yoh vu bë sa getung nos anon pin sënë doḱ nam rë.'

¹⁸ Loḱ nër bë, 'Maam sa gevong nabë sënë: Sëḱ ḱevoh sa jök pin na, gesedev böp böp doḱ nah. Lob mëm sëḱ ngupin wit* gahis los sa ngaa nivesa vesa pin jak na jök sënë.

¹⁹ Log mëm sëḱ nanër vu sa nabë, "Ma sa in-a! Sesupin ngaa ngahiseḱë beyoh vu ngebek ngahiseḱë rot. Om sëḱ sewah bemedo mega los nanum kwag vesa vesa." '

²⁰ Rëḱ Anutu nër vu yi bë, 'Kwam ma rot! Rëḱ genadiik pehi buk sënë. Log ngaa pin sën gesupin menedo lo, og rëḱ natu re yi ngaa?'

²¹ Om alam sën yö kwaj neya vu hir ngaa mu gesu kwaj neya vu Anutu rë lo, rëḱ nabë saga."

Yesu Nër Bë Hil Su Newad Jak Bekwad Na Ngahi (Mt 6:25-34)

²² Log Yesu nër vu yi hur maluh lo bë, "Nebë saga om sa nanër vu ham nabë: Ham su newamin jak in ham medoḱ tepëḱ nabë, 'Hil rëḱ aḱa va?' Geham su newamin jak in navimin nabë, 'Hil rëḱ ḱebu navid jak va?'

²³ In hil anod kesuu nos gehil navid kesuu tob.

²⁴ Om ham kwamin bo soḱ lo rë. Su denehin nos gahis rë, gesu denerur anon medenesupin rë. Hej jök los beggang sën degetung anon doḱ lo ma. Rëḱ Anutu nevet sir. Gak ham mehönon, og ham kwesuu soḱ lo yönon!

²⁵ Nabë ham ti kwa bo nabë geḱo yi buk sën medo mala vesa lo seggi berup na teka geving, og maḱ yoh vu bë rëḱ gevong-a?

²⁶ Ma! Ham su yoh vu bë gwevong ngaa mahen teka nabë sënë rë, om ham su newamin jak in ngaa vahi.

²⁷ Ham kwamin bo sesik talohek sën nekweḱ pahup ayo lo rë nabë deneraḱ nebë va? Su denevong huk rë, besu denevasu tob rë. Rëḱ mu sa nanër vu ham nabë: Wirek Solomon* los yi vunëḱ vunëḱ niḱapiik neggërin yi, rëḱ mu ti su nivesa nebë sesik sënë rë.

²⁸ Yönon, Anutu negin vos sën nare gwëbeng gerëḱ dekesik neheng medebesi jak na nengwah agi nivesa. Om nebë va sën ham su ayomin neya timu vu Anutu rë-ë? Ham jak ni nabë Anutu rëḱ gegin ham nivesa geving kesuu vos saga.

²⁹ Om ham su newamim jak medok tepək in ham nabë ham rək gwa va los nanum va? Geham su medo mekwamin na ngahi.

³⁰ In alam dahis vu dob yik kwaj nevo ngaa pin sënë pangsen bë denatök vu. Gak ham Amamin vu yagek rak ni ggovek ya bë ham neraç vu in ngaa nebë sënë.

³¹ Gak mëm ham malamin sepa nabë Anutu natu ala begegin ham, lob mëm rək bo ngaa pin saga vu ham geving.”

*Yesu Nër Bë Hil Angupin Ngaa Nivesa Gëp Yagek
(Mt 6:19-21)*

³² “Ham sipsip yu mahen teka sënë, ham su göneng! Gak ham Amamin vu yagek joo gagek menare vorot bë ham rək natu alam-los-bengömin beham medo nivesa geving yi.

³³ Ham gwevong ham ngaa pin balam debago, lob ham bo monë sën ham gweko jak lo vu alam sën denerak vu in ngaa lo in dok vu sir. Ham sero jej-monë-yi sën su rək siis jak rë lo. Geham ngupin ngaa nivesa vesa gëp yagek, in vu yagek og ngaa su mala nema rë galam hodek su deyoh vu bë dena dus jak rë, gejeluj su nelok rë.

³⁴ Nyëg sën ham ngupin ham kupeç bemedo dok lo, og ham rək gwëp natumin.”

Yesu Nër Bë Hil Gero Hil, Bemedo Gegin Yesu Duk Nom

³⁵ “Ham gwevëh ham tob dus, beham baçu ahon jak kabi, geham taggi dok ram, bemedo gwegin Yesu duk nom.

³⁶ Ham gwevong nabë sën hur denegin hir alam in ya nos böp sën maluh ti lu venë denejom nemaj gerək nom geto lo, om denegin yi in bë pepa jak reping, og detahinin pevis in yi.

³⁷ Nabë alaj nom geto begelë genahën medo denetum, og hur lo sënë rək kwaj vesa. Sa nanër vu ham yönon nabë: Alaj yö rək gevëh tob nos yi gërin yi, log mëm nanër vu sir nabë na detetup dok tevor. Log yö rək bo nos gelek sir.

³⁸ Yönon, nabë nam buk vuheng, ma dok sën kōkrëeh nesu beron ti geneggëp yah lo, begelë nabë yö nedo denetum, og yö rək kwaj vesa rot.

³⁹ Log ham kwamin bo ngaa sënë rë: Bë beggang ala gengö hes mala sën mehö hodek rək godek yi ngaa lo bengö namugin, og su yoh vu bë rək gelë mehö saga mu gedok na yi beggang ayo rë.

⁴⁰ Om ham gwero ham nabë saga, in Mehönon Nalu rək nom dok buk ti sën ham su kwamin nevo bë rək nom dok lo rë.”

*Gagek Peggirinsën Rak Hur Nivesa Los Hur Nipaya
(Mt 24:45-51)*

⁴¹ Lob Pita lok tepək in bë, “Mehöböp, maç ngo genër gagek peggirinsën sënë vu he mu, ma genenër vu alam pin ving-a?”

⁴² Lok Mehöböp nër yah bë, “Maç hur ti tena nedo, beyi mehö los kwa benevong yi huk niröp-a? Og mëm ala rək gooin yi jak in gegin yi hur vahi pin mebo nos gelek sir niröp dok buk sën degeko nos lo!

⁴³ Og ala rək na genom berup begelë nabë yi hur nevong huk yoh vu sën nër lo, lob yi hur sënë rək kwa vesa.

⁴⁴ Gesa nanër vu ham yönon nabë ala rək gevong yi ngaa pin dok na nema in gegin.

⁴⁵ Gak bë hur saga kwa bo nabë ala su rək nom berup pevis rë, lob beek hur maluh los hur avëh, log yö medo mega los nanum mekeyevin,

⁴⁶ og ala rək nom dok buk ti sën yi hur su negin yi lok lo rë, gak rək nom dok hes mala sën yi dugin lo. Lob ala rək ngis yi rot mebasap yi, log getë yi na medo geving alam sën denekeyëh gagek lo, bedegeko nyëvewen gëp ti.

⁴⁷ Sa nanër nabë hur sën neraç ala kwa ni ggovek ya, rək mu su nesepa lok rë, om ala rək beek yi pangsen rot.

⁴⁸ Log mehöti bë dugin ala kwa lom gevong paya beyoh vu bë rëk geko nyëvewen dok nah, og ala su rëk beek yi pangsen rot rë. In alam sën alaj bo ngaa ngahisekë dok nemaj lo, og alaj kwaj nevo bë degevang huk böpata medegegin ngaa pin saga nivesa. Log alam sën degegin huk ngahisekë lo, og alaj kwaj nevo bë degevang pin niröp, gedegevang huk vahi geving.”

*Yesu Nër Bë Mehönon Rëk Debasuh Sir Degwa Jak Yi Gagek
(Mt 10:34-36)*

⁴⁹ “Sa haço nengwah yam in bë natum gëp dob, om ko nengwah sënë natumek-a!

⁵⁰ Dus rak in bë sa gaço kerus, om sa hevongin bë govek na pevis in sayog maggin rot.

⁵¹ Mak ham kwamin nevo bë seyam in bë gevong mamer vu dob-a? Ma! Sa nanër vu ham nabë: Seyam in bë alam degengo sa gagek bedebasuh sir na yu luu.

⁵² Rëk degevang dok buk sënë mena rot. Alam nemadvahi rëk demedo dok beggang timu, lob debasuh sir na yu luu. Löö rëk degelë luu paya, log luu rëk degelë löö paya.

⁵³ Rëk debasuh sir bamaj rëk degelë naluj maluh lo paya, genaluj maluh rëk degelë amaj paya. Log ataj rëk depemëgin naluj avëh lo, genaluj avëh lo rëk depemëgin ataj. Gavëh böp rëk denapëeng ggej avëh lo geggej avëh lo rëk denapëeng ggej avëh böp, degwa jak sa gagek.”

*Ngaa Sën Hil Rëk Galë Jak
(Mt 16:2, 3; Mk 8:11-13)*

⁵⁴ Log nër vu alam ving bë, “Ham nelë beggob nekebu yam ggëp sën hes nemasusek ya lo, lob ham nenër pevis bë, ‘Hob vongin geto!’ Lob hob neto yönon.

⁵⁵ Log ham nengo bë sang neyam ggëp ahë, lob ham nenër bë, ‘Hes vongin natum böpata-o!’ Lob anon nerak yoh vu saga.

⁵⁶ Ham alam gagek tetuhinsen ata! Ham nelë rak dob yi ngaa, ga, yagek yi ngaa. Rëk ham su nerak buk sënë ni benerak ni bë Anutu nevong huk lok ham vuheng atov rë.”

*Yesu Nër Bë Hil Semu Gagek Pevis Gak Su Na Beböpata Jak
(Mt 5:25-26)*

⁵⁷ “Nebë va sën ham su ngo neseggi ngaa sën neyoh vu lo menevang rë-ë?

⁵⁸ Buk sën genena geving mehö sën melu neya in gwevang gagek lo, og melu nahën nenök aggata, log genanër vu yi bemelu semu gagek, in rëk dadii hong dok na jaas sën nengo gagek lo nema. Lob jaas bo hong dok na ahëvavu nemaj, lob ahëvavu degetung hong dok na karabus.

⁵⁹ Om sa nanër vu hong nabë: Su rëk gwetah hong vër in karabus pevis rë. Gak rëk gemedo rot bena berup dok buk sën hong nyëvewen govek na los dahis lo lom mëm.”

13

Mehöti Bë Su Gërin Yi Rë, Og Rëk Mala Nama

¹ Yik lok buk sënë, lob mehö la denër alam Galilea la vu Yesu bë Pilatus sis sir benij kök keseh beto meya sarömin ving hir seriveng kök.

² Lob Yesu nër yah vu sir bë, “Ham kwamin nevo bë alam Galilea sënë hir ngaa nipaya ngahi neggëp vu sir kesuu Galilea vahi pin om sën malaj ma rak-a?

³ Sa nanër vu ham niröp nabë: Ma! Su nebë saga rë! Rëk mu nabë ham su gwërin ham rë, og ham pin rëk malamin nama nabë saga.

⁴ Ma alam nemadluho-menemadvahi-videk-löö (18) sën beggang ading vu Siloam kepë mesis sir wirek bedediik lo, og mak ham kwamin nevo bë hir ngaa nipaya kesuu alam vahi pin sën denedo Yerusalem lo hir ngaa nipaya?

⁵ Ma! Sa nanër vu ham niröp nabë: Su nebë saga rë! Rëk mu nabë ham su gwërin ham rë, og ham rëk malamin nama nabë saga.”

Gagek Peggirinsën Rak Kele Sën Su Nesis Anon Rë Lo

⁶ Lok nër gagek peggirinsën ti bē, “Mehöti varoh kele pik* ti menare lok yi huk wain ayo, lob ya in bē gelē anon mejur, rēk anon ma.

⁷ Lob nër vu hur sën nevong huk in lo bē, ‘Gengo? Seyam sero pik* anon yoh vu ngebek löö, rēk ma, om gebuv kele na, ma va sën vasap dob jeji rot-è!’

⁸ Lok yi hur sën lo nër yah bē, ‘Mehö böp, genaöök gebare ta ngwë sënë geving, besedev dob dok degwa, gesa getung tebek dok degwa balu galë rē.

⁹ In maḵ mēm rēk ngis anon dok ta sënë. Rēk mēm nabë nama lo, og mēm ngo rēk gebuv na.’ ”

Yesu Vong Bavëh Ti Nivesa Raḵ Lok Buk-sewahsën-yi

¹⁰ Yesu vare nenër gagek vu alam lok Buk-sewahsën-yi* ti lok dub-supinsën-yi ayo.

¹¹ Log avëh ti nedo, rēk memö gwang ya ayo lob vong beni neraḵ yoh vu ngebek nemadluho-menemadvahi-mevidek-löö (18). Lob avëh sënë seḵë ma rot gedemi seḵë vegguu besu yoh vu bē kedi bare niröp rē.

¹² Yesu lë yi, lob tahi yi ya benër vu bē, “Avëh-e, sa hevong behong niraksën maya.”

¹³ Log bē nema raḵ avëh sënë, lob demi sesor avuti benare niröp. Log avëh lo ḵo Anutu arë raḵ.

¹⁴ Rēk dub-supinsën-yi ala ahë sengën pangsën in Yesu vong bavëh sënë nivesa raḵ lok Buk-sewahsën-yi*. Lob nër vu alam pin bē, “Buk-huk-yi nemadvahi-bevidek-ti neggëp, om nabë ham nam in degevong beham nimin vesa jak, og ham nam dok buk-huk-yi, gak ham su nam in ngaa nabë sënë dok Buk-sewahsën-yi*.”

¹⁵ Lok Mehöböp nër yah vu yi bē, “Ham alam kwamin luu! Nelok Buk-sewahsën-yi* og ham pin neya böök bej beham nekwevelekin ham burmakau los dogi beneḵo sir ya denenum bël.

¹⁶ Gak avëh sënë lo, og yik Abraham yi mewis yi, rēk Satan jom yi ahon yoh vu ngebek nemadluho-menemadvahi-vidék-löö (18). Om sa bē kevelekin aggis in yi dok Buk-sewahsën-yi*, ma su yoh vu rē?”

¹⁷ Nër nebë sënë, lob sir sën denelë yi paya lo nij mum. Galam pin ahëj nivesa medepisek rot in ngaa nivesa pin sën nevong agi.

Gagek Peggirinsën Raḵ Mastet Los Yiist*

(Mt 13:31-33; Mk 4:30-34)

¹⁸ Log Yesu nër gagek peggirinsën ngwë ggökin bē, “Maḵ sën Anutu-yi-nyëg anon jak lo, og yik nebë va? Maḵ seḵ tatekin jak va?”

¹⁹ Sën Anutu-yi-nyëg anon jak lo, og yik nebë nos sën hil nanër bē mastet* lo gahis. Mehöti ḵo mastet* sënë gahis behin lok yi huk. Lob kip merig beni nebë kele, lob sok sën denevëeng medeneya agi yam denejegwi newisej lok.”

²⁰ Lok nër gagek peggirinsën ngwë ggökin bē, “Maḵ sa tatekin sën Anutu-yi-nyëg anon jak lo jak va ngwë geving-a?”

²¹ Sën Anutu-yi-nyëg anon jak lo, og yik nebë yiist* sën nevong bebrët nerig lo. Avëh ti sarömin yiist* sënë los parawa ḵetuk böp löö lok gabum, lob köd parawa pin sënë merig.”

Hil Adok Na Veluung Avi Mahen

(Mt 7:13-14, 21-23)

²² Log ya neḵo lok nyëg los beggang-bu la, menenër gagek vu alam, log ya in bē na Yerusalem,

²³ lob mehöti lok tepëk vu yi bē, “Mehöböp, maḵ yik Anutu rēk geḵo alam ti ti mu nah vu yi?” Lok Yesu nër yah vu bē,

²⁴ “Ham pasang dev vahamin dok in ham dok na veluung avi mahen. In sa nanër vu ham nabë: Alam ngahiseḵë rēk degevongin rot nabë dedok na, rēk mu su rēk denoh vu rē,

²⁵ in beggang ala rëk kedi bebehii reping. Log ham rëk berup bare dobnë bepepa jak, genanër nabë, 'Mehöböp, getahinin reping in he!' Loḵ rëk nanër nök vu ham nabë, 'Ham re lo? Sa dugin ham!'

²⁶ Loḵ ham rëk nanër nah nabë, 'He sën hil los naha nos los nanum loḵ ti, gegenare loḵ he aggata megenenër gägek vu he lo.'

²⁷ Loḵ rëk nanër vu ham nabë, 'Ham re lo? Sa dugin ham! Ham sënë nevong ngaa nipaya, om ham jak na nenga in sa!'

²⁸ Ham rëk gwelë Abraham ga, Isaak ga, Yakop galam-denenër-gägek-rangahsën pin demedo doḵ Anutu-yi-nyëg, rëk mu ham, og rëk dejos ham nah dobnë beham rëk ngu megweköö nyëmin.

²⁹ Gaḵ alam vu nyëg sën hes mala neverup los nyëg sën hes mala nemasuseḵ ya lo, galam vu nyëg sën ayöong neyam lo los nyëg sën sang neyam lo, og rëk dedoḵ na bemedo dega nos böp gëp Anutu-yi-nyëg.

³⁰ Yönon, log alam vahi vu tamusën rëk nah denatu alam muginsën. Galam vahi vu muginsën rëk nom denatu alam tamusën."

Yesu Su Raḵ Yerusalem

(Mt 23:27-39)

³¹ Lob alam Parisai* la denër niröp loḵ buk sënë vu yi bë, "Gwevuu nyëg sënë gegena nyëg ngwë, in Herot* vongin ngis hong megenadiik."

³² Loḵ Yesu nër yah vu sir bë, "Ham na nanër vu anöö bemën kwa ngahi saga nabë, 'Gengo! Sëḵ getii memö geto dena, gesëḵ gevong balam nijraksën nijvesa jak pehi geneheng. Gaḵ duu og sëḵ semu sa huk na veröḵ yi.'

³³ Rëk mu sëḵ medo mena pehi sënë geneheng, ga, duu. In su yoh vu bë dengis alam-denenër-gägek-rangahsën ti doḵ beggang-bu ngwë rë, gaḵ yik yö dengis menadiik doḵ Yerusalem timu.

³⁴ "Oo Yerusalem, Yerusalem, hong mehö genesis alam-denenër-gägek-rangahsën medenediik, gegenetengwa Anutu-yi-alam sën nevong sir yök vu hong lo raḵ gelöng medenediik. Sa nehevong beron beron in bë sengupin nalum lo nabë sën kökrëeh ata nesupin nalu lo loḵ yah babu lo, rëḵ nim nelël.

³⁵ Om ham gwengö rë! Anutu vuu ham ya ggovek ya beham nyëg rëḵ nabumeng na. Sa nanër vu ham nabë: Ham su rëḵ malamin jak sa gökin nah rë, rot bena berup doḵ buk sën ham nanër nabë:

'Anutu gevong semusemu vu Mehö sën vong yam los niwëek lo!'

14

Yesu Vong Bemehö Nivuuksën Ti Nivesa Raḵ Yah

¹ Lob Buk-sewahsën-yi* ti, lom Yesu ya medo negga nos ving Parisai* hir ggev ti, lob alam medo malaj nesepa yi.

² In mehö vuuksën ti nedo, lob nedo loḵ mala.

³ Yesu lë, lob loḵ tepëḵ vu alam-horek-yi los alam Parisai* bë, "Yoh vu bë hil gevong balam nijraksën nijvesa jak doḵ Buk-sewahsën-yi*, ma su yoh vu rë?"

⁴ Rëḵ ayej ma rot, lom ḵo mehö saga bevong benivesa raḵ, log vong yah meya

⁵ genër vu sir bë, "Bë ham ti nalu ma yi burmakau ti bës duḵ asoreng-bël-yi doḵ Buk-sewahsën-yi* ti, og maḵ ham su rëḵ dadii jak nom doḵ buk saga rë? Gaḵ ham rëḵ gwevong!"

⁶ Rëḵ su kwaj töḵ raḵ gägek ti medenër loḵ yah rë.

Yesu Nër Bë Hil Dahun Hil

⁷ Yesu lë vatëvek sën deyam in bë dega nos lo ya denedo raḵ sëa sën los arë lo. Lob nër gägek raḵ sir betateḵin bë,

⁸ “Nabë mehöti gevong dik nam vu hong nabë gena nos böp sën maluh ti lu venë denejom nemaj lo, og su gweto gemedo jak sëa sën los arë lo. In tum mehö sënë, mak rëk gevong dik in mehö ngwë sën los arë kesuu hong lo nam geving.

⁹ Bë gevong nabë sënë, og mehö sën vong dik in meluu lo rëk nam nanër vu hong nabë, ‘Gebo sëa-los-arë saga vu mehö sënë.’ Lob rëk nim namum böpata rot begenah gemedo lël hus.

¹⁰ Om nabë mehöti gevong dik in hong nabë gena nos böp geving yi, og gena geberup gemedo lël hus. Gwevong nabë sënë in lob mehö sën vong dik in hong lo nam gelë hong lob nanër nabë, ‘Sa mehö, genam lël mala.’ Nabë nanër nabë sënë, og mëm alam pin sën ham los newa nos lo rëk degelë nabë ko hong rak.

¹¹ In mehöti bë yö geço arë jak, og Anutu rëk dahun yi. Gaç mehöti sën nabë dahun yi lo, og Anutu rëk geço arë jak na vavunë.”

Gwevong Dik Na In Mehönon Nabë Denam Nos Böp, Og Gwevong Nabë Sënë

¹² Log nër vu mehö sën vong dik ya in yi lo bë, “Nabë gwevong nos böp ti, og su gwevong dik na in nim papu lo, arim lo, galam sën ham degwa ti lo. In mak rëk degevong dik nom in hong begena gegwa nos dok nah hong nos saga gëp hir beggang buk ngwë.

¹³ Gaç nabë gwevong nos böp, og mëm gwevong dik na in alam bengöj masën, galam vahaj paya los vahaj kasöm, galam malaj kenod.

¹⁴ In alam nebë sënë su deyoh vu bë debo dok nah hong nos nyëvewen vu hong rë. Gwevong nabë sënë, lob kwam vesa. In Anutu rëk bo dok nah hong nos vu hong vu Buk-tamusën dok buk sën alam yohvu dekedo jak nah gëp bedub lo.”

Gagek Peggirinsën Rak Nos Böp (Mt 22:1-10)

¹⁵ Alam sën losho Yesu medo denegga nos agi ti ngo gagek sënë, lob nër vu Yesu bë, “Mehöti sën rëk medo mega nos dok Anutu-yi-nyëg lo og kwa vesa.”

¹⁶ Rëk Yesu nër yah vu yi bë, “Mehöti vongin bë gevong nos böpata, lob vong dik ya vorot vu alam ngahi in bë nam dega nos böp sënë.

¹⁷ Lob mëm ya verup loç buk sën dega nos böp dok lo, lob vong yi hur ya denër vu alam sën vong dik ya in sir wirek lo bë, ‘Ham nam jak in sa hero ngaa pin ggovek ya menedo.’

¹⁸ Rëk alam saga sir pin ti ti yö kwaj nevo hir gagek medenenër yah vu bë su deyoh vu bë dena rë. Sir ti nër bë, ‘Sa bago huk bengö ti, om sa naya in galë kesii. Om wöp-o, sa su yoh vu bë nöç rë.’

¹⁹ Log ngwë nër vu bë, ‘Sa bago burmakau-huk-yi nemadluho, om sa naya in tahu sir dok huk, om wöp-o, sa su yoh vu bë nöç rë.’

²⁰ Log ti nër bë, ‘Yik sa nahën nehako avëh gwëbengko, om sa su yoh vu bë nöç rë.’

²¹ Lob hur sën lo yah meya demi meris menër vu ala. Lob beggang ala ahë sengën rot, lob nër vu yi hur bë, ‘Gena pevis megenoh vu aggata böp pin los mahen pin vu nyëg sënë, begweko alam bengöj masën, galam vahaj paya, galam malaj kenod, galam vahaj kasöm lo megweko sir dok nam sa beggang.’

²² Lob yi hur yah geyom verup, lom nër bë, ‘Sa hevong yoh vu ayem, rëk mu len la nahën neggëp meris.’

²³ Lob ala nër yah vu bë, ‘Om gena genoh vu aggata böp pin, gegena gesepa dok heek degwa geving, begedadii alam denam. In sa hevongin bë sa beggang yö napup.

²⁴ Gaç sa nanër vu hong nabë: Alam pin sën sa hevong dik ya in sir wirek lo, og su rëk dega sa nos rë.’ ”

Hil Kwad Bo Megero, Loç Mëm Hil Tamuin Yesu (Mt 10:37-38)

²⁵ Alam yu böpata denetamuin Yesu medeneya, lob Yesu ggërin yom menër vu sir bë,

²⁶ “Nabë mehöti nam vu sa rëk ahë neving ama lu ata gevenë losho nalu lo gari lo avëhnö lo kesuu sa, genabë yö kwa nevo yi kesuu sa, og mehö sënë su yoh vu bë natu sa hur rë.

²⁷ Gemehöti sën su kerë yi kelepeko* metamuin sa rë lo, og su yoh vu bë rëk natu sa hur rë.

²⁸ Gaḱ bë ham ti kwa nevo bë dev beggang ading ti jaḱ na vavunë, og nedo bekwa neḱo ngaa-beggang-yi yi monë muḱin loḱ mëm.

²⁹ Nabë su gevong nabë sënë rë geyö barah mudeng mu doḱ na meris, log su yoh vu bë gevong besemu na rë, og alam pin rëk degelë bedenänër pelë jaḱ mehö sënë, gedenanöp jaḱ nabë,

³⁰ ‘Mehö sënë nelev beggang, rëk mu su yoh vu bë rëk dev mesemu na rë.’

³¹ Log bë mehö-los-bengö ti na begö vu mehö-los-bengö ngwë, og medo mekwa neḱo aggata pin muḱin loḱ mëm neya. In maḱ yik hen alam-begö-yi 10,000 mu, log mehö-los-bengö ngwë yi alam-begö-yi 20,000 kesuu hen. Om rëk kwa bo namuḱin megero rë nabë: Maḱ rëk ngis begö vu mehö-los-bengö ngwë sënë begetii na, ma maḱ su yoh vu rë?

³² Rëk nabë raḱ ni bë su yoh vu rë, og alam nyëḱ ngwë sën lo yö nahën denedo ading, log nevong mehö la ya denenër gageḱ ya bë desemu gageḱ menadiik gebegö gëp.

³³ Nebë saga, om ham kwamin bo rë. Bë ham ti gelë yi ngaa mu nabë ngaanon, og su yoh vu bë natu sa hur rë.”

Gageḱ Peggirinsën Raḱ Mamireng Sën Nengën Nemaya Lo
(Mt 5:13; Mk 9:50)

³⁴ “Mamireng og ngaa nivesa. Rëk mu nabë mamireng sënë nengën nama na, og rëk hil gevong benengën jaḱ nah nabë va?

³⁵ Mamireng nebë sënë og su yoh vu bë hil rëk sarömin los dob rë, in rëk gevong paya vu nos vë, log hil su ayoh vu bë keḱeh doḱ na geving reggu ahëj sën hil neḱetëḱin loḱ huk lo rë, in su rëk bo tebeḱ doḱ nos rë. Gaḱ hen huk maya veröḱ yi behil nehete ya meris. Mehöti bë nenga neggëp, og gengo gageḱ sënë.”

15

Gageḱ Peggirinsën Raḱ Sipsip Sën Mala Ma
(Mt 18:12-14)

¹ Log alam sën denëḱo takës* losho alam nij paya deneya vu Yesu medenengo yi gageḱ.

² Lob Parisai* losho alam-horek-yi denër yi bë, “Mehö sënë ahë neving alam nijpaya, genegga nos ving sir.”

³ Denër nebë sënë, lob Yesu nër gageḱ peggirinsën vu sir bë,

⁴ “Bë ham ti yi sipsip 100 denare, lob nabë ti mala nama, og rëk gevuu 99 bare dega kesëḱ gëp nyëḱ len ti, log na sero ti sën mala ma lo. Yö rëk sero niwëëḱ rot benatök jaḱ lok mëm.

⁵ Bë natök jaḱ, og rëk kerë jaḱ gëp baḱe los kwa vesa menah.

⁶ Rëk nah berup beggang, lob tahi yi alam lo, galam sën yik sir beggang-bu ti lo, bedenäm vu yi, lob nanër vu sir nabë, ‘Hil kwad vesa! In sa sipsip ti mala ma, rëk setök vu behaḱo yom ggökin.’

⁷ Om yik nebë saga, sa nanër vu ham nabë: Angër lo vu yaḱek kwaj vesa in alam yohvu 99 nebë saga, in su huk neggëp vu sir bë rëk degërin sir rë. Gaḱ nabë alam nij paya ti gërin yi, og rëk kwaj vesa böpata rot vu yaḱek kesuu.”

Yesu Nër Gageḱ Peggirinsën Raḱ Monë Mala Ma

⁸ “Log nabë avëh ti neḱo yi monë gahis nemadluho, loḱ ti mala ma, og rëk taggi doḱ ram gesekee beggang ayo menesero rot, bemëm natök jaḱ loḱ mëm.

⁹ Bë natök vu, og rëk tahi yi alam lo, galam sën sir beggang-bu ti lo na vu yi, log nanër vu sir nabë, ‘Hil kwad vesa! In sa hevuu sa monë gahis ti, rëk sa sero metök vu ggökin.’

¹⁰ Om yik nebë saga, sa nanër vu ham nabë: Bë mehöti sën ngaa nipaya neggëp vu yi lo gërin yi nom, og Anutu yi angër lo kwaj vesa rot.”

Gagek Peggirinsën Raḵ Hur Magëm Ti Vuu Ama Geya Nyëḡ Ngwë

¹¹ Log Yesu nër ving bë, “Mehöti nalu maluh luu denedo,

¹² lob amon nër vu luho amaj bë, ‘Amag-e, kwam bo begebasuh hong monë lu ngaa pin borot, begebo gelek alu arig.’ Lob ama tung ngaa pin ggelek luho.

¹³ Lob amon su nedo hus ading rë, gak pevis besupin hen beya nyëḡ ading ti. Beya nedo, lob tē yi monë pin ya raḵ ngaa nipaya paya sën nevonḡ lo.

¹⁴ Vasap yi ngaa pin bemaya, log meyip böpata verup vu dob sagu. Lob neraḵ vu in nos lu ngaa.

¹⁵ Lob maam ya nevonḡ huk vu mehöti ggëp nyëḡ sagu. Lob mehö sënë vonḡ yi ya, beya neḡin yi böök lo ggëp yi dob.

¹⁶ Lob kwa neya vu böök hir nos rot bë ga, in mehöti su nelok vu yi rë.

¹⁷ Nebë sënë lok kwa yah tök raḵ ama, lob nër bë, ‘Amag yi hur lo hir nos ngahisekë, besu deyoh vu bë dega mepalët na rë. Rëḵ tum sengo yam nado sënë menadiikahëḡ pangsën.

¹⁸ Om maam sa kedi jaḵ menah mena vu amag. Log sëḵ nanër vu yi nabë, “Amag. Sa hevong paya vu Anutu, gevu hong.

¹⁹ Om gwëbeng sa su mehö nig vesa yoh vu bë genanër sa nabë nalum rë. Gak gwetung sa natu hong hur ti.” ’

²⁰ Log kedi raḵ meyah meya vu ama.

²¹ Nahën verup neyam ggëp ading teka, lok ama lë yi, lob kwa paya in yi. Lob serög beya kebi yi, gemul* yi. Lok nalu nër vu yi bë, ‘Amag, sa hevong paya vu Anutu, gevu hong. Om sa su mehö nig vesa yoh vu bë genanër sa nabë nalum sa rë.’

²² Rëḵ ama nër vu yi hur lo bë, ‘Ham gweko tob ading malangeri ti nam pevis bejöp dok yi. Geham naḵah seges ti dok sekë. Geham jöp suu dok vaha.

²³ Geham gweko burmakau nalu tuvek sën jeji lo ti nam mengis, in hil aga nos böp gekwad vesa in yi.

²⁴ In vonḡ bë sa nalug sënë diik ya, rëḵ gwëbeng vesa lok yah ggökin. Mala ma, lok hil atok vu yi ggökin.’ Lob kwaj vesa medenepisek in yi lo.

²⁵ Log ari aguu ya nedo huk anon, beberup dus raḵ beggang, lok ngo geggageng dedun gedanelöö rot.

²⁶ Lob tahi hur ti ya, belok tepëḵ vu yi bë, ‘Denevonḡ va sagu?’

²⁷ Lok nër yah vu yi bë, ‘Arim amon yom verup, om sën amam sis burmakau nalu tuvek sën jeji lo ti medenegga gekwaj vesa. In nalu su ya mala ma rë, gak ya nedo vesa beyom verup.’

²⁸ Rëḵ nalu aguu ahë sengën rot, lob su lok ya beggang ayo rë. Lob ama luk ya dobnë, beya semu aye in yi.

²⁹ Rëḵ nër yah vu ama bë, ‘Sa nehevong hong huk menado yoh vu ngebek ngahisekë nebë hong ngaa meris ti, gesa su nekeyëh ayem beron ti rë. Rëḵ su genevo memëk nalu ti vu sa, behe los sa alam naha gekwamin vesa rë. Geyö nema rot.

³⁰ Rëḵ nalum teka saga ya vasap hong ngaa pin raḵ avëh baggëb lo, geyom verup, lob kwam vo yi beḡesis burmakau nalu tuvek sën jeji lo in yi.’

³¹ Lok ama nër yah vu bë, ‘Nalug, hongëḵ alu nado lok ti yoh vu buk, besa ngaa pin tu hong ngaa.

³² Gak mëm hil kwad vesa benapisek in arim sënë. In vonḡ bë diik ya, rëḵ ma genedo vesa beyom verup ggökin. Mala maya verök yi, lok hil halë yi ggökin.’ ”

16

Gagek Peggirinsën Raḵ Hur Ti Sën Negin Ala Yi Ngaa Paya Lo

¹ Log Yesu nër vu yi hur maluh lo ving bë, “Mehö-los-bengö-ggoreksën ti nedo, beyi hur ti nedo menegin yi ngaa ngaa paya. Lob mehö la deya vu mehö monë degwa sënë medenër yi hur rangah vu yi bë nevasap yi ngaa ngahiseḵë.

² Lob tahi yi hur yam benër vu yi bë, ‘Genevong nebë tena sën mehö la denër bengöm vu sa-ë? Genah getateḵin sa ngaa pin sën genevin lo nabë genevong nebë tena, in seḵak ni. In su rëḵ gwegin sa ngaa gökin nah rë.’

³ Lob mehö sën negin yi ngaa lo kwa nevo loḵ ayo bë, ‘Sëḵ gevong nabë va? Ma gemehö böp rëḵ juuk sa na pehi lo, gesa su rëḵ gegin yi ngaa gökin nah rë. Sa seḵëḡ ma, om sa su yoh vu bë ḵedub dob rë-o! Log sa nig nemum bë sa su ḵetag nos vu mehö ngwë.

⁴ Rëḵ mu sa kwag töḵ raḵ aggata ti, om nabë sa gevong nabë sënë, og alam rëḵ degeḵo sa na hir beggang doḵ buk sën sa alaḡ juuk sa gesesu gegin yi ngaa gökin rë lo.’

⁵ Nebë sënë lob tahi alam pin sën hir nyëvewen neggëp berëḵ debo doḵ nah vu ala lo ti ti ya vu yi. Lob ti ya verup mugin, lob loḵ tepëḵ vu bë, ‘Hong nyëvewen va la neggëp vu sa alaḡ-a?’

⁶ Loḵ nër yah bë, ‘Wël* dram 100.’ Lob nër vu bë, ‘Gweḵo ḵapiya teka sën hong nyëvewen arë neggëp loḵ lo, begweto gemedo pevis, bekwevu yiḵ dram 50 mu doḵ gëp.’

⁷ Ggovek log mehö ngwë verup, lob mehö sën negin ngaa lo loḵ tepëḵ vu bë, ‘Hong nyëvewen va la neggëp-a?’ Lok bë, ‘Wit* bëëḵ 100.’ Lob nër vu bë, ‘Om gweḵo hong ḵapiya sën hong nyëvewen neggëp loḵ lo, beyiḵ kwevu bëëḵ 80 mu doḵ gëp.’

⁸ Lob ala ngo bë nevong nebë saga, lob ḵenu ya benër yi hur sën tetuhin yi lo bë yi mehö los kwa. Yönon, mehönon vu dob sënë yiḵ kwaj böp bedenetetuhin hir alam nebë sënë. Gaḵ alam-rangah-yi, og su denevong ngaa los kwa nebë sënë rë.

⁹ Om sa nanër vu ham nabë: Ham su ngupin monë in gwevong ngaa nipaya paya ḵaḵ, gaḵ ham gwevong balam denatu ham alam ḵaḵ. Gevu tamusën sën monë nama na lo, og rëḵ degeḵo ham ḵaḵ na beggang nivesa sën rëḵ medo degwata los degwata lo.

¹⁰ Nabë mehöti nemalain ngaa mahen teka teka nivesa, og rëḵ malain ngaa böp nivesa geving. Log mehöti sën su gevong ngaa mahen mahen niröp rë lo, og su rëḵ gevong ngaa böp niröp geving rë.

¹¹ Om nabë ham su gwegin dob sënë yi monë niröp rë, og re rëḵ bo ngaanon vu ham beham gwegin-a?

¹² Log nabë ham su gwegin mehö ngwë hir ngaa nivesa rë, og re rëḵ bo ham ngo ham ngaa sën lo vu ham-a?

¹³ Hur ti su yoh vu bë gevong huk vu ala luu doḵ ti rë. In rëḵ nidelin ngwë, gahë geving ngwë. Ma rëḵ napiiḵ vu ngwë, genitebö in ngwë. Ham su yoh vu bë gwevong huk vu Anutu los monë doḵ ti rë.”

Gagek Raḵ Horek Los Anutu-yi-nyëḡ

¹⁴ Rëḵ alam Parisai* ahëḡ neving monë pangsën, om denḡo gagek pin sën Yesu nër agi, lob denöp raḵ yi.

¹⁵ Rëḵ nër yah vu sir bë, “Ham ngo neḵo ham raḵ ggëp alam malaj bë ham alam yohvu. Rëḵ mu Anutu raḵ ham ayomin ni. In ngaa sën mehönon denelë bë nivesa medeneḵo raḵ lo, og Anutu nelë bë ngaa nipaya.

¹⁶ Horek yi gagek los alam-denenër-gagek-rangahsën hir gagek neggëp in bë hil sepa doḵ, rot meverup loḵ Jon yi buk. Rëḵ loḵ Jon yi buk, beyam verup gwëbeng, og Bengö Nivesa raḵ Anutu-yi-nyëḡ töḵ yam rangah. Lob alam pin nij wëëḵ rot in bë dedoḵ na nyëḡ sënë.

¹⁷ Yagek los dob yoh vu bë govek na bemala nama, rëḵ mu gagek sën neggëp loḵ horek lo, og su yoh vu bë teka rëḵ geto mena rë.”

*Yesu Nër Gagek Raḵ Sën Alam Los Venëj Denevepul Sir Lo
(Mt 5:31-32; 19:9; Mk 10:11-12)*

¹⁸ “Bë mehöti nidëlin venë gegekō avëh ngwë natu venë, og nevonḡ baggëb. Log mehöti sën nabë gekō avëh sën regga nilëlin yi lo, og nevonḡ baggëb bengaa nipaya neggëp vu yi.”

Yesu Nër Gagek Raḵ Mehö Bengö-ggoreksën Luho Mehö Meris Lasarus

¹⁹ “Mehöti nedo wirek, lob yö neröp röpröp malangeri ngeri los tob sagap nivesa vesa. Genegga nos nivesa vesa yoh vu buk.

²⁰ Log mehö-kupek-masën ti neggëp loḵ yi veluung avi, arë nebë Lasarus. Bepegges vunin yi.

²¹ Rëḵ kwa nevo timu bë na in patu nos metes sën mehö-los-bengö-ggoreksën nevonḡ meneto loḵ tevor gebinë lo mega, rëḵ ma. Ganöö verup denetep raḵ yi pegges.

²² Loḵ mehö-kupek-masën lo diiḵ muḡin medelev, lob angër deḵo yi ya nedo ving Abraham. Log mehö-los-bengö-ggoreksën diiḵ tamu bedelev yi ving.

²³ Lob ya nedo Nyëḡ-nipaya benëḵo vanë böpata. Loḵ vër mala raḵ, lob lë ga, Abraham nedo ading rot, log Lasarus nedo ving yi.

²⁴ Lob mehö-los-bengö-ggoreksën lo tahi ya vu bë, ‘Amag Abraham-e! Kwam gevongin sa begwevonḡ Lasarus nam dagoo nema deggis nyë teka doḵ bël, begevong jaḵ sa daggeg bahë yes jaḵ teka rë. In nengwah sënë gga sa besa hangö nivanë böpata rot.’

²⁵ Loḵ Abraham nër yah vu bë, ‘Naluḡ-e! Ngo kwam bo rë! In wirek sën genedo malam vesa lo, og genedo raḵ hong ngaa pin nivesa vesa. Log Lasarus nedo paya in ngaa pin. Rëḵ vu nyëḡ sën gwëbeng agi, og nedo nivesa, log genetök vu vanë rot.

²⁶ Log ngaa ngwë sënë ving. Anutu vonḡ lii böpata ti neggëp loḵ vuheng meneruu hil. Om alam sën denedo agi degevongin nabë deduk lii sënë gedenök vu ham, og su deyoh vu rë. Galam sën denedo ggëp aga su deyoh vu bë deduk lii sënë gedejak nam vu he rë.’

²⁷ Lob mehö-los-bengö-ggoreksën lo nër bë, ‘Nebë saga om amag, sa ḵetaḡ vu hong bë gwevonḡ Lasarus nah bena amag yi beggang.’

²⁸ In sarig lo nemadvahi denedo loḵ. Om Lasarus pasang nanër gagek niwëëḵ vu sir. In rëḵ dedoḵ nam nyëḡ sënë bedegeḵo vanë.’

²⁹ Loḵ Abraham nër yah vu bë, ‘Moses losho alam-denenër-gagek-rangahsën hir gagek neggëp vu sir. Om yik degengo saga.’

³⁰ Lob mehö sën los kupek wirek lo nër bë, ‘Ma rot! Amag Abraham, sagaḵ su yoh vu rë. Gaḵ mëm nabë alam-diiḵsën ti kedi jaḵ gëp bedub benah nanër vu sir, og mëm rëḵ degërin sir.’

³¹ Loḵ Abraham nër yah vu yi bë, ‘Bë su degengo Moses losho alam-denenër-gagek-rangahsën hir gagek rë, log nabë mehöti kedi jaḵ nah gëp bedub benah nanër, og su rëḵ degevong geving yi gagek geving rë.’ ”

17

*Ngaa Nipaya Rëḵ Gërin Mehönon Besu Degevong Geving Yesu Rë
(Mt 18:6-7, 21-22; Mk 9:42)*

¹ Log Yesu nër vu yi hur maluh bë, “Ngaa aggagga rëḵ berup beseggi mehönon, lob rëḵ kepë sir. Rëḵ mu gëpin mehöti sën jan doḵ vahaj lo!

² In maḵ rëḵ kepë alam sën nahën nij yes yes lo ti jaḵ ngaa nipaya. Gaḵ nabë deseyu gelöng böpata ti doḵ mehö nipaya saga kwa namuḡin medegetë yi duk na loo bemala nama, og sagaḵ nivesa in lob su rëḵ kepë mehönon la rë, gaḵ nama og rëḵ gekō nyëvewen böpata rot vu tamusën. Om ham ngo gwëgin ham nivesa.

³ Nabë arim gevong ngaa nipaya, og gebo gagek jaḵ yi. Lob nabë gërin yi, og kwam birek na in yi ngaa nipaya saga.

⁴ Log nabë gevang paya vu hong beron nemadvahi-bevidek-luu doḵ buk timu, lok gërin yi nom vu hong beron nemadvahi-bevidek-luu genanër vu hong nabë, ‘Wöp-o, sa hevong sënëḵ nipaya rot.’ Og kwam birek na in yi nipaya saga.”

Hil Gevang Geving Nabë Sënë

⁵ Sinarë lo denër vu Mehöböp bë, “Gwevang behe ayomin na niwëëḵ.”

⁶ Loḵ Mehöböp nër yah vu sir bë, “Nabë yik ham ayomin nam timu mahen teka mu nabë mastet* gahis, og ham yoh vu bë rëḵ nanër vu kele malberi sënë nabë, ‘Gesepul hong los degwam megena gejeyang hong duk na loo vuheng’, og rëḵ gevang noh vu ham ayemin.”

Yesu Nër Bë Yi Hur Degevang Nabë Sënë

⁷ Log Yesu nër ving bë, “Nabë ham ti yi hur kedub dob gëp huk anon, ma gegin sipsip govek geberup beggang, og maḵ ala rëḵ nanër vu yi nabë, ‘Gepevis bejejak nam sëa in gegwa nos’—a?”

⁸ Ma! Mu rëḵ nanër vu yi nabë, ‘Gwero sa nos. Gejöp röpröp in gejuu sa nos begweḵo nam besega genanum namugin, loḵ mëm rëḵ gegwa höm los genanum tamu.’

⁹ Log maḵ rëḵ kwa vesa megeḵo hur sënë jak in nevong ngaa yoh vu aye? Ma!

¹⁰ Om yik ham gwevang nabë saga geving. Nabë ham gwevang ngaa pin begovek na noh vu sën Anutu nër vu ham bë ham gwevang lo, og ham nanër nabë, ‘Heḵ hur nimin paya. Om huk sën he nehevong lo, og yik he ngo he huk om he nehevong.’ ”

Yesu Vong Alam Nij Sevuuk Nemadluho Nij Vesa Raḵ

¹¹ Yesu yoh aggata meneya in bë na Yerusalem, lob ya meto aggata vuheng atov sën neruu dob distrik Samaria los Galilea lo.

¹² Medo meya beya verup beggang—bu mahen ti, lob alam nij sevuuk nemadluho detök verup vu yi bedenare adingnë

¹³ gedetahi ya vu yi bë, “Tatovaha, kwam paya in he!”

¹⁴ Yesu nelë sir, lom nër yah vu sir bë, “Ham na tato navimin vu alam-deneḵo—seriveng.” Lob nahën medo deneyök, log navij tup nivesa raḵ pevis.

¹⁵ Lob sir ti nelë bë navi nivesa raḵ, lob ggërin yi benepisek in menetahi ya vavunë, geneḵo Anutu arë raḵ geneyah vu Yesu.

¹⁶ Mehö saga yah verup, lob to petev loḵ Yesu vaha genër vu bë kwa vesa rot. Rëḵ mu mehö sënë og Samaria* ti.

¹⁷ Yesu lë bë mehö timu sënë yom to vu yi, lom lëḵ menër bë, “Sa kwag nevo bë ham nemadluho sën lo nimin vesa raḵ pin, loḵ sir nemadvahi-bevidek-lubeluu ya deyoh tena?”

¹⁸ Su deyom in bë degeḵo Mehöböp arë jak rë? Gaḵ yik mehö-yu-ngwë sënë yö timu yom-a?”

¹⁹ Lom Yesu nër vu yi bë, “Kwedi gena! Ayom yam timu vu sa om sën nim vesa raḵ.”

Anutu-yi-nyëḵ Rëḵ Anon Jak

(Mt 24:23-28, 37-41)

²⁰ Lob Parisai* deloḵ tepëḵ in Yesu bë, “Anutu rëḵ nam natu ala megegin hil nangërek-a? Loḵ Yesu nër yah vu sir bë, “Buk sën nabë Anutu nam gegin hil lo, og ham su rëḵ gwelë ngaa ti jak malamin rë.

²¹ Log su rëḵ denanër vu ham nabë ‘Nedo sagi!’ ma, ‘Nedo sagu!’ rë. Ham ngo? Anutu yam nedo loḵ ham vuheng atov ggovek ya.”

²² Log Yesu nër vu yi hur maluh lo bë, “Buk ti vongin berup, lob ham rëḵ gwevang in rot nabë ham gwelë Mehönon Nalu gökin, rëḵ mu ham su rëḵ gwelë yi rë gerëḵ nama.

²³ Rëḵ denanër vu ham nabë, ‘Nedo sagu om ham na!’ ma, rëḵ denanër vu ham nabë, ‘Nedo sagi om ham nam!’ og ham su tamuin sir, gaḵ ham najom ham ahon!

²⁴ In buk sën Mehönon Nalu duk nom lo, og ham rëk gwelë nabë sën ham nelë davës nevër lom nejëh rak nyëg pin lo.

²⁵ Rëk mu geķo nivanë ngahiseķë rë, galam sën denedo gwëbeng agi degeruu demij vu yi govek rë.

²⁶ Log dok buk sën Mehönon Nalu duk nom dob lo, og mehönon rëk medo denegevong ngaa pin nabë sën denevong loķ Noa yi buk wirek lo.

²⁷ Mehönon medo denegga nos los denenum, gemaluh deneko venëj, gavëh denerak reggaj, beya verup loķ buk sën Noa loķ ya yaķ ayo lo, loķ tum bël böpata vuuk verup pevis merehöö sir pin.

²⁸ Log yik rëk nabë sën Lot yi buk lo geving. Denegga nos gedenum gedenebaķo kupek lu ngaa. Denevaroh nos los denelev beggang.

²⁹ Rëk mu loķ buk sën Lot kedi ggëp Sodom meya rak lo, og Anutu vong nengwah böpata los gelong nisangsang sën netum lo luķ yam vu vavunë nebë hob megga sir pin bemalaj maya. Gelong saga arë nebë salpa*.

³⁰ Lob yik rëk mehönon medo denegevong hir ngaa aggagga nabë saga dok buk sën Mehönon Nalu duk nom dob betato yi rangah lo.

³¹ Lob nabë mehöti jak na sewah jak yi beggang yu tamangsën vavunë megeķo ayöong dok buk saga, geyi ngaa pin dok medo beggang ayo, og su dok nah geķo yi kupek dok beggang ayo, gaķ beya mena pevis. Log nabë mehöti na medo huk anon, og yik nabë saga, su serög menah beggang, gaķ beya mena pevis.

³² Ham kwamin bo Lot venë rë.

³³ Nabë mehöti kwa bo navi pangsën og su rëk medo mala-tumsën rë. Gaķ nabë mehöti kwa birek in yi, og anon rëk medo mala-tumsën.

³⁴ Sa nanër vu ham nabë: Mehö luu rëk degëp buk jak kanyë timu dok buk sënë, lob Anutu rëk geķo ngwë, log gevuu ngwë begëp.

³⁵ Log avëh luu rëk medo denegerii wit* gahis natu parawa, lob Anutu rëk geķo ngwë, log gevuu ngwë bemedo.

³⁶ [Log mehö luu rëk demedo dok huk anon, lob Anutu rëk geķo ngwë, log gevuu ngwë bemedo].”

³⁷ Yi hur maluh deloķ tepëķ vu yi bë, “Mehöböp, ngaa sënë rëk anon jak gëp tena?” Lok Yesu nër yah vu sir bë, “Vu nyëg sën heljeng neggëp lo, og kadanii denesup sir ya timu in bë dega.”

18

Gagek Peggirinsën Rak Avëh Ti Vongin Bë Jaas Dok Vu Yi

¹ Lob Yesu nër gagek peggirinsën ti vu sir in bë tahu sir beyö denajom jak noh vu buk gesu nij tebö.

² Nër bë, “Jaas sën nengo gagek lo ti nedo nyëg böp ti. Lob jaas ti sënë su neggönengin Anutu rë, log su kwa nevo mehönon ving rë.

³ Lob avëh alov ti nedo nyëg böp sënë ving. Lob neya vu jaas sënë yoh vu buk menenër vu bë, ‘Mehöti vong paya vu sa, om gwengo sa gagek megwero.’

⁴ Loķ jaas sënë kwa vo mugin bë su rëk dok vu yi rë, lob nedo hus ading teka. Loķ tum yom kwa vo loķ ayo bë, ‘Sa su nahönengin Anutu rë, gesa su kwaģ nevo mehönon rë.

⁵ Rëk avëh alov sënë yam neketag vu sa mekeduung rak, om maam yik ggovek gesedok vu yi in gagek. In maķ rëk medo menam vu sa nabë sënë rot besa nig tebö jak na verök yi.’”

⁶ Log Mehöböp Yesu loķ tepëķ bë, “Ham ngo jaas nipaya sënë yi gagek,

⁷ om ham kwamin nevo bë? Alam sën Anutu ggooin sir rak tu yi ngaa bedenesu vu yi buk los rangah pin lo, og ham kwamin nevo bë maķ su rëk dok vu sir in gagek rë? Maķ rëk gegin hus ading rot, gesu dok vu sir pevis rë? Ma.

⁸ Sa nanër vu ham nabë: Rëk gengo hir gagek bedok vu sir pevis. Rëk mu vu tamusën sën Mehönon Nalu nom lo, og maḵ rëk natök vu yi alam la gedenegevonḡ geving yi medemedo ma rëk nama?”

Gagek Peggirinsën Raḵ Alam Parisai Los Mehö Sën Neḵo Takës*

⁹ Log Yesu nër gagek peggirinsën ti vu alam vahi sën yö kwaj nevo sir bë sir alam yohvu gedenele alam vahi pin bë nij paya lo bë,

¹⁰ “Mehö luu kwaj nevo bë denajom jaḵ, lob luho derak medeya dub vabuung böp. Parisai* ngwë, log alam sën denëḵo takës* lo ngwë.

¹¹ Parisai* sënë nare ya, bevengev rak loḵ ayo nebë sënë, ‘Oo Anutu, sa kwag vesa vu hong, in sa su nebë alam vahi rë. In sir og kwaj luu bedenevo alam hir ngaa vër. Gesir alam nij paya, gedenevonḡ baggëb. Rëk sa og su nebë sën sir-ë rë. Gesa su nebë mehö neḵo takës* sën nare agi ving rë.

¹² Sayeg neggërin nos buk luu luu neyoh vu soda ti ti. Log ngaa pin sën sa nehako lo, og sa nehetung ya yu nemadluho, lob sa navo ti vu hong.’

¹³ Rëk mehö sën neḵo takës* lo, og yö nare ggëp ading, log nilël bë su barah mala jaḵ yagek, gaḵ petap babu log jom rak bë, ‘Oo Anutu, sa mehö nig paya, rëk mu kwam gevonḡin sa!’

¹⁴ Om sa nanër vu ham nabë: Anutu nër mehö sën neḵo takës* agi bë yi mehö yohvu beyah meya yi beggang los nipaya masën. Gaḵ mehö ngwë sënë og ma. In mehöti bë yö geḵo yi jaḵ, og Anutu rëk dahun yi. Gaḵ mehöti sën yö dahun yi lo, og Anutu rëk geḵo arë jaḵ.”

Yesu Jom Rak Hurmahen

(Mt 19:13-15; Mk 10:13-16)

¹⁵ Loḵ deḵo hurmahen deyam vu Yesu, in bë gebë nema jaḵ sir. Rëk yi hur maluh delë, lob denërin sir.

¹⁶ Rëk ma geYesu tahi hurmahen deyam vu yi, log nër bë, “Ham gwevonḡ hurmahen denam vu sa. Ham su gwërin sir, in alam sën ayoj neyam timu vu sa nebë hurmahen lo, og rëk demedo dok Anutu-yi-nyëḡ.

¹⁷ Om sa nanër vu ham yönon nabë: Mehöti sën su ayo na timu vu Anutu-yi-nyëḡ nabë hurmahen rë lo, og su yoh vu bë rëk dok na rë.”

Gagek Raḵ Ggev Sën Yi Ngaa Ngahiseḵë Neggëp Vu Yi

(Mt 19:16-30; Mk 10:17-31)

¹⁸ Loḵ ggev ti loḵ tepëḵ in yi bë, “Tatovaha! Hong mehö nim vesa anon, om sëḵ gevonḡ nabë va in sena medo malag-tumsën degwata los degwata?”

¹⁹ Loḵ Yesu nër yah vu yi bë, “Genër sa bë sa nig vesa in va? In Anutu yö timu og nivesa.

²⁰ Gerak Anutu yi horek ni ggovek ya bë: Su gwevonḡ baggëb. Su gengis mehönon medenadiiḵ. Su gegodeḵ ngaa. Su genanër gagek tetuhinsën jaḵ mehö ngwë. Gegurek amam lu atam babuj.”

²¹ Loḵ ggev lo nër yah vu bë, “Ëë-ë, sënëḵ sengo nahën hurmahen, log sa nesepa lok horek pin sënë rot beberup gwëbeng sagi.”

²² Yesu ngo lob nër yah vu yi bë, “Log ngaa ti nahën. Gwevonḡ hong kupeḵ pin bemehö la debago, lob gebo monë sën gwëḵo jaḵ lo gelek alam sën hej ngaa nema in sir lo. Gwevonḡ nabë sënë log mëm genam gesepa sa, gemëm hong kupeḵ nivesa rëk gëp vu yagek.”

²³ Rëk ggev sënë ngo gagek sënë, lob ayo maggin rot. In yi mehö kupeḵ degwa.

²⁴ Yesu lê yi lob nër bë, “Alam sën hir kupeḵ ngahiseḵë lo, bë dedok na Anutu-yi-nyëḡ og rëk debimengin rot.

²⁵ Yönön, kamer bë gurek na rurek len, og yiḵ huk böpata rot, rëk mu nabë mehö-los-bengö-ggoreksën ti gevonḡ in nabë dok na Anutu yi nyëḡ og sagraḵ huk böpata rot kesuu.”

²⁶ Alam dengo gagek sënë lob denër bë, “Om maḵ re yoh vu bë rëḵ medo mala-tumsën degwata?”

²⁷ Loḵ Yesu nër bë, “Nḡaa sën mehōnon su deyoh vu bë degevong rë lo, og Anutu yō yoh vu bë gevong.”

²⁸ Loḵ Pita nër bë, “Gwelë! He hevu he nyëḡ los he nḡaa pin ya, gehe yam medo nesepa hong.”

²⁹ Lob Yesu nër vu sir bë, “Sa nanër vu ham nabë: Alam pin sën kwaj nevo Anutu-yi-nyëḡ, bedenevu hir beggang, gevenëḡ, garij lo, gamaj los ataj, genaluj lo lo,

³⁰ og Anutu rëḵ bo nḡahiseḡe doḵ nah vu sir doḵ buk sënë, log rëḵ demedo malaj-tumsën degwata los degwata vu tamusën.”

*Yesu Nër Beron Netu Löö Bë Rëḵ Nadiḡ Gekedi Jaḵ Gökin
(Mt 20:17-19; Mk 10:32-34)*

³¹ Lob Yesu ḵo sir nemadluho-bevidek-luu lo ya, benër vu sir bë, “Ham nḡo! Gwëbeng hil narak menaya Yerusalem. Lob gagek pin sën alam-denenër-gagek-rangahsën dekevu rak Mehōnon Nalu wirek meneggëp lo vongin anon jaḵ.

³² In rëḵ debo yi doḵ na alam-yu-ngwë nemaj. Lob rëḵ denanër pelë jaḵ yi, gedevong paya vu yi, gedepesuv nyëḡ ḵos jaḵ yi.

³³ Log rëḵ debeek yi, log mëm dengis yi menadiḡ. Rëḵ mu buk natu löö jaḵ, lob rëḵ kedi jaḵ nah gökin.”

³⁴ Rëḵ yi hur maluh su deraḵ gagek sënë ni rë. In neggëp vunsën in sir lob su kwaj töḵ rak degwa rë.

*Yesu Ro Mehö Mala Kenod Ti Menivesa Rak
(Mt 20:29-34; Mk 10:46-52)*

³⁵ Yesu ya verup Yeriko, lob mehö mala kenod ti nedo loḵ aggata nenga bemedo neketag monë lu nḡaa vu alam bë dedoḵ vu yi.

³⁶ Lob nḡo dedun bë alam yu böpata to deneyam, lob loḵ tepëḵ vu sir bë, “Denevong va?”

³⁷ Loḵ denër vu bë, “Yesu vu Nasaret verup.”

³⁸ Lob tahi ya bë, “Yesu! Davit* yi mewis-e! Kwam gevongin sa.”

³⁹ Loḵ alam sën denemuḡin lo depetupek rak yi bë aye nama. Rëḵ ma gepasang netahi menegeyeh loḵ bë, “Davit* yi mewis-e! Kwam gevongin sa!”

⁴⁰ Lob Yesu ya nare genër vu sir bë degeḵo yi na vu yi. Ya verup, lob Yesu loḵ tepëḵ vu yi bë,

⁴¹ “Gevongin bë sa gevong nabë va vu hong-a?” Loḵ nër bë, “Mehöböḵ, sa bë gwëvong besa malag natum gökin.”

⁴² Lob Yesu nër vu bë, “Malam natum. Ayom yam timu vu sa om vong bemalam nivesa rak.”

⁴³ Lob pevis bemala nivesa rak avuti genelë nyëḡ. Lob tamuin Yesu meneya, geneḵo Anutu arë rak. Galam pin sën delë nḡaa agi deḵo Anutu arë rak ving.

19

Sakeus Yi Gagek

¹ Lob Yesu loḵ ya Yeriko in bë noh na bena.

² Loḵ mehöti arë nebë Sakeus nedo. Alam-deneḵo-takës* hir ggev ti yi, beyi mehö neggorek monë nḡahiseḡe.

³ Lob kwa nevo bë gelë Yesu mejaḵ ni nabë yi mehö nebë va. Rëḵ yi mehö vaha dus besu yoh vu bë rëḵ gelë yi nivesa rë, in alam nḡahi rot medeggërin yi.

⁴ Lob serög bemuḡin beya merak ya ḵele map ti in bë mëm gelë Yesu. In rak ni bë rëḵ na berup sagu.

⁵ Lob Yesu ya verup bevarah mala rak melë yi, lob nër ya vu bë, “Sakeus, geduk pevis megenam! In sëk medo geving hong dok böm pehi sënë.”

⁶ Lob luk pevis beko Yesu rak meya yi beggang los kwa vesa.

⁷ Alam delë nebë sënë, lob ahëj sengën medenër bë, “Ya neggëp loḵ mehö nipaya ti sagu yi beggang in va?”

⁸ Lob Sakeus ya nare benër vu Mehöböp bë, “Mehöböp, gwengo rë. Sëḵ gevong sa ngaa pin vahi vu alam sën deneraḵ vu in ngaa lo. Log alam sën sa tetuhin sir gesehodeḵ hir ngaa ti ti lo, og sëḵ gevong ngaa lubeluu lubeluu dok nah vu sir.”

⁹ Lob Yesu nër vu yi bë, “Gwëbeng sënë, Anutu ḵol alam beggang ayo ti sënë yah vu yi. In mehö sënë og degwa vu Abraham ving.

¹⁰ Yönon, Mehönon Nalu yam in bë sero mehönon sën malaj nema lo begeḵo sir nah.”

Gagek Peggirinsën Rak Alam Böp Ti Vo Monë Vu Yi Hur Nemađuho

¹¹ Dengo gagek sënë ggovek, log nër gagek peggirinsën ti vu sir. In ya verup dus rak Yerusalem, lob kwaj nevo bë buk dus rak bAnutu-yi-nyëḡ vongin anon jaḵ pevis avuti.

¹² Lob nër vu sir bë, “Mehö böp ti bë na nyëḡ ading ti jaḵ in degetung yi natu mehö-los-bengö benom gegin yi alam pin.

¹³ Lob supin yi hur nemađuho yam bevo monë ḵapiya luu luu ggelek sir pin, log nër vu sir bë, ‘Ham medo gwevong huk bagosën jaḵ monë sënë rot, besenom geto sënë gökin.’

¹⁴ Rëḵ yi alam nij nelëlin yi, om ya, log devong mehö la detamuin yi medeya beya denër bë, ‘He nimin lël bë mehö saga su natu he mehö-los-bengö megegin he!’

¹⁵ Rëḵ ma gedetung yi tu hir mehö-los-bengö ggovek geyom to. Lob nër bë, ‘Ham tahi alam sën sevo monë vu sir lo nam. Sa bë galë nabë sir ti ti denëḵo va la va la loḵ ya ving-a?’

¹⁶ Lob mehöti nare yam mugin benër ya bë, ‘Mehö böp, sa hevong huk bagosën rak hong monë ḵapiya luu sënë, log sa haḵo ḵapiya mehödahis sënë loḵ yam ving.’

¹⁷ Lob mehö-los-bengö nër vu yi bë, ‘Hong hur nivesa begevong huk nivesa rot. Genemalamin ngaa mahen sënë nivesa, om sëḵ gevong begwegin nyëḡ böp yu nemađuho.’

¹⁸ Log mehö ngwë sën netu luu nare benër ya bë, ‘Mehö böp, sa hevong huk bagosën rak hong monë ḵapiya luu sënë, log gwëbeng sa haḵo ḵapiya nemađuho sënë loḵ yam ving.’

¹⁹ Lob mehö-los-bengö nër vu yi bë, ‘Om sëḵ gevong nyëḡ böp yu nemadvahi in gwëgin.’

²⁰ Loḵ hur ti verup nare yam, benër ya bë, ‘Mehö böp, hong monë ḵapiya luu sën lo sënë. Sa hebom loḵ tob nyë dus teka besa hegin nivesa beyö nedo rot.

²¹ In sa nehalë hong bë hong mehö nim wëëḵ. Ngaa sën mehö ngwë denetung menedo lo, og geneḵo. Genos sën mehö ngwë denevaroh lo, og genelev anon. Om sën sehönengin hong, lob hong monë ḵapiya luu sën lo yö nedo.’

²² Lob mehö-los-bengö nër vu mehö sënë bë, ‘Hong sënë, nim paya rot! Maḵ sëḵ gevong gagek vu hong jaḵ ngo hong gagek saga rë. Maḵ geraḵ ni yönon bë sa mehö nig wëëḵ, bemehö ngwë denetung ngaa nedo loḵ sa nehako, gesa nalev nos sën mehö ngwë denevaroh lo? Yönon-a? Sa nehevong nebë sënë?’

²³ Rëḵ nebë va sën su getung sa monë loḵ ya beggang-monë-yi in bë senom og sa gaḵo teka sevöḵ geving rë-ë?’

²⁴ Log nër vu alam sën denare dus vu lo bë, ‘Ham bo monë ḵapiya luu saga vër in mehö saga, gebo nah geving vu mehö sën ḵapiya mehödahis nedo vu yi lo.’

²⁵ Loḵ denër yah vu bë, ‘Mehö böp, mu ḵapiya mehödahis neggëp vu yi vorot.’

²⁶ Loḵ nër bë, ‘Sa nanër vu ham nabë mehöti sën ngaa neggëp vu yi lo, og sëḵ bo la gökin geving vu. Gaḵ mehöti sën yi ngaa su neggëp rë lo, og sëḵ bo teka sën neggëp vu yi lo vër in yi.’

²⁷ Rêk alam sên denelë sa paya benij lël bê sa su natu hir mehö-los-bengö lo, og ham gweko sir nam sênë beham ngis sir bedenadiik jak sa malag.’ ”

*Yesu Lok Ya Yerusalem Nebë Mehö-los-bengö
(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Jn 12:12-19)*

²⁸ Yesu nêr gâgek sênë ggovek, log mugin betetuu aggata meneya Yerusalem.

²⁹ Ya verup dus rak Betpage los Betania ggêp Kedu Kele-oliv, lob vong yi hur maluh luu deya,

³⁰ genêr vu luho bê, “Melu na medok na beggang-bu ti sên melu malamin neya agu, lob melu rêk gwelë gedeseyu dogi nalu ti menare dus vu aggata avi. Mehöti su rak dogi sênë wirek rê, lob melu kwevelekin begweko nom.

³¹ Genabë mehöti dok tepêk nabë, ‘Melu gwevong va vu dogi sagi?’ og melu nanêr nah nabë, ‘Mehöböp bê jak mena.’ ”

³² Yesu vong luho ya, lob luho ya detok vu ngaa pin yoh vu sên nêr vu luho lo.

³³ Luho medo denekevelekin dogi sênë, lok dogi ala lok tepêk in luho bê, “Melu nekwevelekin dogi nalu sênë in gwevong va vu?”

³⁴ Lok luho denêr yah bê, “Mehöböp bê jak mena.”

³⁵ Lob luho deko dogi medeya vu Yesu. Lob delah hir tob rak ya dogi demi, log detung Yesu rak ya nedo vavunë.

³⁶ Bemêm neraak meneya, galam pin kwaj vesa rot vu yi bedenevah hir tob ggök aggata geneggök,

³⁷ beya deverup dus rak sên aggata nehöo Kedu Kele-oliv. Lob yi hur maluh pin sên denesepa yi lo, gesir ngahisekë saga kwaj vo yah ngaa böp böp pin sên nevong bedenele wirek lo, lob kwaj vesa bedenepisekin medeneko Anutu arë rak bê:

³⁸ “Anutu gevong semusemu vu mehö-los-bengö sên neyam los Mehöböp niwëek! Gâgek ahë yes rak neggêp yâgek,

log Anutu arë böpata los nikapiik nivesa neggêp yâgek vavunë!”

³⁹ Log alam Parisai* la delok ya alam yu böpata saga vuheng belosho deneya, lob denêr vu Yesu bê, “Tatovaha, genanêrin hong hur maluh lo sênë nabë ayej nama.”

⁴⁰ Lok nêr yah vu sir bê, “Sa nanêr vu ham nabë: Bê ayej nama, og gelöng lo sênë yö rêk denapisek.”

Yesu Su Rak Yerusalem

⁴¹ Lok Yesu ya verup dus rak, lob mala ya melë nyëg böp Yerusalem, lob su rak.

⁴² Su rak bê, “Nabë yik gejak mehö sên yoh vu bê gevong hong begemedo revuh lo ni gwëbeng sagi, og mêm sênë nivesa. Rêk ma gemehö sênë neggêp vunsên in hong, gesu gerak ni rê.

⁴³ Gwengo rê, buk ti vongin berup, lob alam sên degevong begö vu hong lo rêk nam dedev lii begö yi medetetup dok hong. Log rêk deketumin hong vahi vahi.

⁴⁴ Lob rêk dekevoh hong geving nalum lo pin sên denedo lok hong lo na. Log su rêk degönengin gelöng ngwë gejak medo ngwë vavunë rê. In su kwam nevo buk sên Anutu yam in bê dok vu hong lo rê.”

*Yesu Tii Alam Sên Denebago Ngaa Lok Dub-vabuung-böp Lo
(Mt 21:12-17; Mk 11:15-19; Jn 2:13-22)*

⁴⁵ Log lok ya dub-vabuung-böp ayo, lob tii alam sên denevong huk bagosên lok ayo lo.

⁴⁶ Genêr vu sir bê, “Gâgek neggêp lok Anutu-yi-kapiya bê: Sa beggang, og yö rêk natu beggang jom-raksên-yi. Rêk ham vong beyah tu alam hodek bej waak vunsên rak.”

⁴⁷ Log nenêr gâgek vu alam yoh vu buk lok dub-vabuung-böp ayo. Lob alam-deneko-seriveng hir ggev, galam-horek-yi, galam ggev, bedenesero aggata in bê dengis yi menadiik.

⁴⁸ Rêk alam pin nij wëek bê degengo yi gâgek, lob ggev lo su detok rak aggata ti rê.

20

Delok Tepək In Yesu Bë Re Vo Niwëek Vu Yi (Mt 21:23-27; Mk 11:27-33)

¹ Buk ti, lob Yesu medo netatekin gagek vu alam loḵ dub-vabuung-böp genenër Bengö Nivesa rangah vu sir. Lob alam-deneḵo-seriveng hir ggev losho alam-horek-yi, galam ggev, bedeya vu yi.

² Bedelok tepək vu yi bë, “Genanër vu he nabë: Re vo niwëek vu hong benër bë gwevong huk nabë sënë? Re ggooin hong raḵ-a?”

³ Loḵ nër yah vu sir bë, “Kë, om sa bë doḵ tepək in gagek ti nöḵ vu ham rë. Ham nanër vu sa nabë:

⁴ Sën Jon neripek alam lo, og yam vu yagek, ma sepa loḵ mehönon vu dob kwaj?”

⁵ Lob yö desap sir raḵ medenër bë, “Nabë hil nanër nah nabë: ‘Yam vu yagek’, og rëḵ doḵ tepək nom nabë: ‘Rëḵ nebë va sën ham su nevong ving yi rë-ë?’

⁶ Log nabë hil nanër nabë: ‘Sepa loḵ mehönon vu dob kwaj’, og rëḵ alam detengwa hil jak gelöng. In kwaj neya niwëek vu yi bë yi mehö-nenër-gagek-rangahsën ti.”

⁷ Lob maam denër yah vu Yesu bë, “He dugin degwa-o!”

⁸ Lob Yesu nër yah vu sir bë, “Nebë saga, om sa su rëḵ nanër mehö sën ggooin sa raḵ lo vu ham rë.”

Yesu Nër Gagek Peggirinsën Raḵ Alam Nij Paya Denegin Huk Wain (Mt 21:33-46; Mk 12:1-12)

⁹ Nër nebë saga, log nër gagek peggirinsën sënë vu alam bë, “Mehöti varoh huk wain bengö ti, lob vo huk sënë loḵ ya alam la nemaj in bë degegin medegeḵo anon vahi natu yiyi gevahi natu hej. Log tah yi ya nedo nyëḵ ading ti beya nedo hus ading rot.

¹⁰ Log buk sën wain anon nemoneḵ lo dus raḵ, lob vong yi hur ti ya vu alam sën denegin yi huk wain lo in bë debo yiyi la behur geḵo nah vu yi. Rëḵ alam lo deveek hur saga, gedevong yi yah meya nema meris.

¹¹ Loḵ vong hur ngwë yah meya vu sir ggökin. Rëḵ desis yi ving bedevong paya vu yi, gedevong yi yah meya nema meris.

¹² Lob yik vong hur ti yah ggökin netu beron löö. Rëḵ desis yi gedepengah, log detë yi yah dobnë.

¹³ Devong nebë sënë, lob huk ala kwa vo bë, ‘Maḵ sëḵ gevong nabë tena? Maam sa gevong sengo nalug sën sahëḵ neving yi lo na, in mëm maḵ rëḵ degurek babu.’

¹⁴ Rëḵ alam lo delë bë nalu ya verup, lob yö denër vu sir bë, ‘Mehö sën agi rëḵ doḵ nah ama ben begeḵo ama yi ngaa pin, om ham-o! Hil angis yi menadiik. In mëm huk sënë natu hil ngaa.’

¹⁵ Lob derot yi yah dobnë, beyah desis mediik. Om huk wain ala sënë maḵ rëḵ gevong nabë va vu sir-a?

¹⁶ Rëḵ na, lom kevoh alam sën denegin huk wain agi bemalaj nama na, log bo huk wain sënë vu alam mewis la bedegegin.” Alam denḵo gagek sënë lob denër bë, “Maam ngaa nabë saga og nöḵ gëp!”

¹⁷ Rëḵ Yesu gët sir gelok tepək in sir bë, “Bë nama og gagek sën neggëp loḵ Anutu-yi-kapiya lo nër bë va? Sën nër bë:

‘Alam sën denelev beggang lo nij lëlin gelöng ti sënë,
rëḵ mu netu gelöng niwëek beggang nyëḵetu yi.’

¹⁸ Mehönon pin bë debës bedengis sir jak gelöng sënë, og rëḵ deḵatak jak pin. Log nabë gelöng sënë geto mejak gëp mehöti, og rëḵ natul mehö sënë bemetes na.”

¹⁹ Lob alam-horek-yi losho alam-deneḵo-seriveng hir ggev derak ni bë Yesu nenër gagek peggirinsën sënë raḵ sir. Lob devongin bë denajom yi ahon doḵ buk sënë, rëḵ deggönengin alam.

Delok Tepëk Vu Yesu Bë Yoh Vu Bë Degetë Takës Vu Alam Rom Hir Mehö-los-bengö Sisar?*
(Mt 22:15-22; Mk 12:13-17)

²⁰ Lob tum alam ggev medo denegin yi. Log devong hir mehö la ya delok yi medenelë. Lob ya detetuhin bë sir alam yohvu, in bë denajom yi ahon jak gagek la bedegevong dok nah nemaj gena gagek vu kiap böp.

²¹ Lob delok tepëk vu yi bë, “Tatovaha, he nehango hong gagek bë hong gagek neya niröp, begenenër gagek niröp vu alam. Su genehönengin alam sën los arëj lo malaj rë. Gak genetatekin Anutu yi gagek vu alam los anon mu.

²² Om kwam nevo bë? Yoh vu bë hil getung takës vu alam Rom hir mehö-los-bengö Sisar* ma nama?”

²³ Rëk Yesu rak hir gagek tetuhinsën sënë ni, lom nër yah vu sir bë,

²⁴ “Ham tato monë gahis ti nam besa galë rë.” Devo ya lob nër bë, “Re kënu los arë sën rak neggëp agi?” Lok denër yah bë “Sisar*.”

²⁵ Lob nër yah vu sir bë, “Om ham gwevong Sisar* yi ngaa nah vu Sisar*. Log Anutu yi ngaa, og ham bo nah vu Anutu.”

²⁶ Lob su deyoh vu bë denatök vu gagek ti jak yi gëp alam malaj medenajom yi ahon rë. Gak kënuj ya in gagek sën nër lo, lob ayej ma.

Delok Tepëk Vu Yesu In Sën Mehönon Denadiik Gedekedi Jak Nah Lo
(Mt 22:23-33; Mk 12:18-27)

²⁷ Alam Sadukai* denenër bë alam-diiksën og su rëk dekededi jak nah rë. Lob sir la deya vu Yesu,

²⁸ bedelok tepëk vu yi bë, “Tatovaha, Moses kevu horek ti vu hil meneggëp bë, ‘Nabë mehöti geko avëh, rëk nadiik geluho naluj nama, og ari geko yi alov natu venë beluho degeko naluj vu ari sën diik lo.’

²⁹ Lob hur magëm ti loshò ari lo, sir nemadvahi-bevidek-luu denedo. Lob arij aguu ko avëh, lob nalu ma gediik.

³⁰ Lob ari amon ko yi alov lok diik ving.

³¹ Lob ari gwee vong nebë saga ving, beya metök meggi. Besir pin deko avëh timu sënë, rëk naluj ma, gedediik pin.

³² Log mëm avëh diik rak neggëp hus.

³³ Om genanër nabë najeeng sën mehönon diiksën dekededi jak nah lo, og avëh sënë rëk natu arij ti tena venë? In sir pin deko avëh timu sënë netu venëj.”

³⁴ Lok Yesu nër yah vu sir bë, “Maluh los avëh deneko sir lok buk sënë.

³⁵ Gak maluh los avëh sën Anutu nër bë yoh vu bë rëk dekededi jak nah medemedo malaj-tumsën lo, og su rëk degeko sir dok Buk-tamusën rë.

³⁶ In su deyoh vu bë denadiik gökin rë. Gak rëk demedo nabë angër lo. Anutu rëk gevong bedekedi jak nah gëp bedub, om rëk denatu yö nalu lo.

³⁷ Log Moses tato vu hil ving bë alam-diiksën denekedi rak yah ggëp bedub. In kevu rak Mehöböp meneggëp lok gagek sën nengwah netum lok kele yu dabun ti lo bë, ‘Abraham yi Anutu, gIsaak yi Anutu ga, Yakop yi Anutu.’

³⁸ Om nabë mehönon denadiik bemalaj nama na verök yi, og su yoh vu bë rëk nanër nabë lööho hir Anutu yi rë. Gak lööho denedo malaj-tumsën, in Anutu og alam malaj vesa los malaj-tumsën hir Anutu yi. In nelë mehönon pin bë sir pin denedo malaj-tumsën.”

³⁹ Nër nebë sënë, lob alam-horek-yi la denër yah vu bë, “Tatovaha, genër ya meyoh vu.”

⁴⁰ Lob nij nemum in yi besu delok tepëk in yi ggökin yah rë.

Yesu Lok Tepëk Vu Alam Parisai In Mehö Sën Anutu Ggoin Rak In Bë Geko Hil Nah Lo*
(Mt 22:41-46; Mk 12:35-37)

⁴¹ Lok Yesu lok tepëk yah vu sir bë, “Log nebë tena sën denenër Kerisi* bë degwa vu Davit*-ë?”

42 In Davit yö nër raḵ avi beneggöp loḵ ḵapiya Saam bë:
‘Mehöböp nër vu sa Mehöböp bë:
“Gemedo sa nemaḡ vesa.

43 Gevu tamusën og sək getung alam sën denelë hong paya lo
dedoḵ na vaham ḡebinë.”’

44 Yi degwa vu Davit*, loḵ nebë tena sën Davit nër yi bë yi Mehöböp-ë?”

Alam-horek-yi Denevong Nipaya Nebë Sënë
(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40; Lk 11:37-54)

45 Alam pin nahën medo denengo Yesu yi ḡaḡek, lob nër vu yi hur maluh bë,

46 “Ham gweḡin ham in alam-horek-yi. In ahěj neving bë dejöp tob ading nivesa vesa. Log ahěj neving bë alam debengwëḡ vu sir medegeḵo sir jaḵ doḵ alam tabaḵ. Gahěj neving pangsën bë na demedo lël mala ḡöp alam malaj doḵ dub-supinsën-yi ayo, gahěj neving bë jaḵ na dega nos namuḡin ḡöp nyëḡ-nos-böp-yi.

47 Alam sënë deneraa avëh alov hir beggang yah vu sir, log denekuung raḵ beden-
evenḡev raḵ hus ading. Om doḵ buk-ḡaḡek-yi, og rëḵ denatōḵ vu maggin böpata rot
mekesuu.”

21

Avëh Sën Hen Monë Ma Lo Tung Seriveng Vu Anutu
(Mk 12:41-44)

1 Log Yesu vër mala raḵ menelë alam-los-bengöj-ggoreksën lo vahi, geya denetung
seriveng luḵ ya keröḡ-monë-yi vu Anutu.

2 Lob lë avëh alov ti sën hen monë ma, lob yiḵ tung monë köḵ teka luu mu luḵ ya keröḡ.

3 Lob nër bë, “Sa nanër yönon vu ham nabë: Avëh alov sën hen monë ma agi tē monë
böpata rot bekesuu alam vahi pin.

4 Senër nebë sënë in sir mehönnon-los-bengöj-ggoreksën behir ngaa ngahiseḵë nedo vu
sir, ḡaḵ sën denetung lo og yiḵ metes. Ḡaḵ avëh sënë og su hen vahi nedo rë, rëḵ yö
keyoveḵin keröḡ ahë degwa raḵ metung yi ngaa pin tu seriveng gehen monë nos yi
ma.”

Yesu Nër Bë Rëḵ Debasap Dub-vabuung-böp
(Mt 24:1-2; Mk 13:1-2)

5 Log mehö la denevengwëḡ raḵ dub-vabuung-böp medenenër bë, “Devuneḵ vu
beggang sënë raḵ ḡelöḡ nivesa vesa los ḵupeḵ sën detung tu seriveng vu Anutu lo
bemalangeri rot.” Loḵ Yesu nër bë,

6 “Ngaa pin sën ham nelë ḡwëbeng agi, og buk ti vongin berup, lob su rëḵ degönengin
ḡelöḡ ti ḡejaḵ medo ngwë vavunë rë. Ḡaḵ rëḵ dekevoh pin bedeḡetë ḡeto yoh yoh.”

Yesu Nër Bë Maggin Ngahiseḵë Rëḵ Berup
(Mt 24:3-14; Mk 13:3-13)

7 Lob deloḵ tepëḵ vu yi bë, “Tatovaha, ngaa sën ḡenër lo rëḵ anon jaḵ doḵ buk tena?
Geva rëḵ tato vu he nabë ngaa sënë vongin anon jaḵ-a?”

8 Loḵ Yesu nër yah bë, “Ham gweḡin ham nivesa, in mehö la rëḵ deḡekuungin ham.
Alam ngahiseḵë rëḵ denam bedenänër sarëḡ jaḵ nah sir nabë, ‘Mehö sën lo yiḵ sa sënë.’
Log rëḵ denänër nabë, ‘Buk dus raḵ ḡgoveḵ ya.’ Rëḵ mu ham su sepa sir mena.

9 Log ham rëḵ ḡwengo begö bengö los dedun nabë vongin berup, og ham su ḵenumin
berup. In ngaa nebë sënë yö rëḵ nam, ḡaḵ Buk-tamusëneḵ yö rëḵ nahën.”

10 Log nër vu sir ving bë, “Alam dob ngwë rëḵ deḵedi belosho alam dob ngwë dengis sir.
Log mehö-los-bengö ngwë losho yi alam rëḵ deḵedi belosho mehö-los-bengö ngwë losho
yi alam dengis sir.

11 Log jemapi böpata rëk gee jak dob beron beron. Log alam nyëg la rëk denatök jak meyip los niraksën aggagga. Log ham rëk gwelë ngaa böp böp gengaa aggagga sën rëk gevong beham kenumin berup in lo gëp yagek babu.

12 Rëk mu ngaa pin sënë yö rëk nahën, log rëk denajom ham ahon, bedegevong paya vu ham. Rëk degevong beham gwevong gagek dok dub-supinsën-yi log degetung ham na karabus. Log rëk degeko ham na bare alam-los-bengöj böp los kiap böp lo malaj in sa alam ham.

13 Lob dok buk sënë, og yik ham nanër sa rangah vu sir.

14 Om ham medo kwamin verök, gak ham su medo mekwamin bo gagek sën ham nanër nah vu sir lo.

15 In sengo rëk gevong gagek sën ham nanër nah vu sir lo dok nök ham avimin, besebo kwa nivesa vu ham. Lob alam sën degelë ham paya lo su deyoh vu bë dekeyëh, ma dedahun gagek sën sebo vu ham agi rë.

16 Ham amamin los atamin garimin, geham alam sën ham degwa ti lo, geham nimin papu lo, yö rëk denanër ham rangah vu alam sën dengis ham lo. Lob rëk dengis ham la medenadiik.

17 Log alam pin rëk ahëj sengën böp rot vu ham, in sa alam ham.

18 Rëk mu ham yumin viis ti su rëk mala nama dok ham yumin rë.

19 Bë ham najom sa ahon bemedo los nimin wëek, og ham rëk medo malamin-tumsën.”

Yesu Nër Bë Rëk Degevong Paya Vu Yerusalem

(Mt 24:15-21; Mk 13:14-19)

20 “Rëk mu ham rëk gwelë nabë alam-begö-yi nök detetup dok Yerusalem, og ham jak ni nabë buk sën debasap Yerusalem lo yök dus rak saga.

21 Dok buk saga og alam sën denedo Yudea lo, rëk debeya bedena kedu. Galam sën denedo lok Yerusalem lo, rëk degevu nyëg saga gedebeya medena nyëg ngwë. Galam sën su denedo lok nyëg böp agi rë lo, og su rëk debeya menah dedok na rë.

22 Buk sënë og buk sën Anutu rëk bo dok nipaya nyëvewen lo, lob gagek pin sën neggëp lok yi kapiya lo rëk anon jak.

23 Gëpin avëh sën naluj nare lok ayoj lo, los sën nahën denevo rur vu sir lo dok buk sënë! In Anutu rëk gevong bemaggin böpata rot natök vu dob sënë bekevoh alam sënë.

24 Paëp-yu-anil rëk ga sir. Galam rëk denaduu sir gedegeko sir bena demedo karabus na na geving alam-yu-ngwë pin. Galam-yu-ngwë rëk vahaj bakë nyëg böp Yerusalem, bedemedo nabë sënë rot, begëp nabë sënë bena berup dok buk sën alam-yu-ngwë hir buk govek na lo.

Yesu Nër Bë Mehönon Nalu Rëk Nom

(Mt 24:29-31; Mk 13:24-27)

25 Lob ham rëk gwelë gengaa böp aggagga natök vu hes lu kwev, gebetuheng. Log mehönon pin vu dob rëk newaj bepul bemedo degelëk in loo dedun sën rëk natëë benam lo.

26 Alam ngahisekë rëk kwaj bo ngaa sën anon jak vu dob agi, lob rëk newaj jak rot, gemalaj pebilin. In ngaa los niwëek pin vu yagek rëk desasukin sir.

27 Sënë anon jak, lob rëk degelë Mehönon Nalu dok medo beggob ayo menam los niwëek böpata gevunëk vunëk yagek yi.

28 Dok buk sën nabë ngaa agi natök nam lo, og ham rëk bare nam bebarah malamin jak. In buk sën Anutu geko ham nah lo yam dus rak govek ya saga.”

Yesu Tatekin Buk-tamusën Rak Go

(Mt 24:32-35; Mk 13:28-31)

29 Log nër gagek ti metatekin vu sir bë, “Ham kwamin bo jak go* los ngaa vahi pin rë.

30 Bë purpur berup ngu, og ham neraç ni bë go* vongin nabung beham dev jak na jök.

³¹ Om nabë ham gwelë ngaa pin sënë anon jak, og ham jak ni nabë buk dus rak ggovek ya bë Anutu natu ala benam gegin hil.

³² Sa nanër vu ham yönon nabë: Mehönon pin su rëk malaj nama na verök yi rë, log ngaa pin sën agi rëk anon jak.

³³ Log yagek los dob rëk govek na bemala nama na vu tamusën, gağ sa gagek og su rëk mala nama rë.”

Yesu Vo Horek Vu Hur Maluh

³⁴ “Rëk mu ham gwegin ham nivesa, in ham rëk medo gwevong ahëmin ta, genanum beyumin gevong paya gekwamin bo ngaa-dob-yi, lob ngaa nabë saga rëk gërin ham ayomin, lob Mehöböp yi buk sënë rëk nam natök vu ham avuti nabë sën sag nelok sapu lo.

³⁵ Buk sënë rëk natök vu alam pin vu dob pin.

³⁶ Om ham ngo medo malamin natum bekwetag vu Anutu noh vu buk pin in gadu ham niwëek. In lob ngaa pin sënë noh nenga in ham, geham medo rot menatök na vu Mehönon Nalu bebare mala.”

³⁷ Yesu netahu alam lok dub-vabuung-böp rangah pin, log buk lob yah neggëp Kedu Kele-oliv.

³⁸ Log monbuk anon lob alam pin deked deneya dub-vabuung-böp in bë nanër gagek medegengo.

22

Yudas Nër Gagek Ya Nare Vorot Vu Alam Ggev Bë Rëk Bo Yesu Doğ Na Nemaj (Mt 26:1-5, 14-16; Mk 14:1-2, 10-11; Jn 11:45-53)

¹ Buk vabuung sën denegga brët sën yiist* nema in lo verup. Sën denenër bë Buk-ggöksën-yi* lo.

² Lob alam-deneço-seriveng hir ggev losho alam-horek-yi denesero aggata bë dengis Yesu. Rëk ma in deneggönengin alam.

³ Lok Satan lok ya Yudas sën denenër arë ngwë nebë Iskariot lo ayo. Yik sir nemadluho-bevidek-luu lo ti yi,

⁴ lob ya vengwëng ving alam-deneço-seriveng losho alam sën denegin dub-vabuung-böp lo, in bë natök vu aggata lob bo Yesu doğ na nemaj.

⁵ Lob kwaj vesa, gedenër vu yi vorot bë rëk debago yi.

⁶ Lob Yudas yögek in ayej, log kwa nesero buk sën alam ngahisekë su denedo ving yi rë lo, in bë mëm gevong Yesu doğ na nemaj.

Hur Maluh Luu Dero Nos Buk-ggöksën-yi (Mt 26:17-25; Mk 14:12-21; Jn 13:21-30)

⁷ Log Buk-vabuung sën alam Yuda denegga brët sën yiist* nema in lo verup ggovek ya, lom yik buk sën denesis sipsip nalu Buk-ggöksën-yi* yi lok lo sënë.

⁸ Lob Yesu vong Pita luho Jon ya, genër vu luho bë, “Melu na gwero nos los reggu Buk-ggöksën-yi* vu hil in hil aga.”

⁹ Lok luho delok tepëk yah vu bë, “Gevongin bë alu gero gëp tena?”

¹⁰ Lok nër yah bë, “Melu lë! Melu na medok na nyëg böp sagu, log mehöti rëk kerë bël doğ dëg böp ti menatök vu meluu doğ aggata. Lob melu tamuın yi rot bedok na beggang sën doğ na lo.

¹¹ Lob melu nanër vu beggang ala nabë, “Tatovaha nër bë alu anam nanër vu hong nabë, “Beggang ayo tena in sa los sa hur maluh lo aga nos los reggu Buk-ggöksën-yi* dok-a?” ’

¹² Lob rëk tato ayo böpata ti sën neggëp vavunë vu meluu, ayo ti sën yö devah kanyë rak vorot. Lob melu gwero nos los reggu vu hil doğ saga.”

¹³ Ggovek log luho deya, lob ya detok vu ngaa pin yoh vu sën Yesu nër vu luho lo. Lob luho dero nos los reggu Buk-ggöksën-yi* lok.

*Yesu Vo Pasa Vu Yi Hur Maluh
(Mt 26:26-30; Mk 14:22-26; 1 Kr 11:23-25)*

¹⁴ Log nyëg neggovek, lob Yesu bë ga nos los reggu geving sinarë lo.

¹⁵ Lob nër vu sir bë, “Sahëg neving rot bë sega nos los reggu Buk-ggöksën-yi* sënë geving ham rë, lok mëm sa gaço vanë.

¹⁶ Log sa nanër vu ham nabë: Sa su rëk ga ngaa sënë gökin nah rë, rot bena berup dok buk sën hil aça dok ti vu Anutu-yi-nyëg lo.”

¹⁷ Log ko wain kap ti rak bejom rak in los kwa vesa ya vu Anutu log nër vu sir bë, “Ham gwëko sënë nök benanum noh vu ham.

¹⁸ Sa nanër vu ham nabë: Sa su rëk nanum wain gökin nah rë, rot bena berup dok buk sën hil medo dok Anutu-yi-nyëg lo.”

¹⁹ Log ko brët rak bevengëv rak in los kwa vesa ya vu Anutu, log debu bevo vu sir. Log nër bë, “Sa reggos sënë. Sën sëk getung natu seriveng dok nah ham bömin. Om ham medo sepa dok megwevong nabë sënë in ham kwamin bo sa.”

²⁰ Nebë saga bedegga ggovek, log ko wain kap ti rak bevong nebë saga, log nër bë, “Wain kap ti sënë og sa kök, sën sëk kësëh in ham in bë tato nabë gägek mewis sën sejo in dok vu ham lo rëk anon jak.

²¹ Rëk mu ham gwelë ham rë! Mehö sën rëk bo sa dok na alam sën denelë sa paya nemaj lo yik nedo rak tevor ving sa.

²² Yönon, Mehönon Nalu nesëpa lok aggata sën Anutu nër tato vu yi lo. Rëk mu gëpin mehö sën rëk nanër yi rangah vu alam bedengis yi lo.”

²³ Nër nebë sënë, lob yö delok tepëk vu sir yah meyom bë, “Mehö re rëk gevong ngaa sënë?”

Hur Maluh Denër Sir Bë Sir Ti Tena Kesuu Vahi?

²⁴ Log tum hur maluh deço gägek ti rak lok sir, medenenër bë, “Re böp kesuu in gëgin hil-a?”

²⁵ Lok Yesu nër vu sir bë, “Alam-yu-ngwë, og hir mehö-los-bengö tu alaj. Log alam sën detu ala medenëgin sir lo, og denenër behir alam denëko sir rak bedenënër sir bë sir alam ngatum.

²⁶ Rëk mu ham, og ham su gwevong nabë saga. Gaç mehöti sën vongin bë natu ham ala lo, og dahun yi bemedo nabë sën mehö ahë hus. Log mehöti sën vongin bë natu ham ggev lo, og gevong ngaa nabë sën yi mehö meris ti in dok vu ham.

²⁷ Ma re tu ala? Mehö sën medo nëgin in ga nos lo, ma hur sën neruu nos in bë geço na vu lo? Gaç yik mehö sën nëgin bë nos na in ga lo! Rëk mu sa, og sa nado ving ham nebë hur meris in bë sedok vu ham.

²⁸ Wirek hil los nado gemaggin tok vu sa besëggi sa, rëk ham nedo ving sa, geham su vuu sa rë.

²⁹ Log Amag vo yi nyëg vu sa in bë sa gëgin, om sebo nyëg vu ham in ham gwëgin nabë saga.

³⁰ Ham rëk gwa los nanum geving sa jak sa tevor gëp sa nyëg. Geham rëk medo jak sëa-los-arëj besëggi alam Israel degwa nemadluho-bevidek-luu sën lo hir gägek.”

*Yesu Nër Pita Bë Rëk Dah Yi Vun
(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Jn 13:36-38)*

³¹ “Simon, Simon, gwëngo rë! Satan nër vorot bë yoh vu bë rëk geço ham na vu yi, begerii ham tetër nabë wit* gahis.

³² Rëk sejom rak in hong ggovek ya bë hong vongvingsën su rëk nadiik na rë. Om sën gëgwërin hong megenom lo, og gebo gadu dok arim lo.”

³³ Loḵ Pita nēr yah bē, “Mehöböp, sa hero sa menado in sena ḵarabus geving hong balu nadiik dok ti.”

³⁴ Loḵ Yesu nēr bē, “Pita, sa nanēr vu hong nabē: Pehi buk sēnē, og ḵōḵrēeh su rēḵ ngu rē, log rēḵ gedah sa vun beron löö nabē hong dugin sa.”

Gagek Rak Jej-monē-yi, Gevahek Nalu Los Paëp-yu-anil

³⁵ Log nēr vu sir bē, “Wirek sa hevong ham ya, lob ham su ḵo jej-monē-yi los je vahek sepa rē. Log ham su röp suu rē, lob maḵ ham rak vu in ngaa ti ma ma?” Loḵ denēr yah bē, “Ma!”

³⁶ Lob nēr vu sir bē, “Gaḵ gwēbeng sēnē nabē mehōti yi jej-monē-yi nedo, og yō geḵo sepa yi. Bevahek nabē saga. Gemehōti sēn hen paëp-yu-anil nama lo, og tahuuin paëp-yu-anil ti jak yi röpröp-ayöōng-yi.

³⁷ In gagek neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bē, ‘Detevin yi ya ving alam nij paya.’ Om sa nanēr vu ham nabē: Gagek sēnē rēḵ anon jak, jak ngaa pin sēn rēḵ natōḵ vu sa. Yōnon, gagek pin sēn neggëp loḵ ḵapiya rak sa lo, og rēḵ anon jak.”

³⁸ Lob denēr bē, “Mehöböp, gelē? He paep-yu-anil luu sēnē!” Loḵ nēr yah bē, “Om yik ggovek saga.”

Yesu Jom Rak Vu Getsemane

(Mt 26:36-46; Mk 14:32-42)

³⁹ Log to meya dobnē beya Ḵedu Ḵele-oliv nebē sēn nevong yoh vu buk lo. Lob yi hur maluh desepa yi medeya.

⁴⁰ Ya detōḵ ya, lob nēr vu sir bē, “Ham najom jak niwēek, in ngaa ti su kepē ham.”

⁴¹ Log tah verup ya teka, yoh vu sēn hil getē gelōng na geto lo, lob yun lus log ketag vu Ama bē,

⁴² “Amag, nabē kwam, og gwēḵo ngaa maggin sēnē vēr in sa. Rēḵ mu su gesepa dok sa gagek, gaḵ ngo kwam.”

⁴³ [Lob angēr ti vu yaḵek beyam gadu yi.

⁴⁴ Yesu ngo maggin pangsen rot, lob jom rak ggökin niwēek rot. Lob ḵerus yam in rot benetetuk nebē ḵōḵ beto neluk ya dob.]

⁴⁵ Jom rak ggovek, log kedi rak beyah to vu yi hur maluh lo. Loḵ lē bē deneggëp yiing, in ayoj maggin rot.

⁴⁶ Lob nēr vu sir bē, “Ham newëp in-a? Ham kwedi bengev jak, in ngaa ti su kepē ham.”

Yudas Vo Yesu Loḵ Ya Alam Sēn Dengis Yi Lo Nemaj

(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Jn 18:3-12)

⁴⁷ Yesu nahēn medo nevengwēng, log alam yu böpata deverup. Mehö sēn arē nebē Yudas sēn sir nemadluho-bevidek-luu lo ti yi, rēḵ li sir medeyam. Lob verup sesor meya vu Yesu in bē gemul* yi.

⁴⁸ Loḵ Yesu nēr vu yi bē, “Yudas, gemul* Mehōnon Nalu in bē getato yi rangah-a?”

⁴⁹ Yesu yi hur maluh denare ving yi medelē ngaa sēnē bē vongin natōḵ vu yi, lob denēr bē, “Mehöböp, he ngap sir jak paggëpek-yu-anil-a?”

⁵⁰ Lob sir ti pevis mesis alam-denēḵo-seriveng hir ggev böp yi hur, besap nenga ris vahi vesa ya.

⁵¹ Rēḵ Yesu nēr bē, “Ggovek! Ngaa saga gëp!” Log bē nema rak mehö sēnē nenga, lob nivesa rak yah ggökin.

⁵² Log Yesu loḵ tepëḵ vu alam-denēḵo-seriveng hir ggev ga, dub-vabuung-böp ala lo, galam teta sēn losho deyam in bē denajom yi ahon lo bē, “Maḵ ham yam in bē sero mehö-begö-hodeḵ-yi ti om sēn ham ḵo paëp-yu-anil los begö meyam-ë?”

⁵³ Sa nado loḵ dub-vabuung-böp yoh vu buk ving ham, rēḵ ham su lah nemamin lok sa mejom sa ahon rē. Gaḵ buk sēn gwēbeng agi, mēm ham buk. Om mala vahis niwēek jak na vavunē rot mekesuu.”

Pita Lah Yi Vun Bë Yi Dugin Yesu

(Mt 26:57-58, 69-75; Mk 14:53-54, 66-72; Jn 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Nër ggovek log dejom yi ahon medeko medeya. Lob deko yi loḵ ya alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp yi beggang. Log Pita tamuin sir meneya, rëḵ nevun yi in sir meneyam ggëp ading.

⁵⁵ Log devev nengwah loḵ telig ggëp beggang sënë yi tete ayo, bemedo denevenguh. Lob Pita verup ya nedo ving sir.

⁵⁶ Loḵ avëh ti lë bë medo nevenguh nengwah, lob tung mala raḵ yi genër bë, “Mehö sënë nedo ving Yesu ving.”

⁵⁷ Loḵ Pita lah yi vun bë, “Ma! Avëh, saḵ dugin yi.”

⁵⁸ Genedo teka loḵ mehö ngwë yah verup lë yi, lob nër bë, “Yiḵ sir sën lo ti sën hong agi ving.” Rëḵ Pita nër yah bë, “Alam-e! Saḵ ma!”

⁵⁹ Ggovek genedo hus ading rot yoh vu hes mala ti loḵ mehöti yah verup nër niwëëk bë, “Yönon rot, yiḵ mehö sagi sën nesepa yi ving. In yiḵ yi Galilea ti sënë!”

⁶⁰ Rëḵ Pita lah yi vun bë, “Alam-e! Sa dugin gagek ti sën genenër agi!” Nahën nenër nebë sënë, log pevis beḵökrëëh su.

⁶¹ Lob Mehöböp ggërin yah melë Pita. Lob Pita kwa vo yah gagek sën Mehöböp nër vu yi vorot lo bë, “Pehi buk sënë og ḵökrëëh su rëḵ ngu rë, log rëḵ gedah sa vun beron löö.”

⁶² Lob Pita to meya dobnë, beyah su böpata rot.

Depelë Yesu Gedepëeng Yi

(Mt 26:67-68; Mk 14:65)

⁶³ Alam sën denejom Yesu ahon lo denër pelë raḵ yi gedeveek yi.

⁶⁴ Debom mala loḵ tob, gedenesis yi, log denelok tepëḵ vu yi bë, “Hong mehö-nenër-gagek-rangahsën-a? Om genenër nabë re sis hong-a?”

⁶⁵ Log denenër gagek nipaya ngahiseḵë vahi raḵ yi ving.

Devong Gagek Vu Yesu Raḵ Kaunsor Malaj

(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Jn 18:19-24)

⁶⁶ Heng to lob alam-deneḵo-seriveng hir ggev detu alam Israel hir kaunsor, belosho alam-horek-yi lo desupin sir, log deko Yesu yam nare malaj gedenër bë,

⁶⁷ “Genenër vu he nabë hong Mehö sën Anutu ggooin raḵ in bë geḵo hil nah lo ma ma?” Loḵ nër yah vu sir bë, “Nabë sa nanër nöḵ vu ham, og ham su rëḵ gwevong geving rë.

⁶⁸ Log bë sedok tepëḵ in nöḵ vu ham gökin, og ham su rëḵ nanër dok nom vu sa rë.

⁶⁹ Rëḵ mu pehi sënë, og Mehönon Nalu rëḵ medo gëp niwëëk ala Anutu nema vesa bemedo degwata.”

⁷⁰ Lob sir pin denër yah bë, “Om maḵ hong sagraḵ Anutu Nalu hong-a?” Loḵ nër yah vu sir bë, “Yiḵ saga. Ham voseḵ vorot.”

⁷¹ Lob denër bë, “Hil rëḵ gango gagek re gökin-a? Gagek sënë yö raḵ verup avi behil hanḡo ggovek ya.”

23

Devong Gagek Vu Yesu Menare Pilatus Mala

(Mt 27:1-2, 11-14; Mk 15:1-5; Jn 18:28-38)

¹ Lob sir pin deḵedi bedeko yi ya vu Pilatus

² gedevong gagek vu yi bë, “He halë mehö sënë bë nelok alam ahëj in deḵedi medengis begö medekëpë gavman na. Genenërin he bë he su getë takës vu ham mehö-los-bengö Sisar*. Log nenër bë yiḵ yi Kerisi* sënë, beyi mehö-los-bengö.”

³ Loḵ Pilatus loḵ tepëḵ vu yi bë, “Alam Yuda hir mehö-los-bengö hong-a?” Loḵ nër yah vu Pilatus bë, “Genër ya meyoh vu.”

⁴ Lob Pilatus nër ya vu alam-deneḱo-seriveng hir ggev losho alam pin bë, “Sa su tōḱ vu gageḱ ti geneggëp vu mehō sënë rë.”

⁵ Loḱ denër yah niwëëḱ bë, “Netateḱin gageḱ vu alam yoh vu distrik Yudea pin benelok ahëj rot bë degevonḱ begö medekepë gavman na. Ḳo gageḱ sënë raḱ nyëdahis ggëp Galilea, lob nevong rot, gesën verup agi.”

Devong Gageḱ Vu Yesu Menare Herot Mala*

⁶ Pilatus ngo hir gageḱ, lob loḱ tepëḱ yah vu sir bë, “Mehō sënëḱ yi Galilea ti?”

⁷ Lob detateḱin vu yi merak ni bë Yesu yam vu distrik Galilea sën Herot* neḱin lo, lom vong yi ya vu Herot*. In Herot* verup nedo Yerusalem loḱ buk sënë ving.

⁸ Herot* lë Yesu, lob kwa vesa rot, in nengo Yesu bengö lob nevong rot bë gelë yi. Lob kwa vo bë mak Yesu rëḱ gevong ngaa böp ti begelë.

⁹ Nebë sënë lom Herot* nelok tepëḱ in yi hus ading. Rëḱ Yesu su nenër gageḱ ti yah vu yi rë.

¹⁰ Lob alam-deneḱo-seriveng hir ggev losho alam-horek-yi deya dus medenër gageḱ niwëëḱ ya atata vu yi rot.

¹¹ Lob Herot* losho yi alam-begö-yi devasap yi gedenër pelë raḱ yi. Log deḱo tob malangeri ti bederöp loḱ yi, log devong yah meya vu Pilatus ggökin.

¹² Wireḱ og Herot* luho Pilatus denelë sir paya, rëḱ loḱ buk sënë, og luho desemu gageḱ medenelë sir nivesa.

Pilatus Nër Bë Dengis Yesu Jak Na Kelepeḱo

(Mt 27:15-26; Mk 15:6-15; Jn 18:39-19:16)

¹³ Lob Pilatus tahi alam-deneḱo-seriveng hir ggev losho alam teta, galam meris ving medesupin sir yam.

¹⁴ Log nër vu sir bë, “Ham ḱo mehō sënë yam vu sa, log ham nër bë nelok alam ahëj in deḱedi medengis begö medekepë gavman na. Om ham gwengo rë. Sa nalok tepëḱ in yi gageḱ sënë raḱ ham malamin niröp. Lob sa su tōḱ vu bë vong ngaa ti paya loḱ gageḱ pin sën ham nër raḱ yi agi rë.

¹⁵ Log Herot* ving nebë saga om sën vong yi yom vu hil ggökin. Ham lë! Mehō sënë su vong ngaa ti paya in bë hil angis yi menadiiḱ rë.

¹⁶ Om maam sëḱ beek yi gegevong yi nah mena.”

¹⁷ [In hir horeḱ neggëp nebë Pilatus gevong alam ḱarabus ti ti vër doḱ buk vabuung sënë noh vu ta menah vu sir.]

¹⁸ Loḱ alam pin ayej loḱ ti medekeseh rur raḱ bë, “Gengis mehō saga menadiiḱ gegwevonḱ Barabas nom vu he.”

¹⁹ Barabas sënë vong begö vu gavman loḱ nyëḱ böp saga genesis alam medenediḱ, lob deḱo yi ya nedo ḱarabus.

²⁰ Loḱ Pilatus loḱ tepëḱ yah vu sir ggökin, in kwa nevo bë dëëin Yesu mena.

²¹ Rëḱ detahi yah bë, “Gengis yi jak na kelepeḱo*! Gengis yi jak na kelepeḱo*!”

²² Loḱ yiḱ loḱ tepëḱ yah vu sir netu beron löö bë, “In va? Mehō sënë vong va paya? Sa su halë bë vong ngaa ti paya meneggëp vu yi in bë hil angis yi menadiiḱ rë. Om sebeek yi gegevong yi nah.”

²³ Rëḱ nij wëëḱ rot, gedetahi ya niwëëḱ ata bë ngis yi jak na kelepeḱo*, bayej rehöö Pilatus aye.

²⁴ Lob Pilatus kwa vo bë maam gureḱ hir gageḱ babu.

²⁵ Lob lëëin mehō sën vong begö vu gavman besis mehōnon dediḱ beya nedo ḱarabus lo yah vu sir in detahi arë. Log vo Yesu yah vu sir in bë dengis menadiiḱ yoh vu sën alam detahi lo.

Desis Yesu Rak Ya Kelepeḱo

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Jn 19:17-27)

²⁶ Deḱo Yesu raḱ medeya, log Simon vu Kurene nahën verup neya in bë doḱ na nyëḱ böp Yerusalem. Lob dejom yi ahon gedebë ḱelepeḱo* raḱ ya baḱë bekerë metamuin Yesu.

²⁷ Galam yu böpata denetamuin yi, gavëh ngahiseḱë denesu medenesis sir, gedenegelu tarot raḱ yi.

²⁸ Rëḱ Yesu ggërin yah menër vu sir bë, “Ham Yerusalem avëh, ham su ngu in sa, gaḱ mëm ham ngo ngu in ham los nalumin lo.

²⁹ In buk vongin berup lob rëḱ denanër nabë: ‘Avëh sën denare babuj seḱë lo, gavëh sën su naluj neloḱ rë lo, gavëh sën su denevo rur vu naluj rë lo, og kwaj vesa.’

³⁰ In doḱ buk saga, og

‘rëḱ denanër vu kedu nabë,

“Ham kwepë ham menam jaḱ gwëp he!”

Log rëḱ denanër vu kedu mahen mahen nabë,

“Ham dahun he!” ’

³¹ In nabë degevong nabë sënë vu ḱele nidun pehi sënë, og maḱ rëḱ degevong nabë va vu ḱele sën rëḱ denaboveng na lo?”

³² Log deḱo alam sën denekeyëh horek lo luu ya in bë dengis luho geving Yesu.

³³ Ya deverup nyëḱ ti sën denenër arë nebë Nyëḱ-yuseḱë lo lob desis yi raḱ ya ḱelepeḱo*. Log desis alam sën denekeyëh horek lo luu raḱ ḱelepeḱo* ving. Ngwë nare Yesu nema vesa, gengwë nare nema ḱëj.

³⁴ Lob Yesu nër bë, “Amag, gedahun sir sën devasap sa lo hir ngaa nipaya sënë na. In su derak ni bë denevong paya rë.” Ggovek log detë gelöng mahen teka la in bë gooin sir ti ti jaḱ medeḱo yi tob.

³⁵ Log alam vare denelë. Rëḱ alam ggev denër pelë raḱ yi bë, “Neloḱ vu alam vahi. Om nabë Anutu yi Kerisi* yi yönon sën Anutu ggooiin yi raḱ lo, og yö doḱ vu yi.”

³⁶ Galam-begö-yi denenër pelë raḱ yi ving. Log deya dus in bë debo wain ahëggin sën arë nebë vinegga lo besesuin.

³⁷ Log denër vu yi bë, “Nabë alam Yuda hir mehö-los-bengö hong yönon, og ngo gedoḱ vu hong.”

³⁸ Log dekevu gaḱek ti raḱ neggëp ḱelepeḱo* yu nebë: *ALAM YUDA HIR MEHÖ-LOS-BENGÖ MEHÖ SËNË.*

³⁹ Log mehö luu sën desis luho raḱ ḱelepeḱo* ving lo ngwë nër Yesu bë, “Hong Kerisi*? Og ngo gedoḱ vu hong, geḱedoḱ vu aluu geving!”

⁴⁰ Rëḱ ngwë ngo gaḱek sënë, lob ggoo yi bë, “Yiḱ alöö hoho haḱo vanë neggëp ti, ma su genehöneng in Anutu rë?”

⁴¹ Yönon, aluu og desis aluu loḱ yah ngaa nipaya sën alu hevong lo, om alu haḱo vanë beyoh vu. Gaḱ mehö sënëḱ su vong ngaa ti paya rë.”

⁴² Log nër bë, “Yesu, genom los arëm böpata in gwegin mehönnon, og kwam bo sa.”

⁴³ Lob Yesu nër yah vu yi bë, “Sa nanër vu hong yönon nabë: Pehi sënë, rëḱ gemedo geving sa ḱëp Paradis*.”

Yesu Diḱ Ya

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Jn 19:28-30)

⁴⁴ Log hes vuheng raḱ, loḱ hes malakenu loḱ beyoh vu dob pin, beya meto 3 krök sehuksën.

⁴⁵ Lob tob böpata sën neruu dub-vabuung-böp ayo vabuung lo kweḱ raḱ luu.

⁴⁶ Log Yesu ngeḱ böpata bë, “Amag, sa nehevong anog neyök loḱ nemam.” Tahi nebë sënë, log diḱ ya.

⁴⁷ Lob Rom hir alam-begö-yi yu ti hir ala lë ngaa sënë, lob ḱo Anutu arë raḱ bë, “Yönon rot, mehö sënë yi mehö yohvu!”

⁴⁸ Log alam pin sën desup sir ya in bë degelë lo delë ngaa sënë, lob ayoj maggin gedesis sir gedeyah medeya bej.

⁴⁹ Log Yesu ni papu lo pin, gavëh sën sir vu Galilea medesepa Yesu medeyam lo yö denare ggëp ading teka medenelë ngaa pin sënë.

Debë Yesu Nihel Lok Ya Gelöng Len
(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Jn 19:38-42)

⁵⁰ Log mehöti arë nebë Yosep nedo. Yi vu Yuda hir nyëg böp ti arë nebë Arimatea. Mehö sënë yi mehö nivesa geyi mehö yohvu, geyi kaunsor ving.

⁵¹ Rëk su nevo veyov in kaunsor vahi hir gägek sën denenër bë dengis Yesu lo rë. Gak yö negin buk sën Anutu natu ala bebegin sir lo benedo.

⁵² Lob mehö sënë ya vu Pilatus meketağ Yesu vu yi.

⁵³ Log ya meruh Yesu nihel navi luk mebom luk tob veroo ti, log ya mebë luk waak ti. Nahën denesap waak sënë luk gelöng yö meris beneggëp mewis, gesu debë mehö ti luk rë.

⁵⁴ Buk sënëk buk sën denero sir in bë geheng geto log dega nos Buk-ggöksën-yi* lo, log hes neluk in bë govek na gedegök na Buk-sewahsën-yi*.

⁵⁵ Log avëh sën desepa Yesu ggëp Galilea medeyam lo, desepa Yosep medeya ving bedelë bedub sënë. Lob delë mederak nyëg len ti sën bë Yesu nihel meneggëp luk lo ni ving.

⁵⁶ Delë ggovek, log deyah medeya bedero marasin los wël, gengaa sën reggu nivesa vesa lo medenedo. Log Buk-sewahsën-yi* og desewah yoh vu sën horek nër lo.

24

Yesu Kedi Rak
(Mt 28:1-10; Mk 16:1-8; Jn 20:1-10)

¹ Log luk soda saga yi buk muginsën monbuk anon lob avëh dekedi bedeko wël los ngaa reggu nivesa vesa sën dero menedo vorot lo medeya.

² Luk delë gegelöng sën neggërin bedub avi lo tetolin meyö ya nare ya nenga.

³ Lob delok ya delë rëk Mehöböp Yesu nihel su neggëp rë.

⁴ Lob vare mekwaj neya ngahi in, medeneketul luk, luk mehö luu depevis beyam denare ving sir geluho hir tob nevër.

⁵ Avëh delë, lob kenuj verup bedepetev bemalaj ya dob. Rëk luho denër vu sir bë, “Ham nesero mehö mala-tumsën sënë luk alam-diiksën hir nyëg in va? Su nedo sënë rë. Gak kedi rak meya gwëbeng!

⁶ Ham kwamin bo nah gägek sën nahën nedo ggëp distrik Galilea genër vu ham lo rë.

⁷ Nër vu ham bë debo Mehönon Nalu dok na alam nij paya nemaj bedengis yi na betii kelepeko*, log buk natu löö, lob rëk kedi jak nah gökin.”

⁸ Lob kwaj vo yah gägek sën Yesu nër wirek lo.

⁹ Lob sir vu bedub bedeyah, beya denër ngaa pin sënë rangah vu hur maluh nemadluho-bevidek-ti sën lo losho alam vahi pin.

¹⁰ Yik sir lo sënë: Maria vu Magdala ga, Yoana, geMaria sën Yakobus ata lo, gavëh vahi sën losho deya lo, bedenër gägek sënë vu sinarë nyëdahis lo.

¹¹ Rëk sinarë lo kwaj nevo bë yik avëh om mak yö denenër gägek kuungsën mu, lob su devong ving ayej rë.

¹² Rëk Pita kedi serög meyah bedub beya meto nare gekekooin melë waak ayo, rëk lë bë tob meris yö nedo. Lob yah meya rëk kwa neya ngahi in ngaa sënë rot.

Mehö Luu Detok Vu Yesu Lok Aggata Emaus
(Mk 16:12-13)

¹³ Loḵ yik sir sënë luu medo denetetuu aggata loḵ yik buk saga medeneya nyëḡ mahen ti arë nebë Emaus. Aggata sën vu Yerusalem meneya Emaus lo, og yik yoh vu kilomita nemadluho.

¹⁴ Lob luho medo denetetuu aggata gedenevengwëḡ raḵ ngaa pin sën lo.

¹⁵ Luho denevengwëḡ raḵ gedeneloḵ tepëḵ in sir gedeneya, lob Yesu verup ving luho, belööho deneya loḵ ti.

¹⁶ Rëḵ luho su deraḵ ni bë Yesu rë.

¹⁷ Lob loḵ tepëḵ vu luho bë, “Melu nevengwëḡ raḵ va meneya?” Nër nebë sënë, lob luho denare gayoj maggin rot, gemalaj seluh.

¹⁸ Loḵ ngwë sën arë nebë Kleopas loḵ tepëḵ yah bë, “Alam pin sën yam denedo Yerusalem lo deraḵ ngaa sën verup ggëp Yerusalem loḵ buk agi ni, gaḵ maḵ yik ngo timu sënë sën hong dugin-a?”

¹⁹ Loḵ Yesu loḵ tepëḵ yah bë, “Va ti?”

Loḵ luho denër yah vu bë, “Ngaa sën töḵ vu Yesu Nasaret lo. In ngaa sën nevong los nenër ggëp Anutu losho alam pin malaj lo netato bë yik yi mehö-nenër-gägek-rangahsën los arë böpata ti, in nevong ngaa pin los niwëëk.

²⁰ Lob hil alam-deneḵo-seriveng hir ggev lo, losho hil ggev pin devo yi loḵ ya alam Rom nemaj. Lob alam Rom denër gägek venuh bë nadiik, lob desis yi raḵ ya ḵelepeḵo*.

²¹ He hekuung bë yi mehö sën rëḵ geḵo alam Israel vër in alam Rom nemaj lo. Kë! Log gägek ngwë sënë: Ngaa pin sënë töḵ vu yi ngöp, log buk netu löö sën gwëbeng agi,

²² lob he sënagi avëh la ya delë medenër vu he lob he ḵenumin ya. In dekedo rak monbuk anon medeya bedub,

²³ lob desero Yesu nihil, lob yom verup denër vu he bë delë angër la, lob angër denër vu sir bë Yesu nedo vesa.

²⁴ Lob he sënagi la deyah medeya bedub, loḵ delë ngaa yoh vu sën avëh denër lo. Gaḵ su detöḵ raḵ yi rë.”

²⁵ Lob Yesu nër vu luho bë, “Oo, melu kwamin ma! Melu su pasang nevong ving alam-denenër-gägek-rangahsën hir gägek pin sën denenër lo rë.

²⁶ Ma melu su raḵ ni bë Kerisi* og rëḵ geḵo vanë menadiik, loḵ mëm vesa doḵ nah megeḵo arë böpata los vunëḵ vunëḵ yageḵ yi rë?”

²⁷ Lob ḵo gägek raḵ loḵ Moses yi gägek los alam-denenër-gägek-rangahsën pin hir gägek betateḵin gägek pin sën neraḵ yi meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo degwa vu luho.

²⁸ Lob deya rot beya deverup dus vu beggang-bu ti sën luho deneya agi, lob Yesu vong in bë kesuu luho gena.

²⁹ Rëḵ luho denërin yi bë, “Gemedo geving aluu in hes luḵ ya bevongin ḵenu doḵ.” Lob loḵ ya nedo ving luho.

³⁰ Ggovek gebë dega nos, lob Yesu nedo ving luho. Lob ḵo brët raḵ bejom raḵ ya vu Anutu los kwa vesa, log debu bevo vu luho.

³¹ Vong nebë sënë, lob mëm luho malaj rangah raḵ mederaḵ ni. Log mehor pevis geluho su delë yi ggökin rë.

³² Lob luho yö yom denër vu sir bë, “Yönon, alöö medo nesepa hil menayam aggata, lob netateḵin Anutu-yi-ḵapiya degwa rangah vu aluu, lob alu ayod tee yi in rot.”

³³ Lob luho pevis bedekedi loḵ buk bedeyah medeya Yerusalem ggökin. Luho yah to detöḵ vu sir nemadluho-bevidek-ti sën lo ving hir alam vahi, gedesupin sir medenedo.

³⁴ Lob denër vu luho bë, “Mehöböp kedi raḵ ggökin yönon beSimon lë yi ggovek ya!”

³⁵ Nebë saga loḵ luho deturin ngaa pin sën töḵ vu luho loḵ aggata lo vu sir. Geluho denër bë deraḵ ni loḵ sën debu brët bevo vu luho lo.

*Yesu Tato Yi Vu Yi Hur Maluh
(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Jn 20:19-23)*

³⁶ Medo denenër gagek sënë, log Yesu verup nare rangah loḵ sir vuheng atov [benër vu sir bë, “Ham ayomin gëp revuh.”]

³⁷ Lob deggöneng rot beḵenuj verup. In dekuung bë mehöti ḵenu nare rangah vu sir.

³⁸ Loḵ nër vu sir bë, “Ham ḵenumin neverup in va? Geham kwamin neya ngahi in va?”

³⁹ Ham gwelë sa vahag los nemaḡ sagi. Yiḵ sa sënë. Ham gwebë nemamin jaḵ sa geham gwelë. Gaḵ mehönon ḵenuj og nijreggos los nijpeḵooḵ nema, gaḵ su nebë sën ham lë sa agi rë.

⁴⁰ [Nër vu sir nebë sënë, log tato nema los vaha vu sir.]

⁴¹ Lob kwaj vesa rot, rëḵ mu yö denahën gesu devong ving rë, gaḵ kwaj neya ngahi. Lob nër vu sir bë, “Maḵ ham nos la neggëp-a?”

⁴² Lob devo gël sën devesi lo dus ti vu yi.

⁴³ Lob vo vër megga gedelë raḵ malaj.

⁴⁴ Lob nër vu sir bë, “Wirek sën sa nahën nado ving ham lo, log senër vu ham bë: Gagek pin sën dekevu raḵ sa meneggëp loḵ Moses yi horek, geneggëp loḵ alam-denenër-gagek-rangahsën hir ḵapiya, geneggëp loḵ Saam lo, og gagek pin sënë rëḵ anon jaḵ.”

⁴⁵ Mëm tateḵin kwaj, lob derak Anutu yi gagek sën neggëp loḵ ḵapiya lo degwa ni.

⁴⁶ Loḵ nër vu sir bë, “Dekevu gagek meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bë: Kerisi* geḵo vanë, gebuk natu löö, lob kedi jaḵ nah gëp bedub.

⁴⁷ Lob rëḵ denanër arë gëp Yerusalem namugin bena menoh vu dob pin, in mehönon degërin sir, lob Anutu dahun hir ngaa nipaya na.

⁴⁸ Ham lë ngaa pin sënë raḵ malamin, om ham na nanër rangah.

⁴⁹ Log sëḵ gevong ngaa sën Amag nër bë rëḵ bo vu ham lo, nöḵ vu ham. Om ham ngo naḵööḵ medo nyëḡ sënë, rot bemëm niwëëḵ yageḵ yi duk nam vu ham lom mëm.”

Anutu Ḵo Yesu Raḵ Yah Yageḵ

(Mt 16:19-20; Sn 1:9-12)

⁵⁰ Log li sir meya deverup Betania. Lob varah nema raḵ, gevengev raḵ in sir bë Anutu gegin sir nivesa.

⁵¹ Nahën nejom raḵ in sir, lob vuu sir, gAnutu ḵo yi raḵ yah yageḵ.

⁵² Log deḵo arë raḵ gedeyah medeya Yerusalem los kwaj vesa rot.

⁵³ Lob denesupin sir loḵ dub-vabuung-böp raḵ buk pin bedenëḵo Anutu arë raḵ.

Yesu Kerisi Yi Bengö Nivesa Sën Jon Kevu

Gagek Mala-tumsën-yi Saga Netu Mehönon Yesu

- ¹ Vu muginsën Gagek nedo. Gagek nedo ving Anutu, lob Gagek yik yi Anutu.
² Vu muginsën rot Gagek yö nedo ving Anutu.
³ Yö tung ngaa pin. Gengaa ti su verup ggëp aggata ngwë rë. Ma. Ngaa pin sën anon rak menedo agi, og pum rak yi yö timu.
⁴ Mala-tumsën degwa neggëp vu yi, lob mala-tumsën saga sën mehönon hir Rangah.
⁵ Lob Rangah sënë netum rak malakenu, lob malakenu su yoh vu bë gërin rë.
⁶ Anutu vong mehöti arë nebë Jon yam.
⁷ Yam in bë nanër gagek rangah. Benanër gagek jak Rangah sënë in alam pin degengö yi gagek bayoj na timu vu.
⁸ Jon saga og yi su Rangah rë. Gak yam in bë nanër gagek jak Rangah sënë mu.
⁹ Rangah sogek sën netum rak mehönon pin lo yam dob.
¹⁰ Yi yö tung dob, rëk luk yam nedo dob, rëk mehönon vu dob su derak ni rë.
¹¹ Yam yi nyëg, rëk yi alam su deko yi rak rë.
¹² Gak alam sën deneko yi rak bayoj neya timu vu yi lo, og nër sir bë detu Anutu nalu.
¹³ Lob degwa sën detu Anutu nalu lo su neggëp vu amaj lu ataj nij kök rë, gesu neggëp vu mehönon yö ayoj neggurekin sir rë, gesu neggëp vu mehönon yö kwaj bë denatu rë. Gak degwa yö neggëp vu Anutu.
¹⁴ Lob Gagek sënë netu mehönon rak benedo ving hil, behe halë niwëek los vunek vunek yagek yi. Niwëek los vunek vunek yagek yi in yik Ama Nalu timu, lob semusën degwa yi beyam los gagek anon pin.
¹⁵ Jon nër yi rangah genër bë. “Yik mehö sënë sën senër vu ham wirek lo bë, ‘Mehö sën netamuin sa, og kesuu sa in yö nedo wirek, gak sak nahën neverup.’ ”
¹⁶ Hil pin haço ngaa nivesa vesa ggëp yiyi. Vong semusën sënë vu hil, geyik vong semusën ggök ggökin rot vu hil.
¹⁷ Moses vo Anutu yi horek vu hil, rëk Yesu Kerisi vo semusën vu hil rot beyam los gagek anon pin.
¹⁸ Mehöti su mala rak Anutu rë. Yö ma rot. Yik Anutu Nalu timu sënë, sën nedo loğ Ama babu lo, om sën tatekin Anutu yi degwa vu hil.

Mehö-neripek-alam Jon Nër Gagek

(Mt 3:1-12; Mk 1:7-8; Lk 3:15-17)

- ¹⁹ Alam Yuda hir ggev devong alam-deneko-seriveng la ving alam Levi* la vu Yerusalem beya delok tepëk in Jon bë, “Hong re?” Lob Jon nër gagek rangah nebë sënë.
²⁰ Su lah gagek vun rë, gak nër rangah bë, “Sa su Mehö sën Anutu ggooin rak in bë geço hil nah lo rë!”
²¹ Loğ delok tepëk in yi ggökin bë, “Gak hong re? Mağ hong Elia ma re?” Rëk bë, “Ma!” Loğ sirek delok tepëk yah bë, “Mağ hong mehö-nenër-gagek-rangahsën sën hil nehegin lo?” Rëk nër yah bë, “Ma!”
²² Nebë saga lom delok tepëk bë, “Gak hong re? Genanër in he nah nanër vu alam sën devong he yam lo!”
²³ Loğ Jon nër bë, “Sa mehö sën mehö-nenër-gagek-rangahsën Yesaya nër gagek rak sa wirek lo nebë: ‘Mehöti aye nerak loğ nyëg-yumeris bë, ‘Ham bolinin Mehöböp yi aggata!’ ”
²⁴ Alam Parisai* devong alam saga yam,
²⁵ lob delok tepëk in yi bë, “Su hong Kerisi* rë, gesu hong Elia rë, gesu hong mehö-nenër-gagek-rangahsën sënë lo rë, loğ nebë va sën generipek alam-ë?”

26 Rêk Jon nêr gagek yah vu sir bê, “Sa naripek alam rak bêl. Gağ mehöti nare loğ ham vuheng, geham su rak ni rê.

27 Mehö saga sên rêk tamuın sa menam. Yi mehö nivesa kesuu sa, gesa mehö nig paya besesu yohvu in bê natu yi hur mekevelekin aggis in vaha suu rê.”

28 Denêr gagek sênê vu Betania* ggêp bêl Yordan nenga vahi vu nyêg sên Jon neripek alam lo.

Anutu Yi Sipsip Nalu Yesu

29 Heng to lom Jon lê bê Yesu to neya lom nêr bê, “Kê! Yi sên Anutu yi sipsip nalu sên rêk natu seriveng mekevoh alam dob pin hir nipaya na lo sagu.

30 Yik mehö saga sên sa nanêr wirek lo bê, ‘Mehöti rêk nam tamuın sa, yi og kesuu sa in yö nedo mugin, gesak ma!’

31 Sa og su serak ni rê. Rêk seyam ripek alam rak bêl in bê mehö saga rêk natök nam rangah balam Israel dejak ni.”

32 Lob Jon nêr ggökin bê, “Sa halê Anon Vabuung vu yagek geluk yam nebê sok nuung ti meyam nedo rak yi.

33 Sa og su serak ni rê, rêk Mehö sên vong sa yam in bê sejipek alam jak bêl lo nêr vu sa bê, ‘Gwelê nabê Anon Vabuung duk nam medo jak mehöti, og mehö saga sên rêk getung Anon Vabuung jak ham nabê sên ngo genetung bêl rak sir lo.’

34 Lob sa halê ggovek besenêr gagek rangah bê Anutu nalu yi saga.”

Yesu Ko Yi Hur Maluh Löö

35 Loğ monbuk lob Jon yah nare ggökin beyi hur maluh luu denare ving yi.

36 Loğ Yesu to neya, lom mala sepa menêr bê, “Kê! Anutu yi sipsip nalu yi sagu!”

37 Beyi hur maluh luu sênê dengo nebê sênê, lob ya detamuın Yesu.

38 Lob Yesu ggêrin yom melê bê luho denetamuın yi lob nêr vu luho bê, “Melu nesero va?” Rêk luho denêr yah vu yi bê, “Rabai! (Sên hil ayed nebê Tatovaha). Böm tena?”

39 Rêk bê, “Melu nam rêk gwelê!” Lob luho ya delê beggang sên neggêp loğ lo. Yik loğ 10 krök monbuk, lob luho denedo ving yi loğ buk saga.

40 Luho sên dengo Mehö-neripek-alam Jon aye meya detamuın Yesu lo ngwê† Andreas sên Simon Pita ari.

41 Lom ya metök vu ari Simon mugin menêr vu yi bê, “He tøk vu Mesia!” (Hil pekwê arê Mesia sênê doğ nah Grik ayej nabê Kerisi*.)

42 Lob Andreas ko yi ya vu Yesu, lob Yesu mala nelê yi rêk bê, “Hong Simon, Jon* nalu. Hil rêk nanêr arêm nabê Kepas!” (Arê sênê degwa nebê Gelöng.)

Yesu Tahi Pilip Luho Natanael

43 Loğ tum heng to lob Yesu bê na distrik Galilea. Lom tøk vu Pilip benêr vu yi bê, “Getamuın sa!”

44 Pilip sênê yi Betsaida ti, yik lööho Andreas lu Pita beggang-bu timu.

45 Lob Pilip ya metök vu Natanael, lom nêr vu yi bê, “Mehö sên Moses kevu gagek rak loğ horek wirek galam-denenêr-gagek-rangahsên dekevu gagek rak ving lo sên he tøk rak ggovek ya. Yi Yesu Nasaret, Yosep nalu.”

46 Lob Natanael nêr vu yi bê, “Mağ ngaa nivesa ti rêk berup gêp Nasaret-a?” Rêk Pilip nêr yah vu yi bê, “Genam rêk gwelê!”

47 Yesu lê Natanael neyam vu yi, lom nêr vu yi bê, “Ham gwelê! Israel anon soğek yi saga! Gagek kuungsên ti su neggêp vu yi rê!”

* **1:28:** Betania sên neggêp loğ Jn 1:28 agi og yö ngwê, gağ su nyêg mahen ti sên Lasarus lööho avêhnö luho hir nyêg lo rê. † **1:40:** Mehö-neripek-alam Jon yi hur maluh luu desepa Yesu medeya. Jon nêr ngwê arê rangah bê Andreas gelah ngwê vun, lob ngwê sagi og mağ yik yi Jon, rêk yö kevu kapiya sênê om mağ ggöneng in arê besu kevu rangah rê.

⁴⁸ Lok Natanael lok tepëk vu yi bë, “Nebë va sën gerak sa nig-ë?” Lok Yesu nër yah vu yi bë, “Pilip su tahi hong rë gengo nahën gëdo lok keke pik* degwa, log sa halë hong mugin ggëp sagu.”

⁴⁹ Lob Natanael nër yah vu bë, “Tatovaha! Anutu nalu hong! Alam Israel hir Mehö-los-bengö hong!”

⁵⁰ Rëk Yesu nër yah vu bë, “Gevong ving saga in senër vu hong bë sa halë hong lok keke pik* degwa? Nahub rë, lob rëk gwelë ngaa böpata rot kesuu sënë!”

⁵¹ Lok Yesu nër vu yi ggökin bë, “Sa nanër vu ham yonon nabë nahub rëk ham rëk gwelë yagek rëk tatekin yi geham gwelë Anutu yi angër dejak gededuk vu Mehönon Nalu.”

2

Mehöti Kõ Venë Vu Kana

¹ Log buk netu löo lob mehöti kõ venë ggëp Kana vu distrik Galilea, lom denegga nos böp geYesu ata nedo ving sir.

² Log devong gagek yah in Yesu losho yi hurmaluh bedeyam ving.

³ Lob wain maya, lob Yesu ata nër vu yi bë, “Hej wain maya!”

⁴ Lom Yesu nër yah bë, “Atag! Alu su nemad lok ti in ngaa rë! In sa buk yö nahën!”

⁵ Rëk ata nër vu hur sën denevo nos ggelek lo bë, “Nabë nanër gagek ti vu ham, og ham gwevong noh vu!”

⁶ Lob dëg nemadvahi-bevidek-ti nedo in bë vatëvek dejipek nemaj dok noh vu sën alam Yuda hir gagek mugeng lo. Dëg sënë böpata beyoh vu bë hil kesh bël ketuk nemadluho ma nemadluho-menemadvahi dok na ti ti.

⁷ Lob Yesu nër vu sir bë, “Ham gweko bël mekweseh dok na dëg sagu!” Lob deko meya dekeseh luk ya bepin pup.

⁸ Lob nër vu sir bë, “Mëm ham jekoov begweko mena vu mehö-nëgin-nos!”

⁹ Lob deko medeya. Lob mehö-nëgin-nos lo num bël mengo bë tu wain rak, rëk su rak ni bë deko vu tena rë. Gaç hur sën deneko bël lo mëm derak ni. Lob mehö-nëgin-nos tahi mehö sën kõ avëh lo yam benër vu yi bë,

¹⁰ “Alam pin og denevo wain nivesa ggelek mugin, balam denenum ngahisekë ggovek rë, lok denevo wain nipaya teka tamu. Gaç hong og gejom wain nivesa ahon bemëm nahën gevo yam gwëbengko!”

¹¹ Yesu vong yi ngaa böp nyëmuğinsën sënë ggëp Kana vu distrik Galilea. Tato niwëek vu sir nebë sënë, lob yi hur maluh ayoj neya timu vu yi.

¹² Saga ggovek log Yesu luk meyah Kapernaum ving ata gari lo, geyi hur maluh lo. Beya denedo buk la ggëp sagu.

Yesu Tii Alam Sën Denebago Ngaa Lok Dub Vabuung Böp Ayo (Mt 21:12-13; Mk 11:15-19; Lk 19:45-46)

¹³ Yuda hir Buk-ggöksën-yi* dus rak, lob Yesu rak meya Yerusalem.

¹⁴ Lom tök rak alam sën denedo lok dub-vabuung-böp katum ayo medenetung burmakau los sipsip gesok nuung in bë alam debago lo. Gelë alam sën denepekwë* alam Yuda hir monë lok yah alam Rom hir monë lo denedo hir tevor medenevong huk.

¹⁵ Lob kõ aggis bejoo tu begö betii mehönon ving sipsip los burmakau pin vu dub ayo beto deyah dobnë. Gekeseh alam sën denepekwë* monë lo, hir monë los tevor ya.

¹⁶ Log nër vu alam sën denevong huk bagosën rak sok lo bë, “Ham gweko ngaa saga mena! Ham su gwevong Amag yi beggang sënë natu nyëg-bagosën-yi.”

¹⁷ Lob yi hur maluh kwaj vo yah gagek sën neggëp lok Anutu-yi-çapiya lo nebë: “Sa nehevong niwëek in bë gevong hong beggang gëp nivesa.”

¹⁸ Rëk alam Yuda delë sënë lom delok tepëk in yi bë, “Getii he, om rëk getatekin hong jak ngaa böp tena in he jak nim nabë hong mehö-los-arëm-a?”

¹⁹ Rêk Yesu nêr yah vu sir bê, “Ham rêk kwevoh dub vabuung sênê na, gebuk natu löö rêk sedev nah gökin!”

²⁰ Lob alam Yuda denêr bê, “Denelev dub-vabuung-böp sênê yoh vu ta mehödahis luu menenadvahi-videk-ti, log gekuung bê gedev jak nah noh vu buk löö mu?”

²¹ Rêk dub sên Yesu nêr lo, saga yö nêr rak navi.

²² Nebê saga, lok nahub geYesu kedi rak yah vu bedub rê, lob yi hur maluh kwaj nevo yah yi gagek sên nêr wirek lo, lom devong ving gagek sên neggêp lok Anutu-yi-kapiya lo los gagek sên Yesu nêr lo.

Yesu Rak Alam Pin Nij

²³ Yesu nedo Yerusalem lok Buk-ggöksên-yi*, lob alam ngahisekê delê ngaa böp sên nevonng lo, lom ayoj ya timu vu yi.

²⁴ Rêk mu Yesu rak sir pin ayoj ni om su vong yi lok ya nemaj rê.

²⁵ In rak alam pin ayoj ni. Mehöti su yoh vu bê nanêr mehö ngwê ayo vu yi rê, gak neraak mehönon pin ayoj ni ggovek ya.

3

Yesu Luho Nikodemus Devengwäng

¹ Parisai* ti nedo, arê nebê Nikodemus, balam Yuda hir ggev ti.

² Mehö sênê yam vu Yesu buk benêr vu yi bê, “Tatovaha! He rak nim bê hong tatovaha ti, bAnutu vong hong yam. Bê Anutu su medo geving mehöti rê, og su yoh vu bê rêk gevong ngaa böp böp nabê sên genevonng-ê rê.”

³ Rêk Yesu nêr yah vu yi bê, “Sa nanêr vu hong yönon nabê: Mehöti bê su natu mewis gökin nah rê, og su rêk dok na Anutu-yi-nyêg rê.”

⁴ Lom Nikodemus lok tepêk yah vu yi bê, “Alam atov rêk natu mewis nah nabê va? Mak yoh vu bê rêk dok nah atayo megekô yi nom-a?”

⁵ Rêk Yesu nêr yah vu bê, “Sa nanêr vu hong yönon nabê: Bê mehönon su denatu mewis jak bêl los Anon Vabuung rê, og su deyoh vu bê rêk dedok na Anutu-yi-nyêg rê.

⁶ Ngaa navim yi, og sagak navim yö yi. Gak ngaa sên anom yi, og sagak anom yö yi ngaa.

⁷ Su kwam na ngahisekê in sên senêr vu hong bê genatu mewis gökin-ê!

⁸ Gak kwam bo sang rê. Sang yö neya jeggin jeggin benevê ya ya. Gengo dedun rêk su gerak ni bê ya neverup tena ma ya neyoh tena rê. Og alam pin sên detu mewis rak Anon Vabuung lo, sir nebê sênê.”

⁹ Lok Nikodemus lok tepêk yah vu yi bê, “Ngaa sênê rêk anon jak nabê va?”

¹⁰ Rêk Yesu nêr bê, “Alam Israel hir tatovaha ti hong rêk su gerak ngaa sênê ni rê?”

¹¹ Sa nanêr vu hong yönon nabê: Ngaa sên he narak ni lo sên he nanêr. Gehe nanêr ngaa sên he nehalê ggovek lo. Rêk ham neruu demimin vu gagek sên he nanêr lo.

¹² Sa nanêr ngaa-dob-yi vu ham, rêk ham su nevonng ving rê. Om nabê sa nanêr ngaa-yagek-yi vu ham, og ham rêk gwevonng geving nabê va?

¹³ Mehönon ti su rak ya melê yagek rê, gema. Yik Mehönon Nalu yö timu vu yagek meluk yam.

¹⁴ Wirek Moses varah nyêl kenu rak nare kele vu nyêg-yumeris, lob rêk debarah Mehönon Nalu jak nabê saga,

¹⁵ in alam pin sên ayoj na timu vu yi lo demedo malaj-tumsên degwata los degwata.

¹⁶ In Anutu kwa pesivin mehönon rot, lob vong nalu perurek timu sênê yam dob in bê alam sên ayoj na timu vu yi lo su malaj nama. Gak demedo malaj-tumsên degwata.

¹⁷ Anutu su vong Nalu yam dob in bê bo nyêvewen dok nah mehönon hir ngaa nipaya rê. Gak vong yi yam in bê geko sir nah vu yi.

¹⁸ Mehönon sën ayoj neya timu vu yi lo su rëk degeko nyëvewen rë. Gak mehönon sën su ayoj neya timu vu yi rë lo, og Anutu nër vorot bë rëk degeko nyëvewen dok nah hir ngaa nipaya, in su ayoj neya timu vu Anutu Nalu timu sënë rë.

¹⁹ Rangah yam dob ggovek, rëk mehönon ahëj ving malakenu. Su ahëj ving rangah rë, in hir huk nipaya, om rëk degeko nyëvewen dok nah.

²⁰ Alam pin sën denevong ngaa nipaya lo, og denesis begö vu Rangah gesu detök yam vu rë, in nij nelël bë su hir ngaa nipaya natök rangah.

²¹ Gak mehönon sën denesepa lok ngaa nivesa lo, og detök yam rangah, in bë mehönon degelë medejaq ni nabë denevong hir huk rak Anutu niwëek.”

Mehö-neripek-alam Jon Nër Yesu Yi Degwa Rangah

²² Sënë ggovek ya, log Yesu losho yi hur maluh deyah distrik Yudea belosho ya denedo sagu, beneripek alam.

²³ GeJon neripek alam vahi ving ggëp Aion, dus vu Salim. In bël ngahisekë neggëp vu nyëg sagu, lob alam deneya vu yi beneripek sir.

²⁴ Vu buk saga su deduu Jon ya karabus rë geyö nahën.

²⁵ Lob gagek ti verup vuheng lok Jon yi hur maluh losho Yuda ti, lob demehoo sir in gagek sën alam nij veseek jak lo.

²⁶ Lob Jon yi hur maluh ahëj sengën medeya vu Jon bedenër bë, “Tatovaha! Mehö sën nedo ving hong wirek vu bël Yordan nenga vahi agu, begenenër gagek rak yi lo, neripek alam lob alam pin deneya vu yi!”

²⁷ Rëk Jon tatekin vu sir bë, “Bë Anutu vu yagek su bo ngaa ti vu mehöti rë, og su rëk gevong rë.

²⁸ Ham ngo nengo gagek sën senër wirek lo bë sa su Kerisi* rë, rëk Anutu vong sa yam mugin.

²⁹ Bë avëh ti jak maluh, og avëh saga tu maluh sën rak vu yi lo yö timu venë. Lob bë regga sënë yi mehöti medo geving yi begengo aye, og su rëk gelë avëh regga paya rë, gak rëk kwa vesa rot in yi. Lom gwëbeng sa kwag vesa rot nebë saga.

³⁰ Arë rëk böp jak, gesarëg gëp ahu.

³¹ Mehö sën yam vu vavunë kesuu ngaa pin. Mehö sën ata ko yi vu dob lo, og yi vu dob, beyö nër gagek rak ngaa-dob-yi mu. Gak mehö sën yam vu yagek lo, og kesuu ngaa pin.

³² Mehö saga nër gagek rak ngaa sën lë los ngo ggovek lo, rëk su mehöti vong ving yi gagek saga rë.

³³ Gak bë mehöti gevong geving yi gagek, og yik yogekin Anutu nebë saga nebë yi mehö gagek anon degwa.

³⁴ Mehö sën Anutu vong yi yam lo, og nenër Anutu yi gagek, in Anutu vong yi Anon Vabuung los dahis lok yam ggërin ayo.

³⁵ Ama ahë ving Nalu, bevo ngaa pin lok ya nema.

³⁶ Mehönon sën ayoj na timu vu Anutu Nalu lo, og rëk demedo malaj-tumsën degwata los degwata. Gak mehönon sën su desepa dok Anutu Nalu aye rë lo, og su rëk demedo malaj-tumsën rë. Gak Anutu ahë sengën neggëp vu sir.”

4

Yesu Vengwëng Vu Samaria Avëh Ti*

¹ Yesu ngo bë alam Parisai* derak ni bë neripek hur maluh ngahisekë kesuu Jon.

² (Rëk Yesu su neripek sir rë, gak yi hur maluh mu sën deneripek.)

³ Ngo nebë saga lom vuu distrik Yudea geyah meya distrik Galilea ggökin.

⁴ Lob aggata sën yoh meya lo, og yoh ya distrik Samaria vuheng meya.

⁵ Lob ya metök ya Samaria nyëg böp ti arë nebë Sukar, dus vu dob len ti sën wirek Yakop vo vu nalu Yosep lo.

⁶ Lob asoreng sën wirek Yakop lev medeneko bël loḵ lo neggëp dus vu nyëg saga. Yesu yoh meya verup, lom vaha ma beto nedo dus vu asoreng-bël-yi sënë avi. Raḵ siks krök sheuksën.

⁷ Lom Samaria* avëh ti verup in bë geḵo bël, lob Yesu nër vu yi bë, “Bël nam sa nanum!”

⁸ In yi hur maluh deya nyëg böp Sukar in bë debago nos.

⁹ Rëḵ Samaria* avëh nër yah vu bë, “Hong Yuda, gesa Samaria* avëh, rëḵ nebë va sën genër vu sa bë ‘Bël nam sa nanum’—ë?” Nër nebë sënë in alam Yuda denelë alam Samaria* paya besu denevengwëng vu sir rë.

¹⁰ Loḵ Yesu nër yah vu yi bë, “Bë gejaḵ ngaa sën Anutu vong vu hong ni, begejaḵ mehöti sën nër vu hong bë ‘Bël nam sa nanum’ ni, og rëḵ kwetag vu yi lob bo bël-mala-tumsën-yi vu hong.”

¹¹ Rëḵ avëh nër yah vu yi bë, “Mehöböp, höm ḵetuḵ ma, log asoreng-bël-yi sënë adingseḵë rot, om rëḵ gweḵo bël-mala-tumsën-yi sënë vu tena?”

¹² Hil ḵenud Yakop num bël sënë ving nalu lo wirek, geyi reggu lo denum ving, log vo asoreng-bël-yi ti sënë vu he behe nanum. Rëḵ maḵ gekuung bë gekwesuu yi?”

¹³ Rëḵ Yesu nër yah bë, “Alam pin sën denenum bël sënë rëḵ ayoj bev nah gökin in bël.

¹⁴ Gaḵ mehöti bë nanum bël sën sebo vu yi lo, og rëḵ nabë sën bël nebenguv loḵ yi. Log bël sënë rëḵ berup jaḵ buk, bebo mala-tumsën vu yi bemedo degwata los degwata.”

¹⁵ Lom avëh nër bë, “Mehöböp, gebo bël sënë vu sa in sa su ayog bev in bël, gesa su medo menom gaḵo bël vu sënë gök gökin!”

¹⁶ Loḵ Yesu nër vu yi bë, “Gena getahi reggam bemelu nom sënë rë!”

¹⁷ Rëḵ bë, “Sa reggaḵ ma!” Lom Yesu nër yah vu bë, “Genër bë reggam ma, saga genër yönon rot.

¹⁸ In wirek geraḵ maluh nemadvahi. Gaḵ mehö sën genewëp ving yi loḵ yi beggang gwëbeng lo, og sagaḵ su reggam anon rë! Om genër yönon!”

¹⁹ Rëḵ avëh nër bë, “Mehöböp, gwëbeng serak ni bë mehö-nenër-gageḵ-rangahsën ti hong!”

²⁰ He ḵenumin lo denesupin sir vu ḵedu Gerisim sënë medenejom rak vu Anutu, rëḵ ham Yuda nenër bë hil najom jaḵ gëp Yerusalem yö timu.”

²¹ Lom Yesu nër vu yi bë, “Avëh, gwevong geving sa gageḵ nabë buk ti vongin berup, lob ham su rëḵ najom jaḵ vu hil Amad vu ḵedu sënë rë, beham su rëḵ najom jaḵ gëp Yerusalem yö timu geving rë.

²² Ham nejom rak vu ngaa sën ham dugin lo, rëḵ he og he najom rak vu ngaa sën he narak ni lo. In mehö sën rëḵ geḵo mehönon nah vu Anutu lo rëḵ berup gëp Yuda.

²³ Lob buk sën Anutu ggooin rak bë berup lo vongin berup. Yönon, lob verup ggovek ya, om dok buk sënë og alam pin sën degevongin nabë denajom jaḵ yönon lo, og rëḵ degetung ḵenuj los dahis vu hil Amad medenajom jaḵ los ayoj timu. Kë’, hil Amad Anutu nesero alam nebë saga in bë denadudeḵ vu yi.

²⁴ Anutu yiḵ nebë Anon Vabuung. Om nabë alam degeḵo yi jaḵ, og degetung ḵenuj los dahis vu yi, medenajom jaḵ los ayoj timu.”

²⁵ Rëḵ avëh nër bë, “Serak ni bë Mesia rëḵ nam. Sën denenër yi bë Mehö sën Anutu ggooin rak in bë geḵo hil nah lo. Bë nam, og rëḵ nanër ngaa pin degwa rangah vu hil.”

²⁶ Lom Yesu nër vu yi bë, “Yiḵ sa lo sën sa nevengwëng ving hong agi!”

²⁷ Nenër nebë saga log yi hur maluh yom deverup. Lob kwaj ya ngahi in nevengwëng ving avëh nyëg ngwë ti sënë, rëḵ mehöti su loḵ tepëḵ in luho bë, “Bë bo va vu hong-a?”, ma, “Nebë va sën genevengwëng ving avëh-ë?” rë.

²⁸ Lob avëh sënë vuu yi ḵetuḵ menedo, geyah meya begganë beyah nër vu yi alam bë,

²⁹ “Ham nam gwelë mehöti! Yi sënë og nër ngaa pin sën sa nehevong wirek lo rangah vu sa. Maḵ yi Kerisi* ma va?”

³⁰ Lob to deya medeya vu Yesu.

³¹ Nahën medo deneyam, log yi hur maluh denenër vu yi bë, “Tatovaha, gegwa nos rë!”

³² Rëk nër yah vu sir bë, “Sa nos sën sa naha lo nedo, geham su raḵ ni rë.”

³³ Lom yi hur maluh lo yö deloḵ tepëḵ vu sir bë, “Maḵ mehöti ḵo nos yam vu yi?”

³⁴ Rëk Yesu nër bë, “Sa nos nebë sënë: Sa bë sepa doḵ yi sën vong sa meseyam lo yi gagek. Besa bë semu yi huk begovek na. Ham nenër nebë sënë, ‘Kwev lubeluu govek na log nos nabung!’, rëḵ sa nanër vu ham nabë ham malamin jaḵ megeḵo doḵ megwelë huk rë. Nos anon loḵ beveroo raḵ beyoh vu bë hil ḵetöv bangupin.

³⁵ Mehö sën nevo nos lo neḵo yi nyëvewen raḵ yi huk menedo, genesupin nos sën gwëbeng agi in medo mala-tumsën degwata los degwata, lob rëḵ mehö sën nevaroh nos lo gemehö sën nevo nos anon lo, luhoho rëḵ kwaj vesa doḵ ti.

³⁶ Wirek alam hib denenër nebë, ‘Mehö ngwë nevaroh nos loḵ huk gengwë neḵo anon.’

³⁷ Gagek saga yönon, om sën sa hevong ham ya in bë ham gweḵo nos anon doḵ huk sën ham su vong huk in rë lo.

³⁸ Alam ngwë yö devong huk in huk saga, rëḵ ham na gweḵo nos anon sën devong huk in bepum raḵ nemaj lo.”

³⁹ Lob Samaria* ngahiseḵë vu nyëḡ saga denḡo avëh sënë yi gagek, lom ayoj ya timu vu Yesu. In avëh sënë nër bë, “Nër ngaa pin sën sa hevong wirek lo rangah vu sa!”

⁴⁰ Lob alam Samaria* deyam vu yi bedeketag bë medo geving sir, lob nedo saga buk luu ving sir.

⁴¹ Lob alam vahi denḡo yi gagek besir ngahiseḵë ayoj ya timu vu yi ving.

⁴² Lob denër vu avëh sënë bë, “Gwëbeng he su ayomin neya timu vu yi raḵ hong gagek rë, gaḵ he ngo hango yi gagek behe raḵ ni bë yik Mehö sënë, sën yam in bë doḵ vu mehönnon megeḵo sir nah vu Anutu lo yönon.”

Yesu Vong Mehö-los-bengö Herot Yi Ggev Nalu Nivesa Raḵ*

⁴³ Buk luu saga ggovek ya, lob Yesu vuu nyëḡ sënë ya geyah meya distrik Galilea.

⁴⁴ In Yesu yö nër gagek vorot bë, “Su rëḵ degeḵo mehö-nenër-gagek-rangahsën ti arë jaḵ gëp yö yi beggang degwa rë!”

⁴⁵ Loḵ ya metoḵ ya distrik Galilea, lob alam Galilea kwaj vesa in ya vu sir, in ya delë buk-vabuung-ggöksën-yi ving, lom delë ngaa pin sën vong vu Yerusalem lo.

⁴⁶ Log yah meya verup Kana vu distrik Galilea ggökin,—nyëḡ sën vong bël tu wain lo. Lom mehö-los-bengö Herot* yi ggev ti nedo Kapernaum, lob nalu maluh nirak.

⁴⁷ Mehö sënë ngo gagek bë Yesu vu distrik Yudea meyah verup distrik Galilea, lom ya ketag vu yi bë duk mena gevong benalu nivesa jaḵ, in dus raḵ bë nadiik.

⁴⁸ Loḵ Yesu nër yah vu yi bë, “Bë ham su gwelë ngaa böp aggagga rë, og ham su rëḵ gwevong geving rë!”

⁴⁹ Rëḵ mehö-los-bengö yi ggev nër bë, “Mehöböp, genam alu aduk manah pevis in sa nalug vongin nadiik!”

⁵⁰ Rëḵ Yesu nër vu yi bë, “Genah megena! Nalum rëḵ vesa doḵ.” Lob mehö sënë vong ving Yesu yi gagek meyah.

⁵¹ Nahën neyök aggata log yi hur detoḵ verup vu yi bedenër vu yi bë, “Nalum vesa lok!”

⁵² Lob loḵ tepëḵ vu sir bë, “Hes mala va lom vesa loḵ-a?” Rëḵ denër bë, “Nikul veseveng lok seven krök buk.”

⁵³ Lom ama raḵ ni bë yik veseveng raḵ hes mala sën Yesu nër vu yi bë nalu rëḵ vesa doḵ lo. Lom loshö yi alam pin ayoj ya timu vu Yesu.

⁵⁴ Yesu vu distrik Yudea meyah verup distrik Galilea lo, lob vong ngaa böp sënë netu luu.

5

Yesu Vong Mehö Sekë Selönjin Vu Ngaggee Betesda Benivesa Rak

¹ Saga ggovek, log Yuda hir buk vabuung ti verup, lob Yesu rak meya Yerusalem.

² Lob ngaggee mahen teka nedo Yerusalem dus vu sipsip hir aggata avi. Denenër arë loḵ Hibru ayej nebë Betesda. Log delev beggang ti ggërin ngaggee sënë, geyi nyëketu los veluung avi nemadvahi.

³ Lob alam niraksën ngahisekë losho alam malaj kenod los vahaj nipaya, galam sën sekëj neselönjin lo deneloḵ ya beggang-ayööng-yi teka sënë beggëp [denegin ngaggee sënë sën bë gee lo.

⁴ In Mehöböp yi angër ti neluḵ ya ngaggee sënë buk ti ti meneggee loḵ. Lob ggeesën nemaya log mehöti sën pevis meduḵ na namugin lo, og yi niraksën rëḵ nama na pevis.]

⁵ Lob mehöti nedo loḵ beggang-ayööng-yi sënë, nirax yoh vu ta mehödahis ti benemadluho benemadvahi bevidek löö (38).

⁶ Yesu lë mehö sënë neggëp lom rak ni bë nirax hus ading rot, lom loḵ tepëḵ vu yi bë, “Gevongin bë nim vesa jak-a?”

⁷ Lob mehö niraksën nër yah vu bë, “Mehö böp, buk sën ngaggee neggee lo, lom sehög mehönön sën geḵo sa mena getung duḵ na ngaggee lo ma! Sengo bë rëḵ duḵ na, loḵ sa nahën navimengin log denemugin medeneluḵ ya in sa.”

⁸ Lob Yesu nër vu yi bë, “Om kwedi gebare begweḵo hong kanyë jak begena!”

⁹ Lom pevis bemehö sënë nivesa rak geḵo yi kanyë rak beya. Gebuk saga og Buk-sewahsën-yi* ti.

¹⁰ Lom alam Yuda denër vu mehö sën nivesa rak lo bë, “Buk-sewahsën-yi* gwëbeng sënë, behorek nërin bë su gweḵo hong kanyë dok!”

¹¹ Rëḵ nër yah vu sir bë, “Mehö sën vong sa mesa nig vesa rak lo nër vu sa bë, ‘Gweḵo hong kanyë jak megena!’ ”

¹² Loḵ deloḵ tepëḵ in yi bë, “Mehö re nër vu hong bë gweḵo hong kanyë jak megena?”

¹³ Rëḵ mehö sën nivesa rak lo dugin, in alam ngahisekë vu nyëg saga lob Yesu loḵ ya sir vuheng.

¹⁴ Nahub rëḵ Yesu töḵ vu yi ggökin loḵ dub-vabuung-böp katum ayo lob nër vu yi bë, “Gwengo? Gwëbeng nim vesa rak, om su gwevong ngaa nipaya gök nahin, in rëḵ maggin böpata natöḵ vu hong kesuu muginsën.”

¹⁵ Lob mehö sënë yah nër vu alam Yuda bë, “Mehö sën vong besa nig vesa rak lo, yik Yesu.”

¹⁶ Lob yik alam Yuda ahëj sengën vu Yesu medenelë yi paya in nevong ngaa nebë sënë loḵ Buk-sewahsën-yi*.

¹⁷ Rëḵ Yesu nër yah vu sir bë, “Amag nevong ngaa nebë sënë yoh vu buk pin, om sën sa nesepa loḵ yah vaha.”

¹⁸ Nebë saga lom alam Yuda devong rak rak rot in bë dengis Yesu menadiik. In su keyëh horek Buk-sewahsën-yi* mu rë, gaḵ nër bë Ama Anutu yönon. Lob yik sënë nebë luho Anutu neggëp ti.

Anutu Nalu Mehö Los Niwëëk

¹⁹ Lob Yesu nër yah vu sir bë, “Sa nanër vu ham yönon nabë: Nalu su rëḵ gevong ngaa ti noh vu yö kwa rë. Gaḵ nevong ngaa sën nelë gAma nevong lo. Ngaa pin sën Ama nevong lo, og Nalu nesepa loḵ menevong nebë saga ving.

²⁰ In Ama ahë ving Nalu rot, lob tato ngaa pin sën nevong lo vu yi. Gerëḵ tato huk böp la geving kesuu sënë, lob ham rëḵ kenumin na.

²¹ Ama nenër balam-diiksën denekedi rak yah genevong medenedo malaj-tumsën. Log Nalu nesepa loḵ meneggooin alam rak yoh vu yö kwa, in bë demedo malaj-tumsën nabë saga.

²² Ama su rëk gengo mehöti yi gagek degwa rë. Gaḱ vo huk saga pin loḱ yah Nalu nema ggovek ya.

²³ Nebë saga in alam pin rëk degeḱo Nalu jaḱ, nabë sën denëḱo Ama raḱ lo. Alam sën su denëḱo Nalu raḱ rë lo, og su denëḱo Ama sën vong yi yam lo raḱ ving rë.

²⁴ Sa nanër vu ham yönon rot nabë: Mehöti bë gengo sa gagek bayo na timu vu Amag sën vong sa meseyam lo, og rëk medo mala-tumsën degwata los degwata. Su rëk natök jaḱ nyëvewen rë, gaḱ kesuu diiksën ggovek ya genedo mala-tumsën vorot.

²⁵ Log sa nanër vu ham yönon nabë: Buk ti vongin berup, balam-diiksën degengo Anutu Nalu aye, lob buk saga verup ggovek ya. Lob alam sën degengo aye lo, rëk demedo malaj-tumsën.

²⁶ Mala-tumsën degwa neggëp vu Ama yö timu, lom vo niwëëk vu Nalu gemala-tumsën degwa neggëp vu yi ving.

²⁷ Mehönon Nalu yi, om sën Ama ggooin yi raḱ in bë gengo mehönon hir gagek.

²⁸ Ham su gwelëk in gagek sënë. Gaḱ buk vongin berup, lob alam-diiksën pin sën deneggëp bedub lo, rëk degengo aye medekedi jaḱ medenam.

²⁹ Alam sën denevong ngaa nivesa lo, rëk dekededi jaḱ medemedo malaj-tumsën. Galam sën denevong ngaa nipaya lo, rëk dekededi jaḱ nah medenatök jaḱ hir nipaya nyëvewen.

Ngaa Nebë Sënë Tateḱin Yesu Degwa Rëk Su Devong Ving Rë

³⁰ Sa su yoh vu bë gevong ngaa ti noh vu sengo kwag rë. Gaḱ sa nesepa loḱ gagek sën sa nehango vu Amag lo menesesor alam hir gagek raḱ. Lob sa gagek neya niröp in sa su kwag nevo bë sepa doḱ ngo kwag rë, gaḱ sa nesepa loḱ yi sën vong sa meseyam lo kwa.

³¹ Bë sengo tateḱin sa degwa og su yoh vu rë.

³² Rëk mehö ngwë nedo metateḱin sa degwa, lob serak ni bë netateḱin yoh vu.

³³ Wirek ham vong alam deya vu Mehö-neripek-alam Jon in bë degengo yi gagek, lob tateḱin gagek anon vu sir ggovek ya.

³⁴ Rëk mu sa su nesero mehöti in bë doḱ vu sa metateḱin sa degwa rë. Gaḱ sa nanër sënë in bë ham gwërin ham bAnutu geḱo ham nom.

³⁵ Mehö-neripek-alam Jon nebë rangah sën nejëh raḱ nyëg lo, om ham kwamin vesa dus teka in rangah saga.

³⁶ Yönon, Jon tateḱin sa degwa vu ham, rëk mu ngaa böp sën sa nehevong lo tateḱin sa degwa rot bekesuu Jon yi gagek. Sa nehevong huk pin sën Amag vo vu sa in bë sa gevong begovek na lo. Lob huk pin sën sa nehevong lo netato vu mehönon in bë dejak ni nabë Amag vong sa beseyam.

³⁷ Lob Amag sën vong sa beseyam lo, yi yö nër sa degwa rangah. Ham su nengo aye rë, geham su malamin nerak yi rë.

³⁸ Geyi gagek sënë su neggëp loḱ ham ayomin rë. In ham su vong ving mehö sën Anutu vong yi yam lo rë.

³⁹ Ham nesero gagek loḱ Anutu-yi-ḱapiya, in ham kwamin nevo bë mala-tumsën degwa loḱ neggëp beham rëk natök jaḱ bemedo malamin-tumsën degwata. Rëk ḱapiya saga sën tateḱin sa degwa.

⁴⁰ Rëk ham nimin lël geham su neyam vu sa in bë ham medo malamin-tumsën rë.

⁴¹ Sa su yam in bë alam degeḱo sarëg jaḱ rë!

⁴² Rëk serak ham nimin bë ham su ahëmin ving Anutu neggëp ham ayomin rë.

⁴³ Seyam raḱ Amag niwëëk, rëk ham su ḱo sa raḱ rë. Bë mehöti nam jaḱ yö yi niwëëk, og ham rëk gwëḱo yi jaḱ.

⁴⁴ Ham ahëmin neving bë mehönon degeḱo ham arëmin jaḱ, rëk ham su nevingin bë Anutu timu geḱo ham arëmin jaḱ rë, om ham rëk gwevong geving yi nabë va?

⁴⁵ Ham su kwamin bo nabë serëk gevong gagek vu ham vu Amag. Gaḱ mehö sën mëm rëk gevong gagek vu ham lo, og Moses. Yi sën ham kuung bë rëk doḱ vu ham lo!

⁴⁶ Bë ham gwevong geving Moses yi gagek, og rëk ham gwevong geving sa gagek geving. In kevu gagek rak sa.

⁴⁷ Gağ bë ham su gwevong geving ngaa sën Moses kevu lo rë, og ham rëk gwevong geving sa gagek nabë va?”

6

Yesu Vet Alam 5,000

(Mt 14:13-21; Mk 6:30-34; Lk 9:10-17)

¹ Gagek sënë maya, log buk ti lob Yesu ya ngaggee böp Galilea nenga vahi-sën denenër arë ngwë nebë Ngaggee-böp Tiberias* lo.

² Lob alam yu böpata delë ngaa böp sën vong vu alam niraksën lo, lob denetamuin yi.

³ Lob Yesu rak meya kedu beya nedo ving yi hur maluh lo,

⁴ log alam Yuda hir Buk-ggöksën-yi* dus rak.

⁵ Loğ Yesu mala neko loğ nyëg, lob lë bë alam yu böpata verup deneyam vu yi, lob lok tepëk vu Pilip bë, “Hil rëk bago nos vu tena balam sënë dega?” Nër nebë sënë meseggi Pilip,

⁶ gağ yö rak ngaa sën bë gevong lo ni ggovek ya.

⁷ Loğ Pilip nër yah vu yi bë, “Bë hil bago nos jağ monë K200, og sagağ su rëk noh vu sir pin bedega teka teka rë!”

⁸ Rëk yi hur maluh ngwë Andreas, sën Simon Pita ari lo, nër vu yi bë,

⁹ “Hurmahen ti ko brët nemadvahi gegël luu menedo sënë. Rëk mu sagağ su yoh vu alam yu böpata sënë rë!”

¹⁰ Lom Yesu nër bë, “Ham nanër vu sir nabë degeto demedo.” Lob pahup ngahisekë taya menedo, lom to denedo rak, lob sir maluh 5,000.

¹¹ Log Yesu ko nos rak bejom rak in los kwa vesa ya vu Anutu, log vo ggelek sir. Log vong gël luu lo ving nebë saga. Vo vu sir medejom ggelek sir yoh vu kwaj.

¹² Degga ggovek meyoh vu sir, log Yesu nër vu yi hur maluh bë, “Ham ngupin nos vahi sën nahën nedoga. In hil su basap na meris.”

¹³ Lob desupin bedevasu loğ sap nemadluho-bevidek-luu, yiğ degga brët nemadvahi sën meyoh vu sir gevewen nedo.

¹⁴ Alam delë ngaa böp sën vong-ë, lob denër bë, “Yönon rot, mehö-nenër-gagek-rangahsën sën denenër bë rëk nam dob lo yiğ sënë.”

¹⁵ Lob Yesu rak ni bë vingin denajom yi ahon bedeketung yi natu hir mehö-los-bengö, lom yö ti tah yi meyah los kedu.

Yesu Vare Neya Rak Ngaggee Vavunë

(Mt 14:22-33; Mk 6:45-52)

¹⁶ Log sehuksën lob Yesu yi hur maluh deluğ medeya ngaggee nenga

¹⁷ bederağ ya yağ in bë denah Kapernaum. Lob buk loğ in sir geYesu yö nahën nedo kedu,

¹⁸ log sang yam niwëek bengaggee tëë böp.

¹⁹ Log detee yağ meto deya ngaggee vuheng rot, (yoh vu 5 ma 6 kilomita), lom delë Yesu rak nare ngaggee vavunë meverup dus vu yağ, lob deggöneng rot.

²⁰ Rëk Yesu nër ya vu sir bë, “Yiğ sa sën verup agi, om ham su göneng!”

²¹ Lob devongin bë degeko yi jağ na yağ rëk pevis metok ya ngaggee nenga sën bë dena lo.

Alam Desero Yesu

²² Log heng to lob alam yö nahën denedo ngaggee nenga vahi, gederak ni bë su yağ ngahi nedo veseveng rë. Gağ yiğ timu nedo, geYesu su rak ya yağ sënë ving yi hur maluh rë gema. Gağ yi hur maluh meris yö derak ya yağ saga medeya.

²³ Rêk yag la vu nyëg böp Tiberias* deverup monbuk anon medenedo roneknë vu nyëg sën Yesu jom rak nos gedegga lo.

²⁴ Lom delë bë Yesu losho yi hur maluh su denedo rë, lom derak ya yag saga beya desero Yesu vu Kapernaum.

Yesu Yö Nër Yi Bë Nos Mala-tumsën-yi

²⁵ Desero yi meya detok vu yi ggëp ngaggee nenga vahi, lob delok tepëk vu yi bë, “Tatovaha! Geyoh bë tena megeyam-a?”

²⁶ Rêk Yesu nër yah bë, “Sa nanër vu ham yonon rot nabë: Ham su kwamin nevo ngaa böp sën sa hevong lo beham yam nesero sa rë, gak ham wa nos bahëmin pup, om sën ham yam nesero sa.

²⁷ Ham su gwevong huk in nos sën rêk petar agi! Gak ham gwevong huk in nos sën rêk medo degwata geyoh vu bë gevong beham medo malamin-tumsën lo. Mehönon Nalu rêk bo nos sënë vu ham, in Ama Anutu tato yi ggovek ya bevong yi yam.”

²⁸ Lob denër yah vu yi bë, “He gevong nabë va in he gevong Anutu yi huk-a?”

²⁹ Rêk Yesu nër yah vu sir bë, “Anutu yi huk nebë sënë: Ham ayomin na timu vu Mehö sën Anutu vong yam lo.”

³⁰ Lok denër yah bë, “Rêk gwevong ngaa böp va ti mehe galë lok mëm he rêk gevong geving hong-a? Geyoh vu bë rêk gwevong va?”

³¹ He kenumin lo degga mana* ggëp nyëg-yumeris wirek, nebë sën dekevu meneggëp lok Anutu-yi-kapiya lo nebë: Vo nos-yagek-yi vu sir medegga.”

³² Lom Yesu nër vu sir bë, “Sa nanër vu ham yonon rot nabë: Moses su vo nos-yagek-yi vu ham rë, gak mëm Amağ nevong nos-yagek-yi sogek vu ham.

³³ Nos sën Anutu nevong lo, og luk yam vu yagek in bë gevong bemehönon demedo malaj-tumsën.”

³⁴ Rêk denër yah vu yi bë, “Om Mehöböp, gebo nos sënë vu he noh vu buk!”

³⁵ Rêk Yesu nër bë, “Sengo ti nos-mala-tumsën-yi. Mehöti bë nam vu sa, og su rêk nadiikahë gökin nah rë. Log bë mehöti ayo na timu vu sa, og su rêk ayo bev in bël gökin rë.

³⁶ Rêk senër vu ham vorot bë ham nelë sa rêk ham su ayomin neyam timu vu sa rë.

³⁷ Mehönon pin sën Amağ vo sir vu sa lo, og rêk denam vu sa. Lob mehöti bë nam vu sa, og sa su rêk juuk yi rë.

³⁸ In sa su vu yagek meyam in bë ngo sepa kwag rë. Gak seluk yam in bë gevong noh vu Mehö sën vong sa meseyam lo kwa.

³⁹ Lob Mehö sën vong sa meseyam lo kwa nebë sënë bë: Alam sën vong vu sa ggovek lo, saga sa su rêk gevuu sir ti bemala nama rë, gak sengo rêk nanër bedekedi jak nah vu Buk-tamusën.

⁴⁰ Kë! Amağ kwa nebë sënë bë: Alam pin sën degelë Nalu mayoj na timu vu yi lo, og rêk demedo malaj-tumsën degwata. Gesëk nanër bedekedi jak nah vu Buk-tamusën.”

⁴¹ Log nër bë, “Sengo ti nos sën luk yam vu yagek!” Nër bë sënë lob alam Yuda devong ayej vu medenër gagek ngahisekë rak yi.

⁴² Denër bë, “Mehö sënëk mak Yesu sën Yosep nalu yi lo? Behil arak ama lu ata nij. Ma nebë va sën nër bë yi vu yagek meluk yam-ë?”

⁴³ Lom Yesu nër yah vu sir bë, “Ham su nanër gagek ngahisekë vu ham!”

⁴⁴ Mehöti su yoh vu bë nam vu sa meris rë. Gak Amağ sën vong sa meseyam lo, bë geko mehöti nam, og mehö saga rêk nam vu sa. Lob sëk nanër bekedi jak nah vu Buk-tamusën.

⁴⁵ Alam-denenër-gagek-rangahsën dekevu gagek meneggëp lok Anutu-yi-kapiya nebë: Anutu yö rêk tatekin gagek vu sir pin. Lob alam pin sën denengo Amağ yi gagek venuh lo, og rêk denam vu sa.

⁴⁶ Mehöti su lë Amağ rë. Mehö timu sën nedo ving Anutu beyam lo, yik mehö timu saga sën lë Ama.

47 Sa nanër vu ham yönon rot nabë: Bë mehöti ayo nam timu vu sa, og rëk medo mala-tumsën degwata los degwata.

48 Sengo ti nos-mala-tumsën-yi.

49 Wirek ham kenumin lo degga mana* vu nyëg-yumeris medenedo, loḵ dediik.

50 Gaḵ bë mehöti ga nos sën luḵ yam vu yagek agi, og su rëk nadiik rë.

51 Nos-mala-tumsën-yi sën luḵ meyam vu yagek lo, yik sa. Bë mehöti ga nos sënë, og rëk medo mala-tumsën degwata. Nos sën sebo vu yi lo, yik sa reggos. Sëḵ bo vu alam vu dob in demedo malaj-tumsën.”

52 Lob alam Yuda yö yah denër vu sir bë, “Nebë va sën mehö sënë bo yi reggos mehil aḡa-ë?”

53 Loḵ Yesu nër vu sir bë, “Sa nanër vu ham yönon rot nabë: Nabë ham su gwa Mehönon Nalu reggos los nanum yi köḵ rë, og ham su rëk medo malamin-tumsën rë.

54 Alam sën dega sa reggos los denanum sa köḵ lo, og rëk demedo malaj-tumsën degwata los degwata, om sëḵ nanër bedekedi jaḵ nah vu Buk-tamusën.

55 In sa reggos saga og nos soḡek, gesa köḵ saga sën tu bël soḡek.

56 Mehöti bë ga sa reggos los nanum sa köḵ, og rëk medo doḵ sa, gesa medo doḵ yi.

57 Amaḡ sën mala-tumsën degwa lo vong sa beseyam, lob sa nado malag-tumsën raḵ Amaḡ yi niwëëk. Nebë saga, om mehöti bë ga sa, og rëk medo mala-tumsën jaḵ sa nig wëëk.

58 Nos sagi sën luḵ vu yagek meyam. Su nebë nos sën ham kenumin lo degga loḵ dediik lo rë. Gaḵ mehöti bë ga nos sënë, og rëk medo mala-tumsën degwata los degwata.”

59 Yesu nër gaḡek sënë vu sir loḵ dub-supinsën-yi vu Kapernaum.

Gaḡek Mala-tumsën Degwa Yesu

60 Lob yi hur maluh ngahiseḵë denḡo gaḡek sënë, lom denër bë, “Gaḡek sënë su yoh vu rë! Re yoh vu bë rëḵ jaḵ degwa ni?”

61 Rëḵ Yesu raḵ ni bë yi hur maluh denër gaḡek ngahiseḵë raḵ gaḡek sënë, lom nër vu sir bë, “Gaḡek sënë vong beham ahëmin sengën-a?”

62 Om nabë ham gwelë Mehönon Nalu jaḵ menah nyëḡ sën nedo wirek meyam lo, og ham rëḵ nanër nabë va?

63 Anon Vabuung yö ti nevong bemehönon denedo malaj-tumsën. Hil navid su yoh vu bë doḵ vu hil rë, gaḵ gaḡek sën senër vu ham gwëbeng agi, og yoh vu bë doḵ vu ham anomin begevong beham medo malamin-tumsën.

64 Rëḵ ham la su devong ving rë.” Alam sën su devong ving rë lo, og Yesu yö raḵ nij mugin. Gerak mehö sën rëḵ nanër yi rangah vu alam-begö-yi lo ni ving.

65 Lob nër ggökin bë, “Ham la su devong ving sa gaḡek rë, om yik raḵ degwa saga sën senër vu ham nebë: Bë Amaḡ su geḵo mehöti nam rë, og su yoh vu bë yö rëḵ nam vu sa rë.”

66 Denḡo Yesu yi gaḡek saga, lob yi hur maluh vahi devuu yi gedeyah medeya, gesu deneya ving yi ggökin rë.

67 Lom Yesu loḵ tepëḵ vu sir nemadluho-bevidek-luu bë, “Maḵ ham rëḵ kwehe ham in sa nabë saga geving mena?”

68 Loḵ Simon Pita nër yah vu yi bë, “Mehöböp, rëḵ he na vu re? Ma. Hong timu gaḡek mala-tumsën degwa hong!”

69 Behe ayomin yöḵ timu vu hong ggovek ya, behe raḵ nim bë Anutu yi Mehö Vabuung hong!”

70 Lob Yesu nër gaḡek yah vu sir bë, “Sehooïn ham nemadluho-bevidek-luu raḵ, rëḵ ham tik memö!”

71 Nër nebë saga raḵ Yudas sën Simon Iskariot nalu. Hur maluh nemadluho-bevidek-luu hir ti yi sën rëḵ nanër Yesu rangah medengis yi nadiik lo.

7

Yesu Ari Lo Su Devong Ving Yi Rë

¹ Sënë ggovek log Yesu tah yi meyah nedo distrik Galilea. Gesu ya neko loḵ distrik Yudea rë, in alam Yuda denevongin bë dengis yi menadiik.

² Lob alam Yuda hir buk vabuung ngwë sën denenër bë Buk-vabuung-numeng-yi lo dus rak, (in wirek kenuj lo delev numeng mahen mahen medeggëp loḵ vu nyëg-yumeris, om sën denetahu bedeneseпа loḵ yoh vu ta).

³ Lob ari lo denër vu yi bë, “Gwevuu nyëg sënë gegena Yudea in hong hur maluh degelë hong huk sën genevong lo.

⁴ Bë mehöti kwa bo nabë gevong bengö jak, og su nevun yi huk meneggëp vunsën rë. Genevong ngaa nebë sënë, om gena getato hong vu mehönon pin medegelë hong.”

⁵ Ari lo sën su denevong ving yi bë Anutu nalu rë, om sën denër nebë sënë.

⁶ Lob Yesu nër yah vu sir bë, “Sa buk yö nahën! Gaḵ buk pin sënëḵ ham ngo ham buk.

⁷ Alam sën deneseпа loḵ aggata dob yi lo su deyoh vu bë degelë ham paya rë. Gaḵ denelë sa paya in sa nanër hir ngaa nipaya sën denevong lo rangah.

⁸ Ham ngo na gwelë buk vabuung saga! Gaḵ saḵ su rëḵ na doḵ buk vabuung sënë rë in sa buk yö nahën.”

⁹ Nër bë sënë vu sir genedo Galilea.

Yesu Ya Melë Buk-vabuung-numeng-yi

¹⁰ Loḵ ari lo demugin meya denelë buk vabuung geyö ti rëḵ tamuın sir meraḵ meya. Su ya rangah rë, gaḵ vun yi meya.

¹¹ Rëḵ alam Yuda desero yi loḵ buk vabuung saga bedenër bë, “Mehö sënë lo nedo tena?”

¹² Lob alam depatereng medenër gägek ngahiseḵë rak yi. Vahi denenër bë, “Yi mehö nivesa!” Gevahi denenër bë, “Ma! Nekuungin alam!”

¹³ Rëḵ deneggöneng in hir ggev, om sir ti su nër gägek rak yi ya rangah rë.

¹⁴ Denelë buk vabuung saga beyi buk vahi ggovek ya meya verup vuheng atov, lom Yesu ya verup meluḵ ya dub-vabuung-böp katum ayo metateḵin gägek vu alam.

¹⁵ Lom alam Yuda deranga nemaj gedenër bë, “Maḵ re rëḵ tahu mehö sënë loḵ gägek sënë om sën nenër-ë? Mehöti su tateḵin vu yi rë!”

¹⁶ Rëḵ Yesu nër yah bë, “Gägek sën senër vu ham lo, saga su sengo ti sa ngaa rë. Gaḵ Anutu sën nevong sa meseyam lo yi ngaa.

¹⁷ Genabë mehöti ahë geving nabë gevong Anutu yi gägek banon jak, og rëḵ jak gägek sën sa nanër agi degwa ni nabë neyam vu Anutu, ma, sengo nanër yoh vu kwag.

¹⁸ Mehöti bë nanër gägek noh vu yö kwa, og sagraḵ nevongin bë yö geḵo arë jak mu. Gaḵ mehöti bë geḵo mehö sën vong yi meyam lo arë jak, og mehö saga rëḵ nanër gägek los anon gesu gekuung jak rë.

¹⁹ Wirek Moses vong horek vu ham, rëḵ ham ti su nesepa loḵ yi horek saga rë. Ma ham bë ngis sa nadiik in degwa va?”

²⁰ Rëḵ alam saga denër yah vu bë, “Memö nipaya ti negwang ya ayom! Re bë ngis hong nadiik-a?”

²¹ Rëḵ Yesu nër yah bë, “Sa hevong ngaa böp ti lob ham pin kwamin ya ngahi.

²² Moses vo gägek vu ham bë ham gwerah* navimin. Yönon, rëḵ mu gägek sënë su verup nyëdahis vu Moses rë, gaḵ yö verup wirek vu ham doḵahë lo. Rëḵ ham nerah* nalumin navij loḵ Buk-sewahsën-yi*.

²³ Ham nerah* hurmahen navij loḵ Buk-sewahsën-yi* in bë ham su kweyëh Moses yi horek. Loḵ nebë va sën ham ahëmin sengën vu sa in sën sa hevong bemehöti nivesa rak los dahis loḵ Buk-sewahsën-yi*-ë?

²⁴ Ham su nanër gagek jeggin jeggin jak alam, gak ham jak degwa ni meseggi rë lok mëm ham nanër sir niröp.”

Denër Bë Maq Mehö Sënëk Yi Mehö Sën Anutu Ggoin Rak In Bë Geço Hil Nah

²⁵ Log alam Yerusalem la denër kwaj luu luu bë, “Maq yik mehö sën denesero yi in bë dengis yi menadiik lo saga?”

²⁶ Ham lë! Nare rangah menenër gagek rëk su denenër gagek ti rak yi rë! In maq alam ggev derak ni bë yi Kerisi* yönon ma va?

²⁷ Rëk mu hil arak mehö sënë yi nyëg ni, gak bë Kerisi* berup, og hil su rëk ajak yi nyëg ni rë!”

²⁸ Lob Yesu nedo dub-vabuung-böp katum ayo metatekin gagek vu alam, genër rangah bë, “Ham rak sa nig, beham rak sa nyëg ni! Rëk sa su yam yoh vu sengo kwag rë. Gak mehö sën vong sa meseyam lo, og gagek anon pin degwa yi, rëk ham su rak ni rë.

²⁹ Gak sak serak ni. In sa nado ving yi bevong sa meseyam.”

³⁰ Nebë saga lob sir bë denaduu yi na karabus, rëk su dejom yi ahon rë in yi buk yö nahën.

³¹ Alam ngahisekë ayoj ya timu vu yi medenër bë, “Mesia sën bë rëk nam lo maq yik yi sënë! Gak mehö ngwë su yoh vu bë rëk berup megevong ngaa böp böp kesuu ngaa sën mehö agi nevong-ë rë.”

Devong Ahëvavu Deya In Bë Denaduu Yesu

³² Alam Parisai* dengo alam denenër gagek aggagga nebë sënë rak Yesu, lom losho alam-deneko-seriveng hir ggev lo devong ahëvavu la deya in bë denaduu na karabus.

³³ Lob Yesu nër bë, “Yik sa medo buk dus teka geving ham, log sëk nah mena vu yi sën vong sa meseyam lo.

³⁴ Ham rëk sero sa, rëk ham su rëk natök jak sa rë. Lob ham su yoh vu bë na nyëg sën sena medo lo rë.”

³⁵ Lob alam Yuda yö denër vu sir bë, “Rëk na tena gehil su ayoh vu bë rëk natök vu yi rë? Maq rëk na vu hil alam vu alam Grik hir nyëg betahu alam Grik-a?”

³⁶ Om sën nër bë, ‘Ham rëk sero sa, rëk ham su rëk natök vu sa rë’—ë? Log nër ving bë, ‘Ham su yoh vu bë rëk na nyëg sën sena medo lo rë’. Ma maq gagek sënë degwa nebë va?”

Bël Mala-tumsën-yi

³⁷ Dus rak bë Buk-vabuung saga yi buk govek na, lob yi buk böpata sën deneseggi hus lo verup, lob Yesu kedi nare getahi bë, “Bë mehöti ayo bev in bël, og nam nanum vu sa!

³⁸ Saga yoh vu sën dekevu meneggëp loq Anutu-yi-kapiya lo nebë: Bël-mala-tumsën-yi rëk benguv dok mehöti sën ayo nam timu vu sa lo ayo rot megeto mena.”

³⁹ Nër rak Anon Vabuung sën bë rëk bo vu alam sën ayoj na timu vu yi lo. In vu buk saga Anon Vabuung su yam rë, in Anutu nahën gesu ko Yesu rak yah vu yi rë.

Alam Denesap Sir Rak Mesia Ggökin

⁴⁰ Alam la dengo gagek saga, lob denër bë, “Maq mehö sënë, yi Mehö-nenër-gagek-rangahsën ti sën hil nehegin-ë lo yönon.”

⁴¹ Gesir vahi denenër ngwë nebë, “Yi Mehö sën Anutu ggoin rak in bë geço hil nah lo.” Loq vahi denenër bë, “Mu maq Kerisi* su rëk berup gëp Galilea rë!

⁴² In dekevu gagek rak Kerisi* meneggëp loq Anutu-yi-kapiya bë Davit* yi mewis, om yö rëk berup gëp nyëg Betlehem sën Davit yi nyëg lo.”

⁴³ Nebë saga lob alam devasuh sir ya yu luu in Yesu.

⁴⁴ Vahi bë degeço yi na karabus, rëk ti su jom yi ahon rë.

Alam Yuda Hir Ggev Su Devong Ving Yesu Rë

⁴⁵ Nebë saga lob ahëvavu deyah medeya vu alam-deneko-seriveng hir ggev losho alam Parisai* ggökin. Lob alam Parisai* delok tepëk vu sir bë, “Ham su ko yi yam rë in va?”

⁴⁶ Rêk ahêvavu denêr yah bê, “Mehöti su nenêr gagek nebê sên mehö agi nenêr-ê wirek rë!”

⁴⁷ Loğ alam Parisai* denêr yah vu sir nebê, “Kuungin ham ving-a?”

⁴⁸ Mağ ham lê bê he ggev los Parisai* ti ayo ya timu vu yi? Ma!

⁴⁹ Rêk alam meris sênê desepa loğ yi in su derak horek ni rë, om Anutu rêk gevong bemalaj nama.”

⁵⁰ Loğ sir ti sên Nikodemus, sên wirek ya vu Yesu buk lo, nêr vu sir bê,

⁵¹ “Mağ hil horek nêr bê hil gevong gagek vu mehöti meris mu? Ma! Hil gango yi gagek namugin, behil ajağ ngaa sên vong lo ni nivesa rë, loğ mêm.”

⁵² Rêk denêr gagek yah vu yi bê, “Mağ hong Galilea ti ving-a? Bê genatevin Anutu-yi-ğapiya nivesa, og rêk gejağ ni nabê alam-denênêr-ğagek-rangahsên ti su rêk berup gëp distrik Galilea rë.”

⁵³ Log deketêkin sir medeyah medeya bej.

8

Avêh Sên Nevong Baggëb

¹ [Log Yesu yah meya Kedu Kele-oliv.

² Log kedi monbuk anon meyah dub-vabuung-böp katum ayo ggökin. Lob alam pin deya vu yi, lom to nedo getatekin gagek vu sir.

³ Lob alam-horek-yi los alam Parisai* delê bê avêh ti vong baggëb, lom deko medevarah ya alam pin malaj

⁴ gedenêr vu Yesu bê, “Tatovaha! Avêh sênê vong baggëb lom alam detok vu yi.

⁵ Moses vo horek vu hil bê hil tengwa avêh nabê sênê jağ gelong menadiik. Ma hong og rêk genanêr nabê va?”

⁶ Denêr bê saga in bê deseggi yi, bedenatok vu gagek ti berup avi bedegevong gagek vu yi. Rêk Yesu dudek bemedo neseröo dob rak nema deggis.

⁷ Delok tepêk pangsen rot, lob mêm vër yu rak benêr vu sir bê, “Bê ham ti su nevong ngaa nipaya rë, og mêm namugin betengwa avêh sênê jağ gelong ti.”

⁸ Log dudek yah bemedo neseröo dob ggökin.

⁹ Dengo nebê sênê, lom sir ti ti to medo deneya dobnê vër vër. Alam ggev to deya mugin, log sir vahi detamu. Devuu Yesu geyö ti nedo gavêh nahên nare loğ mala.

¹⁰ Lob Yesu vër mala rak benêr vu avêh bê, “Avêh, sir tena? Mağ mehöti su vongin bê ngis hong rë?”

¹¹ Rêk bê, “Mehöböp, ma-o!” Lob Yesu nêr bê, “Sa ving, sa su hevongin bê ngis hong rë. Om gena, gesu gwevong ngaa nipaya gökin nah!”]

Yesu Tu Dob Yi Rangah

¹² Lob Yesu nêr vu sir ggökin yah bê, “Sa og setu dob yi rangah. Mehöti bê tamuin sa, og su rêk ketul dok in aggata rë, gağ rêk nama. In rangah rêk geli yi mena medo mala-tumsên.”

¹³ Nebê saga lob alam Parisai* denêr yah vu yi bê, “Ngo genetatekin hong degwa, om hong gagek saga su anon rë.”

¹⁴ Loğ Yesu nêr yah vu sir bê, “Yönon, sengo netatekin sa degwa. Rêk sa gagek saga yönon, in serak nyëg sên sa nado meseyam gesëk nah lo ni. Rêk ham dugin sa nyëg sên sa nado meseyam gesëk nah mena medo lo.

¹⁵ Ham ngo nevo nyëvewen loğ yah vu mehönon yoh vu ham alam-dob-yi ngo kwamin, rêk sa, og sa su navo nyëvewen loğ yah vu mehöti rë.

¹⁶ Gağ nabê sa gevong nyëvewen vu mehöti, og sëk gevong noh vu, in su sengo ti rë. Gağ Mehö sên vong sa meseyam lo nelok vu sa, om sëk gevong niröp.

¹⁷ Yönon, ham horek ti neggëp nebê sênê: Bê mehö luu denanêr gagek gëp ti, og luho hir gagek saga yönon.

18 Log yik sa, og sengo netatekin sa degwa rangah, gAmag sën vong sa meseyam lo netatekin sa degwa rangah ving.”

19 Nër nebë saga lob delok tepëk in bë, “Amam tena?” Loḵ Yesu nër yah bë, “Ham su rak sa nig rë, geham su rak Amag ni rë. Bë ham jak sa nig, og ham rëḵ jak Amag ni geving.”

20 Netatekin gagek sënë vu alam loḵ dub-vabuung-böp katum ayo, genenër vu sir lok dub ayo ti sën monë ben lo rëḵ mehöti su jom yi ahon rë, in yi buk yö nahën.

Yesu Nër Bë, “Ham Su Rëḵ Na Nyëḡ Sën Sëḵ Na Lo Rë”

21 Log Yesu nër yah vu sir ggökin bë, “Sëḵ na geham rëḵ sero sa, rëḵ nama beham nadiik los ham nipaya. Geham su yoh vu bë rëḵ nöḵ nyëḡ sën sena-ë rë.”

22 Lob alam Yuda denër bë, “Nër bë hil su ayoh vu bë rëḵ ana nyëḡ sën na lo rë! Mak nër sënë in bë yö rëḵ ngis yi menadiik-a?”

23 Loḵ nër yah vu sir bë, “Ham vu dob sënë, gesa vu vavunë. Om ham nesepa loḵ aggata-dob-yi, gaḵ saḵ su nesepa loḵ aggata-dob-yi rë.

24 Om sën senër vu ham ggovek bë ham rëḵ nadiik los ham nipaya. Bë ham su gwevong geving nabë sa Mehö sënë lo rë, og ham ngaa nipaya rëḵ gëp vu ham, beham nadiik los.”

25 Lom delok tepëk yah vu yi bë, “Hong re?” Loḵ Yesu tatekin yah vu sir bë, “Yik sa Mehö lo sënë, nebë sën sa nanër vu ham wirek wirek lo.

26 Sa gagek ngahiseḵë nahën neggëp besa bë nanër jak ham beseggi ham. Rëḵ Mehö sën vong sa meseyam lo yi Mehö gagek anon degwa, om gagek pin sën sa nehangö vu yi lo, yik sën sa nanër vu alam pin vu dob.”

27 Nenër Ama Anutu vu sir rëḵ su derak ni rë.

28 Log Yesu nër vu sir ggökin bë, “Nahub rëḵ ham ngis Mehönon Nalu jak kelepeḵo*, lob mëm ham rëḵ jak ni dok buk saga nabë yik sa Mehö lo sënë. Lob ham rëḵ jak ni nabë sa su nehevong ngaa ti yoh vu sengo kwag rë. Gaḵ sa nanër gagek yoh vu sën Amag tato vu sa lo. Log Mehö sën vong sa meseyam lo nelok vu sa.

29 Su nevu sa besengo ti nado rë. In sa nehevong ngaa sën ahë neving lo yoh vu buk pin.”

30 Nër nebë sënë lob alam ngahiseḵë ayoj ya timu vu yi.

Yesu Nër Bë Gagek Anon Rëḵ Gevong Behil Medo Malad-Tumsën

31 Lob Yesu nër vu alam Yuda sën ayoj neya timu vu yi ggovek lo bë, “Bë ham medo dok sa gagek, og ham rëḵ natu sa alam yönon,

32 beham rëḵ jak gagek anon ni, lob gagek anon saga rëḵ geḵo ham vër.”

33 Loḵ denër yah vu yi bë, “Abraham yi mewis he, om he su nado loḵ mehö ngwë nema benehevong huk karabus vu yi rë! Rëḵ nebë va sën genër bë hong gagek rëḵ geḵo he vër-ë?”

34 Loḵ mëm Yesu tatekin yi gagek vu sir bë, “Sa nanër vu ham yönon rot nabë: Alam pin sën denevong ngaa nipaya lo, og denedo loḵ ngaa nipaya, bengaa nipaya negin sir.

35 Alam sën denedo loḵ mehö ngwë nema menegin sir lo, og su rëḵ demedo degwata geving yi rë. Gaḵ yi yö nalu og mëm rëḵ medo dok yi beggang degwata geving yi.

36 Om Nalu bë geḵo ham vër in ngaa nipaya, og rëḵ geḵo ham vër yönon, beham medo nivesa anon.

37 Serak ni bë Abraham yi mewis ham! Rëḵ sa gagek su nedo loḵ ham ayomin rë, om sën ham bë ngis sa mesa nadiik.

38 Sa nanër gagek rak ngaa sën Amag tato vu sa ggovek lo, rëḵ ham nesepa loḵ ngaa sën ham amamin netato vu ham lo!”

Yesu Nër Alam Yuda Bë Satan Nalu Sir

39 Lom denër yah bë, “He degwa vu Abraham!” Rëḵ Yesu nër vu sir bë, “Bë ham degwa vu Abraham yönon, og ham rëḵ gwevong ngaa nabë sën Abraham nevong lo.

⁴⁰ Senër gagek anon pin sën sa hango vu Anutu lo vu ham, lom ham bë ngis sa mesa nadiik, rëk Abraham su vong nebë sënë rë.

⁴¹ Gaḵ ham ngo nesepa loḵ amamin vaha!” Loḵ denër yah bë, “He atamin su deḵo he duum rë! He amamin Anutu timu.”

⁴² Rëk Yesu nër yah bë, “Bë ham amamin Anutu yönon, og rëk ham ahëmin geving sa, in sa nado ving Anutu besën seyam. Sa su yam yoh vu sengo kwaḡ rë, gaḵ Anutu vong sa meseyam.

⁴³ Ma nebë va sën ham su raḵ sa gagek degwa ni rë-ë? Sënë degwa nebë ham ayomin nilëlin sa gagek.

⁴⁴ Ham amamin Satan genalu ham, om ham nimin wëek pangsen bë ham sepa doḵ amamin kwa. Vu muginsën yi mehö begö degwa menesis alam medenediik. Rot begwëbeng. Gesu nesepa loḵ gagek anon rë, in gagek anon su neggëp vu yi rë. Bë nanër gagek ti, og rëk nanër gagek kuungsën, in yö yi ngaa nebë saga. Yi mehö gagek kuungsën, lob gagek kuungsën ala los degwa yi.

⁴⁵ Gaḵ sak nanër gagek anon mu, om sën ham su nevang ving sa rë.

⁴⁶ Ham ti tena yoh vu bë rëk natöḵ vu ngaa nipaya ti gegëp vu sa? Ma! Sa nanër gagek anon mu, rëk nebë va sën ham su nevang ving rë-ë?

⁴⁷ Anutu nalu lo, og denebë nengaj vu Anutu yi gagek. Gaḵ su Anutu nalu ham rë, om sën ham su nebë nengamin vu yi gagek rë.”

Gagek Raḵ Yesu Lu Abraham

⁴⁸ Lob alam Yuda denër yah vu yi bë, “He raḵ nim bë hong Samaria* ti, rëk memö nipaya ti gwang ya ayom. Sagaḵ yönon!”

⁴⁹ Rëk Yesu nër yah bë, “Su memö nipaya gwang yam sayog rë. Gaḵ sa nehako Amag raḵ, rëk ham nedahun sa.

⁵⁰ Sa su nehevongin bë gaḵo arëḡ jaḵ rë. Gaḵ Mehöti nedo beyö rëk kwa bo meseggi sa gagek begeḵo sarëḡ jaḵ.

⁵¹ Sa nanër vu ham yönon rot nabë: Bë mehöti sepa doḵ sa gagek, og su rëk mala nama na veröḵ yi rë.”

⁵² Lob alam Yuda denër bë, “Gwëbeng he raḵ ni ggovek ya bë memö nipaya ti gwang ya ayom meneloḵ vu hong. Abraham diik ggovek, galam-denenër-gagek-rangahsën dediik bemaya, loḵ genër bë, ‘Bë mehöti sepa doḵ sa gagek, og su rëk mala nama na veröḵ yi rë.’

⁵³ In gekuung bë kwesuu hil dobahë Abraham sën diik wirek lo? Gekwesuu alam-denenër-gagek-rangahsën sën dediik wirek lo ving-a? Log bë gweḵo hong jaḵ megenatu re?”

⁵⁴ Lob Yesu nër yah bë, “Bë sengo gaḵo arëḡ jaḵ, og serëḵ natu ngaa meris. Rëk Amag neḵo sarëḡ raḵ, Mehö sën ham nër bë ham amamin yi lo.

⁵⁵ Rëk ma geham su raḵ ni rë. Gaḵ sa, og seraḵ ni. Bë sa nanër nabë sa dugin yi, og rëk sa mehö gagek kuungsën nabë ham. Rëk seraḵ ni ggovek ya besa nesepa loḵ yi gagek nivesa rot.

⁵⁶ Ham dobahë Abraham sën kwa vesa anon rot in bë gelë sa huk sënë, lob lë ggovek ya, lob ayo nivesa rot.”

⁵⁷ Lob alam Yuda denër bë, “Su hong ta mehödahis luu menemadluho rë geyö nahën, log maḵ gelë Abraham-a?”

⁵⁸ Rëk Yesu nër yah vu sir bë, “Sa nanër vu ham yönon rot nabë: Vu muginsën gaḵ Abraham su nedo rë, vu buk saga sa nado.”

⁵⁹ Dengo gagek saga lom deḵo gelöng raḵ in bë detengwa yi menadiik, rëk Yesu vun yi loḵ alam ggëp dub ayo, beto meyah dobnë.

9

Gagek Raḵ Mehö Mala Kenod

¹ Yesu tetuu aggata meya, loḵ tōḵ raḵ mehō mala ḵenod ti. Yiḵ yō mala ḵenod loḵ buk sēn ata ḵo yi lo.

² Lob Yesu yi hur maluh deloḵ tepēḵ in yi bē, “Tatovaha! Re vongŋŋaa nipaya lom sēn ata ḵo yi to los mala ḵenod-a? Degwa neggēp vu mehō sēnē yō yi ŋŋaa nipaya, ma vu ama lu ata hir ŋŋaa nipaya?”

³ Lob Yesu nēr yah vu sir bē, “Degwa su neggēp vu mehō sēnē yi ŋŋaa nipaya ma, vu ama lu ata hir ŋŋaa nipaya rē! Gaḵ ŋŋaa sēnē yō raḵ yi in bē Anutu yi niwēēk natōḵ nam rangah.

⁴ Gwēbeng hes yō nahēn netum, gehil gevong Mehō sēn vong sa meseyam lo yi huk. In rēḵ buk doḵ in hil, lob mehōti su yoh vu bē rēḵ gevong huk rē.

⁵ Buk sēn sa nado dob agi, og setu dob sēnē yi Rangah.”

⁶ Yesu nēr nebē sēnē log pesuv nyē ḵos loḵ dob, log sarōmin los, gejegwi loḵ mehō mala ḵenod mala gahis,

⁷ log nēr vu yi bē, “Gena gejipek duḵ ŋŋaggee Siloam!” (Arē sēnē degwa nebē ‘Vong ya’). Lom ya meripek luḵ, lob mala tum, log yom.

⁸ Lob yi alam begganē ving alam sēn denelē yi wirek loḵ buk sēn neketag monē lu ŋŋaa vu alam lo delē medeloḵ tepēḵ bē, “Maḵ yiḵ mehō sēn medo neketag alam in monē lu ŋŋaa wirek lo sēnē?”

⁹ Lom la deyogek bē, “Ēē-ē! Yiḵ mehō lo sēnē!” Log la denenēr bē, “Oo sagak mehō ngwē, rēḵ ni nebē mehō saga!” Rēḵ mehō sēnē yi yō nēr raḵ avi bē, “Yiḵ sa lo sēnē!”

¹⁰ Lom deloḵ tepēḵ yah vu yi bē, “Rēḵ malam nivesa raḵ nebē va?”

¹¹ Loḵ nēr yah bē, “Mehō sēn denenēr arē nebē Yesu lo sarōmin dob ving nyē ḵos gejegwi loḵ sa malag, log nēr vu sa bē, ‘Gena gejipek duḵ ŋŋaggee Siloam!’ Lom seya meripek luḵ, lob sa malag nivesa raḵ besa halē nyēg.”

¹² Lob denēr vu yi bē, “Mehō saga nedo tena?” Rēḵ nēr yah bē, “Sa dugin!”

¹³ Lob deḵo mehō sēn mala ḵenod wirek lo, bedeya vu alam Parisai*.

¹⁴ In Yesu sarōmin dob los nyē ḵos sēnē betateḵin mehō sēnē mala loḵ Buk-sewahsēn-yi* ti.

¹⁵ Lom mēm Parisai* deloḵ tepēḵ in mehō saga ggōkin bē, “Malam nivesa raḵ nebē va?” Loḵ nēr yah vu sir bē, “Mehō saga jegwi dob rumengsēn loḵ sa malag, log seripek, lob sa malag tum.”

¹⁶ Lob Parisai* la denēr bē, “Mehō saga keyēh horek Buk-sewahsēn-yi*, om maḵ Anutu su vong yi yam rē.” Rēḵ la denēr bē, “Bē mehō nipaya ti, og su yoh vu bē rēḵ gevongŋŋaa bōp nabē sēnē rē!” Lob devasuh sir ya yu luu.

¹⁷ Lom denēr yah vu mehō mala ḵenod bē, “Mehō sēn vong malam nivesa raḵ lo, rēḵ genanēr yi nabē va?” Loḵ nēr yah bē, “Yi mehō-nenēr-gāgek-rangahsēn ti!”

¹⁸ Wirek mehō sēnē mala ḵenod, rēḵ gwēbeng mala netum, rēḵ alam Yuda su devong ving sēnē rē.

¹⁹ Lob detahi mehō mala ḵenod sēnē ama lu ata yam, bedeloḵ tepēḵ in luho bē, “Maḵ melu nalumin sēnē sēn melu nēr bē ata ḵo yi to los mala ḵenod lo? Rēḵ nebē va sēn gwēbeng nelē nyēg-ē?”

²⁰ Lom ama lu ata denēr yah bē, “Alu arāḵ ni bē alu nalumin sēnē, balu arāḵ ni bē ata ḵo yi to los mala ḵenod.

²¹ Rēḵ alu su arāḵ ni bē mala netum nebē va rē! Galu dugin mehō sēn tateḵin mala lo. Om ham ŋgo doḵ tepēḵ vu yi rē. Yi bōp raḵ ggovek ya, om yō nanēr yi gāgek!”

²² Ama lu ata deggōneng in alam Yuda lom denēr nebē sēnē. In alam Yuda hir ggev denēr gāgek venuh bē: Bē mehōti nanēr Yesu nabē yi Mesia, og rēḵ degetii yi na in dub-supinsēn-yi.

²³ Yiḵ raḵ degwa sēnē sēn ama lu ata denēr bē, “Yi bōp raḵ ggovek ya, om ham ŋgo doḵ tepēḵ vu yi.”

²⁴ Lob detahi mehö sën mala kenod lo beron ngwë ggökin bedenër vu yi bë, “Genanër gagek sënë gëp Anutu mala nabë genenër yönon! In he og he rak ni bë yi mehö nipaya.”

²⁵ Lob nër yah vu sir bë, “Mağ yi mehö nipaya ma ma? Sa dugin. Gağ yik serak ngaa timu ni. Wirek sa malag kenod, rëk gwëbeng sa malag netum.”

²⁶ Loğ delok tepëk yah bë, “Vong nebë va vu hong-a? Tatekin malam nebë va?”

²⁷ Rëk nër yah vu sir bë, “Senër vu ham ggovek, ma ham su ngo rë? Ma nebë va sën ham bë gwengo nah gökin-ë? Mağ ham bë natu yi hur maluh geving-a?”

²⁸ Lom deggoo yi medenër bë, “Yik yi hur maluh hong saga! Gağ he, og Moses yi hur maluh he!”

²⁹ He rak ni ggovek ya bë Anutu vengwëng ving Moses, gağ mağ mehö saga yam vu tena? He dugin yi degwa.”

³⁰ Lom mehö sënë nër yah vu sir bë, “Alam-e! Ngaa sënë yö agga ti! Ham su rak degwa ni rë, rëk vong besa malag netum!”

³¹ Hil arak ni bë Anutu su nengo alam nijpaya hir gagek rë, gağ bë mehöti geğo Anutu arë jak los sepa dok yi gagek lo, og mëm Anutu rëk gengo aye.

³² Vu buk muginsën sën Anutu tung yagek los dob lo rot beyam tök gwëbeng, og su denër bë mehöti ata ço yi to los mala kenod rëk mehö ngwë tatekin mala rë.

³³ Bë Anutu su gevong mehö sënë nam rë, og su yoh vu bë rëk gevong ngaa nabë sënë rë.”

³⁴ Rëk denër yah vu yi bë, “Atam avëh nipaya meko hong los ngaa nipaya, lob gerig los ngaa nipaya, loğ bë getatekin gagek vu he?” Denër bë sënë gedetii vu dub ayo meto meyah dobnë.

Yesu Nër Gagek Peggirinsën Rak Alam Malaj Kenod

³⁵ Yesu ngo bë deruuk mehö sënë, lob sero menër vu bë, “Ayom neya timu vu Mehönon Nalu, ma ma?”

³⁶ Loğ nër yah bë, “O mehö böp, Mehönon Nalu sënëk re? Genanër tato vu sa rë, lok mëm sëk ayog na timu vu yi.”

³⁷ Lom Yesu nër vu yi bë, “Gelë yi ggovek ya, mehö sënë sën gwëbeng yik nevengwëng ving hong-ë!”

³⁸ Lob mehö sënë nër bë, “Mehöböp, sayog neyök timu vu hong!” Log yun lus vu Yesu.

³⁹ Lob Yesu nër bë, “Seyam dob sënë in mehönon hir gagek natök rangah. Alam malaj kenod rëk malaj natum, galam sën denekuung bë malaj netum lo, og malaj kenod dok.”

⁴⁰ Lob Parisai* la denedo medengo yi gagek sënë, lob delok tepëk vu yi bë, “Mağ he malamin kenod ving-a?”

⁴¹ Rëk Yesu nër yah vu sir bë, “Bë ham malamin kenod, og ham ngaa nipaya su rëk gëp vu ham rë. Rëk ham nenër bë ham malamin netum, om ham ngaa nipaya nahën neggëp vu ham!”

10

Yesu Nër Gagek Peggirinsën Rak Tete-sipsip-yi

¹ “Sa nanër vu ham yönon rot nabë mehöti sën su neyoh ya sipsip hir tete avi rë genepesöng ggök tete yu meneluk ya lo, og yi mehö-hodek-ata los begö-yi.

² Gağ mehö sën neyoh ya tete avi lo, og sipsip alaj yi.

³ Mehö sën negin tete avi lo, og netahinin tete avi in bë sipsip alaj dok na geğo sir. Nelem yi sipsip lo arëj ti ti, geyi sipsip denengo aye medeneyam beneço sir to deneya dobnë.

⁴ Neço yi sipsip meto deneya dobnë ggovek, log nemugin geyi sipsip lo denetamuin yi, in denerak aye ni.

⁵ Su rëk desepa mehö ngwë rë. Gağ rëk debeya in mehö ngwë in su derak ayej ni rë.”

⁶ Yesu nër gagek peggirinsën sënë vu sir, rëk su derak degwa ni rë.

Yesu Tu Sipsip Alaj

⁷ Nebë saga lom Yesu nër yah ggökin bë, “Sa nanër vu ham yönon rot nabë sengo ti tu sipsip hir tete avi.

⁸ Alam pin sën demugin meyam denër bë Anutu vong sir yam lo, og sir alam-hodek-ata los begö-yi. Rëk sipsip su dengo ayej rë.

⁹ Gaḵ sengo ti tu tete avi. Bë mehöti nam vu sa in bë doḵ na tete ayo, og rëk medo nivesa, lob doḵ na tete ayo gegeto mena mega nos benah genom noh vu buk pin.

¹⁰ Mehö-hodek-ata su neyam in ngaa ngwë rë. Gaḵ neyam in bë godek sipsip gengis sir nadiik megevong rii jaḵ sir. Gaḵ sa, og seyam in bë demedo malaj-tumsën medemedo los kwaj vesa.

¹¹ Sipsip alaj nivesa sa. Sipsip alaj nivesa, og nediik in doḵ vu yi sipsip lo. Gaḵ hur sën denebago yi lo, og su negin sipsip nivesa rë.

¹² In su sipsip alaj yi sogek rë, om nelë bë anöö bemën neyam, og nevu sipsip geneveya meneya, ganöö bemën negga sipsip genetii sir ya denepalët lok.

¹³ In mehö sënë nevang huk in bagosën mu gesu kwa nevo sipsip lo rë.

¹⁴ Gaḵ sa, og sa sipsip alaj nivesa. Sa naraḵ sa sipsip lo nij, gesa sipsip lo deneraḵ sa nig,

¹⁵ nebë sën Amag raḵ sa nig geseraḵ Amag ni. Om sa nadiik in sedoḵ vu sipsip lo.

¹⁶ Log sa sipsip vahi denedo ving, rëk su denedo dob Yudea sënë rë. Om sëḵ gaḵo sir saga geving lom degengo sayeg medesepa doḵ. Lob rëk sipsip pin denatu yu timu, galaj timu.

¹⁷ Amag ahë neving sa in sëḵ nadiik in sir. Sëḵ nadiik gesëḵ vesag doḵ nah gökin.

¹⁸ Nabë sa su ngoḱekin nabë sa nadiik rë, og mehöti su yoh vu bë rëḵ ngis sa rë. Gaḵ sengo yoḱekin bë sëḵ nadiik. Sa nig wëëḵ yoh vu bë sa nadiik, gesa nig wëëḵ yoh vu bë sëḵ vesag doḵ nah gökin. Gaḱek sënë rëḵ anon jaḵ noh vu sën Amag nër vu sa lo.”

¹⁹ Alam Yuda dengo gaḱek sënë lob devasuh sir ya yu luu ggökin.

²⁰ Balam ngahiseḱë denenër bë, “Memö nipaya gwang ya yi, om sën nenër gaḱek jeggin jeggin. Ma nebë va sën ham nebë nengamin vu yi gaḱek-ë?”

²¹ Gela denenër bë, “Nabë memö nipaya nevang yi, og su rëḵ nanër gaḱek nabë sënë rë! Bë memö nipaya, og su yoh vu bë gevong bemehö mala ḱenod sënë nivesa jaḵ rë!”

Alam Yuda Desis Begö Raḵ Avij Vu Yesu

²² Nelok buk-ayöong-yi og kwaj nevo buk sën dejom raḵ dub-vabuung-böp vu Yerusalem wirek lo bedenegga nos böp neyoh vu ta pin.

²³ Nebë saga lob Yesu vare neggök dub nenga-gelusën sën denenër bë Solomon yi yi lo,

²⁴ lob alam Yuda ya denare tetup yi, gedelok tepëḵ vu yi bë, “Rëḵ medo gwevang behe ayomin ketul doḵ noh vu buk va la? Bë hong Kerisi*, og genanër rangah vu he.”

²⁵ Lob Yesu nër yah vu sir bë, “Senër vu ham ggovek ya, rëḵ ham su nevang ving rë. Huk pin sën sa nehevong raḵ Amag niwëëḵ lo, og saga netato sa rangah.

²⁶ Ham su ayomin neyam timu vu sa rë, in su sa sipsip ham rë.

²⁷ Sa sipsip lo, og denengo sayeg, gesa naraḵ nij, gedenetamuin sa.

²⁸ Gesëḵ gevong bedemedo malaj-tumsën degwata los degwata gesu rëḵ malaj nama rë. Gemehöti su yoh vu bë rëḵ geḱo sir vër in sa nemaḱ rë.

²⁹ Amag vong sir vu sa, log Amag niwëëḵ rot bekesuu ngaa pin, om mehöti su yoh vu bë rëḵ geḱo sir vër in nema rë.

³⁰ In alu Amag og yik aluu timu.”

³¹ Lom alam Yuda dejom gelöng raḵ in bë detengwa yi menadiik.

³² Lok Yesu nër vu sir bë, “Sa tato Amag yi huk nivesa vesa ngahiseḱë vu ham, rëḵ ham kwamin nevo sa huk ti tena besën ham bë ngis sa jaḵ gelöng-ë?”

³³ Lok alam Yuda denër yah vu yi bë, “He su kwamin vo huk nivesa ti behe bë angis hong jak gelöng rë! Gaḱ genenër gagek jeggin jeggin. Hong mehö dob yi mu, rëḱ genër hong bë hong Anutu.

³⁴ Lom Yesu nër yah vu sir bë, “Maḱ gagek neggëp loḱ horek sën Anutu vo vu ham lo bë, ‘Senër ham bë ham anutu’ ma ma?”

³⁵ Anutu nër alam sën vong yi gagek ya vu sir wirek lo bë sir anutu, om hil su ayoh vu bë mehoo Anutu yi gagek sënë rë.

³⁶ Rëḱ ham nër vu Mehö sën Ama ggooin raḱ bevong yam dob lo bë nenër gagek jeggin jeggin in nër bë Anutu nalu yi!

³⁷ Nabë sa su nehevong Amaḱ yi huk rë, og mëm ham su ayomin nam timu vu sa beyik ggovek.

³⁸ Rëḱ mu sa nehevong yi huk, om nabë ham su ayomin nam timu vu sa rë, og ham gwelë huk sën sa nehevong-ë lo, lob ham jak ni nabë Amaḱ nedo loḱ sa, gesa nado lok yi.”

³⁹ Lob devong beron ngwë in bë degeḱo na ḱarabus, rëḱ ma geruu sir geto meya.

⁴⁰ Bemëm yah meya vaseḱ bël Yordan beyah töḱ ya nyëḱ sën Jon neripek alam loḱ nyëdahis lo, benedo nyëḱ sagu.

⁴¹ Lob alam ngahiseḱë deyam vu yi bedenër bë, “Mehö-neripek-alam Jon su vong ngaa böp rë, gaḱ gagek pin sën nenër raḱ mehö agi, sën anon raḱ.”

⁴² Lob sir ngahiseḱë ayoj neya timu vu Yesu vu sagu.

11

Lasarus Diik

¹ Mehöti arë nebë Lasarus nedo Betania lob nirak meneggëp. Betania sën Maria luho ari Marta hir nyëḱ lo.

² Lob Maria sën keseh ngaa reggu nivesa raḱ Yesu vaha gerevu raḱ yu viis lo sën maluhnö Lasarus nirak.

³ Nebë saga, lob avëhnö luho devong gagek ya vu Yesu bë, “Mehöböp, mehö sën ahëm neving rot lo, nirak!”

⁴ Yesu ngo bë nirak rëḱ nër bë, “Nirak, rëḱ mu niraksën saga su rëḱ gevong menadiik rë! Gaḱ nirak in bë tato Anutu niwëëk nam rangah bAnutu Nalu niwëëk natöḱ nam rangah geving.”

⁵ Yesu ahë ving Marta lööho ari Maria lu maluhnö Lasarus rot.

⁶ Rëḱ ngo bë Lasarus nirak lob nedo buk luu ving vu nyëḱ sën nedo lo,

⁷ loḱ nër vu yi hur maluh bë, “Hil anah mana distrik Yudea.”

⁸ Lom yi hur maluh denër vu yi bë, “Tatovaha! Alam Yuda nahën denevong in bë detengwa hong jak gelöng, log bë genah megena gökin-a?”

⁹ Lom Yesu nër yah bë, “Hes mala nemadluho-mevidek-luu neggëp yoh vu buk pin, lob bë mehöti na jak rangah, og su rëḱ taleḱ rë, in nelë nyëḱ.

¹⁰ Ma bë mehöti na dok buk, og rëḱ taleḱ in nyëḱ malakenu.”

¹¹ Nër nebë sënë ggovek, loḱ nër vu sir ggökin bë, “Hil mehö Lasarus neggëp yiing rëḱ sëḱ na megee vu yi.”

¹² Lob yi hur maluh denër bë, “Mehöböp, nabë neggëp yiing, og rëḱ nivesa jak nah pevis!”

¹³ In dekuung bë neggëp yiing mu, gaḱ mu Yesu nër bë Lasarus diik.

¹⁴ Lom mëm Yesu tatekin vu sir bë, “Lasarus diik!”

¹⁵ Lob sa kwag vesa in ham in sa su nado ving yi vu buk saga rë. Nebë saga om ham rëḱ ayomin nam timu vu sa, om hil ana vu yi.”

¹⁶ Lom Tomas sën denenër yi nebë Pepid lo, nër vu hur maluh vahi bë, “Maam ham na behil ana, gedengis hil behil nadiik geving yi.”

Mehönon Dekedi Jak Nah Vu Bedub Bedemedo Malaj-Tumsën Degwa Yesu

¹⁷ Log mëm Yesu ya beya verup, lob denër vu bë Lasarus ya neggëp bedub yoh vu buk lubeluu ggovek.

¹⁸ Lob Betania neggëp dus vu Yerusalem (ading yoh vu kilomita löö).

¹⁹ Lob alam Yuda ngahi vu Yerusalem bedeyam vu Marta luho Maria in bë degevong beluho ayoj nivesa jak doḱ buk sën luho maluhnöj diik lo.

²⁰ Nebë saga lom Marta ngo Yesu bengö bë neyam, lob ya nebuu aggata. GeMaria nedo beggang.

²¹ Lob Marta nër vu Yesu bë, “Mehöböp, bë gemedo sënë, og sa maluhnög su rëḱ nadiik rë.”

²² Rëḱ serak ni, bë gekwetag ngaa ti vu Anutu og rëḱ bo vu hong.”

²³ Loḱ Yesu nër yah vu yi bë, “Maluhnöm rëḱ kedi jak nah!”

²⁴ Rëḱ Marta nër yah vu bë, “Serak ni bë rëḱ kedi jak nah vu Buk-tamusën, sën alam pin rëḱ dekedo jak nah lo.”

²⁵ Rëḱ Yesu nër bë, “Mehönon dekedo jak nah los demedo malaj-tumsën degwa sa. Mehöti sën ayo nam timu vu sa lo, nabë nadiik, og rëḱ medo mala-tumsën.

²⁶ Galam sën denedo malaj vesa gayoj neyam timu vu sa lo, su rëḱ denadiik bemalaj nama na veröḱ yi rë. Gaḱ rëḱ demedo malaj-tumsën degwata los degwata. Gevong ving gagek sënë ma ma?”

²⁷ Lob Marta nër yah vu Yesu bë, “Eë-ë Mehöböp! Sa hevong ving hong ggovek ya bë Mesia hong! Anutu Nalu hong! Mehö sën Anutu nër wirek bë rëḱ duk nam dob lo.”

Yesu Su

²⁸ Marta nër bë sënë, log yah tahi ari Maria. Log ya patereng vu yi loḱ beggang ayo bë, “Tatovaha verup nedo betahi hong.”

²⁹ Maria ngo lob kedi rak pevis meya vu Yesu.

³⁰ Yesu su verup beggang rë, geyö nahën nedo nyëḱ len ti sën Marta ya metöḱ vu yi lok lo.

³¹ Lom alam Yuda sën denedo ving Maria ggëp beggang ayo lo, delë bë kedi rak pevis meya dobnë, lob detamuin yi, in dekuung bë neya in bë ngu jak bedub avi.

³² Loḱ Maria töḱ ya nyëḱ sën Yesu nedo lo belë yi, lob petev meneggëp loḱ vaha genër vu yi bë, “Mehöböp, bë gemedo sënë, og sa maluhnög su rëḱ nadiik rë!”

³³ Yesu lë bë nesu, gelë alam Yuda deyam ving yi, medenesu ving. Lob kwa paya gayo maggin rot lom loḱ tepëḱ bë, “Ham bë meneggëp tena?”

³⁴ Loḱ denër bë, “Mehöböp, genam rëḱ gwelë!”

³⁵ Lob Yesu su.

³⁶ Lob alam Yuda delë medenër bë, “Ham gwelë! Ahë neving mehö sënë rot!”

³⁷ Rëḱ la denenër bë, “Mehö sënë vong bemehö mala kenod mala nivesa rak, om bë berup og maḱ yoh vu bë rëḱ gevong beyi mehö sënë medo vesa geving gesu rëḱ nadiik rë, ma su yoh vu rë?”

Yesu Nër BeLasarus Vesa Loḱ Yah

³⁸ Yesu ayo maggin rot beya meto bedub. Bedub saga yik waak ti gedepëka gelöng böpata ti ggërin avi.

³⁹ Lob Yesu nër bë, “Ham kwehe gelöng saga na!” Loḱ mehö sën diik lo avëhnö Marta nër bë, “Mehöböp! Diik mebuk lubeluu ya ggovek benivë rak!”

⁴⁰ Rëḱ Yesu nër yah vu yi bë, “Senër vu hong gwëbeng lo bë, nabë gwevong geving, og rëḱ gwelë Anutu niwëëk!”

⁴¹ Lob mëm dekehe gelöng ya, log Yesu vër mala rak ya yagek genër bë, “O Amag! Sa ketag vu hong begengö sa jom-raksën ggovek ya.

⁴² Serak ni bë genengö sa jom-raksën yoh vu buk, rëḱ sa kwag nevo alam sën denare agi, gesa nanër sënë in bë dejak ni nabë gevong sa yam.”

⁴³ Nër bë sënë log tahi niwëek bë, “Lasarus! Gweto genam dob!”

⁴⁴ Lob mehö diiksën Lasarus tur to meyam los tob sën debom yi loḵ lo. Devenir yi loḵ tob ggëp vaha beya metök bagë, gengwë ggërin mala. Lob Yesu nër vu sir bë, “Ham gwepuh tob vër in yi!”

Alam Devengwëng Rak Yesu Medenër Bë Dengis Menadiik

(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Lk 22:1-2)

⁴⁵ Alam Yuda ngahisekë sën deyam vu Maria lo, delë ngaa sën Yesu vong, lob ayoj ya timu vu yi.

⁴⁶ Rëḵ sir la yah denër ngaa sën Yesu vong agi rangah vu alam Parisai*.

⁴⁷ Lob alam-deneḵo-seriveng hir ggev losho Parisai* desupin sir ving Kaunsor medenër bë, “Hil rëḵ gevong nabë tena? In mehö sënë nevong ngaa böp böp ngahisekë.

⁴⁸ Bë hil agöneng in yi gegevong nabë sënë rot, og rëḵ alam pin ayoj na timu vu yi. Lob alam Rom rëḵ nam dekevoh hil hed dub-vabuung-böp los alam pin.”

⁴⁹ Loḵ hir mehöti arë nebë Kayapas nedo. Tu alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp loḵ ta saga, lob nër vu sir bë, “Ham su neraḵ ngaa ti ni rë.

⁵⁰ Om sën ham su kwamin töḵ raḵ bë: Nabë mehö timu nadiik doḵ nah alam pin bej, og mëm nivesa rë. In mëm alam pin su malaj nama.”

⁵¹ Rëḵ su nër sënë yoh vu yö kwa rë. Gaḵ tu alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp loḵ ta ti saga, om yik netu mehö-nenër-rangahsën ti ving menër gagek rangah raḵ sën Yesu rëḵ nadiik doḵ nah alam Yuda bej lo.

⁵² Rëḵ mu su rëḵ nadiik in alam Yuda mu rë, gaḵ rëḵ nadiik in ngupin Anutu nalu lo pin sën denedo ya ya, bedenatu degwa timu.

⁵³ Lob dejoo gagek venuh loḵ buk sënë bë dengis yi menadiik.

⁵⁴ Lom Yesu su vare neyoh rangah loḵ alam Yuda malaj ggökin rë, gaḵ tah meya beggang-bu ti arë nebë Epraim, sën neggëp dus vu nyëg-yumeris. Belosho yi hur maluh ya denedo sagu.

⁵⁵ Lob alam Yuda hir Buk-ggöksën-yi* dus raḵ, lob alam ngahisekë vu nyëg pin derak medeya Yerusalem in bë desemu sir in dega nos-ggöksën-yi.

⁵⁶ Gedenesero Yesu. Denare dub-vabuung-böp yi katum ayo, gedenenër vu sir bë, “Ham kwamin nevo nebë va? Maḵ Yesu su rëḵ nam gelë buk vabuung sënë rë?”

⁵⁷ Galam-deneḵo-seriveng hir ggev losho alam Parisai* denër ggovek bë, “Bë mehöti raḵ ni bë nedo bë tena, og nanër tato vu he, mehe najom yi ahon.”

12

Maria Keseh Ngaa Reggu Nivesa Rak Yesu Vaha

(Mt 26:6-13; Mk 14:3-9)

¹ Yesu ya metök ya Betania sën nër bemehö diiksën Lasarus kedi raḵ vu bedub lo, gebuk nemadvahi-vidék-ti nahën neggëp in bë mëm degelë Buk-ggöksën-yi*.

² Lom devong nos böp vu Yesu vu nyëg sënë, lob Marta neruu nos geLasarus losho vatëveḵ medo denegga nos ving Yesu.

³ Lob Maria ḵo ngaa reggu nivesa buayo böp ti yam. Alam Yuda denerikin ngaa reggu nivesa saga raḵ heljëng. Arë nebë nart beyi monë böpata rot. Lom Maria rikin raḵ Yesu vaha, gerevu raḵ yu viis, lob ngaa reggu nivesa saga reggu ya tagwaveḵ loḵ beggang ayo pin.

⁴ Rëḵ yi hur maluh ti arë nebë Yudas Iskariot, mehö sën rëḵ nanër Yesu rangah vu alam-begö-yi lo, nër bë,

⁵ “Hil su bë gevong balam debago ngaa reggu nivesa sënë jaḵ K300 in hil adoḵ vu alam-kupeḵ-masën jaḵ-a?”

⁶ Rëḵ su kwa vo alam-kupeḵ-masën lo yönon benër rë. Gaḵ mehö-hodeḵ-ata! In negin Yesu losho yi hur maluh lo hir jej-monë-yi, lom neggodeḵ monë sën denetung loḵ lo.

⁷ Rêk Yesu nêr bê, “Ham naköök! Genevong tahutahu rak sa buk sên dedev sa na lo.

⁸ Alam-kupek-masên rêk demedo geving ham gesu rêk nama na rê, gak sak su rêk medo geving ham hus ading rê!”

Alam-deneko-seriveng Devengwënj Rak Bê Dengis Lasarus Nadiik

⁹ Lob alam Yuda ngahisekê derak ni bê Yesu nedo Betania lom deyam vu yi. Rêk su deyam in bê degelê Yesu yô ti rê, gak deyam in bê degelê Lasarus sên Yesu nêr bekedi rak vu bedub lo geving.

¹⁰ Lom alam-deneko-seriveng hir ggev dejoo gâgek revuh ti bê dengis Lasarus nadiik geving.

¹¹ In alam Yuda ngahisekê kwaj nevo Lasarus bayoj ya timu vu Yesu gedevuu alam-deneko-seriveng ya.

Yesu Lok Ya Yerusalem Nebê Mehö-los-bengö

(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Lk 19:28-40)

¹² Alam ngahisekê yam denedo ggovek ya in bê dega nos böp ggöksên-yi, loğ heng to lom dengo Yesu bengö bê vongin berup Yerusalem.

¹³ Lom deko kapah meya denebuu yi vu aggata, lob depisek in yi bê: “Hosana!

Anutu gevong semusemu vu Mehö sên neyam los Mehöböp niwëek lo!

Alam Israel hir mehö-los-bengö!”

¹⁴ Lob Yesu tök vu dogi merak nedo. Yoh vu sên Anutu-yi-kapiya nêr lo bê:

¹⁵ “Alam Sion*-e! Ham su göneng in ham rê!

Ham gwelê rê!

Ham mehö-los-bengö neyök vu ham.

Nedo rak dogi nalu meneyök!”

¹⁶ Vu muginsên yi hur maluh su derak ngaa sênê degwa ni rê, rêk nahub geYesu kedi rak garê böp rak ggovek, loğ mêm kwaj vo yah gâgek sên neggêp loğ Anutu-yi-kapiya lo, lom derak ni bê anon rak yoh vu.

¹⁷ Lob alam ngahisekê sên denare ving Yesu genêr beLasarus kedi rak betah yi in waak geto meyom lo, denêr bengö ya meya.

¹⁸ Lob alam pin ya denebuu yi loğ aggata, in dengo bengö bê vong ngaa böp sênê.

¹⁹ Lob Parisai* yah denêr vu sir bê, “Kê! Ham lê! Hil hed gâgek su rêk anon jak rê, in alam pin yah detamuin yi.”

Alam Grik La Bê Degelê Yesu*

²⁰ Log alam ngahi derak medeya Yerusalem loğ buk vabuung sênê in bê degeko Anutu arê jak gedega nos Buk-ggöksên-yi*. Balam Grik* la deya ving,

²¹ lob deya vu Pilip sên yi nyëg Betsaida vu distrik Galilea lo bedelok tepêk vu yi bê, “Mehö böp, he bê galê Yesu.”

²² Lob Pilip ya menêr vu Andreas, lob Andreas luho Pilip ya denêr vu Yesu.

²³ Loğ Yesu nêr yah vu luho bê, “Buk sên Mehönon Nalu niwëek los arê böp natök nam rangah lo dus rak.

²⁴ Sa nanêr vu ham yönon nabê: Bê hil su gehin saköm gahis ti duk na dob bemengêk na rê, og yik saköm gahis timu saga beyö rêk medo. Rêk mu nabê duk na dob bemengêk na, og rêk nakip banon ngahisekê berup jak.

²⁵ Mehöti bê ahê geving navi vu dob sênê, og rêk anon mala nama. Gak mehöti bê nidêlin navi vu dob sênê, og rêk medo mala-tumsên degwata.

* **12:20:** Jon kevu bê alam Grik la deyam in bê degelê Yesu. Alam Grik sênê su alam Yuda rê. Rêk mu dengo Anutu bengö bekwaj vo bê yik Anutu soğek, lom denesepa loğ yi horek medenejom rak vu yi. Lob deneya ving alam Yuda, lob sir sênê deya Yerusalem in bê degelê dub-vabuung-böp medenajom jak dok. Loğ tum dengo Yesu bengö bedeya vu yi in bê degelê. Alam-yu-ngwê pin og su denesepa loğ Anutu rê, gak yik sir ti ti nebê sênê.

²⁶ Bë mehöti gevingin nabë natu sa hur ti, og sepa dok sa vahag. Lob nyëg sën sa medo lo, og sa hur lo rëk demedo nyëg saga geving sa. Mehöti bë natu sa hur ti, og rëk Anutu geko yi jak.”

Yesu Nër Bë Rëk Dejekö Yi Jak Kelepeko

²⁷ “Sayog maggin rot, om sëk nanër nabë va? Mak sëk nanër nabë, ‘Amag, gweko sa vër in ngaa sën vongin natök vu sa agi’? Ma! Sa su rëk nanër nabë sënë rë. Gaq seyam sënë in bë sa gaço maggin nabë sënë.

²⁸ Om Amag, getato nim wëek los arëm böp na rangah!” Yesu nër nebë sënë log gagek ti yam vu yagek bë, “Sa tato nig wëek los arëg böp ya rangah vorot, gesëk gevong gökin nah!”

²⁹ Loq alam sën denare dus vu lo, dengo lob denër bë, “Vaquvek veröp!” Gela denër bë, “Angër ti nër gagek vu yi!”

³⁰ Lom Yesu nër vu sir bë, “Gagek sënagi su yam in bë bo niwëek vu sa rë, gaq yam in ham.

³¹ Gwëbeng og Anutu joo alam dob sënë hir gagek venuh ggovek ya bë rëk bo nyëvewen dok nah vu sir yönon. Log gwëbeng vongin juuk dob ala nipaya sën lo na.

³² Dejekö sa jak na vavunë, loq mëm sëk getah alam dok mehönon pin medenam vu sa.”

³³ Yesu nër gagek sënë in bë tato nabë rëk dengis yi jak kelepeko* menadiik.

³⁴ Loq alam denër yah vu bë, “He hangö gagek nebë sënë loq horek bë Mesia rëk medo degwata los degwata. Rëk nebë va sën genër bë dejekö Mehönon Nalu jak na kelepeko*-ë? Mak Mehönon Nalu sagra re?”

³⁵ Loq Yesu nër yah vu sir bë, “Yik Rangah rëk medo geving ham dus teka geving. Lob ham medo mena jak Rangah sënë dok buk sën nahën nedo ving ham agi, in malakenu rëk gërin ham. Mehöti bë na dok malakenu, og rëk dugin nyëg sën neyoh lo.

³⁶ Om ham ayomin na timu vu Rangah sënë dok buk sën nahën nedo ving ham agi, log mëm ham ngo rëk natu alam dob sënë hir rangah.”

Yesu nër nebë saga ggovek log vuu sir geya mevun yi.

Alam Yuda Ngahisekë Su Devong Ving Yesu Rë

³⁷ Yesu vong ngaa böp ngahisekë medenelë, rëk su ayoj ya timu vu yi rë,

³⁸ lob mehö-nenër-gagek-rangahsën Yesaya yi gagek anon rak nebë sënë. Sën kevu meneggëp nebë:

“Mehöböp, alam tena devong ving alu hed gagek-a?

Log Mehöböp, re rak nim wëek ni?”

³⁹ Su deyoh vu bë ayoj na timu vu Yesu rë, in gagek ngwë sën Yesaya kevu meneggëp lo anon jak geving. Sën nebë:

⁴⁰ “Anutu kebu malaj,

gevong kwaj ma in sir,

in bë su rëk degelë ngaa jak malaj los kwaj bo bedejak ni rë,

log su deyoh vu bë degërin ayoj nom vu sa,

besa gevong nijvesa jak rë. Gerëk nama!”

⁴¹ Yesaya lë Yesu niwëek los vunëk vunëk yagek yi wirek, lom nër gagek saga rak yi.

⁴² Rëk mu alam ngahisekë ayoj ya timu vu yi, geggev la ving. Rëk deneggönengin alam Parisai*, lom su denër rangah rë, in kwaj nevo bë rëk dejuuk sir in dub-supinsën-yi.

⁴³ Om su ahëj ving pangsen bë Anutu geko arëj jak rë. Gaq mëm ahëj ving pangsen rot bë mehönon yö degek arëj jak.

Gagek Rak Sën Yesu Gengo Alam Hir Gagek Degwa

⁴⁴ Lom Yesu tahi ya rangah bë, “Mehöti sën ayo nam timu vu sa lo, og su ayo neyam timu vu sengo ti rë. Gaq ayo neya timu vu Mehö sën vong sa meseyam lo ving.

⁴⁵ Gemehöti sën gelë sa lo, og nelë Mehö sën vong sa meseyam lo ving.

⁴⁶ Seluk yam dob sënë nebë rangah in bë alam pin sën ayoj nam timu vu sa lo su demedo dok malakenu.

⁴⁷ Bë mehöti gengo sa gagek rëk su gevong banon jak rë, og sa su rëk gevong nyëvewen dok nah vu yi rë. In sa su yam dob in bë gevong nyëvewen vu mehönon rë gak seyam in bë gako sir nom.

⁴⁸ Mehöti bë geruu demi vu sa gesu gebë nenga vu sa gagek rë, og ngaa sën rëk seggi yi betatekin nabë vong paya lo nedo. Yik gagek sën sa nanër lo. Rëk seggi yi menanër nabë geko nyëvewen nipaya dok nah vu Buk-tamusën.

⁴⁹ In sa su nehevong gagek yoh vu sengo kwag rë. Gak Amag sën vong sa meseyam lo, yö nër gagek pin sënë vu sa bë sa gevong los nanër.

⁵⁰ Nër vu sa bë sa nanër yi gagek vu ham in ham medo malamin-tumsën degwata, geserak ni bë yi gagek saga yönon om sën senër.”

13

Yesu Ripek Yi Hur Maluh Vahaj

¹ Alam Yuda hir Buk-vabuung-ggöksën-yi yö nahën geYesu rak ni bë buk dus rak ggovek ya bë gevuu dob sënë genah vu Ama. Ahë neving yö yi alam sën denedo dob sënë vu muginsën rot meya verup lok buk sën diik lo.

² Medo denegga nos sehuksën lok Satan lok ya Yudas Iskariot sën Simon nalu lo ayo ggovek ya bë gevong Yesu dok na alam Yuda nemaj.

³ Rëk Yesu yö rak ni ggovek ya bë Ama lëein ngaa pin lok ya nema, berak ni ving bë Anutu vong yi yam, gerëk nah mena vu Anutu gökin.

⁴ Lom Yesu kedi rak vu tevor mekah yi röpröp ngwë sën neröp ggök vavunë lo ya, log ko taor ti bevëh neggëp balo,

⁵ log keseh bël lok ya perë böp ti betung ya, generipek yi hur maluh vahaj, generevu rak taor sën vëh neggëp balo lo.

⁶ Lob neripek vahaj meverup lok Simon Pita. Lom Pita nër vu yi bë, “Mehöböp, bë gejipek sa vahag-a?”

⁷ Lob Yesu nër yah vu bë, “Gwëbeng og su gerak ngaa sën sa nehevong agi ni rë. Gak nahub rëk rëk gejak ni.”

⁸ Lok Pita nër yah vu bë, “Su rëk gejipek sa vahag rë! Gak rëk nama!” Rëk Yesu nër yah vu yi bë, “Bë sa su jipek vaham rë, og alu su rëk nemad dok ti in huk rë.”

⁹ Lob Simon Pita nër yah bë, “Om Mehöböp, su gejipek sa vahag mu, gak gejipek sa nemağ los sa yug geving!”

¹⁰ Rëk Yesu nër bë, “Mehöti sën ripek yi ggovek lo, og yik rëk jipek vaha mu gökin, gak anon pin niveseek rak ggovek ya, rëk mu su ham pin rë.”

¹¹ In Yesu rak ni ggovek ya bë mehö saga rëk nanër yi rangah vu alam Yuda hir ggev, lom mëm nër bë, “Ham pin su nimin veseek rak rë!”

¹² Yesu ripek vahaj ggovek, log röp yi röpröp yah geto nedo. Log nër vu sir bë, “Mak ham rak ngaa sën sa hevong vu ham-ë ni?”

¹³ Ham nenër sa nebë Tatovaha los Mehöböp, lob ham nër yoh vu in sa nebë saga.

¹⁴ Ham Mehöböp los Tatovaha sa, rëk seripek ham vahamin. Om ham jipek arimin lo vahaj geving nabë saga.

¹⁵ In gwëbeng sa tato tahutahu vu ham, om ham gwevong nabë sën sa hevong vu ham-ë.

¹⁶ Sa nanër vu ham yönon rot nabë: Hur ti su kesuu ala rë. Genabë mehöti gevong ngwë geko gagek mena, og ngwë sën ko gagek meneya lo, su kesuu mehö sën vong yi ya lo rë.

¹⁷ Bë ham jak ngaa saga ni, beham gwevong nabë saga, og rëk ham kwamin vesa.

¹⁸ Sa su nanër rak ham pin rë, gaḵ sengo raḵ alam sën sehooïn sir raḵ tu sa alam ggovek lo nij. Rëḵ gagek sën neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo anon jaḵ. Gagek sën nër nebë: Mehö sën negga nos ving sa, vër vaha raḵ in baḵë sa.

¹⁹ Gagek sën sa nanër vu ham lo su anon raḵ rë geyö nahën, rëḵ sa nanër vu ham namuḡin in bë nahub rëḵ natöḵ rangah, lob ham rëḵ gwevong geving sa nabë yik Mehö lo sënë.

²⁰ Sa nanër vu ham yönon rot nabë: Mehöti bë gevong nivesa vu mehö sën sa gevong nöḵ lo, og mehö saga vong nivesa vu sa nebë saga. Log mehöti bë gevong nivesa vu sa, og vong nivesa vu Mehö sën vong sa meseyam lo ving.”

Yesu Tato Mehö Sën Bë Rëḵ Nanër Yi Rangah Lo

(Mt 26:20-25; Mk 14:17-21; Lk 22:21-23)

²¹ Yesu nër nebë saga ggovek, log ayo maggin genër bë, “Sa nanër vu ham yönon nabë ham sënë ti rëḵ gevong sa doḵ na alam sën denelë sa paya lo nemaj.”

²² Lom yi hur maluh degët sir meyah meyom in sir duḡin mehö sën Yesu nër gagek raḵ yi lo.

²³ Log hur maluh ti sën Yesu ahë neving yi lo* nedo dus vu Yesu.

²⁴ Lob Simon Pita të kwa in genër vu bë, “Gedoḵ tepëḵ vu yi nabë nenër re!”

²⁵ Lob kepë yi yah dus vu Yesu genër vu bë, “Mehöböp, genenër re saga?”

²⁶ Lob Yesu nër yah vu bë, “Rëḵ sa dagoo nos teka sënë doḵ gabum besebo vu yi. Og yik mehö lo sënë.” Lob dagoo nos ḵemu teka loḵ gabum bevo vu Yudas sën Simon Iskariot nalu.

²⁷ Yudas vo nos vër ggovek log pevis geSatan loḵ ya ayo. Yesu nër vu bë, “Nгаа sën bë gwevong lo, og gwevong pevis.”

²⁸ Lom sir pin sën medo denegga nos los reggu saga lo sir ti su raḵ gagek sën Yesu nër agi degwa ni rë.

²⁹ Derak ni bë Yudas negin jej-monë-yi, lom vahi kwaj nevo bë maḵ Yesu nër vu bë na bago nos-buk-vabuung-yi borot. Ma, maḵ nër vu bë bo ngaa vu alam sën deneraḵ vu in ngaa lo.

³⁰ Log Yudas gga nos teka saga ggovek, log pevis meto meyah dobnë. To meyah log buk loḵ.

Horek Mewis Ti

³¹ Yudas to meyah dobnë ggovek, log Yesu nër bë, “Gwëbeng Mehönon Nalu niwëëḵ los arë böp töḵ yam rangah ggovek ya, log Mehönon Nalu vong bAnutu niwëëḵ los arë böp töḵ yam rangah ving.

³² Yönon, vong bAnutu niwëëḵ los arë böp töḵ yam rangah, om Anutu rëḵ gevong beMehönon Nalu niwëëḵ los arë böp natöḵ nam rangah geving, om vongin gevong pevis.

³³ Naluḡ lo! Sa medo geving ham teka rë, loḵ ham rëḵ sero sa nabë sën senër vu alam Yuda wirek lo nebë, ‘Ham su yoh vu bë rëḵ na nyëḡ sën sëḵ na-ë rë.’

³⁴ Sa bë bo horek mewis ti vu ham nabë: Ham ahëmin geving ham. Ham ahëmin geving ham nabë sën sahëḡ neving ham lo.

³⁵ Bë ham ahëmin geving ham nabë sënë, og rëḵ alam pin dejaḵ ni nabë sa hur ham.”

Yesu Nër Vu Pita Bë Rëḵ Dah Yi Vun

(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Lk 22:31-34)

³⁶ Loḵ Simon Pita loḵ tepëḵ vu yi bë, “Mehöböp, rëḵ gena tena?” Lom Yesu nër yah vu bë, “Su geyoh vu bë rëḵ gesepa sa megenam nyëḡ sën sena-ë rë. Gaḵ nahub rë, loḵ rëḵ getamuïn sa.”

³⁷ Rëḵ Pita nër bë, “Mehöböp! Sa su rëḵ sepa hong mena pehi rë in va? Sëḵ nadiiḵ in hong!”

* **13:23:** Mehö sën Yesu ahë neving yi lo og maḵ yik yi Jon, rëḵ mu yö kevu ḵapiya om sën lah yi vun bekevu meneggëp vunsën.

³⁸ Lob Yesu nër yah bë, “Rëk genadiik in sa yönon-a? Sa nanër vu hong yönon rot nabë pehi sënë og kökrëeh su rëk ngu rë, log rëk gedah sa vun beron löö!”

14

Yesu Neli Hil Ya Vu Anutu

¹ “Ham su göneng in ham. Ham ayomin na timu vu Anutu, gayomin nam timu vu sa geving.

² Amag yi beggang los ayo ngahisekë neggëp. Bë nama, og sa su rëk nanër vu ham wirek nabë sena gero nyëg vu ham rë.

³ Rëk nyëg neggëp, om sën sena gero vu ham govek rë, loḵ mëm senom megaḵo ham jaḵ geving sa in nyëg sën sa medo lo, og ham rëk medo geving.

⁴ Log nyëg sën sa bë na lo, og ham raḵ yi aggata ni ggovek.”

⁵ Rëk Tomas nër yah vu yi bë, “Mehöböp, gena tena? He duḡin! Lob he rëk ajaḵ aggata saga ni nabë va?”

⁶ Lom Yesu nër vu yi bë, “Aggata sa, gegagek anon los mala-tumsën degwa sa. Mehöti su rëk noh aggata ngwë mena vu Amag rë, gaḵ rëk nama! Gaḵ yik sengo timu.

⁷ Bë ham jaḵ sa nig, og ham raḵ Amag ni ving. Gwëbeng ham raḵ ni, in ham lë yi ggovek.”

⁸ Rëk Pilip nër yah vu bë, “Mehöböp, getato Amam vu he, loḵ mëm he kwamin vesa.”

⁹ Rëk Yesu nër yah vu bë, “Pilip! Sa nado hus adingsekë rot ving ham, rëk ngo genahën gesu geraḵ sa nig rë? Alam sën delë sa lo, og yik nebë delë Amag. Ma genër bë ‘Getato Amam vu he’ in va?

¹⁰ Ma su gevong ving bë Amag nedo loḵ sa gesa nado loḵ Amag rë? Gagek sën sa nanër vu ham lo, og sa su nehevong yoh vu sengo kwaḡ rë, gaḵ Amag sën nedo loḵ sa lo yö nevong yi huk.

¹¹ Ham gwevong geving sa gagek sënë nabë sa nado loḵ Amag, gAmag nedo loḵ sa! Bë nama, og ham kwamin bo huk pin sën sa nehevong lo, lom ham gwevong geving saga.

¹² Sa nanër vu ham yönon rot nabë: Bë mehöti ayo nam timu vu sa, og yik rëk gevong huk pin nabë sën sa nehevong agi geving. Log rëk gevong huk böpata rot kesuu sehög, in sa nayah vu Amag.

¹³ Log ngaa pin sën ham kwetaḡ in jaḵ sarëḡ lo, og sëḵ gevong vu ham, in sa gevong bAmag niwëek los arë böp natök nam rangah nabë saga.

¹⁴ Bë ham kwetaḡ in ngaa jaḵ sarëḡ, og sëḵ gevong vu ham.”

Yesu Nër Bë Rëk Gevong Anon Vabuung Nam

¹⁵ “Bë ham ahëmin geving sa, og rëk ham sepa doḵ sa horek.

¹⁶ Lob sëḵ ketaḡ na vu Amag, lob rëk gevong ham Mehö ngwë nam in gadu ham los gevong niwëek vu ham, gerëḵ medo geving ham degwata los degwata. Mehö sënë yik yi Anon Vabuung begagek anon ala yi.

¹⁷ Alam sën denesepa loḵ aggata-dob-yi lo, og su deyoh vu bë degeḵo yi rë, in su delë yi bederaḵ ni rë. Rëk hameḵ ham raḵ ni. In nedo ving ham, geloḵ nedo ham ayomin.

¹⁸ Sa su rëk gevuu ham meham medo kwetul doḵ nabë hur meten rë. Gaḵ sëḵ nom vu ham.

¹⁹ Buk su hus ading rë galam sën denesepa loḵ aggata-dob-yi lo pin su rëk degelë sa gökin rë, gaḵ hameḵ rëḵ gwelë sa. Sa nado malaḡ-tumsën, om ham rëḵ medo malamin-tumsën geving.

²⁰ Doḵ buk saga og ham rëḵ jaḵ ni nabë sa nado loḵ Amag, geham nedo loḵ sa, gesa nado loḵ ham.

²¹ Mehöti sën geḵo sa horek mesepa doḵ nivesa lo, og mehö sënë ahë neving sa. Lom bë mehöti ahë geving sa, og Amag rëḵ ahë geving yi, gesahëḡ geving yi geving, gesëḵ tateḵin sa vu yi bejaḵ sa nig.”

²² Yesu nër nebë sënë, lom mehö ngwë arë nebë Yudas, saga su Iskariot rë, nër vu Yesu bë, “Mehöböp, genër va saga? Sën bë getato hong rangah vu he gesu rëk getato hong vu alam sën denesepa lok aggata-dob-yi lo rë-ë? Saga nabë va?”

²³ Lok Yesu nër yah vu bë, “Bë mehöti ahë geving sa, og rëk sepa dok sa gagek megero, lob mëm Amag rëk ahë geving yi, galu rëk anam medo geving yi.

²⁴ Mehöti bë su ahë geving sa rë, og su rëk sepa dok sa gagek rë. Gagek sën ham nengo lo, og su sengo ti sa ngaa rë, gaḵ yam ggëp Amag sën vong sa meseyam lo.

²⁵ Sa nahën nado ving ham gesenër gagek sënë vu ham.

²⁶ Gaḵ Mehö sën dok vu ham anon lo, sagaḵ Anon Vabuung sën Amag rëk gevong nom los sa nig wëek dok nah sa böḡ lo, og rëk tatekin ngaa pin vu ham los bër ham kwamin jak beham kwamin bo ngaa pin sën senër vu ham.

²⁷ Sa bë na jak om sa gevong beham ayomin geto revuh. Sa nehevong beham ayomin neto revuh nebë sën sayog neggëp revuh lo. Alam sën denesepa lok aggata-dob-yi lo, og su deyoh vu bë degevong beham ayomin geto revuh rë, gaḵ saḵ seyoh vu om sa nehevong. Om mëm ham su newamin jak, geham su göneng in ham.

²⁸ Ham ngo sa gagek sën senër vu ham bë sa gevuu ham gesena rëk sëḵ nom vu ham. Bë ham ahëmin neving sa, og ham kwamin vesa in sa naya vu Amag, in Amag og böp bekesuu sa.

²⁹ Gagek sënë yö nahën gesa nanër vu ham namugin, in nabë anon jak og ham jak ni.

³⁰ Sa su rëk nanër gagek pangsen rot vu ham rë, in dob sënë ala nipaya vingin berup, rëk mu su yoh vu bë rëk kepë sa rë.

³¹ Sa bë alam sën denesepa lok aggata-dob-yi lo dejak ni nabë sahëḡ neving Amag, gesa nehevong ngaa yoh vu gagek sën Amag vong vu sa meseyam in lo. Om ham kwedi jak mehil ana!”

15

Yesu Nër Bë Tu Wain Jes Degwa

¹ “Wain jes degwaseḵë soḡek sa, gAmag tu wain ala.

² Sa nemaḡ pin sën su denesis anoj rë lo, og Amag neketöv vër menetë ya, gesa nemaḡ nivesa pin sën denesis anoj lo, og neketöv dus genetongin, in bë dengis anoj ngahiseḵë rot.

³ Lob gagek sën senër vu ham ggovek lo, tongin ham ggovek ya nebë saga.

⁴ Ham medo dok sa, lok mëm sëḵ medo dok ham. Bë ham su medo dok sa rë, og ham su rëk ngis anomin rë. Sa tahu raḵ nema sën su raḵ nare jes rë lo, in saga su yoh vu bë ngis anon rë.

⁵ Wain jes sa, genema ham. Mehöti sën nedo lok sa gesa nado lok yi lo, og rëk ngis anon ngahiseḵë rot. Bë sa su medo geving ham rë, og ham su yoh vu bë rëk gwevong ngaa ti niröp rë.

⁶ Mehöti bë su medo dok sa rë, og rëk mala nama nabë wain nema sën deneketöv vër benebebov ya lob denesupin beya denevesi raḵ ya nengwah lo.

⁷ Nabë ham medo dok sa gesa gagek medo dok ham yönon, lom nabë ham ahëmin geving ngaa ti bekwetaḡ, og rëk ham gweko.

⁸ Bë ham ngis anomin ngahiseḵë, og saga rëk geḵo Amag arë jak los tato niwëek, lob ham rëk natu sa hur.

⁹ Sahëḡ neving ham nebë sën Amag ahë neving sa, om ham su gwetah ham vër in sa ahëḡ-vingsën saga.

¹⁰ Bë ham sepa dok sa horek, og sëḵ ahëḡ geving ham pangsen, nabë sën sa nesepa lok Amag yi horek, gahë neving sa pangsen lo.

¹¹ Senër gagek pin sënagi yöḵ vu ham, in bë ham kwamin vesa nabë sa, beham kwamin-vesasën gërin ham ayomin los dahis.

¹² Sa horek nebë: Ham ahëmin geving ham nabë sën sahëḡ neving ham.

¹³ Mehöti bë nadiik dok nah yi alam lo bej, og ahë neving sir kesuu sën mehönon pin ahëj neving hir alam lo.

¹⁴ Log nabë ham sepa dok sa horek sën sevo vu ham lo, og ham tu salam yönon.

¹⁵ Om sa su rëk nanër ham gökin nah nabë sa hur meris ham rë, in hur meris og sir dugin huk sën alaj kwa nevo bë gevong lo. Gak senër ham bë ham tu sa alam sogek, in ngaa pin sën sa nehango ggëp Amag lo, og senër rangah vu ham ggovek ya.

¹⁶ Ham su hooiin sa rak rë, gak sehooiin ham rak mehevong ham ya in bë ham ngis anomin ngahisekë beham anomin saga medo degwata. Lom nabë ham kwetag ngaa ti jak sarëg vu Amag, og rëk bo vu ham.

¹⁷ Lob sa horek nebë sënë: Ham ahëmin geving ham!"

Yesu Nër Bë Alam Sën Denesepa Lok Aggata-dob-yi Lo Rëk Degevong Begö Vu Yesu Yi Alam

¹⁸ "Alam sën denesepa lok aggata-dob-yi lo, bë ahëj sengën vu ham, og ham jak ni nabë ahëj sengën vu sa nebë saga mugin.

¹⁹ Bë ham degwa vu dob, og rëk alam sën denesepa lok aggata-dob-yi lo ahëj geving ham, in ham los degwa timu. Rëk ma geham su degwa vu dob rë. Sehooiin ham rak lok alam sën denesepa lok aggata-dob-yi lo, om sën ahëj sengën vu ham.

²⁰ Ham kwamin bo gagek sën senër vu ham lo bë: Hur ti su kesuu ala rë. Dedeginengin sa rak ngaa maggin, om rëk dedeginengin ham jak ngaa maggin nabë saga geving. Gak bë desepa dok sa gagek, og rëk desepa dok ham gagek geving.

²¹ Rëk mu mehönon rëk degevong nij paya vu ham in salam ham, in su derak Mehö sën vong sa meseyam lo ni rë.

²² Bë sa su nam nanër gagek rangah vu sir rë, og su rëk degeruu demij vu sa bengaa nipaya gëp vu sir rë. Rëk seyam nër vu sir, om gwëbeng sënë su yoh vu bë dedahun jak hir ngaa nipaya rë.

²³ Mehöti bë gelë sa paya, og nelë Amag paya ving nebë saga.

²⁴ Ngaa böp böp sën mehöti su vong wirek rë lo, bë sa su nam gevong medegelë rë, og su rëk degeruu demij vu sa bengaa nipaya gëp vu sir rë. Rëk delë bë sa nehevong ngaa böp ngahisekë nebë sënë, lom nahën denelë alu Amag paya.

²⁵ Nebë saga in bë gagek sën dekevu meneggëp lok hir horek lo anon jak nabë: Denelë sa paya meris mu gedegwa ma.

²⁶ Lob Mehö-dok-vu-ham, Anon Vabuung gagek-anon-yi sën yam vu Amag lo, sën sëk gevong vu Amag menom vu ham lo, og rëk tatekin sa degwa.

²⁷ Geham rëk tatekin sa degwa rangah nabë saga geving, in ham nedo ving sa vu muginsën mejom ahon menedo.

16

¹ Senër gagek sënë vu ham in bë ham su bës bemalamin nama.

² Alam rëk dejuuk ham in hir dub-supinsën-yi, gebuk rëk berup lob dengis ham beham nadiik, gerëk degekuung nabë sagak denevong Anutu yi huk.

³ Rëk degevong ngaa saga pin in su derak Amag ni rë, besu derak sa nig rë.

⁴ Om senër gagek saga vu ham vorot, in nabë buk saga natök vu ham, og ham kwamin bo nah gagek sën senër vu ham lo."

Yesu Tatekin Anon Vabuung Yi Huk

⁵ "Vu muginsën sa su nër gagek nebë sënë vu ham rë, in sa nahën nado ving ham. Log gwëbeng sa bë nah mena vu Mehö sën vong sa meseyam lo, rëk ham ti su lok tepëk in sa bë, 'Gëya tena?' rë, gema.

⁶ Senër gagek saga vu ham gwëbeng, lob ham ayomin maggin rot.

⁷ Rêk sa nanër gagek anon sënë vu ham bë sa nayah in bë dok vu ham. Bë sa su nah rë, og ham Mehö sën dok vu ham lo su rêk nom vu ham rë. Gağ senah loğ mëm sêk gevong nom vu ham.

⁸ Mehö saga rêk nam, lob rêk tatekin vu alam sën denesepa loğ aggata-dob-yi lo nabë ngaa nipaya neggëp vu sir, gengaa nivesa neggëp vu sa, lob rêk tatekin nabë nyëvewen rêk natök vu sir.

⁹ Rêk tatekin nabë ngaa nipaya neggëp vu sir in su ayoj neyam timu vu sa rë.

¹⁰ Gerêk tatekin nabë ngaa nivesa neggëp vu sa, in seyah meya vu Amag geham su nelë sa ggökin yah rë.

¹¹ Gerêk tatekin nabë denatök vu nyëvewen in Anutu nër ggovek bë dob sënë ala nipaya rêk natök vu yi ngaa nipaya nyëvewen.

¹² Sa gagek ngahisekë rot sën sa bë nanër vu ham lo neggëp, rêk ham nahën gesu yoh vu bë ham jak ni venuh rë.

¹³ Gağ mëm Anon Vabuung gagek-anon-yi nam lo, lob mëm rêk tatekin gagek anon los dahis vu ham beham jak ni. In su rêk nanër yö yi gagek rë. Gağ gagek sën ngo lo, sën rêk nanër, gerêk nanër gagek sën nahën gesu anon rak rë lo rangah vu ham borot.

¹⁴ Rêk geğo sarëğ jak, in rêk geğo gagek vu sa benom nanër rangah vu ham.

¹⁵ Amag yi ngaa pin tu sa ngaa, om sën senër rak Mehö saga bë rêk geğo gagek vu sa menom nanër rangah vu ham.”

Yesu Nër Bë Ayoj Maggin Rêk Gërin Natu Kwaj Vesa

¹⁶ “Buk su rêk hus ading rë lob ham su yoh vu bë rêk gwelë sa rë, log buk su rêk hus ading rë gağ ham rêk gwelë sa gökin.”

¹⁷ Lob yi hur maluh lo yö delok tepëk vu sir bë, “Nenër gagek va sënë? Bë, ‘Buk su rêk hus ading rë lob hil su ayoh vu bë rêk galë yi rë, log buk su rêk hus ading rë lob hil rêk galë yi gökin-ë.’ Log nër ving bë neya vu Ama-ë?”

¹⁸ Nër bë buk su rêk hus ading rë sënë degwa nebë va? Hil dugin yi gagek saga!”

¹⁹ Lom Yesu rak ni bë denevongin bë dedok tepëk in yi, lom nër vu sir bë, “Ham nelok tepëk in ham in sa gagek saga sën senër bë buk su rêk hus ading rë lob ham su yoh vu bë rêk gwelë sa rë, log buk su rêk hus ading rë lob ham rêk gwelë sa gökin.

²⁰ Sa nanër vu ham yönon rot nabë: Ham rêk ngu böpata, gekwamin paya paya, galam sën denesepa loğ aggata-dob-yi lo rêk kwaj vesa. Ham rêk kwamin paya, rêk mu ham kwamin paya saga rêk gërin natu kwamin vesa.

²¹ Avëh ti bë bimeng in geğo nalu, og ayo maggin rot in vanë tök vu yi, loğ nabë mëm geğo nalu govek lo, og mëm su rêk kwa bo vanë lo gökin nah rë, gağ kwa vesa in ço nalu metu yi ngaa ggovek ya.

²² Lob ham nebë saga. Ham ayomin maggin gwëbeng, rêk sêk galë ham gökin, lob mëm ham rêk kwamin vesa rot gemehönon su deyoh vu bë degevong beham kwamin paya gökin nah rë.

²³ Vu buk agu ham su rêk dok tepëk in ngaa ti nah vu sa rë. Sa nanër vu ham yönon rot nabë: Bë ham kwetag ngaa ti vu Amag jak sarëğ, og rêk gevong vu ham.

²⁴ Wirek ham su kwetag ngaa ti rak sarëğ rë. Bë ham kwetag, og ham rêk gweğo lom ham kwamin vesa rot.”

Yesu Kesuu Ngaa-dob-yi Pin

²⁵ “Senër gagek pin sënë vu ham rak gagek peggirinsën mu. Gağ buk vongin berup, lob sa su rêk nanër vu ham jak gagek peggirinsën gökin rë, gağ sêk nanër Amag degwa gëp rangah vu ham.

²⁶ Lob buk saga bë berup, og rêk ham kwetag ngaa vu yi jak sarëğ. Sa su nër bë sêk ketag vu Amag in ham rë,

²⁷ in Amag yö kwa pesivin ham, in ham ahëmin neving sa geham vong ving bë sa nado vu Anutu beseyam.

²⁸ Sa nado ving Amag beseluk yam dob. Log sa hevongin gevuu dob sënë, gesenah mena vu Amag gökin.”

²⁹ Lob yi hur maluh denër yah vu yi bë, “Kë! Mëm gwëbeng genër neggëp rangah, gesu genër rak gagek peggirinsën rë.

³⁰ Gwëbeng he rak ni ggovek bë gerak ngaa pin ni megenedo. Su hong dugin mehõnon hir tepëk rëk mehõ la denër vu hong rë. Sënë vong behe hevong ving bë Anutu vong hong yam.”

³¹ Lom Yesu nër yah vu sir bë, “Gwëbeng ham vong ving sa?

³² Om ham gwengõ rë! Buk dus rak, lob tõk yam ggovek ya, geham rëk kwetëkin beham ti ti nah mena bömin, gesengõ perurek timu rëk medo. Rëk sa su perurek timu ngo rëk medo rë, in Amag nedo ving sa.

³³ Senër gagek pin sënë vu ham in bë ham kwamin bo sa gemëm ayomin geto revuh. Vu dob sënë ngaa maggin rëk deginengin ham, rëk mu ham su newamin jak, in sa kèpë dob sënë ala nipaya ya ggovek ya.”

17

Yesu Jom Rak In Yi Hur Maluh

¹ Yesu nër saga ggovek log varah mala rak yagek gejom rak bë:

“Amag, buk verup ggovek ya, om getato nalum niwëek los arë böp natõk nam rangah in lob mëm nalum gevong benim wëek los arëm böp natõk nam rangah.

² Gevong besetu mehõnon pin alaj in bë sa gevong balam pin sën gevong sir vu sa lo demedo malaj-tumsën degwata los degwata.

³ Log nabë dejak nim nabë Anutu anon perurek timu hong, los dejak Yesu Kerisi sën gevong yam lo ni, og saga rëk gevong bedemedo malaj-tumsën degwata los degwata.

⁴ Sa hevong benim wëek los arëm böp tõk yam rangah vu dob, gesa semu huk sën gevong vu sa bë sa gevong lo ggovek ya.

⁵ O Amag, gwëvong besa nig wëek los arëg böp natõk nam rangah gökin nabë sën neggëp rangah wirek loḵ buk sën sa nado ving hong gedob yö nahën lo.

⁶ Sa tatekin hong degwa rangah vu mehõnon sën gehooïn sir rak vu sa vu dob lo. Hong alam saga, loḵ gevong sir vu sa, lom desepa loḵ hong gagek.

⁷ Lob gwëbeng derak ni ggovek ya bë ngaa pin sën gevong vu sa lo, og yö yam vu hong timu.

⁸ In gagek sën gevo vu sa lo, og sevo vu sir bedeko rak bedevong ving rot bë sa vu hong meseyam. Bedevong ving bë gevong sa yam.

⁹ Sejom rak in sir sënë. Sa su jom rak in alam sën denesepa loḵ aggata-dob-yi lo rë, gak sejom rak in sir sën gevo vu sa lo, in hong alam sir.

¹⁰ Salam pin tu hong ngaa, gehong alam pin tu sa ngaa, lob sir pin sënë detato sa nig wëek los arëg böp rangah.

¹¹ Sa su rëk medo dob rë, gak sir yö rëk demedo gesenök vu hong. O Amag Vabuung! Gwëgin alam sën gevong vu sa lo jak nim wëek, in demedo jevuh ti nabë sën alu nado revuh ti agi.

¹² Sën sa nahën nado ving sir lo, og sa nehegin sir sën gevong vu sa lo rak nim wëek. Sa nehegin sir rot gesir ti su mala ma rë, gak yik mehõ nipaya timu sën vongin mala nama lo, saga mala maya verõk yi, in gagek sën neggëp loḵ hong kapiya lo anon jak.

¹³ Gwëbeng sënë sa bë nõk vu hong, rëk sa nanër gagek sënë vu dob in sir pin kwaj vesa rot nabë sa.

¹⁴ Sevo hong gagek vu sir, lob alam sën denesepa loḵ aggata-dob-yi lo delë sir paya in su denesepa loḵ aggata-dob-yi rë nebë sën sa su nesepa loḵ aggata-dob-yi rë lo.

¹⁵ Sa su ketag vu hong bë gweko sir vër in dob rë, gaḵ sa ketag vu hong bë gwegin sir vu Mehö Nipaya.

¹⁶ Sir og su denesepa loḵ aggata-dob-yi rë, nebë sën sa su nesepa loḵ aggata-dob-yi rë lo.

¹⁷ Gwevong bedejak gagek anon ni venuh, loḵ mëm rëḵ denatu hong hur niröp jak saga, in hong gagek og gagek anon.

¹⁸ Sa hevong sir medeneya vu alam sën denesepa loḵ aggata-dob-yi lo, nebë sën gevong sa meseyam vu alam sën denesepa loḵ aggata-dob-yi agi.

¹⁹ Sa dahun sa besetu hong hur niröp in bë sedok vu sir bedejak gagek anon ni venuh medenatu hong hur niröp nabë saga geving.

²⁰ Sa su ketag in sir sënë mu rë, gaḵ sa ketag in alam sën rëḵ degengo hir gagek bayoj nam timu vu sa lo ving.

²¹ O Amag! Gwevong sir pin demedo jevuh ti nabë sën genedo loḵ sa, gesa nado loḵ hong lo, lob hil pin medo jevuh ti, in alam sën denesepa loḵ aggata-dob-yi lo dejak ni medegevong geving nabë gevong sa meseyam.

²² Log nim wëek sën gevo vu sa lo, og sevo vu sir in demedo jevuh ti nabë sën alu nado revuh ti agi.

²³ Sa nado loḵ ayoj nebë sën genedo loḵ sayog lo, in bë demedo jevuh ti borot, galam sën denesepa loḵ aggata-dob-yi lo dejak ni nabë gevong sa meseyam, los dejak ni nabë ahëm neving sir nebë sën ahëm neving sa.

²⁴ O Amag! Ahëm neving sa wirek loḵ buk sën dob yö nahën gesu getung rë lo rot, lob gevong nim wëek los arëm böp vu sa, om sa bë salam sën gevong vu sa lo demedo geving sa dok nyëg sën sëḵ medo dok lo in degelë sa nig wëek los arëg böp saga.

²⁵ O Amag, Mehö yohvu! Alam sën denesepa loḵ aggata-dob-yi lo su derak nim rë, gaḵ sa og serak nim gesir sënë derak ni bë gevong sa meseyam.

²⁶ Senër hong degwa vu sir, gesëḵ medo nanër. In ahëvingsën na menoh vu sir geving nabë sën ahëm neving sa lo, log sa medo dok ayoj.”

18

Yudas Nër Yesu Rangah Vu Alam-begö-yi (Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Lk 22:47-53)

¹ Yesu jom rak ggovek log to meya ving yi hur maluh meya devaseḵ bël Kidron, meya deto huk oliv* yi ti ggëp nyëg saga. Lob Yesu losho yi hur maluh ya deluḵ ya.

² Log Yudas sën nër yi rangah lo, yö rak huk saga ni vorot, in Yesu losho yi hur maluh denesupin sir ggëp saga buk ngahi.

³ Lob ko alam-begö-yi yu ti ving alam-deneḵo-seriveng hir ggev lo hir hur los Parisai* lo hir hur la bedeya huk saga. Detaggi nengwah los ram bedëḵo ngaa-begö-yi sepa.

⁴ Yesu rak ngaa pin sën vongin natök vu yi lo ni vorot, lom ya vu sir melok tepëḵ bë, “Ham nesero re?”

⁵ Rëḵ denër yah vu bë, “Yesu Nasaret!”

⁶ Lom Yesu nër yah vu sir bë, “Sa lo sënë!” Lob Yudas sën tato yi rangah lo nare ving sir. Yesu nër vu sir bë, “Sa lo sënë!” lom deyah rak demij medekepë meya deneggëp dob.

⁷ Lom Yesu loḵ tepëḵ in sir ggökin bë, “Ham nesero re?” Loḵ denër yah bë, “Yesu Nasaret!”

⁸ Loḵ Yesu nër yah bë, “Senër vu ham ggovek ya bë yik sa lo sënë! Nabë ham nesero sa, og ham gwevong alam sënë geto dena.”

⁹ Nër bë saga in yi gagek sën nër vorot lo anon jak nabë, “Sir sën gevong sir vu sa lo, og sir ti su rëḵ mala nama rë.”

¹⁰ Lom Simon Pita neḵo paëp-yu-anil ti sepa, lob tur vër besap alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp yi hur maluh ti nenga ris vesa ya.

11 Hur maluh saga arë nebë Malkus. Rëk Yesu nër vu Pita bë, “Gejöp hong paëp dok nah newis. Ma gekuung bë sëk noh nenga in ngaa maggin sën Amag vong sa yam in lo?”

Deko Yesu Ya Vu Anas

12 Log alam-begö-yi yu ti saga losho alaj, galam Yuda hir hur lo, medejom Yesu ahon gededuu yi.

13 Lob deko ya vu Anas atov mugin. In alam-deneko-seriveng hir ggev böp wirek, rëk ggen Kayapas loḵ yah ben benedo loḵ ngebek sagi.

14 Lob yik Kayapas sënë sën nër vu alam Yuda wirek lo bë, “Bë mehö timu nadiik dok nah alam pin bej, og mëm nivesa.”

Pita Lah Yi Vun

(Mt 26:69-70; Mk 14:66-68; Lk 22:55-57)

15 Simon Pita luho hur maluh ngwë detamuin Yesu medeya. Loḵ alam-deneko-seriveng hir ggev raḵ hur maluh ngwë saga ni, in mewa ma ngaa ti, lom loḵ ya alam-deneko-seriveng hir ggev böp saga yi beggang tete ayo ving Yesu.

16 GePita nare dobnë. Loḵ hur maluh ngwë sën alam-deneko-seriveng hir ggev raḵ ni lo to meyah menër vu avëh sën negin veluung avi lo, log ḵo Pita meluho deloḵ ya.

17 Lob avëh sën negin veluung avi lo loḵ tepëḵ vu Pita bë, “Maḵ mehö saga yi hur maluh ti hong-a?” Rëk bë, “Saḵ ma!”

18 Log nyëḡ ayööng, om alam-deneko-seriveng hir hur losho alam ahëvavu sën den-emalajin nyëḡ lo devev nengwah medetetup mevare denevenguh. Lom Pita ya nare menevenguh ving sir.

Alam-deneko-seriveng Hir Ggev Böp Loḵ Tepëḵ In Yesu

(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Lk 22:66-71)

19 Log alam-deneko-seriveng hir ggev böp loḵ tepëḵ in Yesu yi hur maluh los yi gägek sën nenër vu mehönon lo.

20 Rëk Yesu nër yah vu bë, “Sa nanër gägek vu mehönon pin menado rangah, gesa nanër loḵ dub-supinsën-yi pin, geloḵ dub-vabuung-böp sën alam Yuda denesupin sir loḵ lo. Sa su nanër gägek menalah vun in ham rë.

21 Om su gedoḵ tepëḵ in sa, gaḵ gedoḵ tepëḵ in sa gägek vu alam sën denengo sa gägek lo rë, in dengo mederaḵ ni.”

22 Vare nenër gägek saga, lob ahëvavu sën denevong huk medenare lo ti petap Yesu nenga genër bë, “Su genanër gägek nabë saga vu alam-deneko-seriveng hir ggev böp!”

23 Rëk Yesu nër yah vu bë, “Nabë senër gägek ti paya, og genanër rangah nabë senër tena paya. Ma nabë senër yoh vu, rëḵ nebë va sën gësis sa meris mu-ë?”

24 Deduu Yesu ggovek benahën nare los aggis, log Anas vong yah vu alam-deneko-seriveng hir ggev böp Kayapas.

Pita Lah Yi Vun Ggökin

(Mt 26:71-75; Mk 14:69-72; Lk 22:58-62)

25 Log Simon Pita vare nevenguh nengwah lom denër vu yi bë, “Maḵ yi hur maluh ti sën hong-ë?” Rëk Pita lah yi vun bë, “Saḵ ma!”

26 Lob alam-deneko-seriveng hir ggev böp yi hur ti sën Pita sap nenga ris ya lo gadë ma ngaa ti verup nër bë, “Maḵ sa halë hong sënë. Sën genare ving yi loḵ huk anon agu lo?”

27 Rëk Pita lah yi vun ggökin yah bë, “Saḵ ma!”, lob pevis beḵökrëeh su.

Deko Yesu Ya Vu Pilatus

(Mt 27:1-2, 11-14; Mk 15:1-5; Lk 23:1-5)

28 Loḵ heng to, lom deko Yesu ggëp Kayapas yi beggang beto deya Prëtoryam (sën nebë kiap böp yi beggang). Rëḵ alam Yuda su deloḵ ya Prëtoryam ving Yesu rë, in deneggöneng

in alam Rom hir beggang saga in bë rëk gevong benij paya jak, lob su deyoh vu bë dega nos-ggöksën-yi rë.

²⁹ Nebë saga lom Pilatus to meya dobnë vu sir menare malaj genër bë, “Ham nër gägek va raḱ mehö sënë?”

³⁰ Lom denër yah vu bë, “Mehö saga bë su yi mehö nipaya rë, og he su rëk gaḱo yi manam vu hong rë!”

³¹ Rëk Pilatus nër yah bë, “Maam ham gweḱo nöḱ megwengo yi gägek noh vu ham horek!” Rëk denër bë, “Ham alam Rom ham horek nërin he bë he su ayoh vu bë rëk angis mehönon bedenadiik rë.”

³² Nebë saga in bë Yesu yi gägek sën nër bë rëk nadiik jak ḱelepeḱo* lo anon jak.

³³ Lom Pilatus loḱ yah Prëtoryam ggökin metahi Yesu yah meloḱ tepëḱ in bë, “Alam Yuda hir mehö-los-bengö hong-a?”

³⁴ Loḱ Yesu loḱ tepëḱ yah vu yi bë, “Ngo kwam nevo gägek saga, ma mehö la denër vu hong-a?”

³⁵ Loḱ Pilatus nër yah vu yi bë, “O! Sa su Yuda ti rë! Hong alam losho hir alam-deneḱo-seriveng lo hir ggev yö deḱo hong yam vu sa. Ma gevong va paya?”

³⁶ Loḱ Yesu nër bë, “Su sa nyëḱ neggëp dob sënë rë. Bë sa nyëḱ gëp vu dob sënë, og rëk salam sën detamuin sa lo degevonḱ begö jak sa, lom alam Yuda su deyoh vu bë rëk denajom sa ahon rë.”

³⁷ Lom mëm Pilatus nër yah bë, “Om maḱ hong mehö-los-bengöm ti yönon-a?” Rëk Yesu nër yah bë, “Genër yoh vu! Sa mehö-los-bengög ti, rëk setu mehönon meluḱ yam dob in bë sa nanër gägek anon rangah. Mehöti bë gägek anon gëp doḱ ayo, og rëk gengö sayeg.”

³⁸ Rëk Pilatus loḱ tepëḱ yah vu yi bë, “Gägek anon sagaḱ va?”

Pilatus Nër Bë Denatul Brëm Na Yesu Betii ḱelepeḱo

(Mt 27:15-31; Mk 15:6-20; Lk 23:13-25)

Pilatus nër gägek saga ggovek, log to meyah dobnë menër vu alam Yuda bë, “Sa su töḱ vu gägek ti geneggëp vu mehö sënë rë.

³⁹ Rëk mu ham ngo ham aggata neggëp bë sa gaḱo mehöti bër in ḱarabus doḱ Buk-ggöksën-yi* benök vu ham. Om ham nanër rë, nabë ham vongin bë sa gaḱo ham alam Yuda ham mehö-los-bengö vër vu ham ma ma?”

⁴⁰ Rëk detahi yah niḱelap vu bë, “Yiḱ ma! Gaḱ Barabas!” Barabas og mehö sën nesis alam geneggodeḱ hir ngaa lo.

19

¹ Lob Pilatus nër medejom Yesu ahon medeḱo meya deveek yi raḱ aggis.

² Gemëm alam-begö-yi detahu mehö-yurëmek raḱ yi. Bededuu aggis niggin ggin tahu alam-los-bengöj hir madub gedetung raḱ yu, log deröp tob mala saḱap loḱ yi,

³ log ya denare mala gedevonḱ kewësën vu bë, “Alam Yuda hir mehö-yurëmek! He haḱo hong raḱ!” Log depetap yi.

⁴ Lob Pilatus to meyah dobnë ggökin menër bë, “Ham lë, sa hevongin gaḱo yi geto menam vu ham, in mëm ham ngo jak gägek sën senër vu ham lo ni nabë sa su töḱ vu nipaya ti geneggëp vu yi rë.”

⁵ Lob mëm Pilatus ḱo Yesu los madub niggin ggin, betob mala saḱap sën beto meya vu sir genër bë, “Ham lë! Mehö lo sënë!”

⁶ Lob alam-deneḱo-seriveng hir ggev los ahëvavu sën denemalajin nyëḱ lo, delë yi lom detahi bë, “Gengis yi jak na ḱelepeḱo*! Gengis yi jak na ḱelepeḱo*!” Lom Pilatus nër yah vu sir bë, “Om ham ngo gweḱo yi nöḱ mengis yi jak na ḱelepeḱo*. In sa su töḱ vu nipaya ti geneggëp vu yi rë.”

⁷ Loḱ alam Yuda denër yah vu bë, “He horek neggëp lom horek saga sën nër bë nadiik in ḱo yi raḱ benër yi nebë Anutu Nalu yi.”

⁸ Pilatus ngo gagek saga, lob ggöneng in yi pangsen rot,

⁹ lom loḵ yah Prëtoryam meloḵ tepëḵ in Yesu ggökin bë, “Geyam vu tena?” Rëḵ Yesu aye ma.

¹⁰ Lom Pilatus nër vu yi bë, “Su gevengwëng in sa rë? Gerak ni bë setu ala! Seyoh vu bë gaḵo hong vër, geseyoh vu bë gevong hong vu sir medengis hong jak na kelepeḵo*!”

¹¹ Loḵ Yesu nër yah vu yi bë, “Bë Anutu vu vavunë su ngoḵek rë, og su rëḵ genatu ala rë. Nebë saga, om mehö sën vong sa loḵ yök nemam lo, saga sën vong ngaa nipaya sevök hong.”

¹² Pilatus ngo gagek saga, lom tum kwa vo bë geḵo Yesu vër, rëḵ alam Yuda detahi ya niḵelap bë, “Bë gwëḵo mehö saga vër, og su mehö-los-bengö Sisar* yi mehö hong rë! Mehöti bë yö gooin yi jak natu mehö-los-bengö, og neḵo yi rak bë kesuu Sisar*.”

¹³ Pilatus ngo hir gagek saga ggovek, lob ḵo Yesu meto meya gerak nedo sëa-gagek-yi ggëp nyëḡ sën denenër bë Telig Gelöng lo. (Denenër ggëp Hibru ayej bë Gabata.)

¹⁴ Lob loḵ buk saga alam Yuda denesemu sir in bë dega nos Buk-ggöksën-yi*, gemëm siks krök monbuk lob Pilatus nër vu alam Yuda bë, “Ham gwelë ham mehö-los-bengö sënë!”

¹⁵ Rëḵ detahi yah niḵelap bë, “Gwëḵo na! Gwëḵo na! Gengis yi jak na kelepeḵo*!” Loḵ Pilatus loḵ tepëḵ in sir bë, “Ham vongin bë sengis ham mehö-los-bengö jak na kelepeḵo*?” Lob alam-deneḵo-seriveng hir ggev denër yah bë, “He hömin mehö-los-bengö ma, gaḵ yik mehö-los-bengö Sisar* yö timu!”

¹⁶ Denër nebë saga, lob tum Pilatus lëein Yesu loḵ yah nemaj in dengis yi jak na kelepeḵo*.

Desis Brëm Ya Yesu Vetii Kelepeḵo

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Lk 23:26-43)

¹⁷ Lom Yesu yö kerë yi kelepeḵo* rak gedëḵo yi medeya nyëḡ sën denenër arë nebë Nyëḡ Yuseḵë lo, (Hibru ayej nebë Golgota).

¹⁸ Lom ya desis yi rak kelepeḵo* ggëp sagu, bedesis mehö luu denare vahi vahi, geYesu nare vuheng.

¹⁹ Log Pilatus nër medekevu yi gagek rak neggëp kelepeḵo* yu nebë: *YESU NASARET, ALAM YUDA HIR MEHÖ-LOS-BENGÖ.*

²⁰ Lom nyëḡ sën desis Yesu rak ya kelepeḵo* lo, neggëp dus vu nyëḡ böp Yerusalem nenga, lom Yuda ngahiseḵë detevin gagek saga in dekevu loḵ ayej löö pin. Dekevu loḵ alam Yuda ayej, geloḵ alam Rom ayej, geloḵ alam Grik ayej.

²¹ Lom Yuda hir alam-deneḵo-seriveng hir ggev denër vu Pilatus bë, “Su gekwevu nabë alam Yuda hir mehö-los-bengö, gaḵ kwevu nabë yö nenër yi nebë alam Yuda hir mehö-los-bengö.”

²² Loḵ Pilatus nër yah vu sir bë, “Gagek sën sa ḵevu aga lo, yö gëp jak!”

²³ Lob alam-begö-yi desis Yesu rak ya kelepeḵo* ggovek, loḵ mëm yom devong yi tob ggelek sir ya yu lubeluu yoh vu sir. Rëḵ yi röpröp ading sën neröp ya gebinë lo nahën neggëp, rëḵ devasu los ayo dahis vu kwa beya meto vaha.

²⁴ Delë bë devasu nebë saga, om denër bë, “Hil su nakweek, gaḵ hil getë gelöng mahen in nabë mehöti sën sevök hil lo, og geḵo los dahis.” Devong nebë saga lob gagek sën dekevu meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo anon rak. Gagek sënë nebë:

“Devong sa tob ggelek sir.

Gedetë gelöng mahen in bë gooin mehöti jak megeḵo sa röpröp.”

²⁵ Lob Maria sën Yesu ata lo luho ari, geKlopa venë Maria, geMaria vu Magdala, beya denare dus vu Yesu yi kelepeḵo*.

²⁶ Lob Yesu lë bë ata luho hur maluh* ti sën ahë neving yi pangsen lo denare, lom nër vu ata bë, “Avëh-e! Gwelë nalum saga!”

²⁷ Log nër vu hur maluh saga bë, “Gwelë atam saga!” Lom loḵ buk saga hur maluh saga ḵo Yesu ata raḵ meya nedo ving yi ggëp ben.

Yesu Diik

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Lk 23:44-49)

²⁸ Lom mëm Yesu rak ni bë semu ngaa pin ggovek ya, lom nër bë, “Sayog neveu in bë!” in gagek sën neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo anon jak.

²⁹ Lob wain ahëggin sën arë nebë vinegga lo nedo loḵ gabum ti. Lom deḵo ngaa-ayo-sovinsën sën nedo loḵ loo lo ti, bededuu vetii ngesing ti mededagoo luḵ gedevoy verup loḵ avi.

³⁰ Lob Yesu sesuvin log nër bë, “Sa semu ngaa pin ggovek ya!” Log kwa yun luḵ gelëein anon ya.

Alam-begö-yi Depejeh Yesu Kweben

³¹ Loḵ buk saga alam Yuda denesemu sir in bë monbuk lob dega nos Buk-ggöksën-yi*, lom deketag vu Pilatus bë gevong alam-begö-yi na dekeyeh lööho vahaj in denadiik pevis, log dejuh navij geto. In bë mehönön navij su bare jak ḵelepeḵo* doḵ Buk-sewahsën-yi*, in Buk-sewahsën-yi* saga böpata rot kesuu.

³² Lom alam-begö-yi ya dekeyeh mehö luu sën lo ngwë vaha mugin, log devong ngwë sën nare vahi lo ving nebë saga.

³³ Log deloḵ ya Yesu, rëḵ delë bë diik ggovek ya, lom su desis vaha mekeyeh rë.

³⁴ Rëḵ alam-begö-yi ti pejeh Yesu kweben raḵ jeggevek lom ḵoḵ los bël keseh yam pevis.

³⁵ Lom mehö sën lë ngaa agi raḵ mala lo, sën kevu, om yi gagek sagi yönön. Yö raḵ ni benenër gagek yönön in ham jak ni geving begwevong geving.

³⁶ Devong nebë sënë lob gagek sën neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo anon raḵ. Sën nenër bë:

“Sekë ti su rëḵ keyeh rë.”

³⁷ Gengwë neggëp bë:

“Alam rëḵ malaj jak mehö sën depejeh lo.”

Debë Yesu Loḵ Gelöng Len

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Lk 23:50-56)

³⁸ Saga ggovek log Yesu yi hur maluh ti sën Yosep vu Arimatea, sën vong ving Yesu rëḵ mu neggöneng in alam Yuda hir ggev lom su nesepa loḵ Yesu ya rangah rë lo. Yi saga sën ya ketag vu Pilatus bë juh Yesu nihil vër in ḵelepeḵo*, lom yoḵekin beya meruh vër.

³⁹ Lob Nikodemus ya ving, sën wirek ya vu Yesu loḵ buk lo. Lom ḵo ngaa reggu nivesa luu sepa, mesarömin luho revuh ti (denenër arëj nebë mur* los alos),* bemaggin yoh vu 50 kilo.

⁴⁰ Lob luho ya deruh Yesu vër lob desepa loḵ alam Yuda vahaj medebom nihil los ngaa reggu nivesa saga loḵ tob veroo.

⁴¹ Lob huk ti neggëp dus vu nyëg sën desis Yesu raḵ ḵelepeḵo* lo, lom waak ti neggëp loḵ, rëḵ su debë heljeng ti loḵ rë, geyö nahën neggëp mewis.

⁴² Lom debë Yesu loḵ, in neggëp dus, galam Yuda hir buk sën desemu sir lo ggovek ya.

20

Yesu Kedi Rak Ggökin

(Mt 28:1-8; Mk 16:1-8; Lk 24:1-12)

¹ Alam Yuda hir Buk-sewahsën-yi* ggovek ya geSoda monbuk anon. Nyëg su heng to rë geyö nahën, log Maria Magdala ya verup bedub, lom lë bë gelöng tetolin ya in waak avi.

* 19:39: Alos og vos reggu nivesa ti sën denëḵo medenerikin raḵ heljeng in bë su nivë na.

² Lom serög meya menër vu Simon Pita luho hur maluh* ngwë sën Yesu ahë neving yi pangsen lo, benër vu luho bë, “Deḱo Mehöböp vër in bedub gehe dugin sën ya debë lo!”

³ Lom Pita luho hur maluh ngwë sën lo deserög pevis medeya bedub.

⁴ Luho deserög loḱ ti, loḱ hur maluh ngwë sënë lo serög niwëek mekesuu Pita betök ya mugin.

⁵ Ya verup bë mala melë waak ayo, loḱ lë bë tob gam veroo sën lo neggëp, rëḱ su luḱ ya waak ayo rë.

⁶ Loḱ Simon Pita tamu beberup, lom sesor meluḱ ya waak ayo melë bë tob gam veroo sënë nahën neggëp vevirsën,

⁷ getob ngwë sën debun yu loḱ lo su nedo ving tob veroo saga rë, gaḱ yö ya nedo los vahininsën ya tahsën.

⁸ Lom hur maluh ngwë sën ya verup bedub avi muginsën lo luḱ ya waak ayo melë nebë sënë ving, lom vong ving bë Yesu kedi raḱ yah.

⁹ In wirek luho su derak gagek sën neggëp loḱ Anutu-yi-ḱapiya lo degwa ni rë. Sën neggëp nebë rëḱ kedi jaḱ nah vu bedub lo.

¹⁰ Ggovek, log luho deyah medeya beggang.

Maria Vu Magdala Lë Yesu

(Mk 16:9-11)

¹¹ Rëḱ Maria vare nesu loḱ waak sën debë Yesu loḱ lo nenga.

¹² Nahën vare nesu, log bë mala in waak ayo loḱ lë gangër luu deröp tob veroo meris bedenedo loḱ nyëḱ len ti sën debë Yesu loḱ lo. Ngwë nedo ya los sën yu neya lo, gengwë nedo yom sën vaha neyom lo.

¹³ Lob luho denër vu yi bë, “Avëh, genesu in va?” Loḱ nër yah vu luho bë, “Deḱo sa Mehöböp meya debë la, gesa dugin nyëḱ sën debë loḱ lo!”

¹⁴ Nër bë saga ggovek gepegginin yi yom, lob lë Yesu genare, rëḱ su raḱ ni rë.

¹⁵ Lom Yesu nër vu yi bë, “Avëh! Gësu in va? Genesero re?” Rëḱ Maria kuung bë mehö sën neḱin huk saga, lom nër yah vu yi bë, “Mehö böp, bë gweḱo yi megeya, og genanër nyëḱ sën gebë yi loḱ lo tato vu sa, in senah gaḱo yi!”

¹⁶ Lom Yesu nër yom bë, “Maria!” Loḱ Maria raḱ ni pevis lom pegginin menër vu yi loḱ Hibru ayej bë, “Raboni!” (Arë sënë nebë Tatovaha.)

¹⁷ Lob Yesu nër vu yi bë, “Gedëin sa! In sa nahën gesa su raḱ meyah vu Amag rë. Om genah megena genanër vu arig lo nabë, ‘Sëḱ jaḱ menah vu Amag geham Amamin, vu sa Anutu geham Anutu.’ ”

¹⁸ Lob Maria Magdala ya menër rangah vu hur maluh bë, “Sa halë Mehöböp!”, log nër Yesu yi gagek pin rangah vu sir.

Yesu Tato Yi Vu Yi Hur Maluh

(Mk 16:14-18; Lk 24:36-49)

¹⁹ Soda saga ggovek ya gehes luḱ ya bebuk lok, lom Yesu yi hur maluh deneggöneng in alam Yuda, lom devehii reping in sir gedenedo. Lob Yesu yam nare rangah loḱ sir vuheng genër bë, “Ham ayomin gëp revuh!”

²⁰ Log mëm tato nema los kweben vu sir, lom kwaj vesa raḱ in delë Mehöböp.

²¹ Log Yesu nër vu sir ggökin bë, “Ham ayomin gëp revuh! Sëḱ gevong ham na nabë sën Amag vong sa meseyam.”

²² Nër nebë saga, log rov saheng raḱ sir genër bë, “Ham gweḱo Anon Vabuung nöḱ!”

²³ Nabë ham dahun alam hir ngaa nipaya na, og rëḱ nama na, ma nabë ham su dahun hir ngaa nipaya na rë, og rëḱ nahën gëp vu sir rot.”

Tomas Tök Vu Yesu

²⁴ Rëḱ sir nemadluho-mevidek-luu sënë lo ti sën Tomas (sën denenër yi bë Pepid lo), su nedo ving sir loḱ buk sën Yesu tato yi vu sir lo rë.

²⁵ Lob Yesu yi hur maluh denër vu Tomas bë, “He halë Mehöböp!” Lok Tomas nër yah vu sir bë, “Bë sa su galë brëm len sën neggëp lok nema lo rë, besa su jöp nemağ dok brëm len rë, gesa su jöp nemağ dok kele len sën neggëp lok kweben lo rë, og sa su rëğ geving geving rë, gerëğ nama!”

²⁶ Lob soda ti ya ggovek rë, lok yi hur maluh denedo lok beggang saga ggökin yah beTomas nedo ving sir. Devehii reping in sir gedenedo, lok Yesu yam nare rangah lok sir vuheng atov genër bë, “Ham ayomin gëp revuh!”

²⁷ Log nër vu Tomas bë, “Genam gwebë nemam deggis jak sënë, gegwelë sa nemağ. Gegejöp nemam dok sa kwebëğ. Su kweyëh gägek, gağ gwevong geving!”

²⁸ Lom Tomas nër yah vu yi bë, “O sa Mehöböp los sa Anutu hong!”

²⁹ Lom Yesu nër yah vu yi bë, “Gelë sa om geving ving-a? Rëğ mu alam sën su delë sa rë, rëğ degeving geving lo, og rëğ kwaj vesa rot.”

Jon Kevu Kapiya Sënë In Va?

³⁰ Yesu vong ngaa böp ngahisekë meyi hur maluh delë, rëğ sa su kevu los dahis meneggëp lok kapiya sënë rë.

³¹ Yik sa kevu dus ti ti sënë in bë ham jak ni begwevong geving nabë Yesu yi Kerisi* sën Anutu Nalu. Ham gwevong geving nabë saga benatu yi alam lob ham rëğ medo malamin-tumsën jak arë.

21

Yesu Tato Yi Vu Yi Hur Maluh

¹ Nahub rë lok Yesu tato yi ggökin vu yi hur maluh vu ngaggee böp Tiberias* nenga. Tato yi nebë sënë:

² Simon luho Tomas (sën denenër yi nebë Pepid lo), geNatanael (vu Kana ggëp distrik Galilea), log Sebedi nalu luho ving hur maluh luu bedenedo lok ti.

³ Lom Simon Pita nër vu sir bë, “Sena gağo gël!” Lom denër vu yi bë, “He nöğ geving hong.” Lom ya derak ya yag ti rëğ su değo gël ti lok buk saga rë gema rot.

⁴ Benyëğ heng lom Yesu nare ngaggee nenga rëğ yi hur maluh dugin yi.

⁵ Lom tahi ya vu sir bë, “Hur magëm-e! Ham ko gël la?” Rëğ detahi yah vu yi bë, “Ma rot-o!”

⁶ Lob tahi vu sir bë, “Maam hameğ gwetë leğ nah los yag nenga vesa rë, lok mëm ham rëğ gweko.” Lom detë leğ luğ yah yoh vu sën nër-ë gededadii rağ yom, rëğ devimengin in gël ngahisekë vevii besu deyoh vu rë.

⁷ Lob hur maluh* ngwë sën Yesu ahë neving pangsen lo, nër vu Pita bë, “Sagik Mehöböp!” Lom Simon Pita ngo bë Mehöböp, lom kebu yi rağ röpröp ti, in kah yi tob ya genare navi meris, lom pesong ya bël beya vu Yesu.

⁸ Gehur maluh vahi sën denedo rağ yag lo, değo yag mededadii leğ los gël medeyam ngaggee nenga, in denedo dus vu roneğ (yoh vu mita 100 mu).

⁹ Ya derak ya roneğ lom delë bë nengwah medo netum begël medo nenök rağ gebrët la nedo ving.

¹⁰ Lob Yesu nër vu sir bë, “Ham gweko gël sën gwëbeng ham ko aga lo la nam.”

¹¹ Lom Simon Pita rağ yah yag medadii leğ los gël böp böp rağ yam roneğ. Begël 153 pup rëğ leğ su vepul rë.

¹² Lob Yesu nër vu sir bë, “Ham nam gwa nos!” Lom hur maluh pin deggöneng in sir gesir ti su lok tepëğ in yi rë, in derak ni bë Mehöböp.

¹³ Lob Yesu ko brët beyam vo vu sir, bevo gël ggelek sir ving.

¹⁴ Yesu kedi rağ vu bedub lob tato yi beron netu löö sënë vu yi hur maluh lo.

Yesu Luho Pita

¹⁵ Log denedo medegga nos ggovek ya, loḵ Yesu loḵ tepëḵ vu Simon Pita bē, “Jon* nalu Simon, maḵ ahēm neving sa rot kesuu alam saga pin ma ma?” Loḵ Simon yoḡek bē, “Ēē-ē, Mehöböp! Ngo ḡeraḵ ni bē hong mehö sa!” Lom Yesu nēr vu yi bē, “Om ḡebet sa sipsip nalu lo!”

¹⁶ Loḵ Yesu loḵ tepëḵ in yi beron ngwē ggökin bē, “Jon* nalu Simon, maḵ ahēm neving sa yönon ma ma?” Rëḵ Simon nēr yah bē, “Ēē-ē, Mehöböp! Ngo ḡeraḵ ni bē hong mehö sa!” Lom Yesu nēr vu yi bē, “Om gwegin sa sipsip lo!”

¹⁷ Loḵ loḵ tepëḵ in yi netu beron löö bē, “Jon* nalu Simon, maḵ sa mehö hong yönon-a?” Nebē saga, lom Pita ayo maggin raḵ in loḵ tepëḵ in yi tu beron löö benēr bē, “Maḵ sa mehö hong yönon-a?”, loḵ nēr yah bē, “Mehöböp, ngo ḡeraḵ ngaa pin ni, om ḡeraḵ ni bē hong mehö sa!” Lom Yesu nēr yah vu yi bē, “Om ḡebet sa sipsip!”

¹⁸ Gesa nanēr vu hong yönon nabē ngo genahën magëm lom genevëh hong ḵabi megenëḵo loḵ nyëḡ yoh vu sën ahēm neving lo. Rëḵ mu nabē hong atov jaḵ, og rëḵ ḡetelë nemam gemehöti naduu hong ḵabi ahon megeli hong na nyëḡ sën su ahēm neving rë lo.”

¹⁹ Yesu nēr ḡaḡek saga raḵ Pita in bē tato sën rëḵ nadiik beḡeḵo Anutu arë jaḵ lo. Nēr ḡaḡek saga ggovek log nēr vu Pita bē, “Gesepa doḵ sa!”

Hur Maluh Sën Yesu Ahë Neving Lo*

²⁰ Loḵ Pita ḡḡerin yi yah lom lë hur maluh ti sën Yesu ahë neving yi pangсэн lo.* Mehö sënë sën medo denegga nos wirek lo, loḵ kepë yi yah negḡep loḵ Yesu babu ḡeloḵ tepëḵ vu bē, “Mehöböp, re rëḵ nanēr hong rangah-a?”

²¹ Pita lë bē netamuin luho, lob loḵ tepëḵ in vu Yesu bē, “Mehöböp, ḡaḵ mehö saguḵ rëḵ nabë va?”

²² Loḵ Yesu nēr yah vu yi bē, “Ḡeloḵ tepëḵ in va? Sengo sa ngaa! Om nabë sa kwag bo nabë yö medo rot gesenom ḡeto rë, og yö rëḵ medo rot. Ḡaḵ hong og ngo gesepa doḵ sa!”

²³ Lob mëm ḡaḡek lo ya meyoh vu ari lo vahi nebë hur maluh sagu su rëḵ nadiik rë. Rëḵ mu Yesu su nēr bē su rëḵ nadiik rë, ḡaḵ nēr bē, “Bë sa kwag bo nabë medo rot gesenom ḡeto rë, og yö rëḵ medo rot.”

²⁴ Yik hur maluh sënë sën nēr ḡaḡek lo pin degwa rangah ḡeḡevu los dahis, lom he raḵ ni bē yönon.

²⁵ Ḡengaa vahi sën Yesu nevonḡ lo nahën negḡep. Rëḵ bē sa kwag bo mesepa doḵ los dahis meḡevu doḵ na ḵapiya, og maḵ rëḵ ḵapiya sënë na meḡerin dob pin.

* **21:20:** Mehö sën Yesu ahë neving yi pangсэн lo og maḵ yik yi Jon, rëḵ mu yö kevu ḵapiya om sën lah yi vun beḡevu menegḡep vunsën.

SinarĒ Hir Huk

Yesu Nĕr Gagek Ya Nare Vorot Bĕ Rĕk Gevong Anon Vabuung Nam

¹ O Teopilus*! Gagek sĕn sa kevu muginsĕn lo, saga sa tatekin ngaa pin sĕn Yesu nevang los yi gagek sĕn nenĕr lo,

² vu muginsĕn rot beverup loĵ buk sĕn yah meya yagek lo. Anon Vabuung tato huk vu yi lob nĕr tato vu sinarĕ sĕn ggooin sir raĵ vorot lo ggovek log Anutu ko yi raĵ yah yagek.

³ Mehō saga sĕn ko hil nivanĕ mediik in hil pin, loĵ tato yi vu sinarĕ lo beron ngahisekĕ in bĕ deĵak ni borot nabĕ nedo mala-tumsĕn lo. Denelĕ yi rangah los rangah yoh vu buk mehōdahis luu, log nenĕr sĕn Anutu-yi-nyĕg anon jaĵ lo degwa tato vu sir.

⁴ Lob medo negga nos ving sir loĵ buk saga ti, lob mĕm nĕr vu sir bĕ, “Ham su gwevuu Yerusalem. Gaĵ ham medo gwĕgin ngaa sĕn Amaĵ nĕr bĕ rĕk gevong vu ham lo. Sĕn senĕr vu ham wirek lo.

⁵ In Jon neripek alam raĵ bĕl, rĕk su buk hus ading rĕ gAnon Vabuung vongin jaĵ na ham.”

⁶ Loĵ buk saga desupin sir raĵ bedeloĵ tepĕk in yi bĕ, “Mehōbōp, maĵ buk yam ggovek bevongin gebĕr alam İsrail hir nyĕg jaĵ gehil ngo vongin gĕgin hil gōkin nah nabĕ wirek ma va?”

⁷ Rĕk nĕr yah vu sir bĕ, “Su ham ngaa in bĕ ham rĕk jaĵ buk los ngebek saga ni rĕ, in Amaĵ yō tu ala mekwa vo meneggĕp vu yi.

⁸ Rĕk mu Anon Vabuung rĕk nam jaĵ na ham los bo niwĕĕk vu ham, beham nanĕr sarĕg rangah vu Yerusalem, gevu distrik Yudea los distrik Samaria bena menoh vu dob pin.”

Yesu Raĵ Yah Yagek

(Mk 16:19-20; Lk 24:50-53)

⁹ Yesu nĕr gagek sĕnĕ ggovek, gevare denemalajin yi gAnutu ko yi raĵ yah yagek, lob beggob ggĕrin yi log su delĕ yi ggōkin rĕ.

¹⁰ Log nahĕn vare malaj nesepa, lob pevis medelĕ mehō luu los tob veroo meris yam denare ving sir.

¹¹ Lob luho denĕr bĕ, “Ham alam Galilea, ham malamin nelĕ yagek pangsĕn in va? Yesu sĕn vuu ham geraĵ yah yagek lo rĕk duĵ nom nabĕ sĕn ham nelĕ yi geraĵ meyah agi!”

Deggoin Mehōti Raĵ In Doĵ Nah Yudas Ben

¹² Lob sir vu keĵu sĕn denenĕr arĕ nebĕ Kele-oliv* lo medeyah medeya Yerusalem. Keĵu Kele-oliv sĕnĕ neggĕp dus vu Yerusalem yiĵ yoh vu sĕn horek nĕr bĕ mehōnon deĵee medena doĵ Buk-sewahsĕn-yi* lo.

¹³ Bedetōĵ yah Yerusalem mederaĵ ya bej meya denedo. Alam sĕn lo sagi: Pita, geJon, geYakobus lu Andreas, gePilip ving Tomas, geBartolomai ving Matai, geYakobus ngwĕ sĕn Alpeus nalu, log Simon ngwĕ sĕn mehō neruuk alam Rom lo, log Yudas sĕn Yakobus ngwĕ nalu.

¹⁴ Alam pin sagi sĕn ayoj timu medenejom raĵ medenedo. Gavĕh la losho Maria sĕn Yesu ata ving Yesu ari lo pin dejom raĵ medenedo ving.

¹⁵ Ggovek, loĵ buk ti lob Pita kedi nare loĵ ari lo pin malaj benĕr gagek ti vu sir. Gesir pin saga raĵ neggĕp alam nemadvahi-bevidek-ti (120).

¹⁶ Pita nĕr bĕ, “Arig lo, gagek sĕn dekevu meneggĕp loĵ Anutu-yi-kaĵiya lo anon rak beyik ggovek. Wirek Anon Vabuung vong gagek verup Davit avi benĕr raĵ Yudas, mehō saga sĕn tato aggata vu alam bĕ denajom Yesu ahon lo, lob gagek wirek hen saga gwĕbeng anon raĵ ggovek ya.

17 In wirek Yesu ggooin Yudas raḵ menedo ving he beko huk sënë ving he.

18 Ham raḵ ni bē Yudas sën agi ḵo dob len ti raḵ monē hel ḵōḵ sën devo vu yi lo, lob ya mevës bahē tetap bahē pin keseh to meya.

19 Lob alam pin sën denedo Yerusalem lo, denḡo ḡaḡek saga mederaḵ ni, lom denenēr dob saga loḵ ayej nebē Akeldama. Sënë nebē Dob-hel-ḵōḵ.

20 Log tum ḡaḡek negḡep loḵ ḵapiya Saam sën denevong raro raḵ wirek lo nebē:
‘Yi begḡang yō medo menabumeng na,
mehōti su doḵ medo!’

Log ḡaḡek ngwē nēr ving nebē:

‘Mehō ngwē pevis medoḵ nah ben.’

21 Om hil pevis magoooin mehōti vuheng doḵ alam sën deneya ving hil los Mehōbōp Yesu raḵ buk pin sën hil nehako loḵ lo.

22 Mehōti sën neya ving hil wirek ḡeJon neripek alam lo, beyam verup loḵ buk sën Anutu ḵo Yesu vēr in hil ḡeḵo yi yah vavunē lo. Mehōnon sën delē saḡi pin, og mēm hil agooin ti jaḵ beḡeḵo huk ḡeving he benanēr rangah nabē Yesu kedi raḵ vu bedub yōnon.”

23 Pita nēr bē saga, lob deggoin mehō luu raḵ. Ngwē Yosep sën denenēr yi nebē Barsabas ḡarē ngwē nebē Yustus lo, log ngwē arē nebē Matias.

24 Lom dejom raḵ vu Mehōbōp bē, “Mehōbōp, ḡeraḵ alam pin ayoj ni, om mēm ngo ḡetato vu he nabē ḡehoooin mehō luu saḡi ngwē tena raḵ

25 in doḵ nah Yudas ben menatu sinarē nyēdahis ḡeving he. In Yudas vuu huk saḡi ya ḡeya nyēḡ sën bē na lo.”

26 Lob dereḵo veri raḵ luho lob löo raḵ Matias, lom devong yi tu sinarē ving sir nemadluho-bevidek-ti saḡi lo.

2

Anon Vabuung Luḵ Yam

1 Buk-supinsën-yi sën denenēr bē Pentekos lo verup ḡgovek lob desupin sir loḵ begḡang ti.

2 Lob pevis bededun ti yam ḡḡep yaḡek, benesu nebē sang niwēek, beḡeyeh nengaj rot.

3 Lob delē nḡaa nebē nengwah daggen netum, lob vepul dus dus beya merak ya sir ti ti.

4 Lob Anon Vabuung loḵ yam ḡḡerin ayoj pin, lob denēr ayej agḡagga yoh vu Anon Vabuung vong verup avij.

5 Lob alam Yuda nḡahi sën sir vu nyēḡ pin meyam denedo Yerusalem in kwaj nevo Anutu lo,

6 denḡo nḡaa sën dedun raḵ, lob desupin sir ya, lom delēk in denḡo alam sënë denevengwēng loḵ ayej ti ti.

7 Lob delēk bekwaḡ ya nḡahi medenēr bē, “Alam sën agi yik sir Galilea pin!

8 Rēḵ nebē va sën hil pin nehango bē denevengwēng loḵ hil ayed ti ti nirōp-ē?

9 Hil Patia ḡeMedia, ḡehil sën nado Mesopotamia, ḡeYudea, ḡeKapadosia, Pontus, ḡAsia*.

10 ḡePrugia los Pampulia, Ejep ḡa, hil vahi vu Libua sën dus vu Kurene lo ḡa, hil alam vatēveḵ vu Rom ving.

11 Hil alam Yuda los alam-yu-ngwē sën degḡerin sir medenesepa loḵ alam Yuda hir horek lo, ḡehil Krete los Arabia. Rēḵ hil pin nehango bē denenēr ḡaḡek raḵ Anutu yi huk niwēek loḵ hil ayed ti ti.

12 Lob sir pin delēk ḡekwaḡ ya nḡahiseḵē. ḡeya denēr vu sir nebē, “Nḡaa saḡi degwa nebē va?”

13 Rēḵ la denenēr ḡaḡek pelēsën nebē, “Denum bēl mengēēs pangsën beyuj vong paya.”

Pita Nēr ḡaḡek Rangah

14 Loḵ Pita losho sir nemadluho-bevidek-ti sënë kedi denare, lob tahi niwëek genër rangah vu alam bë, “Ham Yuda los alam-yu-ngwë pin sën ham yam nedo Yerusalem agi! Ham gwebë nengamin vu sa gägek, beham jaḵ ngaa sagi ni!

15 Ham kuung bë alam sagi denum meyuj vong paya, gaḵ ma! Yiḵ nahën 9 krök monbuk gemehöti su nenum bël mengëes monbuk rë.

16 Rëḵ mu mehö-nenër-gägek-rangahsën Yoel nër raḵ ngaa sënë wirek bë:

17 ‘Anutu nër bë, “Buk-tamusën dus jaḵ,
og sëḵ ḵeseh sa Anon Vabuung jaḵ alam pin.

Geham nalumin maluh los avëh lo rëḵ denanër gägek rangah nabë alam-denenër-gägek-rangahsën.

Log ham hur magëm rëḵ degelë ngaa aggagga nabë pesepsën,
geham alam atov rëḵ degëp medegelë pesepsën.

18 Kë! Vu buk saga rëḵ sa ḵeseh sa Anon Vabuung jaḵ sa hur maluh los avëh,
lob rëḵ denanër gägek rangah nabë alam-denenër-gägek-rangahsën.

19 Lob mëm sëḵ gevong huk aggagga gëp yaḡek,
gesëḵ gevong ngaa böp böp gëp dob sënë:
Ḷök los nengwah genengwah aru.

20 Log hes rëḵ malakenu dok,
gekwev mala ḵök jaḵ.

Govek log mëm Mehöböp yi buk natök nam.
Yi buk rëḵ böp los niwëek.

21 Log alam sën detahi ya vu Mehöböp lo pin,
og rëḵ Anutu geḵo sir nah vu yi.”’

22 Om ham Israel! Ham gwengö gägek sagi! Sa bë nanër Yesu Nasaret vu ham: Ham ngo raḵ huk niwëek los ngaa böp sën Anutu vo loḵ mehö saga nema lo ni. Tato ngaa böp saga vu ham in bë ham jaḵ ni nabë Anutu vong yi yam.

23 Wirek Anutu yö kwa vo meduu ahon ggovek ya, log mëm tung mehö saga loḵ yöḵ ham nemamin. Loḵ ham vong loḵ ya alam-yu-ngwë sën denekeyëh horek lo nemaj, bedesis yi raḵ ya ḵelepeḵo* mediik.

24 Rëḵ mu Anutu nër mekedi raḵ yah vu bedub meḵo yi vër vu nivanë nipaya pin sën diiksën-yi lo. In diiksën saga su yoh vu bë dahun mehö saga yönon rë.

25 In Davit nër gägek raḵ yi bë:

‘Sa nehalë Mehöböp nedo sa malag yoh vu buk pin.

Nare ggëp sa nemaḡ vesa gengaa ti su rëḵ kepë sa rë.

26 Om sën sa ahëḡ nivesa, log mëm sa hevong ayeg in sa kwag vesa rot.
Gesëḵ bo kwag in hong bemedo,

27 in su rëḵ gwevuu sa ḵenug bemedo Nyëḡ-diiḵsën-yi rë.

Log su rëḵ gwevuu hong mehö vabuung bepetar na rë.

28 Getato aggata mala-tumsën-yi vu sa, om rëḵ gemedo geving sa,
lom rëḵ sa kwag vesa rot.’

29 Arig lo, sa bë nanër niröp vu ham nabë hil mehö teta wirek hen Davit diiḵ ggovek ya, bedelev. Geyi bedub nahën neggëp vu hil gwëbeng.

30 Rëḵ mu Davit yi mehö-nenër-gägek-rangahsën ti, log yö raḵ ni bë Anutu nër yönon venuh nebë, ‘Sëḵ getung hong mewis ti bemedo jaḵ hong sëa natu mehö-los-bengö dok nah böm.’

31 Wirek Davit lë ngaa sën Anutu rëḵ gevong lo, log nër raḵ Kerisi bë rëḵ kedi jaḵ nah. Nër bë Anutu su rëḵ gevuu yi bemedo Nyëḡ-diiḵsën-yi benavi petar na rë.

32 Yönon, Anutu nër beYesu saga kedi raḵ yah, behe pin halë ngaa sën agi ggovek ya om sën he nanër.

³³ Gwëbeng raḵ yah vavunë ggovek beya nedo Anutu nema vesa, beko Anon Vabuung ggëp ama nema ggovek ya, yoh vu sën wirek Ama nër bë rëḵ bo vu yi lo. Lob ngaa sën ham lë los ham ngo gwëbeng lo tato bë vong yam ggovek.

³⁴ Davit su raḵ ya yaḡek rë, rëḵ nër bë:
‘Mehöböp nër vu sa Mehöböp nebë,

“Gemedo sa nemaḡ vesa.

³⁵ Gevu tamusën og sëḵ getung alam sën denelë hong paya lo dedoḵ na vaham gebinë.” ’

³⁶ Nebë sënë om hil Israel pin ajaḵ ni yönon nabë Yesu saga sën ham rekö yi raḵ ya kelepeḵo* lo, saga Anutu tung yi netu hil Mehöböp los hil Kerisi.”

Alam Ngahiseḵë Deggërin Sir Mederipek Bël

³⁷ Alam sënë denḡo ḡaḡek saga lob gelu ayoj rot, lom denër vu Pita losho sinarë saga nebë, “O arig lo! He rëḵ gevong nabë va?”

³⁸ Loḵ Pita nër yah vu sir bë, “Ham ti ti ngo gwërin ayomin geham jipek bël jaḵ Yesu Kerisi arë in dahun ham ngaa nipaya pin na, lob mëm Anutu rëḵ gevong Anon Vabuung vu ham.

³⁹ In wirek Anutu nër bë gevong yi vu ham los nalumin, gevu alam pin sën nahën denedo ading in yi lo geving. Yönon! Rëḵ gevong vu alam pin sën hil Mehöböp Anutu tahi sir bë dena vu yi lo.”

⁴⁰ Pita nër ḡaḡek agga ngahiseḵë hus ading rot vu sir, log nër niwëëḵ bë, “Ham gwëgin ham! Ham kwehe ham vër in alam nij paya sën denedo dob-ë!”

⁴¹ Nebë saga, lob sir vahi dejom Pita yi ḡaḡek ahon medenevong ving, lom deripek bël. Lob vu buk saga sir 3,000 derevuh ya ving Mehöböp yi hur medenedo.

⁴² Nijwëëḵ bë degengo alam sinarë hir ḡaḡek, lom detu degwa timu in dedoḵ vu sir, lob denedo revuh ti bedenegga Pasa gedenejom raḵ.

Kerisi-yi-alam Mewis Hir Huk Nivesa

⁴³ Lom Anutu vong balam sinarë devong ngaa böp ngahiseḵë balam pin delë lob deggöneng.

⁴⁴ Lob alam pin sën ayoj neya timu vu Kerisi lo denedo revuh ti, log sir ti su ggulin yi ngaa rë, gaḵ denevong ngaa pin tu sir pin hir ngaa.

⁴⁵ Devong hir dob los hir kupek in bë alam debaḡo, lob denëḵo monë raḵ medenevo ggelek sir pin in bë ti su jaḵ vu in nos lu ngaa.

⁴⁶ Sir pin ayoj timu gedeneya dub-vabuung-böp ḵatum ayo yoh vu buk, log denesupin sir loḵ hir beggang ti ti medenegga Pasa, log kwaj vesa medenevong hir nos ggelek sir.

⁴⁷ Denëḵo Anutu arë raḵ yoh vu buk, galam pin ayoj netee yi in sir. GeMehöböp nevong balam deneggërin ayoj yah vu yi mederevuh yam ving sir sënë yoh vu buk.

3

Mehö Vaha Nipaya Nivesa Raḵ

¹ Buk ti lob Pita luho Jon deya dub-vabuung-böp raḵ 3 krök sehuksën in bë denajom jaḵ. In alam Yuda denevong nebë sënë.

² Lob mehö vaha nipaya ti nedo, lob yi alam denevaḵu yi meyam denetung menedo dus vu veluung avi sën denenër arë nebë Malangeri lo. Ata yö ḵo yi to los vaha nipaya, lom denevong nebë saga yoh vu buk in bë ketag los tahi monë lu ngaa vu alam sën deneya dub-vabuung-böp ḵatum ayo lo.

³ Mehö saga lë Pita luho Jon geluho bë dedoḵ na dub-vabuung-böp, lob ketag vu luho bë luho debo ngaa vu yi.

⁴ Rëḵ Pita luho Jon degët yi niwëëḵ ata, log Pita nër vu yi bë, “Gebarah malam jaḵ megwelë aluu rë!”

⁵ Lob kwa vo bë maḵ luho rëḵ debo ngaa vu yi, lom peggin mala yah vu luho.

⁶ Rêk Pita nêr bê, “Sehög monë ma! Gak mu sa bê dok vu hong nabë sënë: Sa nanêr vu hong jak Yesu Kerisi Nasaret arë nabë, ‘Kwedi jak megena!’ ”

⁷ Lom jom loḵ nema vesa bedadii yi raḵ. Lob pevis bevaha los vaha pedus niwëëḵ loḵ,

⁸ gemëm kedi pevis mevare neya. Beloḵ ya dub-vabuung-böp ḵatum ayo ving luho, genepisek menepesöng geneḵo Anutu arë raḵ.

⁹ Lob alam pin delë bê ggee meneya geneḵo Anutu arë raḵ.

¹⁰ Lob derak ni bê yik mehö sën nedo yoh vu buk loḵ dub-vabuung-böp veluung avi Malangeri, meneketag los netahi monë lu ngaa vu sir lo. Lob delë bê nivesa raḵ lom delëḵ anon bekwaj neketul loḵ.

Pita Nêr Gagek Ggëp Dub-vabuung-böp Ayo

¹¹ Mehö sënë nahën nekebi Pita lu Jon, lob alam deserög meya detetup lööho loḵ dub nenga-gelusën sën denenêr bê Solomon yiyi lo, lob delëḵ böpata rot.

¹² Pita lë alam sagi lob nêr gagek vu sir bê, “Ham alam Israel! Nebë va sën ham ayomin ya ngahiseḵë in ngaa agi-ë? Ham su gwelë aluu! Maḵ ham kwamin nevo bê raḵ alu ngo he niwëëḵ ma maḵ alu ngo vabuung om sën alu hevong mehö aga benivesa raḵ meneya-ë? Gak ma!

¹³ Abraham luho Isaak ving Yakop hir Anutu sën, hil ḵenud lo hir Anutu lo, sën ḵo yi hur Yesu arë raḵ nebë sënë. Sën yik mehö saga sën ham vo yi loḵ ya alam-begö-yi nemaj, geham lah yi vun ggëp Pilatus mala lo. Pilatus bê dëëin yi mena, rêḵ ma geham ruu demimin vu yi!

¹⁴ Ham ruu demimin vu mehö vabuung los yohvu saga, log ham tahi vu Pilatus bê dëëin mehöti sën sis mehö la bedediik lo vër vu ham.

¹⁵ Mehö mala-tumsën degwa yi rêḵ ham sis yi bediik. Loḵ Anutu nêr mekedi raḵ yah vu bedub, behe halë bê nedo mala-tumsën, besën he nanêr rangah.

¹⁶ Galu ayomin neya timu vu yi, om sën alu anêr arë, lob vong niwëëḵ vu mehö sënë besën ham nelë yi beham raḵ ni lo. Yesu vong mehö sënë nivesa raḵ raḵ ham pin malamin in alu ayomin neya timu vu yi.

¹⁷ Yönon, arig lo! Seraḵ ni bê ham los ham ggev su raḵ degwa ni rë, om sën ham vong paya vu yi nebë sënë.

¹⁸ Rêḵ wirek Anutu yö tateḵin gagek verup alam-denenêr-gagek-rangahsën lo pin avij nebë yö yi Kerisi rêḵ nam begeḵo vanë. Lob vong gagek saga banon raḵ raḵ huk sën ham vong lo.

¹⁹ Om ham gwërin ham nom vu Anutu in Anutu dahun ham ngaa nipaya pin na, lob mëm Mehöböp rêḵ gevong beham nimin semë semë jak.

²⁰ Lob rêḵ gevong Yesu nom vu ham. Mehö saga sën Anutu ggooin raḵ in bê geḵo hil nah lo.

²¹ Log gwëbeng nedo yagek menegin buk sën Anutu bê gevong ngaa pin natu mewis lo. Nebë sën nêr wirek verup alam-denenêr-gagek-rangahsën vabuung lo avij lo.

²² Moses nêr nebë, ‘Ham Mehöböp rêḵ gooin ham arimin ti begetung yi natu ham mehö-nanêr-gagek-rangahsën ti nabë sa. Om ham gwebë nengamin vu gagek sën rêḵ nanêr vu ham lo.

²³ Gak nabë mehöti su gengö mehö-nenêr-gagek-rangahsën saga aye rë, og Anutu rêḵ gevong bemala nama, gesu rêḵ medo mala-tumsën geving yi alam rë.’

²⁴ Log alam-denenêr-gagek-rangahsën pin yik denenêr gagek nebë saga. Samuel losho alam sën deneverup ggökin yi medenenêr gagek rangah lo, sir pin denenêr gagek raḵ buk sënë.

²⁵ Lob gwëbeng ham loḵ yah alam-denenêr-gagek-rangahsën bej, begagek sën Anutu losho hil ḵenud lo dejoo venuh wirek lo anon raḵ vu ham, in nêr vu Abraham bê, ‘Hong mewis ti rêḵ natu mehö semusemu bedoḵ vu alam pin vu dob.’

²⁶ Yönon, Anutu kwa vo hil alam Yuda mugin, lob ggooin nalu Yesu raḵ bevong yam in bë gevong semusemu vu hil. Log semusemu sënë nebë hil pin ti ti ngo gevuu hil nipaya na bagërin hil nom vu yi.”

4

Detung Pita Luho Jon Ya Ḳarabus

¹ Pita luho Jon nahën denenër gägek vu alam, log alam-deneḵo-seriveng losho mehö sën negin alam loḵ dub-vabuung-böp lo, galam Sadukai* lo, bedeverup.

² Ahëj sengën vu luho in luho denenër gägek rangah vu alam bë Yesu kedi raḵ yah vu bedub.

³ Lob dejom luho ahon medetung luho ya denedo ḵarabus in sehuk luḵ, gemëm bë monbuk lom degevong gägek vu luho.

⁴ Rëḵ mu alam ngahiseḵë sën denḵo luho hir gägek lo devong ving, bederevuh yam ving alam muginsën besir 5,000 raḵ.

Devong Gägek Vu Pita Lu Jon Raḵ Alam Ggev Malaj

⁵ Heng to lob alam Yuda hir ggev losho alam teta, galam-horek-yi, desupin sir vu Yerusalem.

⁶ Alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp Anas, geKayapas luho mehöti arë nebë Jon, gAleksander, gAnas yi alam pin medesupin sir.

⁷ Log devarah Pita luho Jon ya denare malaj gedeloḵ tepëḵ in luho bë, “Melu vong ngaa sagi raḵ re niwëëk-a? Ma re vong meluu yam-a?”

⁸ Lob Anon Vabuung loḵ yam ggërin Pita ayo lom nër vu sir bë, “Ham ggev los alam teta vu Israel!

⁹ Gwëbeng ham maḵ bë doḵ tepëḵ in aluu in ngaa nivesa sën alu hevong vu mehö vaha nipaya-ë. Maḵ ham bë jaḵ mehö sën nivesa raḵ agi degwa ni?

¹⁰ Nabë nebë saga, og mëm alu hevongin bë ham jaḵ ni balam Israel pin dejak ni geving nabë: Yesu Kerisi Nasaret niwëëk vong mehö sagi benivesa raḵ los dahis begwëbeng nare ham malamin. Ham sis mehö saga bediik raḵ ḵelepeḵo*, rëḵ Anutu nër bekedo raḵ yah ggëp bedub.

¹¹ Yönon!

‘Ham alam sën denelev beggang lo nimin lëlin gelöng ti sënë.

Rëḵ mu netu gelöng niwëëk beggang nyëḵetu yi.’

Og gelöng saga yik Yesu.

¹² Su mehö ngwë yoh vu bë doḵ vu hil rë. In vu dob pin og Anutu su tato arë agga ngwë vu hil bë rëḵ geḵo hil nah vu yi rë.”

¹³ Denḵo bë Pita luho Jon denër rangah niwëëk, lob deranga nemaj in derak ni bë luho su deluḵ dub rë, gaḵ luho alam meris mu. Lob kwaj ya ngahi, rëḵ derak ni bë wirek luho deneya ving Yesu.

¹⁴ Log mehö sënë nare ving luho gedelë bë navi nivesa raḵ yönon, lob su deyoh vu bë denanër gägek ti doḵ nah vu luho rë.

¹⁵ Lob alam ggev denër vu lööho bë lööho degeto dena dobnë rë.

Lob lööho to deya, log mëm yö yah desap sir raḵ medenër bë,

¹⁶ “Rëḵ hil gevong va vu mehö luu saga? Luho devong ngaa böp sënë balam vu Yerusalem pin derak ni, om hil su ayoh vu bë rëḵ abun gägek saga rë.

¹⁷ Gaḵ gägek saga rëḵ na menoh vu alam pin, om hil nanërin luho niwëëk nabë luho su dena denanër gägek jaḵ Yesu arë saga vu mehö la gökin.”

¹⁸ Lob detahi luho yom bemëm denër vu luho bë luho su na denanër gägek jaḵ Yesu arë, beluho su detahu gägek sënë vu alam.

¹⁹ Rêk Pita luho Jon denër yah vu sir bê, “Nabë alu gevuu Mehöböp yi gagek sënë na galu sepa dok ham gagek, og maḵ Anutu rêk gelë aluu nivesa? Ham ngo kwamin bo saga rë.

²⁰ Alu su ayoh vu bê rêk ayemin nama rë. Gaḵ alu rêk nanër gagek rangah jaḵ ngaa pin sën alu halë los hango lo!”

²¹ Lob ggev lo devong gagek raḵ luho niwëek ggökin, log mëm delëein luho beluho deya. Alam ggev deggöneng in alam, in sir pin denëko Anutu arë raḵ in ngaa sën luho devong agi, lob su kwaj ḵo aggata ti in bê debo vanë vu luho rë.

²² Gemehö sën luho devong ngaa böp raḵ yi benivesa raḵ lo, yi ta mehödahis luu gekesuu meya.

Kerisi Yi Alam Dejom Raḵ Bë Anutu Bo Niwëek Vu Sir Medenanër Gagek Rangah

²³ Devong luho ya, lob luho deyah medeya vu hir alam bedenër alam-denëko-seriveng hir ggev los alam teta hir gagek pin vu sir.

²⁴ Dengo ggovek, log sir pin ayoj timu gedejom raḵ vu Anutu bê, “O Mehöböp, ngo getung dob los yagek los loo bengaa pin sën denedo loḵ lo.

²⁵ Wirek hong Anon Vabuung vong gagek ti verup loḵ hong hur Davit avi, sën he kenumin lo, nebë:

‘Nebë va sën alam-yu-ngwë ahëj sengën pangsen rot,
gemehönon la medo denevengwëng yah nenga meris mu-e?’

²⁶ Alam-los-bengöj vu dob sënë pin kedi dero sir in degevong begö,
log alam böp pin desupin sir medevengwëng raḵ begö
in bê dedahun Mehöböp luho Mehö sën ggooin raḵ in bê geḵo hil nah lo na.’

²⁷ Yönon rot, Herot* luho Pontius Pilatus ving alam-yu-ngwë, galam Israel, bedevengwëng yah nenga nebë saga ggëp nyëg böp Yerusalem in bê dedahun hong hur vabuung Yesu na. Mehö sën wirek gehooin yi raḵ lo.

²⁸ Dejom gagek revuh ti nebë saga in bê degevong ngaa sën wirek geduu gagek ahon niwëek bê rêk anon jaḵ lo.

²⁹ Om Mehöböp, ngo kwam bo gagek maggin pin sën bê degevong-ë rë megedok vu hong hur he, log gwevong niwëek vu he in he nanër hong gagek rangah, gehe su agöneng.

³⁰ Gebër nemam niwëek jaḵ begwevong alam niraksën nijvesa jaḵ, log gwevong ngaa böp los huk aggagga jaḵ hong hur vabuung Yesu arë.”

³¹ Nahën denejom raḵ nebë sënë, log beggang sën desupin sir loḵ lo ggee böpata gAnon Vabuung yam ggërin ayoj, lob mëm denenër Anutu yi gagek niwëek ata gesu deneggöneng rë.

Kerisi-yi-alam Ayoj Timu

³² Alam sën ayoj neya timu vu Yesu lo ahëj los ayoj neya timu vu sir vewen vewen ving. Su mehöti lë yi ngaa ti benër bê, “Sagik sa ngaa!” rë, gaḵ hir ngaa pin saga sën tu sir pin hir ngaa.

³³ Lob sinarë nyëdahis lo denenër gagek rangah bê Mehöböp Yesu kedi raḵ ggökin, lob hir gagek saga los niwëek balam pin denëko arëj raḵ.

³⁴ Sir ti su raḵ vu in nos los ngaa ti rë, in sir sën deyoh vu dob los beggang lo pin denevo vu alam vahi medenëko monë raḵ. Denëko monë raḵ,

³⁵ lob devo vu sinarë nyëdahis lo medenegin, loḵ mëm sinarë denevo ggelek alam sën deneraḵ vu in ngaa lo.

³⁶ Mehöti nedo, arë nebë Yosep, lob sinarë denër ggev ngwë raḵ yi nebë Barnabas. Arë sënë degwa nebë mehö nelev horek in alam. Yi Levi* ti, geyi vu dob Kupros.

³⁷ Lob yi dob len ti neggëp Yerusalem, lob vong bemehöti bago, lob ḵo monë saga beya mevo vu sinarë lo.

5

Ananias Luho Sapira

¹ Log mehō ngwē nedo arē nebē Ananias, gevenē arē nebē Sapira. Lob Ananias vong yi dob len ti bemehō la debago.

² Rëk luho venē devengwëng loḵ ti, lom devun monē saga vewen betu luho yō hir ngaa. Log Ananias ḵo vewen beya mevo vu alam sinarē genēr bē monē sën lo yīḵ pin sënē.

³ Loḵ Pita nēr vu yi bē, “Ananias, Satan nare loḵ ayom begevun dob sagi yi monē vahi gegetetuhin Anon Vabuung.

⁴ Wirek sën su debago dob rē lo, og yīḵ ngo hong ngaa! Log debago om mak monē saga netu hong ngaa in bē gwegin megwevong noh vu kwam. Ma re nēr vu hong bē gwevong paya nabē sënē? Su gelah monē sënē vewen vun in mehōnon mu rē, gaḵ gelah vun in Anutu!”

⁵ Ananias ngo gāgek sagi, lob diḵ pevis beto neggëp, lob alam sën vare denelē lo deggōneng böpata rot.

⁶ Lob alam magëm kedi debom loḵ tob beya delev.

⁷ Ggovek gehes mala löö ggovek ya, log Ananias venē verup yam beggang ayo, lob su raḵ ngaa sën tōḵ vu regga lo ni rē.

⁸ Lom Pita loḵ tepëḵ vu yi bē, “Maḵ yīḵ melu ḵo monē yoh vu sën raḵ dob saga ma ma?”

Loḵ avëh nēr yah bē, “Ëë-ë! Yoh vu! Alu haḵo nebē saga!”

⁹ Rëk Pita nēr bē, “Melu reggam joo gāgek revuh ti gemelu bē seggi Mehōböp yi Anon Vabuung-a? Om gwengo! Alam sën delev reggam lo yom denare loḵ veluung avi, om rëḵ debaḵu hong geving bena dedev!”

¹⁰ Lob pevis bavëh saga diḵ beto neggëp loḵ Pita vaha, lob alam magëm deloḵ yam beggang ayo medelē bē avëh diḵ meneggëp, lom devaḵu beya delev ving regga.

¹¹ Lom Kerisi-yi-alam pin ving alam pin sën dengo gāgek agi deggōneng böpata rot.

Ngaa Böp Aggagga Verup

¹² Lob sinarē nyëdahis devong ngaa böp aggagga raḵ alam vahi besir pin denelē, lob mēm alam sën denesepa loḵ Yesu lo pin ayoj timu gedenesupin sir loḵ dub-vabuung-böp nenga-gelusën sën denenēr bē Solomon yiyi lo.

¹³ Lob alam vu Yerusalem pin deḵo arëj raḵ, rëḵ deggōneng gesu desupin sir ya ving sir rē.

¹⁴ Rëḵ alam maluh los avëh ngahiseḵë ayoj ya timu vu Mehōböp bederevuh yam ving yi alam, bedetu yu böpata raḵ.

¹⁵ Lob tum denevaḵu alam nijraksën meyam debē neggëp loḵ kanyë los bëḵ loḵ aggata, lob denebē sir ti ti ya ya in bē Pita geto mena, og hes gelu ḵenu na mejaḵ sir.

¹⁶ Galam vu nyëḡ pin sën denedo dus vu Yerusalem lo denesupin sir yam. Deneḵo alam nijraksën ving alam sën memō nipaya gwang ya sir lo, lob alam saga pin nijvesa raḵ yah ggökin.

Angër Ḵo Sinarē Lo Vër In Ḵarabus

¹⁷ Nebē saga lob alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp losho yi alam Sadukai* pin denelē Yesu yi alam paya,

¹⁸ om dejoo gāgek lob kedi dejom sinarē nyëdahis lo ahon bedetung sir luḵ ya ḵarabus.

¹⁹ Rëḵ Mehōböp yi angër yam tahinin reping in sir buk vuheng, log ḵo sir to meyah dobnē genēr bē,

²⁰ “Ham na bare dub-vabuung-böp ḵatum ayo beham tateḵin gāgek vu alam pin nabē degevong nabē sënē in denatu mewis medemedo malaj-tumsën.”

²¹ Dengo gāgek saga, log monbuk anon lob deyah dub-vabuung-böp bedetateḵin gāgek vu alam. Getum alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp losho yi alam ya medo

denesupin kaunsor pin yam. Log denēr gagek ya beggang karabus bē degeko sinarē nam.

²² Lob hir hur delok ya beggang karabus, rēk sinarē su denedo rē.

²³ Lob yah denēr vu sir bē, “He halē beggang karabus yi reping rēk desis lok beniwēek gahēvavu denare medenēgin. Lob he tahinin, rēk he su atok rak mehōti genedo beggang ayo rē.”

²⁴ Lob hir ggev sēn negin alam lok dub-vabuung-böp lo losho alam-deneko-seriveng hir ggev dengo gagek saga, lob kwaj ya ngahisekē bedenesero degwa.

²⁵ Lok mehōti ya verup vu sir benēr bē, “Alam sēn ham tung sir ya karabus lo denare dub-vabuung-böp katum ayo medenetatekin gagek vu alam.”

²⁶ Lob hir ggev sēn negin alam lok dub-vabuung-böp lo, losho ahēvavu la, ya deko sir. Rēk su desis sir gederot rē gema. In deneggöneng in alam bē rēk detengwa sir jak gelöng.

Sinarē Su Deneggöneng In Kaunsor Rē, Gedenenēr Gagek Rangah

²⁷ Deko sir yam medevarah sir nare vuheng lok kaunsor lo malaj, galam-deneko-seriveng hir ggev böp nēr vu sir bē,

²⁸ “He nēr niwēek ata vu ham bē ham su na nanēr bengö saga rangah vu alam, rēk ham nevong in va? Ham nenēr gagek saga ya meyoh vu Yerusalem pin beham vongin bē gweko gagek jak nom he nabē he sis mehō saga mediik!”

²⁹ Rēk Pita losho sinarē saga denēr yah vu sir bē, “He bē sepa dok Anutu yi gagek namugin, gemehönon hir gagek gēp tamusēn!

³⁰ Ham vong paya vu Yesu beham sis yi rak kelepeko*, rēk hil kenud hir Anutu nēr mekedi rak yah.

³¹ Anutu ko yi rak yah vavunē betung yi nedo nema vesa. Lob tu ala in geko hil nah vu Anutu, gevongin gērin hil Israel ayod gekevoh hil ngaa nipaya na.

³² He halē ngaa pin saga, om sēn he nanēr rangah gAnon Vabuung sēn Anutu vong vu alam sēn nengaj yes vu yi gagek lo tatekin gagek sagi ving.”

Gamaliel Nēr Bē Alam Kaunsor Denahubin Sinarē

³³ Kaunsor lo dengo yi gagek saga lob ahēj sengēn pangsen rot gedevongin bē dengis sinarē pin saga medenadiik.

³⁴ Rēk kaunsor ti arē nebē Gamaliel kedi nare. Yi Parisai* ti, geyi tatovaha horek yi los bengö. Alam pin ahēj neving yi rot los deneko yi rak. Lob kedi menēr vu sir bē degevong sinarē geto dena dobnē teka rē, lob to deya.

³⁵ Log nēr vu kaunsor pin bē, “Ham alam Israel! Bē ham gwevong ngaa ti vu alam sēnē, og maḥ ham ngo kwamin bo nivesa rē.

³⁶ Ham rak ni bē wirek mehōti arē nebē Tiudas kedi benēr bē, ‘Sa, sa mehō los nig wēek böpata!’ Lob alam rak neggēp alam mehōdahis ti (400) yah detamuin yi. Rēk desis yi bediik, log alam sēn denetamuin yi lo deveya beya depalēt lok geyi huk vēs bemala maya verök yi.

³⁷ Log tum buk sēn kiap böp nekevu mehōnon arēj lo lob Yudas vu Galilea kedi rak beko alam vahi yah detamuin yi. Rēk desis yi ving bediik, log alam pin sēn denetamuin yi lo deketekin sir bemaya.

³⁸ Om sēn sa bē nanēr vu ham nabē ham göneng in alam saga, geham naḥöök gedemedo rē. Nabē yö denevong huk yoh vu mehōnon kwaj, og rēk noh paya bebēs.

³⁹ Gaḥ nabē degwa neggēp vu Anutu yönon, og ham su yoh vu bē rēk kwepē sir rē, om ham gwegin ham in ham su ngis begö vu Anutu!”

Sinarē Kwaj Vesa In Devong Nimumsēn Vu Sir In Yesu Arē

⁴⁰ Lob devong ving Gamaliel yi gagek saga, gedetahi sinarē pin lok yah bedeveek sir, log denēr niwēek vu sir bē su denanēr Yesu bengö rangah log delēein sir medeya.

⁴¹ Lob mëm devuu kaunsor ya geto deyah dobnë, lob kwaj vesa rot in Anutu ƙo sir rak belë sir bë deyoh vu bë alam degevonġ benij namum in Yesu arë.

⁴² Lob medo denetatekin gagek rangah loƙ dub-vabuung-böp gelok beggang la yoh vu buk pin. Beyö medo denenër Yesu Kerisi bengö rangah gaƙ su denevuu rë.

6

Deggoin Alam Nemadvahi-bevidek-luu Raƙ In Dedok Vu Sinarë Lo

¹ Nahub geYesu yi hur ngahiseƙë raƙ, lob sir vahi sën denevengwëng Grik ayej lo ahëj sengën vu vahi sën denevengwëng alam Yuda ayej* lo. Ahëj sengën raƙ degwa nebë sënë: Alam sën denevengwëng Grik ayej lo denenër bë, “Ham nevo nos ggelek alam yoh vu buk pin log ham su nevo vu he hömin avëh alov lo rë.”

² Lob hurmaluh nemadluho-bevidek-luu muġinsën desupin Yesu yi hur lo pin yam medenër vu sir bë, “Bë he gevuu Anutu yi gagek na gehe bo nos gelek, og su yoh vu rë!

³ Arig lo! Ham ngo gooin ham alam nemadvahi-bevidek-luu jaƙ rë. Sir sën alam nijvesa gAnon Vabuung nedo loƙ sir niwëëƙ lo, gesir sën los kwaj lo. Lob mëm hil gevong medegein huk sagi.

⁴ Gaƙ heƙ ngo rëƙ medo in najom jaƙ noh vu buk pin los tatekin Anutu yi gagek mu.”

⁵ Alam pin ahëj ving gagek saga, lob deggoin Stepan, sën mehö yö nevonġ ving niwëëƙ ata gAnon Vabuung nedo niwëëƙ ving yi lo. Log deggoin Pilip luho Prokorus ga, Nikanor luho Timon, geParmenas, geNikolas vu Antiok. Wirek yi alam-yu-ngwë ti rëƙ ggërin yi beloƙ ya metu alam Yuda ti.

⁶ Devarah alam saga loƙ sinarë malaj, log dejom raƙ gedebë nemaj raƙ sir.

⁷ Log Anutu yi gagek ya meyoh vu nyëg pin, balam ngahiseƙë detu Yesu yi hur vu Yerusalem. Galam-deneƙo-seriveng vahi ayoj neya timu vu yi ving.

Alam Yuda Devong Gagek Vu Stepan

⁸ Anutu vonġ semusemu los niwëëƙ böpata vu Stepan, lob nevonġ ngaa böp aggagga balam denelë.

⁹ Rëƙ alam vahi kedi desis begö raƙ gagek yah vu Stepan. Alam sagi vu Kurene los Aleksandria, gedenenër hir dub-supinsën-yi saga nebë alam sën devo sir vër in mehö ngwë nemaj ggovek lo hir hir. Gesir vahi vu Kilisia los Asia* ving.

¹⁰ Rëƙ su deyoh vu bë dekeyëh Stepan yi gagek rë, in Anon Vabuung yö vo kwa nivesa vu yi.

¹¹ Lom devo monë vu mehö la in bë denanër gagek kuungsën jaƙ Stepan nabë, “He hango bë nenër gagek pelësën raƙ Moses lu Anutu!”

¹² Alam saga devong balam teta los alam-horek-yi galam pin ahëj sengën vu raƙ saga, lob mëm sir yö depesöng medejom Stepan ahon bedeko ya nare kaunsor mala.

¹³ Log devarah mehö la in bë denanër gagek kuungsën jaƙ yi lom denër bë, “Mehö saga nenër gagek nipaya raƙ dub-vabuung-böp sënë, geraƙ Moses yi horek.

¹⁴ He hango mehö saga nër bë, ‘Yesu Nasaret saga rëƙ kevoƙ dub-vabuung-böp sënë gepekwë gagek wirek hen sën Moses vonġ vu hil lo benatu agga ngwë jaƙ.’ ”

¹⁵ Lob kaunsor pin detung malaj raƙ Stepan niwëëƙ ata, lom delë mala niƙapiik raƙ nebë angër ti.

7

Stepan Tatekin Gagek Vu Kaunsor Lo

¹ Lob alam-deneƙo-seriveng hir ggev böp loƙ tepëƙ bë, “Gagek sagi yönon-a?”

Lob Stepan nër yah bë,

* **6:1:** Vu nyë dahis og alam Yuda denevengwëng Hibru ayej lob Anutu yi ƙapiya muġeng neggëp loƙ Hibru ayej. Rëƙ verup loƙ Yesu yi buk og ayej Hibru sënë pekwë yi bedenener arë nebë Aram. Aram og dus vu Hibru ayej rëƙ yööhu teka.

² “O arig lo, amag lo! Ham gwengo rē! Wirek hil dobahē Abraham nahēn nedo Mesopotamia gesu ya Haran rē, lob vu buk saga niwēek ala Anutu tōk vu yi.

³ Lom nēr vu yi bē, ‘Gwevu hong dob los hong alam na gegena nyēg len ti sēn sēk tato vu hong.’

⁴ Lob Abraham vuu Kaldia hir dob geya nedo Haran. Denedo saga bama diik ggovek, lok mēm Anutu vong yi yam nedo nyēg sēn gwēbeng hil nado loḵ agi.

⁵ Rēk Anutu su vo dob sēnē len mahen teka vu Abraham in bē yō gegin menatu yi ngaa nīrōp rē, gema. Rēk Anutu nēr bē tamusēn og rēk bo dob sagi vu yi benajom ahon, in natu yi mewis lo pin hir dob geving. Rēk mu, loḵ buk sēn Anutu nēr gāgek vu yi agi, og Abraham nalu ma.

⁶ Log Anutu nēr ving bē, ‘Hong mewis rēk na demedo alam-yu-ngwē hir dob. Lob rēk denatu alam-yu-ngwē saga hir hur bededēginengin sir jaḵ huk ḵarabus noh vu ta jaḵ gēp alam mehōdahis ti (400).

⁷ Rēk mu tamusēn, og sēk gevong nyēvewen vu alam-yu-ngwē saga sēn rēk dedēginengin hong mewis raḵ maggin bōp lo. Loḵ mēm rēk degevu nyēg sagi na, gedenam denajom jaḵ vu sa gēp sagi.’

⁸ Lob Anutu joo gāgek vu Abraham bē gerah* nalu maluh lo navij. Lob nahub rē loḵ Abraham ḵo nalu Isaak, lob neggēp rot beyah verup loḵ buk sēn netu nemadvahi-bevidek-lōō sēn ata ḵo yi lo, lob ama rah* navi. Log Isaak vong nebē sēnē vu nalu Yakop ving, geYakop vong vu hil degwa nemadluho-bevidek-luu nebē saga ving.

⁹ Rēk hil degwa lo saga denelē arij Yosep paya, lom devo yi vu alam-yu-ngwē bedebago yi. Bedeḵo medeya Ejep betu Ejep ti yi ngaa meris. Rēk Anutu nedo ving yi,

¹⁰ meloḵ vu yi, beḵo yi vēr vu ngaa nipaya pin sēn deginengin yi lo. Vong semusemu los kwa bōpata vu yi loḵ Ejep hir mehō-los-bengō Parao mala belē. Lob tum Parao tung yi tu ggev yuseḵē vu Ejep benēgin Parao yi beggang lu ngaa pin.

¹¹ Lob nahub rēk meyip bōpata neggēp dob Ejep los Kanaan pin, lob maggin bōpata tōk vu sir, behil ḵenud lo su deyoh vu bē denatōk vu nos rē.

¹² Rēk Yakop ngo bē nos nedo Ejep, lob vong hil ḵenud lo deya nos beron muginsēn.

¹³ Ggovek ya loḵ sireḵ deyah netu beron luu, lob mēm Yosep nēr yi rangah vu ari lo bē, ‘Ham arimin sa Yosep.’ Lob mēm Parao raḵ ni bē Yosep yi alam sir.

¹⁴ Lob Yosep vong gāgek yah in ama Yakop losho yi alam pin bedeyam vu yi. Sir yoh vu dahis lōō benemadluho menemadvahi (75).

¹⁵ Lob Yakop luḵ meya nedo Ejep bediik, log hil ḵenud lo denedo bedediik ving.

¹⁶ Lob deḵo navij yom Sekem beyah debē loḵ waaḵ sēn wirek Abraham bago vu alam Hamor raḵ monē betu yi waaḵ bedub lo.

¹⁷ Lom buk sēn bē Anutu gevong ngaa sēn wirek nēr vu Abraham bē rēk gevong lo neggovek in bē natōk nam rangah, lob alam Israel deverōng bedeggērin nyēg Ejep.

¹⁸ Beggovek, loḵ Ejep hir mehō-los-bengō mewis ti verup, lob su raḵ Yosep yi huk nivesa sēn nevong lo ni rē.

¹⁹ Om sēn nevong rii raḵ hil alam, genevong huk ḵarabus vu hil ḵenud lo. Geniwēek rot bē dejuuk naluj maluh niḵōk lo na demedo dobnē medenadiik.

²⁰ Loḵ nahub rē, loḵ Moses ata ḵo yi loḵ buk saga. Lob Anutu ro hurmahen saga nivesa bemalangeri rot. Lob ata lu ama degin yi loḵ beggang ayo yoh vu kwev lōō.

²¹ Loḵ mēm ya debē yi loḵ bēl nenga, loḵ tum Parao nalu avēh ḵo yi ya menēgin nebē sēn yō nalu.

²² Lob Moses luḵ dub ving Ejep hurmahen bedenetahu yi loḵ alam Ejep hir gāgek los kwa pin, lom tum netu mehō los kwa-sevērinsēn-yi genevong huk los niwēek ving.

²³ Ggovek geMoses yi ta tu mehōdahis luu raḵ, lob kwa vo bē na gelē yi alam Israel.

²⁴ Lom tōk raḵ Ejep ti genevasap Israel ti, lob loḵ vu Israel ti sagi bevong nyēvewen loḵ yah nipaya saga vu besis Ejep ti saga mediik.

²⁵ Moses kuung bë rëk yi alam kwaj bo yi nabë Anutu vong yi yam in bë dok vu sir. Rëk ma gesu kwaj nevo nebë saga rë.

²⁶ Loḵ heng to lob Moses yah verup betöḵ vu Israel luu geluho denesis sir. Lob vongin bë gevong beluho ayoj nakul gebegö gëp, om nër bë, 'Alam-a! Melu arimin ham lo! Rëk nebë va sën melu nevong paya vu ham-ë?'

²⁷ Rëk mehö sën vong paya vu ari lo ruuk Moses yah genër bë, 'Re nër vu hong bë genatu he ggev los mehö sën gebo nyëvewen vu he?'

²⁸ Maḵ bë gengis sa nabë sën gesis Ejep ti bediik veseveng lo?'

²⁹ Nër bë saga lob Moses ggöneng beveya meya pevis. Beya nedo alam Median hir nyëg. Lob mëm rëḵ ḵo nalu maluh luu vu sagu.

³⁰ Log ta mehödahis luu ggovek ya, loḵ mëm angër ti tato yi vu yi neggëp nyëg-yumeris dus vu ḵedu Sinai. Angër los nengwah daggen loḵ nare ḵele teka niggin ggin.

³¹ Lob Moses lë lob kwa ya ngahiseḵë in ngaa sën töḵ vu yi. Lob ya dus in bë gelë nivesa, lob Mehöböp aye nër bë,

³² 'Sa Anutu sën ḵenum lo hir Anutu sa. Sa Abraham luho Isaak geYakop hir Anutu sa.' Lob Moses lëḵ beggöneng bë su gelë.

³³ Lob Anutu nër vu yi bë, 'Genāḵah suu vër in vaham. In nyëg sën genare loḵ aga og nyëg vabuung.

³⁴ Sa halë huk nipaya los maggin pin sën dedeginengin raḵ sa alam vu Ejep, lob gwëbeng seluḵ yam in bë sa ḵevelekin sir los gaḵo sir vër vu ngaa maggin. Om kwedi jaḵ! Sa bë gevong hong megenah Ejep.'

³⁵ Yiḵ Moses saga sën wirek deruu demij vu yi gedenër bë, 'Re tung hong bë genatu ggev böp los mehö sën gebo nyëvewen vu he?' lo. Rëk Anutu vong yi yah in bë natu hir ggev los kevelekin sir vër, om sën vong bangër sënë töḵ vu yi loḵ ḵele mahen teka sën lo in bë bo niwëek vu yi.

³⁶ Log yiḵ Moses saga sën vong ngaa böp aggagga vu sir vu Ejep, loḵ ḵo sir vër beli sir beya deyoh Loo-ḵöḵ vuheng meya deḵo loḵ nyëg-yumeris yoh vu ta mehödahis luu.

³⁷ Log yiḵ Moses saga sën nër vu alam Israel bë, 'Anutu rëḵ gevong ham ti natu mehö-nanër-gāḵek-rangahsën nabë sa.'

³⁸ Log desupin sir ggëp nyëg-yumeris, lob yiḵ Moses saga sën ya nedo ḵedu Sinai ving angër bevengwëng ving yi lo. Log Moses nedo ving hil ḵenud lo, lob ḵo Anutu yi gāḵek mala-tumsën-yi bevong vu hil,

³⁹ rëḵ hil ḵenud lo nij lëlin yi gedekeyëh aye bederuuk yi gekwaj vo bë denah Ejep.

⁴⁰ Lom denër vu Aaron bë, 'Gesemu he anutu la in degeli he na. In Moses sën ḵo he vu Ejep meyam lo maḵ ya tena? He duḵin!'

⁴¹ Lom mëm desemu burmakau nalu maluh ti ḵenu raḵ goor betu anutu-kuungsën gedenetung seriveng vu. Log ahëj nivesa in ngaa sën yö desemu raḵ nemaj agi.

⁴² Rëḵ Anutu ruu demi vu sir in denejom raḵ los ayej loḵ hes los kwev gebetuheng pin sën denedo yaḵek babu lo, yoh vu sën alam-denenër-gāḵek-rangahsën dekevu meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo bë:

'Ham alam Israel, wirek ham nedo ta mehödahis luu vu nyëg-yumeris,
lom ham sis burmakau los sipsip beham vesi netu seriveng.

Maḵ saga ham vong vu sa? Ma!

⁴³ Ham vaḵu anutu-kuungsën Molok yi dub sël
ving anutu-kuungsën Rompa yi betuheng ḵenu.

Ham semu ngaa ḵenu pin saga in bë ham najom jaḵ vu los gwëḵo arëj jaḵ,
om sëḵ gevong nyëvewen vu ham,

besëḵ gevong beham kwesuu nyëg böp Babulon*
mena medo ḵarabus vu nyëg adingnë.'

⁴⁴ Wirek hil kenud denedo nyëg-yumeris, lob hir dub sël nedo. Saga sën Anutu yi dub sël getato bë nedo ving sir, lob desemu yoh vu sën Anutu nër tato vu Moses bë gevong lo.

⁴⁵ Ggovek loḵ hil kenud lo deyam ving Yosua in bë degeḵo alam-yu-ngwë hir dob, lob Anutu loḵ vu sir bekevoh alam saga in sir. Vu buk saga deḵo dub sël sën amaj vo vu sir lo sepa, beyam detung nedo rot Beverup loḵ Davit yi buk.

⁴⁶ Loḵ mëm Anutu nelë Davit nivesa, lom Davit jom raḵ vu bë rëḵ dev dub ti vu Yakop yi Anutu.

⁴⁷ Rëḵ ma geneggëp rot bemëm nalu Solomon rëḵ lev.

⁴⁸ Rëḵ mu Mehö-gayeheng Anutu su nedo loḵ dub sën mehönon denelev raḵ yö nemaj lo rë. In mehö nenër-gägek-rangahsën nër bë:

⁴⁹ ‘Mehöböp nër bë sënë:

“Yägek netu sa sëa sën sa nado raḵ,

gedob saga netu ngadoheng sën sa nehebë vahaḡ raḵ lo.

Om re yoh vu bë dev dub ti vu sa in bë sa sewah dok-a?

⁵⁰ Ma ham kuung bë sa nemaḡ su tung ngaa pin sënë rë?” ’

⁵¹ Ham alam ayomin niwëëk. Geham ayomin los nengamin dahis. Ham neruuk Anon Vabuung yoh vu buk pin nebë sën ham kenumin lo deneruuk wirek lo.

⁵² Mehö-nenër-gägek-rangahsën ti tena sën ham kenumin lo su denevong paya vu yi rë? Ma! Desis alam sën denenër gägek rangah bë mehö yohvu Yesu rëḵ nam lo bedediik. Lob yi saga yam, rëḵ ham tato yi vu alam-begö-yi medesis yi bediik.

⁵³ Angër denevo Anutu yi horek vu ham rëḵ ham su nesepa loḵ rë.”

Detengwa Stepan Raḵ Gelöng Mediik

⁵⁴ Dengo gägek sagi, lob gägek sagi gelu ayoj rot. Lom deneköö nyëj, gahëj sengën böpata rot vu Stepan.

⁵⁵ Rëḵ Anon Vabuung ggërin Stepan ayo, lob varah mala raḵ yägek niwëëk ata benelë Anutu nikapiik, log lë bë Yesu nare Anutu nema vesa.

⁵⁶ Lob tahi bë, “Om ham gwengö rë! Sa halë bë yägek tateḵin yi, log Mehönon Nalu nare loḵ Anutu nema vesa!”

⁵⁷ Lob dereseeh rur raḵ gedemir nengaj, log sir pin kedi deserög meya dejom Stepan ahon,

⁵⁸ gederot yi medeḵo medeya Yerusalem katum degwa dobnë, log mëm detengwa yi raḵ gelöng bediik. Lob alam sën denër gägek kuungsën raḵ yi lo dekah hir tob mugin bedetung menedo loḵ mehö magëm ti arë nebë Saulu vaha bemedo negin,

⁵⁹ log mëm ya detengwa Stepan raḵ gelöng. Nahën denesis yi raḵ gelöng, log pevis mejom raḵ bë, “Mehöböp Yesu! Gweḵo sanog nök vu hong!”

⁶⁰ Lom tung lus luḵ getahi bë, “Mehöböp, su gebo doḵ nah hir ngaa nipaya sënë!” Log diik ya.

8

Saulu Nevong Paya Vu Kerisi-yi-alam

¹ Saulu vo gadu loḵ sir in desis Stepan mediik. Lob vu buk saga alam dekedi in bë debo maggin böpata rot vu Kerisi-yi-alam vu Yerusalem medebasap sir. Lob Kerisi-yi-alam pin deveya medeketëḵin sir medeya distrik Yudea lu distrik Samaria gesinarë nyëdahis mu yö nahën denedo nyëg böp Yerusalem.

² Galam vahi sën denesepa loḵ Anutu yi gägek medenero lo, sën mëm delev Stepan gedesu böpata rot in yi.

³ Log Saulu mala nesepa bë kevoh Yesu yi alam benama na verök yi, lob nesepa loḵ beggang pin beneloḵ ya beneko maluh gavëh ving, benedadii sir ya ḵarabus.

Denër Bengö Nivesa Vu Samaria

⁴ Lob Kerisi-yi-alam sën deveya medeya jeggin jeggin lo deneko loḵ rot beya denenër Bengö Nivesa yoh vu nyëḡ.

⁵ Pilip luḵ meya nyëḡ böp ti vu distrik Samaria, lob nër Kerisi vu sir.

⁶ Alam ngahiseḵe denḡo yi ḡageḵ los delë ngaa böp sën nevong lo, lom debë nengaj vu yi pangsen.

⁷ In denelë gememö nipaya sën negwang ya alam ngahiseḵe ayoj lo dengeek geto deya in sir. Log alam ngahiseḵe seḵej neselöngin, gevahaj nipaya, og nijvesa nerak.

⁸ Lom mëm alam ayoj tee yi rot vu nyëḡ saga.

⁹ Lob mehöti arë nebë Simon nedo saga, beyi mehö nerob alam los nevong yesek lu ngaa aggagga, menevong balam Samaria* kwaj neya ngahi in yi gedenër bë yi mehö böp ti.

¹⁰ Lob alam ggev los alam meris pin nijwëek bë degengo yi ḡageḵ, lob denenër bë, “Mehö saga ḡo Anutu niwëek böpata yönon!”

¹¹ Nijwëek in bë degengo yi ḡageḵ in nerob alam buk ngahiseḵe los nevong yesek medenelë yi ngaa böp nebë sënë, lob kwaj neya ngahiseḵe.

¹² Loḵ tum mëm Pilip nër Bengö Nivesa rak Anutu-yi-nyëḡ los nër Yesu Kerisi bengö rangah, lom maluh los avëh pin devong ving bederipek bël.

¹³ GeSimon vong ving nebë saga ving beripek bël, lob tum nesepa Pilip beya ving yi. Nelë ngaa böp aggagga ngahiseḵe sën Pilip nevong lo, lob kwa neya ngahiseḵe.

¹⁴ Log tum alam sinarë sën nahën denedo Yerusalem lo denḡo bë alam Samaria* deḡo Anutu yi ḡageḵ rak, lom devong Pita lu Jon deya vu sir.

¹⁵ Luho deluḵ meya deto, lom dejom rak vu Anutu in bë gevong Anon Vabuung vu alam sën denevong ving lo.

¹⁶ In Anon Vabuung su loḵ yam ggërin ayoj rë, geyö nahën. Gaḵ yik deripek bël rak Yesu arë mu.

¹⁷ Om luho debë nemaj rak sir, lom mëm Anon Vabuung loḵ yam ggërin ayoj.

¹⁸ Lob Simon lë bë sinarë luho debë nemaj rak sir bAnon Vabuung loḵ yam ggërin ayoj, lom ḡo monë ya vu luho

¹⁹ genër bë, “Melu bo niwëek saga vu sa geving, in nabë sa gebë nemaj ḡak mehöti, og Anon Vabuung doḵ nam gërin yi.”

²⁰ Rëḵ Pita nër vu yi bë, “Höm monë mala nama na veröḵ yi, behong geving! In gekuung bë geyoh vu bë gebago Ngaa sën Anutu vong nyëmasën vu hil lo ḡak monë!

²¹ Su rëḵ gedoḵ vu he in huk sënë geving rë, in Anutu lë bë ayom nipaya.

²² Om gegwërin ayom begweruu demim vu kwam nipaya saga, gegenajom ḡak vu Mehöböp in kevoh hong ngaa nipaya sën neggëp loḵ ayom aga na.

²³ Sa halë bë ayom sis yi pangsen, gengaa nipaya loḵ nare ayom bejom hong ahon.”

²⁴ Lom Simon neggöneng genër yah vu luho bë, “Om maam melu ngo najom ḡak vu Mehöböp in mëm doḵ vu sa gengaa sën melu nër lo ti su natöḵ vu sa!”

²⁵ Lob sinarë luho saga denër Yesu rangah bedevong Mehöböp yi ḡageḵ yoh vu alam, log mëm luho deyah Yerusalem. Lob luho yah denër Bengö Nivesa rangah vu beggangu bu ngahiseḵe vu distrik Samaria ggëp aggata.

Pilip Nër Bengö Nivesa Rangah Vu Etiopia Ti

²⁶ Log Mehöböp yi angër ti nër vu Pilip bë, “Kwedi gena los ahë sën aggata nevuu Yerusalem geya nehöo ayo Gasa. Aggata sën neyoh ya nyëḡ-yumeris lo.”

²⁷ Lob Pilip kedi rak meya. Loḵ mehö nyëḡ ngwë ti vu Etiopia neyoh aggata saga meneya. Etiopia hir avëh-los-bengö Kandase yi hur böp yi, benëgin yi monë los yi kupek nivesa vesa pin. Mehö sënë ya mejom rak vu Anutu ggëp Yerusalem geyom to aggata meneyah.

²⁸ Medo netevin mehö-nenër-ḡageḵ-rangahsën Yesaya yi ḡapiya rak yi karis meyom to aggata vuheng in bë nah mena yi nyëḡ.

²⁹ Lob Anon Vabuung nēr vu Pilip bē, “Gena dus vu karis saga megena geving!”

³⁰ Lob Pilip serög meya dus vu, lob ngo bē mehō saga netevin mehō-nenēr-gägek-rangahsēn Yesaya yi gägek, lob loḵ tepēḵ in yi bē, “Maḵ gägek sēn genēr aga, maḵ gerak degwa ni ma ma?”

³¹ Loḵ mehō saga nēr yah vu Pilip bē, “Bē mehōti su tateḵin vu sa rē, og sēḵ jaḵ degwa ni nabē va?” Lob nēr vu Pilip bē, “Gejaḵ nam vavunē balu ajaḵ karis mana!”

³² Gägek sēn neggēp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bemehō-ē netevin lo sēnē:
“Deli yi yam nebē sēn deneli sipsip yam in bē dengis menadiiḵ, gesu nevengwēng rē.
Nebē sēn denekeping sipsip nalu niiviis, rēḵ su nesu rē.

³³ Devong nimumsēn rot vu yi, rēḵ mehōti su kedi raḵ meloḵ vu yi menēr yi gägek mero rē gema.

Ma rēḵ yi mewis tena in hil nanēr rē?

In desis yi mediḵ pevis bemala ma gesu nedo dob rē.”

³⁴ Lom avēh-los-bengō yi hur sēnē nēr vu Pilip bē, “Getateḵin vu sa rē! Mehō-nenēr-gägek-rangahsēn nēr gägek sagi raḵ re? Yō nēr raḵ yi, ma nēr raḵ mehō ngwē?”

³⁵ Lob Pilip tateḵin Anutu yi gägek dus ti saga genēr Yesu yi Bengō Nivesa degwa tato vu yi.

³⁶ Ggovek geluho medo denetetuu aggata medeneya beya deto bēl ti, lob mehō saga nēr bē, “Gwelē! Bēl neggēp! Yoh vu bē gejipek sa ma ma?”

³⁷ [Loḵ Pilip nēr yah vu yi bē, “Bē gevong ving anon loḵ ayom, og mēm!” Rēḵ bē, “Sa hevong ving Yesu Kerisi bē Anutu nalu yi!”]

³⁸ Lob mēm nēr bē karis bare, log luhoho medeluḵ ya bēl, bemēm Pilip dagoo yi luḵ ya bēl.

³⁹ Log luho derak yom roneḵ, lob Mehōbōp yi Anon Vabuung ḵo Pilip ya, gemehō sēnē su lē yi ggōkin rē, rēḵ mu kwa vesa rot mesepa yi aggata beya.

⁴⁰ Gaḵ Pilip, og Anon Vabuung ḵo yi metōḵ ya Asotus pevis, lob ya meyoh vu nyēg bōp pin menēr Bengō Nivesa rangah. Beya rot beya metōḵ ya Sisarea.

9

Saulus Ggērin Yi Tu Kerisi Yi Mehō

(Sn 22:4-16; 26:9-18)

¹ Log Saulus nahēn nenēr gägek los niwēēk bē gevong paya vu Mehōbōp yi hur bengis sir medenadiiḵ. Lob ya vu alam-deneḵo-seriveng hir ggev bōp,

² benēr vu yi bē kevu ḵapiya noh vu alam Yuda hir dub-supinsēn-yi pin sēn denedo Damaskus lo bebo vu yi. Lob ggev bōp kevu gägek loḵ ḵapiya saga nebē, “Nabē Saulus sēnē natōḵ vu maluh ma avēh la gedenesepa loḵ Yesu yi aggata, og gägek ma genaduu sir megeḵo sir nam Yerusalem.”

³ Log Saulus losho ahēvavu la deya raḵ beya deverup dus vu Damaskus, lob pevis bengaa ti vēr vu yagek nebē davēs beluḵ yam jēh raḵ sir.

⁴ Lob Saulus vēs betetolin beya neggēp dob, log ngo gägek ti yam vu vavunē bē, “Saulus, Saulus! Gēvo vanē vu sa in va?”

⁵ Rēḵ Saulus nēr yah bē, “Mehōbōp, hong re?” Rēḵ gägek lo yom ggōkin bē, “Sa Yesu sēn genevong vanē vu sa lo.

⁶ Rēḵ mu kwedi jaḵ megena nyēg bōp sagu, genahub rēḵ mēm mehōti rēḵ nanēr ngaa sēn gwevong lo tato vu hong!”

⁷ Galam sēn deneya ving Saulus lo denare rēḵ denelēk besu deyoh vu bē debengwēng rē. Log dengo gägek saga dedun rēḵ su delē bē mehōti nedo rē.

⁸ Loḵ mēm Saulus kedi nare bemala netum rēḵ nahēn mala nepengipin rot, lom maam dejom loḵ nema bedeli yi ya nyēg bōp Damaskus.

⁹ Benedo buk löö, rēḵ mu yō nahēn mala ḵenod rot, log su negga nos los nenum bēl rē.

¹⁰ Loḵ Anutu yi hur maluh ti nedo Damaskus arë nebë Ananias. Lob Mehöböp tato yi vu belë nebë pesepsën, genër vu yi bë, “Ananias!” Rëḵ bë, “Mehöböp, sa nado-è!”

¹¹ Lob Mehöböp nër vu yi bë, “Kwedi gena aggata ti sën denenër arë nebë Aggata Niröp agu. Gena Yudas yi beggang lob mëm gedoḵ tepëḵ in Tarsus ti sën denenër arë nebë Saulus. Mehö sagi medo nejom rak

¹² genelë ngaa nebë pesepsën bë mehöti arë nebë Ananias neloḵ ya beggang ayo mebö nema rak yi in bë gevong bemala natum megelë nyëḡ gökin.”

¹³ Rëḵ Ananias nër yah vu bë, “Mehöböp, sa hango alam ngahiseḵë denenër mehö saga bë nevong huk agga nipaya rot vu hong alam vabuung pin vu Yerusalem,

¹⁴ lob ḵo gageḵ vu alam-deneḵo-seriveng hir ggev in bë naduu alam sën ayej neloḵ hong vu agi, in bë dena ḵarabus.”

¹⁵ Rëḵ Mehöböp nër yah vu bë, “Gena! Mehö saga og sa hur ti. Sehooiin yi rak ggoveḵ ya in geḵo sa bengöḡ bena nanër vu alam-yu-ngwë losho hir alam-los-bengöj, gevu alam Israel geving.

¹⁶ Log sengo rëḵ tato nivanë aggagga pin sën rëḵ natöḵ vu yi jaḵ sën nanër sarëḡ rangah lo vu yi.”

¹⁷ Lob Ananias ya rak. Ya verup beloḵ ya Yudas yi beggang ayo log pevis mebö nema rak Saulus genër vu bë, “Arig Saulus! Mehöböp Yesu sën töḵ vu hong loḵ aggata lo vong sa beseyam in bë malam natum gökin nah, gemëm Anon Vabuung doḵ nam gërin ayom.”

¹⁸ Ngaa sën ggërin Saulus mala lo ni nebë gël niḵepis mekehe ya pevis, log mala tum ggökin gemëm kedi beripeḵ bël.

¹⁹ Log mëm Saulus gga nos bemëm niwëëḵ loḵ yah, benedo buk vahi ving Yesu yi hur vu nyëḡ böp Damaskus.

Saulus Nër Bengö Nivesa Vu Alam Damaskus

²⁰ Log pevis meya meyoh vu alam Yuda hir dub-supinsën-yi ggëp nyëḡ böp Damaskus benër Yesu yi gageḵ rangah nebë, “Mehö saga yi Mehöböp Nalu!”

²¹ Alam pin denḡo yi gageḵ lob delëḵ pangsën beḵenuj ya gedeloḵ tepëḵ vu sir bë, “Mehö saga maḵ sën yik nevong paya vu alam sën ayej neloḵ Yesu arë vu Yerusalem lo! Maḵ yik yi saga sën gwëbeng verup agi in naduu sir sënë megeḵo nah vu alam-deneḵo-seriveng hir ggev-ë?”

²² Rëḵ Saulus kedi menër gageḵ los niwëëḵ ata, lob alam Yuda sën denedo vu Damaskus lo denḡo yi gageḵ, lom kwaj ya ngahi in tato vu sir yönon bë Yesu yi mehö sën Anutu ggooin yi rak netu Kerisi.

Alam Yuda Desis Begö Vu Saulus Lom Veya Meya

²³ Buk ngahiseḵë ya ggoveḵ ya lob alam Yuda vu nyëḡ böp Damaskus dejoo gageḵ in bë dengis Saulus menadiik.

²⁴ Rëḵ ngo hir gageḵ saga bë vare denegin yi loḵ aggata avi pin yoh vu buk los rangah in bë dengis yi benadiik.

²⁵ Rëḵ alam sën denḡo yi gageḵ medenesepa loḵ lo deḵo yi buk medetung loḵ ḵadaḵaad medevong ggök ya ḵatum gelöng yu vavunë vu nyëḡ böp saga nenga, medesejun aggis in yi geluḵ ya dobnë beya.

Saulus Yah Nedo Yerusalem

²⁶ Saulus yah meya betöḵ yah Yerusalem, lom vongin bë losho Yesu yi hur demedo jevuh ti, rëḵ deneggöneng in yi, in kwaj nevo bë su Yesu yi hur maluh yi yönon rë.

²⁷ Rëḵ Barnabas ḵo Saulus beya vu sinarë nyëdahis lo, getateḵin bë Saulus lë Mehöböp ggëp aggata benër gageḵ vu yi om sën ggërin yi menenër Yesu arë rangah los niwëëḵ vu nyëḡ böp Damaskus rot.

²⁸ Ggoveḵ lom mëm Saulus nedo ving sir medenesepa sir ggëp Yerusalem. Vong huk niwëëḵ benër Mehöböp arë rangah gesu ggöneng rë.

²⁹ Nër gagek raḵ Yesu vu alam Yuda sën denevengwëng Grik ayej lo ving, lob losho denemehoo sir in gagek saga, lom desero aggata in bë dengis yi benadiik.

³⁰ Rëḵ Kerisi-yi-alam vahi denḡo, lob deḡo yi bedelux medeya Sisarea, bedevong ya Tarsus.

³¹ Nebë saga lom mëm Kerisi-yi-alam pin vu distrik Yudea los Galilea geSamaria denedo nivesa gemaggin su netok vu sir ggökin rë. Yesu yi huk saga niwëek raḵ, lob yi alam pin deneggöneng in Mehöböp gedeneḡo arë raḵ, log Anon Vabuung vo niwëek vu sir lob alam medo deneyam vu sir bengahijsekë loḵ.

Pita Vong Ainas Benivesa Raḵ

³² Lob Pita ya meyoh vu nyëḡ pin beya meto Luda benedo ving Anutu-yi-alam ggëp sagu.

³³ Lob tok vu Luda ti arë nebë Ainas. Sekë pin selöngin beneggëp loḵ beggang ayo yoh vu ta nemadvahi-bevidek-löö.

³⁴ Lob Pita nër vu yi bë, "Ainas! Yesu Kerisi vong benim vesa raḵ. Om kwedi gebahinin hong kanyë!" Lob Ainas kedi raḵ pevis.

³⁵ Lob alam Luda los Saron pin delë yi, lob mëm deggërin sir yom vu Mehöböp.

Pita Ggee Vu Tabita Bevesa Loḵ Yah

³⁶ Yesu yi hur avëh ti nedo Yopa arë nebë Tabita. Sën Grik ayej nenër nebë Dorkas lo. Lob nevong nivesa beneloḵ vu alam sën deneraḵ vu in ngaa lo yoh vu buk pin.

³⁷ Lob loḵ buk saga niraḵ lob diik. Lob deripek yi gedebë raḵ ya neggëp beggang ayo vavunë ti.

³⁸ Lob Yopa neggëp dus vu Luda, gehur maluh denḡo bë Pita nedo Luda, lob pevis medevong mehö luu deḡo dik ya vu yi bë, "Genam vu he pevis, gesu genaköpek!"

³⁹ Lob Pita ngo gagek meya ving luho medeyah deverup lob deḡo yi ya beggang ayo vavunë. Lob avëh alov pin ya detetup loḵ yi gevare denesu medenetato tob los röprüp pin sën Dorkas semu vu sir loḵ buk sën yö nahën nedo mala vesa lo.

⁴⁰ Rëḵ Pita ruuk alam pin saga to deyah dobnë, log yun lus log jom raḵ. Log mëm peggirin mala ya vu heljëng genër bë, "Tabita, kwedi jaḵ!" Lob avëh mala tum belë Pita gekedi nedo.

⁴¹ Pita jom loḵ Tabita nema beloḵ vu bekedi raḵ, log tahi Anutu-yi-alam los avëh alov saga deyam betato Dorkas vu sir bë vesa loḵ yah.

⁴² Gagek saga yoh vu alam Yopa pin medenḡo, lob sir ngahisekë ayoj neya timu vu Mehöböp.

⁴³ Lob Pita nedo buk ngahisekë ggëp Yopa. Nedo ving Simon sën mehö nesemu ḡabi lu ngaa raḵ reggu navi lo.

10

Angër Tök Vu Kornelius Menër Gagek Vu Yi

¹ Rom ti nedo Sisarea arë nebë Kornelius. Alam-begö-yi vu Itali hir kapten ti menegin alam mehödahis nemadvahi (100).

² Log losho yi alam pin sën denedo loḵ ti lo deneggöneng in Anutu medeneḡo arë raḵ. Nevo monë ngahisekë in bë doḡ vu alam Yuda sën deneraḵ vu in ngaa lo, geyö nejom raḵ vu Anutu yoh vu buk pin.

³ Lob buk ti loḵ 3 krök sehuksën, lob lë ngaa ti nebë pesepsën meneggëp rangah rot. Lë bë Mehöböp yi angër ti loḵ ya beggang ayo vu yi benër bë, "Kornelius!"

⁴ Lob Kornelius kenu verup begët yi, loḵ nër bë, "Mehöböp! Bë va?" Rëḵ angër nër yah vu Kornelius bë, "Anutu lë hong jomraksën gelë bë genelok vu alam sën deneraḵ vu in ngaa lo, log lë bë yoh vu, lob kwa nevo menedo.

⁵ Om gwevong mehö la dena Yopa bena denatok jaḵ Simon sën denenër arë ngwë nebë Pita lo bedegeḡo nom.

⁶ Mehö saga nedo loḵ Simon ngwë sën yi mehö nesemu reggu navi lo yi beggang, dus vu loo nenga.”

⁷ Angër nër gägek nebë saga vu Kornelius ggovek log ya raḵ, log Kornelius tahi yi hur luu ving mehö-begö-yi ti. Mehö-begö-yi saga yi mehö-jomraksën-yi ving.

⁸ Lob Kornelius nër gägek saga pin mero vu lööho, log mëm vong lööho ya Yopa.

Pita Lë Ngaa Nebë Pesepsën

⁹ Lööho deya beya deneggëp aggata. Genyëg heng gelööho deya medeya dus raḵ vu nyëg böp Yopa log hes vuheng raḵ. Log Pita raḵ ya Simon yi beggang yu-tamangsën vavunë in bë najom jak.

¹⁰ Lob diikahë, lob kwa vo bë ga nos rëḵ nahën deneyeh, lob lë ngaa ti nebë pesepsën yam vu yi.

¹¹ Lë yagek tateḵin log ngaa ti luḵ meyam dob nebë sën denejom loḵ tob nyëketu lubeluu lo, geböpata rot.

¹² Lob reggu aggagga pin loḵ nedo. Ngaa pin sën denevëëng, gengaa pin sën vare deneya los deneggevek dob lo.

¹³ Lob gägek ti yam vu Pita ving bë, “Pita, kwedi gengis reggu begegwa!”

¹⁴ Lob Pita nër bë, “Ma rot, Mehöböp! Sa su rëḵ ga rë! Saḵ su naha ngaa nebë sënë rë. In he horek nenërin bë nipaya besu yohvu rë.”

¹⁵ Rëḵ gägek saga yom vu yi netu beron luu nebë, “Ngaa sën Anutu nër bë yohvu, saga su genanër nabë su yohvu rë!”

¹⁶ Ngaa pin sën agi töḵ vu Pita beron löö, log pevis betob sën yah meya vavunë.

¹⁷ Pita nahën kwa neya ngahi bë, “Ngaa sën sa halë agi degwa nebë va?” log alam Rom sën Kornelius vong sir yam lo deverup. Lööho deloḵ tepëḵ in Simon sën mehö nesemu reggu navi lo yi beggang, lob mëm verup denare loḵ veluung avi.

¹⁸ Log detahi medeloḵ tepëḵ bë, “Simon sën arë ngwë nebë Pita lo nedo sënë ma ma?”

¹⁹ Rëḵ Pita nahën kwa nevo ngaa sën lë nebë pesepsën lo, loḵ Anon Vabuung nër vu yi bë, “Gwengo? Mehö löö denesero hong!”

²⁰ Om kwedi geduḵ megena vu sir beham na. Su kwam na ngahi. Sengo hevong sir medeyam.”

²¹ Lob Pita luḵ ya vu alam saga benër bë, “Mehö sën ham nesero lo, yiḵ sa sënë. Ma ham yam in-a?”

²² Loḵ denër bë, “Kornelius, sën alam-begö-yi hir kapten lo vong he yam. Mehö yohvu sën neggöneng in Anutu geneḵo arë raḵ, galam Yuda pin denër bë yi mehö nivesa. Lob Anutu yi angër ti to menër vu yi bë gevong he nam in hong behil anah yi beggang in bë gengö hong gägek.”

²³ Lom Pita nër bedeloḵ ya beggang ayo, bevo nos vu sir medegga gedeggëp. Log monbuk lob kedi meya ving sir, lob Kerisi-yi-alam la vu Yopa desepa sir medeya ving.

Pita Ya Kornelius Yi Beggang

²⁴ Ya deggëp buk ti vu aggata, loḵ mëm detoḵ ya Sisarea geKornelius medo negin sir. Tahi yi alam losho yi mehö la ggovek bedesupin sir benedo denegin sir.

²⁵ Pita to meloḵ ya beggang ayo, lob Kornelius to meya vu bepetev meneggëp loḵ Pita vaha in bë geḵo arë jak.

²⁶ Rëḵ Pita jom loḵ nema mekedi nare genër vu bë, “Kwedi jak! Sa, og sa mehönon meris mu!”

²⁷ Lob luho devengwëng gedeyah beggang ayo vu alam ngahiseḵë sën desupin sir medenedo lo.

²⁸ Lob Pita nër vu sir bë, “Ham ngo raḵ ni bë horek niwëëk ata nërin he alam Yuda bë he su ayoh vu bë ana medo geving alam-yu-ngwë, ma ana vatëvek vu sir rë. Rëḵ Anutu tato vu sa nebë sa su nanër mehöti nabë nipaya ma su mehö yohvu rë.

²⁹ Om sën sa su keyëh gagek rë. Gaḵ ham kwetag sa lom seyam pevis. Rëḵ sa bë gango niröp nabë ham tahi sa in va?”

³⁰ Lob Kornelius nër bë, “Ngaa sënë tōḵ vu sa bebuk löö ruu ya ggovek ya. Sa medo najom raḵ loḵ sa beggang ayo raḵ 3 krök sehuksën lob pevis besa halë mehöti nare geyi tob veroo benikapiik.

³¹ Lob nër vu sa bë, ‘Kornelius, Anutu ngo hong jomraksën ggovek gemedo mekwa nevo monë lu ngaa pin sën genevong in bë doḵ vu alam sën deneraḵ vu in ngaa lo.

³² Om gwevong mehö la dena Yopa bena denanër Simon sën denenër arë ngwë nebë Pita lo. Mehö saga nedo loḵ Simon ngwë sën mehö nesemu reggu navi lo yi beggang dus vu loo nenga.’

³³ Om sën sa hevong mehö la deyök in hong. Lob gevong nivesa begeyam, om sën gwëbeng he pin ayam nado loḵ Anutu mala agi in bë he gango gagek sën Mehöböp vong vu hong in bë genanër vu he lo.”

Pita Nër Gagek Ggëp Kornelius Yi Beggang

³⁴ Lom mëm Pita nër bë, “Yönon rot, gwëbeng seraḵ ni bë Anutu su kwa ya vu mehö los arë ma alam vahi mu rë.

³⁵ Gaḵ kwa nevo alam vu nyëḡ pin bë: Nabë sir ti göneng in yi begevong ngaa nohvu, og nelë yi nivesa.

³⁶ Yönon, Anutu vong yi gagek vu he Israel, bevong Yesu Kerisi yi Bengö Nivesa vu he. Bengö Nivesa sën nër gagek mamer vu he bë Yesu Kerisi tu alam pin hir Mehöböp.

³⁷ In ham ngo raḵ ngaa sën Yesu Nasaret nevong lo ni vorot. Wirek Jon nër gagek bël-ripeksën-yi rangah, lob vu buk sagi Yesu verup ggëp Galilea, lob bengö ya meyoh vu nyëḡ pin vu distrik Yudea.

³⁸ Gemaḵ ham raḵ ni bë Anutu ggooin yi raḵ bevong Anon Vabuung los niwëëḵ vu yi, lob ya meyoh vu nyëḡ pin beloḵ vu mehönon. Anutu nevo niwëëḵ vu yi, lob vong alam sën Satan nevong paya vu sir lo benijvesa neraḵ.

³⁹ Gehe sënë halë yi wirek, lob sën he nanër gagek rangah raḵ ngaa pin sën nevong vu Yerusalem los nyëḡ pin vu distrik Yudea lo. Gesën derekö yi raḵ kelepeḵo* gedesis mediik lo.

⁴⁰ Rëḵ buk netu löö lob Anutu nër bekedi raḵ yah, log tato yi rangah.

⁴¹ Su tato yi balam Yuda pin delë rë. Gaḵ yik yö tato yi vu he sën wirek Anutu ggooin he raḵ in bë he nanër yi gagek rangah lo. Kedi raḵ yah vu bedub, lob he ha los anum ving yi.

⁴² Log nër vu he bë he nanër yi gagek pin rangah vu mehönon nabë Anutu ggooin yi raḵ in bë genö alam-malaj-vesa los alam-diiksën pin hir gagek.

⁴³ Alam-denenër-gagek-rangahsën pin denër yi gagek rangah nebë: Anutu nekevoh alam pin sën ayoj neya timu vu Yesu lo hir ngaa nipaya ya raḵ Yesu arë los niwëëḵ.”

Alam-yu-ngwë Deḵo Anon Vabuung

⁴⁴ Pita nahën nenër gagek saga, log Anon Vabuung yam raḵ ya alam pin sën denö yi gagek agi lo.

⁴⁵ Alam Yuda sën ayoj neya timu vu Yesu wirek gedeyam ving Pita lo, delëḵ anon rot in denelë bë Anutu keseh Anon Vabuung raḵ alam-yu-ngwë ving.

⁴⁶ Denö sir gedenenër ayej aggagga bedeneḵo Mehöböp arë raḵ, lob Pita nër bë,

⁴⁷ “Alam sënë deḵo Anon Vabuung nebë hil, om re rëḵ nanërin bël-ripeksën-yi in sir-a?”

⁴⁸ Lob nër vu alam sën deyam ving yi lo bë dejipek sir jaḵ Yesu Kerisi arë. Lob tum deketag vu Pita bë medo buk la geving sir rë.

11

Pita Tateḵin Kornelius Yi Gagek Vu Kerisi-yi-alam Ggëp Yerusalem

¹ SinarĒ nyĕdahis losho arij lo sĕn denedo yoh vu distrik Yudea pin lo denġo gagek bĕ alam-yu-ngwĕ deko Anutu yi gagek ggovek ya ving.

² Log Pita rak meyah Yerusalem, lob alam Yuda sĕn denesepa loĵ Yesu lo denĕr yi, in nijwĕek bĕ degerah* alam sĕn deneggĕrin sir yah vu Yesu lo navij pin nabĕ sĕn sir Yuda lo.

³ Gedenĕr yi bĕ, “Gerak ya alam sĕn su derah* navij rĕ lo hir begġang gegewa nos ving sir!”

⁴ Rĕk Pita tatekin ngaa pin sĕn tĕk vu yi lo vu sir bĕ,

⁵ “Sa nado nyĕg bĕp Yopa, besa medo najom rak loĵ hes vuheng, lob sa halĕ ngaa ti nebĕ pesepsĕn. Sa halĕ ngaa bĕpata nebĕ sĕn denejom loĵ tob nyĕketu lubeluu, beluĵ vu yagek meyam to nedo dob dus vu sa.

⁶ Lob sa hetung malaġ rak tob saga ayo peggo rot, lob sa halĕ bĕ reggu agġagga pin sĕn denedo dob lo denedo loĵ. Reggu pin sĕn vare neya los neggevek dob lo, gesĕn nevĕeng vavunĕ lo.

⁷ Lob sa hango gagek ti yam vu sa bĕ, ‘Pita, kwedi gengis reggu beġegwa!’

⁸ Rĕk senĕr bĕ, ‘Mehĕbĕp, ma rot! Saĵ su naha ngaa nebĕ sĕnĕ rĕ! In he horek nenĕrin bĕ nipaya gesu yohvu rĕ.’

⁹ Lob gagek sĕn yam vu yagek lo nĕr vu sa netu beron luu nebĕ, ‘Ngaa sĕn Anutu nĕr bĕ yohvu lo, og su ġenanĕr saga nabĕ su yohvu rĕ!’

¹⁰ Lob ngaa pin saga yam netu beron lĕo, log yah beya yagek ggĕkin.

¹¹ Log mehĕti nedo Sisarea bevong mehĕ lĕo deyam in sa lob pevis belĕoġho verup denare loĵ begġang sĕn sa nado loĵ lo veluung avi.

¹² Lob Anon Vabuung nĕr vu sa bĕ, ‘Gena geving sir. Su kwam na ngahi!’ Lob arig lo nemadvahi-bevidek-ti sĕnĕ deya ving sa behe ya maloĵ ya Kornelius yi begġang.

¹³ Lob Kornelius nĕr vu he bĕ lĕ angĕr ti ġenare loĵ yi begġang ayo benĕr vu yi bĕ, ‘Gwevong mehĕ la dena Yopa bena denanĕr Simon sĕn arĕ ngwĕ nebĕ Pita lo nam.

¹⁴ Og rĕk nanĕr gagek la vu hong, lob Anutu rĕk geĵo hong los hong alam pin nom vu yi jak gagek saga.’

¹⁵ Lob sa nahĕn nanĕr gagek vu sir, lob Anon Vabuung loĵ yam ggĕrin ayoj nebĕ sĕn loĵ yam ggĕrin hil muġinsĕn lo.

¹⁶ Lob sa kwag vo Mehĕbĕp yi gagek ggĕkin, sĕn nĕr bĕ, ‘Jon neripek alam rak bĕl mu, gaĵ Anon Vabuung rĕk doĵ nam ġĕrin ham.’

¹⁷ Wirek hil ayod ya vu Mehĕbĕp Yesu Kerisi, lob Anutu vong Anon Vabuung vu hil, lob yiĵ vong Anon Vabuung vu sir nebĕ saga. Nebĕ saga lob sa su nebĕ re in bĕ segĕrin Anutu rĕ?”

¹⁸ Denġo Pita yi gagek saga, lob devuu hir gagek sagi ya gedeko Anutu arĕ rak bedenĕr bĕ, “Oo maĵ Anutu yoh vu bĕ ġĕrin alam-yu-ngwĕ ayoj nah vu yi geving in demedo malaj-tumsĕn.”

Kerisi-yi-alam Vu Antiok Deko Huk Rak Muġinsĕn

¹⁹ Desis Stepan ggovek loĵ mĕm magġin bĕpata tĕk vu Kerisi-yi-alam, lob deveya medeya beya depalet loĵ bedeya Ponisia los Kupros gAntiok. Rĕk su denĕr Bengĕ Nivesa vu alam-yu-ngwĕ rĕ. Gaĵ yĕ ya denenĕr vu alam Yuda mu.

²⁰ Loĵ sir la vu dob Kupros, gevahi vu Kurene, deya nyĕg bĕp Antiok bedenĕr gagek vu alam Grik ving. Denenĕr Mehĕbĕp Yesu yi Bengĕ Nivesa rangah vu sir,

²¹ lob Mehĕbĕp loĵ vu sir balam Grik ngahiseĵe devong ving medeggĕrin sir yah vu yi.

²² Lob Kerisi-yi-alam vu Yerusalem denġo gagek sagi, lob devong Barnabas ya Antiok.

²³ Ya metĕk ya vu sir lob lĕ bĕ Anutu vong semusemu benedo ving sir, lob ahĕ nivesa. Lom mĕm lev horek loĵ sir pin bĕ degurek Mehĕbĕp babu bekwaj bo yi timu noh vu buk pin.

²⁴ Barnabas yi mehĕ nivesa gAnon Vabuung pup ayo, bevong ving niwĕek ata.

Lob alam yu böpata deggërin sir medeloḵ yam ving Mehöböp yi alam.

²⁵ Lob mëm Barnabas ya Tarsus in bë sero Saulus.

²⁶ Lob töḵ raḵ yi beḵo beyah Antiok, beluho denedo ving alam vu Antiok yoh vu ta ti, beluho detahu alam ngahiseḵë loḵ Anutu yi gägeḵ. Lob mëm yiḵ alam Antiok saga detahi ggev raḵ Mehöböp yi hur muginsën nebë Kerisi-yi-alam.

²⁷ Luho nahën denedo saga lob alam-denenër-gägeḵ-rangahsën vahi vu Yerusalem deluḵ medeya Antiok,

²⁸ lob sir ti arë nebë Agabus kedi nare, log Anon Vabuung nër gägeḵ rangah verup avi bë meyip böpata rëḵ natöḵ vu dob pin. Lob yi gägeḵ saga anon raḵ loḵ mehö-los-bengö Klaudius yi buk.

²⁹ Lob Yesu yi alam vu Antiok dejoo gägeḵ venuh bë degevong monë noh vu nemaj na vu arij lo vu distrik Yudea in doḵ vu sir. Denevong yoh vu sir ti ti, gesu deneggulin rë.

³⁰ Lob devo monë saga vu Barnabas lu Saulus beluho deḵo yah vu alam ggev vu Yerusalem.

12

Herot Sis Yakobus Mediḵ Geduu Pita Ya Ḷarabus*

¹ Loḵ buk saga mehö-los-bengö Herot* jom Kerisi-yi-alam vahi ahon in bë ngis sir.

² Lom nër vu yi alam-begö-yi bedeketöv Jon ari Yakobus kwa raḵ paëp bediḵ.

³ Lob lë bë alam Yuda ahëj ving huk nipaya saga, lob nër vu yi ahëvavu bedetung Pita luḵ ya Ḷarabus ving. Jom yi ahon loḵ Buk-ggöksën-yi* yi buk ti,

⁴ betung yi loḵ ya nedo Ḷarabus, in kwa nevo bë Buk-ggöksën-yi* yi buk pin govek na log mëm geḵo menam bare alam Yuda malaj. Nebë saga log tato alam-begö-yi lubeluu lubeluu yoh vu yu lubeluu in degegin Pita medepekwe sir in.

⁵ Lob medo denegin Pita loḵ Ḷarabus, rëḵ Anutu-yi-alam medo denejom raḵ in yi los ayoj dahis vu Anutu buk gerangah.

Angër Ti Ḷo Pita Vër In Ḷarabus

⁶ Deduu Pita raḵ sëng böp luu benedo Ḷarabus gemëm Herot* vongin bë geḵo yi nam gägeḵ monbuk. Alam-begö-yi luu denare veluung avi bedenegin, log deduu luu nemaj vetii Pita nema vahi vahi geneggëp loḵ luho vuheng atov bebuk vuheng raḵ.

⁷ Loḵ Mehöböp yi angër ti verup benikapiḵ jëh raḵ beggang Ḷarabus saga ayo. Lob angër sis Pita kweben genër vu yi bë, “Kwedi jaḵ pevis!” Lob sëng luho vepul in Pita nema beto nedo.

⁸ Log angër nër vu yi bë, “Gwevëh hong Ḷabi los gwetung hong suu nah!”

Pita vong nebë saga, lob angër nër ggökin bë, “Gejöp hong röpröp-ayööng-yi nah gegetamuin sa!”

⁹ Lob Pita vuu beggang Ḷarabus ayo getamuin yi beya, rëḵ mu su raḵ ngaa sën angër vong vu yi agi ni bë yönon rë, gaḵ kuung bë maḵ neggëp melë pesepsën mu.

¹⁰ Luho deya, beya dekesuu alam-begö-yi la ggovek ya, geluho ya deverup dekesuu la ving gedetöḵ ya reping aën sën deduḵ nah dobnë lo, lob reping saga yö tahnin yi in luho geluho to deya dobnë beya deyoh ya aggata ti. Log pevis bangër mehor bevuu Pita geya.

¹¹ Loḵ mëm Pita ḵenu loḵ yah lob nër bë, “O gwëbeng mëm serak ni rot bë Mehöböp vong yi angër yam ḵo sa vër loḵ Herot* nema, gelok ngaa pin sën alam Yuda kwaj nevo bë degevong vu sa lo.”

¹² Pita kwa vo nebë saga ggovek, log mëm ya meya Jon sën denenër arë ngwë nebë Markus lo ata Maria yi beggang. Alam ngahiseḵë desupin sir raḵ beggang saga bemedo denejom raḵ.

¹³ Log Pita ya verup nare dobnë gepepa raḵ reping, lob hur avëh ti arë nebë Roda ya in bë tahnin.

¹⁴ Lob ngo Pita aye berak ni lob kwa vesa rot bekenu pesöng ya, lom kwa virek gesu tahinin reping rē, gaḵ serög meyah beggang ayo benēr vu sir bē, “Pita verup nare lok veluung avi!”

¹⁵ Rēḵ denēr vu bē, “O! Maḵ genepesep!” Rēḵ pasang nēr niwēēk bē, “Ma! Verup nare yönon rot!” Loḵ denēr bē, “Om maḵ sagak ḵenu!”

¹⁶ Rēḵ Pita vare nepepa raḵ reping benare rot, loḵ mēm detahinin gedelē yi, lob delēk mekenuj ya.

¹⁷ Loḵ Pita vong nema bē ayej nama, log mēm turin gaḵek pin sēn Mehöböp ḵo yi vēr in beggang ḵarabus beto meyom dob lo vu sir. Log nēr ving bē, “Ham na nanēr gaḵek sēnē vu Mehöböp ari Yakobus losho hil arid sēn Kerisi-yi-alam lo.” Log Pita to meyah dobnē, beya nyēḡ ngwē.

¹⁸ Log mēm rangah raḵ behes mala tōḵ lob alam-begö-yi delēk anon beyö deneloḵ tepēḵ vu sir medenenēr bē, “Pita ya tena?”

¹⁹ Lob Herot* vong yi alam-begö-yi ya denesero Pita, rēḵ ma gesu detōḵ vu yi rē. Lom mēm Herot* loḵ tepēḵ in alam-begö-yi lubeluu sēn denegin Pita buk lo rot. Rēḵ ma lob nēr bedesis sir medediḵ, log tum Herot* vuu distrik Yudea geluḵ meya nedo nyēḡ böp Sisarea.

Herot Diḵ Ya*

²⁰ Log Herot* ahē sengēn böpata vu alam Ture los Sidon, lob desupin sir in bē dena vu yi. Lob desemu gaḵek vu Blastus sēn negin yi beggang los ḵupeḵ lo ggovek rē bē rēḵ dok vu sir, loḵ mēm desu vu mehö-los-bengö Herot* bē semu gaḵek saga gedemedo. Nij wēēk bē gevong nabē saga in denebago nos loḵ yi dob, gaḵ nabē nama, og rēḵ degeḵo nos vu tena?

²¹ Lob Herot* ggooin buk ti raḵ, lob vunēḵ raḵ alam-los-bengöj hir tob vunēḵsēn, gerak nedo alam-los-bengöj hir sēa benēr gaḵek vu sir.

²² Lob alam saga detahi bedēḵo yi raḵ bē, “Aye nebē anutu ti nevengwēng! Gaḵ mehönön og su denenēr gaḵek nebē sagu rē!”

²³ Rēḵ Herot* su dahun arē vu sir genēr bē degeḵo Anutu soḡek arē jaḵ rē, om Mehöböp yi angēr vong bebebēn gga ahē pevis mediḵ.

²⁴ Log Mehöböp yi gaḵek niwēēk raḵ meyoh vu nyēḡ pin.

²⁵ Lob Barnabas luho Saulus devong hir huk vu Yerusalem beggovek ya, log mēm luho deyah medeya Antiok. Luho deḵo Jon sēn arē ngwē nebē Markus lo sepa, meya ving luho.

13

Devong Barnabas Luho Saulus Deya Huk Sinarē Nyēmuḡinsēn

¹ Kerisi-yi-alam vu Antiok hir alam-denenēr-gaḵek-rangahsēn la, getatovaha la, medenedo. Sir sēn arēj agi: Barnabas, geSimeon sēn denenēr arē ngwē nebē Veriik lo, geLusius vu Kurene ga, Manain sēn luho mehö-los-bengö Herot* derig loḵ ti lo ga, Saulus.

² Denedo loḵ buk ti lob sir sēn Kerisi-yi-alam agi ayej ggēr in nos medenedo, gemedo denejom raḵ vu Mehöböp. Lob Anon Vabuung nēr vu sir bē, “Ham gooin Barnabas luho Saulus jaḵ in huk sēn sa tato luho in bē luho degevong lo.”

³ Lob ayej ggēr in nos gedenejom raḵ ggökin, gemēm debē nemaj raḵ luho gedevong luho ya.

Luho Denēr Bengö Nivesa Ggēp Kupros

⁴ Anon Vabuung vong luho ya, lob luho deluḵ medeya Selusia mederak yaḡ vu saga bedeggök loo medeya Kupros.

⁵ Luho detōḵ ya Salamis, lob luho denēr Anutu yi gaḵek loḵ alam Yuda hir dub-supinsēn-yi la. Jon sēn arē ngwē nebē Markus lo neya ving luho beneloḵ vu luho.

⁶ Lob lööho detetuu aggata medeya deyoh vu dob Kupros vahi sagu, belööho detök ya Papos. Lob lööho detök raḵ Yuda ti arë nebë Bar-Yesu. Yi mehö nerob alam los nevonḡ yesek lu ngaa aggagga, rëḵ nenër yi bë yi mehö-nenër-gägek-rangahsën ti.

⁷ Mehö-nenër-gägek-kuungsën sënë nevonḡ huk vu kiap böp arë nebë Sergius Paulus, mehö kwa böp. Lob Sergius sënë tahi Barnabas luho Saulus deya vu yi in bë luho denanër Anutu yi gägek begengo.

⁸ Rëḵ mehö nerob alam Bar-Yesu sën denenër arë loḵ Grik ayej nebë Elumas lo, nevonḡ in bë gërin luho gekiap su gërin yi besepa doḵ Yesu.

⁹ Rëḵ Anon Vabuung loḵ ya meggërin Saulus sën denenër arë ngwë nebë Paulus lo ayo, lob tung mala raḵ Elumas niwëëk genër bë,

¹⁰ “Satan nalu hong! Genevonḡ ayem vu gägek anon pin! Gägek kuungsën pin los gägek nipaya saga pup ayom ya! Genevonḡ paya vu Mehöböp yi aggata nivesa pin! Maḵ su kwam nevo bë gwevuu na rë?”

¹¹ Om gwengo! Gwëbeng Mehöböp nema vongin ngis hong bemalam gemir. Su rëḵ gwelë nyëḡ rë gerëḵ gemedo nabë saga noh vu buk ngahi rot!” Paulus nër bë sagi, log pevis bElumas mala raru loḵ, log ketul loḵ beya nesero mehönon sën denajom doḵ nema bedetato aggata vu yi lo.

¹² Kiap böp lë ngaa saga, lob vong ving. In lëk anon meranga nema in Mehöböp yi gägek.

Luhö Devong Huk Ggëp Antiok Ngwë Vu Distrik Pisidia

¹³ Paulus losho alam sën desepa yi lo devuu Papos, log yag ḵo sir ya Perga ggëp distrik Pampulia, rëḵ Jon sën arë ngwë nebë Markus lo vuu sir geyah meya Yerusalem.

¹⁴ Gesir vu Perga beya detök ya Antiok vu distrik Pisidia. Log Buk-sewahsën-yi* lob deloḵ ya dub-supinsën-yi beto denedo ving alam Yuda.

¹⁵ Alam ggev detevin Moses yi horek los alam-denenër-gägek-rangahsën hir gägek vu alam ggovek ya, log mëm denër vu Paulus losho alam sën desepa yi lo bë, “Arig lo, nabë ham gägek la neggëp in bë bo niwëëk doḵ alam ayoj, og ham nanër nam.”

¹⁶ Lob Paulus kedi nare mevong nema raḵ bë ayej nama, log mëm nër bë, “Ham alam Israel sagi, geham alam-yu-ngwë sën ham nehöneng in Anutu meneko yi raḵ lo, ham gwengo rë!”

¹⁷ Hil Israel hil ḵenud lo denedo nebë alam-yu-ngwë loḵ dob Ejep wirek, loḵ mëm Anutu ggooïn sir raḵ bevong bengahijsekë loḵ, loḵ tum ḵo sir vër in nyëḡ saga raḵ niwëëk.

¹⁸ Lob jom yi ahon loḵ nyëḡ-yumeris genegin sir yoh vu ta mehödahis luu.

¹⁹ Tum vu Kanaan lob Anutu kevoh alam yu nemadvahi-bevidek-luu ya, log vo hir dob vu alam Israel.

²⁰ Lob dejom dob sënë ahon medenedo loḵ yoh vu ta 450. Log ggooïn alam ggev raḵ in bë degegin sir. Rot beberup loḵ mehö-nenër-gägek-rangahsën Samuel yi buk.

²¹ Lob vu buk saga denesu vu Anutu bë gevong mehö-los-bengö ti in gegin sir, lob Anutu vong Saulus sën Kis nalu lo vu sir. Yi degwa vu Benyamin, lob tu mehö-los-bengö menedo yoh vu ta mehödahis luu.

²² Rëḵ mëm Anutu ruuk yi ya getung Davit netu hir mehö-los-bengö loḵ yah ben. Tateḵin Davit vu sir bë, ‘Sehooïn Yese nalu Davit raḵ ggovek. Sahëḡ ving yi vorot, in rëḵ tamuïn sa gägek.’

²³ Anutu vong yoh vu sën nër wirek bë rëḵ gevong lo, lob anon raḵ. Vong Davit* yi mewis ti sën Yesu verup vu Israel in bë geḵo hil vër in hil ngaa nipaya nyëvewen.

²⁴ Yesu yö nahën, log Jon muḡin benër gägek rangah vu alam Israel pin bë degërin sir vu hir ngaa nipaya gedejipek bël.

²⁵ Lob dus rak in bë Jon yi huk govek na, lob nër bë, ‘Ham kuung bë sa re? Sa su mehö sën ham negin lo rë. Om ham gwengö rë! Mehöti sën rëk tamuın sa menam, og sa su mehö nig vesa yohvu in bë sa natu yi hur ti mekevelekin vaha suu rë.’

²⁶ Arig lo, ham sën Abraham yi mewis ham, geham alam-yu-ngwë vahi sën ham nehöneng in Anutu lo, og Anutu vong gagek sënë yam vu hil pin in bë geço hil vër in hil ngaa nipaya nyëvewen.

²⁷ Alam sën denedo Yerusalem losho hir alam ggev lo su derak Yesu sagi ni nivesa rë, gesu detök rak alam-denenër-gagek-rangahsën hir gagek sën denenër loḵ Buk-sewahsën-yi* pin lo degwa rë. Om dejoo yi gagek bë nadiik, lom gagek sën alam-denenër-gagek-rangahsën denenër wirek lo anon rak.

²⁸ Su delë bë vong ngaa ti paya in bë dengis yi rë, rëk detahi niwëek vu Pilatus bë ngis yi menadiik.

²⁹ Devong yoh vu ngaa pin sën alam-denenër-gagek-rangahsën dekevu wirek meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo, banon rak ggovek ya. Log deḵo yi vër vu ḵelepeḵo* beya debë yi ya bedub.

³⁰ Rëk Anutu vong bekedi rak yah vu bedub ggökin.

³¹ Kedi rak vu bedub, lob tato yi vu alam sën denesepe ya vu Galilea wirek gederak medeya Yerusalem ving yi lo. Lob gwëbeng alam saga sën medo denenër yi gagek rangah vu mehönon.

³² Lob he yam in bë nanër yi Bengö Nivesa vu ham nabë ngaa sagi sën wirek Anutu nër vu hil ḵenud lo bë rëk gevong lo,

³³ saga gwëbeng Anutu vong banon rak vu hir mewis lo sën hil agi ggovek ya. Saga nebë vong meYesu kedi rak yoh vu gagek sën neggëp loḵ Saam netu luu lo bë:

‘Sa nalug hong. Sa haḵo hong gwëbeng!’

³⁴ Log nër wirek bë rëk gevong bekedi jak nah vu bedub, gesu yoh vu bë rëk gëp mepetar na rë, in Anutu nër bë:

‘Sëḵ gevong ngaa nivesa vesa pin sën wirek senër bë sëḵ gevong vu Davit lo vu ham yönon.’

³⁵ Log tateḵin gagek sënë rak gagek ngwë sën nebë:

‘Su rëḵ gwevu hong mehö vabuung mepetar na rë.’

³⁶ Hil arak ni bë Davit nedo dob, lob nevong huk yoh vu Anutu kwa beberup loḵ buk sën diik lo. Lob delev yi beya neggëp ving ama lo bu lo bemëm petar ya yönon.

³⁷ Gaḵ mehö sën Anutu vong mekedi rak lo, og saga su petar ya rë.

³⁸ Om arig lo, sa bë ham jak ni, om sën he nanër gagek rangah vu ham bë: Mehö saga sën yoh vu bë kevoh ham ngaa nipaya na.

³⁹ Moses yi horek og su yoh vu bë rëḵ kevoh ham ngaa nipaya na genanër nabë ham alam yohvu rë. Rëḵ mehö saga sën mëm yoh vu bë kevoh alam pin sën ayoj na timu vu yi lo hir ngaa nipaya pin na, genanër sir nabë sir alam yohvu.

⁴⁰ Nebë saga, om ham gwëgin ham! In ngaa sën alam-denenër-gagek-rangahsën denenër wirek lo su natök vu ham. Sën nebë:

⁴¹ ‘Ham sën nenër gagek pelësën, ham gwelë!

Ham kwamin na ngahi, beham malamin nama!

In sa hevong huk ti loḵ ham buk sën ham nedo-ë,

rëḵ mu nabë mehöti nanër sagi vu ham,

og ham su rëḵ gwevong geving yi gagek rë!’ ”

⁴² Ggovek log Paulus luho Barnabas bë geto denah dobnë, lob alam saga denër vu luho bë luho nom denanër gagek sagi doḵ Buk-sewahsën-yi* ngwë tamusën gök nahin.

⁴³ Log deketëḵin sir, loḵ alam Yuda ngahiseḵë losho alam-yu-ngwë sën deggërin ayoj medenejom rak ving alam Yuda lo deya vu Paulus luho Barnabas, lob luho delev horek loḵ sir bë nij wëek bedevong geving Anutu yi semusemu sën nevong vu sir lo.

⁴⁴ Log Buk-sewahsën-yi* ngwëgu, lob alam vu nyëg saga pin yam desupin sir in bë degengo Anutu yi gagek.

⁴⁵ Rëk alam Yuda delë alam ngahisekë yam denedo, lob ayoj sis yi vu luho gedemehoo Paulus yi gagek pin bedenër gagek nipaya rak.

⁴⁶ Nebë saga lom Paulus lu Barnabas denër yah niwëek ata bë, “Yönon! Huk neggëp vu aluu bë alu gaço Anutu yi gagek sënë nam vu ham namugin. Rëk ma geham ruu demimin vu, lob saga tato bë ham su yoh vu bë rëk medo malamin-tumsën degwata rë. Om ham gwengo rë! Alu rëk peggirin he nah benanër vu alam-yu-ngwë sënë.

⁴⁷ In Mehöböp nër vu he bë:

‘Sa hevong hong in genatu alam-yu-ngwë hir rangah,
megedok vu sir noh vu dob pin megweko sir nom vu sa.’ ”

⁴⁸ Alam-yu-ngwë saga dengo yi gagek, lob ahëj nivesa rot in Mehöböp yi gagek, galam pin sën Anutu yö ggooin sir rak bë demedo malaj-tumsën degwata los degwata lo devong ving.

⁴⁹ Lob Mehöböp yi gagek saga ya meyoh vu nyëg saga pin.

⁵⁰ Rëk alam Yuda delok avëh los arëj sën denejom rak ving sir lo la ahëj, gedelok ggev maluh vu nyëg sagu la ahëj ving bë nij tebö in Paulus lu Barnabas gedegetii luho na in hir nyëg.

⁵¹ Lob luho detetëhin kebus in vahaj in bë tato hir huk nipaya sën rëk gëp degwata vu sir lo vu sir, log luho deya Ikonium.

⁵² Lob sir sën dengo Yesu yi gagek ggëp Antiok medevong ving lo, ahëj nivesa rot gemëm Anon Vabuung luk yam ggërin ayoj.

14

Paulus Luho Barnabas Devong Huk Vu Ikonium

¹ Vu Ikonium og luho devong nebë sën Antiok lo. Luho delok ya alam Yuda hir dub-supinsën-yi bedenër Bengö Nivesa rangah. Luho denër nivesa, lob alam Yuda los alam Grik yu böpata devong ving.

² Rëk alam Yuda vahi su devong ving rë, lob delok alam dahis ahëj bedenër gagek nipaya rak Kerisi-yi-alam.

³ Paulus luho Barnabas denedo buk ngahi vu Ikonium gesu deneggöneng rë. Gaç luho nijwëek medenër Mehöböp yi gagek rangah, lob Mehöböp vong niwëek lok luho nemaj, beluho devong ngaa böp böp los huk aggagga in bë tato vu alam nabë gagek semusemu sën denenër lo yönon.

⁴ Rëk alam nyëg saga devasuh sir ya yu luu. Vahi degadu alam Yuda gevahi degadu sinarë luho.

⁵ Lob alam dahis ving alam Yuda medekedi ving hir alam ggev in bë degevang paya vu Barnabas luho Paulus. Devong in bë dengis luho jak gelong beluho denadiik.

⁶ Rëk luho dengo, lob deveya medeya distrik ngwë arë nebë Lukaonia medeya Lustra los Derbe los beggang-bu sën denedo dus vu nyëg böp luu saga.

⁷ Bemëm luho denër Bengö Nivesa rangah vu alam beggang-bu pin saga.

Paulus Luho Barnabas Devong Huk Vu Lustra

⁸ Lob mehöti nedo Lustra, su neggee meneya rë, in ata ko yi to los vaha nipaya.

⁹ Mehö sënë nengo Paulus nenër gagek, lob Paulus gët yi niwëek gerak ni bë ayo neya timu beyoh vu bë nivesa jak.

¹⁰ Lob nër ya niwëek bë, “Kwedi jak begebare!” Lob mehö sënë kedi rak pevis beggee meneya.

¹¹ Lob alam ngahisekë delë ngaa sën Paulus vong agi, lob detahi lok ayej Lukaonia nebë, “Anutu luu depöo mehönon rak bedeluk yam vu hil!”

¹² Bedenër Barnabas bë hir anutu-kuungsën Seyus, log Paulus nenër gagek, om denër yi bë hir anutu-kuungsën Hermes.

¹³ Anutu-kuungsën Seyus yi dub ti nedo ya los nyëg böp sagu nenga, lob Seyus yi mehöneko-seriveng vunek vu burmakau nalu maluh la rak sesik beko meyam aggata avi in bë losho alam saga dengis bedebesi seriveng vu luho.

¹⁴ Lok sinarë Barnabas lu Paulus dengo gagek sënë, lob luho ayoj maggin rot bedekweek hir röpröp, geluho deserög bedeya delok ya alam vuheng atov bedetahi bë,

¹⁵ “Alam-e! Ham nevongin bë gwevong va? Aluu mehönnon meris mu nebë ham! Alu bë nanër Bengö Nivesa vu ham in ham gwevuu ham ngaa kuungsën saga na geham peggirin ham nom vu Anutu sën mala-tumsën degwa. Sën tung dob los yagek geloo los ngaa pin sën nedo lok lo.

¹⁶ Yönon, wirek Anutu lë mehönnon mu, gedevong ngaa pin yoh vu yö kwaj.

¹⁷ Rëk su vun yi rot in bë ham dugin yi rë. Gaq nevong ngaa nivesa vesa vu ham mehönnon. Nevong hob neto vu ham, los nevong beham nos anon nelok lok yi buk niröp. Nevong nos vu ham nebë saga, lob vong beham kwamin vesa.”

¹⁸ Luho devong gagek sagi bedenare saheng saheng rot in bë degërin alam saga besu debesi seriveng vu luho.

Detengwa Paulus Rak Gelöng

¹⁹ Lok alam Yuda vu Antiok los Ikonium deyam, lom delok alam saga ahëj, lob ahëj sengën bedetengwa Paulus rak gelöng. Dekuung bë diik ya, lom dedadii to meya dobnë.

²⁰ Lom alam sën denevong ving lo yam detetup yi, rëk kedi rak beyah meya beggang. Log monbuk lom luho Barnabas kedi deya Derbe.

²¹ Luho denër Bengö Nivesa rangah vu nyëg sagu, lob alam ngahisekë detu Yesu yi hur. Saga ggovek lok luho deyah Lustra los Ikonium, medetök yah Antiok vu distrik Pisidia ggökin,

²² bedevo niwëek lok Kerisi-yi-alam ayoj medegadu sir, log luho delev horek vu sir bë, “Ham ngo ayomin na timu vu Kerisi niwëek bemedo. Hil bë adok na Anutu-yi-nyëg, rëk mu hil gako maggin namugin rë.”

²³ Lob luho deggooin alam la rak yoh vu beggang-bu pin saga in denatu ggev medegegin Kerisi-yi-alam, log ayej ggërin nos gededom rak in sir medetung sir lok ya Mehöböp sën ayoj neya timu vu yi ggovek lo nema in bë gegin sir.

Paulus Luho Barnabas Deyah Antiok Ngwë Sën Neggëp Suria Lo

²⁴ Ggovek ya saga log luho deyoh ya distrik Pisidia medetök yah distrik Pampulia,

²⁵ lob luho denër Anutu yi gagek rangah ggëp Perga. Ggovek, log luho deluk medeya Atalia.

²⁶ Lok tum luho derak yag vu Atalia, bedeyah medeya Antiok. Yik Antiok saga sën wirek alam detung luho lok Anutu nema in bë gegin luho geluho na degevong yi huk sën luho denevong rot begwëbeng agi.

²⁷ Log luho detök yah Antiok lom mëm desupin Kerisi-yi-alam pin, log luho deturin ngaa pin sën Anutu nevong vu luho lo rangah, gedenër bë Anutu tatekin aggata vu alam-yu-ngwë bedeyoh vu bë ayoj na timu vu Yesu geving.

²⁸ Lob luho denedo buk ngahisekë ving Kerisi-yi-alam sagu.

15

Kerisi-yi-alam Hir Supinsën Ggëp Yerusalem

¹ Lob Kerisi-yi-alam la vu Yuda deluk medeya Antiok bedenër gagek vu arij lo bë, “Nabë ham su sepa dok Moses yi horek begwerah* navimin rë, og Anutu su rëk geko ham nah rë!”

² Denër nebë sënë, lob Paulus lu Barnabas ahëj sengën rot vu sir bedevo gagek rak sir rot. Lob Kerisi-yi-alam deggoin Paulus lu Barnabas rak, galam la ving, in bë dejak medena Yerusalem bedebengwëng jak gagek rahsën* navij geving sinarë nyëdahis losho alam ggev.

³ Devong sir ya, lob ya deyoh aggata sën neyoh ya dob Ponisia lu Samaria lo, bedenër bengö vu Kerisi-yi-alam vu beggang-bu mahen mahen pin loğ distrik luu saga bë alam dahis deggërin ayoj yah vu Anutu. Lob arij lo ahëj nivesa in.

⁴ Lob ya detök ya Yerusalem, lob Kerisi-yi-alam losho sinarë, galam ggev, deko sir rak. Lob Paulus lu Barnabas denër ngaa pin sën Anutu vong vu luho lo vu sir.

⁵ Rëk alam Parisai* la sën ayoj neya timu vu Yesu lo dekedo medenër yah bë, “Ham gwerah* navij, geham nanër vu sir nabë desepa doğ Moses yi Horek geving, og mëm!”

⁶ Nebë saga lob sinarë nyëdahis losho alam ggev desupin sir in bë debengwëng jak medegero.

⁷ Medo denesap sir rak gagek hus adingsekë, loğ mëm Pita kedi menër bë, “Arig lo! Ham rak ni bë wirek Anutu vo huk ggelek hil, log ggoin sa rak in bë sa nanër Bengö Nivesa vu alam dahis in degengo bedevong geving.

⁸ Anutu rak mehönon pin ayoj ni, lob vo Anon Vabuung vu sir, nebë sën vo vu hil lo, in bë tato nabë nelë sir nivesa.

⁹ Su vong huk ti vu hil gevong huk agga ngwë vu sir rë. Gağ ayoj ya timu vu yi lob yik saga vong bayoj niveseek rak.

¹⁰ Ma ham bë seggi Anutu in va? Sën ham bë gwebë ngaa maggin saga jak Kerisi-yi-alam kwaj-ë! Gağ yik hil los hil kenud lo su ayoh vu bë kerë horek sagi geving rë.

¹¹ Gağ hil nehevong ving bë Anutu neko hil yah vu yi rak Mehöböp Yesu yi semusemu, lob yik neko alam saga yah nebë saga ving.”

¹² Pita nër bë sënë, lob alam supinsën pin ayej ma, gedebë nengaj in Barnabas luho Paulus hir gagek sën luho deneturin ngaa böp aggagga pin bë Anutu vo niwëek vu luho beluho devong vu alam-yu-ngwë lo.

¹³ Luho denër ggovek log Yakobus kedi menër bë, “Arig lo, ham gwengo sa gagek rë!

¹⁴ Simon nër vu ham bë Anutu yam vu alam-yu-ngwë muginsën nebë sënë in gooin sir vahi jak bedenatu yi alam.

¹⁵ Lob alam-denenër-gagek-rangahsën yik denër gagek timu nebë sënë. Sën neggëp lok Anutu-yi-kapiya nebë:

¹⁶ ‘Nahub rëk sëk nam,

lob Davit yi dub sën tamang meto nedo lo, saga sëk dev jak nah gökin.

Yi ngaa pin sën petar ya lo, saga sëk bo mewis doğ nah,

berëk medo nabë sën muginsën.

¹⁷⁻¹⁸ In mehönon vahi rëk desero Mehöböp.

Alam-yu-ngwë sën sengo hooïn sir rak in bë denatu sa ngaa lo pin.

Mehöböp sën vong begagek agi tøk yam rangah wirek lo,

lob nër nebë sënë vu hil.’ ”

¹⁹ Log nër ving bë, “Om sa kwag nevo bë hil su abo horek ngahisekë medeginengin alam-yu-ngwë sën deneggërin sir medeyam vu Anutu lo.

²⁰ Gağ mëm hil kevu kapiya ti na vu sir nabë su dega reggu sën alam denetung netu seriveng vu anutu-kuungsën lo, gesu degevong baggëb, log su dega reggu sën alam deneseyu kwaj medenediik lo, besu dega reggu nij kök.

²¹ Gağ hil ngo arak ni bë mehönon denedo yoh vu nyëg pin medenër Moses yi horek loğ dub-supinsën-yi yoh vu Buk-sewahsën-yi* pin rot Beverup gwëbeng.

Dekevu Kapiya Ya Vu Alam-yu-ngwë Sën Denevong Ving Lo

²² Lob sinarë losho alam ggev geKerisi-yi-alam pin dejuo gagek, log deggooin hir mehö luu raḱ in bë luho dena Antiok geving Paulus lu Barnabas. Deggooin Yudas sën arë ngwë nebë Barsabas geSilas, sën luho detu Kerisi-yi-alam hir ggev lo.

²³ Lom dekevu ḱapiya bedevo loḱ luho nemaj. Dekevu nebë:

He sinarë los alam ggev sën ham arimin lo he.

He ḱevu ḱapiya dus ti sagi yök vu he arimin lo ham sën ham alam-yu-ngwë vu Antiok los Suria, geKilisia.

²⁴ He hango bë he alam la deyök bedenër horek ngahiseḱë vu ham bedevong ham ayomin maggin raḱ geham kwamin neketul loḱ. Rëḱ he su anër vu sir bë degevong nabë saga rë.

²⁵ He hango gagek sagi, lob mëm he ayomin timu, gehe joo gagek ggovek gemëm he hoooin arimin luu sënë raḱ behevong luho deneyök vu ham ving he arimin luu sën he ahëmin ving luho pangsën lo, Barnabas lu Paulus.

²⁶ Luho su deneggöneng in navij bë rëḱ malaj nama jaḱ sën denëḱo hil Mehöböp Yesu Kerisi arë raḱ agi rë.

²⁷ Nebë sënë, lob he hevong Yudas lu Silas deyök ving luho in bë mëm luho denanër gagek sagi jaḱ avij geving vu ham.

²⁸ Anon Vabuung nër vu he, behe joo gagek bë he su getung horek ngahiseḱë bedeginengin ham. Gaḱ yik horek sagi sën mëm ham sepa doḱ.

²⁹ Ham su gwa reggu sën alam denesis in bë degetung seriveng vu anutu-kuungsën lo, geham su gwa reggu nij ḱök, geham su gwa reggu sën deneseyu kwaj medenediik lo, geham su gwevong baggëb. Nabë ham gwegin ham besu gwevong ngaa pin sagi rë, og rëḱ nivesa rot.

Gagek ggovek saga.

Anutu geving ham begeving he.

³⁰ Ggovek, log mëm Kerisi-yi-alam devong sir medeluk medeya Antiok, bedesupin Kerisi-yi-alam pin ggëp sagu, log devo ḱapiya vu sir.

³¹ Detevin ḱapiya, lob kwaj vesa in gagek nivesa sën neggëp loḱ ḱapiya lo vo niwëek vu sir.

³² Lob alam-denenër-gagek-rangahsën luu sën Yudas lu Silas lo, denër gagek ngahiseḱë vu sir, bedevo niwëek vu sir bedegadu sir ving.

³³ Luho denedo hus ading teka ggëp Antiok ggovek, loḱ tum arij lo pin devong luho yah los gagek nahub, beluho deyah medeya vu alam sën devong luho ya lo.

³⁴ [Rëḱ Silas yö vong yoh vu kwa menedo Antiok.]

³⁵ Log Paulus lu Barnabas denedo Antiok, belosho alam vahi denetahu mehönon medenenër Mehöböp yi Bengö Nivesa rangah vu sir.

Paulus Luho Barnabas Devasuh Sir

³⁶ Buk la ya ggovek loḱ Paulus nër vu Barnabas bë, “Alu anah mana galë arid lo vu nyëg pin rë, sën wirek alu anër Mehöböp yi gagek vu sir lo. In alu ajaḱ ni nabë denedo nivesa ma ma!”

³⁷ Lob Barnabas bë geḱo Jon na geving luho. Jon sën arë ngwë nebë Markus lo.

³⁸ Rëḱ Paulus nër bë, “Mehö sagi sën wirek vuu aluu ggëp Pampulia gesu yam huk ving aluu rë lo, om alu su gaḱo yi na geving!”

³⁹ Lob luho denër sir rot, lom devasuh sir beBarnabas ḱo Markus beluho derak yag bedeya Kupros.

⁴⁰ Log Silas ya ving Paulus geKerisi-yi-alam deketag vu Mehöböp bë yi semusemu medo geving luho, log devong luho ya.

⁴¹ Luho ya deḱo loḱ distrik Suria los Kilisia, beluho devo niwëek loḱ Kerisi-yi-alam vu sagu ayoj.

16

Timoti Ya Ving Paulus Luho Silas

¹ Ggovek log Paulus luho Silas ya deverup Derbe medeya Lustra ving. Lob Yesu yi hur ti nedo sagu arè nebè Timoti. Yuda avèh ti sèn ayo neya timu vu Yesu lo nalu yi, gamak Grik ti.

² Lob Kerisi-yi-alam vu Lustra los Ikonium denenèr Timoti bè mehö nivesa.

³ Paulus ahè ving Timoti bè na geving yi, lob ço yi merah* navi. In kwa vo bè alam Yuda sèn denedo agu, lob vong nebè sènè in deraç ni bè Timoti ama Grik, om rëç dejuuk yi.

⁴ Lob detetuu aggata medeya deyoh vu beggang-bu ngahisekë, lob denevong gägek sèn sinarè los ggev dejoo vu Yerusalem lo vu Kerisi-yi-alam pin gedenèr vu sir bè desepa dok.

⁵ Lob mèm Kerisi-yi-alam devong ving niwëek ata, log alam deneloç yam ving sir yoh vu buk, besir ngahisekë neraç.

Paulus Lè Alam Masedonia Ti Loç Pesepsèn

⁶ Devongin bè dena distrik Asia* rëç Anon Vabuung nèrin sir bè su dena denanèr Anutu yi gägek vu alam Asia*. Lom verup detetuu aggata meya deço loç distrik Prugia los Galata.

⁷ Lob ya deverup loç distrik Musia hir den atov, lom kwaj nevo bè dedoç na distrik Bitunia, rëç Yesu yi Anon Vabuung nèrin sir.

⁸ Lob deyoh ya Musia hir den atov meya deto Troas.

⁹ Lob Paulus lè ngaa nebè pesepsèn loç buk, geMasedonia ti nare getahi ya vu yi bè, “Gegök loo megenam distrik Masedonia megedoç vu he!”

¹⁰ Paulus lè ngaa saga ggovek, log he pevis benesero yaç in bè ajaç mana loo vahi distrik Masedonia, in he raç ni bè Anutu tahi he in bè he na nanèr Bengö Nivesa vu alam sagu.

Ludia Ggërin Yi Tu Kerisi Yi Hur Avèh Ti

¹¹ Lob he raç yaç vu Troas besesor maya Samotrakia. Log monbuk lob he ya verup Neapolis,

¹² baya verup Pilipi sèn alam Rom yam denedo loç benyëg böpata kesuu beggang-bu pin vu distrik Masedonia lo. Lob he nado buk la vu nyëg saga.

¹³ Log Buk-sewahsën-yi* lob he heto mayoh bël nenga sèn neggëp dus vu beggang agi aggata avi, behe ya matoç vu nyëg len teka sèn alam Yuda denesupin sir medenejom raç loç lo. Lob he toç raç avèh la gedesupin sir medenedo bël saga nenga, lob he heto nado ving sir manèr gägek rangah vu sir.

¹⁴ Lob Tuatira avèh ti arè nebè Ludia ngo he gägek sagi. Avèh sènè nevong huk monè yi raç tob mala sagap, geyö nejom raç vu Anutu yoh vu buk. Nengo Paulus yi gägek lob Mehöböp ggërin ayo gebè nenga in.

¹⁵ Lob losho yi alam deripek bël ggovek loç nër bè, “Bè ham gwelè nabè sayog neya timu vu Mehöböp yönon, og ham doç nam medo sa beggang.” Jij he niwëek ata nebè sènè, lob he su ayoh vu bè keyèh aye rë.

Paulus Luho Silas Deya Karabus Pilipi

¹⁶ Buk ngwë lob tum he tetuu aggata maya nyëg jomraksën-yi, loç hur avèh ti toç vu he loç aggata. Mehöti bago avèh sènè tu yi ngaa meris, lob yi avèh sènè yutöksën benenèr gägek vunsën rangah. Lom avèh sagi ala neço monè böpata raç yi huk yutöksën sènè.

¹⁷ Lob avèh sagi sepa he los Paulus metahi bè, “Anutu vavunè yi alam sènè yönon rot! Denenèr aggata sèn Anutu geço mehönon nah lo tato vu hil!”

18 Avëh sënë nevonḡ nebë sënë raḡ buk, lob Paulus ni tebö rak, lom ggërin menër vu memö nipaya bë, “Senër rak Yesu Kerisi arë niwëëk vu hong bë gedëëin avëh sënë gegena!” Lob pevis bememö lëëin avëh geto meya.

19 Lom avëh sagi ala lo pin delë bë hir bagosën degwa to meya, lob dejom Paulus luho Silas ahon mededadii luho ya telig vu alam ggev.

20 Deḡo luho ya vu kiap log denër bë, “Alam Yuda luu sënë deyam in bë degevong bebegö berup doḡ hil nyëḡ.

21 In denenër bë hil sepa doḡ horek agga ti sën hil alam Rom hil su ayoh vu bë gevong ma sepa doḡ rë lo.”

22 Lob alam pin deloḡ vu sir medenër gägek raḡ luho ving. Lob kiap kah luho hir tob ya in luho, log nër bedeveek luho raḡ beggi.

23 Deveek luho rot ggovek, log detung luho loḡ ya ḡarabus gedenër niwëëk vu mehö negin begganḡ ḡarabus bë gegin luho nivesa.

24 Mehö saga ngo gägek niwëëk sënë, lob tung luho loḡ ya begganḡ ḡarabus ayo peggo, gedevingin luho vahaj ahon raḡ ngadoheng.

25 Log buk vuheng raḡ lob Paulus lu Silas medo denejom raḡ los denevong raro vu Anutu, galam ḡarabus pin medo denengo luho.

26 Lob pevis bejemapi ggee böpata beggee raḡ begganḡ ḡarabus los mudeng pin, lob reping pin tahinin avuti, gesëng puh in alam ḡarabus pin.

27 Lob mehö negin ḡarabus kedi melë bë reping pin tahinin, lom kuung bë alam ḡarabus to deya pin, lom tur yi paëp-yu-anil in bë yö tetev yi benadiik.

28 Rëḡ Paulus tahi niwëëk ya vu bë, “Su gebasap hong! In he pin nado!”

29 Log mehö negin ḡarabus tahi bedeḡo ram yam. Log serög meluḡ ya ḡarabus ayo, rëḡ neggöneng rot genelëk, lob petev meneggëp loḡ Paulus lu Silas vahaj.

30 Log li luho to meyah dobnë genër bë, “Mehö böp luho! Sa gevong nabë va in Anutu geḡo sa nah vu yi?”

31 Lob luho denër vu yi bë, “Ayom na timu vu Mehöböp Yesu, og rëḡ Anutu geḡo hong los hong alam geving nah vu yi.”

32 Lob mëm luho detateḡin Mehöböp yi gägek rangah vu losho yi alam sën deneggëp loḡ yi begganḡ lo.

33 Lob buk vuheng raḡ rëḡ ḡo luho beya meripek beggi niben. Lom pevis belosho yi alam pin deripek bë loḡ yik buk saga.

34 Log ḡo luho loḡ yah yi begganḡ ayo bevo nos vu luho, log losho yi alam ayoj tee yi in ayoj ya timu vu Anutu.

35 Log heng to, lob kiap devong ahëvavu la ya medenër bë, “Ham gweḡo mehö luu saga vër in ḡarabus bedenah bej!”

36 Lob mehö negin ḡarabus yah menër gägek sënë vu Paulus bë, “Kiap devong gägek yam bë melu nah. Om melu dëëin begganḡ ḡarabus na gemelu na los gägek nahub.”

37 Rëḡ Paulus nër vu sir bë, “Aluu alam Rom, rëḡ alu su hevong ngaa nipaya ti in bë degetung aluu duk na ḡarabus rë. Gaḡ yö desis aluu meris mu raḡ alam pin malaj gedetung aluu yam ḡarabus. Log gwëbeng maḡ bë degetii aluu vunsën geto mena? Ma rot! Yö denam medegeli aluu geto menah dobnë.”

38 Lob ahëvavu deḡo gägek sënë meyah denër vu kiap lo, lob kiap denḡo bë luho alam Rom yönon, lom deggöneng rot.

39 Lob ya denër gägek nahub los kwaj paya vu luho gedeli luho to deyah dobnë. Log denër vu luho bë luho degevu nyëḡ sënë gedena.

40 Lob luho to deya in begganḡ ḡarabus, geto deyah Ludia yi begganḡ, bedelë Kerisi-yi-alam bedenër gägek vahi vu sir in bë bo niwëëk doḡ ayoj. Log luho deya.

17

Alam Tesalonika Devongin Bë Dengis Paulus Luho Silas

¹ Luho deya raḡ meya deverup Ampipolis, lob luho dekesuu nyëḡ sagi geya deverup Apolonia, bedekesuu geya deverup Tesalonika. Sën alam Yuda hir dub-supinsën-yi ti nedo lo.

² Lob Paulus vong ggökin yah nebë sën nevang yoh vu nyëḡ lo. Loḡ ya dub-supinsën-yi ving alam Yuda loḡ Buk-sewahsën-yi* metateḡin Anutu-yi-ḡapiya yoh vu soda löö vu sir.

³ Nër Anutu yi ḡageḡ degwa tato getateḡin vu sir bë Anutu yö joo ḡageḡ ggoveḡ ya bë Kerisi duk nam dob beḡeḡo ḡerus menadiḡḡ, gekedi jaḡ nah gökin. Log nër bë, “Yesu sën senër bengö vu ham lo, saga Mehö sën Anutu ggooḡin raḡ in bë ḡeḡo hil nah lo.”

⁴ Lob sir sën denḡo yi ḡageḡ lo la degḡerin sir medesepa luho Silas. Galam Grik la sën denejom raḡ vu Anutu lo yu böpata detamuḡin luho. Lob avëḡ los bengöḡ-ggoreksën ngahiseḡë devong nebë sënë ving.

⁵ Rëḡ alam Yuda ayoḡ sis yi rot in alam denesepa Paulus luho Silas, lob debaḡo alam sën nijpaya beyuj-lul-köḡ lo la ggëḡ telig, gedesupin mehönön ngahiseḡë rot beya deloḡ alam begḡang saga ahëḡ, bahëḡ sengën raḡ bededun böpata verup. Ya degḡerin Yason yi begḡang medesero Paulus luho Silas in bë deḡeḡo luho geto dena doḡnë vu alam.

⁶ Rëḡ su detöḡ vu luho rë, lob dedadii Yason losho Kerisi-yi-alam vahi to deya doḡnë bedeḡo sir ya denare loḡ kaunsor malaj, log detahi böpata bë, “Alam sën deneloḡ alam ahëḡ yoh vu nyëḡ pin bë deḡevong paya lo, sën gwëbeng deverup vu hil-ë.

⁷ Lob Yason sënë ḡo sir loḡ ya yi begḡang. Alam saga sën denekeyëḡ alam Rom hir mehö-los-bengö Sisar* yi horeḡ, gedenenër bë mehö-los-bengö ngwë nedo arë nebë Yesu.”

⁸ Kaunsor losho alam pin denḡo ḡageḡ sënë lob newaj raḡ.

⁹ Lob denër beYason losho yi alam debaḡo sir, gedener vu sir bë deḡeḡin Paulus luho Silas nivesa in su deḡevong beḡeḡo berup. Log delëëḡin sir medeya.

Paulus Luho Silas Devong Huk Vu Beroya

¹⁰ Loḡ pevis beKerisi-yi-alam devong Paulus lu Silas deya Beroya loḡ buk. Luho ya deverup Beroya, lob luho deloḡ ya alam Yuda hir dub-supinsën-yi ayo.

¹¹ Lob alam Yuda sën denedo Beroya agu sir alam nijvesa rot kesuu alam Yuda vu Tesalonika. In deḡo Anutu yi ḡageḡ raḡ mahëḡ ving. Detevin Anutu-yi-ḡapiya yoh vu buk in bë deḡaḡ ni nabë luho denenër ḡageḡ anon ma ma.

¹² Lob alam Yuda ngahiseḡë losho alam Grik los bengöḡ-ggoreksën vahi ayoḡ ya timu vu Yesu. Sir maluh gavëḡ.

¹³ Ggoveḡ loḡ alam Yuda vu Tesalonika denḡo Paulus bengö bë nenër Anutu yi ḡageḡ ggëḡ Beroya. Lob deya nyëḡ sagu, medetetuhin alam sagu in bë ahëḡ sengën jaḡ vu Paulus losho alam sën denesepa yi lo.

¹⁴ Lob Kerisi-yi-alam depevis medevong Paulus ya loonë, geSilas lu Timoti denedo Beroya.

¹⁵ Lob alam sën deḡo Paulus ya agḡata lo deli ya meto Atens gedeneyah, lom deḡo ḡageḡ meyah denër vu Silas lu Timoti bë luho dena vu Paulus pevis.

Paulus Nër ḡageḡ Ggëḡ Atens

¹⁶ Paulus medo neḡin luho ggëḡ Atens, loḡ lë alam nyëḡ sagu bë denesepa loḡ hir anutu-kuungsën ngahiseḡë rot, lob ayo magḡin rot.

¹⁷ Lob loḡ ya dub-supinsën-yi belosho alam Yuda denesap sir raḡ ḡageḡ. Log nevengwëḡ ving alam-yu-ngwë sën denejom raḡ ving alam Yuda lo ving. Log neya telig yoh vu buk menenër ḡageḡ vu alam pin sën yam denedo lo.

¹⁸ Lob losho alam los kwaj böḡ la vu Epikurius hir dub, gela vu Stoik hir dub bedemehoo sir, lob denër bë, “Mehö ḡageḡ jegḡin jegḡin saga bë nanër ḡageḡ re?” Lob

sir la denër bē, “Maḵ bē nanēr alam nyëḡ la hir anutu!” Nēr bē sēnē in Paulus nēr gageḵ raḵ Yesu los kediraksēn.

¹⁹ Lom deḵo Paulus ya hir beggang kaunsor ggēp Kedu Ares medeloḵ tepēḵ in yi bē, “Yoh vu bē he gango gageḵ mewis sēn genenēr agi lo degwa?”

²⁰ He hango hong gageḵ rēḵ yō agga ti, om he hevongin bē gango gageḵ sagi los degwa!”

²¹ In yīḵ alam Atens sogek ving alam nyëḡ ngwē sēn yam denedo Atens lo pin su kwaj nevo ngāa ngwē rē. Gaḵ denedo in bē degengo gageḵ mewis medebengwēng jaḵ mu.

²² Lob Paulus nare loḵ kaunsor vu Kedu Ares vuheng atov genēr bē, “Ham alam Atens! Seraḵ ham nimin bē ham kwamin vō anutu pin menegin sir nivesa.

²³ Lob sa hako loḵ nyëḡ mehalē ham jepō sēn ham netung in bē ham najom jaḵ vu sir lo. Lom sa halē jepō ti geham kwevu gageḵ raḵ neggēp nebē ‘Anutu sēn hil dugin lo yiyi’. Om anutu sēn ham dugin rēḵ ham nejom raḵ meris mu vu yi lo, sēn gwēbeng sa bē nanēr yi gageḵ vu ham.

²⁴ Anutu sēn tung dob los ngāa aggagga pin sēn denedo loḵ lo, og Anutu saga sēn yi Mehōbōp sēn tu yaḡek los dob ala. Rēḵ su nedo loḵ dub sēn mehōnon denelev raḵ nemaj lo rē.

²⁵ Mehōnon su deyoh vu bē dedoḵ vu yi rē, in su neraḵ vu in ngāa ti rē. Gaḵ yō vong bemehōnon denedo vesaj bemedo malaj netum, gevo ngāa nivesa vesa pin vu sir.

²⁶ Lob vong bemehōnon pin depum raḵ degwa timu bedeyoh vu nyëḡ pin vu dob, geyō tung hir buk los den atov pin vorot.

²⁷ Nevong ngāa nebē saga in bē mehōnon pin kwaj bo Anutu gēp ayoj. Genabē desero yi, og rēḵ denatōḵ jaḵ yi, in su nedo ading in hil rē.

²⁸ Gaḵ hil nado vesad gemedo nahee los nehevong hil ngāa pin degwa raḵ yi timu. Nebē sēn ham alam kwaj bōp la denenēr bē, ‘Hil degwa yi yōnon!’ lo.

²⁹ Om nabē hil degwa Anutu, og hil su kwad bo nabē Anutu ni nebē ngāa sēn mehōnon denesemu raḵ goor ma seriva ma gelōng lo rē.

³⁰ Wirek sēn mehōnon dugin Anutu lo, og Anutu yō lē ggovek ya rēḵ su kevoh sir ya rē. Rēḵ gwēbeng og nēr niwēēk vu mehōnon pin vu dob bē degēr in sir.

³¹ Log yō ggooin buk ti raḵ vorot in bē gengo mehōnon pin hir gageḵ mebo nyēvewen vu sir nirōp. Lob yō ggooin mehōti raḵ in huk sagi, gevong yi mekedi raḵ yah vu bedub in bē tato vu hil nabē yīḵ mehō lo sagi.”

³² Alam lo dengo gageḵ bē alam-diiksēn deked i jaḵ nah vu bedub, lob vahi denōp raḵ yi, rēḵ vahi denēr bē, “Nahub rēḵ genanēr gageḵ sēnē gökin nah vu he behe gango!”

³³ Denēr ggovek log Paulus vuu sir geto meya.

³⁴ Rēḵ mu alam ti ti deggēr in sir bayoj ya timu vu Yesu medetamuin Paulus medeya. Ti arē nebē Dionusius sēn kaunsor Kedu Ares ti, log avēh ti arē nebē Damaris, galam la ving.

18

Paulus Vong Huk Ggēp Korint

¹ Paulus nedo Atens ggovek log ya Korint.

² Lob tōḵ vu Yuda ti arē nebē Akwila geyi nyëḡ Pontus. Luho venē Priskila yō sōb devuu Itali gedeyam Korint, in alam Rom hir mehō-los-bengō Klaudius yō tii alam Yuda pin bē degevuu Rom gedena. Lob Paulus ya vu luho

³ in yīḵ lööho hir huk timu, om nedo ving luho bemedo denesemu sēl beggang-yi.

⁴ Lob Paulus neya Yuda hir dub-supinsēn-yi pin menenēr vu alam Yuda los alam Grik bē ayoj na timu vu Yesu.

⁵ Loḵ Silas luho Timoti vu Masedonia medeto, lom mēm Paulus nenēr gageḵ yoh vu buk pin vu alam. Nēr gageḵ niwēēk vu alam Yuda bē Yesu yīḵ yi Mehō sēn Anutu ggooin raḵ in bē geḵo hil nah lo.

⁶ Rêk dekeyêh yi gâgek gedenêr pelê rak yi, lob Paulus tetêhin kebus to in yi tob log nêr vu sir bê, “Bê ham malamin nama, og yô degwa vu ham, su sa ngaa rê. Gesa naya in sena vu alam-yu-ngwê.”

⁷ Lob lêein dub-supinsên-yi geto meya merak ya alam-yu-ngwê ti arê nebê Titius Yustus yi beggang benedo ving yi. Mehô sênê yi mehô nejom rak vu Anutu, lob yi beggang nedo dus vu Yuda hir dub-supinsên-yi.

⁸ Yuda hir dub-supinsên-yi ala arê nebê Krispus, lob losho yi alam deggêrin sir bayoj ya timu vu Mehôböp. Galam Korint ngahisekê dengo Paulus aye medevong ving bederipek bêl.

⁹ Log buk ti lob Paulus lê ngaa ti nebê pesepsên geMehôböp nêr vu yi bê, “Su gegöneng! Gağ hongek genanêr gâgek rangah! Su genajom hong ahon!

¹⁰ Sa nado ving hong, om mehôti su rêk ngis hong rê, in alam ngahisekê vu nyêg böp sênê rêk denatu salam.”

¹¹ Lom mêm Paulus nedo Korint metatekin Anutu yi gâgek vu sir yoh vu ta ti, gekwev nemadvahi-mevidek-ti.

¹² Rêk nahub geGalio tu alam Akaya hir kiap böp, lob loğ buk saga alam Yuda denêr gâgek revuh ti gedeko Paulus ya gâgek ggêp beggang-gâgek-yi,

¹³ gedenêr gâgek tetuhinsên rak yi bê, “Mehô sagi netahu alam bê denajom jak vu Anutu og desepa doğ aggata ngwê medekeyêh he horek.”

¹⁴ Lob Paulus bê nanêr gâgek nah, rêk Galio nêr vu alam Yuda mugin bê, “Ham alam Yuda, nabê gâgek nipaya soğek ma, ngaa nipaya ti neggêp vu mehô sênê yônnon, og yoh vu bê mêm sa gango ham los ham gâgek.

¹⁵ Gağ nabê ham yam loğ tepêk in sa in gâgek meris meris ma, rak ham ngo ham degwa la, ma rak ham alam Yuda ngo ham horek, og maam nôk gêp! Ham ngo semu! Sa nig lël bê sa su gango gâgek in ngaa nabê sênê!”

¹⁶ Log tii sir to deyah dobnê.

¹⁷ Nebê saga, lob tum alam Yuda deggêrin yah beyô dejom hir dub-supinsên-yi ala ti arê nebê Sostenes ahon, bedeveek yi loğ beggang-gâgek-yi mala. Rêk Galio su nêr gâgek ti rak sir rê.

Paulus Yah Antiok Vu Suria

¹⁸ Paulus nedo Korint hus ading teka ving rê, loğ jom Kerisi-yi-alam nemaj gerağ ya yağ in na distrik Suria. Lob Priskila luho regga Akwila deya ving yi. Lööho detok ya Senkria, lob mêm Paulus keping yu viis in buk yah verup loğ buk sên aye ggêrin yi neggêp Anutu mala wirek lo bê su rêk keping yu rê lo.

¹⁹ Log ya deverup Epesus lob vuu luho medenedo nyêg sênê, geyô ti luğ ya dub-supinsên-yi ayo menêr gâgek vu alam Yuda.

²⁰ Lob alam saga denêr vu yi bê medo buk la geving sir rê, rêk su sepa loğ ayej rê.

²¹ Gağ jom nemaj gesemu gâgek vu sir bê, “Nabê Anutu su nanêrin sa rê, og sêk nom berup vu ham buk ngwê gökin.” Log rak ya yağ ti ggêp Epesus meya.

²² Yağ ya meya nedo Sisarea, lob Paulus rak ya Yerusalem bejom Kerisi-yi-alam nemaj, log mêm luğ meyah Antiok.

Paulus Neko Loğ Nyêg Netu Beron Löö

²³ Paulus ya nedo buk la ggovek, log kedi rak vu Antiok meyah beya meyoğ vu distrik Galata los Prugia hir nyêg mahen mahen pin meya nevo gadu loğ Kerisi-yi-alam pin ayoğ.

Apolos Nêr Yesu Bengö Rangah

²⁴ Lob Yuda ti vu Aleksandria yam nedo Epesus, arê nebê Apolos. Sên yi mehö-vengwêngsên-yi, geyô rak Anutu-yi-kağiya ni nivesa rot.

²⁵ Detahu yi lok Mehöböp yi aggata yö wirek vorot, gaq Yesu og su rak ni rë. Rëk ayo niwëek in bë nanër bengö rangah, lob nër niröp rot vu sir. Gaq mëm Jon og mëm lë yi buk sën neripek alam rak bël lo rak mala,

²⁶ om mëm mehö saga nër los ayo niwëek ata loq alam Yuda hir dub-supinsën-yi. Lok mëm Priskila luho Akwila dengo yi lob mëm deko yi ya vu luho beluho denër Kerisi yi aggata tato niröp rot vu yi.

²⁷ Lob nahub gApolos kwa vo bë na Akaya, lob Kerisi-yi-alam vu Epesus deyogek in aye bë gevong nabë sënë, lom dekevu kapiya vu Yesu yi hur vu Akaya bë degeko yi jak. Apolos tök ya Akaya lob Anutu vong semusemu vu yi beloq vu alam sën ayoj neya timu vu Yesu lo niwëek rot.

²⁸ In niwëek rot benër yah bedahun alam Yuda hir gagek rak alam pin malaj, getato vu sir bë Anutu-yi-kapiya nër meneggëp rangah nebë Yesu yik yi Mehö sën Anutu ggooin rak in bë geqo hil nah lo.

19

Paulus Vong Huk Vu Epesus

¹ Apolos nahën nedo Korint, gePaulus yoh ya distrik Asia* vuheng atov metök ya Epesus, lob tök rak Kerisi-yi-alam la ggëp sagu.

² Lob loq tepëk in sir bë, “Sën ham ayomin ya timu vu Yesu lo, lob maq Anon Vabuung loq yam ggërin ham ayomin ving-a?” Loq denër yah vu bë, “Ma! Mehöti su nër Anon Vabuung ti bengö mehe hango rë.”

³ Lob Paulus loq tepëk yah ggökin bë, “Log deripek ham rak bël nebë tena?” Lom denër yah vu bë, “Deripek he nebë sën Jon neripek alam lo.”

⁴ Lom Paulus nër yah bë, “Wirek Jon nër vu alam bë degërin ayoj bedejipek bël, log nër vu sir ving bë nahub rëk ayoj na timu vu mehö sën rëk tamu in yi menam lo. Mehö sagi arë nebë Yesu.”

⁵ Dengo Paulus yi gagek saga lob denër meripek sir rak Mehöböp Yesu arë.

⁶ Lob Paulus bë nema rak sir, lob pevis bAnon Vabuung loq yam ggërin ayoj medenër alam nyëg ngwë ayej aggagga, bedenënër gagek nebë alam-denenër-gagek-rangahsën.

⁷ Sir yoh vu nemadluho bemaq videk luu.

⁸ Log Paulus loq ya alam Yuda hir dub-supinsën-yi betatekin Anutu-yi-nyëg degwa rangah vu sir bejij sir yoh vu kwev löö.

⁹ Rëk alam la ayoj niwëek rot gesu denevong ving rë. Gedenenër gagek nipaya rak Mehöböp yi aggata rak alam malaj. Lob tum Paulus kehe yi in sir geya, lob qo alam sën denesepa loq yi gagek lo rak menenër gagek vu sir yoh vu buk pin ggëp Turanus yi dub-tatekinsën-gagek-yi.

¹⁰ Bevong nebë sënë yoh vu ta luu, lob alam Yuda los Grik pin sën denedo Asia* lo dengo Mehöböp yi gagek.

Gagek Rak Siva Nalu Maluh Lo

¹¹ Anutu vong ngaa böp böp loq Paulus nema,

¹² lob tum alam denëko agesip los tob la sën Paulus navi neraq lo beya denetung rak alam nijraksën, lob hir niraksën nemaya. Gememö to deneya in sir la ving.

¹³ Log alam Yuda sën denevongev rak tupaak medenëko loq nyëg pin in bë degetii memö na in alam gedegeko monë jak lo la denër Mehöböp Yesu arë gedeneseggi in bë degetii memö na in alam. Bedenenër bë, “Ham gwevong noh vu sayeg in sa nanër vu hong rak Yesu arë sën Paulus nër gagek rak yi lo!”

¹⁴ Lob alam Yuda hir alam-denëko-seriveng hir ggev ti arë nebë Siva, lob nalu lo nemadvahi-bevidek-luu denevong huk nebë sënë.

¹⁵ Rëk memö nër yah vu sir bë, “Yesu saga seraq ni. Geseraq Paulus ni ving. Gaq mu ham re lo?”

¹⁶ Lob mehō sĕn memō negwang ya yi lo, pesōng ggōk sir gesis sir pin bekweek hej tob bedeko nipaya rot, bedepiv kōk medeveya meto deyah dobnĕ los ahĕj tōksĕn.

¹⁷ Ggovek rĕk alam Yuda los Grik pin sĕn denedo Epesus derak ngaa sĕnĕ ni, lob sir pin deggōng bōpata gedeko Mehōbōp Yesu arĕ rak.

¹⁸ Log alam sĕn ayoj neya timu vu Yesu lo vahi deyam ving medenĕr sĕn denetung bu rak ngaa pin lo rangah gedevuu ya.

¹⁹ Galam ngahi sĕn denevong parahek los nabōo lu ngaa lo desupin hir kapiya parahek los nabōo yi gedevesi rak ya nengwah rak alam pin malaj. Lob detevin kapiya sĕnĕ yi monĕ sĕn denebago rak lo, lob yoh vu monĕ gahis 50,000.

²⁰ Lob Mehōbōp yi huk niwĕĕk rak nebĕ sĕnĕ genetato yi niwĕĕk bĕ yi bōpata bekesuu.

Alam Dahis Depemĕgin Kerisi-yi-alam

²¹ Paulus lĕ ngaa pin saga ggovek, log kwa vo bĕ na distrik Masedonia los Akaya loĕ mĕm nah mena Yerusalem. Nĕr bĕ, “Sena sagu govek rĕ, loĕ sena galĕ Rom geving.”

²² Lob vong yi mehō luu sĕn denelok vu yi lo demugin medeya distrik Masedonia, Timoti lu Erastus. GePaulus yō ti nahĕn nedo ggĕp distrik Asia*.

²³ Lob loĕ buk saga, alam demehoo sir in Yesu yi aggata gebĕ dengis sir rak degwa nebĕ sĕnĕ:

²⁴ Mehōti arĕ nebĕ Demetrius nedo belosho yi hur ngahisekĕ denesemu ngaa rak seriva. Denesemu anutu-avĕh-kuungsĕn Artemis yi dub kĕnu mahen mahen rak seriva in alam debago.

²⁵ Lob Demetrius sĕnĕ supin yi hur pin ving alam sĕn yik denevong huk nebĕ agi genĕr vu sir bĕ, “Alam-e! Ham ngo rak ni bĕ hil nehako monĕ nivesa rak hil huk seriva sĕnĕ.

²⁶ Lob ham rak ni ving nebĕ mehō sĕn Paulus lo loĕ alam ngahisekĕ rot ahĕj, beggĕrin ayoj rak yi gagek sĕn nenĕr nebĕ anutu pin sĕn hil nesemu rak nemad lo, saga og su anutu anon rĕ. Lob su vong nebĕ sĕnĕ vu hil Epesus mu rĕ, gak vong yoh vu distrik Asia* pin ving.

²⁷ Lob Paulus yi gagek sagi su rĕk gevong balam degeruu demij vu hil huk-monĕ-yi sĕnĕ mu rĕ. Gak rĕk dahun anutu-avĕh bōp Artemis yi dub vabuung sĕnĕ na geving. Gwĕbeng alam distrik Asia* los alam vu dob pin deneko arĕ rak, rĕk mu nabĕ Paulus medo nanĕr gagek nabĕ saga, og rĕk hil anutu-avĕh bōpata los niwĕĕk sĕnĕ rĕk natu ngaa meris barĕ nama na.”

²⁸ Dengo gagek sĕnĕ lob ahĕj sengĕn bōpata rot gedetahi rot bĕ, “Hil Artemis vu Epesus yi bōpata rot!”

²⁹ Detahi bōpata rot nebĕ saga galam pin vu nyĕg saga dereseeh rur bōpata mekedi deya. Dekedi loĕ ti medeserōg medeya beggang-supinsĕn-yi, lob dejom Gayus luho Aristarkus ahon mededadii luho ya ving sir. Luho vu distrik Masedonia rĕk luho deyam ving Paulus.

³⁰ Paulus vongin bĕ begi na sir vuheng benanĕr gagek vu sir, rĕk Yesu yi hur deggĕrin yi.

³¹ Log alam distrik Asia* hir ggev bōp la, og losho Paulus yō denerak nij, om devong gagek ya vu yi ving bedenĕr niwĕĕk vu yi bĕ su doĕ na beggang-supinsĕn-yi.

³² Lob alam ngahisekĕ saga deneketul loĕ rot, in sir vahi denetahi gagek agga ti gevahi denetahi agga ngwĕ, lob alam vahi su derak gagek sĕn desup sir in lo degwa ni rĕ.

³³ Lob alam Yuda derot Aleksander ya nare malaj galam vahi denĕr bĕ mĕm yō nerak gagek degwa ni. Lom Aleksander varah nema rak gebĕ nanĕr gagek tato vu sir.

³⁴ Rĕk ma gederak ni bĕ yi Yuda ti, lob sir pin ayej loĕ ti gedenetahi rot bĕ, “Hil Artemis vu Epesus yi bōpata rot!” Detahi nebĕ saga yoh vu nyĕg mala luu.

³⁵ Medo denevong medenevong, loĕ mĕm mehō sĕn tu nyĕg bōp Epesus hir ggev benekevu hir gagek lu ngaa lo vong bededuj ma, log nĕr vu sir bĕ, “Ham alam Epesus!”

Mehö re rëk dugin nyëg böp Epesus nabë negin avëh böp Artemis yi dub los kënu gelöng sën luk yam vu yagek lo?

³⁶ Mehöti su yoh vu bë keyëh gagek sagi rë. Om ham ayemin nama, geham su pevis megwevong ngaa ti.

³⁷ Ham ngo ko mehö luu sënë yam, rëk mu luho su deggodek dub yi ngaa ti rë. Geluho su denër pelësën rak hil anutu-avëh rë, gema!

³⁸ Om nabë Demetrius losho yi hur hir gagek ti neggëp vu mehöti, og buk-gagek-yi neggëp. Gekiap böp nedo. Om yö rëk gengo hir gagek.

³⁹ Genabë ham gagek la nahën neggëp, og ham semu dok supinsën yi buk niröp.

⁴⁰ Rëk mu alam Rom rëk denanër hil nabë hil hevong begö verup gwëbeng gedegwa ma! Genabë dedok tepëk in hil in supinsën nipaya sënë degwa, og gagek ti su neggëp in bë hil rëk nanër dok nah vu sir rë!”

⁴¹ Mehö sën nekevu gagek lu ngaa lo nër nebë sënë, log kevoh supinsën ya bedeketëkin sir.

20

Paulus Ya Meko Lok Distrik Masedonia Los Grik

¹ Gagek sënë ahë yes rak ggovek, log Paulus supin Yesu yi hur lo deyam vu yi, menër gagek vahi vu sir in bë bo niwëek dok ayoj. Log jom nemaj geya rak beya distrik Masedonia.

² Ya meyoh vu nyëg pin menër gagek ngahisekë in gadu Kerisi-yi-alam beya verup dob Grik,

³ lom nedo sagu yoh vu kwev löö ggovek, log bë jak yag mena Suria. Rëk ngo bë alam Yuda dejoo gagek bë dengis yi menadiik, lom sepa vaha meyoh distrik Masedonia beyah.

⁴ Yah log Purus nalu Sopater vu Beroya, gAristarkus lu MonSekudus vu Tesalonika, geGayus vu Derbe, geTimoti, geTukikus luho Tropimus vu distrik Asia*, bedeneya ving yi.

⁵ Alam sënë demuigin meya denegin alu Paulus vu Troas.

⁶ Log alu halë Buk-ggöksën-yi* ggovek log alu hevu Pilipi galu arak yag maya. Alu aya buk nemadvahi lok mëm atök ya vu sir ggëp Troas behe nado soda ti.

Etikus Vës Vu Troas Lok Vesa Lok

⁷ Lob Buk-sewahsën-yi* sehuksën, lob he supin he in bë aga nos los Pasa. Lob Paulus nër gagek vu alam, in monbuk og bë na jak. Lob nër gagek hus ading rot vu sir bebuk vuheng rak.

⁸ Lob detaggi lok ram ngahisekë benare lok beggang ayo vavunë sën he nasupin he lok lo.

⁹ Lob maluh magëm ti arë nebë Etikus nedo rak veluung avi ayöong yi, gePaulus nenër gagek hus ading rot vu sir. Lob Etikus mala neggëp rot, lob ggëp yiing lom vës vu beggang ayo ti sën tëb netu löö vu vavunë lo, beyam dob. Lob deluk meya devër yi rak rëk diik.

¹⁰ Lok Paulus luk meya tabuu mehö magëm saga genër bë, “Ham su newamin jak, in anon nahën nedo lok yi.”

¹¹ Lob Paulus rak yah vavunë belosho alam saga debu brët medegga. Ggovek lok nër gagek hus adingsekë vu sir rot benyëg heng, log ya rak.

¹² Gedeko maluh magëm sënë medeya. Rëk su diik rë genedo vesa, lob kwaj vesa rak yah.

Paulus Vu Troas Meya Miletus

¹³ Paulus nër muigin bë noh dob mena geto Asos, lob mëm he gaço yi jak nom yag vu sagu. Lob he rak yag bamugin baya nehegin yi ggëp Asos.

¹⁴ Lok Paulus yök to metök vu he, lob he haço yi rak yom yag mehe los aya Mitulene.

¹⁵ He kesuu Mitulene gaya, lob he hëp benyëg heng, gehe ya verup dus vu Kios. Log he ya bebuk loḵ yah geheng, lob mëm he ya matōḵ ya Samos. Loḵ he hëp yah beheng to, log mëm he ya matōḵ ya Miletus.

¹⁶ Paulus kwa vo vorot bë kesuu Epesus gena in nilël bë su medo distrik Asia* pangsen. Gaḵ bë pevis in kwa vo bë gelë Buk-supinsën-yi sën denenër bë Pentikos lo, gëp Yerusalem.

Paulus Jom Alam Epesus Nemaj

¹⁷ He toḵ ya Miletus, log Paulus vong gagek ya Epesus in Kerisi-yi-alam hir ggev lo bë denam vu yi.

¹⁸ Deverup vu yi lob nër vu sir bë, “Ham ngo raḵ ngaa pin sën sa nehevong wirek loḵ sën sa nahën neverup mewis ggëp distrik Asia* lo ni.

¹⁹ Ham raḵ ni bë alam Yuda dejoo gagek vunsën beron ngahiseḵë in bë dengis sa, lob saga vo maggin vu sa pangsen. Rëḵ sa su haḵo sa raḵ rë, gaḵ sa malaḡ ruḵ keseh in Mehöböp yi huk gesa medo nehevong.

²⁰ Sa su vun gagek nivesa ti rë, gaḵ senër rangah behevong ngaa pin in bë doḵ vu ham. Gesenër rangah vu ham loḵ ham supinsën, geloḵ ham beggang ayo ving. Besagaḵ ham raḵ ni.

²¹ Senër gagek niwëëk raḵ buk vu alam Yuda, gevu alam Grik in degërin ayoj nah vu Anutu, gayoj na timu vu hil Mehöböp Yesu.

²² Om ham gwengö rë! Anon Vabuung negejiin sa bë sena Yerusalem. Lob maḵ va rëḵ natōḵ vu sa vu sagu? Sa dugin.

²³ Rëḵ Anon Vabuung tateḵin vu sa yoh vu nyëg pin sën seya lo meseraḵ ni bë sëḵ natōḵ vu ḵarabus gengaa maggin ngahiseḵë rëḵ deginengin sa.

²⁴ Rëḵ sa su kwag nevo navig sënë bë ngaa anon rë. Sa su nig wëëk ata bë najom ahon rë, gaḵ sa bë sepa doḵ aggata sën sa nesepa loḵ lo, benama na rë. Sa bë semu huk sën sa haḵo vu Mehöböp Yesu lo na. Huk sën sa nanër Bengö Nivesa jaḵ Mehöböp yi semusemu lo.

²⁵ Om ham gwengö rë! Wirek seyök vu ham besa haḵo loḵ menanër gagek raḵ Anutu-yi-nyëg. Rëḵ gwëbeng seraḵ ni bë ham su rëḵ gwelë sa malaḡ göḵin nah rë.

²⁶ Nebë saga, om gwëbeng sa bë nanër vu ham nabë: Nabë ham ti nadiiḵ bemala nama, og su degwa vu sa rë,

²⁷ in sa su höneng rë, gaḵ sa tateḵin Anutu kwa pin los dahis vu ham.

²⁸ Om ham gwegin ham nivesa, gegwegin Kerisi-yi-alam vahi geving, in Anon Vabuung ggooiin ham raḵ tu alaj. Ham gwegin ham nivesa beham gwegin Mehöböp yi alam sën yö bago sir raḵ niḵoḵ lo geving.

²⁹ In seraḵ ni bë sëḵ gevu ham gesena, log rëḵ alam gagek kuungsën la nabë anöo bemën nij paya rëḵ desarömin sir geving ham, lob degevong paya vu Kerisi-yi-alam.

³⁰ Geham ggev la rëḵ deḵedi medenanër gagek kuungsën la in dedadii Kerisi-yi-alam nah detamuin sir.

³¹ Om ham gwegin ham noh vu buk. Ham kwamin bo nabë sa tato aggata niröp vu ham buk los rangah yoh vu ta löö. Gesa nasu in ham pin ti ti.

³² Lob gwëbeng sa hetung ham loḵ ya Anutu nema, geloḵ yi gagek semusemu ayo, lob saga yoh vu bë bo niwëëk vu ham gemëm ham rëḵ gwëḵo ngaa nivesa vesa pin sën Anutu rëḵ gevong vu alam pin sën yö ggooiin sir raḵ tu yi alam lo.

³³ Sa su malaḡ anon in mehöti yi seriva ma goor ma tob lu ngaa ti rë.

³⁴ Gaḵ ham ngo raḵ ni bë sa nemaḡ sënë yö jom huk beloḵ vu sa in ngaa sën sa narak vu in lo. Genelōḵ vu alam sën denesepa sa lo ving.

³⁵ Sa nehevong huk nebë sënë in tato vu ham nabë hil gevong huk niwëëk in hil adok vu alam seḵëj masën. Gehil kwad bo gagek sën Mehöböp Yesu yö nër lo nebë, ‘Mehöti sën

nabë bo ngaa vu mehö ngwë, gesu kwa bo nabë rëk geko nyëvewen dok nah rë lo, og kwa vesa rot kesuu kwa-vesasën sën kwa vesa in ngaa sën mehö ngwë denevo vu yi lo.' ”

³⁶ Paulus nër gagek saga ggovok, log yun lus gejom rak ving alam ggev pin.

³⁷ Lob sir pin desu rot gedekebi Paulus ahon gedemul* yi in bë rëk gevuu sir gena.

³⁸ Ayoj maggin rot in Paulus nër bë su rëk degelë yi gök nahin rë. Log mëm deko yi meya detung rak ya yag.

21

Paulus Rak Ya Yag In Na Yerusalem

¹ He hevuu sir gehe rak ya yag maya, baya heto sesor niröp maya Kos. Geheng to lob he ya rot batök ya Rodos. Lob he kesuu Rodos gehe ya verup Patara.

² Lob he tök rak yag ti vu saga geneya los Ponisia. Lob he rak ya baya.

³ He ya heto halë Kupros neggëp ya los he nemamin këj, lob he kesuu gaya rot baya neto nyëg böp Suria malok ya Ture. In yag bë getung kupek duk gëp nyëg sagu.

⁴ Lob he ya matök rak Kerisi-yi-alam la vu sagu, lob he nado soda ti ving sir. Lok Anon Vabuung vër kwaj lob denër vu Paulus bë su na Yerusalem.

⁵ Rëk ma gehe buk ggovok ya, lob he hevuu nyëg sagu gaya, lob Kerisi-yi-alam pin ving hir avëh los hur mahen deli he vu beggang ya loo nenga. Lob he yun lupin ggëp loo nenga genajom rak.

⁶ Log mëm he jom nemamin, log he rak ya yag baya gedeyah bej.

Agabus Nër Gagek Rangah Rak Paulus

⁷ He rak yag bekesuu Ture gaya rot batök ya Petolemais. Lob he jom Kerisi-yi-alam lo nemaj gehe nado buk ti ving sir.

⁸ Lob monbuk lob he vu Petolemais batök ya Sisarea, behe lok ya sinarë Pilip yi beggang benado ving yi. Alam nemadvahi-bevidek-luu sën delok vu sinarë nyëdahis in nos vu Yerusalem wirek lo ti yi.

⁹ Lob nalu avëh avö lubeluu sën maluh su dehov sir rë lo, lob sir avëh-denenër-gagek-rangahsën.

¹⁰ He nado Sisarea buk la ving rot, lob mehö-nenër-gagek-rangahsën ti arë nebë Agabus vu distrik Yudea meluk meyam Sisarea.

¹¹ Yam in bë gelë he, lom ko Paulus yi kabi beduu yö vaha los nema rak, log nër bë, “Anon Vabuung nër bë, ‘Alam Yuda vu Yerusalem rëk denaduu kabi sënë ala nabë sënë, log rëk debo yi dok na alam-yu-ngwë nemaj.’ ”

¹² He hango nebë sënë, lob he los alam pin sën he nado lok beggang ti saga lo anër niwëek vu Paulus bë su jak mena Yerusalem.

¹³ Lok Paulus nër gagek yom vu he bë, “Nebë va sën ham nesu benevong mesayog maggin nerak-ë? Seyoh vu bë sena karabus. Gak nabë sa nadiik in Mehöböp arë geving gëp Yerusalem, og yik yoh vu ving!”

¹⁴ Lom he su ayoh vu bë rëk agërin kwa rë, om sën he ayemin ma, gehe nër bë, “Om maam anon jak noh vu Anutu kwa!”

¹⁵ Ggovok log he semu ngaa ngaa lok, garak maya Yerusalem.

¹⁶ Lob Kerisi-yi-alam la vu Sisarea desepa he bedeli he ya vu mehö sën he bë ana medo geving yi lo. Yi Kupros ti barë nebë Menason, sën yö vong ving wirek nyëmuginsën lo.

¹⁷ He tök ya Yerusalem, lob Kerisi-yi-alam deko he rak los kwaj vesa.

¹⁸ Gemonbuk lob Paulus ya ving he, behe ya halë Yakobus. Lob alam ggev pin denedo ving yi.

¹⁹ Paulus jom nemaj ggovok, log turin huk pin sën Anutu gadu yi bevong vu alam-yu-ngwë lo los dahis vu sir.

Paulus Ngo Alam Ggev Hir Gagek Beya Dub Ayo

²⁰ Dengo lob deko Anutu arë rak, loḵ tum denër vu yi bē, “Ari! Gerak ni bē alam Yuda rak neggëp mehömehö detu Kerisi-yi-alam ggovek ya, lom denesepa loḵ horek sën Moses ko agi niwëek ata.

²¹ Rëḵ denengo bē genenër vu alam Yuda sën denedo ving alam-yu-ngwë lo bē degevu Moses yi horek na, gegenenër bē su degerah* naluj navij, gesu desepa dok ngaa wirek hen gökin.

²² Om hil rëḵ gevong nabë va? Yönon rot, rëḵ degengo gagek nabë geyam ggovek ya.

²³ Om gepevis begwevong ngaa noh vu sën he bē nanër vu hong agi. He alam lubeluu denër gagek ti venuh neggëp Anutu mala.

²⁴ Om gweko alam saga, begesepa dok horek pin sën gevong beham nimin veseek jak gëp Anutu mala lo, gegwetung monë natu seriveng in sir gedekeping yuj viis na. Gwevong nabë sënë, og alam pin rëḵ dejak ni nabë gagek sën denenër rak hong lo, og anon ma. Gemëm yö rëḵ dejak ni nabë genesepa loḵ Moses yi horek ving.

²⁵ Gaḵ alam-yu-ngwë sën detu Kerisi-yi-alam lo, og hil kevu kapiya ya vu sir ggovek ya banër gagek sën hil ajoo wirek lo vu sir bē: Degegin sir nivesa, gesu dega reggu sën alam denesis in bē degetung seriveng vu anutu-kuungsën lo, gesu dega kök, gesu dega reggu sën alam deneseyu kwaj medenediik lo, gesu degevong baggëb.”

²⁶ Nebë saga, lob Paulus ko alam saga monbuk belosho desepa loḵ horek pin sën gevong benij veseek jak gëp Anutu mala lo. Log loḵ ya dub-vabuung-böp ving benër buk sën buk-niveseeksën-yi govek na lo tato vu alam-deneḵo-seriveng lo. Buk sën degetung seriveng balam-deneḵo-seriveng debesi jak jepö vu sir lo.

Alam Yuda Dejom Paulus Ahon Loḵ Dub Ayo

²⁷ Buk-niveseeksën-yi nemadvahi-bevidek-luu saga dus rak bē nama na, loḵ alam Yuda la vu distrik Asia* delë Paulus genedo loḵ dub-vabuung-böp ayo, lob deloḵ alam pin ahëj bahëj sengën rak. Lob dekedii dejom Paulus ahon

²⁸ gedetahi bē, “Ham alam Israel, ham dok vu he! In mehö sagi nenër vu alam yoh vu nyëg pin bē dedahun hil hed alam los hil horek gedub-vabuung-böp sagi geving. Beḵo alam Grik la loḵ yam dub-vabuung-böp sënë ving bevong paya vu nyëg vabuung sënë!”

²⁹ Denër nebë sënë in delë Tropimas vu nyëg böp Epesus genedo Yerusalem ving Paulus, lob dekuung bē Paulus ko yi loḵ ya dub ayo ving.

³⁰ Nebë saga, lob alam Yerusalem pin ahëj sengën rak, lob deserög beya dejom Paulus ahon, gededadii to meyah in dub-vabuung-böp. Gedepevis bedevhii dub yi reping pin.

Alam-begö-yi Vu Rom Deḵo Paulus Medeya Hir Katum Ayo

³¹ Devongin bē dengis Paulus menadiik, rëḵ bengö ya verup vu Rom hir alam-begö-yi losho alaj bē begö verup beyoh vu Yerusalem pin.

³² Lob pevis beḵo alam-begö-yi la, geyi kapten, bedeserög medeluk medeya vu sir. Yuda delë alam-begö-yi losho alaj, lob devuu Paulus gesu desis rë.

³³ Lob alam-begö-yi alaj ya dus bejom Paulus ahon genër vu yi alam-begö-yi bededuu ahon rak sëng luu.

Log loḵ tepëḵ in sir bē, “Mehö re sënë? Vong va paya?”

³⁴ Rëḵ alam yu böpata, om detahi gagek ya niḵelap bededun böp rot. Lob alam-begö-yi alaj su yoh vu bē gengo gagek degwa nivesa rë, lom nër vu alam-begö-yi bē degeko Paulus dok na hir katum ayo.

³⁵ Lob Paulus ya verup dus vu katum sënë yi lël lob alam nij wëek rot bē dengis yi menadiik, lob alam-begö-yi su deyoh vu bē degërin yi nivesa rë, lom devaku yi ya vavunë.

³⁶ Galam pin denesepa sir bedetahi bē, “Gengis menadiik!”

Paulus Nër Yi Degwa Vu Alam Yuda

³⁷ Alam-begö-yi bë degeko Paulus dok na hir katum ayo, rëk Paulus lok tepëk vu alaj bë, “Yoh vu bë sa nanër gagek ti vu hong rë?” Lok alam-begö-yi alaj lëk beloq tepëk yah bë, “Gerak Grik ayej ni?”

³⁸ Sa hekuung bë hong Ejep ti sën gesis begö vu gavman vu buk agu gegeko alam nij paya los begö hodek 4,000 megeya nyëg-yumeris lo!”

³⁹ Rëk Paulus nër yah vu bë, “O sak Yuda, gataq ko sa ggëp Tarsus vu distrik Kilisia. Sa nyëg los bengö. Om gengogek gesa nanër gagek dus ti vu alam sënë rë.”

⁴⁰ Lob alam-begö-yi alaj yogetin. Lob Paulus rak ya nare lël gevarah nema rak. Lob alam pin ayej ma, gemëm nër gagek ya vu sir lok Hibru ayej.

22

¹ Nër bë, “Arig lo amag lo, ham gwengo rë! Sa bë tatekin sa gagek degwa rangah vu ham.”

² Dengo bë Paulus nër vu sir lok Hibru ayej, lob ayej ma rot gesu deggee rë. Log mëm Paulus nër bë,

³ “Sa Yuda ti. Satag ko sa ggëp Tarsus vu distrik Kilisia, rëk serig ggëp nyëg böp Yerusalem sënë geGamaliel ko sa luk yi dub betahu sa niröp lok hil kenud lo hir horek pin. Gesa nig wëek mesayog ya vu Anutu timu nebë sën gwëbeng ham nimin wëek menetamuin yi agi.

⁴ Wirek sevo maggin vu alam sën denesepa lok Yesu yi aggata lo, lob sa bë ngis sir medenadiik. Lob seduu maluh los avëh ving rak sëng beya denedo beggang karabus.

⁵ Alam-deneko-seriveng hir ggev böp losho kaunsor hir alam teta pin deyoh vu bë rëk denanër gagek saga rangah vu ham, in dekevu kapiya vu arij lo vu nyëg böp Damaskus besa haqo beya in bë sa naduu alam vu sagu begaqo nam Yerusalem bedegeko vanë.

*Paulus Tatekin Sën Ggërin Yi Tu Yesu Yi Hur
(Sn 9:3-19; 26:12-18)*

⁶ Lob sa nahën nayök aggata beseya verup dus rak nyëg böp Damaskus, lob hes vuheng rak. Lok pevis berangah ti vër böpata nebë davës vu yagek beyam jëh rak sa.

⁷ Lob sevës beya nahëp dob, log sa hango gagek ti yam vu sa bë, ‘Saulus, gevong vanë vu sa in va?’

⁸ Rëk selok tepëk yah bë, ‘Mehöbö-p-a? Hong re?’ Lok nër yom bë, ‘Sa Yesu Nasaret sën genevong vanë vu sa lo!’

⁹ Galam sën deneya ving sa lo delë rangah sënë ving, rëk su dengo mehö sënë aye rë.

¹⁰ Lob senër bë, ‘Om Mehöbö, sëk gevong nabë va?’ Lok Mehöbö nër yom vu sa bë, ‘Kwedi jak megena Damaskus. Lob vu nyëg sagu rëk mehöti nanër huk pin sën sehooin rak vu hong lo tato vu hong.’

¹¹ Rangah sagi gelu sa malag, lob sa su yoh vu bë galë nyëg lu ngaa rë, om alam sën deya ving sa lo dejom lok sa nemaq bedeli sa ya Damaskus.

¹² Lob mehöti nedo barë nebë Ananias. Yi mehö nesepa lok Moses yi horek anon rot, lom alam Yuda pin sën denedo Damaskus lo deneko yi rak bë yi mehö nivesa.

¹³ Mehö saga yam vu sa benër bë, ‘Arig Saulus! Malam natum nah!’ Lob pevis besa malag tum ggökin yah besa halë yi.

¹⁴ Log nër ving bë, ‘Hil kenud hir Mehöbö yö ggöoin hong rak in bë gejak kwa ni. Gelë Mehö yohvu sënë ggovek ya, gegengo gagek sën rak verup avi lo.

¹⁵ In rëk genanër yi gagek rangah. Genanër ngaa sën gelë los gengo lo vu mehönon pin.

¹⁶ Ma genegin va rot-a? Kwedi jak bezejipek bël. Genanër Yesu arë gerëk jipek hong ngaa nipaya na.’ ”

Anutu Vong Paulus Ya Vu Alam-yu-ngwë

¹⁷ “Seyom heto Yerusalem, gebuk ti lob sa medo najom rak lok dub-vabuung-böp, lob sa kenug ya nebë pesepsën

¹⁸ besa halë Mehöböp. Lob nër vu sa bë, ‘Gepevis! Gwevuu Yerusalem gegena! Nabë genanër sa gägek vu alam sënë og su rëk degenko bedegevong geving rë!’

¹⁹ Lob senër bë, ‘Mehöböp, yö derak ni bë wirek seyoh vu dub-supinsën-yi pin beseduu alam sën ayoj neya timu vu hong lo, gesa neheveek sir.

²⁰ Gewirek desis Stepan sën nenër hong gägek rangah lo mediik, lob sayog nivesa in saga gesa vare nemalagin alam sën denetengwa yi lo hir röpröp.’

²¹ Rëk nër vu sa bë, ‘Gena! Rëk sa gevong hong na aggata ading begena vu alam-yu-ngwë.’”

Alam-begö-yi Alaj Gin Paulus

²² Alam Yuda vare denengo Paulus yi gägek rot beya verup lok gägek vewen sagi lok detahi niwëek bë, “Ham jak na genadiik! Mehö nebë saga su medo vesa!”

²³ Lom denetahi ya nikalap gedekah hir röpröp medenetetëhin, gedeneraa kebus rak medenetë ya vavunë.

²⁴ Nebë saga lob alam-begö-yi alaj nër bedeko Paulus lok ya hir katum ayo. Genër vu sir ving bë debeek yi in denatök jak degwa sën alam Yuda denetahi gägek ya nikalap rak yi lo.

²⁵ Lom deduu Paulus ya vetii kele ggovek in bë debeek, rëk alam-begö-yi hir kapten nare dus vu Paulus, lob Paulus nër vu yi bë, “Ham horek nër bë yoh vu bë ham beek Rom ti geham su gwengo yi gägek namugin rë?”

²⁶ Lob kapten ngo gägek sënë, lob ya menër vu alam-begö-yi alaj bë, “Gevongin bë gwevong nabë va? Mehö saga lo yi Rom ti!”

²⁷ Lob ala yom vu Paulus melok tepëk vu yi bë, “Genanër vu sa nabë hong alam Rom ti ma ma?” Rëk Paulus yogek bë, “Ëë-ë, sa Rom ti!”

²⁸ Lok alam-begö-yi alaj nër bë, “Sa hetë monë ngahisekë in sa vu gavman Rom gesetu Rom ti!” Rëk Paulus nër yah bë, “Gak sa og amag Rom, om atag ko sa besa Rom.”

²⁹ Lob alam sën bë debeek yi lo pevis bedelëin yi, galaj newa rak rot in kwa vo bë duu Rom ti rak sëng.

³⁰ Rëk vongin bë jak ngaa sën alam Yuda denër bë Paulus vong paya lo ni niröp, om ko yi vër monbuk gevong gägek ya vu alam-deneko-seriveng hir ggev los kaunsor pin bedesupin sir yam, log ko Paulus luk ya nare malaj.

23

Paulus Nër Gägek Vu Yuda Hir Kaunsor

¹ Lob Paulus gët kaunsor genër bë, “Arig lo, setu Anutu yi hur ti besa medo mekwag nevo bë sa nehevong yoh vu yi gägek rot Beverup gwëbeng!”

² Nër nebë sënë, lob alam-deneko-seriveng hir ggev böp Ananias nër vu yi alam sën denare dus vu yi lo bedepetap avi.

³ Rëk Paulus nër yah vu yi bë, “Hong gang nipaya rëk hevek nivesa rak nedo navi vavunë mu! Anutu rëk petap hong! Genedo sagi in bë gwengo sa gägek megeseppi jak hil horek, rëk mu ngo kweyëh horek sagi in genër bedesis sa!”

⁴ Lob alam sën denare dus vu Paulus lo denër bë, “Su genanër gägek nipaya jak Anutu yi ggev böp sënë!”

⁵ Rëk Paulus nër yah bë, “Arig lo, sa su rak ni bë yi alam-deneko-seriveng hir ggev böp rë. Gak Anutu nër meneggëp lok yi kapiya bë: Su genanër gägek nipaya jak ala sën negin hong alam lo!”

⁶ Lob Paulus rak ni bë alam teta Sadukai* la geParisai* la medenedo, lom tahi ya vu kaunsor bë, “Arig lo! Sa og sa Parisai* sogek rot! Sa nehevong ving bë alam-diiksën rëk dekedo jak gökin, lob yik rak degwa saga sën gwëbeng devong gägek vu sa.”

⁷ Nër gagek saga lob gagek ahë sengën yi verup pevis loḵ Parisai* losho Sadukai* vuheng atov, lob devasuh sir.

⁸ In alam Sadukai* denenër bë mehönnon su deyoh vu bë rëḵ dekedi jaḵ nah gëp bedub rë, gangër ma, gengaahur ma. Gaḵ alam Parisai* devong ving lööhoho.

⁹ Lom alam lo devong dedun böpata, loḵ alam Parisai* hir alam-horek-yi la kedi denare bedenër niwëëk bë, “He halë mehö saga bë ngaa nipaya ti su neggëp vu yi rë! Maḵ ngaahur ti ma angër ti yö vengwëng vu yi!”

¹⁰ Lob gagek ahë-sengën-yi ya meböp raḵ rot, lob Rom hir alam-begö-yi alaj ggöneng. In sir yu luu, lob bë rëḵ dedadii Paulus vewen vewen lob denabij teka teka benadiiḵ. Lom nër balam-begö-yi deluḵ beya devo Paulus vër in sir gedeko yi loḵ yah hir ḵatum ayo.

¹¹ Ggovek gebuk lob Mehöböp yam nare rangah vu Paulus genër vu bë, “Gemedo los nim wëëk! Genër sa gagek rangah ggëp Yerusalem ggovek, gerëḵ genanër sa gagek gëp Rom nabë saga geving.”

Yuda Dejoo Gagek Bë Dengis Paulus Menadiiḵ

¹² Nyëḡ heng lob alam Yuda desupin sir medenër gagek venuh gedetato nemaj ya vavunë bë su dega los denanum rot bemëm nabë dengis Paulus benadiiḵ loḵ mëm. Gaḵ nabë dega ma denanum namugin og Anutu ngis sir.

¹³ Sir sën denër gagek venuh lo sir mehödahis luu gela sevök.

¹⁴ Lob deya vu alam-deneḵo-seriveng hir ggev los alam teta bedenër bë, “He nër gagek niwëëk betato nemamin ya vavunë ganër venuh bë he su rëḵ aga nos los nanum bël rë rot, bena berup doḵ buk sën he ngis Paulus menadiiḵ lo loḵ mëm.

¹⁵ Om ham los kaunsor gwevong gagek na vu Rom hir alam-begö-yi alaj pehi nabë degeḵo Paulus duḵ menam vu ham. Ham nanër vu yi nabë ham bë gwengö Paulus yi gagek degwa gök nahin in ham jaḵ ni niröp. Gehe semu he ggovek ya. Su rëḵ nam natök nam vu ham rë, gaḵ he rëḵ angis yi menadiiḵ doḵ aggata!”

¹⁶ Rëḵ Paulus mewa ngo gagek bë rëḵ degetung dum gëp aggata bedengis Paulus menadiiḵ, lob ya meloḵ ya Rom hir alam-begö-yi hir ḵatum beloḵ ya menër rangah vu Paulus.

¹⁷ Lob Paulus tahi alam-begö-yi hir kapten ti yam, benër vu bë, “Gweḵo hur magëm sagi na vu ham ggev, in ḵo gagek ti in bë nanër vu yi.”

¹⁸ Lob kapten ḵo yi beli ya vu ala benër vu bë, “Ḵarabus Paulus tahi sa benër vu sa bë sa gaḵo hur magëm sënë nam vu hong, in ḵo gagek ti beyam vu hong.”

¹⁹ Lom ala jom loḵ nema, beḵo meya nenga, beluho yö luu ya denedo, log mëm loḵ tepëḵ in yi bë, “Gevongin bë genanër gagek re vu sa?”

²⁰ Loḵ hur magëm nër bë, “Alam Yuda dejoo gagek ggovek bë rëḵ dedoḵ tepëḵ in hong begweḵo Paulus duḵ mena vu kaunsor neheng in dedoḵ tepëḵ in yi gagek degwa pangsën vu yi.

²¹ Rëḵ mu su gwebë nengam vu hir gagek, in hir alam mehödahis luu gela sevök bedenër gagek venuh bë su rëḵ dega los denanum rë, rot bemëm yö dengis Paulus menadiiḵ rë. Gwëbeng desemu sir gemedo denebuu aggata medeneḡin hong bë rëḵ gengogekin hir gagek ma nama.”

²² Lob alam-begö-yi alaj vong mehö magëm sënë yah, genër niwëëk vu yi bë, “Su gena genanër vu mehöti nabë genër gagek sënë rangah vu sa!”

Alam-begö-yi Vu Rom Alaj Vong Paulus Ya Vu Kiap Böp Peliks

²³ Lob alam-begö-yi vu Rom alaj tahi kapten luu yam, benër vu luho bë, “Melu barah alam-begö-yi. Alam sën deneraḵ hoos lo mehödahis löö benemadluho (70), galam sën denejom ruḡ lo jaḵ gëp alam nemadluho (200). Bedegero sir in ham na Sisarea jaḵ 9 krök buk.

²⁴ Log ham barah hoos la geving in Paulus jaḵ, geham gweḡin yi nivesa bena berup vu kiap böp Peliks.”

²⁵ Lob alam-begö-yi alaj kevu kapiya ti ving nebë:

²⁶ Sehuksën! Kiap böp Peliks, mehö-los-bengö!

Sa Klaudius Lusias, sa kevu kapiya sënë yök vu hong.

²⁷ Alam Yuda dejom mehö sagi ahon gebë dengis yi menadiik, rëk sa hangö bë yi Rom ti lob seya ving alam-begö-yi behe tök ya vu sir, lob he haço yi vër loç nemaj.

²⁸ Lom sa bë gango gagek degwa sën denër raç yi lo, om sën sa haço yi luç meyah vu hir kaunsor.

²⁹ Rëk sa hangö denër gagek raç yi in yö hir horek la. Gaç su devong gagek vu yi in ngaa nipaya ti in bë mëm hil angis yi menadiik ma, hil getung yi na qarabus rë.

³⁰ Log gwëbeng gagek ti tök vu sa bë dekeyëhin yi vunsën in bë dengis yi menadiik. Om sën sa pevis behevong yi yök vu hong, gesenër vu alam sën denenër gagek raç yi lo bë yö nöç denenër hir gagek rangah jaç malam niröp.

³¹ Lob alam-begö-yi vu Rom devong yoh vu yi gagek, bedëko Paulus medeli ya Antipatris loç buk.

³² Log nyëg heng lob alam-begö-yi sën deneyoh dob lo deyah medeya Yerusalem, galam sën deneraç hoos lo deço Paulus ya Sisarea.

³³ Detök ya Sisarea, lob devo kapiya ya vu kiap böp gedevong Paulus loç ya nema ving.

³⁴ Kiap böp tevin kapiya lob loç tepëk in Paulus bë, "Hong distrik tena?" Rëk Paulus nër bë, "Sa vu Kilisia."

³⁵ Lob nër bë, "Alam sën denenër gagek raç hong lo deberup, log mëm sa gango hong gagek." Lom nër bedëko Paulus beya neggëp mehö-los-bengö Herot* yi beggang böp sën denenër arë nebë Prëtoryam lo.

24

Alam Ggev Vu Yuda Devo Gagek Raç Paulus

¹ Buk nemadvahi ya ggovek ya, log alam-deneço-seriveng hir ggev böp Ananias luk meya, lob ço alam teta la ving, beço mehö sën nenër alam avij vu kiap lo ti ving, arë nebë Tertulus. Lob ya denër gagek sën denenër jaç Paulus lo rangah vu kiap böp.

² Kiap böp tahi Paulus beverup, log Tertulus kedi mugin menër gagek raç yi bë, "Mehö los bengö Peliks! Ngo gelok vu he behe nado nivesa rot gebegö lu ngaa ma. Gengo kwam böp begenelok vu he in huk begenevong ngaa aggagga pin sën he nehevong paya paya wirek lo benivesa nerak.

³ Om sën he ayomin nivesa rot in ngaa pin saga gehe kwamin vesa in hong rot.

⁴ Om sa su rëk agërin hong pangsen rot rë. Gaç sa bë ketag hong mu nabë gwengö sa gagek dus ti sën sa bë nanër agi.

⁵ He halë mehö sënaga bë mehö nipaya rot. Nevong balam Yuda yoh vu nyëg pin ahëj sengën nerak medenesis begö vu sir. Lob tu alam yu ti sën yö deggoin sir raç medenenër sir nebë Nasaret lo hir ggev ti.

⁶ Genevong in bë gevong paya vu he dub-vabuong-böp geving, rëk he jom yi ahon. [Lob he bë seggi yi jaç he horek,

⁷ rëk ham alam-begö-yi alaj Lusias yam, lob niwëek rot beço yi vër loç he nemamin

⁸ genër bë alam sën bë denenër gagek jaç yi lo denatök nam malam.] Om nabë gedok tepëk in Lusias og maç yö rëk nanër ngaa pin sën he nër raç Paulus lo rangah vu hong nabë yönon!"

⁹ Lob alam Yuda degadu mehö sënë yi gagek sën nër raç Paulus lo ving bë, "Gagek pin saga yönon rot!"

Paulus Vong Gagek Vu Peliks

¹⁰ Lob kiap böp të kwa in Paulus, lob Paulus nër ya bë, "Seraç ni bë ngo genegin he sënë yoh vu ta ngahisekë, om sën sa kwag vesa besa bë nanër gagek nyëvewen dok nah vu hong.

¹¹ Hong kiap böp, om geyoh vu bë gedok tepëk vu hong alam, lob mëm rëk detatekin vu hong nabë serak yağ menahën neverup Sisarea sagi. Log seyoh dob beserağ meya Yerusalem in bë najom jağ beyiğ buk su hus ading rë, gağ yığ buk nemadluho-bevidek-luu mu ggovek ya.

¹² Lob alam Yuda su delë sa bë alu mehöti anër he rë. Gesu delë bë selok alam ahëj lok dub-vabuung-böp ma, lok dub-supinsën-yi ma, ggëp telig rë, gağ ma.

¹³ Gağ gagek sën gwëbeng denër rağ sa agi lo, og saga su deyoh vu bë rëk denatök vu degwa ti beğejağ ni nabë yönon rë.

¹⁴ Gağ mëm sa bë nanër rangah vu hong nabë sa nesepa lok aggata sën denenër pelë rağ agi bë aggata kuungsën lo. Sa nesepa lok aggata saga in bë sa gağo he kenumin lo hir Anutu jağ. Log sa nehevong ving gagek pin sën neggëp lok horek lo los gagek pin sën alam-denenër-gagek-rangahsën dekevu lo.

¹⁵ Lob sa nehevong ving bë Anutu rëk gevong balam-diiksën dekedi jağ nah gökin, alam yohvu galam nij paya geving. Lob yığ sir sën yam denare-ë, denevong ving nebë saga.

¹⁶ Lob sa kwag nevo sa pangsën bë sa gevong ngaa nivesa vu Anutu gevu mehönon noh vu buk.

¹⁷ Sa hevu sa nyëğ geseya nado nyëğ ngwë bengebek la ggovek ya lok seyom vu sa alam. Sa hağo monë lu ngaa yom in bë dok vu alam sën denerağ vu in lo, gesa bë getung seriveng la vu Anutu geving.

¹⁸ Sa nehevong nebë sënë, lob sa sepa lok he horek in sa nig veseek jağ gëp Anutu mala. Lob sa nado lok dub ayo balam delë sa bë mehönon ngahi su denare ving sa rë, gemehö la su devong dedun rë.

¹⁹ Gağ mëm Yuda la vu distrik Asia* denedo, om nabë alam saga mëm mağ yö detök rağ gagek nipaya ti geneggëp vu sa, og mëm nam debare malam gedenanër rangah vu hong.

²⁰ Gağ nama, om alam sagi mëm yö denanër ngaa sën delë gesa hevong paya lok buk sën sa nare kaunsor malaj vu Yerusalem lo vu hong.

²¹ Mağ yığ gagek timu sënë, sën sa nare lok sir vuheng gesa tahi bë, ‘Sa hevong ving bë alam-diiksën rëk dekedi jağ nah gökin.’ Yığ rağ degwa saga sën gwëbeng devong gagek vu sa.”

²² Rëk mu Peliks rağ Yesu yi aggata sën Paulus nër lo ni vorot, lom nër vu alam Yuda bë degeğin galam-begö-yi alaj Lusias duğ menam rë, log mëm rëk gengö hir gagek sagi gök nahin.

²³ Lob nër vu kaptan bë geğo Paulus nah karabus, rëk mu su geğo duğ na karabus niwëek rot. Gesu gërin Paulus yi alam sën nabë dedok vu yi in ngaa vahi lo.

Peliks Jom Paulus Ahon Menedo Karabus Ngebek Luu

²⁴ Buk la ya ggovek log Peliks ko venë Drusila yam. Drusila yi Yuda avëh ti. Lob Peliks tahi Paulus in bë tatekin degwa sën alam degevong geving Yesu Kerisi lo vu yi.

²⁵ Rëk Paulus tatekin gagek rağ sën hil gevong ngaa niröp lo, gerağ sën hil gegin hil nivesa lo, gerağ sën Anutu rëk gevong nyëvewen dok nah hil ngaa nipaya lo. Lob tum Peliks ggöneng benër bë, “Genah meğena rë! Genabë buk len ti gëp og sëğ tahi hong megenom gökin.”

²⁶ Log Peliks kwa nevo ngaa ngwë lok ayo ving. Kuung bë mağ Paulus rëk bo monë la vu yi in bo yi vër, om sën tahi yi beron ngahi yam beluho denevengwëng.

²⁷ Lob Paulus nedo karabus beta luu ggovek ya getum kiap mewis Porkius Pestos lok yah Peliks ben. Rëk Peliks vong in bë alam Yuda ahëj geving yi om su ko Paulus vër rë geyö nahën nedo lok karabus.

25

Paulus Ketag Bë Alam Rom Hir Mehö-los-bengö Sisar Gengo Yi Gagek*

¹ Pestos verup betu kiap loḵ yah Peliks ben benedo Sisarea buk löö loḵ mēm raḵ meya Yerusalem.

² Lob alam-deneḵo-seriveng hir ggev losho alam böp vu Yuda deya vu yi bedenër gagek raḵ Paulus. Denër niwëëḵ vu Pestos bë,

³ “Gedok vu he, begwevong Paulus nam Yerusalem.” In kwaj nevo bë degetung dum dok aggata bedengis Paulus menadiik.

⁴ Rëḵ Pestos nër yah bë, “Dus raḵ in senah mena Sisarea, om Paulus medo ḵarabus sagu.

⁵ Om ham alam ggev deduḵ medenam geving sa, in nabë mehö sagi vong ngaa ti paya, og denanër gagek jaḵ yi.”

⁶ Lob Pestos nedo ving sir maḵ yoh vu buk nemadvahi-bevidek-löö ma nemadluho ggovek, log luḵ meyah Sisarea. Log monbuk lob raḵ ya nedo beggang-gagek-yi, log nër vu sir bë degeḵo Paulus nam.

⁷ Paulus verup lob alam Yuda sën deluḵ medeyam vu Yerusalem lo yam detetup yi gedenër gagek maggin ngahiseḵë raḵ yi. Rëḵ su deyoh vu bë detato hir gagek vu Pestos nabë yönon rë.

⁸ Lob Paulus nër yah bë, “Sa su hevong ngaa nipaya ti vu alam Yuda hir horek ma, vu dub-vabuung-böp ma, vu mehö-los-bengö Sisar* rë.”

⁹ Rëḵ Pestos vongin bë alam Yuda ahëj geving yi om loḵ tepëḵ vu Paulus bë, “Yoh vu bë hil anah Yerusalem besa gango hong gagek gëp sagu ma ma?”

¹⁰ Rëḵ Paulus nër yah bë, “Gwëbeng sa nare loḵ mehö-los-bengö Sisar* yi beggang-gagek-yi, lom beggang sagi og beggang-gagek-yi om ham gwengo sa gagek dok! Gerak ni ggovek ya bë sa su hevong ngaa nipaya ti vu alam Yuda rë.

¹¹ Nabë nipaya böp ti neggëp vu sa beyoh vu bë dengis sa dok nah mesa nadiik, og ggovek, gemëm dengis sa. Gaḵ nabë gagek sën denenër raḵ sa agi su anon rë, og mehöti su yoh vu bë bo sa dok na nemaj rë. Om sën sa ḵetag vu mehö-los-bengö Sisar* bë gengo sa gagek.”

¹² Lob Pestos vengwëng ving yi alam sën denevo kwa vu yi lo mugin, loḵ mēm nër bë, “Gekwetag bë Sisar* gengo hong gagek, om gena vu Sisar*!”

Pestos Lok Tepëḵ In Paulus Vu Agripa

¹³ Buk la ya ggovek loḵ mehö-los-bengö Agripa luho venë Bernisi deyam Sisarea in bë degelë Pestos medenajom nema.

¹⁴ Luho denedo Sisarea buk ngahi lob Pestos nër Paulus yi gagek bengö ya vu mehö-los-bengö bë, “Peliks ḵo mehöti ya ḵarabus wirek meya nedo.

¹⁵ Lob serak meya Yerusalem lom alam-deneḵo-seriveng hir ggev los alam teta vu Yuda denër gagek raḵ yi, gedenër vu sa bë sebo nyëvewen vu yi.

¹⁶ Rëḵ senër yah vu sir bë he Rom, og he su navo maggin meris meris vu mehöti rë. Gaḵ mehö sën gagek neggëp vu yi lo, og mēm ya nare alam sën denenër gagek raḵ yi lo malaj mugin, gehe navo nyëg vu yi in bë bare menanër gagek nom jaḵ gagek sën denenër raḵ yi lo.

¹⁷ Lob he sepa he mayam, lob sa su köpeḵ rë. Gaḵ heng to log sa nado raḵ beggang-gagek-yi gesenër bedeḵo mehö saga yam.

¹⁸ Lob alam sën denër gagek raḵ yi lo denare. Lob sa hekuung bë rëḵ denanër gagek nipaya jaḵ yi, rëḵ ma.

¹⁹ Gaḵ losho deneggök sir in aggata sën degeḵo hir ḵeriing lu ngaa jaḵ lo. Gedeneggök sir in mehö diiksën ti arë nebë Yesu, in Paulus nër bë mehö saga nedo mala vesa.

²⁰ Lom serak ni bë sa su yoh vu bë gango gagek degwa la nabë saga rë, om seloḵ tepëḵ in Paulus bë, ‘Maḵ hil anah Yerusalem loḵ mēm sëḵ gango hong gagek sënë gëp sagu.’

²¹ Rêk Paulus nêr bê yô medo dok karabus, gemehö-los-bengö Sisar* gengo yi gagek rê. Lom senêr bê nah medo karabus besa natök vu aggata rê, loḵ mêm sa gevong yi na vu Sisar*.”

²² Lob Agripa nêr vu Pestos bê, “Sa bê gango mehö sagi yi gagek!” Lob yogek bê, “Neheng rêḵ gwengö!”

²³ Lob monbuk lob Agripa luho Bernisi devunek log alam deḵo luho raḵ ḵapah medeyam. Luho deloḵ ya beggang-supinsên-yi ving alam-begö-yi alaj pin, los alam böp böp vu nyëḡ sagu, lob Pestos nêr bedeḵo Paulus yam.

²⁴ Log nêr bê, “Mehö-los-bengö Agripa, geham alam pin sên ham yam nedo ving he-ë, ham gwelê mehö sênê! Alam Yuda pin vu Yerusalem gevu sênê ving bedejij sa rot bedetahi niwëëḵ bê su medo mala vesa, gaḵ nadiiḵ.

²⁵ Rêḵ sa halê bê su vong ngaa nipaya ti in bê mêm hil angis yi menadiiḵ rê. Log yô ketag raḵ avi bê Sisar* gengo yi gagek, om sên sa hevongin bê gevong yi na.

²⁶ Rêḵ sa su töḵ vu yi gagek anon degwa ti meneggëp rangah in bê mêm sa kevu ḵapiya betateḵin vu hil mehöböḵ Sisar* rê. Om mêm sên sa haḵo mehö sagi yam vu hong mehö-los-bengö Agripa, gevu ham pin saga ving in hil pin gango yi gagek nivesa, loḵ mêm sa natök vu yi gagek la in sa kevu dok ḵapiya.

²⁷ Nabê sa gevong karabus ti na, gesa su gevong yi gagek degwa na geving rê, og saga su yoh vu rê.”

26

Paulus Tateḵin Yi Gagek Vu Agripa

¹ Lob Agripa nêr vu Paulus bê, “Bê genanêr hong gagek la, og genanêr!” Lom Paulus kedi nare betelê nema genêr yi gagek bê,

² “Mehö-los-bengö Agripa! Alam Yuda denenêr gagek raḵ sa yoh vu buk, lob gwëbeng sa kwag vesa rot in sa nare malam megenêr bê gwengö sa gagek.

³ Sa kwag vesa in ngo gerak ngaa pin sên hil Yuda ngo nesepa loḵ lo ni, gengaa pin sên hil nemehoo hil in lo. Om sa bê gwengö sa gagek, og su nim tebö jaḵ pevis.

⁴ Ngaa pin sên sengo nahên magëm gesa hevong wirek rot beverup gwëbeng agi, og saga alam Yuda pin deneraḵ ni, in sa nado ving sir ggëp Yerusalem.

⁵ Yô deneraḵ sa niḡ rot, om nabê kwaj nevo, og deyoh vu bê denanêr rangah vu hong nabê sa Parisai* ti, besetu sir vahi sên denesepa loḵ horek pin los dahis lo ti.

⁶ Om sên gwëbeng sa nare agi, gedenevong gagek vu sa in sa nehevong ving gagek nivesa sên wirek Anutu vo vu hil ḵenud lo lo, gesa navo kwag in buk sên bê gagek agi anon jaḵ lo.

⁷ Gehil degwa nemadluho-bevidek-luu lo yiḵ denevo kwaj in buk sên bê gagek agi anon jaḵ lo ving, lom denejom raḵ vu Anutu buk gerangah. O Mehö Gayeheng, yiḵ raḵ degwa sênê sên Yuda denêr gagek kuungsên raḵ sa.

⁸ Ma nebê va sên ham kwamin nevo bê Anutu su yoh vu bê gevong balam-diiksên dekedo jaḵ nah gökin rê-ë?

⁹ Wirek sa hevong ngaa ngahiseḵê in bê sa dahun Yesu Nasaret arê, lob sa hekuung bê sa nehevong ngaa nivesa.

¹⁰ Sa nehevong nebê sênê vu Yerusalem, lom alam-deneḵo-seriveng hir ggev devo niwëëḵ vu sa beseya naduu Anutu-yi-alam ngahiseḵê benehaḵo yah karabus. Log kaunsor denenêr bê dengis sir medenadiiḵ, lob sa navo veyovin hir gagek ving.

¹¹ Gesa navo maggin ngahiseḵê vu sir loḵ dub-supinsên-yi pin. Sa nehevong in bê denanêr pelê los degeruu demij vu Mehöböḵ, gesahëḡ sengên böpata rot vu sir besa nesepa sir rot meya nayoh vu alam-yu-ngwê hir nyëḡ ving.”

*Paulus Nêr Yi Gagek Sên Ggërin Yi Mevong Ving Yesu Lo
(Sn 9:3-19; 22:6-16)*

¹² “Log alam-deneḱo-seriveng hir ggev denër gageḱ niwëëḱ vu sa medegadu sa ving meseya Damaskus.

¹³ Lob Mehö Gayeheng! Sa medo naya raḱ hes vuheng atov, lob sa halë rangah ti vër nebë davës betum vu yaḱeg begelu yam raḱ sa loḱ aggata. Tum böpata rot kesuu nyëḱ mala, lom yam jëh raḱ he los alam pin sën deneya ving sa lo.

¹⁴ Lob he pin avës baya nahëḱ dob, lob sa hango gageḱ ti yam loḱ Hibru ayej bë, ‘Saulus, Saulus gëvo vanë vu sa in va? Vongin gebaḱë ngaa sën los nevu lo, lob ngo vongin gebo vanë vu hong.’

¹⁵ Lob seloḱ tepëḱ bë, ‘Mehöböp, hong re?’ Lom Mehöböp nër yom bë, ‘Sa Yesu sën genevong vanë vu sa lo!

¹⁶ Om kwedi gebare niwëëḱ. Gwëbeng seyam vu hong in sa bë gooin hong jaḱ in genatu sa hur megena genanër rangah nabë gelë sa nebë sënë. Gerëḱ genanër ngaa sën sëḱ tato vu hong beron la vu tamusën lo rangah geving.

¹⁷ Gesëḱ gëgin hong doḱ alam Israel los alam-yu-ngwë sën sëḱ gevong hong na vu sir lo nemaj.

¹⁸ Sëḱ gevong hong na vu sir in tateḱin malaj medegevuu malakenu na gedegërin sir nom vu rangah. Degevuu Satan yi niwëëḱ gedenam vu Anutu, lom ayoj nam timu vu sa, log sengo rëḱ dahun hir ngaa nipaya na. Gemëm rëḱ denam sa nyëḱ geving alam sën ayoj neyam timu vu sa bedetu sa ngaa ggoveḱ lo.’ ”

Paulus Nër Vu Agripa Bë Nevong Yesu Yi Huk

¹⁹ “O Mehö-los-bengö Agripa, sa halë ngaa yaḱeg yi sënë, lob sa su ḱeyëh gageḱ rë.

²⁰ Gaḱ senër gageḱ rangah vu alam Damaskus muḱin, log senër vu alam Yerusalem, gevu nyëḱ Yudea pin, gevu alam-yu-ngwë ving. Senër vu sir bë degërin sir vu hir ngaa nipaya gedenam vu Anutu, bedegevong ngaa niröp in tato nabë deggërin ayoj ggoveḱ ya.

²¹ Sa hevong nebë sënë, lob alam Yuda dejom sa ahon raḱ degwa saga loḱ dubvabuung-böp, gebë dengis sa besa nadiik.

²² Rëḱ Anutu loḱ vu sa, rot besën verup gwëbeng besa nare genanër gageḱ yök vu alam meris, gevu ham alam los arëmin lo agi. Sa su nanër gageḱ agga ngwë rë, gaḱ sa nanër gageḱ sën wireḱ alam-denenër-gageḱ-rangahsën loḱho Moses denenër bë rëḱ berup lo.

²³ Denër nebë, ‘Kerisi rëḱ geḱo vanë, log yö rëḱ kedi jaḱ namuḱin gëḱ bedub. Lob rëḱ nanër gageḱ-rangah-yi vu alam Israel, gevu alam dahis geving.’ ”

Paulus Nër Gageḱ Vu Agripa In Bë Ayo Na Timu Vu Yesu

²⁴ Paulus nër nebë sënë, lob kiap böḱ Pestos petupeḱ raḱ yi bë, “Paulus, hong bado! Geluḱ dub ngahiseḱë, lom kwam böpata vong beyum vong paya!”

²⁵ Rëḱ Paulus nër yah bë, “Mehö niwëëḱ Pestos, sa yuḱ su vong paya mesenër gageḱ jeggin jeggin rë, gaḱ senër gageḱ niröp beyönon.

²⁶ Mehö-los-bengö sënë neraḱ ngaa pin sënë ni, om sa su nahöneng rë gesenër rangah vu yi. Seraḱ ni bë ngaa pin sën agi su yoh nenga in mala los nenga rë. Gaḱ raḱ ni, in ngaa pin sënë su verup vunsën rë.

²⁷ O Mehö-los-bengö Agripa, maḱ gevong ving alam-denenër-gageḱ-rangahsën hir gageḱ-a? Eë-ë, seraḱ ni bë genevong ving!”

²⁸ Loḱ Agripa nër yah vu Paulus bë, “Nabë genanër hus ading teka rot og maḱ hong gageḱ rëḱ gevong mesegërin sa natu Yesu yi hur ti!”

²⁹ Lom Paulus nër yah vu bë, “Eë-ë! Nabë sa nanër dus, ma ading, og yik yoh vu! Sa najom raḱ vu Anutu bë, hong, galam pin sën ham los nengo sa gageḱ gwëbeng-ë lo gwërin ham nabë sa, gaḱ mëm sëng sënë og su natök vu ham.”

³⁰ Paulus nër nebë sënë, loḱ mehö-los-bengö kedi nare ving kiap böḱ Pestos, geBernisi, galam sën denedo ving sir lo meto deya.

³¹ To deyah dobnë ggovek, loḵ desap sir raḵ medenër bē, “Mehö sagi su vong ngaa ti paya in bē nadiik ma medo ḵarabus rē.”

³² Lob Agripa nēr vu Pestos bē, “Nabē mehö sēnē su ketag nabē Sisar* gengo yi gāgek rē, og yoh vu bē gebo yi vēr mena.”

27

Deḵo Paulus Raḵ Ya Yaḡ In Na Rom

¹ Kwaj vo gāgek venuh bē he jaḵ yaḡ mana Rom, lob detung Paulus losho ḵarabus vahi loḵ ya kapten ti nema. Arē nebē Yulius lob negin alam-begö-yi raḵ neggēp alam nemadvahi (100) loḵ yu böpata ti sēn denenēr sir bē mehö-los-bengö Augustus yi alam lo.

² Lob Adramitiam hir yaḡ ti bē geḵo ḵupeḵ na nyēḡ böp la vu distrik Asia*, lob he raḵ ya baya. Lob Aristarkus vu Tesalonika vu distrik Masedonia ya ving he.

³ Heng to log he ya seyu yaḡ ya Sidon, lob Yulius vong nivesa beyogekin Paulus bē yoh vu bē na gelē yi alam medegegin yi jaḵ nos lu ngaa.

⁴ He vu Sidon maya, rēḵ sang böp yam ggēp yaḡ neru meruuk he. Lom yaḡ yom rivin dob Kupros demi meya

⁵ meyoh ya Kupros gedistrik Kilisia los Pampulia vuheng atov, behe töḵ ya Mura vu distrik Lusía.

⁶ Vu nyēḡ saga alam-begö-yi hir kapten töḵ vu Aleksandria hir yaḡ ti geneya los Itali, lom ḵo he raḵ ya.

⁷ Behe ya rak baya. He vimengin baköpeḵ rot buk ngahiseḵē, loḵ mēm he töḵ ya verup dus vu nyēḡ böp Kenidus. Loḵ sang ggērín he, lom he su ayoh vu bē ana rē, om he yah arivin dob Krete demi dus vu Salmone baya, in sang böpata.

⁸ He yoh loo nenga Krete bevimengin rot batōḵ ya nyēḡ ti arē nebē Yag-ben-nivesa neggēp dus vu nyēḡ böp Lasea.

⁹ He vasap buk ngahiseḵē ggēp saga geBuk-dali-nos-yi-lo* maya ggovek ya, gebuk sēn hob los sang yi lo verup beloo vongin dahun he behe malamin nama. Lom Paulus nēr gāgek vorot vu sir bē,

¹⁰ “Alam-e! Nabē hil ana, og hil rēḵ natōḵ vu maggin böpata. Hil rēḵ basap ḵupeḵ los yaḡ, gehil mehōnon rēḵ malad nama geving.”

¹¹ Rēḵ alam-begö-yi hir kapten bē nenga vu yaḡ ala luho yaḡ yi kapten, gesu ngo Paulus yi gāgek rē.

¹² Yaḡ ben sēnē su nyēḡ nivesa in bē yaḡ medo doḵ doḵ buk sang yi rē, om alam ngahiseḵē denēr gāgek venuh bē dekesuu nyēḡ saga gedena. Kwaj nevo bē rēḵ denatōḵ na nyēḡ böp Poniks bedemedo nyēḡ sagu doḵ buk ayööng los sang yi, og mēm nivesa. In Poniks saga yīḵ yaḡ ben nivesa ti vu Krete, geyaḡ vaha neggēp luu. Ngwē neggēp ahē, gengwē neggēp nēn.

Sang Vong Meloo Nipaya Raḵ

¹³ Lob ayööng nalu verup gesu yam niwēēk rot rē, lob dekuung bē deyoh vu bē na denatōḵ na nyēḡ saga. Lob dedadii anka raḵ yah gedeseпа loo nenga Krete rot medeya.

¹⁴ Rēḵ pevis besang niwēēk böpata ti sēn denenēr bē Nyēhuhek lo, yam ggēp ḵedu Krete.

¹⁵ Lob rot he avuti ggēp hus bedu ya, lob he su ayoh vu bē pekwē yaḡ neru nah vu sang rē, lom he hevuu besang ḵo he mehe ya rot.

¹⁶ He seröḡ meheto maya ḵedu loo vuheng sēn denenēr arē nebē Kauda lo demi. Lob he hevong huk böp rot menaduu dēgi ahon.

* **27:9:** Buk-dali-nos-yi sēnē og yīḵ buk sēn alam Yuda hir alam-deneḵo-seriveng yuseḵē nesis sipsip tuveḵ meneḵo niḵōḵ meneloḵ ya dub-vabuung-böp ayo vabuung soḡek in kevoḵ alam Yuda hir ngaa nipaya na lo. Denelē buk sēnē loḵ kwev Oktoba neyoh vu ta pin gayej nenēr dali ggērín nos besu denegga rē.

¹⁷ Dedadii dëgi rak yam yag vavunë ggovek ya, log deduu aggis la loḵ yag anon atov in bē niwëek jak. Rëḵ newaj rak bē yag rëḵ na mejak vu saap Surtis sën neggëp dus vu Aprika lo, lom detë anka sël luḵ ya loo gesang ḵo he gehe medo nahök mu.

¹⁸ Sang los loo sis merot he niwëek ata, lob kedi detë kupeḵ luḵ ya loo monbuk.

¹⁹ Gebuk netu löö lob dejom kupeḵ yag yi pin rak nemaj medetë luḵ ya loo ving.

²⁰ Lob Nyëhuhek böpata sënë sis he rot gesu ahë yes nerak teka rë. Ggërin he buk ngahiseḵë gehe su ayoh vu bē galë hes mala los betuheng rë, lom he kwamin nevo bē rëḵ he malamin nama yönon.

²¹ Denedo mu buk ngahiseḵë genos ma, lob Paulus kedi menër vu sir bē, “Alam-e, bē ham gwengö sa gageḵ wirek behil medo Krete, og maḵ hil su rëḵ natöḵ vu maggin nabë sënë rë, gehil su rëḵ basap ngaa pin sënë rë.

²² Rëḵ ma lo, om ham nimin wëek! Mehöti su rëḵ mala nama rë, gaḵ yag mu yö rëḵ mala nama.

²³ In Anutu sën setu yi hur besa najom rak vu yi lo, yi angër ti yam vu sa gwëbeng buk

²⁴ benër bē, ‘Paulus, su gegöneng! In rëḵ gena gebare mehö-los-bengö Sisar* mala. Om gwengö rë! Genejom rak in alam pin sën denedo rak yag ving hong agi, lom Anutu yogekin bē rëḵ demedo vesaj geving hong.’

²⁵ Om alam! Ham su göneng! Sa hevong ving bē Anutu rëḵ gevong ngaa pin sënë banon jak nabë sën nër vu sa agi.

²⁶ Rëḵ mu yag rëḵ na medah doḵ ḵedu loo vuheng ti.”

²⁷ Lob soda luu ggovek ya gehe nahën medo neketul loḵ baya verup Loo Adria. Gebuk vuheng rak lob alam yag dengo bē yag maḵ ya medus rak dob ti.

²⁸ Lob deseyu gelöng loḵ aggis medetë luḵ ya loo medetahöö rak nemaj medelë bē ading yoh vu mehödahis ti. Loḵ heḵ heto maya teka ving lob detë ggökin yah, lob delë bē ading yoh vu nemadluho menemadvahi.

²⁹ Lom deggöneng bē he hevongin ana ḵetul he jak gelöng, om detë anka lubeluu luḵ ggëp yag hus, gedenejom rak bē rangah jak pevis.

³⁰ Log alam yag vahi denesero aggata in bē degevu u yag gedebeya medena roneḵ, lob deseyesin dëgi luḵ ya, gedetetuhin bē degetë anka la na yag neru.

³¹ Rëḵ Paulus nër vu alam-begö-yi losho hir kapten bē, “Nabë alam sënë geto dena in yag, og ham pin rëḵ malamin nama!”

³² Lob alam-begö-yi delov aggis in dëgi geto meluḵ ya loo.

³³ Log nyëḵ ggovek in bē geheng, lob Paulus nër vu alam gejjij sir bē dega nos teka rë. Nër bē, “Ham ngo medo newamin nerak yoh vu soda luu ggovek ya beham diḵahëmin rot, geham su newa nos rë.

³⁴ Om sën sa nanër niwëek vu ham bē ham gwa nos teka benimin wëek doḵ. Ham ti su rëḵ mala nama rë!”

³⁵ Nër bē saga log ḵo brët bejom rak ya vu Anutu rak malaj, log debu megga.

³⁶ Lom alam pin nij wëek rak gedëḵo hej nos rak ving medegga.

³⁷ He pin sën nado rak yag lo rak neggëp alam nemadluho, bemehödahis löö menemadluho-menemadvahi-bevideḵ-ti (276).

³⁸ Degga ggovek log detë wit* los bëek ngahiseḵë sën nahën nedo loḵ yag ayo lo luḵ ya loo in bē sepëp jak in yag.

Yag Vong Paya

³⁹ Heng to dob bedelë nyëḵ, rëḵ mu sir dugin. Rëḵ delë nyëḵ len ti geloo ggurek ya, geraggër nivesa, lom kwaj nevo bē maḵ degevong yag na mejak na sagu.

⁴⁰ Lob delov aggis in anka pin beluḵ nedo loo gedekëvelekin aggis in stiya. Gededadii sël rak yah in bē ayöong doḵ megeḵo yag na roneknë.

⁴¹ Rëḵ loo ḵo yag beyoh paya merak ya saap ti belah loḵ. Neru lah loḵ niwëek ata menedo, geloo nesis ya menerak yag hus rot lom veröp.

⁴² Nebë saga lob alam-begö-yi devong in bë dengis alam karabus medenadiik, in bë ti su gök loo mebeya mena.

⁴³ Rëk hir kaptan kwa vo Paulus lom nërin sir. Genër bë alam sën deyoh vu bë degök bël lo pin depesöng na loo namugin bena dejak na roneknë.

⁴⁴ Galam vahi sën su deneggök bël rë lo, og jak degëp yağ nyë veröpsën ti ti bena dejak na ronek geving. Lom alam pin devong nebë saga meya derak ya ronek los navij dahis.

28

Paulus Nedo Dob Malta

¹ He ya marak ya ronek, lob he hango gedenenër nyëg sënë arë nebë dob Malta.

² Lob alam nyëg sënë devong nivesa rot vu he. Hob to rak genyëg nikul lom devev nengwah böpata bedeko he pin ya behe venguh.

³ Lob Paulus supin nengwah bun ti bevev rak ya nengwah, rëk nyël ti loğ neggëp benengwah pang, lob tur to beranga Paulus nema besoo loğ.

⁴ Lob alam vu nyëg saga delë nyël sënë gevare nesoo loğ Paulus nema lob denër bë, “Mağ yönon, mehö sënë sis mehöti mediik, rëk loo su rehöö yi rë, om sën yi nyëvewen tök vu yi besis yi agi.”

⁵ Rëk Paulus tetëhin nyël beya meto merak ya nengwah rëk ngaa ti su vong yi rë.

⁶ Lob medo denegin yi in dekuung bë rëk buuk ma, rëk nadiik pevis. Lob medo denegin yi hus ading, rëk ma gedelë bë ngaa nipaya ti su nevong yi rë, lom tum depekwë medenër bë, “Mağ yi anutu ti!”

⁷ Lob alam saga hir ggev arë nebë Publius, yi dob neggëp dus vu nyëg sagu. Mehö saga ko he ya yi beggang, begin he nivesa rot yoh vu buk löö.

⁸ Lob Publius sënë ama nirak meneggëp. Nivanë böp gahë neverup kök, rëk Paulus ya mejom rak yi, gebë nema rak lom vesa loğ.

⁹ Vong nebë saga, lob alam nirak sën vu nyëg sagu pin deyam vu Paulus ving bevong benijvesa rak ggökin.

¹⁰ Lob deko he rak nivesa rot. Lob ggovek gehe bë ajak na yağ mana, lob deko nos lu ngaa vu he medetung rak ya yağ.

Paulus Ya Metök Ya Rom

¹¹ He nado kwev löö ggëp sagu, loğ he rak alam nyëg böp Aleksandria hir yağ ti sën anutu-kuungsën-pepid kenuj denare rak neru lo baya. In yağ saga rivin menedo loğ buk sang los ayöong yi vu nyëg sagu.

¹² Lob he ya verup Surakus menado buk löö.

¹³ Mëm he rak mayoh dus vu loo nenga baya verup Regium. Lob buk ti ya ggovek, log ayöong nalu verup ggëp ahë gebuk netu luu lob he tök ya Puteoli.

¹⁴ He tök vu Yesu-yi-alam la vu sagu, lob denër bë he medo geving sir soda ti rë. Lob he nado ggovek log he ya verup Rom.

¹⁵ Lob Yesu-yi-alam vu nyëg böp Rom dengo bë he ya verup, lom yam denebuu he ggëp aggata. Lob vahi deyam medeto maket Apius, gevahi deto Beggang-vatëvek-löö. Paulus lë sir, lom jom rak ya vu Anutu los ahë nivesa in sir, gayo niwëek rak.

¹⁶ Log he loğ ya nyëg böp Rom, lob kiap böp nër bë yoh vu bë Paulus yö bago beggang yu dahis bemedo dok, galam-begö-yi ti medo geving in gegin yi.

Paulus Nër Bengö Nivesa Ggëp Nyëg Böp Rom

¹⁷ Buk löö ya ggovek ya log Paulus tahi alam Yuda hir ggev, log nër vu sir bë, “Arig lo, sa su nehevong ngaa nipaya ti in bë dahun hil hed alam ma, juuk ngaa wirek hen sën hil kenud lo hir ngaa lo rë. Rëk deduu sa ggëp Yerusalem gedetung sa loğ alam Rom nemaj.

¹⁸ Lob alam Rom delok tepëk in sa rot, rëk ma gesu denetök vu ngaa nipaya ti in bë mëm dengis sa mesa nadiik rë, lob kwaj vo bë dekevelekin sa vër.

¹⁹ Rêk ma, galam Yuda dekeyêh gagek sagi, lom sehög aggata ngwë su neggëp rë, om sën sa ketag bë mehö-los-bengö Sisar* gengo sa gagek. Gaḵ sa su bë rëḵ gevong gagek vu salam in ngaa ti rë.

²⁰ Om sën sa tahi ham raḵ degwa saga, gesa bë galë ham benanër gagek vu ham, in sa nehevong ving menehegin mehö sën hil Israel pin nehegin lo. Lob yik deduu sa raḵ sêng raḵ degwa sagi.”

²¹ Lob denër vu yi bë, “Alam Yudea la su dekevu ḵapiya yam in bë denanër hong vu he rë. Galam Yuda ti su yam nër vu he genër gagek nipaya raḵ hong rë.

²² Gaḵ he bë gango ayom jaḵ ngo avim. He su araḵ gagek saga degwa ni rë. Gaḵ he raḵ ni mu bë vu nyëḡ pin alam denenër gagek nipaya raḵ Yesu-yi-alam.”

²³ Lob deggooin buk ti raḵ, lob sir ngahiseḵë deyam vu Paulus ggëp yi beggang betateḵin gagek degwa vu sir monbuk anon rot behes luḵ ya. Nenër gagek raḵ Anutu-yi-nyëḡ, log nenër Moses yi horek los alam-denenër-gagek-rangahsën hir gagek in tato Yesu rangah vu sir bayoj na timu vu yi.

²⁴ Lob sir la devong ving yi gagek, gela su devong ving rë.

²⁵ Lob demehoo sir log deya raḵ, lok Paulus nër gagek ti vu sir bë, “Anon Vabuung nër yönon rot Beverup mehö-nenër-gagek-rangahsën Yesaya avi vu hil ḵenud lo bë:

²⁶ ‘Gena vu alam sënë begenanër vu sir nabë sënë:

“Rëḵ ham gwengo gagek gök gökin,
rëḵ mu ham su rëḵ jaḵ degwa ni rë.

Rëḵ ham gwelë gök gökin,
rëḵ mu ham su rëḵ natök jaḵ degwa rë.”

²⁷ In alam saga ayoj dahis raḵ,
gesu denengo gagek rë,
gedemir malaj.

Devong nebë sënë in bë malaj rëḵ gelë ngaa,
genengaj rëḵ gengo gagek,
lob ayoj rëḵ natök jaḵ gagek degwa,
lob degërin bedenom vu sa
besa gevong benijvesa jaḵ nah gökin.’

²⁸ Om ham gwengo rë, gagek nivesa sën Anutu vong yam in bë geḵo mehönon nah vu yi lo, og vo ya vu alam-yu-ngwë ggovek ya, om rëḵ degengo medegevong geving.”

²⁹ Paulus nër gagek saga ggovek, lob alam Yuda demehoo sir los ahëḡ sengën böpata geto deyah dobnë medeya.

³⁰ Lob Paulus nedo loḵ beggang sën nebago genedo loḵ lo yoh vu ta luu, lob nevong nivesa vu alam sën deneyam vu yi lo pin.

³¹ Nenër gagek raḵ Anutu-yi-nyëḡ, genetateḵin Mehöböḡ Yesu Kerisi yi gagek vu sir. Nenër rangah los niwëëḵ gemehöti su nërin yi rë.

Kapiya Sën Paulus Kevu Vu Kerisi-yi-alam Vu Rom

Huk Sinarë Sën Paulus Nevong Lo Degwa

¹ Kerisi Yesu yi hur sa Paulus. Yö vong sa mesetu sinarë beggoin sa raḵ bë sa nanër Bengö Nivesa rangah.

² Sën Anutu yö nër verup alam-denenër-gägek-rangahsën avij wirek rot meneggëp loḵ yi kapiya lo.

³ Bengö Nivesa sënë raḵ Nalu Yesu Kerisi, hil Mehöböp sën yam tu mehönon loḵ Davit* yi mewis lo.

⁴ Lob Anon Vabuung vong bekedi raḵ yah vu bedub, lob sën kedi raḵ yah vu bedub lo tato rangah bë Anutu Nalu los niwëek yönon.

⁵ Lob Anutu vong semusemu vu hil degwa raḵ yi timu. Bevong he behe tu sinarë in bë gaḵo arë jaḵ menanër rangah vu mehönon pin vu dob nabë ayoj na timu vu yi medegevek babu.

⁶ Log Anutu yi köök yök vu ham alam Rom bë ham natu Yesu Kerisi yi alam geving.

⁷ Om sën sa kevu kapiya sënë yök vu ham Rom pin sën Anutu kwa pesivin ham beggoin ham rak in bë ham natu yi alam lo. Hil Amad Anutu luho Mehöböp Yesu Kerisi degevang semusën vu ham bedegevang ham ayomin gëp revuh.

Paulus Kwa Vo Bë Na Gelë Alam Rom

⁸ Sa bë nanër jaḵ sënë namugin rë: Alam pin dengo medenenër yoh vu nyëg pin bë ham ayomin neya timu vu Yesu, om sën sa najom raḵ vu Kerisi bë nanër vu Anutu nabë sa kwaḡ vesa rot in ham pin.

⁹ Sayog neya vu Anutu genekehe sa bë sa gevong yi huk benanër Nalu yi Bengö Nivesa rangah. Lob Anutu yö raḵ ni bë sa kwaḡ nevo ham menajom raḵ in ham yoh vu buk.

¹⁰ Sa su halë ham wirek rë, om sën sa neḵetaḡ vu Anutu yoh vu buk bë kwa og yö natök vu aggata besenök vu ham.

¹¹ In sahëg ving pangsën bë senök galë ham, besa gevong Anon Vabuung yi semusën vahi sën vo vu sa lo vu ham geving in bo niwëek vu ham.

¹² Sa kwaḡ nevo bë ham vongvingsën rëḵ gadu sa, gesa vongvingsën rëḵ gadu ham, behil abo niwëek doḵ hil vewen vewen nabë sënë.

¹³ Arig lo, om sën sa bë ham jaḵ ni nabë beron ngahiseḵë og sa nehevongin bë senök vu ham. In sa bë gaḵo ham vahi nom vu Anutu nabë sën sa nehaḵo alam-yu-ngwë vahi deyom ggovek lo. Rëḵ sa hög aggata ma.

¹⁴ Anutu vo huk loḵ sa nemaḡ meneggëp bë sa tateḵin yi gägek vu alam Grik sën denedo nivesa lo, gevu alam nyëg vahi sën denedo paya lo geving. Vu alam los kwaj, gevu alam kwaj masën geving.

¹⁵ Om sën sa kwaḡ nevo pangsën bë sa nanër Bengö Nivesa vu ham alam Rom geving.

Bengö Nivesa Sënë Tato Anutu Niwëek

¹⁶ In sa su nig nemum in Bengö Nivesa rë. In tu Anutu yi niwëek beyoh vu bë geḵo alam sën ayoj neya timu vu Yesu lo nah. He alam Yuda namugin, loḵ mëm ham alam-yu-ngwë gökin.

¹⁷ Log Bengö Nivesa sënë netato bë Anutu mehö niröp los yohvu. Nabë mehöti gevong geving Bengö Nivesa, og rëḵ ayo na timu vu Yesu noh vu sën dekevu meneggëp loḵ Anutu-yi-kapiya lo bë, "Mehöti bë ayo na timu vu yi, og Anutu rëḵ nanër mehö sënë nabë yi mehö yohvu, lob medo mala-tumsën."

Mehönon Pin Deneruu Demij Vu Anutu

¹⁸ Hil narak ni bë, Anutu ahë sengën benevo nipaya nyëvewen neyam vu yagek loḵ yah vu alam pin sën deneruu demij vu yi, gedenevongŋŋaa nipaya medenedahun yi gägek anon raḵ hir ŋгаа nipaya lo.

¹⁹ In Anutu yi ŋгаа sën hil ayoh vu bë galë majak ni lo neggëp rangah vu alam sën deneruu demij vu yi agi. In Anutu yô tato rangah vu mehōnon pin ggovek ya.

²⁰ Yōnon, alam delë dob los ŋгаа pin sën Anutu tung lo wirek beyam verup gwëbeng, lom sënë tato Anutu yi ŋгаа vahi sën mehōnon su deyoh vu bë degelë jak malaj rë lo vu hil. Log ŋгаа sën hil su ayoh vu bë galë jak malad rë lo, og saga tatekin Anutu yi degwa los yi niwëek böpata sën neggëp ving yi degwata los degwata lo rangah vu hil. Nebë sënë, om mehōnon su deyoh vu bë dedah hir nipaya vun gedenanër nabë, “Sa su raḵ ni bë ŋгаа nipaya rë!”

²¹ In mehōnon derak Anutu ni rëḵ su kwaj nevo bë Anutu yōnon bedeko arë raḵ rë. Gesu kwaj vesa vu yi in ŋгаа nivesa vesa pin sën vo vu sir lo rë. Gaḵ kwaj nesepa loḵ gägek meris meris bedenetu alam kwaj masën bedenedo loḵ malakenu.

²² Deḵo sir raḵ medenenër bë, “He alam los kwamin!” rëḵ ma gedetu alam kwaj masën.

²³ Gederuu demij vu Anutu, mehō los niwëek sën su nediik rë lo. Log tum ŋгаа sën denediik medenepetar ya lo nebë mehōnon, gesoḵ los reggu genyël lo, og denesemu kenuj medeneḵo arëḵ raḵ medenejom raḵ vu sir.

Nipaya Aggagga

²⁴ Lob Anutu nilëlin sir bë, maam kwaj nipaya yô geli sir na vu ŋгаа nipaya sën ahëj neving lo, gevu ŋгаа ningöhek sën su yoh vu rë lo, beyö debasap navij.

²⁵ Alam nebë sënë denevuu Anutu yi gägek anon ya gedenepekwë medeneḵo gägek kuungsën rak. Log deneruu demij vu Anutu sën ŋгаа pin ala lo, gedenejom raḵ vu ŋгаа sën Anutu tung lo gedenesepa loḵ yô hir aggata. Nij nelëlin Anutu sën hil gaḵo arë jak na vavunë mebare mena degwata los degwata lo. Yōnon.

²⁶ Om sën Anutu nilëlin sir bë yô demedo doḵ hir ŋгаа nipaya sën malaj anon in lo. Avëh og nij nelëlin hir aggata niröp sën dejak maluh lo, gedeneggërin sir yah medenevongŋŋaa sën su yoh vu rë lo ving avëh ngwë.

²⁷ Gemaluh ving nebë saga. Nij nelëlin aggata niröpsën sën degeḵo avëh lo gayoj vev rasap rasap nebë nengwah in bë yô degevongŋŋaa nipaya vu maluh ngwë. Maluh sënë denevongŋŋaa nimumsën ving mehō ngwë lob yô deneko nyëvewen nipaya loḵ yah, yoh vu hir nipaya sënë.

²⁸ In nij nelël bë su kwaj bo Anutu gëp ayoj, lom Anutu lëein sir ya beyö medo denevongŋŋaa yoh vu kwaj nipaya sënë, bedenevongŋŋaa nipaya aggagga sën su yoh vu bë mehōnon degevongŋŋaa rë lo.

²⁹ Denevongŋŋaa pin sën su niröp rë lo bengaa nipaya pin pup ayoj. Ayoj nevu nevu in ŋгаа nipaya pangsën gedenelë alam vahi paya. Ayoj nesis yi vu alam vahi ga, denesis alam medenediik. Denenër sir ga, denetetuhin mehō ngwë gedenevongŋŋaa paya vu sir. Denevongwëng gägek yah nenga raḵ mehō ngwë ga,

³⁰ denenër gägek kuungsën rak mehō ngwë ving bë nij paya. Denelë Anutu paya medenesis begö vu yi ga, denenër pelësën ga, deneko sir raḵ medenevongŋŋaa paang. Denevër ŋгаа nipaya mewis mewis verup. Gedenekeyëh amaj lu ataj ayej.

³¹ Kwaj ma! Denenër rëḵ su denevongŋŋaa yoh vu hir gägek rë. Su ahëj neving sir sën yik sir degwa timu lo rë. Gesu kwaj nevingin mehō ngwë rë.

³² Anutu yi horek nër nebë alam sën degevongŋŋaa nabë sënë og yoh vu bë denadiik bemalaj nama. Lob alam sënë derak horek sënë ni ggovek ya, rëḵ ma gemedo denevongŋŋaa nebë sënë. Lob su denevongŋŋaa mu rë, gaḵ kwaj vesa in alam sën denevongŋŋaa nebë agi ving, medenepisek in sir medenelev horek in.

2

Anutu Nengo Hil Gagek Degwa Og Neseppi Niröp

¹ Om sa nanër vu ham ti ti sën ham nenër mehö ngwë bë nij paya lo nabë: Su geyoh vu bë gedah ngo hong nipaya vun rë. In gengo! Genenër mehö ngwë bë nipaya, lob sënë og yik genenër valek hong ving nebë saga bë nim paya. In yik ngaa sën genenër rak yi lo, og yik genevong nebë sënë ving.

² Lob hil arak ni bë Anutu nevo nipaya nyëvewen vu alam sën denevong ngaa nebë agi, lob sënë og Anutu nevonng yoh vu.

³ Om hong sën genenër alam sën denevong ngaa nipaya nebë agi bë nij paya lo, rëk mu yik genevong nebë sënë ving, ma gekuung bë? Su geyoh vu bë rëk gebeya in Anutu megenoh nenga in nyëvewen rë.

⁴ Ma nebë va? Anutu nevonng nivesa rot vu hong menegin hus adingsekë rot gesu nevo nyëvewen vu hong pevis rë. Anutu yi ngaa nivesa sënë, mak gekuung bë ngaa meris-a? Gak Anutu nevonng nivesa vu hong sënë in bë gegwërin hong.

⁵ Sën ayom niwëek ata gesu genewërin hong rë lo, og sënë nebë sën ngo genebun hong nipaya nyëvewen rak bun, lom Anutu ahë sengën rot vu hong. Rëk mëm dok buk-ahësengën-yi sën Anutu bo nyëvewen niröp noh vu mehönon pin lo, og rëk genatök vu nyëvewen böpata jak hong nipaya sënë.

⁶ In rëk bo nyëvewen gelek mehönon pin noh vu ngaa sën denevong lo.

⁷ Alam sën denekom sir ahon medenedo rak ngaa nivesa medenevong in bë denatu alam-los-bengöj gelos arëj böp gedemedo malaj-tumsën lo, og Anutu rëk gevong bedemedo malaj-tumsën degwata los degwata.

⁸ Gak alam sën yö kwaj nevo sir mu gedeneruu demij vu gagek anon, gedenesepa lok ngaa nipaya lo, og Anutu rëk ahë sengën böpata mebo nyëvewen nipaya rot vu sir.

⁹ Maggin böpata los nisangsën rëk gebom alam pin sën denevong ngaa nipaya lo. Alam Yuda namugin, lok mëm alam-yu-ngwë gökin.

¹⁰ Gak alam pin sën denevong nivesa lo, og Anutu rëk gevong bedenatu alam-los-bengöj, garëj böp jak, bayoj gëp revuh. Rëk alam Yuda namugin, lok alam-yu-ngwë gökin.

¹¹ In Anutu su kwa nevo mehönon arëj bë sir böp benevong nyëvewen vu sir rë, gak nevonng nyëvewen yoh vu ngaa sën denevong lo.

¹² Lob alam-yu-ngwë sën su denesepa lok alam Yuda hir horek rë lo, og Anutu su rëk seggi sir jak alam Yuda hir horek rë, rëk mu rëk malaj nama geving in su denesepa lok yö hir aggata niröp rë. Gak alam sën denesepa lok alam Yuda hir horek lo, og Anutu rëk seggi sir jak, gebo nyëvewen vu sir in dekeyëh.

¹³ Alam sën denengo horek meris mu lo su rëk arëj nabë sir alam yohvu gëp Anutu mala rë. Gak alam sën denesepa lok horek lo mu, sën mëm rëk arëj nabë sir alam yohvu.

¹⁴ Nebë sënë lob alam-yu-ngwë su denerak alam Yuda hir horek ni rë, rëk mu yö denesepa lok yö hir horek vahi beya nevalek gagek vahi sën alam Yuda hir horek nër lo. Om sir dugin alam Yuda hir horek rëk mu saga tato bë Anutu yi horek vahi neggëp lok ayoj ving.

¹⁵ In hir horek neggëp lok ayoj bekwaj nevo ngaa vahi bë nivesa gengaa vahi bë nipaya, lom deneseggi sir lok ayoj bedenener bë denevong sënë, og yoh vu, gesagi, og su yoh vu rë.

¹⁶ Log Anutu rëk nanër vu Buk-tamusën, lob Kerisi Yesu rëk seggi mehönon pin hir gagek vunsën nabë sën sa nanër rangah vu ham lok Bengö Nivesa lo.

Alam Yuda Devong Ving Bë Horek Yoh Vu Bë Dok Vu Sir

¹⁷ Gak hong! Arëm nebë Yuda, gekwam nevo bë horek sën Anutu vo vu alam Yuda lo yoh vu bë dok vu hong in gagek. Gengo geneko arëm rak megenenër bë Anutu-yi-alam hong.

¹⁸ Gerak Anutu kwa ni. Geluk dub lok horek saga ggovek, om sën gerak aggata niröpsën-yi ni bahëm neving.

¹⁹ Gekwam nevo bë geyoh vu bë getato aggata niröp vu alam malaj kenod, lob alam sën denedo lok malakenu lo, og getato rangah vu sir.

²⁰ Log kwam nevo ving nebë kwa los gagek anon pin neggëp lok ham horek sagi, om sën geyoh vu bë gebo kwa vu alam kwaj masën megetahu alam sën denedo ngök ngök nebë hurmahen lo dok gagek.

²¹ Yönon, genetahu alam vahi, rëk nebë va sën su ngo genetahu hong lok rë-ë? Genenër vu alam bë su degodek, rëk mu ngo genehodek.

²² Gegenenër bë alam su degevang baggëb, rëk mu ngo genevang. Nim nelëlin anutu-kuungsën rëk mu genelok ya alam dahis hir dub ayo megenehodek hir anutu-kuungsën hir ngaa.

²³ Ngo geneko arëm rak megenenër bë gerak Anutu yi horek ni, rëk mu ngo genekweyëh yi horek megenevasap Anutu arë rak ngaa nebë saga.

²⁴ Yönon, sënë yoh vu gagek sën neggëp lok Anutu-yi-ka-piya lo bë: Alam dahis denenër pelësën rak Anutu arë, log degwa vu ham.

Bë Degerah Navij Og Saga Su Yoh Vu Bë Geko Sir Nah Vu Anutu Rë*

²⁵ Sën derah* navim lo, nabë gesepa dok Horek, og sagak ngaa nivesa. Yönon, derah* navim vorot, rëk mu nabë gekweyëh horek, og yik nebë sën su derah* rë.

²⁶ Nebë sënë, om mehöti sën su derah* navi rë lo, nabë sepa dok horek, og mehö sënë rëk bengö na nabë alam sën derah* navij vorot lo.

²⁷ Yönon, Anutu vong horek meneggëp vu hong Yuda, lob derah* navim ving. Rëk nim lël megenekweyëh horek, om mehö-yu-ngwë sën su derah* navi rë rëk nesepa lok horek anon lo, og yi huk saga tato rangah bë nim paya om rëk gweko nyëvewen.

²⁸ Alam Yuda og Anutu-yi-alam sir, rëk mu nabë mehöti ama lu ata Yuda, og saga mu su yoh vu bë gevong bemehö saga natu Anutu-yi-alam yönon rë. Log nabë degerah* mehöti navi, og saga mu su yoh vu bë gevong bemehö saga natu Yuda ti yönon rë.

²⁹ Gak yik mehö sën ayo neya timu vu alam Yuda hir ngaa lo, sën yi Yuda sogek. Log yik mehö sën ayo neya timu vu Anutu lo, sën netu Anutu-yi-alam sogek. Mehö nebë sënë su nesepa lok horek meris mu rë, gak nesepa lok los kwa nevo, bayo neya timu. Mehönon mak su rëk degeko mehö nebë sënë jak rë, gak Anutu yö rëk geko yi jak.

3

Ngaa Nipaya Su Yoh Vu Bë Dahun Ngaa Nivesa Rë

¹ Nebë sënë, om alam Yuda rëk dekesuu mehö ngwë nabë va? Geva nivesa neverup rak sën denerah* navij-ë?

² Alam-e! Yi ngaa nivesa aggagga neggëp! Nyëmuğinsën nebë sënë: Anutu vo yi gagek vu alam Yuda in bë degegin.

³ Yönon, rëk mu sir la su denevang yoh vu gagek sënë rë. Om Anutu mak rëk gevek hir ngaa nipaya saga babu bedahun yi gagek nivesa na?

⁴ Rëk nama! Nabë mehönon pin denanër gagek kuungsën, og sënë su rëk pekwë Anutu rë, gak yö rëk medo menanër yönon degwata los degwata. Yik yoh vu gagek sën neggëp lok yi ka-piya lo bë:

“Hong gagek pin og niröp rot.

Om nabë degevang gagek vu hong, og rëk kwesuu sir yönon.”

⁵ Om hil rëk nanër nabë va? Nabë hil nehevong ngaa nipaya gAnutu nevang ngaa yohvu mu, og mak Anutu su yoh vu bë bo nyëvewen dok nah hil ngaa nipaya rë? In hil ngaa nipaya tato yi ngaa nivesa rangah bevong barë böp rak mekesuu-a?—sënëk sa nesepa lok mehönon kwaj mu mesenër—

⁶ rək nama! Hil su rək nanër nabë saga rë, in nabë Anutu su mehö yohvu rë, og su yoh vu bë rək seggi mehönon hir ngaa pin bebo nyëvewen dok nah vu sir rë.

⁷ Log nabë hil nanër nabë mehönon degeko Anutu arë jak rot, in delë bë sa mehö gagek kuungsën, rək yi og mehö nenër gagek los anon, og mak su yoh vu bë rək bo nipaya nyëvewen dok nah vu sa rë? In ngaa nipaya sën sa nehevong lo tato yi ngaa nivesa rangah barë böp rak mekesuu-a?

⁸ Bë nabë sënë, og hil rək nanër nabë, “Ham-o! Behil gevong ngaa nipaya in ngaa nivesa rək berup jak!” Log alam vahi denekuung rak medenenër gagek rak he yah nenga bë he nanër nebë sënë! Rək ma! Hil su ayoh vu bë gevong nabë sënë rë! Om alam sën denenër bë aga rək degeko nyëvewen dok nah beyoh vu.

Mehö Nivesa Ti Su Nedo Rë

⁹ Om-a? Mak hil Yuda kesuu alam-yu-ngwë? Ma verök yi! He nër ggovek ya bë hil pin nado lok ngaa nipaya ayo peggo. Hil Yuda los alam-yu-ngwë pin.

¹⁰ In gagek neggëp lok Anutu-yi-kapiya nebë:

“Mehö nivesa ti su nedo rë, gema verök yi.

¹¹ Mehö los kwa ti su nedo rë,
geti su nesero Anutu in bë jak ni rë.

¹² Mehönon pin deyoh paya in aggata niröp,
gesir pin los dahis nij paya rak.

Gak mehöti su nevong ngaa nivesa rë, gema verök yi.

Ti su nebë sënë menedo rë.”

¹³ “Avij nebë asoreng vu bedub ggëp netök,
gedagej nenër gagek kuungsën.”

“Vong bë nyël nevu parahek nipaya nedo lok avij”,

¹⁴ “medeneterot mehönon rak gagek nipaya”.

¹⁵ “Deneserög pevis in bë dengis mehönon medenadiik.

¹⁶ Denevong rii rak ngaa nivesa pin vu nyëg pin sën deneya lo,
bedenevong maggin vu alam.

¹⁷ Malaj nesepa begö gesir dugin gagek-ahë-yes.”

¹⁸ “Su kwaj nevo Anutu bedeneggöneng in yi rë.”

¹⁹ Yönon, hil arak ni bë gagek sën neggëp lok horek lo neggëp vu alam sën deneggevek horek babu lo. Rək mu Anutu yi horek og neggëp in bë mehönon pin nij namum bayej nama, gedajak ni nabë gagek neggëp vu sir berək degeko nyëvewen jak hir nipaya.

²⁰ In sën hil sepa dok horek lo, og su yoh vu bë gevong bemehöti natu mehö niröp gëp Anutu mala rë. Gak yik timu sënë nebë horek netato hil ngaa nipaya rangah vu hil behil narak ni bë hil keyëh.

Mehö Sën Ayo Neya Timu Vu Kerisi Lo, Og Mëm Arë Nebë Mehö Yohvu

²¹ Wirek Anutu tato rangah rak horek los alam-denenër-gagek-rangahsën hir gagek bë yi mehö yohvu yönon, rək gwëbeng og yö tato rak agga ngwë.

²² Ngaa agga ngwë sënë sën netato bë Anutu mehö yohvu yönon lo nebë: Nabë mehöti ayo na timu vu Yesu Kerisi, og Anutu rək nanër yi nabë mehö yohvu. Lob alam pin sën ayoj na timu vu yi lo yik arëj nebë sënë. Alam Yuda galam-yu-ngwë ving.

²³ Yönon! Hil mehönon pin nehevong ngaa nipaya, gehil araain besu ayoh vu bë gevong noh vu Anutu kwa rë.

²⁴ Rək Anutu vong semusën sënë vu hil nyëmasën nebë hil atu alam yohvu, degwa rak sën Kerisi Yesu lok yah hil bed bediik in hil lo.

²⁵ Anutu ggooin Yesu rak in bë nadiik bekök keseh in kevoh alam sën ayoj na timu vu yi lo hir ngaa nipaya na. Anutu su nevong newa newa benevo nyëvewen lok yah alam hir ngaa nipaya pevis rë, gak yö jom yi ahon. Lok mëm vong Kerisi yam bediik lok yah

hil bed in bë tato rangah nabë su kwa nevirek in mehönnon hir ngaa nipaya rë, gaḵ yi og mehö yohvu benevo nyëvewen loḵ yah.

²⁶ Kë, vong Kerisi yam loḵ buk sën gwëbeng agi in bë tato rangah nabë yi mehö yohvu yönon. Lob vong yam in bë hil ajaḵ ni nabë Anutu su nevong ngaa jeggjin jeggjin rë. Gaḵ mehöti sën ayo na timu vu Yesu lo, og Anutu rëḵ nanër yi geving nabë yi mehö yohvu.

²⁷ Nebë sënë, om hil anoh aggata tena in bë gaḵo arëd jak nabë hil alam yohvu? Ma! Aggata su neggëp rë! In va nenërin sën hil gaḵo arëd jak-ë? Horek nenërin-a? Ma huk sën hil nehevong lo nenërin-a? Ma! Ngaa nivesa ti su neggëp vu hil rë, gaḵ hil nehevong ving bë Yesu diiḵ loḵ yah hil bed, om hil su ayoh vu bë gaḵo ngo arëd jak rë.

²⁸ In hil arak ni nebë hil atu alam yohvu rak sën hil ayod neya timu vu Yesu lo, gaḵ su nerak sën hil nesepa loḵ horek lo rë.

²⁹ Ma nebë va? Maḵ alam Yuda mu yö hir Anutu sënë ma, alam-yu-ngwë hir Anutu ving-a? Gaḵ yiḵ alam-yu-ngwë hir Anutu ving!

³⁰ In yiḵ Anutu yö timu. Lob alam sën derah* navij gayoj neya timu vu Yesu lo, sën Anutu rëḵ nanër sir nabë sir alam yohvu. Log yiḵ alam sën su derah* navij rë, rëḵ ayoj neya timu vu Yesu lo, yiḵ Anutu rëḵ nanër sir geving nabë sir alam yohvu.

³¹ Om sën hil ayod neya timu vu Yesu lo maḵ dahun horek ya betu ngaa meris-a? Ma! Gagek sën sa kevu agi tato bë horekeḵ ngaa anon ving.

4

Anutu Nër Abraham Bë Yi Mehö Yohvu

¹ Abraham ni nebë hil behil dobahë yi. Om hil rëḵ nanër va jaḵ yi?

² Yönon, nabë Abraham tu mehö yohvu rak yi huk, og yoh vu bë yö geḵo arë jaḵ. Gaḵ gëp Anutu mala og ma!

³ In Anutu-yi-ḵapiya nër bë, “Abraham ayo neya timu vu Anutu, lob Anutu kwa nevo benër yi nebë mehö yohvu.”

⁴ Log nabë mehöti gevong huk megeḵo monë jaḵ, og hil su nanër nabë neḵo monë saga nyëmasën. Gaḵ mu neḵo rak yi huk.

⁵ Nebë saga, om nabë mehöti ayo na timu vu Anutu sën yoh vu bë nanër mehönnon nij paya nabë sir alam yohvu lo mu, gesu kwa bo yi huk nabë Anutu rëḵ gevong nyëvewen doḵ nah menanër yi nabë mehö yohvu rë, og mëm Anutu rëḵ gelë nabë ayo neya timu vu yi, lob rëḵ nanër yi nabë yi mehö yohvu.

⁶ Log Davit nër rak mehö nebë sënë ving nebë, “Mehöti sën hen huk nivesa ma, rëḵ Anutu nenër yi nyëmasën nebë mehö yohvu lo, og mehö nebë sënë rëḵ kwa vesa rot.”

⁷ Log nër ving bë:

“Alam sën Anutu ḵo hir ngaa nipaya vër medahun ya lo, og kwaj vesa!

⁸ Gemehöti sën Mehöböp nër yi bë ngaa nipaya su neggëp vu yi rë lo, og kwa vesa.”

⁹ Om alam sën denerah* navij lo, kwaj vesa in sën Anutu kevoh hir ngaa nipaya ya lo, log yiḵ alam sën su denerah* navij rë lo, og kwaj vesa in Anutu kevoh hir ngaa nipaya ya ving. Ham kwamin bo Abraham gökin rë! Hil nanër nebë: Anutu kwa nevo bë Abraham ayo neya timu vu yi lom nër yi nebë mehö yohvu.

¹⁰ Lob Anutu nër Abraham nebë yi mehö yohvu nangërek-a? Maḵ rah* navi ggovek ya rëḵ mëm, ma su rah* navi rë? Gaḵ su rah* navi rë geyö nahën, log Anutu nër yi nebë yi mehö yohvu.

¹¹ Loḵ mëm rah* navi, lom navi tato bë ayo neya timu vu Anutu ggovek ya om sën Anutu nër yi vorot bë yi mehö yohvu. Lob tu alam pin sën su denerah* navij rë rëḵ ayoj neya timu vu Anutu lo hir dobahë, in tato nebë Anutu rëḵ nanër sir geving nabë sir alam yohvu.

¹² Getu alam sën denerah* navij lo vahi hir dobahë ving. Sir sën denerah* navij lo rëk su kwaj nevo saga mu rë, gaḵ denesepa loḵ Abraham vaha bayoj neya timu vu Anutu, nebë sën Abraham su rah* navi wirek rë, rëḵ ayo neya timu vu yi lo.

Anutu Yi Gagek Yam Vu Alam Sën Ayoj Neya Timu Vu Yi

¹³ Anutu su kwa vo bë Abraham nesepa loḵ horek om sën ggooin losho yi mewis lo rak in bë mehōnon pin degevek babuj rë. Gaḵ lë bë Abraham ayo neya timu vu yi, lob nër yi bë yi mehō yohvu, lom mēm sën nër bë rëḵ gevong bemehōnon pin degevek yi mewis lo babuj.

¹⁴ Rëḵ nabë mehōnon pin saga degevek alam sën denesepa loḵ horek lo babuj mu, og sën hil ayod neya timu lo tu ngaa meris mu, gAnutu hen gagek sën joo venuh lo anon ma.

¹⁵ Hil arax ni bë horek netato bë hil rëḵ gaḵo nyëvewen doḵ nah hil ngaa nipaya. Gaḵ bë horek nama, og hil su ayoh vu bë nanër nabë mehōnon denekeyëh horek rë.

¹⁶ Nebë sënë, om Anutu yi gagek semusën rëḵ anon jaḵ vu alam sën ayoj neya timu vu yi lo. Lob vongin bë gevong semusën sënë nyëmasën vu hil geving Abraham yi mewis pin benatu hil ngaa. Su rëḵ gevong vu Abraham yi mewis sën denesepa loḵ horek mu lo menatu hir ngaa rë, gaḵ rëḵ gevong vu alam pin sën ayoj neya timu vu yi nebë Abraham lo menatu hir ngaa. In Abraham tu hil pin sën hil ayod neya timu vu Yesu lo hil dobahë.

¹⁷ Yoh vu gagek sën neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo bë: “Sa hevong hong tu alam ngahiseḵë hir dobahë.” Lob Abraham tu hil dobahë ggëp Anutu mala in ayo neya timu vu yi. Gevong ving bë Anutu yoh vu bë nanër balam-diiksën dekedo jaḵ nah medemedo malaj-tumsën, geyoh vu bë nanër gagek jaḵ alam sën deberup vu tamusën lo geving nabë sën denedo vorot lo.

¹⁸ Ngaa sën Anutu nër agi su anon rak in Abraham lë vorot mevong ving niwëëk rë, gaḵ vong ving niwëëk bë rëḵ anon jaḵ yōnon nabë sën lë rak mala lo. Nebë sënë, om sën tu alam ngahiseḵë hir dobahë yōnon yoh vu sën Anutu nër lo bë, “Hong mewis lo rëḵ deberōng nabë betuheng!”

¹⁹ Abraham yi ngebek dus rak mehōdahis nemadvahi (100), lom navi su niwëëk yoh vu bë geḵo nalu rë. Lob yik venë Sara nebë saga ving. Abraham rak sënë ni, rëḵ ma gevong ving niwëëk.

²⁰ Anutu nër bë ngaa sagi rëḵ berup, lom Abraham su kwa neya luu luu in rë. Gaḵ vong ving niwëëk geḵo Anutu arë rak,

²¹ gerax ni bë Anutu yoh vu bë rëḵ gevong gagek sën nër lo banon jaḵ.

²² Lob Anutu rak ni bë Abraham ayo neya timu vu yi nebë sënë, lom nër yi bë yi mehō yohvu.

²³ Log gagek sënë neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bë, “Anutu nër yi bë yi mehō yohvu.” Lob sënë og su nër Abraham yō timu rë.

²⁴ Gaḵ nër rak hil ving. Bë hil ayod na timu vu Anutu sën nër behil Mehōböp Yesu kedi rak yah vu bedub ggōkin lo, og mēm rëḵ gelë hil nabë saga geving menanër nabë hil alam yohvu.

²⁵ Anutu vong Yesu yam beḵo hil ngaa nipaya nyëvewen rak yah yi mediik. Log Anutu nër mekedi rak yah ggōkin in bë nanër hil nabë hil alam yohvu.

5

Anutu Nër Hil Bë Hil Alam Yohvu

¹ Hil ayod neya timu vu Yesu lom Anutu nenër hil nebë hil alam yohvu, om sën hil los Anutu nado revuh ti degwa rak hil Mehōböp Yesu Kerisi.

² Hil ayod neya timu vu yi, lom sën gwëbeng og Anutu nelë hil nivesa gehil kwad vesa rot, in hil arax ni bë rëḵ geḵo hil nah yi nyëg mebo semusën nivesa vesa pin vu hil.

³ Rêk mu hil su napisek in sagi mu. Gağ hil napisek in maggin sên netök vu hil lo geving. In hil narak ni bê maggin nevo niwëek vu hil in bê mêm hil nid gengoin menajom hil ahon mekerë maggin.

⁴ Lob nabë hil najom hil ahon mekerë maggin, og hil rêk natu alam los nid wëek gengaa maggin su rêk kepë hil rë. Lob nabë hil nid wëek nabë saga, og hil rêk abo kwad in ngaa nivesa vesa sên Anutu ggooin rak bê gevong vu hil lo.

⁵ Lob nabë hil abo kwad in ngaa sënë, og Anutu su rêk gevong behil nid namum rë, in vong Anon Vabuung yam vu hil vorot, in bê bër hil kwad jak buk pin nabë Anutu kwa pesivin hil.

⁶ Wirek og hil su ayoh vu bê gako hil vër in hil ngaa nipaya rë, rêk Anutu ggooin buk rak, lob Kerisi diik loğ yah hil mehõnon nid paya lo sënë bed.

⁷ Nabë mehõti nadiik in bê doğ vu mehõ nivesa ti, og hil rêk kenud na in, in su alam ngahisekë denevong nebë saga rë. Yõnon, mağ alam ti ti deyoh vu bê nij dël jak sir medenadiik doğ nah mehõ nivesa ti ben.

⁸ Rêk mu hil ngo nahën nado los hil ngaa nipaya, log Kerisi diik in bê doğ vu hil. Lob Anutu tato rak sënë bê kwa pesivin hil pangsên.

⁹ Om sên nër hil bê hil atu alam yohvu ggovek ya, degwa rak Yesu nikök. Nebë sënë, om gwëbeng hil arak ni yõnon bê rêk doğ vu hil rot gehil su rêk gağo nyëvewen jak hil ngaa nipaya rë.

¹⁰ Wirek hil ngo nahën medo nasis begö vu Anutu, loğ Nalu diik loğ buk sënë in bê gevong mamer vu hil los Anutu behil medo jevuh ti. Nebë saga lob gwëbeng hil los nado revuh ti, om hil arak ni yõnon bê Anutu rêk geğo hil nah vu yi behil rêk medo malad-tumsên, in Kerisi nedo mala-tumsên vorot.

¹¹ Lob yik su nebë sënë mu rë, gağ gwëbeng og hil kwad vesa vu Anutu in hil Mehõböp Yesu Kerisi vong mamer vu hil los Anutu.

Adam Vong Bemehõnon Denediik, Loğ Tum Yesu Vong Om Rêk Demedo Malaj-Tumsên

¹² Lob hil arak ni bê ngaa nipaya pum rak mehõ timu nyëdahis, loğ mêm ngaa nipaya lo yoh vu dob pin yik degwa rak yi. Log diiksên pum rak ngaa nipaya, lob nevong bemehõnon pin denediik. In alam pin denevong ngaa nipaya.

¹³ Vu buk muginsên Anutu su vo Horek-nemadluho vu mehõnon rë, lob vu buk saga ngaa nipaya neggëp dob vorot. Om loğ buk saga og Anutu su yoh vu bê nanër nabë mehõnon denekeyëh horek rë, in Horek su neggëp rë.

¹⁴ Rêk mehõnon dediik loğ Adam yi buk beyam verup loğ Moses yi buk. Lob diiksên dahun mehõnon pin. Rêk mu mehõnon saga su dekeyëh horek nebë sên Adam keyëh lo rë, in Horek su neggëp loğ hir buk saga rë. Rêk denediik ving. Lob yik mehõ sên verup vu tamusên lo vong ngaa ngwë nebë Adam.

¹⁵ Rêk Anutu yi semusên og bõpata rot kesuu ngaa nipaya sên Adam vong lo. In alam ngahisekë denediik rak mehõ timu saga yi ngaa nipaya, rêk mu Anutu vong mehõ timu sên Yesu Kerisi beğo yi semusên bõpata yam vu hil behil hağo nyëmasên. Lob semusên nyëmasên sënë semu alam ngahisekë rot bekesuu diiksên.

¹⁶ Lob ngaa nipaya sên verup rak mehõ timu agi luho semusên sên hil hağo nyëmasên lo, luho hir anon su neggëp ti rë. Gağ mehõ timu sên nekeyëh horek lo, og Anutu seggi yi gagek benër bê mehõ nipaya om mehõnon rêk denadiik bemalaj nama. Rêk vu tamusên galam ngahisekë denekeyëh gagek, og Anutu vong yi semusemu nyëmasên yam, lob mêm nër hil bê hil alam yohvu.

¹⁷ In vu muginsên mehõ timu keyëh horek, rêk mehõnon pin dediik rak mehõ saga yi keyëhsên. Log vu tamusên sagi, og Anutu nër alam pin sên denëğo semusên vu Yesu Kerisi nyëmasên lo nebë sir alam yohvu. Om Yesu rêk gevong bedenatu alam-los-bengöj medemedo malaj-tumsên geving yi degwata los degwata.

¹⁸ In yik nebë sënë. Mehö timu vong ngaa nipaya, lob yi nyëvewen yoh vu mehönon pin bë denadiik berëk malaj nama. Log yik mehö timu vong ngaa yohvu, lob Anutu nër bë mehönon pin deyoh vu bë denatu alam yohvu medemedo malaj-tumsën jak yi.

¹⁹ Mehö timu keyëh gägek, lob sënë vong balam pin detu alam nij paya. Log yik mehö timu sepa loḵ gägek, lob sënë rëḵ gevong balam ngähiseḵë denatu alam yohvu.

²⁰ Log Horek verup ving, lom tato ngaa nipaya vahi ving bengähiseḵë loḵ. Ngaa nipaya ngähiseḵë loḵ, rëḵ mu semusën böpata sënë yam bekesuu ngaa nipaya.

²¹ Yönon, ngaa nipaya tu ala muḡin bevongin bë dahun hil behil malad nama. Rëḵ mu semusën yam in bë kesuu ngaa nipaya begevong mehönon medenatu alam yohvu medemedo malaj-tumsën degwata. Semusën sënë nebë hil Mehöböp Yesu Kerisi diik in hil.

6

Bël-Ripeksën Tahu Bë Hil Adiik Ving Kerisi

¹ Om hil rëḵ nanër nabë va? Maḵ hil nanër nabë hil ngo medo gevong ngaa nipaya in Anutu yö medo gevong yi semusën nam vu hil nyëmasën gök gökin-a?

² Ma! Rëḵ nama! Bë hil atu Kerisi-yi-alam, og yik nebë sën hil adiik vorot, om hil su nehebë nengad vu ngaa nipaya benesepa loḵ ggökin yah rë.

³ Sën hil aripek bël raḵ Yesu Kerisi arë lo tahu bë hil adiik ving yi gehil atu mewis raḵ. Ma ham su raḵ ni rë?

⁴ Nebë saga, om sën hil aripek bël lo tahu sën Kerisi diik medelev lo, gevong bë hil ngaa muḡeng diik beneggëp loḵ söv. Om hil natu mewis jak nabë sën Anutu tato niwëëk beKerisi kedi raḵ vu bedub ggökin betu mewis lo.

Hil Rëḵ Medo Malad-Tumsën Geving Kerisi

⁵ Yönon! Hil ngaa muḡeng diik ya nebë sën Kerisi diik lo gehil atu yi alam. Nebë sënë, om hil rëḵ natu mewis nabë sën Kerisi kedi raḵ ggökin betu mewis lo, behil medo malad-tumsën geving yi.

⁶ Hil arak ni bë vong bë hil ayod muḡeng diik ya raḵ kelepeḵo* ving Kerisi in bë gevong bengaa nipaya niwëëk sën nevong huk loḵ hil navid lo nama na, in hil su sepa doḵ ngaa nipaya gökin nah.

⁷ In ngaa nipaya og su yoh vu bë kepë mehö sën diik lo gökin nah rë.

⁸ Lob hil ngaa muḡeng diik ya ving Kerisi, om hil gevong geving anon nabë hil rëḵ medo malad-tumsën geving yi.

⁹ In hil arak ni bë Kerisi kedi raḵ ggökin ggëp bedub, om su rëḵ nadiik nah gökin rë. Diiksën su yoh vu bë dahun yi gökin rë.

¹⁰ In diik beron timu, lob kevoh hil ngaa nipaya pin ya vorot. Rëḵ gwëbeng og nedo mala-tumsën beluho Anutu denedo revuh ti.

¹¹ Om ham jak ni rë nabë Yesu Kerisi diik, om yik vong bë ham diik ving beham su yoh vu bë sepa doḵ ngaa nipaya gökin nah rë. Gaḵ ham tu Anutu-yi-alam bevong bë ham nedo malamin-tumsën ving yi.

¹² Ham navimin sën rëḵ petar na lo nevongin bë ham sepa doḵ ngaa nipaya, rëḵ mu ham su gurek ngaa nipaya babu megwevong.

¹³ Ham su bo nemamin los vahamin lu ngaa vu ngaa nipaya in gwevong ngaa nipaya gökin nah. Gaḵ ham gwevong navimin pin los anomin dahis vu Anutu in ham nabë mehönon sën dediik ggovek rëḵ dekedi raḵ ggökin ggëp bedub medenedo vesaj ggökin yah lo. Geham gwevong navimin pin los dahis vu Anutu in ham gwevong ngaa yohvu mu jak.

¹⁴ Nabë saga loḵ mëm ngaa nipaya su yoh vu bë kepë ham gökin nah rë. In gwëbeng og ham su hurek horek babu menesepa loḵ rë, gaḵ ham nesepa loḵ Anutu yi gägek semusën sën nevo vu ham nyëmasën lo.

Hil Natu Ngaa Niröpsën Yi Hur

¹⁵ Om hil gevong nabë va? Gwëbeng hil su rëk sepa dok horek in geko hil nah vu Anutu rë, gaḱ hil nesepa loḱ Anutu yi gagek semusën sën nevo vu hil nyëmasën lo. Om maḱ hil ayoh vu bë medo gevong ngaa nipaya ma nama? Ma rot!

¹⁶ Ham rak ni ggovek! Bë ham bo navimin vu mehöti nabë ham gwevong huk vu yi megwevong noh vu aye, og ham tu yi hur. Yik nebë saga, om ham su yoh vu bë sepa dok ngaa nipaya genengamin yes vu Anutu geving rë. In ham rëk gwëko nyëvewen dok nah ngaa nipaya beham malamin nama veröḱ yi. Gaḱ bë ham nengamin yes vu Anutu, og rëk gevong beham natu alam yohvu.

¹⁷ Hil kwad vesa vu Anutu in wirek ham nesepa loḱ ngaa nipaya, rëk Anutu vong yi gagek yök vu ham, lob ham nengamin yes benesepa loḱ los ayomin dahis.

¹⁸ Ngaa nipaya duu ham ahon rëk Anutu ḱo ham vër in, gevong beham tu yi hur sën denesepa loḱ ngaa yohvu mu lo.

¹⁹ Rëk ham kwamin su niwëëk loḱ rë geyö nahën, om sën senër mesepa loḱ hil mehönon ngo kwad. Wirek ham navimin kehe ham beham nesepa loḱ ngaa nipaya los ngaa sën su neyoh vu rë lo beham kweyëh gagek pangсэн. Om gwëbeng ham dahun ham navimin los dahis, beham sepa dok ngaa yohvu mu in ham ayomin niröp jak.

²⁰ Wirek ham nesepa loḱ ngaa nipaya, gaḱ ham su nesepa loḱ ngaa yohvu rë.

²¹ Lob vu buk saga maḱ ham neḱo nyëvewen nivesa nebë va rak ngaa nipaya sën ham nevong lo? Ma! Lob gwëbeng og ham nimin nemum in ngaa nipaya saga, log ham rak ni bë diiksën tu ham nyëvewen om ham vongin malamin nama!

²² Rëk ma gAnutu ḱo ham vër in ngaa nipaya bevong ham tu yö yi hur. Lob nyëvewen sën rëk bo dok nah vu ham lo nebë sënë: Ham ayomin niröp jak, loḱ mëm ham rëk medo malamin-tumsën degwata.

²³ In alam sën denesepa loḱ ngaa nipaya lo, og rëk degeḱo nyëvewen dok nah mede-nadiik bemalaj nama. Rëk Anutu og nevo semusën vu hil nyëmasën rak hil Mehöböp Yesu Kerisi yi huk nebë hil medo malad-tumsën degwata.

7

Paulus Tahu Gagek Rak Maluh Los Venëj

¹ Arig lo, sa nanër gagek sënë vu ham sën neraḱ horek ni rot lo nebë: Horek tu ala menëgin mehönon yoh vu buk pin sën denedo vesaj lo. Ma ham su rak gagek sënë ni rë?

² Lob yik nebë sënë: Nabë avëh jak regga beregga nahën nedo, og horek duu luho regga ahon. Rëk nabë regga nadiik, og horek saga maya gesu duu yi ahon rë.

³ Gaḱ nabë regga yö nahën nedo gevenë ya merak maluh ngwë, og horek nenër yi nebë nevong baggëb. Gaḱ nabë regga nadiik, og horek sënë su ggërin yi rë, om nabë jak maluh ngwë og su nevong baggëb rë.

⁴ Om arig lo, yik ham nebë sënë. Kerisi loḱ yah ham bömin mediik in ham, lob sënë vong bë ham diik ving geHorek su nëgin ham ggökin rë, om ham yoh vu bë jak vu reggamin mewis. Ham reggamin mewis saga yik mehö sën kedi rak yah vu bedub ggökin in bë gevong behil gevong Anutu yi huk banon jak lo.

⁵ Wirek hil ngo nahën nesepa loḱ ngaa nipaya sën hil malad anonin los navun hil in lo, loḱ horek nërin ngaa nipaya sënë, rëk mu sënë vong behil kwad nevo bë hil pasang gevong rot. Hil nehevong rot, lob ngaa nipaya saga yi nyëvewen neggëp bë hil rëk nadiik bemalad nama.

⁶ Rëk vong bë hil adiik ving Kerisi, om ḱo hil vër in Horek sën nedu hil ahon wirek lo, in bë su gëgin hil gökin. Gaḱ wirek, og hil nesepa loḱ Horek sën dekevu meneggëp lo, rëk mu gwëbeng og hil atu mewis rak menesepa loḱ ngaa sën Anon Vabuung netato vu hil lo.

Ngaa Nipaya Nevasap Hil

⁷ Om hil rëk nanër nabë va? Hil nanër nabë Horekek ngaa nipaya? Ma! Nabë Horek su tato ngaa nipaya vu sa rë, og sa su rëk jak ni nabë nipaya rë. Bë Horek su nanër nabë, “Su ayom nevu nevu in mehö ngwë hir ngaa” rë, og sa su rëk jak ayog nevu nevu sënë ni nabë ngaa nipaya rë.

⁸ Rëk Horek saga tatekin aggata vu ngaa nipaya benepelëpin sa, lob vong besayog nevu nevu in ngaa nipaya aggagga. Gağ bë Horek nama, og ngaa nipaya nebë heljeng, in sa su rëk galë nabë ngaa nipaya rë.

⁹ Wirek sën sa dugin Horek lo, og sa hekuung bë sa nado nivesa. Loğ tum serak Horek ni, lob ngaa nipaya vesa loğ yah vu sa, lob serak ni bë sëk nadiik bemalag nama.

¹⁰ Anutu vong Horek yam in bë geli sa na niröp besa medo malag-tumsën, rëk mu ma geHorek tato vu sa bë sëk nadiik bemalag nama.

¹¹ In Horek nër aggata tato vu ngaa nipaya, lob ngaa nipaya tetuhin sa, lob serak ni bë sëk nadiik bemalag nama.

¹² Nebë sënë, om hil arak ni bë Horek yö vabuung. Lob Horek yi gagek pin vabuung ving beniröp genivesa.

¹³ Ma mak Horek nivesa sënë vong besëk malag nama? Ma! Ngaa nipaya mu sën kepë sa, om sëk malag nama. Yik nebë sënë in bë nanër ngaa nipaya tato nabë ngaa nipaya rot. Ngaa nipaya neko Horek nivesa sënë in bë kepë sa jak besa malag nama. Lob Horek nenër ngaa nipaya degwa tato vu sa bë ngaa nipaya yönon.

Ngaa Nipaya Neggërin Hil Kwad

¹⁴ Hil arak ni bë Horek sënë vabuung in yam vu Anon Vabuung. Gağ sa, og ngaa mugeng neggëp loğ sayog besa nahurek ngaa nipaya babu.

¹⁵ Yönon, sa su narak ngaa sën sa nehevong lo degwa ni rë. Gağ ngaa sën sa nehevongin pangsën bë sa gevong lo, og sa su nehevong rë. Rëk ngaa sën sa nig nelëlin verök yi lo, og tum sa nehevong yoh vu buk pin.

¹⁶ Gengaa sën sa bë gevong in serak ni bë ngaa nivesa lo, og saga nebë serak Horek ni beseyogekin bë ngaa nivesa, rëk mu sa su nehevong yoh vu rë.

¹⁷ Rëk su sengo ti nehevong ngaa nipaya sënë rë, gağ ngaa nipaya sën nedo loğ sayog lo sën yö nevang.

¹⁸ In serak ni bë ngaa nivesa ti su neggëp loğ sayog rë. Sa nanër ngaa mugeng sën neggëp loğ sayog lo. In sa nehevongin bë gevong ngaa nivesa, rëk ma gesa su yoh vu bë gevong banon jak rë.

¹⁹ Gağ ngaa nivesa sën sa nehevongin bë gevong lo, og sa su nehevong rë. Gengaa nipaya sën sa su nehevongin bë gevong rë lo, og tum sa nehevong.

²⁰ Sa nehevong ngaa sën sa su kwag nevo bë sëk gevong rë lo, rëk sa su ngo nehevong rë, gağ ngaa nipaya sën nedo loğ sayog lo yö nevang.

²¹ Lob sa nehevong nebë sënë rak buk pin: Sa nehevongin bë gevong ngaa nivesa, rëk ma gengaa nipaya nedo loğ sayog benepebip sa.

²² Yönon, sahëg neving Anutu yi horek pangsën loğ sayog.

²³ Rëk sa halë horek ngwë neggëp loğ sa navig pin. Lob nesis begö vu Anutu yi horek sën neggëp loğ sayog lo. Log netung sa loğ ya ngaa nipaya sën nedo loğ sa navig agi nema beneduu sa ahon.

²⁴ Wöp-o! Lob sa mehö nig paya rot! Mak re rëk bo sa vër in ngaa mugeng sën rëk gevong besa malag nama agi?

²⁵ Om sa kwag vesa rot vu Anutu! In vong hil Mehöböp Yesu Kerisi yam in bë geko sa vër. Yönon, sa kwag og nesepa loğ Anutu yi horek, rëk sa ngaa mugeng sën nedo loğ sayog lo, og nesepa loğ ngaa nipaya yi aggata beluho denepemëgin sir.

8

Kerisi Dahun Ngaa Nipaya Ya Gevong Anon Vabuung Vu Hil

¹ Nebë saga, om hil sën naha rak Kerisi Yesu lo, og gagek sën nër bë hil gaço nipaya nyëvewen lo ti su rëk gëp vu hil rë.

² In Anon Vabuung yi horek nër bë alam degevang ngaa nipaya, og denadiik bemalaj nama. Log nër ving bë hil atu Kerisi Yesu yi alam lo, og hil su rëk nadiik bemalad nama rë, gaç hil rëk medo malad-tumsën degwata.

³ Ngaa mugeng neggëp loç hil ayod, om Horek su yoh vu bë kevoh ngaa nipaya na rë. Rëk ngaa sën Horek su yoh vu bë gevong rë lo, og Anutu yö nevong. Vong nalu yam betu mehönön rak, benavi nebë hil mehönön nid paya vu dob sënë navid.

Lob Anutu vong bemehönön hir ngaa nipaya nyëvewen yah rak neggëp Kerisi, bediik loç yah hil bed in bë Horek yi nyëvewen su gëp vu hil.

⁴ Horek nër bë hil gaço nyëvewen dok nah hil nipaya, lob sagak nër niröp beyoh vu. Rëk Anutu vong beKerisi diik loç yah hil bed basis hil nyëvewen bemaya, om hil su rëk malad nama rë. Hil su nesepa loç ngaa mugeng sën nedo loç hil ayod lo rë, gaç hil nesepa loç Anon Vabuung yi aggata om sën vong nebë sënë vu hil.

⁵ In alam sën ngaa mugeng nedo loç ayoj lo, og kwaj neya vu ngaa dob yi mu. Gaç alam sën denesepa loç Anon Vabuung lo, og kwaj neya vu Anon Vabuung yi ngaa.

⁶ Nabë mehöti kwa na vu ngaa mugeng mu, og mehö sënë rëk nadiik bemala nama. Gaç nabë mehöti kwa na vu Anon Vabuung yi aggata, og mehö sënë rëk ayo gëp revuh in rëk medo mala-tumsën.

⁷ Log nabë mehöti kwa sepa dok ngaa mugeng mu, og mehö sënë nesis begö vu Anutu. In su neggurek Anutu yi horek babu rë, gesu yoh vu bë gevong noh vu rë.

⁸ Alam sën denesepa loç ngaa mugeng lo, og alam nebë sënë su deyoh vu bë degevang bAnutu kwa vesa in sir rë.

⁹ Rëk hamek su nesepa loç ngaa mugeng rë. Gaç Anutu yi Anon Vabuung nedo ving ham yönön beham nesepa loç. Rëk nabë Kerisi yi Anon Vabuung su nedo ving mehöti rë, og su Kerisi-yi-alam yi rë.

¹⁰ Yönön, ham navimin nediik, in ham nevong ngaa nipaya, rëk mu nabë Kerisi nedo ving ham, og ham tu alam yohvu meham anomin nedo mala-tumsën.

¹¹ Anutu nër beYesu kedi rak ggökin vu bedub. Om ham navimin rëk nadiik mepetar na rëk mu nabë Anutu yi Anon Vabuung nedo loç ham ayomin, og Anutu sën nër meYesu kedi rak yah lo rëk gevong bAnon Vabuung bo mala-tumsën vu ham navimin geving.

Anon Vabuung Nevong Behil Natu Anutu Nalu

¹² Arig lo, hil ngaa mugeng su nesemu hil rë, om hil su agurek babu besepa dok.

¹³ Gaç nabë ham sepa dok ngaa mugeng, og ham rëk nadiik bemalamin nama. Rëk nabë ham gwëko niwëek vu Anon Vabuung bedok vu ham beham nimin dëlin ngaa nipaya sën ham navimin bë gevong lo, og ham rëk medo malamin-tumsën.

¹⁴ Alam pin sën denegurek Anutu yi Anon Vabuung babu lo, og Anutu nalu sir.

¹⁵ In Anutu su vong Anon Vabuung yök vu ham in bë deginengin ham beham medo megöneng in yi rë. Gaç vong yök vu ham in bë ham jak ni nabë ham tu Anutu nalu. Lom nevong behil ayed nelok yi bë, "Amag! Amag!"

¹⁶ Yönön, Anon Vabuung nenër rangah vu hil loç hil ayod bë hil atu Anutu nalu.

¹⁷ Hil atu Anutu nalu, om hil rëk medo ben geving yi, geyi ngaa pin rëk natu hil ngaa geving. Kerisi ko vanë wirek, lob hil atu yi alam menehaço vanë nebë saga gwëbeng ving in bë hil medo nivesa rot geving yi vu tamusën, gAnutu yi ngaa nivesa vesa pin rëk natu hil los Kerisi hil ngaa.

Hil Medo Nivesa Rot Vu Tamusën

¹⁸ Sa kwag nevo bë vu tamusën sën hil ana medo nivesa lo, og mëm hil rëk galë ngaa maggin sën netok vu hil gwëbeng agi nabë ngaa meris.

¹⁹ In ngaa pin sën Anutu tung lo ggëp denengin buk sën Anutu tato nalu lo pin nam rangah lo.

²⁰ In ngaa pin sënë yō nahën denedo paya, rëk su nebë sënë yoh vu yō kwaj rë. Gak Anutu yō tung sir nebë sënë, om denevo kwaj in buk sën ngaa pin nijvesa jak los dahis lo.

²¹ Anutu rëk geķo ngaa pin sën netung lo vër in ngaa sën nevasap sir benevong bemalaj nema ya gwëbeng agi, berëk semu ngaa pin benijvesa jak bedemedo nijvesa rot geving nalu lo pin.

²² Hil arak ni bë ngaa pin sën Anutu tung lo medo denevo belol medenevimengin ngaa maggin, nebë sën avëh denevimeng lo, yō vu wirek rot begwëbeng.

²³ Lob su ngaa nebë sënë mu rë. Gak hil sën hil haķo Anon Vabuung vorot lo, og yik hil navo belol ving menehegin buk sën Anutu gevong behil natu nalu lo yōnon lo. Sën hil natu nalu lo nebë: Geķo hil navid bër vu dob los ngaa nipaya.

²⁴ Anutu ķo hil yah vu yi ggovek ya, rëk hil nahën navo kwad in buk sën gevong banon jak lo. Gak bë berup govek na, og hil su rëk abo kwad in gökin nah rë, in mehōti su nevo kwa in ngaa sën netōķ yam ggovek ya lo ggökin rë.

²⁵ Rëk ngaa sën yō nahën gesu anon neraķ rë lo, nabë hil gevong geving rot nabë rëķ anon jak vu hil, og hil najom hil ahon gemedo navo kwad in.

²⁶ Log nelok buk sën hil su nayoh vu bë kwad bo gagek menajom jak niröp rë lo, og Anon Vabuung nelok vu hil. Yōnon, Anon Vabuung nejom rak in hil rak saheng mu, in hil su ayoh vu bë nanër gagek sagi berup hil avid rë.

²⁷ Gehil Amad sën nelë mehōnon ayoj lo neraķ Anon Vabuung yi gagek sagi ni, generak ni bë Anon Vabuung nesepa loķ Anutu kwa menelok vu hil sën Anutu-yi-alam hil lo.

²⁸ Log hil narak ni bë ngaa pin sën netōķ vu alam sën ahëj neving Anutu lo, og yik Anutu nevong ngaa pin sënë nevong huk loķ ti in bë gevong nivesa vu sir. Yik nevong vu yi alam pin sën ggooin sir rak yoh vu yō kwa lo.

²⁹ In Anutu ggooin sir rak vorot wirek betato sir in bë nij nabë Nalu, lob Nalu natu arij aguu, gari lo ngahiseķë.

³⁰ Lob alam sën tato sir wirek lo, og supin sir yah vu yi. Lob alam sën supin sir yah vu yi agi, og nër sir ving bë sir alam yohvu. Lob alam sën nër sir bë sir alam yohvu lo, og nër bë rëķ demedo nivesa rot geving yi.

Anutu Kwa Pesivin Hil Om Su Rëķ Gevuu Hil Rë

³¹ Om hil rëķ nanër va jak ngaa pin sën Anutu nevong-ë? Nabë Anutu doķ vu hil, og mehōti su yoh vu bë kepë hil rë!

³² In su ggulin Nalu rë, gaķ vong yam in bë doķ vu hil pin. Vong ngaa böpata saga vu hil, om maķ rëķ gevong yi ngaa vahi pin vu hil nyëmasën geving.

³³ Om re yoh vu bë gevong gagek jak alam sën Anutu yō ggooin sir rak vorot tu yi ngaa lo? Ma! Anutu nër hil bë hil alam yohvu.

³⁴ Ma re rëķ nanër nabë hil mehōnon nid paya? Maķ Kerisi? Ma! Kerisi og loķ yah hil bed bediik in hil ggovek ya. Log kedi rak yah ggökin vu bedub menedo Anutu nema vesa, beneketag vu Anutu ving bë doķ vu hil.

³⁵ Log re yoh vu bë bo hil vër in Kerisi ahëvingsën sënë? Ma! Rëķ mu nabë maggin natōķ vu hil ma, nabë hil kwad na ngahi ma, nabë hil gaķo vanë, ma, nabë meyip gevong hil ma, nabë hil ajak vu in tob ma, ngaa nipaya basap hil ma, begö natōķ vu hil, og rëķ nabë va? Maķ Kerisi su ahë neving hil rë? Gak ahë neving hil!

³⁶ Yōnon, ngaa nebë sënë netōķ vu hil yoh vu gagek sën neggëp loķ Anutu-yi-ķapiya lo bë:

“Denesis he mehe nadiik yoh vu buk pin in he tu hong alam.

Denelë he nebë sipsip, om sën denesis he mehe nadiik ya.”

³⁷ Rëķ mu yik ngaa pin sënë og ngaa meris. In Kerisi ahë neving hil menevong behil kesuu menare nid wëëķ.

³⁸ In sa hevong ving rot bë ngaa ti su yoh vu bë bo hil vër in Anutu ahëvingsën sënë rë. Nabë hil nadiik ma hil medo vesad, og su yoh vu bë bo hil vër rë. Log angër los ggev-dob-yi gengaa sën nedo gwëbeng agi los ngaa sën rëk berup vu tamusën ma, niwëek aggagga vahi ma,

³⁹ ngaa sën nedo yagek babu lo los ngaa sën nedo dob gebinë lo, ma ngaa vahi sën nedo jeggin jeggin agi. Ngaa pin nebë sënë, og su deyoh vu bë dedok Anutu ahë bepekwë gagek sën ahë neving hil-ë rë. Gaḱ vong hil Mehöböp Yesu Kerisi yam in bë tato rangah nabë ahë neving hil.

9

Paulus Ayo Maggin In Alam Israel

¹ Ngaa sën senër lo og yönon, gaḱ sa su tetuhin rë, in Kerisi-yi-alam sa. Log Anon Vabuung tatekin vu sa loḱ sayog ving bë senër gagek sënë yönon.

² Sa nanër vu ham nabë: Sayog maggin gesa kwag paya rot yoh vu buk pin.

³ Yönon, nabë yoh vu bë sa basap sa in mëm sa gaḱo sa alam Israel denah vu Kerisi jak sën sa hetah sa vër in Kerisi-yi-alam gesa malag nama na verök yi lo, og sëḱ kwag vesa in megevong nabë sënë. Rëḱ ma gesaga su yoh vu bë rëḱ dok vu sir rë.

⁴ Sir alam Israel soḱek bedetu Anutu nalu lo, log denelë niḱapiik raḱ malaj ving, log Anutu joo yi gagek ving sir gevo yi horek vu sir. Getato aggata sën degetung seriveng in bë dekevoh hir ngaa nipaya los degeḱo arë jaḱ lo vu sir. Log nër yi gagek vahi vu sir bë rëḱ gevong vu sir geving.

⁵ Alam Israel sënë og alam böp böp wirek hen hir mewis sir, lob Kerisi sën tu ngaa pin ala lo pum raḱ sir, rëḱ mu yi Anutu soḱek, sën hil gaḱo arë jaḱ na vavunë degwata los degwata lo yönon.

Anutu Ggooin Yi Alam Raḱ

⁶ Rëḱ mu hil su nanër nabë: Anutu hen gagek anon ma. Hil su nanër nabë saga in alam sën depum raḱ Israel lo, og sir pin su Israel soḱek rë. In sir vahi su denesepa loḱ Anutu rë.

⁷ Alam sën depum raḱ Abraham niḱök lo, og su sir pin detu yi mewis yönon rë. In Anutu nër vu yi wirek bë, “Rëḱ denanër Isaak yi mewis mu nabë hong alam.”

⁸ Nebë sënë in nalu lo sën depum raḱ niḱök mu lo, og su detu Anutu nalu rë. Gaḱ hurmahen sën depum raḱ gagek sën Anutu joo lo, og mëm hil nanër sir nabë Abraham yi mewis soḱek.

⁹ Gagek sën Anutu joo lo nebë, “Sëḱ nom geto dok buk sën sehooïn raḱ lo, lom mëm Sara rëḱ geḱo nalu maluh ti.”

¹⁰ Log yik su gagek timu sënë rë. Gaḱ hil dobahë Isaak ḱo Rebeka, lob nalu luu loḱ pepid, lob Anutu nër gagek ti vu Rebeka vorot.

¹¹ Luho nahën denare loḱ ataj ayo gesu denevong ngaa nivesa ma ngaa nipaya ti rë, rëḱ Anutu nër gagek raḱ luho vorot in bë tato rangah nabë su nelë ngaa sën denevong lo menenër rë, gaḱ yö neggooin mehönon raḱ yoh vu kwa.

¹² Nër vu Rebeka bë, “Aguu rëḱ gurek amon babu!”

¹³ Sënë yoh vu gagek sën neggëp loḱ Anutu-yi-ḱapiya lo nebë, “Sahëḱ neving Yakop, rëḱ sa nehalë Esau paya.”

¹⁴ Om hil rëḱ nanër nabë va? Maḱ hil nanër nabë: Anutu su nevong ngaa yohvu rë? Ma!

¹⁵ In nër vu Moses bë:

“Nabë sa hevongin bë semu mehöti, og sëḱ semu.

Log nabë sa hevongin bë kwag paya in mehöti, og sëḱ kwag paya in.”

16 Om yik nebë sënë. Anutu su kwa paya in mehöti in mehö sënë kwa nevo bë Anutu kwa paya in yi rë. Log su kwa paya in mehöti in nevong Anutu yi huk niwëek rë, gaḵ yö nevong yoh vu kwa.

17 In Anutu nër vu Parao wirek meneggëp loḵ yi ḵapiya nebë, “Maggin sën sa hevong vu hong lo, og sa hevong in bë tato sa nig wëek vu mehönon pin in denanër sa bengög na menoh vu dob pin. Yik raḵ degwa saga sën sa hetung ggev Parao raḵ hong.”

18 Om nabë Anutu kwa bo nabë kwa paya in mehöti, og rëḵ kwa paya in yi. Log nabë kwa nevo bë gevong bemehöti ayo dahis jaḵ, og rëḵ gevong bayo dahis jaḵ.

Anutu Yi Kwa-Vonginsën Los Ahë Sengën

19 Rëḵ mu maḵ ham ti rëḵ nanër vu sa nabë, “Nebë saga, loḵ nebë va sën Anutu nenër bë ngaa nipaya degwa neggëp vu hil mehönon-ë? In hil su ayoh vu bë ḵeyëh yi rë.”

20 Rëḵ hong re? Hong mehönon mu rëḵ geyoh vu bë gwevong ayam jaḵ Anutu? Dëg soḡek su nelok tepëḵ in ala sën nejegwi yi lo bë, “Genesemu sa nebë sënë in va?” rë.

21 Gaḵ mehö sën nejegwi dëḡ lo yö nejegwi yoh vu kwa, log yoh vu bë geḵo ngageḵ gobeng timu mejegwi dëḡ luu jaḵ. Lob nabë semu ngwë malangeri in huk nivesa yi, log semu ngwë in bë huk meris meris yi, og yik ggovek. Yö yi ngaa.

22 Lob Anutu vongin bë tato ahë sengën rangah betateḵin niwëek vu mehönon in sir pin denevong ngaa nipaya. Lob ahë sengën vu sir bë kevoh sir bemalaj nama na verök yi, rëḵ ma genejom yi ahon.

23 Nejom yi ahon nebë saga in kwa nevo mehönon vahi sën kwa nevongin sir lo. Kwa nevo sir in yö ggooin sir raḵ vorot in bë demedo nivesa doḵ yi nyëḡ geving yi, gerëḵ gevong yi ngaa nivesa vesa pin vu sir.

24 Yik hil sënë. Ggooin hil raḵ. Su ggooin loḵ he Yuda mu rë, gaḵ ggooin alam-yu-ngwë vahi ving.

25 In Hosea nër nebë saga meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya nebë:

“Alam sën su sa alam sir wirek rë lo, og sëḵ nanër sir nabë salam sir.

Galam sën sa su ahëḡ neving sir wirek rë lo, og sëḵ ahëḡ geving sir.”

26 Loga,

“vu nyëḡ sën sa nanër sir wirek bë,

‘Su salam ham rë’ lo,

og sëḵ nanër vu sir saga nabë Anutu mala-tumsën nalu sir.”

27 Log Yesaya nër raḵ alam Israel getahi bë:

“Nabë Israel ngahijsekë rot nabë raggër loo nenga,

og yik Anutu rëḵ geḵo sir yu mahen teka mu nah vu yi.

28 In Mehöböp rëḵ govek gageḵ na gebepul pevis,

log bo nyëvewen doḵ nah vu alam vu dob.”

29 Yoh vu gageḵ ngwë sën Yesaya nër wirek lo bë:

“Nabë Mehöböp sën negin angër-beḡö-yi pin vu yageḵ lo

su yoh nenga in hil hed vë yu mahen teka bedemedo rë,

og hil rëḵ malad nama na verök yi

nabë sën Sodom los Gomora.”

Alam Israel Denevong Huk Mu In Bë Denatu Alam Yohvu Rëḵ Ma

30 Om hil rëḵ nanër nabë va? Hil nanër nabë alam-yu-ngwë sën su malaj nesepa bë denatu alam yohvu rë lo detu alam yohvu. Ayoj ya timu vu Yesu lom sën Anutu nër sir bë sir alam yohvu.

31 Gaḵ alam Israel og kwaj nevo bë nabë desepa doḵ horek, og rëḵ gevong medenatu alam yohvu. Rëḵ ma gesu denesepa loḵ horek los dahis rë.

³² Rêk su detu alam yohvu rë, in su ayoj neya timu vu Yesu rë. Gak kwaj nevo bē ngaa sēn denevong lo yoh vu bē rēk gēko sir nah vu Anutu, rēk ma. Denelē kelepeko* nebē su yoh vu rë, in ngaa nimumsēn, lob sēnē nebē sēn deketul vahaj rak gelōng bedevēs.

³³ In gāgek sēnē neggēp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bē:
 “Ham ngo! Sa hetung gelōng ti vu Sion* in bē mehōnon deketul vahaj jak.
 Sa hetung gelōng niwēek ata in gevong rii jak mehōnon.
 Gak alam sēn ayoj na timu vu yi lo, og su rēk nij namum rë.”

10

Alam Israel Su Detu Alam Yohvu Rë

¹ Arig lo, sa hevongin rot bē Anutu gēko alam Israel nah vu yi, om sa najom rak vu yi in sir rot.

² Seraḵ nij, om sēn senēr bē nij wēek rot bē desepa doḵ Anutu. Rēk su denevong los kwaj rë.

³ In deneketul loḵ in aggata sēn Anutu nanēr sir nabē sir alam yohvu lo, in denevong ngaa yoh vu yō kwaj in bē denatu alam yohvu. Su denedahun sir medenesepa loḵ aggata sēn Anutu vong in bē hil sepa doḵ menatu alam yohvu lo rë.

⁴ Hil arak ni bē Horek yi huk verup lah loḵ Kerisi, om sēn Anutu rēk nanēr alam pin sēn ayoj na timu vu Kerisi lo nabē sir alam yohvu.

Anutu Nevongin Bē Gēko Alam Pin Nah Vu Yi

⁵ Yik nebē sēn Moses kevu gāgek rak Horek bē: Horek yoh vu bē gevong mehōnon medenatu alam yohvu lo. Kevu nebē sēnē, “Mehōti bē sepa doḵ horek sēnē pin, og rēk medo mala-tumsēn.”

⁶ Rēk mu hil ayod neya timu vu Yesu, lom sēn vong behil arēd nebē hil alam yohvu, om ham su kwamin bo doḵ ayomin nabē, “Re rēk doḵ na yagek, megeko Kerisi duk nam-a?” In hil arak ni bē luḵ yam ggovek ya.

⁷ Log su kwam bo nabē, “Re rēk duk na alam-diiḵsēn hir nyēg in gēko Kerisi nom-a?” Gak kedi rak yah ggovek ya.

⁸ Log gerak ni ving bē, “Gāgek yik neggēp vu hong. Neggēp loḵ avim geneggēp loḵ ayom.” Yik gāgek sēn hil nanēr rangah bē hil ayod neya timu vu Yesu lo.

⁹ Om nabē genanēr Yesu berup avim nabē yi Mehōbōp, log gwevong geving doḵ ayom nabē Anutu nēr bekedi rak yah vu bedub, og Anutu rēk gēko hong nah vu yi.

¹⁰ In hil atu alam yohvu rak sēn hil ayod neya timu vu Yesu lo, log Anutu rēk gēko hil nah vu yi jak sēn hil nanēr verup avid bē yi alam hil lo.

¹¹ Lob gāgek neggēp loḵ Anutu-yi-ḵapiya nebē, “Alam sēn ayoj na timu vu yi lo, og su rēk juuk sir benij namum rë.”

¹² Log alam Yuda los alam-yu-ngwē neggēp timu in yik hil pin hil Mehōbōp timu nedo, lob nevong semusēn bōpata vu alam sēn ayej nelok yi lo.

¹³ Yoh vu sēn neggēp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo nebē, “In alam sēn ayej nelok Mehōbōp lo pin, og rēk gēko sir nah vu yi.”

¹⁴ Rēk nabē su ayoj na timu vu yi rë, og su rēk ayej doḵ yi rë. Log nabē su degengo yi gāgek rë, og su rēk ayoj na timu vu yi rë. Log nabē mehōti su nanēr yi gāgek rangah vu sir rë, og su rēk degengo rë.

¹⁵ Log nabē Anutu su gevong alam sēn denanēr gāgek lo dena vu sir rë, og re rēk nanēr rangah vu sir-a? Yoh vu gāgek sēn neggēp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo nebē, “Alam sēn denanēr Bengō Nivesa rangah lo deberup, og hil kwad vesa rot.”

Alam Israel Su Denesepa Loḵ Bengō Nivesa Rë

¹⁶ Rēk mu alam pin su debē nengaj vu Bengō Nivesa rë gema. Yoh vu sēn Yesaya nēr wirek lo nebē, “Mehōbōp, re vong ving gāgek sēn he nanēr lo?”

¹⁷ Om hil nehevong ving rak gagek sen hil nehango lo, lob gagek sen hil nehango lo, og neverup rak Kerisi avi.

¹⁸ Rêk selok tepêk bê: Maḵ su denengo Bengö Nivesa senê rê? Gaḵ dengo ggovek ya. In gagek neggêp lok Anutu-yi-ḵapiya nebê:

“Ayej ya meyoh vu dob pin.

Log hir gagek ya metök ya dob nenga pin.”

¹⁹ Rêk selok tepêk beron ngwê ggökin bê: Maḵ Israel su derak gagek senê degwa ni rê? Gaḵ derak ni in Moses nêr wirek bê:

“Sêḵ gevong beham ayomin rêḵ ngis yi in alam-yu-ngwê sen su los bengöj rê lo, log sêḵ gevong beham ahêmin sengên vu alam-yu-ngwê sen kwaj masên lo.”

²⁰ Rêk Yesaya su neggöneng rê genenêr rangah bê:

“Alam sen su denesero sa rê lo detök vu sa, log alam sen su denelok tepêk in sa vu mehö la rê lo, og sa tato sa rangah vu sir.”

²¹ Lob nêr rak Israel nebê:

“Sa hetê nemaḡ in alam sen denekeyêh los demehoo sa gagek lo yoh vu buk pin bê denom vu sa, rêḵ ma.”

11

Anutu Semu Alam Israel Vahi

¹ Lob sa bê dok tepêk in gagek ngwê nabê maḵ Anutu ruuk yi alam-a? Ma verök yi! Yiḵ sa Israel ti ving. Abraham yi mewis sa, in sa degwa vu Benyamin.

² Log Anutu su rêḵ juuk yi alam sen ggooïn sir rak wirek lo rê. Ma ham su rak gagek sen Anutu-yi-ḵapiya nêr rak Elia lo ni rê? Elia su vu Anutu in alam Israel bê,

³ “Mehöböp! Denesis hong alam-denenêr-gagek-rangahsen medenediik. Gedenekevoh hong jepö ya. Geyiḵ sengo ti nahên nado, lob denesero sa in bê dengis sa mesa nadiik.”

⁴ Rêḵ Anutu nêr yah vu yi nebê va? Nêr nebê senê, “Sehooïn alam 7,000 rak medenedo vu sa, su deneggurek anutu-kuungsên Baal babu rê.”

⁵ Lob yiḵ buk sen gwêbeng agi nebê ving. Anutu kwa pesivin alam Israel beggooïn sir yu mahen teka rak medenedo.

⁶ Ggooïn sir rak in yö kwa pesiv in sir, gaḵ su ggooïn sir rak in denevong huk nivesa la rê. Gaḵ nabê ggooïn sir rak in nelê bê denevong ngaa nivesa, og nevong lok yah nyêvewen vu sir mu gesu kwa pesiv in sir yönon rê.

⁷ Om maḵ nebê va? Nebê senê: Alam Israel malaj nesepa bê Anutu gelê sir nivesa, rêḵ ma gesu nelê sir pin nivesa rê. Yönon, ggooïn sir yu mahen teka rak benelê sir nivesa, rêḵ sir vahi pin og nengaj nemir, om su detök rak gagek anon rê.

⁸ Yoh vu gagek sen neggêp lok Anutu-yi-ḵapiya lo bê:

“Anutu vong benij tebö nebê sen deneggêp yiing.

Nevong malaj bê degelê yi gagek rêḵ su dejak ni, genevong nengaj bê degengo rêḵ su denatök jak degwa.

Lob denedo nebê senê rot meverup gwêbeng.”

⁹ Log Davit nêr rak Israel ving bê:

“Hir nos böp sen denegga lo rêḵ natu gegweeng los rasoh in kevoh sir mebo nyêvewen vu sir.

¹⁰ Malaj kenu dok gesu degelê ngaa,

lom hir ngaa mugeng saga yö jak gêp demij meyö gêp degevek degwata.”

Anutu Ḷo Alam-yu-ngwê Yom

11 Lob sa bë doḱ tepëḱ in gageḱ ngwë nabë: Alam Israel devës saga, om rëḱ malaj nama na veröḱ yi? Ma! Rëḱ nama! Dekeyëḱ gageḱ lob tum Anutu ḱo alam-yu-ngwë yom rak sënë. Vong nebë sënë in bë alam Israel ayoj ngis yi, lob mëm degërin sir nom vu yi geving.

12 In dekeyëḱ gageḱ lom sënë loḱ vu mehönön pin. Deruu demij vu Anutu, lob sënë vong bengaa nivesa töḱ vu alam-yu-ngwë. Om alam Israel degërin sir nom vu Anutu, og sënë rëḱ gevong bengaa nivesa rot natöḱ vu mehönön pin mekesuu ngaa sën verup rak hir keyëhsën lo.

13 Sa bë nanër gageḱ vu ham alam-yu-ngwë: Ham sinarë sa, lob sa kwaḡ vesa in huk sënë menehevong.

14 Sa nehevongin huk sënë rot in bë gevong mesa alam Yuda malaj anonin ngaa nivesa vesa sën ham neḱo lo, in sa gaḱo sir la denom geving.

15 In Anutu semu aye in mehönön rak sën ruuk alam Israel lo. Om buk sën Anutu geḱo alam Israel nom göḱin lo, og rëḱ nabë sën deḱedi rak yah ggöḱin ggëp bedub.

16 Alam Israel denëḱo parawa-brët-yi nemaj beron ti vër nemugin medenetung netu seriveng vu Anutu lob mëm brët pin los dahis netu yi ngaa ving. Log nabë ḱele gëga* tu Anutu yi ngaa, og ḱele nema pin los agga tu yi ngaa ving.

17 Yönon, maḱ Anutu keyëḱ ḱele oliv* nema vahi bevo vër, log ḱo hong nebë ḱele oliv* bemën nema ti meḱelu hong loḱ yah nema vahi sagu lo bej. Lob genëḱo jeji ggëp ḱele oliv* sënë gëga ving nema soḱek vahi lo.

18 Om su gwëḱo hong jaḱ vu nema soḱek lo. Nabë gwëḱo hong jaḱ vu, og kwam bo rë. In genare rak gëga, gaḱ gëga su nare rak hong rë.

19 Rëḱ mu maḱ rëḱ genanër nabë, “Anutu keyëḱ nema pin sënë in bë gelu sa doḱ nah bej.”

20 Sënëḱ yönon, rëḱ mu ketöv sir in su ayoj neya timu vu Yesu rë. Gaḱ hongëḱ genare niwëëḱ in ayom neya timu vu yi, om su gwëḱo hong jaḱ. Gaḱ gegöneng megwëgin hong.

21 In Anutu su lë nema soḱek mu menedo rë, om su rëḱ gelë hong mu geving rë.

22 Kwam bo Anutu rë, nabë yi mehö kwa vongsën los mehö niwëëḱ ving, om su nelë ngaa nipaya mu rë. Alam sën nij nelëlin yi lo, og nevong nyëvewen vu sir loḱ yah. Log hong, nabë gegurek babu, og rëḱ kwa gevongin hong, gaḱ nabë nama, og rëḱ ketöv hong na geving.

23 Om nabë nema soḱek sën nij nelëlin yi lo vahi degërin sir nom bayoj na timu vu Yesu, og Anutu rëḱ gelu sir doḱ nah aggaj göḱin. In Anutu yoh vu bë gevong nabë saga.

24 Gerak ni bë wirek og ḱele oliv* bemën nema hong, rëḱ Anutu ketöv hong vër meḱelu hong loḱ yah oliv* nivesa, gaḱ su aggam sënë niröp rë. Om yönon rot, yoh vu bë rëḱ geḱo oliv* soḱek nema lo sënë meḱelu sir doḱ nah yö aggaj göḱin.

Anutu Kwa Nevongin Mehönön Pin

25 Arig lo, sa bë ham su kwetul doḱ in gageḱ vunsën sënë. In rëḱ ham kwamin bo menanër ham nabë ham los kwamin. Om sa nanër gageḱ vunsën sënë rangah vu ham. Gageḱ sënë degwa nebë: Alam Israel vahi nengaj dahis, lob demedo nabë sënë rot mena berup doḱ buk sën Anutu gooin alam-yu-ngwë jaḱ govek na bedegërin sir nom lo.

26 Lob mëm Anutu rëḱ geḱo Israel vahi pin nom noh vu gageḱ sën neggëp loḱ yi ḱapiya lo bë:

“Mehö sën doḱ vu hil meḱeḱo hil vër lo rëḱ berup gëp Sion*.

Lob rëḱ kevoh Yakop yi mewis hir ngaa nipaya sën deneruu demij vu Anutu lo na.”

27 Log yi gageḱ ngwë nër bë:

“Sëḱ najoo gageḱ sënë jaḱ sir nabë
sëḱ kevoh hir ngaa nipaya pin na.”

* **11:16:** Gageḱ sënë rak parawa-brët-yi los ḱele gëga, og yik gageḱ peggirinsën rak Abraham loḱo yi mewis. Bë Abraham tu Anutu yi alam, om yi mewis pin detu Anutu yi alam ving nebë saga. Rëḱ alam Israel ngahi deruu demij vu Anutu bedekehe sir vër in yi alam

²⁸ Alam Israel nij nelëlin Bengö Nivesa, lob denesis begö vu Anutu in ngaa sënë, rëk mu saga nelok vu ham. Rëk mu Anutu ggooïn sir rak vorot in denatu yi alam, om sën nahën ahë neving sir. In kwa nevo kenuj los hir dobahë lo.

²⁹ In nabë Anutu gooin alam yu ti jak begevong semusën vu sir, og su rëk nom pekwë gagek rë.

³⁰ Wirek ham kweyëh Anutu aye, rëk ma geham wërin ham yom, lom ham ko semusën gwëbeng rak sën alam Israel dekeyëh aga lo.

³¹ Yönon, alam Israel dekeyëh gagek gwëbeng in bë ham gweko semusën jak, lok mëm rëk nom degërin sir medegeko semusën geving vu tamusën.

³² In Anutu vuu mehönon pin ya bedenedo los hir ngaa nipaya medeginengin sir in bë mëm rëk gevong yi gagek kwa vonginsën noh vu sir pin.

Yik Hil Gako Anutu Arë Jak

³³ Alam-e! Hil napisek in Anutu in kwa böpata benerak ngaa pin ni los dahis kesuu mehönon pin.

Hil su ayoh vu bë ajak yi gagek sën kwa nevo lo ni rë,
gehil su ayoh vu bë ajak ngaa sën nevong lo ni rë.

³⁴ Yoh vu sën dekevu meneggëp lok yi kapiya lo bë:

“Re rak Mehöböp kwa ni?

Ma re vo kwa vu yi?”

³⁵ “Ma re vo ngaa vu yi mugin
om rëk bo dok nah vu yi?”

³⁶ Ma! Yi yö tung ngaa pin.

Geyö ti tu ala benegin ngaa pin.

Bengaa pin tu yi ngaa.

Om hil gako arë jak na vavunë degwata los degwata. Yönon.

12

Hil Getung Navid Na Vu Anutu Nabë Seriveng

¹ Om arig lo, Anutu kwa vongin hil, om sa gejiin ham bë ham gwevong navimin vu Anutu nabë sën mehönon denetung seriveng vu yi lo. Ham bo vabuung in ham navimin megwetung natu seriveng vu Anutu, rëk mu ham medo vesamin in ham gwevong yi huk, lok mëm rëk kwa vesa in. In ngaa nebë saga og ngaa yohvu meneko Anutu arë rak.

² Log ham su sepa dok ngaa sën alam-dob-yi denevong lo, gak ham gwërin ham kwamin menatu mewis in ham jak ngaa sën Anutu kwa nevo bë nivesa los yohvu geniröp rot lo ni.

Hil Dahun Hil Gadok Vu Hil Arid Lo

³ Anutu vong semusën vu sa, om sa bë nanër vu ham pin ti ti nabë ham su gweko ham jak mesevok ham huk, gak ham ngo sepa dok ham huk megwevong niröp. Log ham ti ti ngo seggi ham huk saga niröp noh vu niwëek sën Anutu vo vu ham lo.

⁴ In hil navid len ti ti lo neggëp, rëk mu hir huk su neggëp ti rë, gak denevong huk aggagga yö yoh vu sir.

⁵ Lob yik hil ngahisekë nebë saga, rëk hil atu Kerisi-yi-alam yu timu. Lob hil pin yik anon timu gelen ti ti lo.

⁶ Anutu vong semusemu vu hil nyëmasën, gevo kwa aggagga vu hil, om nabë mehöti yoh vu bë nanër gagek rangah in ko semusën sënë vu Anutu, og mehöti sënë nanër gagek rangah noh vu niwëek sën Anutu vo vu yi lo.

⁷ Genabë semusën neggëp vu mehöti in bë gegin ari lo in huk og gegin. Log nabë mehöti yoh vu bë tahu alam in ko semusën sënë vu Anutu, og mehö sënë natu tatovaha betahu alam.

⁸ Log nabë mehöti kwa neggëp in bë nanër Anutu yi gagek tato vu alam, og gevong banon jak. Log nabë mehöti bë bo ngaa vu ari lo, og gevong vu sir los ayo timu. Log ggev sën negin yi alam lo, og gegin sir niröp gesu ni tebö. Log mehöti bë kwa paya in ari medok vu yi, og dok vu yi los kwa vesa.

Ham Ahëmin Geving Ham Arimin Sën Kerisi-yi-alam Lo Yönon

⁹ Sën ham ahëmin geving arimin lo lo, og ham su gwekuung jak. Gaḱ ham ahëmin geving sir yönon. Ham gweruu demimin vu ngaa nipaya geham napiik vu ngaa nivesa.

¹⁰ Ham kwamin bo Kerisi-yi-alam pin nabë ham arimin sir bemëm ham ahëmin geving sir yönon. Ham pin ti ti gweko arëmin jak vewen vewen.

¹¹ Ham ayomin kehe ham beham gwevong Mehöböp yi huk niwëek noh vu buk geham su nimin tebö.

¹² Ham bo kwamin in Mehöböp bemedo los kwamin vesa. Nabë maggin natök vu ham, og ham bare niwëek. Geham ngo medo najom jak noh vu buk.

¹³ Nabë Anutu-yi-alam la dejak vu in ngaa, og ham dok vu sir, log nabë alam-yu-ngwë deberup vu ham, og ham gwegin sir nivesa.

¹⁴ Bë alam degevong paya vu ham, og ham najom jak nabë Anutu gevong nivesa vu sir. Kë! Ham najom jak nabë gevong nivesa vu sir. Gaḱ ham su terot sir los najom jak nabë Anutu gevong paya vu sir.

¹⁵ Alam sën kwaj vesa lo, og ham kwamin vesa geving sir, log ham semu ayemin in alam sën ayoj maggin medenesu lo.

¹⁶ Ham medo jevuh ti. Ham su kwamin bo nabë ham böp, gaḱ ham los alam sën su los bengöj rë lo sepa ham. Ham su ngo kwamin bo ham menanër nabë, “Sengo timu los kwag!”

¹⁷ Nabë mehöti gevong paya vu ham, og ham su gwevong nipaya dok nah nyëvewen vu yi. Gaḱ ham kwamin bo ngaa nivesa mu megwevong jak alam pin malaj.

¹⁸ Ham gwegin ham in begö degwa su gëp vu ham, gaḱ ham malamin sepa sën ham medo jevuh ti geving alam pin lo.

¹⁹ Om sa mehö lo, ham su ngo bo dok ngaa nipaya sën denevong vu ham lo, gaḱ ham naköök gAnutu ahë sengën vu sir megevong dok nah vu sir. In gagek neggëp lok Anutu-yi-kapiya nebë: Mehöböp nër bë, “Voloksën nipaya nyëvewen og sengo sa huk, om ham naköök gesengo rëḱ bo dok nah.”

²⁰ Rëḱ mu nabë:

“Mehö sën nevong paya vu hong lo nadiikahë,
og gebo nos vu yi.

Genabë ayo bev in bël og gebo bël kul vu yi.

Yönon, nabë gwevong nabë sënë,

og rëḱ getah yi nah bekwa bo yi ngaa nipaya sën lo bemëm ni namum in.”

²¹ Su gwevong bengaa nipaya kepë hong, gaḱ gebare niwëek megekwpë ngaa nipaya jak ngaa nivesa.

13

Hil Agurek Gavman Babu

¹ Ham pin gurek alam sën detu gavman medeneḱin ham lo babuj. In gavman su yö deggoin sir rak rë, gaḱ Anutu vo niwëek vu gavman vu nyëḱ pin in huk pin. Lob Anutu yö tung gavman vu nyëḱ pin medenedo.

² Nebë saga om nabë mehönon dekeyëh gavman, og dekeyëh Anutu ving. Om rëḱ denatök vu nyëvewen.

³ Alam nijvesa su deneggöneng in kiap rë, gaḱ mëm alam sën denevong ngaa nipaya lo mu mëm deneggöneng in. Nabë ahëm ving bë su gegöneng in gavman, og gwevong ngaa nivesa jak buk pin, lob mëm rëḱ gavman geḱo arëm jak.

⁴ In Anutu tung gavman in bë dok vu hong megemedo nivesa. Rëk mëm nabë gekweyëh horek og gegöneng. Gerak ni bë begö sën nejom loḵ nema lo, og su neḵo meris rë. Gaḵ Anutu tung gavman in bë degevong yi huk medebo nipaya dok nah vu mehöti sën gevong ngaa nipaya lo.

⁵ Nebë saga om hil agurek gavman babu. Rëk mu hil su agöneng in ngaa nipaya nyëvewen sënë mu mesepa dok hir gagek, gaḵ hil kwad bo nabë sënëḵ ngaa niröp, om hil sepa dok.

⁶ Log sën hil getung takës lo, og ngaa niröp ving, om gwetung in Anutu vo huk loḵ alam gavman nemaj medetu yi hur.

⁷ Om nabë gavman degetung horek in ngaa ti nabë degeḵo takës jaḵ, og gebo monë jaḵ vu sir noh vu saga. Alam sën deneko takës lo, og ham gwetung takës vu sir niröp. Galam sën deneko takës-ḵupeḵ-yi (kastams) lo, og ham bo takës-ḵupeḵ-yi vu sir niröp geving. Log alam sën denegin ham lo, og ham gurek babuj, galam sën denetu ggev lo, og ham gweḵo arëj jaḵ.

Bë Ham Ahëmin Geving Mehönon Og Sagaḵ Ham Nesepa Loḵ Horek Yönon

⁸ Ham göneng in nyëvewen pin nabë su gëp vu ham. Gaḵ yik nyëvewen timu sënë yö gëp vu ham vewen vewen degwata nabë: Ham ahëmin geving ham vewen vewen jaḵ buk pin. Nabë ham gwevong nabë saga, og ham nevong yoh vu sën Horek nër lo.

⁹ In Horek nër nebë sënë bë, “Su gegodeḵ mehö ngwë venëj los reggaj. Su gengis mehönon medenadiiḵ. Su gegodeḵ. Su ayom nevu nevu in mehö ngwë hir ngaa.” Horek sënë gevahi sën neggëp lo, og yik pin degwaj timu sënë nebë, “Ahëm geving alam sën denedo dus vu hong lo nabë sën ngo ahëm neving hong.”

¹⁰ In mehö sën ahë neving mehö ngwë lo, og su rëḵ gevong paya vu yi rë. Om nabë hil ahëd geving mehönon, og hil nesepa loḵ horek pin menehevong yoh vu.

Hil Gevong Ngaa Niröp

¹¹ Ham ahëmin geving ham nabë sënë in ham raḵ ni bë buk verup ggovek ya, om ham malamin natum beham kwedi jaḵ. Buk sën Anutu geḵo hil nah vu yi lo yam dus teka, gaḵ su neggëp ading in hil nebë sën neggëp loḵ buk sën hil nehevong ving nyëdahis lo rë.

¹² Mala vahis vongin nama na gedus raḵ bë rangah vongin berup. Om maḵ hil gevuu ngaa malakenu yi pin na, gehil agërin hil navid jaḵ ngaa rangah yi.

¹³ Hil ana aggata niröp nabë sën mehönon deneya rangah. Hil su sepa dok alam sën denesup sir in bë denanum böp medegevong ngaa jeggin jeggin lo. Hil su gevong baggëb gegevong ketod vu ngaa ningöhek jeggin jeggin. Hil su ayod nevu nevu in mehö ngwë hir ngaa, log hil su ahëd sengën bemehoo hil.

¹⁴ Gaḵ ham gweḵo Mehöböp Yesu Kerisi begwevëh nabë tob in gërin ham in ngaa nebë saga. Géham su kwamin bo megwevong ngaa nipaya sën ham malamin anon in lo.

14

Hil Su Seggi Arid Lo

¹ Mehöti sën ayo neya vu Yesu mahen teka mu lo, og ham gweḵo yi nam geving ham sën Anutu-yi-alam ham lo. Rëk mu ham su ngis begö vu yi in gagek vahi.

² In alam vahi ayoj neya timu vu Yesu niwëëḵ, lob denegga reggu los ngaa aggagga pin. Rëk alam vahi mu su denevong ving niwëëḵ rë, lom sën denegga jojeng los nos mu.

³ Om mehöti sën negga ngaa pin lo su kwa bo gagek jaḵ mehö ngwë sën neggöneng in reggu lo. Gemehö sën su negga reggu rë lo su kwa bo gagek jaḵ mehö ngwë sën negga ngaa pin lo nabë nevong paya. Gaḵ Anutu ḵo mehö ngwë sën negga reggu lo yom ving.

⁴ Hong mehö re om genenër gagek nipaya raḵ mehö ngwë yi hur-a? Nabë bare, ma nabë bës, og ala yö yi ngaa. Rëk mu rëḵ bare niwëëḵ. In Mehöböp yö yoh vu bë bo niwëëḵ vu yi mebare niwëëḵ.

⁵ Log mehö la kwaj nevo buk vahi bë böpata rot kesuu buk vahi. Log mehö ngwë kwaj nevo bë buk pin neggëp ti gesu ngwë kesuu ngwë rë. Om alam pin ti ti yö deseggi gagek sënë bedegevong noh vu ngaa sën kwaj nevo bë neko Anutu arë rak lo.

⁶ In mehö sën kwa nevo buk ti nebë buk böpata rot lo, og nevong nebë sënë in geço Anutu arë jak. Gemehö sën negga ngaa pin lo, og negga in geço Anutu arë jak. In nejom rak ya vu Anutu los kwa vesa in reggu genegga. Log mehö ngwë sën su negga reggu rë lo, og su negga rë in geço Anutu arë jak. Genejom rak ya vu Anutu los kwa vesa in nos meris mu genegga.

⁷ Hil ti ti su ngo atu ala menanër bë hil medo vesad ma, hil nadiik na rë.

⁸ Gaḱ nabë hil medo vesad, og Mehöböp yö yi ngaa. Genabë hil nadiik, og Mehöböp yö yi ngaa. Om nabë hil medo vesad ma hil nadiik, og Mehöböp yö ti yi ngaa hil.

⁹ Om sën Kerisi diik gevesa loḱ yah in bë natu alam diiksën los malaj-vesasën hir Mehöböp.

¹⁰ Nebë saga, om su gwelë arim paya megenanër nabë yi mehö nipaya. Ham vahi nevong nebë saga rëḱ su yoh vu rë, in hil pin rëḱ bare Anutu mala begengo hil gagek.

¹¹ Sënë yik yoh vu gagek sën neggëp loḱ yi kapiya lo nebë:

“Mehöböp nër bë, ‘Sa nado malag-tumsën yönon rot,
om sa gagek sënë rëḱ anon jak yönon rot geving nabë:
Alam pin rëḱ dengun lusej gedenadudeḱ vu sa,
galam pin rëḱ avij geço sarëḱ jak.’ ”

¹² Om hil pin ti ti ngo rëḱ nanër hil huk degwa tato vu Anutu.

Hil Su Gevong Ngaa Nipaya Begevong Paya Vu Arid Lo

¹³ Nebë saga, om hil su kwad bo gagek nipaya jak arid lo gökin. Gaḱ hil kwad bo hil arid lo nabë hil su tato aggata paya vu sir in rëḱ debës bemalaj nama.

¹⁴ Setu Mehöböp Yesu yi mehö meserak ni bë nos los reggu ti su yö nipaya vorot rë. Gaḱ nabë mehöti yö kwa bo ti nabë nipaya besu yohvu rë, og nos ma reggu saga tu nipaya vu yi.

¹⁵ Nebë sënë om nabë ngaa sën genewa lo nevong paya vu arim sën Kerisi yi mehö lo bekwa neya ngahi, og su ahëm neving yi yönon rë. Kerisi diik in arim ti sënë, om su gwevong paya vu yi jak nos sën genewa lo.

¹⁶ Om su gwevong ngaa nabë sënë, in kwam nevo bë nivesa, rëḱ alam vahi rëḱ kwaj bo nabë su yohvu rë.

¹⁷ In ngaa sën hil aḱa los nanum lo su yoh vu bë gevong behil natu Anutu-yi-alam rë, gaḱ nabë Anon Vabuung gevong behil malad sepa ngaa niröp, gehil ayod gëp revuh, gehil kwad vesa, og saga sën tato bë hil atu yi alam.

¹⁸ Bë mehöti natu Kerisi yi hur mesepa doḱ aggata sënë, og Anutu rëḱ kwa vesa in yi gemehönon rëḱ degelë yi nabë yi mehö nivesa.

¹⁹ Nebë saga om hil sepa doḱ aggata pin sën gevong mehil medo jevuh ti lo, gaggata sën bo niwëek vu hil arid lo lo.

²⁰ Ham su nanër ham in nos megwevong paya vu Anutu yi huk. Yönon, ngaa pin nivesa sën bë hil aḱa. Rëḱ mu nabë ngaa sën genewa lo gevong bemehö ngwë bës, og sënë netu hong ngaa nipaya.

²¹ Nabë arim ti gelë gegegwa reggu ma genanum wain ma, gwevong ngaa ngwë, lob sënë gevong bebës, og maam su gwevong genök gëp.

²² Rëḱ mu nabë gejak ni nabë ngaa pineḱ yohvu, og yik melu Anutu ngo ham ngaa gesu gwevong gagek berup jak begwevong paya vu arim lo. Nabë mehöti kwa bo ngaa ti nabë ngaa nivesa gesu kwa na luu luu in rë, og yö kwa vesa.

²³ Gaḱ nabë mehöti nega ngaa ti gayo nena luu luu in, og nipaya neggëp vu yi. In su ayo neya timu rë geyö gga jeggin. Ngaa pin sën mehönon su ayoj ya timu vu rë geyö denevong lo, og netu ngaa nipaya vu sir.

15

Hil Sepa Dok Kerisi Kwa

¹ Hil sën nare nid wëek lo, hil najom hil ahon in dok vu alam sën su denare nij wëek rë lo. Gağ hil su sepa dok hil ngo kwad megevong paya vu ayoj.

² Hil pin ti ti ngo kwad bo hil alam madoğ vu sir in degeğo kwa nivesa bemëm nij wëek jak.

³ Hil arak ni bë Kerisi og su nesepa loğ yö kwa rë. Gağ ngaa sën netök rak yi lo neyoh vu gagek sën neggëp loğ Anutu-yi-ğapiya lo bë, “Gagek pelësën sën alam denenër rak hong lo yam nerağ sa.”

⁴ Log gagek pin sën dekevu wirek meneggëp lo, og dekevu in bë bër hil kwad. Dekevu gagek sënë in bë bo niwëek vu hil, log gevong behil bare nid wëek, gehil gevong geving, gabo kwad in sën Anutu geğo hil nah lo.

⁵ Ham sepa dok Kerisi lob Anutu sën negadu mehōnon los nevong behil nare nid wëek lo gevong beham medo jevuh ti nabë sën Kerisi Yesu luho Ama denedo revuh ti lo.

⁶ In ham kwamin gëp ti gayemin dok ti megweğo hil Mehöhöp Yesu Kerisi Ama Anutu arë jak.

Kerisi Nelok Vu Alam Yuda Losho Alam-yu-ngwë

⁷ Om ham pin gweğo arimin sën Kerisi-yi-alam lo beham medo los ahëmin geving ham nabë sën Kerisi ahë neving ham lo, loğ mëm saga sën rëğ geğo Anutu arë jak.

⁸ Lom sa bë nanër vu ham nabë Kerisi tu hur in dok vu alam Yuda sën denerah* navij lo. Vong nebë sënë in bë tato nabë Anutu yi gagek anon, los gevong bAnutu yi gagek pin sën joo vu kenuj lo wirek lo anon jak.

⁹ Lob nevong in bë alam-yu-ngwë degelë nabë Anutu kwa vongin sir, lom degeğo arë jak noh vu gagek sën neggëp loğ Anutu-yi-ğapiya lo nebë:

“Om sën sëğ nanër arëm rangah vu alam dahis.

Gesëğ gevong raro meğako arëm jak.”

¹⁰ Log gagek ngwë neggëp loğ yi çapiya ving nebë:

“Ham alam-yu-ngwë, ham kwamin vesa geving yi alam.”

¹¹ Log dus ngwë nër ving nebë:

“Ham alam-yu-ngwë pin, ham gweğo Mehöhöp arë jak.

Geham mehōnon pin, ham gweğo arë jak jak raro.”

¹² Log Yesaya nër ving bë:

“Yese yi mewis ti rëğ berup,

lob rëğ arë böp jak megegin alam-yu-ngwë.

Lob rëğ debo kwaj in yi nabë

gegin sir megevong nivesa vu sir.”

¹³ Om Anutu sën nevong mehil navo kwad in yi lo gevong beham kwamin vesa rot, geham ayomin gëp revuh jak sën ham ayomin neya timu vu yi lo. Log mëm Anon Vabuung gevong niwëek vu ham, beham bo kwamin in buk sën geğo ham nah vu yi lo bemedo gwegin yi los ayomin dahis.

Paulus Kwa Vesa In Huk Sinarë Sën Nevong Agi

¹⁴ Arig lo, sa kwağ vo loğ ayog meserağ ni bë: Ham malamin nesepa ngaa nivesa geham kwamin neggëp in ngaa vahi pin, om ham ngo yoh vu bë dok vu ham mebo kwa vu arimin lo.

¹⁵ Rëğ gagek vahi sën sa nekevu yök vu ham lo, og niwëek teka. Rëğ sa su nahöneng rë, gesa kevu in bë bër ham kwamin. In Anutu vong huk sënë loğ sa nemağ

¹⁶ in bë sa natu Yesu Kerisi yi hur mena vu alam-yu-ngwë menanër Anutu yi Bengö Nivesa rangah vu sir. Sa nebë alam-deneğo-seriveng ti, lob sa bë gağo alam-yu-ngwë

denam vu Anutu bAnon Vabuung gevong medenatu vabuung gesa getung sir denatu seriveng sën Anutu gelë nivesa lo.

¹⁷ Lob Kerisi Yesu negadu sa balu nehevong huk loḵ ti, om sën sa kwag vesa in huk sën sa nehevong vu Anutu agi.

¹⁸ Sa su hevongin bë nanër ngaa ngwë rë, gaḵ yik sa bë nanër ngaa timu sënë nabë: Kerisi vo niwëek loḵ sa gagek los ngaa sën sa nehevong lo, lob ggërin alam-yu-ngwë yom rak sënë.

¹⁹ Vo niwëek vu sa nebë sagi, lob sa hevong ngaa böp aggagga. Gevo Anutu yi Anon Vabuung niwëek vu sa ving. Om sën senër Kerisi yi Bengö Nivesa pin rangah ggëp Yerusalem nyëdahis, beseya meyoh vu nyëg pin beberup Ilirikum.

²⁰ Lob sa bë nanër Bengö Nivesa vu nyëg vahi sën yö nahën denedo gesu denengo Kerisi bengö rë lo, in sa su bë rëḵ dev beggang jaḵ na mehö ngwë hir mudeng vavunë rë.

²¹ Gaḵ sa bë gevong nabë sën gagek neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo bë:
 “Alam sën su denengo bengö rë lo,
 og rëḵ degengo.

Galam sën su denengo yi gagek rë lo,
 rëḵ dejaḵ ni.”

Paulus Kwa Nevo Bë Na Berup Gelë Alam Rom Gena Spain

²² Lob huk sënë ggërin sa rot, lob sa su yoh vu bë nöḵ vu ham wirek rë.

²³ Gaḵ sahëg neving yoh vu ngebek ngahiseḵë rot bë senök galë ham rëḵ ma. Rëḵ gwëbeng og huk su ggërin sa vu sënë rë,

²⁴ lob sa bë na dob Spain, om maḵ sëḵ nöḵ berup galë ham namugin rë loḵ mëm sena. Gesa bë medo teka geving ham bekwaḡ vesa rë, loḵ mëm ham rëḵ gwëḵo sa na geto aggata Spain.

²⁵ Rëḵ mu sëḵ na Yerusalem rë, in sa bë doḵ vu Anutu-yi-alam gëp sagu rë.

²⁶ In alam Masedonia los Akaya yö kwaj nevo medenër gagek venuh bë dengupin seriveng medebo na Yerusalem vu Anutu-yi-alam sën deneraḵ vu in ngaa lo.

²⁷ Yö kwaj nevo bë degevong nabë sënë, og nivesa, in alam Yerusalem hir nyëvewen neggëp vu sir. Alam Yuda devo Bengö Nivesa vu alam-yu-ngwë in bë doḵ vu anoj, om sën nyëvewen neggëp vu alam-yu-ngwë in bë dedoḵ vu sir geving jaḵ ngaa navij yi.

²⁸ Om sa bë gevong seriveng sënë los dahis doḵ na nemaj niröp behuk sënë nama na rë, loḵ mëm senök berup aggata vu ham mesena Spain.

²⁹ Lob seraḵ ni bë nabë senök berup vu ham, og sëḵ gaḵo Kerisi yi semusën böpata benök vu ham.

³⁰ Arig lo, sa bë ḵetaḡ vu ham nabë ham tu hil Mehöböḡ Yesu Kerisi yi alam vorot, log Anon Vabuung vong ahëvingsën vu ham, om ham nimin wëek menajom jaḵ in sa pangsën geving nabë Anutu doḵ vu sa.

³¹ Ham najom jaḵ nabë Anutu gevong balam Yudea vahi sën denekeyëh gagek lo su denajom sa ahon. Log ham najom jaḵ nabë Anutu gevong beyi alam vu Yerusalem su nij dëlin seriveng sën sa nehako ya in bë doḵ vu sir agi.

³² Om nabë Anutu kwa, og sëḵ nöḵ berup vu ham los kwag vesa besewah memedo teka geving ham rë.

³³ Anutu sën nevong behil ayod neggëp revuh lo nöḵ bemedo geving ham pin. Yönon.

16

Paulus Nër Gagek Yoh Vu Alam Ngahiseḵë Bë Kwa Nevo Sir

¹ Sa hevongin bë ham gwëgin hil avëhnöd Poebe nivesa. In nevong huk meneloḵ vu Kerisi-yi-alam vu Kengkrai.

² Geham kwamin bo Mehöböp begweko Poebe nökö medo geving ham. In hil sän Anutu-yi-alam hil lo, og hil gevong ngaa nivesa nabë sënë. Log nabë maggin ti neggëp vu yi, og ham dok vu yi. In nelok vu alam ngahisekë genelok vu sa ving.

³ Ham nanër sayeg vu Priska luho regga Akwila nabë sa kwag nevo luho. Luho sän alöö nehevong Kerisi Yesu yi huk timu lo.

⁴ Luho delok vu sa in gagek wirek. Su deneggöneng rë, gedus rak in bë luho denadiik dok nah sa bög rëk ma. Lom su sengo ti kwag vesa in luho rë. Gaḱ alam-yu-ngwë pin sän detu Kerisi-yi-alam lo denepisek in luho ving.

⁵ Geham nanër vu Kerisi-yi-alam sän denesupin sir lok luho hir beggang medenelë Soda lok lo geving nabë sa kwag nevo sir.

Log ham nanër vu Epainetus sän sahëg neving yi rot lo nabë sa kwag nevo yi. Yi sän ggërin yi mugin betu Yesu yi mehö kesuu alam distrik Asia vahi pin lo.

⁶ Geham nanër vu Maria sän nevong huk niwëëk menelok vu ham sän Kerisi-yi-alam ham lo nabë sa kwag nevo yi ving.

⁷ Geham nanër vu Adronikus luho Yunia sän alöö anër Bengö Nivesa rangah lo geving nabë sa kwag nevo luho. Luho detu Kerisi-yi-alam mugin lok mëm sa tamu, lob luho arëj lok ya ving alam sinarë nyëdahis bë sir ggev.

⁸ Log ham nanër vu Amplias nabë sa kwag nevo yi. Sa mehö saga, in alu atu Mehöböp yi hur.

⁹ Geham nanër vu Urbane, sän alu nehevong Kerisi yi huk lo nabë sa kwag nevo yi, geham nanër vu sa mehö Stakus geving.

¹⁰ Geham nanër sayeg vu Apeles sän denenër bë nesepa lok Kerisi yonon lo nabë sa kwag nevo yi.

Gevu Aristobulas losho alam pin sän deneggëp ving yi lok yi beggang lo geving.

¹¹ Geham nanër vu Herodion sän alu he degwa timu lo, gevu Mehöböp-yi-alam sän denedo lok Narkisus yi beggang lo geving nabë saga.

¹² Log ham nanër vu Trupena luho Truposa sän luho denevong Mehöböp yi huk niwëëk lo geving,

gevu Persis sän sahëg neving yi lo, in nevong huk vu Mehöböp pangsen lo.

¹³ Geham nanër vu Rupus, mehö nivesa sän Mehöböp ggooin yi rak in natu yi hur lo, nabë sa kwag nevo yi, geham nanër vu ata sän vong bë satag ving lo geving.

¹⁴ Geham nanër vu alam pin sënë: Asunkritas, Plegon, Hermas, Patrobas, Hermes, gevu hil arid lo pin sän denedo ving sir lo nabë sa kwag nevo sir.

¹⁵ Gevu Pilologus luho Yulia, gevu Nereus luho avëhnö, gevu Olumpas losho Kerisi-yi-alam pin sän denedo ving sir lo geving.

¹⁶ Ham najom* arimin sän Kerisi-yi-alam lo nemaj in Mehöböp-yi-alam ham, log Kerisi-yi-alam pin vu sënë denevong gagek semusen yök vu ham ving.

Alam La Bë Debasuh Kerisi-yi-alam

¹⁷ Arig lo, sa bë bër ham kwamin in alam sän denevongin bë debasuh ham bedekepë ham lo. Denekeyëh Yesu yi gagek sän ham ko ggovek ya lo, om ham gweruu demimin vu alam nebë sënë!

¹⁸ In alam nebë sënë og su denevong hil Mehöböp Kerisi yi huk rë. Gaḱ malaj anonin ngaa aggagga pin sän nesemu hil navid lo mu gesu denejom sir ahon rë. Yonon, nabë alam nijvesa su kwaj bo hir gagek medeseggi nivesa rë, og alam sagi hir gagek nengën los jeji rëk tetuhin sir.

¹⁹ Alam pin dengo ham bengömin bë ham nesepa lok Anutu yi gagek, lob mëm sa kwag vesa rot in ham. Rëk mu sa bë ham ngo jak ngaa nivesa ni rot, geham su kwamin bo ngaa nipaya.

²⁰ Lok mëm Anutu sän nevong behil ayod neggëp revuh lo bakë Satan gevek na ham vahamin gebinë beham gwevong rii jak.

Hil Mehöböp Yesu Kerisi gevong yi semusën nökö vu ham.

Alam Vahi Denër Gagek Los Ahëj Nivesa Ya Vu Alam Rom

²¹ Log sa mehö Timoti sën alu nehevong huk lok ti lo nër bë kwa nevo ham ving. GeLusius lööho Yason lu Sosipater sën yik he degwa ti lo, yik denenër nebë sagi ving.

²² Log sa Tertius,* sa hango gagek sënë rak verup Paulus avi besa kevu kapiya sënë rak ngo nemağ. Sa hevong gagek yök vu ham bë sa kwag nevo ham ving in Mehöböp-yi-alam hil.

²³ Log Gayus sën negin sa lok yi beggang agi losho Kerisi-yi-alam pin sën denesupin sir medenelë Soda lok ben lo, denenër bë kwaj nevo ham ving. Gehil arid Kwartus† lüho Erastus, sën tu kuskus menegin kaunsor nyëğ böp sënë hir monë lo denenër nebë sënë ving.

²⁴ [Hil Mehöböp Yesu Kerisi yi semusemu nökö gëp geving ham pin. Yönon.]

Yik Hil Gaço Anutu Yö Ti Arë Jak

²⁵ Hil gaço Anutu arë jak na vavunë in yö yoh vu bë gadu ham meham sepa dok Yesu Kerisi yi Bengö Nivesa sën sa nanër lo. Mehönon su denerak gagek sagi ni rë, jak yö neggëp vunsën wirek wirek, rëk mëm gwëbeng sënë og Anutu tato yam rangah.

²⁶ Anutu sën yö nedo degwata lo yö nër meneggëp rangah, om sën he nanër gagek sënë rangah vu alam-yu-ngwë pin yoh vu sën alam-denenër-gagek-rangahsën dekevu wirek meneggëp lok Anutu-yi-kapiya vorot lo. Anutu vong nebë sënë in bë alam-yu-ngwë degevong geving medeseпа dok yi aggata.

²⁷ Yik Anutu timu sënë sën yi mehö los kwa yönon, om hil gaço arë jak na vavunë degwata los degwata jak Yesu Kerisi. Yönon.

* 16:22: Hil nanër arë sënë dok hil ayed nabë Gwee † 16:23: Hil nanër arë sënë dok hil ayed nabë See

Kapiya Sën Paulus Kevu Muginsën Vu Kerisi-yi-alam Vu Korint

¹ Sa Paulus sën Anutu tato sa ggovek bë getung sa natu Yesu Kerisi yi sinarë lo. Sa nado ving hil arid Sostenes,

² balu kevu kapiya sënë yök vu ham sën Anutu-yi-alam ham vu Korint aga. Vu ham sën Anutu ggooin ham raq in bë ham natu Kerisi Yesu yi alam yohvu lo. Log nenër ham bë ham Kerisi-yi-alam ving alam vu nyëg pin sën denejom raq vu hil Mehöböp Yesu Kerisi lo. In hir Mehöböp yi, gehil Mehöböp yi ving.

³ Hil Amad Anutu luho hil Mehöböp Yesu Kerisi degevong semusën vu ham beham ayomin gëp revuh.

Paulus Kwa Vesa Vu Anutu

⁴ Sa kwag vesa in ham raq buk vu Anutu in vong semusën vu ham degwa raq Yesu Kerisi.

⁵ Sa kwag vesa vu Anutu rot in vong semusemu ngahisekë rot vu ham, beham nenër yi gagek anon pin rangah los kwamin, geham raq gagek pin saga degwa ni.

⁶ In he nër Kerisi yi gagek rangah vu ham wirek, lob ham raq ni bë gagek anon beham jom ahon.

⁷ Om sën ham negin hil Mehöböp Yesu Kerisi sën rëk duk nom lo, geham su neraq vu in Anon Vabuung yi semusemu ti rë.

⁸ Gak Yesu Kerisi nejom ham ahon, om ham rëk medo niwëek bena berup dok Buk-tamusën, lob gagek ti su rëk gëp vu ham dok buk sën hil Mehöböp Yesu Kerisi duk nom lo rë.

⁹ Anutu su mehö kwa luu in bë rëk tetuhin ham rë, gak ggooin ham raq in bë ham los Nalu Yesu Kerisi sën hil Mehöböp lo medo los ayomin timu.

Kerisi-yi-alam Devasuh Sir

¹⁰ Rëk arig lo, hil Mehöböp Yesu Kerisi vo niwëek vu sa, om sën sa bë gejiin ham nabë ham gwevong ngaa nabë sënë: Ham pin gwevong gagek gëp ti, geham su basuh ham. Gak ham medo jevuh ti los kwamin gëp ti, gayomin gëp ti.

¹¹ In arig lo, Kloe yi alam denër vu sa bë ham vasuh ham in gagek la, beham ahëmin sengën böpata vu ham.

¹² Sa hango bë ham pin ti ti netatekin ham degwa nebë sënë: La denenër bë, "Paulus yi mehö sa!" Log ham vahi denenër bë, "Apolos yi mehö sa!" Gela denenër bë, "Pita yi mehö sa!" gela denenër bë, "Kerisi yi mehö sa!"

¹³ Ham nenër nebë saga in va? Maq Kerisi nevasuh yi? Ma sa Paulus sediik rak kelepeko* in bë sedok vu ham-a? Gemak ham ripek bël rak sa Paulus arëg-a?

¹⁴ Ma! Sa kwag vesa vu Anutu in sën sa su ngo ripek ham rë, gak yik seripek Krispus luho Gayus luho luu mu.

¹⁵ Om mehöti su yoh vu bë rëk nanër nabë ripek rak sarëg rë.

¹⁶ E, kë, log seripek Stepanas losho venë lo nalu lo ving. Log mak seripek mehöti ving ma va, sa kwag virek.

¹⁷ In Kerisi su vong sa yam in bë sejipek alam rë! Gak vong sa yam in bë sa nanër yi Bengö Nivesa rangah vu ham. Su vong sa yam in bë sa nanër mehönon hir gagek los kwaj rë, gak bë nabë sënë, og mak Kerisi yö vasap yi rak kelepeko* meris gedegwa main.

Kerisi Tato Anutu Yi Niwëek Vu Hil

¹⁸ Alam sën bë malaj nama lo, og kwaj nevo kelepeko* yi gagek bë gagek jeggin jeggin ganon ma. Rëk mu hil sën Anutu nevongin bë geko hil nah lo, og hil narak ni bë kelepeko* yi gagek saga sën tato Anutu yi niwëek.

¹⁹ In gagek neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya nebë:
 “Sëḵ dahun alam los kwaj hir gagek,

log sëḵ ḵevoh alam sën deneraḵ gagek böp böp degwa ni lo kwaj.”

²⁰ Maḵ alam los kwaj böpata denedo tena? Galam-horek-yi denedo tena? Log alam-dob-yi sën denenër gagek nivesa los kwa in mehõnon degadu jak sir lo denedo tena? Ma! Anutu tato mehõnon nebë saga pin bë hir gagek los kwa böp böp pin tu gagek kwa masën ganon ma.

²¹ In Anutu mehõ los kwa beneraḵ ni bë mehõnon sën denedo dob lo su deyoh vu bë kwaj bo bedenatõḵ jak aggata sën geḵo sir nah vu yi lo rë gema. Om sën Anutu kwa vo aggata sënë bë he nanër Bengõ Nivesa rangah in geḵo alam sën denevong ving lo nah vu yi, rëḵ ma gedelë bë gagek kwa masën.

²² Nebë sënë, lob alam Yuda nij wëëḵ rot bë degelë ngaa böp, galam Grik denevongin bë denatõḵ jak gagek böp böp los degwa, og mëm desepa doḵ.

²³ Log he nanër gagek rangah bë Yesu diiḵ raḵ ḵelepeḵo* in hil, rëḵ alam Yuda denelë bë gagek sënë su yoh vu rë om denepesuv nyëḵ raḵ, log alam Grik denelë bë gagek kwa masën gaḵ su anon rë.

²⁴ Gaḵ hil sën Anutu ggooin hil raḵ lo, hil Yuda los Grik, hil araḵ ni bë Kerisi tato Anutu niwëëḵ los kwa vu hil raḵ sën Yesu diiḵ raḵ ḵelepeḵo* agi.

²⁵ Kë! Vong beKerisi diiḵ lob mehõnon denekuung bë Anutu og mehõ kwa masën, rëḵ mu kwa sënë kesuu mehõnon los kwaj böp pin kwaj. Log denekuung bë su niwëëḵ rë, rëḵ mu niwëëḵ sënë kesuu mehõnon pin niwëëḵ.

²⁶ Kë! Log arig lo, ham kwamin bo rë. Anutu ḵo ham yam lob ham tu Kerisi-yi-alam, rëḵ alam-dob-yi su deneko ham ngahi raḵ medenenër ham bë ham alam los kwamin ma, ham ggev ma, ham los bengõmin rë.

²⁷ Gaḵ alam sën alam vu dob denenër bë alam kwaj masën lo, saga Anutu ggooin rak in bë gevong balam los kwaj nij namum. Log alam sën alam vu dob denenër sir bë sekëḵ masën lo, saga Anutu ggooin sir raḵ in bë dahun mehõnon los niwëëḵ vu dob.

²⁸ Log ggooin alam sën alam-dob-yi denelë sir paya nebë ngaa meris lo rak. Neggooin alam sën detu ngaa meris vu dob lo rak in bë kevoh alam sën denenër bë sir alam-los-bengõj lo na.

²⁹ Vong nebë sënë in bë mehõti su geḵo arë jak gëp Anutu mala.

³⁰ Log Anutu supin ham yah ving Kerisi Yesu in bë bo kwa vu hil. Log vo kwa vu hil in bë hil gevong ngaa pin nirõp behil natu yi alam lob rëḵ geḵo hil nah vu yi.

³¹ Nebë sënë, om hil gevong noh vu gagek sën dekevu meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo nebë, “Mehõti bë napisek, og napisek in Mehõböp timu.”

2

Paulus Kevu Ḵelepeḵo Yi Gagek

¹ Lob arig lo, wirek seyõḵ vu ham besenër Anutu yi gagek anon vu ham, lob sa tateḵin gagek sepëp sepëp gesa su nër gagek nebë mehõnon los kwaj ti mevo maggin vu ham rë.

² Sa kwag nevo loḵ ayog nebë buk sën sa medo geving ham lo, og sa su rëḵ kwag bo ngaa ngwë rë, gaḵ sëḵ kwag bo Yesu Kerisi yõ timu gesëḵ kwag bo nabë diiḵ raḵ ḵelepeḵo*.

³ Lob seyõḵ nado ving ham, rëḵ sa su yoh vu rë, lom sehõnengin ham gesa nehelëḵ rot.

⁴ Log gagek los Bengõ Nivesa sën senër rangah vu ham lo, saga sa su nër nebë mehõ los kwa in bë bo bël doḵ ham rë, gaḵ senër los ayog ggõnengsën rëḵ mëm Anon Vabuung vo niwëëḵ vu sa gagek.

⁵ Sa hevong nebë sënë in bë mehõnon hir gagek los kwa su gërin ham beham ayomin na timu vu Yesu, gaḵ yik Anutu yi niwëëḵ timu gevong beham ayomin na timu vu yi.

Anutu Yi Anon Vabuung Nevo Kwa Vu Hil

⁶ Yönon, alam sën denerak Anutu yi gagek degwa ni ggovek ya lo, og mëm he nanër gagek degwa böp böp vu sir. Gak he su netatekin degwa rak kwa dob yi rë, gehe su netatekin degwa rak alam ggev los bengöj vu dob sënë kwaj rë. In malaj rëk nama lo.

⁷ Gak he nanër Anutu kwa rangah. Wirek gagek los kwa sënë neggëp vunsën loḵ buk sën Anutu su tung dob rë lo rot. Log yö ggooïn gagek sënë rak in bë semu hil jak behil medo malad-tumsën.

⁸ Alam ggev los bengöj vu dob sënë ti su rak gagek sënë degwa ni rë. Gak bë dejak ni, og su rëk degeḵo Mehöböp los arë böpata sënë bedengis yi jak na kelepeḵo* rë.

⁹ Rëk mu he nanër ngaa sën dekevu meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo nebë:

“Ngaa sën mehöti su lë rak mala los ngo loḵ ya nenga rë lo,
 gengaa sën mehönon su kwaj vo loḵ ayoj mugin rë lo,
 og ngaa saga Anutu yö nero vorot vu alam sën ayoj neya timu vu yi lo,
 om rëk natu hir ngaa.”

¹⁰ Gagek sënë neggëp vunsën rëk Anutu vong yi Anon Vabuung yam in bë tatekin degwa vu he. In Anon Vabuung nerak ngaa pin degwa ni venuh generak Anutu ayo los dahis ni ving.

¹¹ Mehö re nerak ngwë ayo ni? Ma! Mehö sën lo yö anon sën nedo loḵ yi lo, saga sën nerak ni. Lob mehöti su rak Anutu ayo ni rë nebë saga, gak yik Anutu yi Anon Vabuung yö timu rak ni.

¹² Ngaa dob yi su vo kwa vu he rë, gak Anutu yi Anon Vabuung yam vu he in bë tatekin gagek nivesa vesa pin sën Anutu vong vu he lo.

¹³ Tatekin vu he lom sën he nanër rangah. Gak he su nanër gagek sën he nehako ggëp mehönon kwaj lo rë. Anon Vabuung yö tahu he loḵ gagek sën he nanër-ë, behe netatekin gagek rak Anutu yi ngaa vu alam sën Anon Vabuung nedo loḵ sir benetatekin kwaj lo.

¹⁴ Rëk mu alam sën Anon Vabuung su nedo loḵ sir rë lo, og su denebë nengaj vu Anon Vabuung yi gagek rë. In kwaj nevo gagek sënë bë ngaa meris gesu deyoh vu bë dejak ni rë, gak Anon Vabuung yö timu yoh vu bë tatekin degwa vu hil.

¹⁵ Mehöti sën Anon Vabuung nedo loḵ yi lo, og neseggi ngaa pin menerak ni bë ngaa nivesa ma ngaa nipaya, rëk mehöti sën Anon Vabuung main yi lo, og su yoh vu bë seggi mehö sënë rë.

¹⁶ Sagaḵ yönon, in Anutu-yi-ḵapiya nër bë:

“Mehöti su yoh vu bë jak Mehöböp ayo ni
 benanërin yi gebo kwa ngwë vu yi rë.”
 Rëk mu Kerisi vo kwa vu he behe nesepa loḵ.

3

Alam Sën Detu Hur Medeneloḵ Vu Kerisi-yi-alam Lo Detu Anutu Yi Hur Ving

¹ Lob arig lo, wirek sa su yoh vu bë nanër gagek vu ham nabë sën sa nanër vu alam sën Anon Vabuung nedo loḵ sir-ë rë. Gak sa nanër vu ham nebë sën sa nanër vu alam dahis, in ham ngo nahën nedo ngöḵ ngöḵ nebë hurmahen in Kerisi yi gagek.

² Sevo rur vu ham mu gesa su vet ham rak nos niwëëk rë in ham su yoh vu rë. Log gwëbeng ving, bë sa gevong, og ham ngo nahën geham su yoh vu rë,

³ in ham ngo nahën nesepa loḵ ngaa dob yi pin. Ham ayomin nesis yi geham nepemëgin ham, lom ham nevong sënë nebë alam sën denesepa loḵ ngaa dob yi lo los alam dahis.

⁴ Ham vahi nenër nebë, “Paulus yi mehö sa!” Log ham vahi nenër nebë, “Apolos yi mehö sa!” Ngaa nebë sënë tato bë ham alam dahis.

⁵ Ham kwamin bo nivesa rë nabë Apolos sënë yi va? Gesa Paulus sënë sa va? Ma! Yik aluu hur meris mu rëk Mehöböp vo huk ggelek aluu. Nebë sënë lob alu anër Bengö Nivesa vu ham beham ayomin ya timu vu Anutu.

⁶ Sënë nebë sa nevaroh nos vë, gApolos nepevuh bël loḵ, rëḵ mëm Anutu nevong banon nerak.

⁷ Om mehö sën nevaroh nos vë lo su los bengö rë. Gemehö sën nepevuh bël loḵ lo bengö ma ving. Gaḵ yik mehö sën nevong benos anon nerak lo, saga Anutu sën mehö-los-bengö.

⁸ Lob mehö sën nevaroh nos vë lo luho mehö sën nepevuh bël loḵ lo yik deneggëp ti. Lob luhoho rëḵ degeḵo nyëvewen doḵ ti noh vu hir huk sën denevong lo.

⁹ In alu nalok vu he benehevong Anutu yi huk timu, geham nebë Anutu yi huk. Ham nebë beggang sën Anutu nelev.

Alam Sën Detu Hur Medeneloḵ Vu Kerisi-yi-alam Lo Sir Nebë Kamuda

¹⁰ Anutu vo semusën vu sa bevong sa nebë kamuda los kwa, om sën sa varah mudeng degwa luḵ ya ham nyëg ggovek ya. Loḵ mëm mehö ngwë nelev beggang rak ya mudeng sënë vavunë. Rëḵ mu sa nanër nabë alam sën dedev lo, og degegin sir nivesa bededev beggang niröp.

¹¹ Ham beggang yi mudeng soḵek sën nare ya vorot lo, saga Yesu Kerisi. Gaḵ mehöti su yoh vu bë dev mudeng ngwë duk na geving kesuu ti sënë rë.

¹² Lob bë mehöti dev beggang jak mudeng sënë, og maḵ dev jak goor, los seriva, gegelöng malangeri, ma kele, gesëh, ma gus,

¹³ og hir huk rëḵ natök rangah vu Buk-tamusën behil galë nabë nivesa ma ma. Anutu rëḵ seggi huk pin nabë sën nengwah loḵ beggang meseggi ngaa niyes los niwëëk.

¹⁴ Om nabë mehöti yi huk sën nelev rak mudeng agi nivesa, og yi huk sagi yö rëḵ gëp rot, lob natök jak nyëvewen nivesa.

¹⁵ Rëḵ mu nabë huk sën nelev rak mudeng agi lo natu ngaa meris bemala nama na nabë sën nengwah loḵ beggang begga ngaa niyes pin lo, og su rëḵ geḵo nyëvewen nivesa jak rë. Gaḵ rëḵ medo mala-tumsën mu nabë mehöti sën hil hetah yi vër loḵ nengwah lo.

Kerisi-yi-alam Detu Anutu Yi Dub Vabuung

¹⁶ Om ham jak ni nabë ham tu Anutu yi dub vabuung, lob yi Anon Vabuung nedo loḵ ham.

¹⁷ Nebë sënë om bë mehöti gevong paya vu Anutu yi dub vabuung og Anutu rëḵ kevoh yi. In Anutu yi dub og vabuung, lob ham tu yi dub.

Hil Su Gaḵo Mehönon Arëj Jak

¹⁸ Ham su gwekuung in ham! Nabë ham ti kwa nevo nebë yi mehö los kwa böp benerak dob sënë yi ngaa pin degwa ni, og gërin yi natu mehö los kwa masën gökin in Anutu bo kwa vu yi bemëm natu mehö los kwa yönon.

¹⁹ In Anutu nelë kwa dob-sënë-yi nebë ngaa kwa masën. Yoh vu sën dekevu meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo nebë, “Vong balam-los-kwaj-böp kwaj los hir ngaa kuungsën aggagga tu jaheng basis sir.”

²⁰ Log dekevu meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya ving nebë, “Mehöböp rak alam-los-kwaj-böp kwaj ni nebë ngaa meris.”

²¹ Om ham su basuh ham menapisek in mehönon ti ti sën detu ggev medenegin ham lo, in ggev lu ngaa pin og detu ham ngaa.

²² Paulus lu Apolos, gePita, gedob sënë, gemala-vesasën, gediiksën, gengaa sën nedo gwëbeng agi, gengaa sën rëḵ berup vu tamusën. Ngaa pin sënë detu ham ngaa.

²³ Log ham tu Kerisi yi ngaa, geKerisi tu Anutu yi ngaa.

4

Mehöböp Yö Neseggi Yi Alam-huk-yi

¹ Ham kwamin bo he nabë Kerisi yi hur huk-yi he los Anutu yi ggev he sën he netateḵin yi gaḵek vunsën degwa.

² Lob alam ggev lo og gagek rak sir meneggëp bë degevang hir mehöböp yi huk niröp rot.

³ Rëk nabë ham ma, mehönon vahi deseggi sa medenanër nabë sa nehevong huk paya, og saka ngaa meris. Gesa ving, sa su ngo neseggi sa huk benanër nebë sa nehevong paya rë.

⁴ Yönon, sa su rak ni bë ngaa nipaya ti neggëp vu sa rë, rëk mu sa su yoh vu bë nanër nabë sa mehö nigröp rë. Gaq Mehöböp yö timu yoh vu bë seggi sa menanër.

⁵ Om ham su nanër mehönon namugin nabë sir nivesa ma nipaya. Gaq gëp rot geMehöböp duk nom rë. Duk nom lom mëm rëk gevong ngaa pin sën neggëp vunsën lok malakenu lo natök nam rangah, lob rëk alam pin ayoj tato yi nam rangah. Lob vu buk saga Anutu rëk bo nyëvewen vu hil noh vu huk sën hil nehevong lo.

Alam Korint Yö Deneko Arëj Rak

⁶ Arig lo, sa tahu gagek sënë rak alu Apolos mu, in bë ham kwamin bo bejak ni rëk mëm ham gwelë mehönon pin nabë saga geving. Om ham su kweyëh gagek sën dekevu meneggëp lok Anutu-yi-kapiya lo bë, "Ham ti su geço mehö ngwë arë jak gedahun mehö ngwë arë."

⁷ Re vong hong begetu mehö los arë? Log hong va yö neggëp vu hong vorot gAnutu su vo vu hong rë? Om nabë geneço vu Anutu yö timu, lok nebë va sën geneço arëm rak bë ngo getu ngaa pin sënë ala-ë?

⁸ È kë! Ham ahëmin pup ya? Geham tu alam los ayomin ggovek ya? Geham kwesuu he getu Anutu-yi-alam los bengömin ggovek ya? Oga! Nabë ham tu yi alam los bengömin yönon, og mëm nivesa! In mëm he natu yi alam los bengömin geving ham behil gëgin alam dok ti.

⁹ Sa kwag nevo nebë Anutu mak tung he sinarë nado nebë alam sën denedo yah deminë lo, behe tu alam meris meris. Yik nebë sën alam denenër bë he nadiik lo, lob bë dengis he jak alam pin malaj, mehönon gangër geving.

¹⁰ Alam-dob-yi denenër he nebë he alam kwamin masën in he tu Kerisi-yi-alam, gak mëm ham saga nesepa lok Kerisi betu alam los kwamin. He su ayoh vu rë, gak hamek alam los nimin wëek. Hamek alam los bengömin, gak denelë he bë he alam nimin paya.

¹¹ Yönon, he medo nadiikahëmin los ayomin nevev in bël, gehe narak vu in tob lu ngaa yö vu buk agu rot beberup gwëbeng. Alam denepesu nemaj gedeneketul he, gehe bömin sën he medo revuh dok lo ma.

¹² Gehe ngo nehevong huk böp rot rak nemamin in dok vu he. Gedenenër pelë rak he, rëk he najom rak in sir bë Anutu semu sir. Denedeginengin ngaa maggin rak he, rëk he nehalë sir mu.

¹³ Deneko gagek nipaya rak he, rëk he nanër gagek ahë yes yah vu sir. Gedenenër he nebë dob sënë yi sengo sengo nipaya he, log denelë he nebë alam hir kale kale sën denekekël ya nedo nenga lo. Rot beberup gwëbeng.

Alam Korint Detahu Paulus Yi Aggata

¹⁴ Sa su kevu kapiya sënë in bë gevong beham nimin namum rë. Gaq sa kwag vongin ham in sa nalug lo ham, lom sa bë bo horek vu ham.

¹⁵ Bë hil natevin alam sën detahu ham lok Kerisi yi gagek lo, og hil rëk natevin sir ngahisekë rot, rëk mu ham amamin su ngahisekë nebë saga rë. Gaq yik sa sën sa nanër Kerisi Yesu yi Bengö Nivesa vu ham nyëdahis, om sën sa nebë ham amamin sogek.

¹⁶ Om sën sa nanër vu ham niwëek bë ham sepa dok sa vahag.

¹⁷ Ham nebë sa nalug lo ham, om yik rak degwa saga sën sa hevong Timoti yök vu ham. Sa haço yi yom vu Kerisi betu sa nalug, om sën sahëg neving yi pangsën rot in neggurek Mehöböp babu yönon. Om rëk bër ham kwamin in ngaa sën sa nesepa lok in setu Kerisi yi hur lo gök nahin. Yik senër ngaa sën sa nanër vu Kerisi-yi-alam pin yoh vu nyëg pin bë desepa dok lo.

¹⁸ Maḵ ham la denekuung bē maḵ sa su rēḵ nōḵ vu ham rē, lom denēḵo sir raḵ bē sir gayeheng.

¹⁹ Rēḵ mu nabē Mehōbōp ngoḵek, og sēḵ nōḵ vu ham pevis bemēm sejaḵ alam sēn denēḵo sir raḵ lo nij wēēḵ ni, gesa su rēḵ ḡōneng in hir ḡaḡek rē.

²⁰ In ḡaḡek meris meris su netato Anutu yi nyēḡ rangah rē, ḡaḵ hil sepa doḵ meḡevong banon jaḵ og mēm.

²¹ Ham vongin bē sa ḡevong nabē tena? Ham bē sa ḡaḵo begō benōḵ vu ham-a? Ma ham bē sa kwag paya in ham besa nahub nōḵ-a?

5

Alam Korint Ti Vong Baggēb

¹ Sa hango bē ham ti nevong baggēb, lob baggēb sēnē og nipaya rot balam dahis denegḡōnengin gesu deyoh vu bē deḡevong rē. ḡaḡek lo nebē mehōti ḵo ama venē.*

² Om maḵ ham ngo nahēn neḵo ham maḵ-a? Maam ham dahun ham genimin namum! Gemaam ham ḡwetii mehō sēn nevong ḡāaa nebē aga na gesu medo ḡeving ham!

³ Yōnon, sa nado adingnē rēḵ sa kwag nevo ham. Lob vong bē sa nado ving ham yōnon besa hango mehō sēn nevong ḡāaa aḡi yi ḡaḡek ḡḡovek ya.

⁴ Lob sa kwag nevo nebē sēnē: Ham ngupin ham jaḵ hil Mehōbōp Yesu arē, lob ham kwamin bo nabē sa nado ving ham beham nimin wēēḵ, log Mehōbōp Yesu rēḵ bo niwēēḵ vu ham ḡeving.

⁵ Gemēm ham ḡwetii mehō sēnē na vu Satan in navi ḡesang ḡedēēin ḡāaa nipaya na. Hil ḡevong nabē sēnē in mēm ḡerin yi nom vu Anutu, lob Anutu ḡeḵo anon nom doḵ Mehōbōp yi buk vu tamusēn.

Alam Korint Deḡetii Mehō Nipaya Na

⁶ Ham neḵo ham raḵ sēnē og ḡāaa nipaya, ma ham su raḵ ni rē? Yiist* og yik mahen teka rēḵ nevong brēt bōpata menerig.

⁷ Om ham ḡwetē yiist* muḡeng na ḡeham natu brēt mewis sēn yiist* su loḵ nedo rē lo. In Kerisi tu sipsip Buk-ḡḡōksēn-yi* bediḵ in natu hil seriveng.

⁸ Nebē saga om hil ḡalē Buk-ḡḡōksēn-yi* ḡehil su najom yiist* muḡeng ahon, in yiist* saga og ḡḡata nipaya yi benipaya rot. ḡaḵ hil ḡaḵo brēt sēn yiist* main lo natu hil nos Buk-ḡḡōksēn-yi*. Brēt sēnē nebē hil natu alam-ḡaḡek-nirōp-yi los nanēr ḡaḡek anon mu.

⁹ Log sa ḵevu loḵ ḵapiya ḡwē sēn sa ḵevu yōḵ vu ham wirek lo nebē ham su ḡwa jaḵ alam sēn denevong baggēb lo.

¹⁰ Sa su nēr bē ham ḡweruu demimin vu alam pin vu dob sēnē sēn denevong baggēb lo rē, ḡevu alam sēn malaj anonin mehō ḡwē hir ḡāaa lo rē, ḡevu alam hodeḵ los alam sēn denesepa loḵ anutu-kuungsēn lo verōḵ yi rē. Nabē ham ḡwevuu alam nabē sēnē na verōḵ yi, og ham rēḵ ḡwevuu dob sēnē ḡena medo tena?

¹¹ Rēḵ ḡaḡek sēn sa ḵevu yōḵ vu ham lo ḡegwa nebē sēnē: Nabē Kerisi yi mehō ti ḡevong baggēb ma, mala anonin mehō ḡwē hir ḡāaa ma, nesepa loḵ anutu-kuungsēn ma, nenēr ḡaḡek nipaya ma, nenum menekeyevin ma, neḵo mehō ḡwē hir ḡāaa, og ham su bengwēḡ ḡeving yi! ḡaḵ ḡēp beham su ḡwa nos ḡeving yi.

¹² Sa su tu jaas in bē ḡango alam dahis hir ḡaḡek rē ḡaḵ ma, rēḵ Kerisi-yi-alam og maḵ ham yoh vu bē ḡwengo hir ḡaḡek bejaḵ nij.

¹³ ḡaḵ alam sēn denedo nenga lo, og Anutu yō rēḵ ḡengo hir ḡaḡek. Rēḵ mu ham ḡwetii mehō nipaya sēnē na in ham, nabē sēn deḵevu menegḡēp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo.

6

Kerisi-yi-alam Su Deḡevong Kot Vu Arij

* 5:1: Sēn Paulus nēr bē ama venē lo, og maḵ nēr raḵ ama venē ḡwē tamusēn.

¹ Log sa hango bë ham alam vahi hir gagek neggëp vu arij lo vahi sën Kerisi-yi-alam lo, lob deneya vu alam dahis sën detu jaas lo in bë degengo hir gagek. Sagak su yoh vu rë. In Kerisi-yi-alam teta denedo vu ham bedeyoh vu bë degengo gagek medeseggi, om nebë va sën nij nelëlin sir-ë?

² Hil sën Anutu-yi-alam hil lo hil rëk gango alam-dob-yi pin hir gagek vu tamusën, ma ham su rak saga ni rë? Yönon, ham rëk gwengo mehönon pin hir gagek, om maḥ ham yoh vu bë gwengo gagek mahen mahen nabë saga megwero!

³ In hil rëk gango angër hir gagek geving, om hil ayoh vu rot bë gango ngaa dob sënë yi gagek meris meris pin.

⁴ Lok nebë va sën ham gagek neggëp vu ham rëk ham neya vu alam sën denedo nenga in Kerisi-yi-alam lo in bë degengo ham gagek-ë?

⁵ Sa kevu gagek sënë in bë ham nimin namum! Ma ham mehöti su los kwa menedo in bë gengo ham gagek rë?

⁶ Om sën ham ti nenër ngwë, lob luho denepevis medeneya vu alam sën su denesepa lok Kerisi rë lo in bë degengo luho hir gagek-ë?

⁷ Yönon, bë ham gwevong gagek vu arimin, og saga ham vong paya beham vës vorot. Gaḥ bë ham arimin ti gevong paya vu ham rëk ham nanër nabë, “Ggovek, gagek ma!”, og sagak ham nevong nivesa. Genabë ham arimin la degekuungin ham medegodeḥ ham ngaa, rëk ham gwelë sir mu, og sagak nivesa.

⁸ Rëk ma geham ngo nevong paya vu ngo arimin sën Kerisi-yi-alam sir lo beham nekuungin sir genehodeḥ hir ngaa!

⁹ Alam sën denevong ngaa nipaya lo su rëk arëj in Anutu-yi-nyëg rë. Ma ham su rak gagek sënë ni rë? Alam sën denevong baggëb, galam sën denesepa lok anutu-kuungsën lo, galam sën nij nelëlin reggaj los venëj geya denevong baggëb vu maluh los avëh ngwë lo, gemaluh sën ahëj neving ngaa nebë avëh bedenevong ngaa nimumsën vu maluh ngwë lo,

¹⁰ galam sën denevong hodeḥ lo, galam sën malaj anonin mehö ngwë hir ngaa lo, galam sën denenum medenekeyevin lo, galam sën denenër pelësën lo, galam sën denëko mehö ngwë hir ngaa jeggin lo. Ham su gwekuung nabë alam sën rëk arëj in Anutu-yi-nyëg, gaḥ rëk nama!

¹¹ Lob ham la denevong nebë sënë wirek, rëk Anutu ripek ham ggovek ya beggooin ham rak beko ham yah tu yi ngaa, lob nër ham ggovek ya nebë ham alam yohvu. Hil Anutu vong nebë sënë rak yi Anon Vabuung gedegwa rak Mehöböp Yesu Kerisi.

Hil Gaḥo Anutu Arë Jak Jak Hil Navid

¹² Yönon, ngaa pin og yoh vu bë sa gevong! Rëk mu ngaa pin su rëk doḥ vu sa rë. Kë', ngaa pin og yoh vu bë sa gevong! Rëk mu sa su rëk gevong ngaa ti benatu sa alag in gegin sa rë.

¹³ Yönon, noseḥ hil ahëd kevus yi ngaa gehil ahëd kevus neggëp in bë hil aga nos, lok tum Anutu rëk kevoh luho na doḥ ti. Rëk mu hil navid su neggëp in bë hil gevong baggëb rë, gaḥ yik Mehöböp yi ngaa, geMehöböp tu hil navid ala.

¹⁴ Anutu nër beMehöböp kedi rak bevuu alam-diiḥsën ya, lob niwëëk saga sën rëk gevong behil rëk kedi jak geving nabë saga.

¹⁵ Maḥ ham rak ni bë ham navimin tu Kerisi navi len ti ti lo? Om maḥ yoh vu bë sa kehe Kerisi navi len ti vër megevong natu avëh baggëb navi len ti? Ma! Su yoh vu rë!

¹⁶ Ma ham su rak ni rë? Mehöti luho avëh baggëb ti bë degodeḥ sir og yik luho detu anon timu nebë saga, in Anutu nër gagek menare vorot rak maluh los avëh bë, “Bë degehov sir og detu anon timu!”

¹⁷ Rëk mehöti sën ga jak Mehöböp lo og yik luho anon timu.

¹⁸ Om ham nimin dëlin baggëb gebeya in. Ngaa nipaya vahi pin sën mehönon denevong lo, og neggëp nenga in navij, gaḥ mehöti sën gevong baggëb lo, og vong paya vu yö navi.

¹⁹ Ham navimin tu Anon Vabuung yi dub vabuung, ma ham su rak ni rë? Anutu vong yök vu ham ggovek ya benedo loḵ ham ayomin, geham navimin su ala ham rë gaḵ Anutu.

²⁰ In bago ham yom rak ngaa böpata rot beham tu yi ngaa, om ham gweḵo Anutu arë jaḵ, jaḵ ham navimin.

7

Maluh Los Avëh Degeḵo Sir Nabë Sënë

¹ Mëm sa bë kevu gaḵek doḵ nah tepëḵ sën ham kwevu loḵ ham ḵapiya lo. Nabë mehöti gegin yi gesu geḵo avëh rë, og mëm nivesa.

² Rëḵ mu baggëb neggëp, om alam pin degeḵo venëj natu sir, gavëh pin dejaḵ reggaj natu sir.

³ Maluh navi tu venë yi ngaa, om su nanërin yi. Log avëh nebë saga, navi tu regga yi ngaa om su gulin yi.

⁴ Avëh su tu navi ala rë, gaḵ regga tu ala. Gemaluh nebë saga, maluh su tu navi ala rë, gaḵ venë tu ala.

⁵ Melu ḵo ham om ngwë su geruu demi vu ngwë begulin navi. Yönon, nabë melu najoo gaḵek doḵ ti nabë melu gulin navimin dus ti gemelu medo menajom jaḵ vu Anutu rë, og mëm nivesa. Loḵ mëm tum melu medo doḵ ti göḵ nahin, in nabë nama og melu su yoh vu bë rëḵ najom ham ahon rë geSatan rëḵ pelëpin meluu.

⁶ Sengö kwag nevo gaḵek sënë besa kevu yök vu ham, gaḵ su horek soḵek ti rë,

⁷ in sa bë alam pin demedo maluh bu los avëh bu nabë sën sa. Rëḵ mu Anutu vo niwëëḵ ggelek alam yoh vu yö kwa. Gadu mehö ngwë rot bevo huk vu sir bë demedo avëh bu, ma maluh bu, rëḵ vo huk ngwë vu mehö ngwë om su deyoh vu bë demedo bu rë.

⁸ Log sa bë nanër gaḵek ti vu alam sën nahën gesu denëḵo sir rë lo, gevu avëh alov nabë: Bë demedo nabë sa, og mëm nivesa.

⁹ Rëḵ mu nabë su deyoh vu bë denajom sir ahon rë, og maam degeḵo sir. In nabë degeḵo sir og nivesa, in rëḵ ayoj gurekin sir rot begevong paya vu sir.

¹⁰ Log sa bë nanër gaḵek ti vu maluh los avëh sën denejom nemaj ggovek lo, rëḵ su sengö sa horek rë gaḵ Mehöböp yi horek. Nabë: Avëh su gevuu regga!

¹¹ Gaḵ nabë gevuu regga, og yö medo meris. Gaḵ nabë nama, og luho regga degero gaḵek genah vu yi göḵin. Gemaluh su juuk venë nabë saga!

¹² Log gaḵek vahi sënë og sengö nanër, gaḵ su Mehöböp yi gaḵek rë. Nebë: Nabë hil arid ti venë su ayo neya timu vu Kerisi rë, rëḵ avëh sënë ahë ving bë medo geving yi, og hil arid sënë su juuk yi.

¹³ Log nabë avëh ti regga su ayo neya timu vu Kerisi rë, rëḵ maluh sënë ahë ving bë medo geving yi, og su gevuu regga.

¹⁴ In ham rak ni, mehö sën su ayo neya timu vu yi rë lo tu Anutu yi ngaa, in luho venë detu anon timu, log avëh sën su ayo neya timu vu yi rë lo tu Anutu yi ngaa, in luho regga detu anon timu. Gaḵ bë nama, og naluj lo rëḵ nabë alam dahis, rëḵ ma gedetu vabuung.

¹⁵ Rëḵ nabë ngwë sën su ayo neya timu vu Yesu rë lo nidëlin ngwë og ggovek. Horek ti su deginengin hil arid ma avëhnöd sënë benërin rë, gaḵ gevuu gena. Rëḵ mu Anutu vongin bë ham medo revuh.

¹⁶ Hong avëh! Maḵ geyoh vu bë gedoḵ vu reggam benatu Kerisi yi mehö ma ma? Su geraḵ ni rë! Gehong maluh! Maḵ geyoh vu bë gedoḵ vu venëm benatu Kerisi yi avëh ma ma? Su geraḵ ni rë! Om melu su gwetah ham vër pevis rë.

Ham Medo Nabë Sën Ham Nedo GAnutu Ggoin Ham Rak Lo

¹⁷ Rëḵ mu ngaa sën Mehöböp vo ggelek ham ti ti lo, gehuk sën ham nedo loḵ bAnutu ggoin ham rak beham tu yi ngaa lo, og ham ngo medo nabë saga. Sa nehevong horek nebë sënë vu Kerisi-yi-alam yoh vu nyëḵ pin.

¹⁸ Nabë mehöti rah* navi ggovek loḵ mēm Anutu ggooin yi raḵ betu yi ngaa, og saga su gero navi nah bebun. Log nabë mehöti su rah* navi rë rëḵ Anutu ggooin yi raḵ betu yi ngaa, og su gerah* navi, gaḵ medo nabë sën nedo vorot lo.

¹⁹ In sën hil gerah* navid lo, og yik ngaa meris. Gesën hil su gerah* navid rë lo, og yik ngaa meris ving. Gaḵ bë hil sepa doḵ Anutu yi gagek og mēm ngaanon.

²⁰ Om ham gwevong noh vu ngaa sën ham medo nevong bAnutu ggooin ham raḵ tu yi ngaa lo.

²¹ Nabë mehöti bago hong megetu yi ngaa in gwevong huk vu yi meris, loḵ Anutu ggooin hong raḵ megewërin hong yah vu yi, og yik ggovek gesu kwam paya in hong, gaḵ malam sepa hong huk saga megwevong. Rëḵ mu nabë genatöḵ vu aggata geneggëp megeyoh vu bë gebo hong vër in hong ala sën deginengin hong lo, og mēm nivesa. Gebo hong vër in nema bengo gwegin hong.

²² In mehö sën tu mehö ngwë yi ngaa lo, og Mehöböp ggooin yi raḵ in bë natu Mehöböp yi mehö los arë. Log mehö los arë sën Anutu ggooin yi raḵ lo, og ggooin yi raḵ in bë mehö saga su rëḵ gegin yi gökin rë, gaḵ natu Kerisi yi ngaa.

²³ Anutu bago ham yom raḵ ngaa böpata, om ham natu yi ngaa geham su natu mehö ngwë hir ngaa mededeginengin maggin jaḵ ham.

²⁴ Arig lo, ham malamin sepa huk sën ham nevong wirek gAnutu ggooin ham raḵ tu yi ngaa lo.

Gagek Raḵ Maluh Los Avëh Sën Denedo Bu Lo

²⁵ Log ham loḵ tepëḵ in avëh avö vu sa loḵ ham ḵapiya nebë, “Yoh vu bë dejak maluh ma nama?” Mehöböp su tateḵin ngaa saga vu sa rë, rëḵ mu vo semusën vu sa in bë sa gevong yi huk nivesa, om sa bë nanër sengo sa gagek ti jaḵ avëh avö lo.

²⁶ Sa kwag nevo bë: Vu buk sagi ngaa maggin netöḵ vu hil, om maam ham ngo medo bu nabë sën ham nedo gwëbeng agi.

²⁷ Nabë geḵo avëh ggovek, og su kwam bo nabë gejuuk yi. Gaḵ nabë su geḵo avëh rë, og su gesero avëh nabë gweko.

²⁸ Rëḵ mu nabë gweḵo avëh, og su gevong ngaa nipaya rë. Genabë avëh avö jaḵ maluh, og su vong ngaa nipaya rë. Gaḵ mu maluh los avëh sën denëḵo sir lo, og rëḵ degeḵo maggin vu dob sënë, lob sa bë ngaa nebë sënë su natöḵ vu ham.

²⁹ Arig lo, sa nanër nebë sënë vu ham in buk dus raḵ. Om alam sën los venëj lo degevong huk vu Mehöböp nabë alam sën venëj ma lo.

³⁰ Galam sën denesu in hir heljeng lo degevong huk vu Mehöböp nabë alam sën su denesu rë lo. Galam sën denepisek in ngaa nivesa töḵ vu sir lo, degevong huk nabë alam sën su denepisek rë lo. Galam sën denebago ngaa lo degevong huk vu Mehöböp nabë alam sën hej ḵupeḵ ma lo.

³¹ Galam sën denevong huk in ngaa dob yi lo, og su degelë ngaa dob yi nabë hir ngaanon. In hil arax ni bë dob sënë rëḵ pekwë yi menatu agga ngwë jaḵ yönon.

³² Sa nig lël bë ham su kwamin na ngahi. Mehöti sën su neḵo avëh rë lo, og kwa neya vu Mehöböp yi huk timu in bë Mehöböp kwa vesa in yi.

³³ Gaḵ mehö sën neḵo avëh lo, og kwa neya vu ngaa dob yi in bë venë kwa vesa in yi,

³⁴ lob kwa neya luu luu. Gavëh bu ma avëh avö, og yoh vu bë kwa na vu Mehöböp yi huk timu megevong huk in bë navi los ayo yö gëp niröp. Gaḵ avëh sën neraḵ maluh lo, og kwa neya vu ngaa dob yi benevong huk in bë regga kwa vesa in yi.

³⁵ Senër gagek sënë in bë doḵ vu ham beham medo nivesa. Sa su hevong in bë deginengin ham rë, gaḵ sa bë ham medo niröp begwevong Mehöböp yi huk noh vu buk, gengaa ngwë su geḵo ham kwamin seggi.

³⁶ Nabë mehöti kwa neya luu luu bë maḵ nevong paya vu nalu in nedo rot bavëh bu raḵ, gaḵ ahë ving bë jaḵ maluh rëḵ ma gedenejom yi ahon rot, og maam mehö sënë

gevong noh vu yö kwa. Nabë gevong bavëh avö sënë jak maluh, og ggovek, mehö sënë su nevong ngaa nipaya rë.

³⁷ Rëk mu nabë ngaa ti su vong newa newa loḵ yi rë gesu kwa neya luu luu rë, gaḵ ayo niwëëk genër vorot bë nalu yö medo bu, og yik ggovek, nevong nivesa.

³⁸ Nebë saga om nabë mehöti gevong menalu jak maluh og nivesa. Log mehöti bë najom nalu ahon gesu jak maluh rë, og nivesa rot.

³⁹ Nabë avëh ti regga yö nahën nedo mala vesa, og mala sepa regga timu. Rëk mu nabë regga nadiik gevongin bë jak maluh ngwë, og jak. Rëk mu jak maluh sën nesepa loḵ Mehöböp lo ti.

⁴⁰ Rëk mu sengo kwag nevo nebë: Nabë medo meris, og rëk kwa vesa rot. Lob sa kwag nevo nebë Anutu yi Anon Vabuung nedo ving sa bevo kwa vu sa.

8

Reggu Sën Denetung Netu Seriveng Vu Anutu-kuungsën Lo

¹ Log ham loḵ tepëk in reggu sën denetung netu seriveng vu anutu-kuungsën lo lok ham kapiya. Yönon, “Hil los kwad!” rëk mu hil kwad nevong mehil nehaḵo hil rak, gaḵ bë hil ahëd geving mehönon og saga sën nevong behil neḵedi los nid wëëk.

² Nabë mehöti kwa bo nabë yö neraḵ ngaa pin ni ggovek ya, og mehöti saga yö nahën gesu kwa töḵ rak yönon rë.

³ Gaḵ nabë mehöti ayo ya timu vu Anutu, og Anutu rak ni bë yi mehö saga.

⁴ Om sa bë nanër gagek jak reggu sën denetung netu seriveng vu anutu-kuungsën lo nabë: Hil arak ni bë anutu-kuungsën sënë su ngaanon rë. Besu anutu ngahi denedo rë, gaḵ yik Anutu perurek timu nedo.

⁵ Yönon, ngaa ngahiseḵë denedo ggëp yagek los dob, lob alam dahis denenër sir nebë anutu lo. Kë', anutu los mehöböp ngahiseḵë nebë sënë denedo,

⁶ rëk mu hil narak ni bë Anutu timu nedo, sën hil Amad Anutu sogek. Ngaa pin degwajseḵë yi, gehil degwad yi. Geyik Mehöböp perurek timu nedo, sën Yesu Kerisi, beyö tung ngaa pin. Behil nado malad-tumsën rak yi.

⁷ Rëk Kerisi-yi-alam vahi su derak gagek sënë ni rë, om sir la nahën denekuung bë anutu-kuungsën denedo. Om sën nabë dega reggu sën alam dahis denetung netu seriveng vu anutu-kuungsën lo, og denelë bë ngaanon, lom ayoj neggönengin gekwaj nevo bë ngaa nipaya neggëp vu sir.

⁸ Yönon, Anutu su nelë nos sën hil naha lo lom nelë hil paya ma nivesa rë. Nabë hil nid dëlin nos vahi, og saga su rëk semu hil rë. Log bë hil aga reggu pin, og hil su rëk nid paya jak rë.

⁹ Rëk mu ham gwegin ham. Nabë ham nevong ving Anutu niwëëk beham yoh vu bë gwa reggu saga, rëk mehö sën su nevong ving niwëëk rë lo bë gelë ham geham gwa, og ham rëk gwevong paya vu yi bengaa nipaya rëk kepë yi.

¹⁰ Hong mehö sën geraḵ gagek ni ggovek-e! Nabë gena medo gegwa reggu gëp anutu-kuungsën yi dub, genabë mehöti sën ayo neggönengin lo gelë hong, og maḵ rëk gwevong bemehö saga ga anutu-kuungsën yi seriveng geving.

¹¹ Gwelë! Hong mehö los kwam, rëk nabë gwevong nabë saga, og rëk gebasap mehö sën Kerisi diik in yi lo ti berëḵ mala nama in ayo neggönengin.

¹² Bë ham gwevong nabë saga, lob ham arimin lo vahi sën ayoj neggönengin lo degelë bedegevong ngaa sën ayoj neggönengin lo, og ham nevong paya vu sir gevu Kerisi ving.

¹³ Om nabë nos los reggu sën sa naha lo nekepë arig lo, og maam sa su rëk aga nah gökin rë rot besa nadiik, in sëḵ gevong bengaa nipaya kepë arig lo.

9

Paulus Kwa Vesa In Su Neḵo Monë Rak Huk Sinarë Rë

¹ Maḵ setu mehōti yi ngāa meris-a? Ma sa su sinarē ti rē? Maḵ sa su halē hil Mehōbōp Yesu raḵ malag rē? Gehuk sēn sa nehevong vu Mehōbōp lo, maḵ su anon ham rē?

² Yōnon maḵ mehō la su deraḵ sa nig bē sa sinarē ti rē, rēḵ mu ham og ham ngo raḵ ni, in ham vong ving raḵ sa gāgek, lob saga tato rangah bē Mehōbōp yi sinarē sa.

³ Kē! Loḵ senēr yah vu alam sēn denenēr pelē raḵ sa lo bē:

⁴ Maḵ su yoh vu bē Kerisi-yi-alam dedoḵ vu he medebo nos los bēl kul vu he rē genamā?

⁵ Ma maḵ su yoh vu bē he gaḵo Kerisi yi avēh medenatu he venēmin in degeḵo dok geving he nabē sēn sinarē vahi geMehōbōp ari lo losho Pita denevong-ē rē?

⁶ Gemāḵ alu Barnabas ngo luu mu, balu su ayoh vu bē gevuu huk navimin yi geKerisi-yi-alam dedoḵ vu aluu rē?

⁷ Om maḵ alam-begō-yi tena denebago yō hir nos los tob gengaa begō yi in bē degevong begō jaḵ-a? Ma! Alam-begō-yi su denevong nebē saga rē! Log mehō sēn nevaroh huk wain lo, og yō neḵo anon menegga. Log mehō sēn neḵin burmakau lo, og nepip hir rur menenum.

⁸ Om gāgek sēn sa nanēr agi lo, og su mehōnon meris yō hir gāgek rē, gaḵ dekevu meneggēp loḵ Horek ving.

⁹ Moses kevu gāgek meneggēp loḵ yi horek bē, “Bē burmakau gevong huk mebaḵē wit* lu ngāa, og su genaduu avi.” Maḵ Anutu yō nēr raḵ burmakau mu,

¹⁰ ma nenēr raḵ hil mehōnon ving-a? Gaḵ yik nenēr gāgek sēnē raḵ hil mehōnon ving! In mehō sēn nevong huk menejeliin dob lo nevo kwa in nos bē anon doḵ, gemehō sēn nepelubin wit* gahis vēr lo medo nevo kwa in in rēḵ ga geving.

¹¹ Nebē saga, om he nehevong huk in bē adoḵ vu ham anomin, om yik yoh vu bē ham doḵ vu he navimin megwevong nos los ngāa dob yi vahi vu he!

¹² Gaḵ ham neloḵ vu alam vahi nebē saga, om yoh vu bē ham doḵ vu he mekesuu sir. Rēḵ mu he haḵo Bengō Nivesa yōḵ vu ham, log he nado los maggin gehe su nehāḵo ngāa vu ham rē, in he nimin lēl bē he su aḡēr in Kerisi yi Bengō Nivesa in ham.

¹³ Alam sēn denevong huk loḵ dub-vabuung-bōp lo, og denēḵo hir nos los reggu teka vēr in jepō medenegga. Ma ham su raḵ sēnē ni rē?

¹⁴ Om sēn Mehōbōp nēr gāgek nare vorot bē alam sēn denevong yi huk medenenēr Bengō Nivesa rangah lo, og degeḵo ngāa sēn doḵ vu navij lo vu Kerisi-yi-alam sēn denanēr Bengō Nivesa rangah vu sir lo.

¹⁵ Rēḵ sa su haḵo ngāa ti nebē sēnē vu ham rē. Log gwēbeng sēnē ving og sa su kevu gāgek sēnē in bē gaḵo ngāa nabē sēnē vu ham rē, log sa su rēḵ pekwē sa megaḵo rē, gaḵ sa kwag vesa rot in sa su nehāḵo ham ngāa saga rē. Om nabē sa nadiiḵahēḡ menadiiḵ na, og ggovek gesa su rēḵ ḵetaḡ nos lu ngāa vu ham rē.

¹⁶ Sa su nehāḵo bengōḡ raḵ in sēn sa nanēr Bengō Nivesa rangah agi rē, in Anutu vo huk sēnē vu sa lob sa su yoh vu bē gevuu na rē. Gaḵ nabē sa gevuu na gesa su nanēr Bengō Nivesa rangah rē, og gēp in sa!

¹⁷ Bē sengo gevong huk sēnē noh vu sengo kwag, og maḵ sēḵ gaḵo monē jaḵ. Rēḵ mu sa su kwag nevo huk sagi behoo in sa raḵ in bē sa gevong rē, gaḵ Anutu yō vo loḵ ya sa nemaḡ om sa su yoh vu bē gevuu na rē.

¹⁸ Om sa su haḵo nyēvewen ti raḵ rē, gaḵ sa haḵo nyēvewen nebē sēnē: Ngāa sēn seyoh vu bē gaḵo jaḵ Bengō Nivesa lo, og yik sa su nehāḵo rē gema. Sa nanēr Bengō Nivesa sēnē vu alam nyēmasēn beyik sa nyēvewen lo ggovek sēnē.

Paulus Tu Alam Pin Hir Hur-huk-yi

¹⁹ Su mehōti yi hur sa rē! Rēḵ sengo nehevong sa tu alam pin hir hur in bē sa gaḵo alam ngahiseḵē nom.

²⁰ Om sën sa hevong sa tu alam Yuda ti rak alam Yuda malaj in bë segërin alam Yuda nom. Rëk Moses yi horek sën denesepa loḵ lo su nejom sa ahon niwëek rë, gaḵ sa nesepa loḵ yi horek rak malaj in bë sa gaḵo sir nom vu Anutu.

²¹ Log sën sa nado ving alam sën su denesepa loḵ Moses yi horek rë lo, og sa nesepa loḵ hir aggata in bë sa gaḵo alam sën Moses yi horek main sir lo nom vu Anutu. Rëk sënë su nebë sa hevuu Anutu yi horek rë, gaḵ sa nesepa loḵ Kerisi yi horek.

²² Log sën sa nado ving alam sën ayoj neggönengin ngaa lo, og sa nahönengin ngaa nebë saga ving in bë sa gaḵo sir nom. Gesa nesepa loḵ alam pin vahaj in bë sa gaḵo sir vahi nom.

²³ Sa nehevong huk pin sënë in bë Bengö Nivesa na menoh vu nyëg pin geBengö Nivesa rëk semu sa geving.

Hil Serög Niwëek Begako Madub-kesuusën-yi

²⁴ Ham rak ni bë alam sën deneserög in bë dekesuu sir lo, sir pin deneserög, rëk mu sir timu nekesuu meneko kupek. Om ham gwevong nabë saga! Ham serög niwëek in ham kwesuu megweko kupek-yagek-yi.

²⁵ Lob alam pin sën denevongin bë dekesuu sir vahi lo, og denejom sir ahon gemedo denetahu sir rak buk. Denevong nebë sënë in bë degeko madub sën mehönnon denero rak kele ris, berëk meran na pevis lo, gaḵ hil og hil nehevong in bë gaḵo madub nivesa sën medo degwata lo.

²⁶ Om sa naserög, og sa su naserög gemalag malag rë; gesa napëeng mehö ngwë, og sa su nehetë nemag meneketul nyëg meris meris rë.

²⁷ Sengo netahu sa loḵ ngaa maggin in bë navig gengoin. In bë sëk nanër balam vahi denam log tum Anutu juuk sa besa medo tamu.

10

Hil Gegin Hil In Pelëpinsën Rëk Kepë Hil

¹ Arig lo, sa bë nanër vu ham nabë beggob neyoh vavunë meneli hil kenud lo ya wirek lob Loo-kök ruu yi ya vahi vahi gedeyoh tewit medeya.

² Log sir pin deripek bël rak beggob los loo nebë saga benetato bë detu Moses yi alam.

³ Lob sir pin degga nos sën Anutu yi Anon Vabuung vong yam lo,

⁴ gesir pin denum bël sën Anon Vabuung vong yam lo. Denum bël sën Anon Vabuung vong menyaya ving sir beberup loḵ gelöng lo, lob gelöng saga yik Kerisi.

⁵ Rëk ma gesir ngahisekë denevong ngaa nipaya bAnutu ahë sengën vu sir, om sën kevoh sir mesekëj neggëp nyëg yu meris meris.

⁶ Lob ngaa pin sënë tato vu hil bë hil su malad anon in ngaa nipaya nabë sën malaj anonin agi.

⁷ Geham su sepa dok anutu-kuungsën yi ngaa nabë sën sir la denevong wirek-ë. In gagek nër neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya nebë, "Alam Israel to denedo in bë dega los denanum log mëm dekedi rak in bë dedöo medejaḵ sir.

⁸ Log hil su gevong baggëb nabë sën sir la denevong wirek besir 23,000 malaj ma hes ti lo.

⁹ Gehil su seggi Mehöböp nabë sën sir la deseggi wirek lob nyël gga sir bemalaj ma lo.

¹⁰ Geham su gwevong ayemin vu Anutu nabë sën alam la denevong ayej vu wirek lob Anutu vong yi angër ya kevoh sir bemalaj ma lo.

¹¹ Ngaa pin sënë tok vu alam Israel in bë mehönnon pin dejaḵ ni, lob gagek sënë neggëp loḵ ḵapiya in bë bo kwa vu hil mehönnon sën hil nado gwëbeng gedob vongin govek na agi.

¹² Om mehö sën yö kwa nevo yi bë nare niwëek lo gegin yi nivesa in rëk bës.

¹³ Seggisën sën netok vu ham lo, og saga su agga ngwë rë, gaḵ yik luho seggisën sën netok vu alam pin lo neggëp ti. Rëk Anutu su mehö kwa luu menetetuhin ham rë, om

rëk gërin seggisën sën rëk kesuu ham nimin wëek lo in ham. Gaḵ nabë seggisën natök vu ham, og rëk Anutu tato aggata in ham noh nenga in geham bare niwëek gesu ngaa nipaya kepë ham.

Hil Su Ayoh Vu Bë Tamuin Anutu Luho Memö Nipaya Doḵ Ti Rë

¹⁴ Arig lo! Sahëg neving ham om ham gweruu demimin vu anutu-kuungsën yi ngaa geham beya in.

¹⁵ Ham alam los kwamin, om senër vu ham geham ngo rëk seggi sa gagek.

¹⁶ Kap los semusemu sën hil najom rak los ahëd nivesa vu Anutu lo, sënë vo Kerisi nikök ggelek hil besupin hil loḵ ti ma ma? Log brët sën hil nedebu ggelek hil lo, mak sënë vo Kerisi navi ggelek hil besupin hil loḵ ti ma ma?

¹⁷ Yik brët timu, rëk supin hil ngahiseḵë loḵ ti behil atu anon timu, in yik hil pin naha brët timu.

¹⁸ Ham kwamin bo alam Israel rë. Sën denetung seriving rak ya jepö log denegga vewen lo, og denetung in bë ngupin losho Anutu sën yi jepö agi doḵ ti ma ma?

¹⁹ Ma senër va sënë? Senër bë anutu-kuungsën yi seriveng ngaa anon-a? Ma senër bë anutu-kuungsën yö ngaa anon-a?

²⁰ Ma! Senër bë ngaa sën alam dahis denetung seriveng vu lo, saga denetung vu memö nipaya, gaḵ su denetung vu Anutu rë. Lob sa bë ham los memö nipaya saga su ngupin ham doḵ ti.

²¹ In ham su yoh vu bë nanum doḵ Mehöböp yi kap genanum doḵ memö nipaya yi kap geving rë. Log ham su yoh vu bë gwa nos jaḵ Mehöböp yi tevor gegwa jaḵ memö nipaya hir tevor geving rë.

²² Maḵ bë hil gevong beMehöböp ahë sengën vu hil-a? Gemak hil nid wëek kesuu yi?

Hil Gaḵo Anutu Arë Jaḵ Noh Vu Buk

²³ Yönon! “Ngaa pin og yoh vu bë hil gevong” rëk mu ngaa pin su rëk doḵ vu hil rë. Kë! “Ngaa pin yoh vu bë hil gevong”, rëk ngaa pin su nevonḡ niwëek vu hil sën Kerisi-yi-alam lo rë.

²⁴ Mehöti su kwa bo nabë gëgin yi jaḵ ngaa nivesa, gaḵ ham pin kwamin bo alam vahi beham gwegin sir nivesa.

²⁵ Reggu sën ham nebaḡo ggëp maket lo, og ham gwa. Ham su kwamin na ngahi begwevonḡ tepëḵ in nabë, “Anutu-kuungsën hir seriveng ma ma?”

²⁶ In hil arak ni bë, “Dob sënë los ngaa pin sën nedo dob-ë, yik Mehöböp yö ti yi ngaa pin.”

²⁷ Nabë mehöti su vonḡ ving Yesu rë, rëk tahi ham bë ham na megwa nos geving yi, lob ham kwamin bo nabë na, og ggovek. Ham na megwa ngaa sën gevong vu ham lo, geham su kwamin na ngahi begwevonḡ tepëḵ in.

²⁸ Rëk mu nabë mehö ngwë nanër vu ham nabë, “Sënëḵ reggu seriveng anutu-kuungsën yi!”, og ham kwamin bo mehöti sën nër gagek vu ham aga beham su gwa, in ayo neggöneng in.

²⁹ Degwa sën senër bë ham su gwa reggu agi lo su neggëp vu ham rë, gaḵ neggëp vu mehö sën ayo neggöneng in lo. Log nabë sa kwag bo anutu-kuungsën yi seriveng nabë ngaa meris, og sa su rëk ga rë, in mehö sën ayo neggöneng in lo rëk kwa na ngahi megelë sa paya.

³⁰ Rëk mu nabë sa najom jaḵ na vu Anutu los ahëḡ nivesa in reggu gesega, og alam sën ayoḡ neggöneng in lo rëk denanër gagek nipaya jaḵ sa in va?

³¹ Om doḵ buk sën ham gwa ma ham nanum, ma ham gwevonḡ ngaa ti lo, og ham gwevonḡ ngaa pin sënë in bë geḵo Anutu arë jaḵ.

³² Ham kwamin bo alam pin, alam Yuda los alam Grik, gAnutu-yi-alam, beham su gwevonḡ ngaa sën negelu vahaj bengaa nipaya nekepë sir lo.

³³ Ham gwevong nabë sën sa nehevong lo. Sa nehevong ngaa pin in bë alam pin degelë nivesa. Sa su nehevong in bë dok vu sa rë, gaḁ sa nehevong ngaa pin in bë dok vu alam pin bedegërin sir nom vu Anutu.

11

¹ Ham gwevong ngaa mesepa dok sa vahag nabë sën sa nesepa loḁ Kerisi vaha.

Avëh Degenum Yuj Medenajom Jaḁ

² Ham nevong nivesa, in ham ngo medo nesepa loḁ gagek sën sa haḁo meyök nër vu ham wirek lo menejom ahon.

³ Rëḁ sa hevongin bë ham jaḁ ni nabë Kerisi tu maluh pin alaj, gemaluh detu venëj ala, gAnutu tu Kerisi ala.

⁴ Om nabë maluh ti genum yu in najom jaḁ, ma nanër Anutu yi gagek rangah, og mehö saga ḁo yi raḁ kesuu ala.

⁵ Log nabë avëh ti su genum yu rë genajom jaḁ ma, nanër Anutu yi gagek rangah, og ḁo yi raḁ kesuu regga in nevong paya nebë saga, genabë nakër yu mepepaab jaḁ og nevong paya nebë saga ving beyik luho neggëp ti.

⁶ Gaḁ nabë avëh ti su genum yu rë, og ham kweping yu viis na. Rëḁ nabë ni nemumin bë su keping yu ma nakër yu na rë, og maam yik genum yu.

⁷ Gaḁ maluh og su degenum yuj in Anutu semu sir nebë yi in tato nabë Anutu mehö los niwëëk, rëḁ avëh og tato nebë maluh los niwëëk bekesuu yi.

⁸ In Anutu su semu maluh raḁ avëh rë, gaḁ semu avëh raḁ maluh.

⁹ Log Anutu su tung maluh in bë gadu avëh rë, gaḁ tung avëh in bë gadu maluh.

¹⁰ Nebë saga, om avëh yö degenum yuj in tato nabë deneggurek reggaj babuj, bangër lo degelë.

¹¹ Rëḁ mu avëh su yoh vu bë yö gegin yi genidëlin maluh rë, log maluh su yoh vu bë yö gegin yi genidëlin avëh rë, gaḁ detu Mehöböp yi alam, om luho dedoḁ vu sir vewen vewen.

¹² In Anutu semu avëh raḁ maluh kweben, loḁ mëm avëh denëḁo maluh. Rëḁ mu degwa vu Anutu.

¹³ Ham ngo nanër rë. Nabë avëh su genum yu rë genajom jaḁ vu Anutu og maḁ sënë nivesa?

¹⁴ Gaḁ nipaya, in hil maluh gavëh hil aggata tato vu ham nebë: Nabë maluh ti yu viis duk ading rot kesuu avëh, og rëḁ ni namum.

¹⁵ Gaḁ nabë avëh gevong beyu viis duk ading, og sagak yi vuneḁsën nivesa. In Anutu yö tung bë yu viis duk ading in genum yu jaḁ.

¹⁶ Gaḁ nabë mehöti bë mehoo gagek sënë menanër gagek jaḁ pangsën, og su yoh vu rë, in he los Anutu yi dub pin nehevong nebë sënë.

Alam Korint Devasap Pasa

¹⁷ Log sa bë nanër horek vahi vu ham, rëḁ sa su rëḁ gaḁo ham arëmin jaḁ in ngaa nipaya sën ham nevong agi rë. In ham nesupin ham in bë ham najom jaḁ, lob ngaa nipaya neverup loḁ saga kesuu ngaa nivesa sën ham nevong lo.

¹⁸ Sa hangö bë buk sën ham nesupin ham lo, og ham nevasuh ham ya yu ngahi, lob sa kwag nevo bë maḁ sagak yönon.

¹⁹ Kë'! Maḁ ham nevasuh ham nebë saga in bë tato alam sën denedo nivesa loḁ ham lo medenatök nam rangah.

²⁰ Om nabë ham ngupin ham nabë sënë, og ham su yoh vu bë gwa Pasa niröp rë.

²¹ In ham nesupin ham in bë ham gwa Pasa, rëḁ ma geham nevong newa newa meham ti ti ngo newa ham nos loḁ yah ham. Log mehö ngwë medo denediikahëj, log ngwë denenum wain pangsën medenekeyevin.

²² Ham nevonḡ nebë saga in va? Maḡ ham su bömin nedo in bë ham gwa los nanum doḡ rë? Ma maḡ ham kwamin vo Anutu-yi-alam sënë bë ngaa meris, om sën ham nevonḡ nimumsën vu sir vahi sën hej nos nemain sir lo? Sëḡ nanër nabë va vu ham-a? Maḡ sa gaḡo ham arëmin jaḡ-a? Ma rot! Sa su rëḡ gaḡo ham arëmin jaḡ in ngaa nabë sënë rë.

Mehöböp Yesu Vo Pasa Vu Yi Hur Maluh

²³ In sa haḡo gagek sënë vu Mehöböp behaḡo yök vu ham wirek nebë: Loḡ buk sën Yudas nër Yesu rangah vu alam-begö-yi lo, lob Yesu ḡo brët rak

²⁴ bejom rak los kwa vesa ya vu Anutu gedebu, log nër bë, “Sa naviḡ sënë! Sa hevong in bë doḡ vu ham! Ham gwevonḡ nabë sënë in kwamin bo sa.”

²⁵ Degga ggovek log ḡo kap rak nebë saga benër bë, “Wain sënë tato bë sejoo gagek mewis ving ham rak sa nig ḡök meneggëp. Doḡ buk sën bë ham nanum sënë, og ham gwevonḡ nabë sënë in kwamin bo sa.”

²⁶ Log nabë ham gwa brët los nanum doḡ kap sënë, og sagaḡ ham tato rangah bë Mehöböp diik in ham. Lob ham gwevonḡ nabë sënë rot bena berup doḡ buk sën Yesu duk nom gökin lo.

Mehöti Gevonḡ Paya Vu Pasa Og Rëḡ Natök Jaḡ Nyëvewen

²⁷ Om sën nabë mehöti su jaḡ ni nivesa rë geyö ga Mehöböp yi brët sënë los nanum doḡ kap sënë meris mu, og vasap Mehöböp navi los niḡök bengaa nipaya neggëp vu yi.

²⁸ Alam pin ti ti yö kwaj bo ayoj medegero rë, loḡ mëm dega brët sënë los denanum doḡ kap sënë.

²⁹ In mehöti bë ga los nanum jeggin jeggin gesu geḡo Mehöböp navi jaḡ rë, og nevonḡ ngaa nipaya berëḡ natök jaḡ nyëvewen.

³⁰ Yik rak degwa sënë sën ham vahi seḡej nema genij nerak gevahi denediik.

³¹ Gak bë hil ti ti ngo kwad bo ayod megero, og Anutu su rëḡ gevong nyëvewen natök vu hil rë.

³² Gak nabë Mehöböp bo nyëvewen vu hil nabë saga, og nevonḡ in bë hil navid gesang bagërin hil in hil su malad nama geving alam sën denesepa loḡ aggata-dob-yi lo.

³³ Nebë saga om arig lo, nabë ham ngup ham in gwa Pasa, og ham gwegin ham vahi rë, loḡ mëm ham gwa doḡ ti.

³⁴ Nabë mehöti nadiikahë, og yö ga nos gëp yi beggang borot, in nabë ham ngupin ham og ngaa nipaya su gëp vu ham. Log gagek vewen yö nahën neggëp, om senök berup vu ham rë loḡ mëm sa gero.

12

Anon Vabuung Yi Semusën Aggagga

¹ Log arig lo, sa bë ham su kwetul doḡ in Anon Vabuung yi semusën.

² Ham ngo rak ni ggovek bë, wirek sën ham ngo nahën alam dahis lo, og ham ayomin tee yi in anutu-kuungsën sën su yoh vu bë bengwëng rë lo beham nesepa loḡ sir.

³ Om sën sa bë ham jaḡ ni nabë: Bë Anutu yi Anon Vabuung medo doḡ mehöti bedok vu yi in gagek, og mehö saga su yoh vu bë nanër nabë Anutu nelë Yesu paya rë. Log alam sën Anon Vabuung su nelok vu sir in gagek rë lo, og su deyoh vu bë denanër nabë, “Yesu yik yi Mehöböp!” rë.

⁴ Log Anon Vabuung yi semusën aggagga neggëp rëḡ yik Anon Vabuung timu nedo.

⁵ Log hil huk aggagga sën hil gevong vu Mehöböp lo neggëp, rëḡ yik Mehöböp perurek timu nedo.

⁶ Log aggata aggagga neggëp in bë hil sepa doḡ megevong yi huk, rëḡ yik Anutu timu sënë sën nevonḡ niwëek vu alam pin bedeyoh vu bë degevong.

⁷ Lob Anon Vabuung nevo semusën aggagga ggelek Kerisi-yi-alam pin ti ti in bë doḡ vu sir pin.

⁸ Kë! Yik Anon Vabuung nevong semusën vu mehöti in bë nanër gagek los kwa. Log yik Anon Vabuung timu sënë nevong semusën ngwë vu mehö ngwë in bë tatekin gagek degwa.

⁹ Log yik Anon Vabuung timu sënë nevong bemehö ngwë ayo neya timu vu Yesu niwëek beyoh vu bë gevong huk niwëek. Geyik Anon Vabuung timu sënë sën nevong bemehö ngwë neyoh vu bë gevong balam nijraksën nijvesa jak.

¹⁰ Log ngwë ko niwëek vu Anon Vabuung in bë gevong ngaa böp böp, gengwë ko kwa in bë seggi ngaahur aggagga mejak nij nabë nijvesa ma nijpaya. Log Anon Vabuung vong benyëg ngwë ayej verup mehö ngwë avi, gemehö ngwë ko kwa vu bepekwë ayej saga lo yam rangah.

¹¹ Ngaa pin sënë degwa vu Anon Vabuung yö timu rëk mëm nevo ggelek alam ti ti yoh vu yö kwa.

Hil Pin Atu Navid Timu Rëk Mëm Len Ti Ti Lo

¹² Mehönon navij timu rëk mëm navij len ti ti lo neggëp. Loḱ mëm navij len ti ti lo supin yom tu navij timu. Lob yik Kerisi-yi-alam lo pin supin yom tu Yesu anon nebë saga ving.

¹³ In hil pin aripek bël rak Anon Vabuung timu sënë behil atu anon timu. Hil Yuda los Grik, hil sën atu alam ngwë hir ngaa meris lo, gehil sën hil ngo nehegin hil lo. Anon Vabuung timu sënë gwang ya hil pin ti ti ayod.

¹⁴ Hil navid su len timu rë, gaḱ yi ngaa los arë arë neggëp.

¹⁵ Om maḱ vaha rëk nanër nabë, “Sak su nema rë om su navi len ti sa rë!” Nabë nanër nabë sënë og hen gagek anon ma, gaḱ yik navi len ti.

¹⁶ Log maḱ nenga rëk nanër nabë, “Sa su mala rë, om su navi len ti sën sa-ë rë!” Nabë nenga nanër nabë sënë, og hen gagek anon ma, gaḱ yik navi len ti.

¹⁷ Nabë hil navid pin yik hil malad, og hil rëk gango gagek nabë va? Log nabë hil navid pin yik hil nengad, og hil rëk pamu ngaa nabë va?

¹⁸ Rëk hil navid su nebë sënë rë, gaḱ Anutu yö tung len ti ti lo nedo rak hil navid yoh vu yö kwa.

¹⁹ Nabë hil navid len ti ti pin neggëp ti, og rëk hil navid soḱek medo tena?

²⁰ Rëk su nebë sënë rë! Gaḱ hil navid len ngahiseḱë neggëp log hil navid yik timu.

²¹ Om hil malad su yoh vu bë rëk nanër nabë nilëlin hil nemad rë. Log hil yud su yoh vu bë rëk nanër nabë nilëlin hil vahad rë.

²² Gaḱ hil narak ni bë hil navid len vahi sën su nijwëek rë lo, og nabë su demedo rë, og hil navid su yoh vu bë medo rë, gaḱ rëk nama!

²³ Log hil navid len vahi sën hil nid nemumin lo, og hil nehako rak menaröp tob nivesa vesa loḱ. Log hil navid len vahi sën su malangeri rë lo, og hil navunëḱ vu pangсэн.

²⁴ Log hil navid len vahi sën nivesa lo og hil su neḱebu rë. Rëk mëm Anutu nesupin hil navid len ti ti pin revuh ti yoh vu kwa, log nevong behil nesemu len ti ti sën su malangeri rë lo menehero.

²⁵ Vong nebë sënë in bë hil navid len ti ti su debasuh sir rë, gaḱ demedo jevuh ti mededok vu sir nivesa.

²⁶ Log nabë hil navid len ti gesang, og nesang yoh vu hil navid pin. Genabë hil semu len ti, og len ti ti pin kwaj vesa.

²⁷ Om yik Kerisi navi ham geham pin tu navi len ti ti lo.

²⁸ Lob Anutu ggooin Kerisi-yi-alam rak in bë degevong yi huk. Ggooin sinarë rak muginsën, lob mëm ggooin alam-denenër-gagek-rangahsën rak netu luu, log tatovaha netu löö. Log alam sën denevong ngaa böp böp lo ggökin, log alam sën denevong alam niraksën nijvesa nerak lo ggökin sënë, lob alam sën denelok vu alam lo, galam ggev sën denëgin huk pin lo, galam sën alam nyëg ngwë ayej aggagga neverup avij lo.

²⁹ Gaḱ sir pin su detu sinarë rë, gesir pin su detu alam-denenër-gagek-rangahsën rë. Gesir pin su detu tatovaha rë. Gesir pin su deḱo niwëek in bë degevong ngaa böp böp rë.

³⁰ Gesir pin su deko niwëek in bë degevang alam nijraksën nijvesa jak rë. Genyëg ngwë ayej aggagga su neverup sir pin avij rë. Gesir pin su deyoh vu bë depekwë ayej saga lo nam rangah rë.

³¹ Rëk mu ham malamin sepa semusën böp böp sën senër mugin lo pangсэн. Log sa bë tato aggata nivesa ti sën kesuu aggata pin lo vu ham.

13

Aggata Sën Hil Ahëd Geving

¹ Nabë sa nanër gagek dok mehönnon ayej ti ti lo, gedok angër ayej geving, rëk mu sa su ahëg neving mehönnon rë, og sëk gevong dedun meris mu nabë pedideng los ggageng nesu.

² Log nabë seyoh vu bë nanër Anutu yi gagek rangah los sejak gagek sën neggëp vunsën lo degwa pin ni venuh, genabë sejak ngaa pin ni, genabë sayog na timu vu yi niwëek ata beseyoh vu bë nanër kedu meseyesin yi megeto mena, rëk mu nabë sa su ahëg neving mehönnon rë, og setu ngaa meris.

³ Log nabë sebo sa ngaa pin gelek alam-kupek-masën, ma nabë sa gevong navig na in nengwah ga besa nadiik, rëk mu sa su ahëg neving mehönnon rë, og ngaa pin sënë su yoh vu bë dok vu sa rë.

⁴ Bë mehöti ahë geving mehönnon yönnon, og nejom yi ahon gesu nevo lok yah nipaya nyëvewen vu alam sën denevong vu yi lo rë, gak nevong ngaa nivesa mu vu sir. Mehö nebë sënë su ayo nesis yi vu mehö ngwë in hir ngaa nivesa rë, gesu netee yi rak menenër gagek paang paang rë, log su neko arë rak rë.

⁵ Log mehö nebë sënë su nevong bemehö ngwë ni nemum rë. Gesu kwa neya vu yi ngaa pangсэн rë, gesu yi mehö ahë sengen rë, gesu kwa nevo ngaa nipaya sën denevong vu yi lo rë.

⁶ Log mehö nebë sënë su kwa vesa in ngaa nipaya rë, gak kwa vesa in Anutu yi gagek anon.

⁷ Su pevis menelë mehö ngwë nebë mehö nipaya rë, gak kwa nevo bë mak mehö nivesa berëk gërin yi megevong ngaa nivesa, lob nejom yi ahon menekerë maggin pin sën netök vu yi lo.

⁸ In ahë vingsën su rëk nama na rë, gak yö rëk gëp degwata! Gak mëm huk sën hil nanër Anutu yi gagek rangah lo, mu sën rëk nama na. Genyëg ngwë ayej su rëk berup hil avid gökin rë, gengaa pin los kwa sën hil narak ni gwëbeng agi rëk natu ngaa meris.

⁹ In gwëbeng hil narak ngaa vahi mu ni. Log Anutu su tatekin kwa pin los dahis vu hil rë, gak vahi yö nahën neggëp vu yi.

¹⁰ Gak vu tamusën gAnutu gero ngaa pin beniröp jak, og huk pin sën hil nehevong teka teka agi rëk nama na.

¹¹ Wirek sengo nahën hurmahen og vu buk saga sa nanër gagek nebë hurmahen. Lok mëm sa böp rak, lob sa hevuu ngaa hurmahen yi ya.

¹² Kë! Log gwëbeng hil nehalë ngaa pin paya paya nebë sën hil nehalë malad lok dubdub malakenu ti, om su neggëp rangah rot rë. Rëk mëm vu tamusën og hil rëk galë Anutu anon sogek jak malad. Gwëbeng serak ni teka teka, gak nahub rëk sëk jak ni venuh nabë sën Anutu rak sa nig-ë.

¹³ Om ngaa löö mu sënë neggëp berëk gëp degwata: Sën hil ayod neya timu vu Anutu, gesen hil navo kwad in yi, gahë-vingsën. Rëk mëm ahë-vingsën netu muginsën vu luu sënë.

14

Anon Vabuung Yi Semusën Sënë Netu Muginsën

¹ Om ham malamin sepa ahë-vingsën namugin, lob ham kwamin bo Anon Vabuung yi semusën geving, rëk mu ham kwamin bo semusën ti sënë namugin, sën nebë ham nanër Anutu yi gägek rangah.

² Log mehöti sën alam-nyëg-ngwë ayej neverup avi lo, og su nenër vu mehönon rë, gak yö nenër vu Anutu timu. In mehöti su rak gägek sënë ni rë geyö nenër gägek vunsën rak Anon Vabuung niwëek.

³ Gak mehö sën nenër Anutu yi gägek rangah lo, og nenër vu mehönon meneloq vu sir benevo niwëek vu sir benegadu sir.

⁴ Rëk mehöti sën alam-nyëg-ngwë ayej neverup avi lo, og yö nelok vu yi mu, gak mehöti sën nenër Anutu yi gägek rangah lo, og mëm nelok vu Kerisi-yi-alam pin.

⁵ Sa bë alam-nyëg-ngwë ayej berup ham avimin pin, rëk mu sahëg neving pangsen rot bë ham nanër Anutu yi gägek rangah. Mehö sën bë alam-nyëg-ngwë ayej berup avi lo, nabë su pekwë gägek sënë in bë dok vu alam rë, og bengö ma. Gak mehö sën nenër Anutu yi gägek rangah lo, og yi mehö-los-bengö.

⁶ Om arig lo, nabë senök vu ham balam-nyëg-ngwë ayej berup savig, rëk sa su nanër gägek mewis la sën Anutu tato vu sa lo rë, gesa su tatekin gägek degwa la vu ham rë, gesa su nanër Anutu yi gägek begëp rangah rë, gesa su navo kwa vu ham rë, og saga su rëk dok vu ham rë.

Hil Nanër Anutu Yi Gägek Dok Ayej In Dejak Ni

⁷ Log yik gevëeg los gita nebë sënë! Nabë hil gevë gevëeg ma angis gita jeggim jeggim, og alam su deyoh vu bë desepa dok raro rë.

⁸ Log nabë degevë biuka rëk su ngu niröp noh vu sën begö yi lo rë, og alam su rëk desemu sir in degevang begö rë.

⁹ Lom ham gägek nebë saga. Nabë ham nanër gägek jeggim jeggim balam degengo dedun mu gesu dejak ni rë, og rëk dejak ham gägek sënë degwa ni nabë va? Ma! Ham gägek saga yö ya meris mu.

¹⁰ Yönon, mehönon ayej ngahisekë rot neggëp dob, lob ti su dedun meris mu rë. Gak yö denengo medenerak degwa ni.

¹¹ Log nabë sa su rak alam sënë ayej ni rë, og rëk degelë sa paya nabë mehö kwa masën ti. Log sëk galë sir paya nabë sir alam kwaj masën.

¹² Lob ham nebë saga. Ham ahëmin neving pangsen bë gweko Anon Vabuung yi semusën, om ham malamin sepa semusën sën nelok vu Kerisi-yi-alam lo namugin.

¹³ Nebë saga, om mehöti sën alam-nyëg-ngwë ayej neverup avi lo, og najom jak vu Anutu nabë bo niwëek vu yi in pekwë gägek sënë betatekin degwa geving.

¹⁴ In nabë sa najom jak vu Anutu dok alam-nyëg-ngwë ayej, og mak sanog nejom rak, rëk sa kwag su nesepa lok rë.

¹⁵ Om mak sa gevong nabë va? Sa kwag nevo nebë sënë bë: Sanog bë najom jak, log sa kwag jak ni geving, og nivesa. Log sanog bë gevong raro, log sa kwag jak degwa ni geving, og nivesa.

¹⁶ Rëk mu nabë anom kwa vesa menajom jak na vu Anutu galam-nyëg-ngwë ayej berup avim, og mehö meris sën nedo ving hong lo su yoh vu bë ngoekin hong jomraksën sënë rë. In nengo dedun rëk su rak hong gägek sënë degwa ni rë.

¹⁷ Yönon, mak genejom rak megenenër gägek nivesa, rëk mu su getatekin Anutu yi gägek vu mehö ngwë sagi megelok vu yi rë.

¹⁸ Sa kwag vesa vu Anutu in alam-nyëg-ngwë ayej neverup savig kesuu ham pin.

¹⁹ Rëk mu nabë sa bare Kerisi-yi-alam malaj dok dub ayo, og sa bë nanër gägek dus nemadvahi mu dok ayej gegägek hus adingsekë dok alam-nyëg-ngwë ayej nök gëp, in su rëk dejak ni rë.

²⁰ Arig lo, ham su medo los kwamin ngök ngök nabë hurmahen. Gaḱ mēm nabë ngaa nipaya, og mēm ham medo ngök ngök nabë hurmahen. Rëḱ mēm ham kwamin bo ngaa nabë alam böp.

²¹ Loḱ Anutu yi horek, og dekevu meneggëp nebë sënë:

“Mehöböp nër bë,

‘Sa hevong sa gägek vu alam sënë loḱ ayej rëḱ ma,

om tum sëḱ gevong alam sën denevongwëng nyëḱ ngwë ayej lo denök in bë denanër sa gägek vu sir.

Log sëḱ gevong sa gägek berup alam beggang-bu ngwë avij geving,

rëḱ mu rëḱ nama gesu rëḱ degevong geving sa gägek rë.’”

²² Nebë saga om hil arak ni bë Anon Vabuung su nevong balam-nyëḱ-ngwë ayej neverup hil avid in bë tato niwëëḱ vu Kerisi-yi-alam rë, gaḱ nevong in bë tato niwëëḱ vu alam dahis. Log su nevong behil nanër Anutu yi gägek rangah in tateḱin yi gägek degwa vu alam dahis rë, gaḱ nevong in bë tateḱin vu Kerisi-yi-alam.

²³ Om nabë alam dahis la ma alam meris la deduḱ na demedo dub ayo geving ham sën Kerisi-yi-alam lo galam-nyëḱ-ngwë ayej berup ham avimin pin, og rëḱ denanër ham nabë ham yumin vong paya.

²⁴ Gaḱ nabë ham pin nanër Anutu yi gägek rangah, galam dahis ti ma mehö meris ti yam nedo ving ham, og ham gägek pin rëḱ gelu ayo geham gägek pin rëḱ tato vu nabë nevong ngaa nipaya meneggëp vu yi.

²⁵ Log ham gägek rëḱ baleḱ yi ngaa nipaya pin sën kwa nevo meneggëp kesii loḱ ayo lo, lob rëḱ nadudeḱ gegeḱo Anutu arë jaḱ genanër rangah nabë, “Yönon rot, Anutu nedo ving ham!”

Hil Su Najom Jak Los Gevong Raro Nikelap

²⁶ Om arig lo, ham gwevong nabë va? Nabë ham ngupin ham doḱ dub ayo, og huk neggëp vu ham pin. Ti gevong raro, gengwë nanër Anutu yi gägek vu ham, geti tateḱin gägek ti sën Anutu tato vu yi lo, galam-nyëḱ-ngwë ayej berup ngwë avi, log ngwë pekwë gägek sënë in ham jaḱ ni, beham gwevong ngaa pin sënë in bo niwëëḱ vu Kerisi-yi-alam pin.

²⁷ Lob nabë alam-nyëḱ-ngwë ayej berup mehö la avij, og luu mu degevong, ma mak löö, og yiḱ ggovek. Gesu denanër gägek nikelap, gaḱ sir ti ti kedi denanër mesepa doḱ, log mehö ngwë pekwë hir gägek in alam dejak ni.

²⁸ Rëḱ nabë mehöti su nedo in bë pekwë alam-nyëḱ-ngwë ayej sagi rë, og mehö sën bë nanër lo najom yi ahon gesu bengwëng doḱ dub ayo. Gaḱ yö getah yi na loḱ mēm nanër yi gägek vu yi geving Anutu.

²⁹ Log alam sën denanër Anutu yi gägek rangah lo, og sir luu ma löö mu denanër, gesir vahi pin medo degengo hir gägek mekwaj bo.

³⁰ Log nabë mehöti köök nedo, loḱ Anutu tato gägek ti vu yi avuti, og mehö sën vare nenër gägek lo aye nama.

³¹ In ham pin ti ti nanër Anutu yi gägek rangah in alam pin dejak gägek ni bebo niwëëḱ vu sir.

³² Galam sën denenër Anutu yi gägek rangah lo deyoh vu bë degegin sir nivesa, gaḱ anoj sën Anutu tung loḱ sir lo su rëḱ kehe sir medebengwëng nikelap rë.

³³ In Anutu su ahë ving bë hil gevong ngaa jeggin jeggin rë, gaḱ ahë ving bë hil medo revuh. Log ham gwevong nabë sën Anutu-yi-alam pin denevong loḱ hir dub lo.

³⁴ Avëh ayej nama doḱ dub ayo gesu debengwëng. Gaḱ dedahun sir nabë sën dekevu meneggëp loḱ Horek lo.

³⁵ Genabë sir duḱin gägek ti degwa bedevongin bë dejak ni, og sir ti ti yö rëḱ dedoḱ tepëḱ in reggaj gëp bej. Gaḱ nabë avëh denanër gägek doḱ dub ayo og su yoh vu rë.

³⁶ Ma nebë va? Maḵ ham tu Anutu yi gagek degwa? Ma ham ngo neḵo Anutu yi gagek gesu alam vahi deneko ving rë?

³⁷ Nabë mehöti nanër nabë yi mehö-nenër-Anutu-yi-gagek-rangahsën ti ma, nanër nabë ḵo Anon Vabuung kwa, om nabë yönon, og rëḵ jaḵ gagek sën sa ḵevu vu ham-ë ni nabë Mehöböp yi horek.

³⁸ Gaḵ nabë mehöti su raḵ gagek sënë ni rë, og maḵ yi su mehö-nenër-gagek-rangahsën ti rë.

³⁹ Nebë saga om arig lo, ham malamin sepa nabë ham natu alam sën denenër Anutu yi gagek rangah lo, geham su gwërin alam sën nyëḡ ngwë ayej neverup avij lo.

⁴⁰ Rëḵ mu ham jegelin huk pin megwero geham gwevong megëp niröp.

15

Kerisi Diik Ggovek Gekedi Raḵ Yah

¹ Log arig lo, sa bë bër ham kwamin gökin nah jaḵ Bengö Nivesa sën senër vu ham lo. Sën ham ḵo raḵ lob ham medo nesepa loḵ lo.

² Nabë ham vong ving Bengö Nivesa sën senër rangah vu ham lo yönon, beham medo nesepa loḵ, og rëḵ geḵo ham nom vu Anutu beham medo malamin-tumsën.

³ Log senër gagek sën sa haḵo wirek lo vu ham muginsën. Senër bë Kerisi diik in hil ngaa nipaya pin yoh vu sën dekevu wirek meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo.

⁴ Log debë yi loḵ ya bedub. Loḵ buk netu löö, lob kedi raḵ yah ggökin yoh vu sën dekevu wirek meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo.

⁵ Lom tato yi vu Pita mugin, loḵ mëm tato yi vu yi hur nemadluho-bevidek-luu lo.

⁶ Log mëm tato yi ggökin vu hil arid lo ngahiseḵë loḵ ti, sir 500 gela sevöḵ. Lob hil arid lo sënë, sir ngahiseḵë rot nahën denedo vesaj gela dediḵ ggovek ya.

⁷ Lob mëm tato yi vu ari Yakobus, gevu sinarë lo pin.

⁸ Loḵ tum mëm tato yi vu sa nebë hurmahen sën pesuv loḵ atayo, gata su ḵo yi loḵ yi buk niröp rë lo.

⁹ Yönon, sinarë nyëdahis pin lo arëj neggëp, gaḵ saḵ ma! In sa hevong paya vu Anutu-yi-alam, om maḵ su yoh vu bë denanër sa nabë sinarë rë.

¹⁰ Rëḵ mu Anutu vo semusën vu sa, lom setu sinarë nebë sën sa nado gwëbeng-ë, lob yi semusën sagi su tu ngaa meris banon ma rë, gaḵ sa nehevong huk böp menekesuu sinarë pin. Rëḵ su sengo ti nehevong rë, gaḵ yik Anutu yi semusën sën nevo vu sa lo, sën yö nevong.

¹¹ Rëḵ mu sa su nanër gagek agga ngwë rë, gaḵ yik he sinarë pin nanër gagek rangah neggëp ti, lom ham nevong ving gagek sagi.

Alam Diiksën Rëḵ Dekedi Jaḵ Nah

¹² Lom he nanër gagek rangah raḵ buk bë: Kerisi diik, loḵ Anutu nër mekedi raḵ yah ggökin. Loḵ nebë va sën ham vahi denenër nebë, “Alam sën denediḵ lo su deyoh vu bë rëḵ dekedi jaḵ nah gökin rë”—ë?

¹³ Nabë alam-diiksën su rëḵ dekedi jaḵ nah yönon rë, og Anutu su nër meKerisi kedi raḵ ving rë!

¹⁴ Log nabë Anutu su nër meKerisi kedi raḵ yah yönon rë, og gagek sën he nanër-ë anon ma, geham ayomin neya timu vu yi meris mu.

¹⁵ Om nabë nebë sënë, og he tu alam-gagek-kuungsën menanër rangah bë Anutu nër meKerisi kedi raḵ yah ggökin, gehe netetuhin ham bë Anutu yi gagek. Gaḵ nabë Anutu su rëḵ nanër balam-diiksën dekedi jaḵ nah yönon rë, og su nër beKerisi kedi raḵ ggökin yah ving rë!

¹⁶ Yönon, nabë Anutu su rëḵ nanër balam-diiksën dekedi jaḵ gökin nah rë, og Anutu su nër beKerisi kedi raḵ yah ving rë.

17 Log nabë Anutu su nër beKerisi kedi rak yah yönon rë, og ham ayomin neya timu vu yi meris mu, geham ngaa nipaya nahën neggëp vu ham.

18 Galam sën ayoj ya timu vu Kerisi wirek rëk dediik lo malaj ma ving.

19 Log nabë hil ayod neya timu vu Kerisi, rëk hil kwad bo nabë nelok vu hil ggëp dob sënë mu, gesu rëk dok vu hil vu tamusën rë, og gëp in hil. Hil nado paya yönon gemehönon pin rëk kwaj paya in hil.

20 Rëk mu su nebë sënë rë! Gaq Kerisi diik, lok Anutu nër beKedi rak yah yönon rot, betu alam-diiksën hir mehö muginsën.

21 Yönon! Sën hil nadiik lo degwa neggëp vu mehönon timu, log yik sën hil kedi jak nah gökin lo, og degwa neggëp vu mehönon ngwë nebë saga.

22 In mehönon pin denediik gedegwa neggëp vu Adam, log mehönon pin rëk dekedi jak nah gökin gedegwa neggëp vu Kerisi.

23 Rëk mu hil pin yu ti ti lo ngo rëk kedi jak nah dok hil buk. Kerisi kedi muginsën gebuk sën duk nom lo, og hil sën yi alam hil lo, hil rëk kedi jak gökin yi.

24 Lob mëm tum ngaa pin mala nama na, log Kerisi rëk gevong gavman pin geggev pin los alam niwëek vahi pin denatu alam meris, log mëm bo yi nyëg pin dok nah Ama Anutu nema.

25 In Kerisi tu Mehö-los-bengö berëk medo bena berup dok buk sën bakë ngaa sën denevong in bë dedahun yi na lo pin geto dedok nah vaha gebinë.

26 Rëk kevoh ngaa sën bë dahun yi na lo pin govek, log rëk kevoh diiksën geving jak gëp hus.

27 In Anutu tung ngaa pin ggevek Kerisi vaha gebinë, lob hil arak ni vorot bë: Nabë Anutu tung ngaa pin ggevek vaha, og yi su ggevek vaha ving rë gema, in yö tu ala metung.

28 Gemëm nahub gengaa pin degevek Kerisi babu begovek na rë, lok mëm tum Anutu Nalu yö rëk gurek Mehö sën tung ngaa pin deggevek vaha lo babu, in Anutu yö rëk natu ngaa pin ala.

29 Gaq nabë mehönon su rëk dekedi jak nah gökin vu bedub rë, og alam deneripek bël beron ngwë ggökin in bë dedok vu alam-diiksën in degwa va? Nabë alam-diiksën su rëk dekedi jak nah yönon rë, og alam deneripek bël in bë dedok vu alam-diiksën in va?

30 Log he ving! He nado lok maggin sën bë kevoh he na lo in degwa va?

31 Arig lo, sa kwag vesa rot in ham in hil atu hil Mehöböp Yesu Kerisi yi alam ggëp ti, om sën sa nanër rangah vu ham bë: Rak buk pin og ngaa maggin nedeginengin sa benevongin bë sa malag nama.

32 Log nabë sa kwag nevo bë sa gako nyëvewen vu dob sënë mu, og sa su rëk ngis begö vu reggu bemën nipaya lo gëp Epesus wirek rë. Nabë alam-diiksën su rëk dekedi jak nah gökin yönon rë, og maam vayikë:

“Hil ngo medo maga los nanum
in hil rëk nadiik neheng
bemalad nama.”

33 Om ham su gwebë nengamin vu mehönon hir gagek in rëk degekuung jak in ham. Nabë hil sepa dok alam nij paya, og hil rëk nid paya jak geving sir.

34 Om ham gwevuu ngaa ngök ngök na geham kwamin bo ngaa niröp. Ham su gwevong ngaa nipaya gökin nah. Om ham gwengo rë! Ham la yö denahën gesu denerak Anutu ni rë. Senër gagek sënë in bë ham nimin namum.

Hil Kedi Jak Nah, Og Hil Rëk Agga Ngwë Jak

35 Rëk mu mehöti mak rëk dok tepëk nabë, “Alam diiksën rëk dekedi jak nah nabë va? Log rëk navij nabë va medenom-a?”

36 Hong-e! Kwam ma! Gahis sën genehin lo, bë nakip og navi rëk petar na.

³⁷ Lob ngaa sën genehin lo, saga su genevaroh agga los ris los dahis rë. Gaḵ genehin gahis meris mu nebë sën saköm gahis ma ngaa gahis vahi.

³⁸ Lob mëm nekip beni nebë sën Anutu kwa nevo lo. Log nevong nos gahis pin agga ti ti lo yö denekip lom yö nij nelok yah sir.

³⁹ Log ngaa mala-tumsën pin sën denedo dob lo, og su nij neggëp ti rë. Gaḵ mehönon yööhu gereggü yööhu. Sok yööhu gegël yööhu.

⁴⁰ Log ngaa yagek yi denedo, gengaa dob yi denedo, rëḵ ngaa yagek yi malaj ngeri nebë ngaa yagek yö yi, gengaa dob yi malaj ngeri nebë ngaa dob yö yi.

⁴¹ Log hes netum benivesa rot rëḵ yööhu, log kwev netum benivesa rot rëḵ yööhu, gebetuheng pin denetum benijvesa rot, rëḵ su nij neggëp ti rë.

⁴² Lob sën alam-diiksën dekedü jak nah lo yik nebë saga. Navi sën hil nalev ya lo, saga nepetar ya. Gaḵ navi sën kedi jak nah lo, og su rëḵ petar na rë.

⁴³ Navi sën hil nalev ya lo, sagak su ngaa nivesa rë, gaḵ navi sën kedi jak nah gökin lo, og saga sën mëm ngaa anon los arë. Navi sën hil nalev ya lo, og sagak ngaa sekë masën, gaḵ navi sën kedi jak nah lo, og saga ngaa los niwëek.

⁴⁴ Navi sën hil nalev ya lo, og sagak ngaa dob yi, gaḵ navi sën kedi jak nah gökin lo, saga anon yö yi. In hil navid dob yi neggëp om sën hil navid anod yi neggëp ving.

⁴⁵ Log gagek neggëp lok Anutu-yi-kapiya ving nebë, “Adam ngwë muginsën tu mehönon rak menedo vesa”, log tum Adam ngwë tamusën rëḵ gevong behil anod medo mala-tumsën.

⁴⁶ Rëḵ mu hil su nado malad-tumsën vu muginsën rë, gaḵ hil nado vesad mu vu dob sënë vu muginsën gehil rëḵ medo malad-tumsën yönon vu tamusën.

⁴⁷ Mehö muginsën navi dob, om sën tu ngaa dob yi, rëḵ mehö tamusën yam vu yagek.

⁴⁸ Om hil pin vu dob nebë mehö-dob-yi sënë, log hil ana yagek, og hil pin rëḵ nid nabë mehö-yagek-yi sagi.

⁴⁹ Gwëbeng hil nid nebë mehö-dob-yi sënë, om rëḵ hil nid nabë sën mehö-yagek-yi saga.

⁵⁰ Arig lo, sa nanër niröp vu ham nabë hil navid dob yi su yoh vu bë dok na Anutu-yi-Nyëg rë, gengaa sën nepetar lo su yoh vu bë dok na ngaa sën su nepetar rë lo bej rë.

⁵¹ Ham gwengö rë! Sa bë nanër gagek vunsën ti rangah vu ham: Hil pin su rëḵ nadiik rë! Gaḵ hil pin sën nahën nado malad vesa lo ngo rëḵ napöö agga ngwë jak

⁵² pevis avuti dok buk sën avuuk ngu vu tamusën lo. In avuuk rëḵ ngu, log alam-diiksën dekedü jak nah gesu rëḵ depetar gökin nah rë. Log hil sën hil nahën nado vesad lo, hil rëḵ pekwë menapöö agga ti jak.

⁵³ Yik nebë sënë: Navi sën nepetar lo rëḵ pekwë menatu ngaa sën su rëḵ petar rë lo, genavi sën nediik-ë, rëḵ pekwë bemedo mala-tumsën bemedo degwata.

⁵⁴ Kë! Om nabë hil galë nabë navi sën nepetar lo pekwë yi metu ngaa sën su nepetar rë lo, gehil galë nabë navi sën nediik lo pekwë yi benedo mala-tumsën, og dok buk saga hil rëḵ ajak ni nabë gagek sën neggëp lok Anutu-yi-kapiya lo anon rak. Sënë nebë, “Anutu kesuu ngaa pin bekevoh diiksën ya verök yi.”

⁵⁵ “Hil nadiik rëḵ mu diiksën su niwëek rot bedeginengin hil rë.

Hil nadiik rëḵ mu diiksën su rëḵ kevoh hil yönon rë.”

⁵⁶ Horek tato bë hil nehevong ngaa nipaya, lob hil ngaa nipaya sagi tu diiksën yusekë.

⁵⁷ Rëḵ ma, om mëm hil kwad vesa vu Anutu in nevong behil Mehöböp Yesu Kerisi lok yah hil bed bemëm hil rëḵ kesuu diiksën gemedo malad-tumsën, yik degwa rak Kerisi.

⁵⁸ Om arig lo, sahëg neving ham, om ham medo los nimin wëek geham su medo los nimin yes yes. Gaḵ ham medo gwevong Mehöböp yi huk jak buk pin geham su najom ham ahon, in ham nerak ni nebë huk sën ham nevong vu Mehöböp lo og ham su nevong meris rë.

16

Seriveng Sën Dok Vu Anutu-yi-alam Lo

¹ Log seriveng sën ham gwetung in dok vu Anutu-yi-alam vu Yerusalem lo, og ham semu noh vu gägek sën senër vu Kerisi-yi-alam vu Galata bë degevang lo.

² Ham pin ti ti kwamin bo noh vu Soda pin nabë ham neko monë va la rak huk sën Anutu loḵ vu ham meham nevong lo, og mëm ham gweko ti ti vër in megwetung natu seriveng, in senök vu ham og ham su medo sero seriveng.

³ Lob ham ngo gooin ham alam la jak, in senök vu ham og sa kevu kapiya besebo medegeko geving ham seriveng sagi medena Yerusalem.

⁴ Gaḵ nabë seriveng böp besa kwag bo nabë maḵ sena geving, og he pin rëḵ ana.

Paulus Bë Na Gelë Alam Korint

⁵ Lob sëḵ noh na distrik Masedonia vuheng rë, loḵ mëm senök vu ham. In sa bë na Masedonia namugin rë.

⁶ Loḵ mëm sëḵ nöḵ berup ham nyëḡ, lob sa medo saga teka geving ham. Maḵ sëḵ medo geving ham bena berup dok kwev sën loo nesis böp lo benama na rë ma sa duḡ. Loḵ mëm sena nyëḡ ngwë, og ham yoh vu bë bo nos teka vu sa geham gweko sa na aggata.

⁷ In sa su bë nöḵ galë ham mu gesena pevis rë, gaḵ nabë Mehöböp ngogek, og sëḵ medo geving ham hus ading teka rë.

⁸ Rëḵ sa hevongin bë medo Epesus bebuk vabuung Pentikos govek na rë.

⁹ In sa halë bë sa huk böpata neggëp sënë beyoh vu bë ngis anon ngahiseḵë, rëḵ alam sën denelë sa paya lo denedo ving.

¹⁰ Genabë Timoti nöḵ berup vu ham, og ham semu yi in medo geving ham los kwa vesa, in yik nevong Mehöböp yi huk nebë sa.

¹¹ Ham su gwelë yi nabë ngaa meris megweruu demimin vu yi, gaḵ ham nahubin yi rot megweko yi nom aggata benom vu sa, in sa medo nehegin losho hil arid lo vahi.

¹² Gaḵ hil arid Apolos og sejij yi rot bë nöḵ vu ham geving hil arid lo vahi, rëḵ gwëbeng su bë rëḵ nöḵ rë, gaḵ yö rëḵ medo bemëm nabë natök vu aggata og mëm yö rëḵ nöḵ.

Gägek Hus La

¹³ Ham malamin ham los gwegin ham, geham ayomin na timu vu Yesu meham bare niwëëḵ nabë maluh.

¹⁴ Ngaa pin sën ham gwevong lo, og ham ahëmin geving mehönon megwevong ham huk nivesa los ayomin sepëp.

¹⁵ Arig lo, sa bë nanër gägek ngwë vu ham. Ham rak Stepanus vu distrik Akaya ni bë losho yi alam detu Kerisi-yi-alam mugin kesuu alam Akaya pin, lob kwaj nevo Anutu-yi-alam pangsën medenelok vu sir.

¹⁶ Nebë saga, om sa bë ham nengamin yes vu alam nabë saga, gevu alam sën denelok vu sir bedenevong huk ving sir lo.

¹⁷ Sa kwag vesa rot in Stepanus luho Potunatus gAkaikus bedeyam vu sa in ham su yoh vu bë nam sënë rë, om deloḵ yah ham bömin medeyam vu sa.

¹⁸ Sir saga devong besa geham behil pin ayod nivesa, om ham gweko alam nebë saga arëj jak.

¹⁹ Lob Kerisi-yi-alam vu distrik Asia* pin kwaj nevo ham medenenër. Log Akwila luho Priska losho alam sën denesupin sir bedenejom rak vu Anutu loḵ luho hir beggang lo ahëj neving ham medenenër gägek semusën yöḵ vu ham in Mehöböp yi alam ham los sir.

²⁰ Hil arid lo pin kwaj nevo ham medenenër. Om ham pin ahëmin nivesa vu ham geham najom* nemamin in Mehöböp yi alam ham.

²¹ Log sa Paulus, sengo kevu gägek dus teka sën neggëp hus agi rak nemaḡ bë ham medo nivesa.

²² Mehöti bë su ahë geving Mehöböp rë, og Anutu gevong bemala nama. *Maranata!*
(Degwa nebë Mehöböp duk nom pevis!)

²³ Mehöböp Yesu yi semusemu nökö gëp geving ham.

²⁴ Sahëg neving ham pin in Kerisi Yesu duu hil pin revuh ti.

Kapiya Sën Paulus Kevu Netu Luu Vu Kerisi-yi-alam Vu Korint

¹ Sa Paulus sën Anutu ggooin sa raḵ in bë sa natu Kerisi Yesu yi sinarë lo. Alu hil arid Timoti kevu kapiya sënë yök vu ham sën Kerisi-yi-alam vu Korint aga, gevu Anutu-yi-alam pin sën denedo yoh vu distrik Akaya pin lo.

² Hil Amad Anutu luho Mehöböp Yesu Kerisi degevang hir semusemu nöḵ gëp geving ham beham ayomin gëp revuh.

Paulus Kwa Vesa In Anutu Loḵ Vu Yi

³ Hil gaḵo hil Mehöböp Yesu Kerisi Ama Anutu arë jaḵ, in yi Anutu, mehö kwa vonginsën los aye semusën ala.

⁴ He nado los ngaa maggin medeginengin he pangsën rëḵ Anutu nesemu aye in he. Yö medo nevong nebë saga, om he ngo ayoh vu bë rëḵ semu ayemin in alam sën denedo loḵ maggin ayo lo, nabë sën Anutu nesemu aye in he agi.

⁵ In vanë aggagga sën töḵ vu Yesu lo töḵ vu he pangsën, rëḵ mu yik Kerisi aye semusën nedo ving he nebë saga ving.

⁶ Ngaa maggin töḵ vu he in bë gevong beham ayomin sepëp beham nom vu Anutu. Log Anutu semu aye in he behe ayomin sepëp in bë gevong beham ayomin sepëp jaḵ doḵ buk sën ham kwerë maggin nabë he lo, bemëm ham bare niwëëḵ.

⁷ He kwamin nevo ham behe raḵ ni vorot bë ham rëḵ gweḵo maggin nabë sën he, om Anutu rëḵ gevong beham ayomin sepëp jaḵ geving nabë he.

⁸ Arig lo, ngaa maggin sën töḵ vu he ggëp distrik Asia* lo, saga he su ayoh vu bë adah vun in ham rë. Gaḵ vasap he pangsën medeginengin he ahon rot kesuu behe kwamin nevo bë maḵ he su rëḵ medo vesamin rë.

⁹ Ngaa saga töḵ vu he rot behe kwamin vo bë he rëḵ malamin nama yönon. Rëḵ he rak ni bë ngaa nebë saga netöḵ vu he in bë he jaḵ ni nabë he nimir wëëḵ su yoh vu bë adok vu he rë, om hil getung malad in Anutu timu sën nenër balam-diiksën denekedi raḵ yah lo.

¹⁰ Anutu ḵo he vër in ngaa saga gehe su adiik rë, gerëḵ geḵo he vër nabë saga gökin. Yönon, he nehetung malamin in yi yö timu bë rëḵ geḵo he vër in ngaa vahi pin göḵ gökin nabë saga.

¹¹ Om hameḵ najom jaḵ in doḵ vu he geving. Nabë sënë in Anutu gengo alam ngahiseḵë hir jomraksën medok vu he, behe doḵ vu alam ngahiseḵë bemëm kwaj vesa vu Anutu in he.

Paulus Su Nekuungin Alam Korint Rë

¹² He kwamin vesa in ngaa sënë behe raḵ ni bë yönon. Sënë nebë: He su kwamin nevo bë alam debo ngaa doḵ nah he huk rë, gaḵ Anutu og nelok vu he, gehe nehevong ngaa niröp los gageḵ anon sën Anutu vong vu he lo vu ham los alam pin.

¹³ Gehe su neḵevu gageḵ peggirinsën malah gageḵ vun in ham rë, gaḵ he neḵevu meneggëp rangah in bë ham natevin beham jaḵ degwa ni.

¹⁴ Ham ngo raḵ he gageḵ vahi ni ggovek beham kwamin vesa in he nebë sën he rëḵ kwamin vesa in ham doḵ buk sën hil Mehöböp Yesu duk nom lo.

¹⁵ Sa kwag nevo gageḵ saga gesayog kehe sa vorot bë senök vu ham, besa gevong beham kwamin vesa natu beron luu rë, rëḵ ma.

¹⁶ Wirek og sa kwag nevo bë senök geto ham nyëḵ loḵ mëm sena Masedonia. Log nabë sa vu sagu mesenom, og sëḵ nom geto ham nyëḵ gökin, loḵ mëm ham gweli sa na aggata besenah Yudea.

¹⁷ Rêk ma gesa su yoh vu rë. Ma ham kwamin nevo bē senēr bē sêk nök rëk ma gesengo nēr jeggin jeggin gesa su kwag nevo nivesa rë? Ma ham kwamin nevo bē sa nanēr nebē sa gevongŋŋaa, loḵ ma gesa nehaḵo seggi seggi nebē alam-dob-yi?

¹⁸ Ma! Anutu mehō gagek anon degwa, om sa nebē saga ving. Sa su nayogek los nanēr ma loḵ ti rë.

¹⁹ In Anutu Nalu Kerisi Yesu sën alu Silvanus* geTimoti behe netateḵin yi degwa vu ham lo su nenēr gagek luu loḵ ti rë, gaḵ yik nenēr yönon mu.

²⁰ In gagek pin sën Anutu joo lo, og degwa los anon neggëp vu Yesu yö timu, om mēm hil gaḵo Anutu arë jaḵ behil angogekin nabē Anutu og mehō nenēr gagek anon mu. In Yesu vong banon rak.

²¹ Yik Anutu saga sën nēr ving vu he gevu ham bē hil atu Kerisi-yi-alam yönon lo, lob ggooiin hil rak in bē hil gevong yi huk.

²² Log vong yi Anon Vabuung vu hil vorot in bē tato rangah nabē hil atu yi alam ggovek ya, gAnon Vabuung sënë nedo loḵ hil ayod in bē tato nabē Anutu yi gagek sën geḵo hil nah vu yi lo rëk anon jaḵ yönon.

Paulus Su Ya Pevis Vu Sir Rë

²³ Nabē sa hekuung rak, og Anutu rëk gelë lob ngis sa mesa nadiik. Rëk ma gesenēr yönon rot bē sa su bē gevong beham nimin namum inŋaa nipaya sën ham nevong lo rë, om sën sa su yök Korint pevis rë.

²⁴ He su atu ham vongvingsën ala rë, gaḵ ham ngo vong ving Anutu niwëek vorot menedo, rëk he bē adok vu ham in ham kwamin vesa in Anutu.

2

¹ Om sën sengo kwag nevo loḵ ayog wirek beneggëp bē sa su nök vu ham begevong mehil ayod maggin in hamŋaa nipaya saga natu beron luu.

² Gaḵ nabē sa gevong beham ayomin maggin, og re yoh vu bē gevong mesa kwag vesa? Ma! Alam vahi su deyoh vu bē degevong besa kwag vesa gökin rë.

³ Nebē saga om sën sa ḵevu ḵapiya saga yök vu ham wirek in bē ham gwërin ham inŋaa nipaya. In nabē senök berup vu ham, og ham su gwevong besayog maggin in ham, gaḵ ham gwevong besa kwag vesa. Log sa kwag nevo ham nebē: Nabē sa kwag vesa inŋaa ti, og ham kwamin vesa geving behil kwad vesa dok ti.

⁴ In wirek sa ḵevu ḵapiya vu ham, lob sayog maggin gesa ayog ketul loḵ bemalag ruk keseh, rëk sa su ḵevu in bē gevong nimumsën vu ham rë, gaḵ sa ḵevu in bē ham jaḵ ni rot nabē sahëg neving ham pangsen.

Alam Korint Dekevoh Mehō Sën Vongŋaa Nipaya Lo Yi Nipaya Na

⁵ Lob mehōti sën vong paya lo, og su vong mesengo ti ayog maggin rë. Gaḵ vong beham pin ayomin maggin ving,—rëk mu sa su geḵev gagek, gaḵ sa bē nanēr nabē vong beham vahi ayomin maggin.

⁶ Rëk ham vahi ngahiseḵë devo nyëvewen vu mehō saga vorot om ggovek,

⁷ gemëm ham kwevoh yi nipaya na geham semu ayemin in yi, in rëk ayo maggin pangsen rot mekesuu, lom maggin sënë kepë yi bemala nama.

⁸ Om sa bē ham tato rangah nabē ham ahëmin neving yi yönon.

⁹ Lob sa ḵevu ḵapiya yök vu ham in bē sa seggi ham mesejaḵ ni nabē, ham rëk nengamin yes los dahis ma rëk nama!

¹⁰ Nabē ham dahun mehōti yiŋaa nipaya na, og sêk kwag birekin geving. Logŋaa nipaya sën sa dahun ya lo, og sa dahun ya neggëp Kerisi mala in bē dok vu ham. Mu sa kwag nevo bē maḵ suŋaa nipaya ti neggëp in bē sa dahun na rë.

¹¹ Rëk sa bē gero gagek rë, in Satan rëk pelëpin hil bekepë hil. In hil ngo arak kwa ni vorot.

Paulus Ayo Maggin Ggëp Troas

¹² Wirek seya verup Troas in bë nanër Kerisi yi Bengö Nivesa rangah, lob Mehöböp vong bedebë nengaj in sa gägek rot, lob sa medo nehevong yi huk vu sagu.

¹³ Rëk sa su nado nivesa rë, in arig Titus su verup vu sa rë. Lom tum sejom nemaj geseyom heto Masedonia.

Sinarë Denevong Mehöböp Yi Huk Rak Anutu Niwëäk

¹⁴ Om sa nehaço Anutu arë rak in Kerisi tu ngaa pin ala gehil atu yi alam meneli hil ving yi rak buk. Lom nevo huk vu hil bë hil gevong yi gägek na menoh vu nyëg pin nabë ngaa reggu nivesa balam pin degengo medejak ni.

¹⁵ In Anutu nelë hil nebë Kerisi yi ngaa reggu nivesa sën neya vu alam sën deneggërin sir los alam sën rëk malaj nama lo.

¹⁶ Lob vahi dengo bë nivë vingin gevong medenadiik, log vahi dengo bë reggu nivesa loḵ sir in demedo malaj-tumsën degwata. Lob huk saga maḵ re rëk gevong menoh vu los dahis-a? Ma!

¹⁷ Rëk mu heḵ su nanër gägek nebë alam vahi rë. Senër sir ngahiseḵë sën denenër Anutu yi gägek medeneḵo monë rak lo. Gaḵ heḵ atu Kerisi-yi-alam, om sën he ayomin timu genanër Anutu yi gägek menare mala.

3

Gägek Mewis Sën Anutu Joo Ving Mehönon

¹ Maḵ ham kwamin nevo bë he nehaço arëmin rak ggökin yah-a? Ma maḵ he rëk gaço ḵapiya vu mehö ngwë in bë tateḵin he vu ham nabë sën alam vahi denevong lo? Ma maḵ ham kwevu ḵapiya nebë sënë ti in doḵ vu he? Ma!

² Yiḵ ham ngo tu he ḵapiya sën tateḵin he. Lob gägek sën neggëp loḵ ḵapiya sagi lo neggëp loḵ he ayomin, balam pin deyoh vu bë degelë medenatëvin.

³ Lom neggëp rangah nebë ham tu Kerisi yi ḵapiya in tateḵin yi Bengö Nivesa sën vo vu he behe haço yök vu ham lo. Rëk su kevu rak bël veriik rë, gaḵ kevu rak Anutu sën malatumsën degwa lo yi Anon Vabuung. Log su kevu meneggëp rak gelöng petes la rë, gaḵ nekevu loḵ ham ayomin.

⁴ Lob he su ahöneng in gägek sagi rë, gaḵ he nanër rangah meneggëp Anutu mala, in sën he tu Kerisi-yi-alam ggovek ya lo.

⁵ Yönon, he su ngo ayoh vu bë gevong Anutu yi huk rë, om sën he su rëk nanër nabë he ngo nehevong rë, gaḵ Anutu yö timu nelok vu he behe nehevong yi huk.

⁶ Yiḵ yi timu sënë sën negadu he ahon behe yoh vu bë tateḵin gägek mewis sën Kerisi joo vu hil lo. Lom gägek mewis sënë og su Horek sën dekevu wirek meneggëp loḵ ḵapiya lo rë, gaḵ sënëḵ Anon Vabuung yö yi gägek. In Horek sën neggëp loḵ ḵapiya lo og denedeginengin hil bedenënër bë hil rëk malad nama. Rëk ma gAnon Vabuung vër hil rak in bë hil medo malad-tumsën.

⁷ Anutu kevu Horek sagi rak neggëp gelöng bevo vu hil ḵenud lo wirek, rëk hil su ayoh vu bë sepa doḵ rë, lob tato bë hil vingin malad nama. Nebë saga rëk mu buk sën vo Horek vu hil ḵenud lo lo, og buk böpata los arë, lob Moses mala niḵapiik ata bejöh lok alam Israel malaj besu deyoh vu bë degelë yi rë. Loḵ nahub rë lob niḵapiik saga nemaya.

⁸ Nebë saga rëk mu hil narak ni bë buk sën Anon Vabuung gegin hil lo, og buk böpata rot mekesuu buk ngwë sagi.

⁹ Gaḵ bë hil nanër Horek sën nenër rangah bë hil nehevong paya lo yi buk nabë böpata los arë, og hil nanër Anon Vabuung sën nenër bë hil mehönon yohvu lo yi buk nabë böpata rot mekesuu ngwë muginsën.

¹⁰ Yönon, buk sën hil anër wirek bë böpata los arë lo, og gwëbeng arë maḵ maya, in buk ngwë sagi arë böpata rot bekesuu.

¹¹ Hil nanër Horek sën yi huk maya lo nebë nivesa, om hil nanër ngaa sën gevong behil rëk medo degwata lo nabë nivesa rot mekesuu.

¹² Lob he nehevong ving gagek sënë, om sën he su nimin ggöneng rë, gaḵ he nanër rangah.

¹³ He su nehevong nebë Moses rë. Sën nekebu mala raḵ tob in bë alam Israel su degelë nabë mala niḵapiik nemaya in nama na verök yi lo rë.

¹⁴ Rëḵ mu alam Israel ayoj dahis raḵ besu derak ni nivesa rë, rot begwëbeng. Om nabë denanër gagek mugeng sën Anutu joo ving sir nyëdahis lo rangah, og kwaj nahën maggin bevong bë tob nekebu malaj in gagek anon. Gaḵ bë ayoj na timu vu Kerisi og mëm yi timu yoh vu bë kehe tob sënë vër in malaj medejaḵ gagek anon ni.

¹⁵ Rëḵ mu ma, in yö nahën denetevin Moses yi ḵapiya, lob vong bë tob neggërin ayoj. Rot begwëbeng.

¹⁶ Rëḵ mu nabë degërin ayoj nom vu Mehöböp og rëḵ bo tob saga vër in sir.

¹⁷ In Mehöböp sënë og yik yi Anon Vabuung, lob Mehöböp yi Anon Vabuung sënë neḵo hil vër in ngaa pin sën nedeginengin hil lo gehil nado nivesa.

¹⁸ Lob hil sënë, og ngaa ti su neggërin hil malad rë, gaḵ Mehöböp yi niḵapiik netum raḵ hil gehil nebë dubdub, om hil abër niḵapiik saga na menoh vu mehönon vahi pin. Log niḵapiik netum raḵ hil yoh vu buk, lom nepekwë hil behil rëḵ nid nabë yi Mehöböp yö ḵenu. Log Mehöböp yik yi Anon Vabuung menevong nebë sënë vu hil.

4

Alam Sinarë Nebë Dëg Sogek

¹ Anutu kwa vongin he lom vo huk sënë vu he, om sën he su sekëmin nema in huk sagi rë.

² Gaḵ he kehe he in ngaa nimumsën sën neggëp vunsën lo, gehe su nanër gagek kuungsën rë, gehe su nehako gagek ngwë menanër loḵ yah Anutu yi gagek rë. Gaḵ he nanër gagek anon ya rangah in bë alam pin degengo medejaḵ huk sën he nehevong ggëp Anutu mala lo ni nabë yoh vu.

³ Lob Bengö Nivesa sën he nanër lo neggëp rangah. Yönon, maḵ yö neggëp vunsën in alam sën rëḵ malaj nama lo mu,

⁴ in su denevong ving rë. Gaḵ dob ala Satan kebu kwaj in bë Kerisi sën ni nebë Anutu lo, yi Bengö Nivesa niwëëk los arë böpata su natum doḵ ayoj medejaḵ ni.

⁵ In he su nanër he ngo bengömin rë, gaḵ he nanër Kerisi sën tu Mehöböp lo bengö, lob he neseпа loḵ Yesu om sën he tu ham hur ving.

⁶ In yik Anutu sën nër nyëdahis bë malakenu rangah jaḵ lo vong berangah raḵ ggëp hil ayod ving behil araḵ Anutu niwëëk los niḵapiik ni. In Yesu töḵ yam rangah, behil halë bë rangah sënë neggëp raḵ mala.

⁷ Log he alam nimin paya nebë dëg sogek sën ningöhek lo, rëḵ Anutu tung yi ngaa nivesa anon loḵ yam he ayomin in bë mëm alam degelë medejaḵ ni nabë he su alam los nimin wëëk rë. Gaḵ mu yö nevong yi huk los niwëëk böpata loḵ he behe nehevong yi huk.

⁸ Yönon ngaa maggin neketumin he, rëḵ su nedahun he rë. He kwamin neketul loḵ, rëḵ he su kwamin nema verök yi rë.

⁹ Mehönon denetii he, rëḵ Anutu su nevu he ya rë. Denesis he behe heto navuv dob, rëḵ ma gehe su nadiik rë.

¹⁰ He hako Yesu yi diiksën raḵ yom he navimin raḵ buk vu nyëg pin behe nehako vanë bedus raḵ bë he nadiik. Rëḵ he su nimin tebö in rë, gaḵ he nehako vanë nebë saga in bë alam degelë medejaḵ ni nabë Yesu yoh vu bë gevong behil medo malad-tumsën nabë yi geving.

¹¹ He nehevong Yesu yi huk om sën denesis he sën nado vesamin lo yoh vu buk bebë he nadiik. Nebë saga in bë alam degelë he navimin medejaḵ ni nabë Yesu nedo mala-tumsën meneloḵ vu he.

¹² Yönon, yoh vu buk pin og vong bë he nadiik, rëk mu yik nebë saga in bë mëm ham rëk medo malamin-tumsën vu tamusën.

¹³ Log Anon Vabuung vo niwëek vu he in bë he ayomin na timu vu Anutu nabë sën dekevu meneggëp lok Anutu-yi-ka-piya lo nebë, “Sayog neya timu vu Anutu om sën senër gagek rangah.” Lom he ayomin neya timu vu yi ving, om sën he nanër yi gagek rangah ving.

¹⁴ In he rak ni ggovek ya bë Anutu nër be Mehöböp Yesu kedi rak yah, gerëk nanër behe kedi jak nah geving yi, gerëk geko he geving ham behil ana medo geving yi.

¹⁵ Kë! Ngaa maggin pin sënë netök vu he in bë dok vu ham, log Anutu yi semusemu noh vu alam ngahisekë menapup ayoj. Lob sënë gevong balam ngahisekë rot kwaj vesa rot vu Anutu medegeko arë jak mekesuu.

Ngaa Maggin Sën Netök Vu Hil Lo Rëk Gevong Behil Arëd Böpata Jak

¹⁶ Om sën he su sekëmin nema in huk sënë rë. Yönon, he navimin nevingin bë nipaya jak, rëk Anutu nevo niwëek vu he ayomin benetu mewis rak yoh vu buk pin.

¹⁷ In maggin sën netök vu he agi, yik he nehalë nebë ngaa meris benedo buk dus teka mu. Rëk Anutu nevang vu he in bë he arëmin böpata rot megëp degwata los degwata bekesuu, lob he su ayoh vu bë tahu luho vu yi rë.

¹⁸ Lob he su malamin nesepa ngaa sën hil nehalë rak malad lo rë, gak he malamin nesepa ngaa sën hil su nehalë rak malad rë lo. In ngaa sën hil nehalë rak malad lo og yik nedo buk dus teka mu, rëk ngaa sën hil su nehalë rak malad rë lo, og nedo degwata los degwata.

5

Hil Rëk Ajöp Navid Mewis Yagek-yi

¹ In hil arak ni ggovek bë hil navid sën hil nado lok vu dob gwëbeng agi og yik nebë numeng mu. Log nabë numeng sënë petar na, og hil beggang ngwë sën Anutu rëk bo vu hil lo nedo. Mehönon su delev beggang saga rak nemaj rë, gak yö nedo yagek beyö nedo degwata los degwata.

² Yönon, hil nado lok numeng sënë lob hil nado los susën. Om hil ahëd neving pangsen rot bë hil ajöp hil navid mewis gërin hil nabë tob benatu hil beggang yagek-yi.

³ In nabë hil ajöp hil navid yagek-yi, og rëk gërin hil gehil kenud su rëk medo meris rë.

⁴ In hil nahën nado lok numeng sënë, lob hil medo nehango vanë menasu. Rëk mu hil su nehevongin bë rëk hil kenud medo meris rë, gak hil navid sënë rëk nadiik, om hil nehevongin bë ajöp hil navid mewis yagek-yi gök na hil nabë tob mewis, behil medo malad-tumsën yönon.

⁵ Log Anutu yö ggoin hil rak in bë hil medo malad-tumsën nabë sënë, lob vo Anon Vabuung vu hil vorot in bë tato vu hil nabë rëk anon jak.

⁶ Om sën he ngo nado los ayomin timu yoh vu buk, in he rak ni bë he navimin vong bë he beggang behe nado lok, rëk mu vu buk sën he nado agi, og he su nado ving Mehöböp lok yi nyëg rë geyö nahën.

⁷ In gwëbeng hil ayod neya timu vu yi mu gemedo naya, gak hil su malad nerak yi rë.

⁸ Rëk mu senër ggovek bë he nado los ayomin timu gehe ahëmin neving pangsen bë he gevuu navimin sënë na gehe na medo nivesa geving Mehöböp gëp ben.

⁹ Nebë saga, om nabë he medo geving yi dok ben, ma nabë he ngo nahën nemedo adingnë, og yik he kwamin nevo Mehöböp niwëek ata yoh vu buk bë he gevong ngaa noh vu sën ahë neving lo.

¹⁰ In hil pin rëk bare Kerisi mala megengo hil gagek pin nabë hil nado lok hil navid dob yi sagi, og mak hil nehevong ngaa nivesa ma hil nehevong ngaa nipaya. Lob hil pin ti ti ngo rëk gako nyëvewen dok nah.

Hil Adok Vu Alam In Denam Vu Anutu

¹¹ Lob he nahöneng in Mehöböp, om sën he nehevong huk in bë gevong balam ayoj na timu vu yi. Rëk he nado rangah atov ggëp Mehöböp mala, lob sa kwag nevo bë maḵ ham rak he nimin ving.

¹² He su kevu gagek sënë yök vu ham in bë ham gweko he arëmin jaḵ rë, gaḵ he kevu in bë ham jaḵ ni. Lob ham yoh vu bë nanër gagek dok nah vu alam sën deneḵo sir rak in ngaa sën denevong rak alam malaj rëk anon su neggëp loḵ ayoj rë lo.

¹³ Yönon, nabë he kwamin masën nebë sën alam aga denenër lo, og he kwamin masën in bë he gevong Anutu yi huk beyiḵ ggovek. Gaḵ nabë he nado los kwamin, og he nado los kwamin in bë he dok vu ham.

¹⁴ In Kerisi yi ahëvingsën kengev he, om sën he nehevong yi huk. In he rak ni bë loḵ yah hil bed mediik in hil pin, lom sënë vong bë hil pin adiiḵ ggovek ya.

¹⁵ Mehö sënë loḵ yah hil pin bed bediik in hil, om mëm hil mehönon sën nado malad vesa agi su medo mana noh vu ngo kwad gökin. Gaḵ hil kwad bo Mehö sën loḵ yah hil bed bediik in hil gekedi rak yah lo, behil gevong noh vu yö kwa jaḵ buk pin.

¹⁶ Wirek he nehalë mehönon navij mu benanër sir bë nijvesa genij paya, rëk gwëbeng he su nehevong nebë saga ggökin rë. Log wirek he nehalë Kerisi meseggi yi nebë saga ving, rëk gwëbeng he su neseggi yi nebë sënë ggökin rë.

¹⁷ Om nabë mehöti tu Kerisi-yi-alam, og Anutu vong yi betu mewis rak, gaḵ yi ngaa muḡeng og maya verök yi genelë ngaa pin nebë pekwë yi bemewis rak.

¹⁸ Anutu yö timu vong ngaa pin sënë, log vong Kerisi yam in bë gevong mamer vu hil, loḵ mëm vo huk-mamer-yi sënë loḵ yam hil nemad ving.

¹⁹ Huk-mamer-yi nebë hil nanër rangah nabë Anutu vong Kerisi yam in bë geḵo mehönon pin denom vu yi, gesu rëk kwa bo hir ngaa nipaya sën denevong lo nabë nahën neggëp vu sir rë. Lob vo huk sënë vu hil bë hil nanër gagek-mamer-yi rangah.

²⁰ Om sën hil haḵo Kerisi avi menanër yi gagek rangah. Yiḵ sënë nebë Anutu netahi alam pin rak hil avid. Hil nalok yah Kerisi ben menanër yi gagek vu alam pin menajij sir nebë, “Ham dahun ham, geham gwevuu keyëhsën na geham los Anutu medo jevuh ti.”

²¹ Mehö sënë su nevong ngaa nipaya ti rë, rëk Anutu supin hil ngaa nipaya pin yah rak yi betum loḵ yah hil bed bediik. Log saga vong bAnutu nelë hil nebë sën hil aloḵ yah Kerisi ben batu mehönon yohvu lo.

6

Alam Sinarë Deneḵo Maggin Ngahiseḵë Rak Huk Sënë

¹ He nehevong huk ving Anutu om sën he nër niwëëk vu ham bë: Ham ḵo Anutu yi semusën ggovek ya om ham su basap na meris.

² Gaḵ Anutu nër meneggëp loḵ yi ḵapiya bë:

“Getahi yam vu sa, lom sa hango loḵ buk sën sa halë hong nivesa lo.

Seloḵ vu hong loḵ buk sën sehoin rak in bë sa gaḵo mehönon denom vu sa lo.”

Om ham gwengo rë! Buk sën Anutu nelë hil nivesa lo yiḵ gwëbeng sënë, log buk sën geḵo hil nah lo yiḵ gwëbeng sënë.

³ He nimin lël bë alam su denanër gagek nipaya jaḵ Anutu yi huk sën he nehevong lo, om sën he su nehevong ngaa ti bemehönon vahaj nelah loḵ medenevës rë.

⁴ Gaḵ he najom he ahon rak buk pin menehaḵo vanë sën netök vu he lo. Loḵ buk sën he narak vu in ngaa lo, gelok buk sën ngaa maggin nedeginengin he lo, og he nimin wëëk meneḵerë vanë nebë sënë in bë tato nabë he tu Anutu yi hur yönon.

⁵ Log deneveek he gedenetung he ya ḵarabus. Alam pin denereseeh rur rak he, geyam denetetup he in bë dengis he. He nehevong huk böp rot gehe su nahëp buk nivesa rë, gemeyip nevong he.

⁶ He nehevong ngaa niröp, gehe nehako kwa nivesa. He su hevong ahëmin sengen pevis rë. He nehevong nivesa vu alam, log Anon Vabuung nelok vu he, gehe ahëmin neving mehönon yönon.

⁷ He nanër gagek anon mu, gehe nehevong huk rak Anutu niwëek. He najom gagek niröpsën-yi betu he ngaa-begö-yi lok he nemamin vahi vahi, behe nahërin begö rak vahi log nasis begö rak vahi. Yönon, he nehevong ngaa pin sënë in bë tato nabë Anutu yi hur he.

⁸ Log alam la deneko he arëmin rak, galam vahi denedahun he arëmin. Gesir la denenër gagek nipaya yah nenga rak he, gesir la denenër vu alam vahi bë he nehevong ngaa nivesa. Gesir vahi og denekuung bë he alam gagek tetuhinsën, rëk ma gehe nanër gagek anon mu, gehe nehevong Anutu yi huk.

⁹ Log alam vahi su denengo he bengömin rë, rëk mu he bengömin neggëp. Denevongin bë dengis he behe nadiik, rëk ma gehe nahën nado vesamin. Denejoo gagek bë he nadiik, rëk ma gesu anon nerak rë.

¹⁰ He ayomin maggin, rëk ma gehe kwamin vesa rot yoh vu buk. He nado nebë alam sën denerak vu in ngaa lo, rëk ma gehe navo ngaanon vu alam ngahisekë. He alam sën he hömin kupek lu ngaa ma lo, rëk ma genganon pin tu he ngaa.

¹¹ O ham alam Korint, he su nalah he gagek ti vun in ham rë gax he tatekin he ayomin los dahis vu ham.

¹² He ahëmin neving ham yönon, rëk ham su ahëmin neving he nebë saga rë.

¹³ Om ham gwevong nabë saga—sa nanër gagek sënë nebë sën sa nanër vu nalug lo—benanër ayomin nom vu he geving.

Hil Atu Anutu Yi Dub Vabuung

¹⁴ Ham su najoo gagek menaduu ham betii alam sën su ayoj neya timu vu Yesu rë lo. In ngaa yohvu los ngaa nipaya su denegga rak sir rë, log rangah los malakenu su hir ngaa neggëp ti rë.

¹⁵ Ma Kerisi ahë neving Satan meluho denedo lok ti? Ma alam sën ayoj neya timu vu Yesu lo los alam sën su ayoj neya timu vu yi rë lo, og deyoh vu bë kwaj bo ngaa gëp ti? Ma rot!

¹⁶ Anutu yi dub los nyëg gebus hir ngaa su neggëp ti rë, log ham rak ni bë hil atu Anutu mala-tumsën yi dub vabuung yoh vu sën Anutu nër wirek meneggëp lok yi kapiya lo bë, “Sëk medo geving sir gesena geving sir. Gesëk natu hir Anutu, log rëk denatu salam.”

¹⁷ Nebë saga log Mehöböp nër ving bë:

“Ham gooin ham jak dok sir
geham na medo yu ngwë.

Ham pesu nemamin in ngaa nipaya,
lok mëm sëk gako ham nom.”

¹⁸ “Sëk natu ham amamin
geham rëk natu sa nalug maluh los avëh lo.
Niwëek ala Mehöböp nër nebë sënë.”

7

¹ Om arig lo, sahëg neving ham log Anutu nër gagek semusemu nebë sagi vu hil meneggëp. Om hil kevoh ngaa nipaya pin na in hil navid los hil ayod gehil medo nid veseek, lob hil agöneng in Anutu gesemu hil in hil natu alam niröp yönon.

Alam Korint Deggërin Sir Lom Mëm Paulus Kwa Vesa Rot

² Ham ahëmin geving he. He su hevong ngaa nipaya vu mehöti rë, gehe su tahu mehöti lok ngaa nipaya rë, gehe su hekuung in mehöti gehako yi kupek rë.

³ Sa su nanër gagek sënë in bë nanër jak ham rë, gak senër ggovek bë he ahëmin neving ham rot. Om nabë ham medo vesamin, og he medo vesamin, genabë ham nadiik, og he nadiik geving.

⁴ Senër rangah rot vu ham gesa su nalah vun rë. Ngaa maggin tøk vu sa rot, rëk sa kwag vesa gesa napisek in ham.

⁵ Yönon, he ya verup distrik Masedonia wirek, lob he su nesewah navimin teka rë, gak maggin aggagga netøk vu he. Begö tetup he rot, lob he newamin neraç gekwamin neya ngahi rot.

⁶ Rëk mu Anutu sën nevang balam ayoj maggin ayoj sepëp neraç lo vong behe ayomin sepëp rak, in vong Titus yam vu he.

⁷ Titus yam, lob saga mu su vong behe ayomin sepëp rak rë. Gak ham vong be Titus ahë nivesa lob ko gagek sënë yam, lob yik rak saga sën Anutu vong behe ayomin sepëp rak ving. Titus nër vu he bë ham ahëmin ving pangsen rot bë ham gwelë sa, beham ayomin maggin in ham vong ngaa nipaya, geham kwamin vo sa pangsen rot bë ham dok vu sa. Sa hangö gagek pin sënë, lob sa kwag vesa rot.

⁸ Seraç ni bë sa kapiya vong beham ayomin maggin, rëk sa su ayog maggin in sënë rë. E! Wirek sayog maggin, in seraç ni bë kapiya sënë vong beham ayomin maggin, rëk yik dus teka mu.

⁹ Rëk gwëbeng og sa kwag vesa. Sa su kwag vesa in sën ham ayomin maggin agi rë, gak sa kwag vesa in ham ayomin maggin sënë vong beham wërin ham. Seraç ni bë Anutu yö vong beham ayomin maggin, gak he gagek su vong paya vu ham rë.

¹⁰ Yönon, ngaa maggin sën netøk vu hil lo, nabë gevong behil agërin hil nah vu Anutu bAnutu geko hil, og maggin saga og ngaa nivesa gehil su kwad na luu luu in. Rëk mu alam sën denesepa loç aggata-dob-yi lo, nabë ngaa maggin natøk vu sir, og su rëk degërin sir nah vu Anutu rë. Gak nengaj dahis, lob maggin saga nekepë sir benevang bemalaj rëk nama verök yi.

¹¹ Om ham kwamin bo maggin sën nedeginengin ham lo nabë Anutu nevang vu ham, in maggin saga vong beham pevis beseggi gagek sën neggëp vu ham lo. Beham vengwëng rak pevis betatekin degwa, log ham höneng in Anutu benimin lëlin ngaa nipaya saga. Kë, log ham ahëmin ving rot bë ham gwelë sa, geham kwamin nevo sa rot, geham nimin wëek bevong nyëvewen vu mehö sën nevang ngaa nipaya aga lo. Ham nevang ngaa pin saga in bë ham semu ham gagek, lob tøk rangah ggovek ya bemaya.

¹² Om degwa sën sa kevu gagek yök vu ham wirek lo, og sa su kevu rak mehö sën vong ngaa nipaya lo mu rë, gesu degwa rak mehö ngwë sën ngwë nevang paya vu yi lo mu rë, gak sa kevu in bë ham jak ni gëp Anutu mala nabë ham ahëmin neving he yönon.

¹³ Lob ham nero gagek nebë saga, lob mëm he kwamin vesa.

Lob he kwamin vesa pangsen rot in ham vong be Titus ayo sepëp bekwa vesa rot.

¹⁴ In wirek sa haço ham rak rak Titus mala, rëk sa su nig mum in sa gagek sagi rë, gak he gagek pin sën he nër vu ham wirek lo, og yönon. Om sën he haço ham arëmin rak rak Titus mala lo, og mëm gwëbeng tøk yam rangah ving bë yönon rot.

¹⁵ Lob Titus kwa vesa pangsen vu ham in yök vu ham, log ham pin nengamin yes meko yi rak los ham hurek babu.

¹⁶ Lob sahëg nivesa in sa halë bë ngaa pin sën ham nevang lo og ham nevang nivesa.

8

Kerisi-yi-alam Hir Huk Nebë Dedok Vu Arij Lo

¹ Arig lo, sa bë geturin Anutu yi semusen sën vong banon rak vu Kerisi-yi-alam vu distrik Masedonia lo yi gagek vu ham rë.

² In maggin nedeginengin sir yoh vu buk rëk kwaj vesa rot. Sir alam sën denerak vu in ngaa yönon, rëk mu kwaj nevo gagek ti medenero. Gagek lo nebë degetung seriveng in dok vu alam vahi, lom detung beböpata rot.

³ Serak ni om sën sa nanër sir rangah bë yö denevong yoh vu kwaj, gak mehöti su gejiin sir rë, log hir monë sën yoh vu bë degetung natu seriveng lo, og saga denetung gedenetung la nesevök ving beneya böpata rot.

⁴ Gedeneketag vu he yoh vu buk bë he ngogek gegako hir seriveng na medok vu Yesu-yi-alam vu Yerusalem geving.

⁵ Lob su denetung monë mu yoh vu sën he kwamin nevo bë degetung lo rë, gak dene-tung sir netu seriveng vu Anutu muginsën, lok mëm denetung monë ving. Denesepa lok Anutu kwa bedenetung sir lok yam he nemamin bedenër bë degevong noh vu he ayemin.

⁶ Om sën he nër vu Titus bë gero huk sën nevong lok ham nyëg wirek lo benama na geving rë. Nabë sën alam Masedonia devong vorot lo. Sënëk sa nanër huk sën ham dok vu alam sën hej kupek lu ngaa ma lo.

⁷ Ngaa pin sën ham nevong lo, og ngaa nivesa rot. Ham ayomin neya timu vu Anutu yönon, lob ham netahu alam lok Kerisi yi gagek rot. Ham los kwamin, lob ham kwedi yönon bë gwevong Anutu yi huk, lob ham ahëmin neving he pangsen rot, om sa nanër vu ham nabë hamek pasang dok vu alam sën denerak vu in ngaa lo rot geving.

⁸ Sa su bë rëk bo horek vu ham rë! Gak alam pin sagi denetung seriveng los nij yes, om sa bë seggi ham nabë ham rëk ahëmin geving Anutu yi huk yönon ma nama.

⁹ Ham rak ni bë hil Mehöböp Yesu Kerisi semu hil yönon. Yi mehö los arë ggoreksën-yi rëk vong yi lok yah tu mehö nema masën in ham, in bë nema masën sagi gevong beham gwërin ham, lob ham natu alam los bengömin ggoreksën-yi gëp yagek.

¹⁰ Rëk mu sengo nër yoh vu kwag mu, in sa kwag nevo bë: Nabë ham gwetung seriveng nabë sënë, og nivesa, in ham ngo nër huk sënë mugin beham tung seriveng la ggovek ya lok ta ngwë wirek.

¹¹ Om ham semu huk sën ham ko rak wirek lo menama na rë. Ham nengamin yes megwetung seriveng noh vu sën ham monë neggëp vu ham lo.

¹² Nabë mehöti ayo kehe yi begetung seriveng noh vu sën yi monë neggëp vu yi lo, og Anutu rëk gelë yi nivesa. Gak nabë yi ngaa su neggëp rë, og Anutu rak ni beyik ggovek.

¹³ Sa su nër bë ham gwetung seriveng böp in bë dok vu alam vahi geham jak vu in ngaa rë, gak sa bë ham pin medo nivesa gëp ti.

¹⁴ Gwëbeng sënë og ham ngaa ngahisekë neggëp, om ham dok vu sir sën hej ngaa ma lo. Rëk mu nahub genabë hir kupek la gëp vu sir geham hömin nama, og tum rëk dedok vu ham beham semu ham vewen vewen nabë saga.

¹⁵ Noh vu gagek sën dekevu meneggëp lok Anutu-yi-kapiya lo bë, “Alam sën denesupin mana* ngahisekë lo, og su la nedo mepetar ya rë, gesir sën denesupin hej paya teka mu lo, og su dediikahëj rë.”

Alam-huk-yi La Ya Deverup Korint

¹⁶ Sa kwag vesa vu Anutu in vong beTitus ahë neving ham nebë sa.

¹⁷ Yönon, nenga yes vu sa gagek, rëk mu yö ahë neving ham, om sën yö kwa vo meneyök vu ham.

¹⁸ Log he hevong hil arid ti sën Kerisi-yi-alam pin dengo bengö bë nenër tanësën nivesa lo beneyök ving yi.

¹⁹ Lob su saga mu rë, gak Kerisi-yi-alam pin deggoin yi rak in bë na geving sa balu gako seriveng semusën sën hil nehetung lo na vu alam sën hej ngaa ma lo. He kwamin ya vu huk sagi gehe nimin wëek menehevong in bë gako Anutu arë jak.

²⁰ Rëk he nimin lël bë mehö la su denanër gagek nipaya jak he nabë he su nehegin seriveng böpata sënë nivesa rë, om sën he hevong hil arid sënë yök ving.

²¹ He su kwamin vo bë he gevang ngaa niröp gëp Mehöböp timu yö mala mu rë, gaḥ he bë gevang gëp mehönnon malaj geving.

²² Log he hevong hil arid ngwë in bë nöḥ geving luho. He seggi mehö ngwë sënë loḥ huk aggagga buk ngahiseḱë, rëḱ he halë bë niwëëḱ menevong. Lob serak ni bë rëḱ niwëëḱ rot megevong huk sënë geving, in ayo ya timu bë ham rëḱ gwevong ngaa nivesa.

²³ Log Titus, og ham jak ni nabë sa mehö sën alu nehevong huk loḥ ti in bë adok vu ham lo. Gehil arid luu sënë, og ham jak ni nabë Kerisi-yi-alam hir hur luho, lob luho denëḱo Kerisi arë rak rot rak luho hir huk.

²⁴ Om ham ahëmin geving lööho megweḱo sir jak, bAnutu-yi-alam pin degelë medejak ni. Geham gwevong begageḱ sën he nehako ham rak vu lööho lo anon jak.

9

Seriveng Sën Dok Vu Anutu-yi-alam

¹ Ham ngo gageḱ rak seriveng sën dok vu Anutu-yi-alam lo ggovek ya, om sa su rëḱ kevu gageḱ adingseḱë vu ham jak ngaa sënë rë.

² In serak ni bë ham ayomin kehe ham vorot menedo, om sën sa haḱo ham rak vu alam Masedonia nebë, “Alam distrik Akaya detung seriveng ggovek ya loḥ ta ngwë wirek.” Lob denḱo ham bengömin bë ham nevong nebë saga, lom sir ngahiseḱë ayoj ggee rot, lom detung ving nebë ham.

³ Om sën sa hevong behil arid lo sagi deyök in bë he su gaḱo ham jak in gageḱ saga meris mu, gaḥ sa bë ham gwero ngaa sënë borot begovek na.

⁴ Gaḱ nabë alam Masedonia la denök geving sa behe nöḥ natök vu ham geham su supin ham seriveng ggovek ya rë, og ham rëḱ gwevong behe, geham, behil nid namum pangsen rot. In sayog ya timu vu ham behako ham arëmin rak bë ham supin ggovek ya.

⁵ Nebë saga, om sën sa gejiin hil arid lo sagi bë denamugin medenök vu ham in degevong beham gwetung ham seriveng sën ham nër lo begovek na borot. Rëḱ mu ham gwetung los ahëmin nivesa, gaḥ ham su gwetung los gwevong ayemin vu.

⁶ Om ham kwamin bo sënë rë: Mehöti bë baroh nos mahen teka, og yik rëḱ geḱo nos anon mahen teka. Log mehöti bë baroh nos huk böpata, og rëḱ geḱo nos anon ngahiseḱë.

⁷ Om ham pin ti ti ngo kwamin bo dok ayomin nabë ham neyoh vu bë gwetung va la natu seriveng, og mëm ham gwetung noh vu saga. Ham su gwetung los ayomin maggin, geham su gwetung in ham nehöneng in mehö ngwë malaj. Gaḱ Anutu ahë neving bë mehönnon degetung seriveng vu yi los kwaj vesa.

⁸ In Anutu yoh vu bë rëḱ bo semusen nivesa vesa pin vu ham, beham su jak vu in ngaa ti rë, gaḥ ham yoh vu bë rëḱ medo nivesa bedok vu alam vahi geving jak buk pin.

⁹ Sënë yoh vu gageḱ sën neggëp loḱ Anutu-yi-ḱapiya lo nebë:

“Mehö sënë nelok vu alam sën hej ngaa nema lo
gesu neggulin yi ngaa in sir rë.

Yö nevong ngaa niröp nebë sënë,

om arë rëḱ gëp degwata.”

¹⁰ Anutu nevo nos vë vu mehö sën nevaroh lo, genevo nos anon sën ga lo vu yi ving. Om rëḱ gevang vë vu ham geving in ham gwetung natu seriveng, lob gevang beberöng rot. In mëm ngaa niröp sën ham nevong lo rëḱ dok vu alam ngahiseḱë.

¹¹ Lob mëm rëḱ ham ngaa ngaa ngahiseḱë beham noh vu bë dok vu alam ngahiseḱë. Lob ham kupeḱ lu ngaa sënë rëḱ gevang bekwaj vesa vu Anutu in he huk.

¹² Yönon, ham nevong huk nivesa nebë sënë beham nelok vu Anutu-yi-alam in ngaa sën denerak vu in lo. Lob ham su nevong saga mu rë, gaḥ ham nevong bekwaj vesa böpata rot vu Anutu in ngaa nebë sënë ving.

¹³ Huk sën ham nevong menelok vu hil arid lo agi rëḱ tato ham rangah vu sir bedejak ham nimin rot nabë: Ham nesepa loḱ Anutu yi gageḱ menero geham nehurek Kerisi yi

Bengö Nivesa babu. Log rëk degelë nabë ham vo kupek lu ngaa vu sir rot, gevu alam vahi pin ving, lom degeko Anutu arë jak in ham.

¹⁴ Lob rëk dejak ni nabë Anutu yi semusën böpata neggëp vu ham, lob mëm ahëj geving ham pangsen gedenaom jak in ham vu Anutu.

¹⁵ Lob hil kwad vesa rot vu Anutu in ngaa böp ti sën vo vu hil lo, in ngaa böpata rot mekesuu ngaa vahi pin.

10

Paulus Dahun Gagek Nipaya Sën Denër Raḵ Alam Sinarë Lo Ya

¹ Alam la denenër gagek raḵ sa Paulus bë: Sa nado ving ham, og sa nanër gagek ahë yes vu ham, gaḵ sa nado adingnë og sa neḵevu gagek ahë seḵë raḵ ham. Nebë saga, om sa ḵevu gagek dus ti sënë neyök vu ham. Sa dahun sa bemalag yes raḵ nebë Kerisi gesa ḵetaḡ vu ham.

² Sa ḵetaḡ vu ham nabë ham gwegin ham in senök berup vu ham, og sa su nanër gagek ahë seḵë jak ham. Rëḵ mu sa kwag nevo bë maḵ seḵ nanër niwëëḵ vu ham la sën kwaj nevo bë he nehevong ngaa nebë alam-dob-yi lo.

³ Yönon, he mehönon, rëḵ he su nasis begö nebë sën mehönon denesis lo rë.

⁴ In ngaa-begö-yi sën he nasis begö raḵ lo, og su ngaa-dob-yi rë. Gaḵ he nasis begö raḵ Anutu niwëëḵ, om sën he ayoh vu bë ḵevoh ḵatum niwëëḵ sën alam nij paya loḵ denedo lo na.

⁵ Ḵatum sënë nebë hir gagek tetuhinsën sën kwaj nevo lo, gegagek sevöksën pin sën alam denenër in bë degërin alam sën bë dejak Anutu ni lo. Gehe nahërin ngaa pin sën mehönon kwaj nevo lo, in bë alam yö dedahun sir medetamuin Kerisi.

⁶ Lom ham wërin ham ggovek ya beham tamuin Kerisi vorot, om nabë ham gwevong ngaa ti paya, og he rëḵ abo nyëvewen doḵ nah vu ham.

⁷ Ham kwamin bo ngaa sën neggëp rangah ggëp ham malamin agi rë! Nabë mehöti kwa nevo bë tu Kerisi-yi-alam ti ggovek ya, og kwa bo nah bejak ni nabë su yi perurek timu tu Kerisi yi mehö rë, gaḵ he tu Kerisi-yi-alam ving nebë yi, behil pin neggëp ti.

⁸ Mehöböḡ vong mesetu ggev in bë sedok vu ham beham gwevong geving niwëëḵ, gaḵ su vong sa in bë sa ḵevoh ham na rë. Maḵ ham kwamin nevo bë sa nehaḵo sa raḵ in huk sënë, rëḵ mu sa su rëḵ nig namum in ngaa sën Anutu vong vu sa lo rë.

⁹ Gaḵ sa su hevongin bë ham göneng in sa ḵapiya mu, gesa malag og nama rë.

¹⁰ Yönon, mehö la denenër gagek yah nenga raḵ sa bë, “Yi ḵapiya los maggin genenër gagek ahë seḵë raḵ hil, gaḵ nabë berup og hil rëḵ galë yi nabë niwëëḵ ma genepegöpin gagek.”

¹¹ Om mehö sën nenër gagek agi, og yö jak ni rë nabë: He nöḵ berup vu ham, og yik he rëḵ gevong ngaa timu noh vu gagek sën he neḵevu loḵ ḵapiya vu ham lo.

¹² Lob he su ayoh vu bë tahu alam sën deneko sir raḵ lo begaḵo he jak nabë sir rë. In alam saga, og alam kwaj masën medenetahu sir vu mehö ngwë medeneseggi sir raḵ yö hir huk gedeneḵo sir raḵ meris mu.

¹³ Rëḵ he, og he su ayoh vu bë gaḵo he jak pangsen mekesuu huk sën Anutu vong loḵ he nemamin lo rë. Gaḵ he nesepa loḵ huk sën Anutu vo ggelek he lo, lob he hevong yoh vu saga bayök verup vu ham ving.

¹⁴ He su ngo kwamin nevo beberup ayök vu ham meris rë, gaḵ he haḵo Kerisi yi Bengö Nivesa mayök vu ham nyëdahis in Anutu yö vo huk sënë vu he.

¹⁵ Mehö ngwë su denevong huk sënë rëḵ he nehaḵo he raḵ in rë, gaḵ he ngo hevong huk in ham. Lob he malamin nesepa bë ham ayomin na timu vu Yesu anon rot rë, loḵ mëm ham gwevong behe gevuu ham gana nyëḡ la geving.

¹⁶ Nabë sënë in he gaḵo Bengö Nivesa na vu alam vahi vu nyëḡ ngwë. He su rëḵ adok na mehö ngwë hir huk megako arëmin jak meris in ngaa sën denevong lo rë.

¹⁷ Rêk mu nabë mehöti napisek, og napisek in Mehöböp timu.

¹⁸ In mehöti sën yö neko arë rak lo, og Anutu su rêk ngogek in yi gagek rë. Gaḱ mëm nabë Mehöböp geḱo mehö sënë arë jaḱ, og mëm rêk yi mehö-los-bengö yönon.

11

Paulus Nër Alam Sinarë Gagek-kuungsën-yi Hir Huk Rangah

¹ Sa bë ḱevu gagek-kwamasën-yi ti meham natevin rë! Om ham naḱöök geham natevin!

² Sa gagek sënë nebë: Anutu ahë neving ham pangsen meneggooin ham rak netu yi ngaa, lom sa ahëg neving ham pangsen rot nebë sënë ving. Yönon, sehoo in ham rak ggovek ya in bë ham jaḱ vu maluh timu. Sa bë gevong ham vu Kerisi nabë sën avëh avö yö nedo niröp anon merak vu maluh lo.

³ Rêk mu sa nahöneng in bë ngaa ti rêk kepë ham nabë sën nyël tetuhin Eva wirek bekepë yi lo. In maḱ ham rêk kwamin bo ngaa nipaya geham rêk gwevuu Kerisi na geham su ayomin na timu vu yi rë.

⁴ Sa nahöneng nebë saga in sa kwag nevo bë mehö nidahis ti bë nöḱ berup vu ham benanër kerisi ngwë yööhu sën he su anër vu ham rë lo vu ham, ma nabë geḱo memö ngwë sën su Anon Vabuung sogek rë lo, ma bengö ngwë yööhu sën ham su vong ving wirek rë lo, og maḱ ham rêk gwëḱo mehö saga jaḱ pevis.

⁵ Rêk serak ni bë alam sën ham nër bë sinarë sogek lo, og sir saga su dekesuu sa rë.

⁶ Yönon, maḱ sa nanër gagek mekwag neketul loḱ in. Rêk mu ham rak ni bë sa kwag neggëp, in he netateḱin gagek anon pin vu ham wirek beham nengo.

⁷ Ham rak ni bë sa nanër Anutu yi Bengö Nivesa vu ham wirek, og sa su nehaḱo monë rak saga rë. Ma sën sa nedahun sa in bë gaḱo ham jaḱ agi, og maḱ sa nehevong paya ma nivesa?

⁸ Sa haḱo monë vu Kerisi-yi-alam vahi in bë doḱ vu sa gesa gevong huk in ham, lob sënë vong bë sën sa nahodeḱ hir monë.

⁹ Wirek sa nado ving ham lob sa narak vu in ngaa, rêk sa su neḱetag ngaa menavo maggin vu ham ti rë. Gaḱ arig lo vu Masedonia medeverup Korint lom mëm deloḱ vu sa in ngaa lu ngaa sën sa narak vu in lo. Yönon, sa nehegin sa nivesa gesa su neḱetag in ngaa ti menavo maggin vu ham rë. Gesëḱ gëgin sa nivesa noh vu buk nabë saga.

¹⁰ Kerisi yi gagek anon neggëp loḱ sayog, om senër beyönon rot bë sa su navo maggin vu ham rë, om mehöti su yoh vu bë rêk mehoo sa rë.

¹¹ Maḱ sa su nehaḱo monë lu ngaa vu ham rë in degwa va? Maḱ sa su ahëg neving ham rë? Ma! Anutu rak ni bë sahëg neving ham yönon!

¹² Rêk sengo rêk medo gevong noh vu sa gagek sagi, in alam la denesero aggata in bë yö degeḱo arëj jaḱ balam degelë sir nabë he los sir neggëp ti. Rêk ma gesa nehevong in bë segërin aggata in sir.

¹³ In alam sënë sir sinarë kuungsën. Denepekwë arëj medenetetuhin ham bë Kerisi yi sinarë sir, rêk ma gesu denevong yi huk niröp rë.

¹⁴ Om ham su gwelëḱ in ngaa sënë, in hil narak ni bë Satan yö nepekwë yi benavi nivesa nerak neyoh vu angër rangah-yi.

¹⁵ Nebë saga, om nabë yi hur depekwë sir nabë saga geving balam degelë sir nabë sir alam nijvesa, og hil su avid natöḱ in sir. Rêk mu alam sënë rêk denatöḱ jaḱ nipaya nyëvewen doḱ nah hir huk sënë vu tamusën.

Paulus Neko Maggin Ngahiseḱë Rak Huk Sinarë

¹⁶ Senër nebë sënë ggovek, rêk sa bë nanër göḱin nah nabë: Mehöti su gekuung nabë sa mehö kwag masën. Gaḱ nabë ham kwamin nevo nebë sënë, og ggovek. Ham ngo kwamin bo nabë saga, om ham naḱöök gemëm sa napisek in sa teka rë.

17 Mehöböp su vo gagek sënë vu sa rë, gaḵ sa bë ngo nanër nabë sën alam ngöḵ ngöḵ denenër lo, in serax ni bë ngaa anon neggëp vu sa, om sëḵ napisek in.

18 Sa halë bë alam ngahiseḵë denepisek in ngaa sën denevong ggëp dob lo, om maam sa bë napisek in sa ngaa vahi geving.

19 E kë mëm, ham alam los kwamin nivesa, om sën alam ngöḵ ngöḵ og ham nelë sir mu gedenenër gagek jeggin jeggin vu ham!

20 Yönon! Nabë mehöti gedu gagek in ham nabë ham natu yi ḵarabus megwevong yi huk, ma nabë ga ham ngaa pin, ma gevong sebul in ham, ma geḵo yi jaḵ vu ham, ma ketul ham malamin, og ham su neveya in yi rë.

21 Rëḵ he, og he su nehevong nimin wëëḵ bevasap ham nebë alam saga rë, om sën mëm mak sëḵ nig namum, in ham nër sa bë sa mehö nig wëëḵ masën.

Rëḵ mu nabë mehöti niwëëḵ menapisek in yi ngaa ti-om sa hevongin nanër gagek-kwamasën-yi-og sa nig wëëḵ mesa napisek in sa ngaa geving.

22 Sir alam Hibru? Og yiḵ sa ving! Sir alam Israel-a? Og yiḵ sa ving! Sir Abraham yi mewis-a? Og yiḵ sa ving!

23 Log Kerisi yi hur sir-a?—Sa nahën nesepa loḵ gagek-kwamasën-yi lo!—Og sa ḵesuu sir loḵ Kerisi yi huk. Sa nehevong huk böp niwëëḵ ata kesuu sir. Seya ḵarabus beron ngahiseḵë rot raḵ yi huk kesuu sir, gedeneveek sa beron ngahiseḵë rot kesuu sir bedus neraḵ in bë sa nadiik.

24 Alam Yuda deveek sa ving buk nemadvahi, lob deveek sa beron 39* yoh vu pin.

25 Log buk ti lob alam Rom deveek sa raḵ beggi, loḵ sireḵ deveek buk ngwë yah, loḵ sireḵ denevong buk ti yah ving benetu beron löö. Log buk ngwë lob alam detengwa sa raḵ gelong beron ti. Log sa nehaxo loḵ nyëḡ rot raḵ yaḡ, lob yaḡ löö devong paya in sa beron löö bedelux ya loo gebinë. Beron ti saga og sehëp nahök loo yoh vu buk ti gerangah ngwë bedus raḵ bë sa nadiik na rëḵ ma.

26 Sa naya aggata ading raḵ buk, lob bël nevaar benevongin bë geḵo sa na beron ngahi, rëḵ ma. Log buk vahi og alam-begö-hodeḵ bë dengis sa. Log buk vahi og sengo salam Yuda bë dengis sa mesa nadiik, log buk vahi og alam-yu-ngwë bë dengis sa. Gebuk vahi og alam bë dengis sa gëp begganḡ telig atov mesa nadiik, log buk vahi bë dengis sa gëp vos ayo. Log buk vahi og loo bë jehöo sa, gebuk vahi og alam sën denetetuhin bë Kerisi-yi-alam sir lo bë dengis sa mesa nadiik.

27 Sa nehevong huk böp rot meseḵëḡ nemaya. Sehëp natum yoh vu buk ngahiseḵë. Sa nadiikahëḡ in nos gayog nevev in bël kul. Meyip nevong sa beron ngahi, gayöong nesis sa in tob nema in sa.

28 Lob yiḵ su sagi mu rë, gaḵ maggin ngahiseḵë nedeginengin sa yoh vu buk, log sa nado mekwaḡ kwaḡ raḵ buk pin ving besa nesero aggata in bë mëm sa gëgin Kerisi-yi-alam nivesa.

29 Bë mehöti ayo neggöneng in ngaa, og sayog neggöneng in ngaa saga ving bë sa su rëḵ gevong rë in rëḵ kepë yi. Log bë ngaa nipaya nekepë mehöti, og sahëḡ sengën in ngaa nebë saga.

30 Nabë sa napisek, og sëḵ napisek in sën sa nig wëëḵ ma lo.

31 Lob Mehöböp Yesu Ama Anutu sën arë böpata neggëp degwata lo raḵ ni bë sa su netetuhin rë.

32 Sa nado nyëḡ böp Damaskus wirek, lob kiap sën mehö-los-bengö Aretas tung in gëgin nyëḡ sagu lo, nër bahëvavu la medo denegin aggata avi pin in bë denaduu sa medegetung sa na ḵarabus.

33 Rëḵ hil arid lo detung sa loḵ ya ḵadakaad medejom sa ggök ya ḵatum yu meseya dobnë, bemëm sa veya in yi meseyam.

* **11:24:** Moses yi horek nër bë debeek mehöti og debeek mena berup dah doḵ mehödahis luu, in nabë dekesuu og mak rëḵ degelë mehönon nabë ngaa meris bedevong rii jaḵ menadiik. Nebë saga om alam Yuda bë debeek mehöti og deneveek beron 39 mu.

12

Anutu Tato Ngaa Ngahisekë Lok Pesepsën Vu Paulus

¹ Aggata ngwë su neggëp rë! Yönon, ngaa sënë su yoh vu bë dok vu hil rë, rëk maam sengo napisek benanër pesepsën los gagek vunsën sën Mehöböp tato vu sa lo rangah rë.

² Serak Kerisi yi mehöti* ni, gAnutu ko yi rak ya yagek yi teb ti sën netu löo lo. Yö wirek rot beta nemadluho bevidek lubeluu ggovek ya-mak mehö sënë ya yönon ma ggëp banon mu ya ma, sa dugin. Anutu yö rak ni.

³⁻⁴ Log serak ni bë Anutu ko mehö sënë ya Paradis ving-mak ya yönon, ma ggëp banon mu ya ma, sa dugin. Anutu mu yö nerak ni. Log nengo gagek vabuung sën su yoh vu bë mehöti nanër rangah rë lo vu sagu.

⁵ Bë mehöti nabë sënë, og seyoh vu bë napisek in, rëk sa, og sa su rëk napisek in rë. Bë sa napisek in sa, og yik sëk nanër nabë sa su nig wëek rë beyik ggovek saga.

⁶ Nabë sengo napisek in sa, og sa su rëk nig namum rë, in sëk nanër los anon. Rëk sa su ngo rëk napisek in sa rë, in sa nig lël bë mehöti su kwa bo sa gagek saga megelë nabë sa mehö nig vesa. Gak sa hevongin bë ham gwelë ngaa sën sa nehevong los ham gwengo gagek sën sa nanër lo mu, beham jak sa nig niröp jak saga.

Ngaa Nebë Rurek Duu Paulus Navi

⁷ Gagek sën Anutu tato vu sa agi, og ngaa böpata rot, lob Anutu nilël bë sa su gaço sa jak pangsen, om sën vong ngaa ti nebë rurek yam bemedo neduu sa navig. Sënë vong bë Satan yi angër ti verup sis sa in bë dahun sa gesa su gaço sa jak pangsen.

⁸ Lob sa ketag vu Mehöböp niwëek rot beron löo bë geko ngaa sënë vër in sa.

⁹ Rëk ma genër yom vu sa bë, “Sa semusen neyök vu hong rot om ggovek, in nim wëek ma, om sën sa nig wëek yoh vu bë gevong huk begëp rangah in mëm alam degelë medejak ni.” Mehöböp nër nebë sënë, om sën sëk napisek in sën sa nig wëek ma agi. Lob sa kwag vesa rot in serak ni bë Kerisi niwëek nedo lok sa.

¹⁰ Nebë sënë, om nabë sa gevong paya, ma alam denanër gagek nipaya jak sa, ma ngaa maggin aggagga natök vu sa, ma alam degevong paya vu sa in Kerisi yi hur sa, og sa kwag vesa rot. In nelok buk sën sa nig wëek nema lo, og Anutu negadu sa bemëm sa nig wëek nerak yönon.

Paulus Negadu Alam Korint In Bë Degevong Geving Niwëek

¹¹ Gagek sën senër agi og yik gagek-kwamasën-yi, rëk mu degwa neggëp vu ham in ham su ko sa rak rë gema. Yönon, sa mehö meris, rëk ham alam sinarë sogek sënë su dekesuu sa rë.

¹² In sejom sa ahon gesa nehevong huk böp ngahisekë ggëp ham nyëg besa tato sinarë hir gebum pin vu ham: Sa hevong ngaa böp böp los huk aggagga gengaa nidug.

¹³ Kerisi-yi-alam ham yönon, rëk nebë va sën ham kwamin nevo bë Kerisi-yi-alam vahi denevong ngaa nivesa medekesuu ham-ë? Mak yik dekesuu ham lok ngaa timu sënë, sën sa su nehako ham ngaa menavo maggin vu ham rë agi. Om nabë ham kwamin nevo bë sa hevong paya vu ham nebë saga, og ham dahun sa ngaa nipaya sënë na!

¹⁴ Log gwëbeng sa semu sa netu beron löo in bë senök vu ham, rëk sa su rëk gaço ham ngaa mebo maggin vu ham rë. Gak sa bë gaço ham nom mu. Sa su malag anonin ham kupek lu ngaa rë. In ham rak ni bë hurmahen hej huk sën dengupin ngaa in dok vu amaj los ataj lo ma. Gak amaj lu ataj mu mëm sën hir huk neggëp medenesupin ngaa in bë dok vu naluj lo.

¹⁵ Log nabë sa basap sa ngaa pin los sa geving in dok vu ham anomin, og sa basap los kwag vesa beyik ggovek. Yönon, nabë ham su rëk ahëmin geving sa rë, og yik ggovek gesahëg geving ham pangsen.

* **12:2:** Paulus yö nenër yi rëk nelah yi vun menenër bë mehöti.

¹⁶ Rêk maḵ ham la rêk denanër nabë, “Yönon, su neḵo hil ngaa benevo maggin vu hil rangah atov wirek rê, rêk mu yi mehö tetuhinsën, om netetuhin hil in bë geḵo hil nah vu yi.”

¹⁷ Om alam sën sa hevong sir medeyök vu ham lo, maḵ sa tetuhin geti ḵo ham ngaa yom vu sa? Ma!

¹⁸ Yönon, sa gejiin Titus beyök vu ham wirek, log saḵ hevong hil arid sënë yök ving yi. Lom maḵ Titus kuung in ham geḵo ham ngaa ti? Maḵ Anon Vabuung timu su neli aluu rê? Ma maḵ alu su neseпа loḵ aggata timu rê?

¹⁹ Sa kwaḡ nevo bë maḵ ham tevin gagek pin, lom ham kwamin nevo bë he neḵevu in bë semu he gagek jaḵ ham malamin. Rêk su nebë saga rê, gaḵ he tu Kerisi yi hur om he nanër gagek sënë beneggëp Anutu mala. Arig lo, sahëḡ neving ham, om sën he neḵevu gagek pin sënë in bë gadu ham beham gwevong geving niwëëk.

²⁰ In sa nahöneng bë sëḵ nök berup vu ham, lob sëḵ natök vu ham geham su medo nabë sën sa kwaḡ nevo bë ham medo nabë lo rê. Log ham rêḵ gwelë sa gesa medo nabë sën ham su ahëmin ving bë sa medo rê lo. Lom rêḵ ngaa aggagga nabë sënë rêḵ natök vu hil nabë: Hil rêḵ nanër hil, hil ayod ngis yi vu hil, hil ahëd sengën, hil basuh hil in gagek, hil nanër gagek nah nenga jaḵ hil, gehil tanë gagek nipaya jaḵ hil. Gemak he ngo rêḵ gaḵo he jaḵ geham ngo rêḵ gweḵo ham jaḵ, lob begö berup begevong paya vu hil huk.

²¹ Log sa nahöneng ving bë sëḵ nök vu ham, lob sa Anutu gevong besa nig namum in sën nabë ham ngaa nipaya nahën negëp vu ham lo. Lob sëḵ ayog maggin rot in ham alam vahi ngahisekë sën denevong ngaa nipaya wirek lob maḵ su deneggërin sir bedeneruu demij vu rê lo. Sir sën kwaj verök medenevong ngaa nipaya, gedenevong baggëb, gedenevong ngaa sën su yoh vu bë degevong rê lo.

13

Alam Korint Degegin Sir Nivesa Medegevong Geving

¹ Gwëbeng sa bë nök vu ham beron natu löö. Lob nabë mehö luu ma löö denanër gagek timu, og saga tato bë yönon, om hil rêḵ sesor.

² Sa nado ving ham loḵ sën seyök beron netu luu lo, lom senër ngaa sën sa bë gevong lo vu alam sën denevong ngaa nipaya wirek lo, geham vahi ving. Log gwëbeng sa nado ading gesa bë nanër nök vu ham gökin nabë: Nabë senök vu ham gökin, og sa su rêḵ galë alam sën denevong ngaa nipaya lo mu rê.

³ Gaḵ ham vongin bë jaḵ ni nabë Kerisi nevong gagek verup savig, om sëḵ gevong nyëvewen niröp vu sir. In ham rak ni ggovek ya bë Kerisi og su mehö sekë masën meneggöneng in ham rê. Gaḵ tato yi niwëëk vu ham vorot.

⁴ Yönon, wirek og su tato yi niwëëk rangah rê, lom desis yi rak kelepeḵo*, rêḵ gwëbeng nedo mala-tumsën rak Anutu niwëëk. Lob he neseпа loḵ vaha, lom he nimin wëëk masën nebë saga ving. Rêk mu he rêḵ medo malamin-tumsën geving yi jaḵ Anutu niwëëk, lob he rêḵ tato yi niwëëk sënë vu ham.

⁵ Ham ngo seggi ayomin noh vu buk mejak ni nivesa nabë maḵ ham ayomin neya timu vu yi yönon ma ma! Ham ngo gwelë ham mejak ni rê! Maḵ ham rak ni bë Yesu Kerisi nedo loḵ ham ayomin-a? Nabë ham dugin og su yi alam ham rê.

⁶ Log sa kwaḡ nevo bë: Nabë ham seggi he, og ham rêḵ jaḵ ni nabë he tu Kerisi-yi-alam yönon.

⁷ He najom rak vu Anutu bë dok vu ham in ham su gwevong ngaa nipaya. He su anër nebë sënë in bë he bengömin natök nam rangah nabë he nehevong huk nivesa rê. Gaḵ nabë alam denanër he nabë he su nehevong huk nivesa rê gaḵ mëm ham mu nevong ngaa niröp, og yik ggovek. He rêḵ kwamin vesa in ngaa nabë saga.

⁸ In he su ayoh vu bë rêḵ gevong ngaa ti medahun gagek anon rê, gaḵ he yoh vu bë nanër na rangah metatekin mu.

⁹ Om nabë he nimin wëek nama gëham nimin wëek gëp, og he rëk kwamin vesa, in he neketag vu Anutu yoh vu buk bë gevong beham natu alam yohvu.

¹⁰ Mehöböp vo niwëek vu sa in bë sa gadu ham gëham ayomin na timu vu yi yönon. Gaç su vo vu sa in bë sa kevoh ham jaç rë, om sën gwëbeng sa nado nyëg ading gesa kevu gägek sënë yök vu ham in bë nabë senök berup medo geving ham, og sa su nanër gägek ahë sekë jaç ham.

Gägek Hus

¹¹ Om arig lo, sa bë semu gägek hus nabë ham kwamin vesa. Ham malamin sepa nabë ham natu alam yohvu. Ham gwebë nengamin vu sa gägek sagi! Ham gwevong ngaa gëp ti bemedo los ahëmin geving ham. GAnutu sën ahë neving hil genevong behil nado revuh lo rëk medo geving ham.

¹² Lob ham najom* ham nemamin los ayomin timu.

¹³ Yesu yi alam pin sënë denenër bë kwaj nevo ham.

¹⁴ Mehöböp Yesu Kerisi semu ham, gAnutu ahë geving ham, gëham los Anon Vabuung gwa jaç ham.

Kapiya Sën Paulus Kevu Vu Kerisi-yi-alam Vu Galata

¹ Sa sinarë Paulus sënë, sa su haço niwëek vu mehönon rë, log mehönon ti su ggooin sa raḱ in huk sagi rë. Gaḱ Yesu Kerisi ggooin sa raḱ, luho hil Amad Anutu sën ḱo yi vër in alam-diiksën lo.

² Sa ving hil arid lo pin sën denedo ving sa agi, he ḱevu ḱapiya sënë yök vu ham sën Kerisi-yi-alam ham lo pin vu distrik Galata.

³ Hil Amad Anutu luho Mehöböp Yesu Kerisi degevonḱ semusën vu ham bedegevonḱ beham ayomin ḱëp revuh.

⁴ Geyik Yesu sagi sën loḱ yah hil bed mediik in hil nḱaa nipaya, yoh vu sën hil Amad Anutu kwa vo benër vu yi lo. Vonḱ nebë sënë in bë ḱeḱo hil vër in nḱaa nipaya sën nepelëpin hil vu dob agi,

⁵ om hil ḱaḱo arë ḱaḱ na vavunë kesuu nḱaa pin degwata los degwata. Yönon.

Yik Bengö Nivesa Timu Neggëp

⁶ Sa ḱenug ya in ham, in ham pevis beruu demimin vu Mehö sën ggooin ham rak bevonḱ semusën vu ham in bë ham natu Kerisi-yi-alam lo. Log ham wërin ham yah menesepa loḱ ḱaḱek agga ngwë.

⁷ Rëḱ mu ḱaḱek agga ngwë su neggëp rë, gaḱ yik alam vahi denevonḱin bë dekepë ham, gedenevonḱin bë depekwe Kerisi yi Bengö Nivesa sënë benatu agga ngwë ḱaḱ.

⁸ Om nabë he ma angër ti vu yaḱek pekwë Bengö Nivesa sën he nër rangah vu ham wirek lo benatu bengö agga ngwë ḱaḱ, og Anutu rëḱ kevoḱ yi bemala nama.

⁹ Senër vorot gesa bë nanër beron ngwë gökin nabë: Bë mehöti pekwë Bengö Nivesa sën ham ngo lo benatu Bengö agga ngwë ḱaḱ, og Anutu rëḱ kevoḱ mehö sagi bemala nama.

¹⁰ Nebë saga, om maḱ ham kwamin nevo bë sa nanër nebë sënë in bë mehönon degelë sa nivesa ma, Anutu gelë sa nivesa? Ma ham kwamin nevo bë sa nehevonḱin bë mehönon deḱeḱo sa ḱaḱ-a? Bë nabë saga og maḱ sa su rëḱ natu Kerisi yi hur ti bemedo rë, gaḱ sëḱ ḱevuu na.

Degwa Sën Paulus Tu Sinarë

¹¹ Rëḱ arig lo, sa nanër vu ham yönon nabë Bengö Nivesa sën senër rangah lo su mehönon hir ḱaḱek rë.

¹² Log mehö la su denër tato vu sa rë, gesu denetahu sa loḱ rë, gaḱ Yesu Kerisi yö tateḱin vu sa beseraḱ ni.

¹³ Maḱ ham ngo sa bengög ggovek ya bë sa alam Yuda ti besa medo nesepa loḱ hir Horek niwëek rot-a? Lob sa nedeginengin nḱaa maggin raḱ Kerisi-yi-alam rot gesa su kwag paya in sir rë, gaḱ sa nevasap sir rot.

¹⁴ Log maḱ ham ngo bë sa nig wëek rot bekesuu alam Yuda sën he rig loḱ ti lo pin, in sa nesepa loḱ alam ggev wirek hen hir ḱaḱek pin.

¹⁵ Rëḱ mu sa nahën nare loḱ atag ayo log Anutu ggooin sa raḱ bevonḱ yi semusën vu sa in bë rëḱ ḱeḱo sa nah vu yi.

¹⁶ Lob tato Nalu vu sa in bë sa nanër yi Bengö Nivesa rangah vu alam dahis. Nebë saga, lom sa su nesero mehö ngwë in bë ḱaḱo kwa vu yi rë.

¹⁷ Gesa su ya Yerusalem balam sën detu sinarë muginsën lo detahu sa rë. Gaḱ sa ḱedi raḱ pevis besepa distrik Arabia loḱ tum sa sesor meyom verup Damaskus.

¹⁸ Lob sa nado Damaskus ta löö rë, loḱ mëm seya verup Yerusalem in bë galë Pita, lob seya verup nado soda luu ving yi.

¹⁹ Rëḱ sa su halë sinarë vahi ving rë, gaḱ yik sa halë Mehöböp ari Yakobus mu.

²⁰ Lom ḱaḱek sën sa ḱevu-ë, og yönon meneggëp Anutu mala, sa su nehekuung raḱ rë.

- ²¹ Nebë saga, lob sa nado Yerusalem ggovek, loḵ mēm seya distrik Suria los Kilisia,
²² galam sën denesepa loḵ Kerisi vu distrik Yudea lo denahën gesu deneraḵ sa nig rë.
²³ Gaḵ yik dengo mu bë mehö sën nevongin bë kevoh sir wirek lo, mēm gwëbeng nenër rangah bë alam ayoj na timu vu Yesu.
²⁴ Denengo nebë saga lob mēm deneko Anutu arë raḵ in sa.

2

Sinarë Vahi Pin Deyogekin Bengö Nivesa Sën Paulus Nenër Rangah Lo

- ¹ Lob sa nado rot beta nemadluho-bevidek-lubeluu ggovek ya, loḵ mēm alöö Barnabas luho Titus sepa he bayah verup Yerusalem ggökin.
² Seyah verup in Anutu tato gägek ti vu sa bë sa gevong nabë saga. Lob mēm he los alam ggev lo ngo nado, lob senër Bengö Nivesa sën senër rangah vu alam dahis lo tato vu sir. Sa hevong nebë sënë in sa nehevongin bë deḵaḵ ngaa sën sa nehevong lo los ngaa sën sëḵ gevong lo ni bedengogekin.
³ Lom deyogekin bemëm Titus sën alu nesepa he lo, og yi Grik ti rëḵ su denër bë gerah* navi rë gema!
⁴ Yönon, hil arid lo vahi denenër bë gerah rëḵ ma. Rëḵ mu su hil arid sën Kerisi-yi-alam sir yönon lo rë, gaḵ denekuungin he bë hil arid sir gedeneyam vunsën loḵ he supinsën. Denevongin bë deḵaḵ ni nabë Kerisi ḵo hil vër in Horek sën deginengin hil wirek lo, og mēm denaduu hil bedegevong hil behil agevek Horek babu gökin medeginengin hil nah.
⁵ Loḵ sa nig lëlin bë su dedahun gägek anon sën neggëp loḵ Bengö Nivesa lo in ham, om sën sir alam los arëj rëḵ ma gesa su nahöneng in malaj rë. Gaḵ sa nig wëëk rot bë he su gebë nengamin vu hir gägek.
⁶ Lob alam sën arëj neggëp nebë sir ggev lo, rëḵ sa su nahöneng in sir in sir alam ggev rë. Gaḵ Anutu nelë hil pin neggëp ti og su denenër gägek ti ya ving Bengö Nivesa sën sa nanër rangah lo rë.
⁷ Gaḵ yik denenër bë, “Yönon, Anutu ggooin hong raḵ in bë genanër Bengö Nivesa rangah vu alam sën su denerah* navij rë lo. Nebë sën ggooin Pita raḵ in bë nanër Bengö Nivesa rangah vu alam sën denerah* navij lo.”
⁸ In Anutu nevong Pita netu alam sën denerah* navij lo hir sinarë, log nevong niwëëk vu sa ving in bë sa gevong huk nabë saga vu alam-yu-ngwë.
⁹ Lom mēm Yakobus lööho Pita lu Jon sën detu Yesu yi dub vabuung yi mudeng lo, deraḵ ni bë Anutu nelë sa nivesa. Lom dejom alu Barnabas nemamin in bë tato nabë he pin nalok vu he menehevong huk timu bemëm alu rëḵ ana vu alam-yu-ngwë. Gesir mēm dena vu alam sën denerah* navij lo.
¹⁰ Lob yik lööho denër gägek timu vu aluu bë he rëḵ kwamin bo alam sën deneraḵ vu in ngaa lo badok vu sir, lob sa kwaḡ nevo gägek saga bë nivesa in sengo kwaḡ vo mugin.

Paulus Nër Pita Yi Ngaa Nipaya Rangah

- ¹¹ Saga ggovek, loḵ tum nahub gePita verup vu he ggëp Antiok lob sa hevong gägek raḵ yi raḵ mala, in vong paya nebë sënë.
¹² Negga nos ving alam-yu-ngwë sën detu Kerisi-yi-alam lo. Loḵ tum Yakobus yi mehö la ya deverup, lob tah yi ya gesu negga nos ving sir ggökin rë in neggöneng in alam sën denenër niwëëk bë hil pin gerah* navid lo.
¹³ Lob alam Yuda vahi desepa loḵ vaha medenevong nebë saga ving, lob Barnabas ving. Kwa ya vu alam Yuda saga ving betah yi in alam-yu-ngwë.
¹⁴ Sa halë sënë bë su denesepa loḵ Bengö Nivesa niröp rë, lob senër vu Pita galam pin vare denengo. Senër bë, “Hong alam Yuda ti rëḵ mu su genesepa loḵ alam Yuda vahaj rë, gaḵ genesepa loḵ alam-yu-ngwë vahaj. Rëḵ genevong maggin vu alam-yu-ngwë bë desepa dok alam Yuda vahaj in va?”

Mehö Sën Ayo Neya Timu Vu Yesu Lo Tu Mehö Yohvu

¹⁵ He atamin Yuda bedeko he Yuda, gak he su alam-yu-ngwe benimin paya re.

¹⁶ Rêk mu hil arak ni bê nabê mehöti sepa dok Moses-yi-horek, og sênê su yoh vu bê gevong benatu mehö yohvu re, gak nabê ayo na timu vu Yesu Kerisi og mêm. Lob he ayomin neya timu vu Yesu Kerisi nebê ham, gaggata ngwê su neggêp re, om sên he nanêr bê hil ayod na timu vu Kerisi Yesu in bê hil natu mehönon yohvu. Gak nabê hil sepa dok Moses-yi-horek, og hil su ayoh vu bê rêk natu mehönon yohvu re. Yönon, nabê mehöti sepa dok Moses-yi-horek, og horek sagi su yoh vu bê dok vu yi begevong yi natu mehö yohvu re.

¹⁷ Om gagek sên senêr bê he Yuda su sepa dok Horek, gak he sepa dok Kerisi nabê ham in he natu alam yohvu lo, og saga tato bê he alam nimin paya nebê ham alam-yu-ngwê. Nebê saga, om mak saga nêr bê Kerisi vongin bê hil sepa dok ngaa nipaya? Ma rot!

¹⁸ Om nabê segêrin sa nah vu Horek sên sa hevuu ya lo, og mak seyoh paya geseyom.

¹⁹ In Horek nêr sa bê sêk nadiik bemalag nama, om sên gwêbeng sa su rêk gebê nengag vu Horek gökin re. Gak sêk malag sepa Anutu mu mesa gevong noh vu kwa. In yik sênê vong bê sediik rak kelepeko* ving Kerisi,

²⁰ rêk ma gesa nahên nado vesag. Rêk mu yik su nebê sên sengo nado vesag re. Gak yik Kerisi sênê nedo vesa lok sayog lob gwêbeng sa nado vesag, in sayog neya timu vu Anutu Nalu sên kwa pesivin sa bediik lok yah sa bög lo.

²¹ Sa su rêk juuk Anutu yi semusên sênê re, gak nabê Moses-yi-horek yoh vu bê gevong behil natu mehönon yohvu, og Kerisi vasap yi bediik meris.

3

Paulus Tatekin Horek Los Sên Hil Ayod Na Timu Lo Degwa

¹ Ham alam Galata! Va vong ham-a? In he nêr Yesu Kerisi tato vu ham geham rak ni bê diik rak kelepeko* in ham ggovek ya. Rêk mehöti mak tong ham kwamin ma va om sên ham su nesepa lok gagek anon re-ê?

² Sa bê dok tepêk in gagek ti vu ham re. Mak ham nesepa lok Moses-yi-horek lom Anutu vong Anon Vabuung vu ham-a? Ma ham ngo Bengö Nivesa beham vong ving rêk mêm-a?

³ Ham kwamin ma rot, in Anon Vabuung neko ham yom, lok ham newêrin ham yah vu ngaa sên ham nevong wirek lo!

⁴ Anutu vo semusên ngahisekê vu ham rêk ham kwamin nevo bê ngaa meris-a? Bê ham kwamin bo nabê saga og ham nevasap yi ngaa betu ngaa meris yönon!

⁵ Ma mak Anutu vong Anon Vabuung yok vu ham benevong ngaa böp lok ham in ham nesepa lok Moses-yi-horek-a? Ma nevong vu ham in ham nevong ving gagek sên he nêr rangah vu ham wirek lo? Gak ham nevong ving rak he gagek.

⁶ Ham kwamin bo Abraham re! Dekevu meneggêp lok Anutu-yi-kapiya bê, "Ayo neya timu vu Anutu lob Anutu rak ni benêr yi bê mehö yohvu."

⁷ Om ham jak ni nabê alam sên ayoj neya timu vu Anutu lo og Abraham yi mewis sir yönon.

⁸ Anutu rak ni wirek beneggêp lok yi kapiya bê, alam-yu-ngwê rêk ayoj na timu vu yi lob mêm geko sir nah vu yi. Bengö Nivesa sênê neggêp lok yi kapiya vorot, lok gagek sên Anutu nêr vu Abraham wirek lo nebê, "Sêk gevong semusên vu alam-yu-ngwê pin degwa jak hong!"

⁹ Nebê saga om sên alam sên ayoj neya timu vu yi lo deneko semusên sên Abraham ko wirek in ayo ya timu vu Anutu lo.

¹⁰ Rêk mu alam sên kwaj nevo bê desepa dok Horek in demedo malaj-tumsên lo, og rêk malaj nama, in gagek neggêp lok Anutu-yi-kapiya bê, "Mehöti sên nesepa lok Horek sên

neggëp loḵ ḵapiya-horek-yi rëḵ su niwëëk menevong yoh vu gageḵ pin los dahis rë lo, og rëḵ mala nama.”

¹¹ Lob mehöti su yoh vu bë sepa doḵ Horek pin los dahis megevong yi natu mehö yohvu gëp Anutu mala rë. Gaḵ gageḵ neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bë, “Alam yohvu ayoj neya timu vu Anutu lom mëm sën denedo malaj-tumsën degwata.”

¹² Rëḵ Horek su nër gageḵ raḵ alam sën ayoj neya timu vu Anutu lo rë, gaḵ nër bë, “Mehöti sën nesepa loḵ Horek pin los dahis lo rëḵ medo mala-tumsën degwata.”

¹³ Rëḵ hil su ayoh vu bë sepa doḵ Horek pin los dahis rë, om Horek nër bë hil rëḵ malad nama na veröḵ yi. Rëḵ mu rëḵ nama, in Kerisi du hil gageḵ-nyëvewen-yi saga raḵ yah yi. Nebë saga, in dekevu wireḵ meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya nebë, “Anutu nelë mehönon sën dereḵo raḵ ḵele lo paya.”

¹⁴ Lom Anutu nevong nebë saga in bë Kerisi gevong begageḵ semusën sën nenër vu Abraham wireḵ lo anon jaḵ. Gageḵ semusën sënë nebë rëḵ geko alam-yu-ngwë nah vu yi geving. Genevong in bë Anon Vabuung nam medo geving hil jaḵ sën hil ayod neya timu vu Kerisi.

Anutu Yi Horek Su Yoh Vu Bë Dahun Yi Gageḵ Semusën Sën Joo Vu Abraham Wireḵ Lo Na Rë

¹⁵ Arig lo, sa bë nanër gageḵ ti metahu jaḵ ngaa sën hil mehönon nehevong vu dob lo rë. Bë mehöti najoo gageḵ venuh nabë nadiiḵ loḵ mëm debo yi ḵupeḵ gelek nalu lo losho yi alam, lob kevu megëp balam degelë, og mehö ngwë su yoh vu bë jesöo gageḵ vewen na, ma kevu yi gageḵ dus ngwë megelu doḵ na geving rë.

¹⁶ Lob gageḵ sën Anutu nër wireḵ lo, og nër raḵ Abraham bë, “luho yi mewis”. Su dekevu bë “losho yi mewis” rë. Bë nabë saga og denanër jaḵ alam ngahi, gaḵ yiḵ dekevu raḵ mehö timu bë, “luho yi mewis”, lob sënë valeḵ Kerisi.

¹⁷ Om gageḵ sën sa bë nanër lo nebë: Anutu joo gageḵ ving Abraham ggoveḵ ya nebë saga beneggëp, loḵ mëm ngebek 430 maya lob mëm Anutu vong Horek vu Moses. Rëḵ Horek sënë yö nahën neverup tamusën rot, om su yoh vu bë kevoḵ gageḵ muginsën sën Anutu joo vorot lo na benatu gageḵ meris rë.

¹⁸ Gaḵ nabë hil nanër nabë alam sën su denesepa loḵ Horek rë lo su deyoh vu bë degeḵo Anutu yi gageḵ semusën sënë rë, og hil kevoḵ gageḵ semusën sën Anutu joo ving Abraham muginsën lo ya betu gageḵ meris.

¹⁹ Nebë saga, om maḵ nevong Horek yam ving in va? Nevong yam in bë nanër ngaa nipaya tato vu hil bena berup doḵ buk sën Abraham yi mewis ti berup lo. Yi mewis ti sën Anutu nenër gageḵ semusën raḵ yi lo. Lob angër denenër Horek saga vu Moses in bë geko nam vu hil kenud lo.

²⁰ Rëḵ mu wireḵ og Anutu nevong gageḵ semusën saga niröp vu Abraham, gangër los mehönon su deloḵ vu yi medenër rë.

Horek Yi Huk Bë Geḵo Hil Nam Vu Kerisi

²¹ Om Horek maḵ neggërin Anutu yi gageḵ semusën benetu ngaa meris-a? Gaḵ ma! Bë Horek ti neggëp beyoh vu bë gevong behil medo malad-tumsën og nivesa. Yiḵ rëḵ gevong behil natu mehönon yohvu.

²² Rëḵ ma, geti su nebë saga rë. Anutu-yi-ḵapiya tateḵin bë hil pin nehevong ngaa nipaya meneggëp vu hil, om aggata timu neggëp. Bë hil ayod na timu vu Yesu Kerisi, og Anutu rëḵ gevong yi gageḵ semusën saga vu hil banon jaḵ.

²³ Wireḵ sën gageḵ vongvingsën-yi yö nahën lo, og Horek tu ala bedeginengin hil. Rot beya verup loḵ buk sën Kerisi tateḵin aggata vongvingsën-yi rangah vu hil lo.

²⁴ Horek tu ala menegin hil in bë geli hil na vu Kerisi, in hil ayod na timu vu yi lob mëm Anutu nanër hil nabë hil alam yohvu.

²⁵ Loḵ mëm gwëbeng hil ayod neya timu vu yi, lom mëm Horek su nedeginengin hil ggöḵin yah rë.

Sën Hil Ayod Neya Timu Vu Kerisi Lo Vong Behil Atu Anutu Nalu

²⁶ Yönon, ham pin tu Anutu nalu in ham ayomin neya timu vu Kerisi.

²⁷ Log ham pin sën neripek bël rak Kerisi arë lo, ham tu Kerisi-yi-alam beham los nevong ngaa neggëp ti.

²⁸ Beham su rëk basuh ham gökin nah nabë ham alam Yuda ma ham alam-yu-ngwë rë. Geham su rëk basuh ham nah nabë ham vahi og hur meris geham vahi og ala rë. Geham su rëk basuh ham menanër ham nabë, “Heḱ maluh gehameḱ avëh!” rë. Gaḱ ham pin netu alam degwa timu beham los Kerisi Yesu nedo revuh ti.

²⁹ Ham tu Kerisi-yi-alam om mëm ham tu Abraham yi mewis ving nebë saga, om ham rëk natōḱ vu semusën pin sën Anutu baḱo rak Abraham wirek lo geving.

4

Kerisi Yi Hur Hil Om Rëḱ Gevong Behil Natu Anutu Nalu

¹ Bë mehōti nanër borot nabë nalu rëḱ doḱ nah ben megeḱo yi ngaa pin natu yi ngaa, rëḱ mu nalu yō nahën mahen, og yiḱ su anon rak beḱo pevis rë. Gaḱ yō nahën nedo nebë hur ti.

² Log ama lo mewa lo getatovaha bedenegin yi rot beya neverup loḱ buk sën ama ggooin rak lo.

³ Log hil nebë saga. Hil nahën nado nebë hurmahen gehil su arig rë, lob ngaahur sën denegin dob agi denedeginengin hil.

⁴ Rëḱ mu buk sën Anutu tung lo verup ggovek ya, lob vong Nalu yam bavëh ti ḱo yi. Lob dahun yi gesepa loḱ Horek,

⁵ in bë doḱ vu hil mehōnon sën Horek deginengin hil lo begeḱo hil nah natu Anutu nalu.

⁶ Lob ham tu Anutu nalu ggovek, om sën nevong Nalu yi Anon Vabuung yam menedo loḱ hil ayod, benevong behil netahi bë, “Aba! nebë Amag!”

⁷ Om su hong hur meris megenevong huk vu ala ngwë rë, gaḱ getu Anutu nalu. Getu Anutu nalu om nër bë yi ngaa pin tu hong ngaa.

Paulus Kwa Ya Ngahi In Alam Galata

⁸ Wirek ham duḱin Anutu, lob ham tu anutu-kuungsën hir hur bedenegin ham, rëḱ mu anutu-kuungsën saga su sir anutu soḱek rë.

⁹ Loḱ mëm gwëbeng sënë ham neraḱ Anutu ni ggovek ya-E mu maḱ sa nanër nabë Anutu neraḱ ham nimin-loḱ ham bë gwërin ham nah vu ngaahur meris nebë saga benatu hir hur gökin in va? Su deyoh vu bë degevong ngaa nivesa ti vu ham rë, gesu deyoh vu bë dedoḱ vu ham rë.

¹⁰ Ham nahën nesepa loḱ meneḱo hir buk los hir kwev mewis gesoda böp böp los ta mewis rak.

¹¹ Wöp-o! Sa vasap sa mesa nehevong huk rot in ham rëḱ ma gesa huk anon ma!

¹²⁻¹³ Arig lo! Ham sepa doḱ sa vahaḱ nabë sën sa nesepa loḱ ham vahamin wirek lo. Sa nig rak wirek rëḱ ham su nevong paya vu sa rë. Gaḱ niraḱsën jom sa ahon besa nado ham nyëḱ, lom senër Bengö Nivesa vu ham nyëdahis.

¹⁴ Niraḱsën saga vong huk böp vu ham, rëḱ ham su nimin nelëlin sa ma ham ruu demimin vu sa rë. Gaḱ ham ḱo sa rak nebë Anutu yi angër ti, ma nebë Kerisi Yesu yō yök vu ham.

¹⁵ Lob ham kwamin vesa rot in sa, rëḱ gwëbeng og maḱ nebë va? Yönon! Seraḱ ni bë wirek og ham kwamin paya in sa rot beham vongin bë selupek malamin gahis vër mebo vu sa!

¹⁶ Loḱ nebë va? Ham nelë sa paya gwëbeng in senër gagek anon rangah vu ham ma va?

¹⁷ Loog serak alam saga nij vorot bë deneko ham rak, rek mu sir alam nij paya. Denevongin bë hil basuh hil gemem ham nimin delin sa geham napiik vu sir mu pangsen.

¹⁸ Sa su newag neraq in ham re! Gak nabë sa su medo geving ham re galam vahi kwaj bo nabë dedok vu ham yonon, og sagaq nivesa.

¹⁹ Rek nalug lo! Sayog nikerus rot nebë sen ata vimeng in nalu beni nesang lo, in bë ham natu Yesu yi alam gökin nah.

²⁰ Sa hevongin bë sa medo geving ham lok mem seyoh vu bë naner gagek niröp vu ham. Rek mu ma gesa kwag neya ngahi bë sa gevong nabë va!

Gagek Peggirinsën Rak Hagar Lu Sara

²¹ Ham bë gurek nah Moses-yi-horek babu beham sepa dok-a? Om ham gwengo gagek sen Horek ner agi re!

²² Neggöp lok Horek nebë Abraham nalu luu. Luho yi hur avëh ti deko ngwë, geluho venë sogek yö deko ngwë. Venë sogek senë og su hur avëh ti yi re, gak yö tu ala menegin yi.

²³ Lob nalu ngwë sen luho yi hur avëh deko lo, og deko nebë sen hil pin nehaqo nalud lo. Gak ngwë sen luho venë sogek deko lo, og luho deko sir, lob Anutu nevong benalu lok in bë yi gagek sen ner vorot lo anon jak.

²⁴ Lob gagek peggirinsën rak gagek sagi. Avëh luu senë nebë gagek luu sen Anutu joo vu mehönon lo. Hagar nebë Horek muginsën sen Anutu vo vu alam Yuda ggöp Kedu Sinai wirek lo, beyi mewis lo detu Horek yi ngaa meris.

²⁵ Kedu Sinai nedo dob Arabia sen Hagar yi mewis lo yö hir dob lo, lob senë nebë Yerusalem sen nedo dob agi. Lob Yerusalem sen nedo dob agi, losho yi mewis lo detu ngaa-dob-yi yi ngaa meris bedeginengin sir pin.

²⁶ Rek mu Yerusalem ngwë sen nedo vavunë lo, og saga nebë Abraham venë sogek, gengaa ti su tu ala medeginengin yi re. Lob avëh saga vong bë hil pin atad.

²⁷ In dekevu meneggöp lok Anutu-yi-kaapiya nebë:

“Hong avëh sen genare newam meris

gesu gëko nalum ti re lo,

kwam vesa rot!

Hong sen su genevimengin nalum ti re lo.

Ayem jak megenaner rangah nabë ahëm nivesa rot!

In avëh sen regga ni nelëlin yi lo yi mewis rek ngahij sekë rot

kesuu avëh sen nedo ving regga lo hen.”

²⁸ Log arig lo! Ham nebë Isaak. Ham nebë hurmahen sen Anutu vong yam in bë gagek semusen sen ner vorot lo anon jak lo.

²⁹ Rek hurmahen sen ata qo yi nebë hil atad deneko hil pin lo nelë hurmahen ngwë sen degwa vu Anon Vabuung lo paya wirek basis begö vu yi, lom yik gwëbeng nebë saga ving.

³⁰ Rek mu dekevu Sara yi gagek meneggöp lok Anutu-yi-kaapiya bë, “Gwetii hong hur avëh luho nalu dena in hur avëh nalu su rek dok nah böm geving sa nalug re, gak rek nama!”

³¹ Om arig lo, hil su nebë hur avëh nalu hil re, gak hil nebë venë sogek nalu hil.

5

Hil Sën Kerisi Qo Hil Vër In Ngaa Nipaya Lo Hil Su Malad Anonin Ngaa Nipaya Gökin

¹ Kerisi qo hil vër in ngaa sen deginengin hil lo in bë hil su agurek nah ngaa ti babu megegin hil nah gökin. Om ham bare niwëek geham su gurek Horek babu medeginengin ham.

² Ham ngo! Sa Paulus sa bë naner vu ham nabë: Nabë degerah* ham navimin, og Kerisi su rek dok vu ham re, gak rek nama!

³ Lob sa bë nanër gagek sënë vu ham gökin nah rë nabë: Bë ham gwerah* navimin, og ham rëk sepa dok Horek megwevong noh vu pin geving. Rëk nabë ham kweyëh horek timu og ham rëk malamin nama.

⁴ Nabë ham kwamin bo nabë ham sepa dok Horek in gevong meham natu mehönnon yohvu, og ham kwehe ham vër in Kerisi-yi-alam. Om Anutu su rëk nanër ham nabë ham alam yohvu rë, gaḵ rëk nama.

⁵ Rëk Anon Vabuung nelok vu hil behil nid wëek menavo kwad in buk sën Anutu nanër hil nabë hil mehönnon yohvu jaḵ sën hil ayod neya timu vu Kerisi lo.

⁶ In hil sën Kerisi-yi-alam hil lo, nabë hil herah* navid ma hil su herah* navid rë, og sagaḵ ngaa meris besu nelok vu hil rë. Gaḵ ngaa anon soḡek nebë hil ayod neya timu vu yi, bahëd neving yi losho alam vahi pin sën ayoj neya timu vu yi lo.

⁷ Wirek ham nesepa lok yi nivesa, lok maḵ re ggërin ham om sën gwëbeng ham su nesepa lok gagek anon rë-ë?

⁸ Anutu sën ggooin ham raḵ lo su ggërin ham yah nebë saga rë!

⁹ Ngaa nipaya yik nebë yiist*. Gagek nipaya mahen teka nelok ya ham ti ti ayomin, lob denenër yoh vu ham pin lob neving beham pin nimin paya neraḵ.

¹⁰ Rëk Mehöböp vo niwëek vu sa besa kwag nevo bë ham rëk gwevuu gagek nipaya saga na, gemëm hil sepa dok kwa timu. Rëk mu alam sën denevong gagek nipaya neverup lok ham lo, nabë sir los arëj ma alam meris, og hir ngaa nipaya sënë neggëp vu sir berëḵ degeḵo nyëvewen dok nah.

¹¹ Lob arig lo, alam sagi ahëj sengën vu sa, in senër bë Yesu diik raḵ kelepeḵo* in bë geḵo hil nah vu Anutu. Gaḵ bë sa nanër nabë hil gerah* navid in bë hil anah vu Anutu, og su rëk ahëj sengën vu sa rë, gesu rëk dedeginengin ngaa maggin jaḵ sa rë.

¹² Ham nanër vu alam sën denevong gagek nebë agi neverup lok ham lo nabë sahëḡ neving bë degerah paya gedeketöv navij na!

¹³ Lob arig lo, Anutu ggooin ham raḵ in bë geḵo ham vër in ngaa sën deginengin ham lo. Rëk mu ham gwëgin ham nivesa geham su kwamin bo nabë neḵo ham vër in Horek, om mëm ham gwëvong ngaa sën ham malamin anonin lo jëggin jëggin noh vu kwamin. Gaḵ mu ham ahëmin geving ham beham ngo dahun ham. Ham su kwamin bo nyëvewen rë, gaḵ ham dok vu ham nyëmasën.

¹⁴ In hil nasupin Horek pin lok yah gagek timu sënë nebë: Ahëm geving alam sën denedo dus vu hong lo nabë sën ngo ahëm neving hong!

¹⁵ Ham gwëgin ham nivesa. Gaḵ nabë ham medo nanër ham menakwër yalek dok ham ayomin, og ham rëk basap ham beham kwetëḵin ham genyëḡ gëp meris.

Anon Vabuung Yi Ngaa Los Hil Ngaa Mugeng

¹⁶ Om sa nanër vu ham nabë: Nabë ham sepa dok Anon Vabuung megegin ham, og ham su rëk malamin anonin ngaa nipaya meham gwëvong rë.

¹⁷ In hil nemalad anonin ngaa sën Anon Vabuung nelë bë su yoh vu rë lo, log Anon Vabuung ahë neving bë hil gevong ngaa nivesa sën hil ayod ninelëlin lo. Luho medo denesis begö vu sir, om ham su yoh vu bë rëḵ gwëvong ngaa nivesa sën ham kwamin nevo lo banon jaḵ rë.

¹⁸ Rëk mu nabë ham nesepa lok Anon Vabuung, og Horek su negin ham rë.

¹⁹ Lob ngaa sën hil nemalad anonin lo nebë sënë: Hil nehevong baggëb, gehil nehevong ngaa sën su yoh vu rë lo, gehil kwad nevo ngaa jëggin jëggin raḵ ngaa sën alam denevun sir in lo.

²⁰ Hil kwad neya vu ngaa vahi kesuu Anutu, hil nehevong parahek los ḵatoong. Hil nevasuh hil menasis begö vu hil vewen vewen, hil nanër hil, hil ayod nesis yi, hil ahëd sengën menehevong paang. Hil nevengwëng raḵ ngaa nipaya vunsën in bë gaḵo hil jaḵ, hil nemehoo hil, hil nevasuh hil.

²¹ Hil nehalë mehö ngwë paya in ngaa nivesa tök vu sir, hil nanum bël mengëes menekeyevin, hil nehevong nos böp los nanum benehevong raro nipaya gengaa jeggin jeggin, log hil nehevong ngaa nipaya aggagga pin nebë saga ving. Lob sa bë nanër vu ham gökin nabë sën senër vu ham wirek lo nabë: Alam sën denevong ngaa nebë aga, og su rëk dedok na Anutu-yi-nyëg bedemedo geving yi rë.

²² Rëk mu Anon Vabuung tahu hil lok ngaa nebë sënë: Hil ahëd geving hil, hil medo los kwad vesa, hil ayod gëp revuh, hil su abo dok nipaya nyëvewen, hil kwad bo mehö ngwë madok vu sir, hil napiik vu ngaa nivesa, hil gevong niröp noh vu sën hil nanër lo.

²³ Hil malad yes, hil najom hil ahon in ngaa nipaya. Gağ horek ti su neggëp in bë nanërin ngaa nebë sënë rë.

²⁴ Lob mehönon sën detu Kerisi-yi-alam lo, og desis ngaa sën malaj anonin lo los ngaa nipaya sën ayoj nevu nevu in lo rak ya kelepeko* in bë nama na.

²⁵ Anon Vabuung nevo niwëek vu hil, lob hil ayoh vu bë sepa dok ngaa nivesa, om hil agurek babu mesepa dok vaha jak buk pin.

²⁶ Hil su sepa dok ngaa sën geço hil arëd jak lo, gehil su gevong bemehö ngwë ahë sengën jak, gehil su galë mehö ngwë sën alam vahi deneko sir rak lo paya.

6

Hil Adok Vu Hil Arid Lo Sën Denetök Rak Maggin Lo

¹ Arig lo! Bë ham ti gevong ngaa nipaya ti beham jak ni, og ham sën nesepa lok Anutu niwëek lo tato aggata niröp vu yi. Rëk mu ham gwevong nabë saga los malamin yes. Geham su gweko ham jak, gağ ham gwegin ham, in ngaa nipaya rëk pelëpin ham beham rëk bës geving.

² Ham dok vu ham vewen vewen beham kwerë maggin sën netök vu ham lo. Ham gwevong nabë saga in ham gwevong noh vu Kerisi yi horek.

³ In nabë mehö meris ti kwa bo yi nabë yik mehö-los-bengö ti, og mehö saga nekuung in yi.

⁴ Rëk mu alam pin yö deseggi hir huk medejak ni rë, lok mëm nabë nivesa og mëm kwaj vesa in, gağ su degeko sir jak in nabë dekesuu mehö ngwë.

⁵ In Mehöböp rëk seggi hil pin ti ti in hil ngo hil huk sën hil nehevong lo.

⁶ Log ham dok vu ham alam sën denenër Anutu yi gagek vu ham lo jak ngaa navij yi.

⁷ Ham su gwekuung in ham! In hil su ayoh vu bë tetuhin Anutu rë, gağ rëk gevong nyëvewen vu hil noh vu ngaa sën hil nehevong lo.

⁸ Bë mehöti sepa dok ngaa nipaya sën mala anonin lo, og rëk natök jak nyëvewen nipaya bemala nama. Gağ nabë sepa dok Anon Vabuung megevong ngaa nivesa, og rëk geço nyëvewen nivesa vu Anon Vabuung bemedo mala-tumsën degwata.

⁹ Om hil su nid tebö in ngaa nivesa. In nabë hil su sekëd nama in rë gehil gevong niwëek, og hil rëk gaço nyëvewen nivesa dok nah vu tamusën.

¹⁰ Om nabë aggata neggëp behil ayoh vu bë gevong ngaa nivesa vu mehö ngwë, og hil gevong. Hil adok vu mehönon pin nabë saga, rëk mu hil kwad bo hil arid lo sën ayoj neya timu vu Yesu lo namugin kesuu alam dahis.

Paulus Kwa Vesa In Sën Kerisi Diik Rak Kelepeko

¹¹ Log ham gwelë gagek dus ti sën agi nivesa! Yik sengo kevu rak nemağ niröp gesa kevu böpata!

¹² Alam sën denevongin bë ham gwerah* navimin lo denevong nebë saga in bë alam vahi degelë sir nivesa medegeko sir jak. Log denevong saga in bë denoh nenga in ngaa maggin sën netök vu alam sën denenër bë Kerisi diik rak kelepeko* in hil lo.

¹³ Yönon, denerah* navij, rëk mu su denesepa lok Horek pin rë gema. Gağ denevongin bë ham gwerah* navimin in bë yö denanër hir huk rangah medegeko sir jak in.

¹⁴ Rêk sa, og sa nehako sa rak in ngaa timu sënë nebë: Hil Mehöböp Yesu Kerisi diik rak kelepeko*, lob vong bengaa dob yi su yoh vu bë najij sa gökin rë. Lob sa su rêk malag anonin ngaa dob yi gökin nah rë.

¹⁵ In mehöti sën tu Yesu Kerisi yi alam rak lo, nabë rah* navi ma su rah* navi rë, og sagak ngaa meris, gak ngaa anon nebë mehö saga tu mewis rak.

¹⁶ Lob alam pin sën kwaj nevo gagek agi bedenesepa loḵ lo, og Anutu kwa gevongin sir begevong bayoj gëp revuh, in detu alam Israel rak.

¹⁷ Om mehöti su geko gagek saga jak gökin nah. Alam denevong rii rak sa in Yesu yi hur sa, bebegö niben neggëp loḵ sa navig vorot beyik ggovek saga.

¹⁸ Arig lo, hil Mehöböp Yesu Kerisi gevong semusën vu ham anomin. Yönon.

Kapiya Sën Paulus Kevu Vu Kerisi-yi-alam Vu Epesus

¹ Sa Paulus sën Anutu ggooin sa rak in bë sa natu Kerisi yi sinarë. Sa kevü kapiya sënë yök vu Anutu-yi-alam ham sën ham ayomin neya timu vu Kerisi menepiik vu lo.

² Hil Amad Anutu luho Mehöböp Yesu Kerisi degevong semusën vu ham beham ayomin gëp revuh.

Anutu Vo Semusën Pin Vu Hil Rak Kerisi

³ Hil gako hil Mehöböp Yesu Kerisi Ama Anutu arë jak in vong Kerisi yam, lom ko yagek yi semusën nivesa vesa pin sën nelok vu hil anod lo yam vu hil.

⁴ Yönon, yö ggooin hil rak wirek gesën su tung yagek los dob rë geyö nahën lo. Ahë neving hil beggooin hil rak betato hil bë hil natu Yesu yi alam gehil natu mehönon nid röpsën, gesu gelë nabë ngaa nipaya gëp vu hil.

⁵ Geyö kwa vo wirek ving bë rëk semu hil nabë sënë, lom nër vorot bë Yesu Kerisi rëk geko hil nah vu yi lom mëm nanër hil nabë nalu hil.

⁶ Hil su nehevong ngaa nivesa ti in bë mëm gevong nabë saga dok nah vu hil rë, gak ahë neving Nalu Yesu om sën nevong vu hil nyëmasën, om hil gako arë jak na vavunë rot.

⁷ Log Nalu sagi keseh nikök ya in bë kevoh hil ngaa nipaya na gesu gëp vu hil, log mëm geko hil nah vu Anutu.

⁸ Lob nevong yi semusën sënë böpata rot vu hil gesu neggulin rë. Genevo kwa los netatekin gagek degwa vu hil ving.

⁹ Tatekin gagek sën kwa nevo wirek beyö neggëp vunsën vu yi lo vu hil.

¹⁰ Nebë, buk govek na rë, lok mëm Kerisi natu ala bengupin ngaa pin jevuh ti bedegevek babu. Ngaa pin vu yagek gengaa pin vu dob.

¹¹ Lob Anutu nevong ngaa pin banon nerak neyoh vu yö kwa, om kwa vo wirek benër vorot bë Kerisi rëk geko hil nom behil natu yi alam.

¹² Ggooin he alam Yuda rak wirek lok sën Nalu yö nahën gesu yam dob rë lo, in bë he kwamin bo Kerisi megegin yi. Lob saga neko Anutu arë rak benetato niwëek rangah vu mehönon.

¹³ Lok mëm gwëbeng sënë ham alam-yu-ngwë nengo gagek anon ving beham hurek babu. Gagek anon sënë nebë Bengö Nivesa sën tatekin vu ham nebë Anutu ro aggata in bë geko ham nah vu yi lo. Ham vong ving ggovek, lok mëm Anutu vong Anon Vabuung yam belok ya nedo ham ayomin yoh vu sën nër vorot lo, in bë tato nabë yi alam ham.

¹⁴ Lob Anon Vabuung saga netato rangah bë Anutu bago hil tu yi alam ggovek ya. Geyö rëk medo tato nabë sënë in geko Anutu arë los niwëek jak. Rot bena berup dok buk sën anon jak bAnutu geko hil nah medo geving yi lo.

Paulus Jom Rak Bë Anutu Bo Kwa Vu Alam Epesus

¹⁵ Nebë saga lom sa hango bë ham ayomin neya timu vu Mehöböp Yesu geham ahëmin neving yi alam.

¹⁶ Lom sa ahëg nivesa rot vu Anutu in ham buk gerangah, mesa medo najom rak in ham gesa su nehevu rë.

¹⁷ Sa medo najom rak nebë hil Mehöböp Yesu Kerisi yi Anutu sën Ama los niwëek lo gevong beham natu alam los kwamin beham jak gagek los degwa ni beham jak Kerisi ni nivesa.

¹⁸ Lob sa najom rak ving bë gevong beyi gagek gëp rangah vu ham beham jak ni, gemëm ham jak ni geving nabë ham nevo kwamin in yi menedo. In ggooin ham rak in bë ham natu yi alam bemedo geving yi gëp yagek. Log vongin bë gevong yi ngaa nivesa los arë arë ngahisekë rot vu ham.

¹⁹ Log sa bë ham jak ni nabë Anutu niwëëk böpata rot kesuu ngaa vahi pin, log nevong niwëëk saga vu hil ving behil ayod neya timu vu yi. Nebë sën vong ngaa niwëëk böpata

²⁰ sën ƙo Kerisi vër in alam-diiƙsën bevesa loƙ yah, betung yi ya nedo nema vesa ggëp yagek lo.

²¹ Lob tu ala mekesuu alam böp los ggev gengaa los arëj, gengaa niwëëk pin sën denedo yagek babu lo. Yönon, kesuu ngaa pin sën arëj neggëp vu dob agi, gesën arëj rëƙ berup gëp Buk-tamusën lo.

²² Log Anutu tung ngaa pin loƙ ya nema ggovek ya bevong tu Kerisi-yi-alam pin hir yusekë in ngaa pin ala yi.

²³ Lom vong bë Kerisi-yi-alam pin detu Kerisi navi, lob Kerisi sën nedo loƙ ngaa pin vu yagek los dob lo nedo loƙ yi alam pin ti ti ving benero sir yoh vu kwa.

2

Hil Bë Rëƙ Malad Nama Rëƙ Kerisi Luƙ Yam In Hil

¹ Lob wirek ham bë rëƙ malamin nama na veröƙ yi in ham nekweyëh gagek los nevong ngaa nipaya.

² In ham nesepa loƙ aggata-dob-yi. Ham nevong ngaa nipaya geham nengamin yes vu memö nipaya hir ala Satan sën tu ala menegin ngaa pin sën neggëp yagek babu los dob lo. Gememö sënë yö nahën nevong huk loƙ alam sën su nengaj yes vu Anutu rë lo ayoj.

³ Wirek og hil naha rak sir gehil medo nesepa loƙ ngaa sën hil ahëd neving lo menehevong. Hil ngo nesepa loƙ ngaa los ayo nevu nevu sën hil kwad nevo los hil malad anonin lo, gehil su kwad nelah loƙ rë. Lob Anutu ahë sengën vu hil rot wirek bevongin bë kevoh hil na. Nebë sën nahën ahë sengën vu alam vahi bevongin kevoh sir na agi, in nahën denesepa loƙ ngaa nebë sagi.

⁴ Rëƙ mu Anutu mehö kwa vonginsën degwa lob kwa pesivin hil pangsën rot.

⁵ In hil ngaa nipaya tato bë hil rëƙ malad nama, rëƙ ma gAnutu vong behil atu mewis nebë sën vong beKerisi vesa loƙ yah beƙedi rak yah vu bedub lo. Ƙo hil yah vu yi nyëmasën, gaƙ su vong loƙ yah hil ngaa nivesa ti rë.

⁶ Hil atu Yesu-yi-alam lom Anutu ƙo hil rak ving yi benër vorot bë hil rëƙ medo doƙ ti gëp yagek.

⁷ Nevong nebë saga in bë alam degelë degwata los degwata vu Buk-tamusën nabë Anutu mehö semusën degwa yönon rot, in nevong ngaa nivesa saga vu hil degwa rak Kerisi Yesu.

⁸ Ham su yoh vu bë gwevong ngaa ti doƙ nah in gweƙo ham vër in ham nipaya nyëvewen rë. Gaƙ mu Anutu semu ham rak sën ham ayomin neya timu vu Yesu lo, bevong ham vër nyëmasën.

⁹ Degwa su neggëp vu ngaa nivesa sën ham nevong lo in bë ham rëƙ gweƙo arëmin jak rë.

¹⁰ In Anutu nesemu hil yoh vu yö kwa. Nevong behil atu Kerisi-yi-alam in bë hil gevong huk nivesa vesa sën kwa vo wirek benër vorot bë hil gevong lo.

Kerisi Supin Alam Yu Luu Detu Yu Timu

¹¹ Om ham su kwamin birek in sënë: Wirek ham navimin tato ham nebë ham alam-yu-ngwë. Log alam sën denerah* navij lo denenër ham bë 'alam sën su denerah* navij rë' lo.

¹² Og vu buk saga ham su nevo kwamin in Kerisi rë, gaƙ alam Israel denelë bë ham alam-yu-ngwë, log gagek sën Anutu joo rak sir lo, og su joo rak ham ving rë. Log ham su nevo kwamin in ngaa nivesa ti menegin nebë alam Israel rë, gAnutu soƙek su nedo ving ham in bë doƙ vu ham rë.

¹³ Rëƙ mu mëm gwëbeng sënë og ham sën nedo adingnë wirek lo yam dus vu he Israel, in Kerisi keseh niƙöƙ in ham.

¹⁴ In netu hil mehō-mamer-yi in bē hil medo jevuh ti, lob supin he alam Yuda ving ham alam-yu-ngwē yam. Log kevoh katum sēn neruu hil lo ya gesupin hil behil atu alam degwa timu.

¹⁵ In degwa nebē vasap navi bediik mekevoh gāgek sēn nevong behil nehalē hil paya lo ya. Gāgek sēn kevoh ya-ē, og yik Horek sēn nedeginengin gāgek ngahisekē rak he menenērin ngāa vahi vu he ving lo. Log nevong nebē sagi in bē he Yuda geham alam-yu-ngwē behil natu yō yi alam mewis degwa timu bemedo jevuh ti.

¹⁶ Yōnon, diik rak kelepeko* in bē gevong behil natu anon timu begāgek sēn neggēp vu hil lo nadiik na, loḱ mēm geḱo hil pin doḱ ti nah vu Anutu.

¹⁷ Om sēn ḱo Bengō Nivesa mamer-yi beyam nēr. Vong mamer vu ham sēn nedo adingnē lo, gevu he sēn nado dus lo ving.

¹⁸ Yōnon, Yesu vong behil yu luu ayam loḱ ti vu Ama, gevong Anon Vabuung yam tateḱin aggata vu hil.

Hil Sēn Kerisi-yi-alam Lo Og Hil Atu Anutu Yi Dub Sogek

¹⁹ Nebē saga om gwēbeng sēnē ham su nebē alam-yu-ngwē los alam nenga nenga rē. Gaḱ ham tu Kerisi-yi-alam geyi nyēg tu ham nyēg, geham nebē alam sēn denedo loḱ Anutu yi beggang ving yi.

²⁰ Log ham nebē beggang sēn Anutu lev, gemudeng sēn ham nare rak nebē alam sinarē nyēdahis losho alam-denenēr-gāgek-rangahsēn. GeYesu tu degwasekē nebē gelong niwēek sēn beggang nyēketu yi.

²¹ Lob gadu beggang sekē pin ahon bebeggang anon pin köpek, lob beggang saga tu dub vabuung yōnon betu Mehōbōp yi ngāa.

²² Log Kerisi-yi-alam ham, lob ham nebē beggang sekē sēn delev beggang rak beham tu Anutu yi dub in Anon Vabuung doḱ medo.

3

Paulus Yi Huk Bē Nanēr Bengō Nivesa Vu Alam-yu-ngwē

¹ Nebē saga, om sēn sa Paulus seya nado ḱarabus in sēn senēr Yesu Kerisi rangah vu ham alam-yu-ngwē lo.

² Maḱ ham ngo ggovek bē Anutu vo gāgek semusēn sēn vingin bē nanēr vu ham lo vu sa in bē sa gaḱo nōk vu ham.

³ Log yik tato gāgek sēn neggēp vunsēn wirek lo rangah vu sa, yoh vu gāgek dus sēn sa kevu yōk vu ham wirek lo.

⁴ Om nabē ham natevin, og ham yoh vu bē jaḱ ni nabē serak Kerisi yi gāgek sēn neggēp vunsēn wirek lo ni.

⁵ Anutu su tateḱin gāgek sēnē vu alam sēn denedo dob wirek lo ti berak ni rē. Gaḱ gwēbeng og Anon Vabuung tateḱin vu Anutu yi sinarē los yi alam-denenēr-gāgek-rangahsēn mederak ni.

⁶ Log gāgek sēnē nēr bē Yesu Kerisi vong Bengō Nivesa yam in bē ham alam-yu-ngwē doḱ nam geving he alam Yuda behil natu alam degwa timu. Lob gāgek sēn Anutu joo wirek bē gevong vu he lo, og vong vu ham ving.

⁷ Lob Anutu vong semusēn vu sa nyēmasēn rak yō yi niwēek, gevong besetu yi hur in bē sa nanēr Bengō Nivesa sēnē rangah.

⁸ Gaḱ sa mehō nig paya gAnutu-yi-alam pin nijvesa kesuu sa. Rēḱ vong semusēn anon saga loḱ yam sa nemaḱ nyēmasēn, in bē sa nanēr Kerisi yi ngāa anon nivesa sēn nevong in bē doḱ vu alam-yu-ngwē lo rangah vu sir.

⁹ Log sa tateḱin vu mehōnon pin nabē Anutu vong gāgek sēn neggēp kesii wirek lo tōḱ yam rangah banon rak nebē sēnē. In gāgek sagi yō neggēp kesii loḱ Anutu ayo vu buk sēn tung dob lo rot begwēbeng.

¹⁰ Neggëp kesii wirek in bë ngaahur hir ggev los ngaahur nij wëek vu yagek babu degelë Kerisi-yi-alam gwëbeng sagi medejaḵ ni nabë Anutu mehö kwa böp kesuu sir pin.

¹¹ In yö kwa vo nyëdahis meneggëp loḵ ayo vorot bë hil Mehöböp Kerisi Yesu rëḵ gevong ngaa sënë banon jaḵ.

¹² Hil ayod neya timu vu Yesu om sën hil su nahöneng in Anutu mala rë, gaḵ hil naha raḵ yi los najom raḵ ya vu yi nebë sën hil atu yi alam niröp lo.

¹³ Om sën sa bë nanër vu ham nabë ham su newamin jaḵ geseḵëmin nama in ngaa maggin sën nedeginengin sa lo rë. Gaḵ mu ham napisek in ngaa saga töḵ vu sa, in netöḵ vu sa raḵ degwa sën sa nehaḵo Bengö Nivesa yöḵ vu ham lo.

Paulus Vongin Bë Alam Epesus Dejaḵ Ni Nabë Kerisi Ahë Neving Sir

¹⁴ Om sën sa najom raḵ in ham pangsen geneketag vu hil Mehöböp Yesu Kerisi Ama Anutu bë doḵ vu ham.

¹⁵ In alam yagek-yi los dob-yi pin degwaj yi.

¹⁶ Sa najom raḵ vu yi nebë: Ngaanon los niwëek nivesa pin neggëp vu yi, om gevong Anon Vabuung nöḵ vu ham in bo gadu doḵ ham ayomin beham bare niwëek.

¹⁷ Gesa najom raḵ nebë: Ham ayomin na timu vu Kerisi, lom mëm yö rëḵ medo dok ham ayomin. Lob ham jaḵ ni nabë Anutu ahë neving ham rot, bemëm ham bare niwëek jaḵ degwa saga, nabë sën kele gega neluḵ ya dob benare niwëek.

¹⁸ Bemëm ham los Anutu-yi-alam pin rëḵ jaḵ ni nabë Anutu ahë neving hil pangsen raḵ buk pin kesuu ngaa vahi pin, gesu mala nenga in hil ma ni nelëlin hil rë.

¹⁹ Gesa najom raḵ bë ham jaḵ ni nabë Kerisi ahë neving hil rot kesuu ngaa pin sën hil mehönon naraḵ ni lo. Om mëm Anutu rëḵ doḵ medo ham ayomin begevong beham nabë yi, gengaa nipaya ti su gëp vu ham. Gaḵ ham gwevong ngaa pin nabë sën Anutu nevong lo.

²⁰ Log hil gaḵo Anutu arë jaḵ, in yö yoh vu bë gevong ngaa böp böp vu hil kesuu ngaa pin sën hil ayoh vu bë ketaḵ in los kwad bo lo. Nevong ngaa nebë saga raḵ yö niwëek sën nevong huk loḵ hil ayod lo.

²¹ Nebë saga om hil sën Kerisi-yi-alam hil lo, og hil los Kerisi Yesu ngo medo gaḵo Anutu arë jaḵ noh vu buk pin degwata los degwata. Yönon.

4

Hil Sën Kerisi-Yi-Alam Hil Lo Atu Kerisi Anon

¹ Sa nado ḵarabus in Mehöböp yi mehö sa. Om sa bë nanër vu ham nabë Anutu ggooin ham raḵ, om ham gwevong ngaa pin nivesa noh vu sën kwa nevo bë yi alam degevong lo.

² Ham su gweḵo ham jaḵ, gaḵ ham malamin yes beham nahubin ham, geham najom ham ahon geham su bo doḵ ngaa nipaya sën ham vahi denevong vu ham lo, gaḵ ham ahëmin geving ham.

³ Ham nimin wëek in ham su basuh ham, gaḵ ham medo jevuh ti nabë sën Anon Vabuung ahë neving bë ham gwevong lo. In nabë ham gwelë ham nivesa bemedo jevuh ti, og saga rëḵ naduu ham ahon beham natu degwa timu.

⁴ In yik hil atu anon timu, geyik Anon Vabuung timu nedo, log ham bo kwamin in sën Anutu ggooin ham raḵ lo.

⁵ Kë! Yik hil Mehöböp timu nedo, gehil nehevong ving ggëp ti, gehil naripek bël ggëp ti.

⁶ Log yik hil Anutu timu nedo. Hil pin Amad yi, genetu hil pin alad, genevong behil pin nehevong yi huk, genedo loḵ hil pin ayod.

⁷ Rëḵ Kerisi vo yi semusën ti ti ggelek hil pin, behil haḵo nyëmasën yoh vu yö kwa.

⁸ Yoh vu sën dekevu meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo nebë:
 “Kesuu alam sën denesis begö vu yi lo

beduu sir ahon,
log mēm raḡ yah vavunē
bevo semusēn ggelek mehōnon nyēmasēn.”

⁹ Rēḡ gāgēk sēn nēr agi bē raḡ yah vavunē om saga maḡ tato bē luḡ yam dob sēn neggēp gebinē agi muḡin.

¹⁰ Gaḡ mehō sēn luk yam lo, yik mehō sēn raḡ yah vavunē mekesuu yaḡek teb pin lo, lob raḡ yah vavunē in bē natu ala megegin ngāa pin.

¹¹ Log vo semusēn aggagga vu yi alam nebē sēnē: Vahi denetu sinarē, gevahi denetu alam-denenēr-gāgēk-rangahsēn, gevahi denēko loḡ nyēḡ medenenēr Bengō Nivesa vu alam dahis. Vahi denēgin Kerisi-yi-alam gevahi denetu tatovaha.

¹² Nevong yi semusēn ggelek nebē sēnē in bē Anutu-yi-alam pin denatu anon timu medegevong yi huk mededok vu sir, geKerisi-yi-alam ngahijsekē jaḡ bedebare nijwēek.

¹³ Rot behil pin gevong geving gāgēk gēp ti, gehil pin ajak Anutu nalu ni, lob mēm hil natu mehōnon yohvu nabē Kerisi sēn mehō yohvu genirōp los dahis lo.

¹⁴ Rēḡ mu hil su medo gevong ngōḡ ngōḡ nabē hurmahen. Bē hil gevong nabē saga, og mehōnon pin hir gāgēk sēn kwaj nevo medenenēr lo rēḡ geko hil nah menom nabē sēn sang neḡo kele nema los ris. Mehōnon kuungsēn rēḡ dekepē hil galam nijpaya los kwaj rēḡ detetuhin hil.

¹⁵ Rēḡ mu nabē hil ahēd geving hil benanēr gāgēk anon mu, og hil rēḡ nabē Kerisi behil gevong ngāa pin nabē sēn nevong lo, geyō rēḡ natu yusekē begegin hil pin.

¹⁶ Saga nebē sēn yusekē nesupin mehōti ni len ti ti pin in bē semu anon jaḡ. Gehil pin ti ti nebē telitek menelok vu anon bevo niwēek vu navi. Gelen ti ti nevong huk agga ti ti yoh vu sir. Gemēm ahēj neving sir mesir bōp neraḡ loḡ ti medenare niwēek medenetu anon timu.

Kerisi-yi-alam Desepa Dok Aggata Mewis

¹⁷ Ham tu Mehōbōp yi alam om sa bē nanēr niwēek vu ham nabē ham su gwevong ngāa jeggin jeggin nabē sēn alam dahis denevong lo. In su denesepa loḡ ngāa anon rē, gaḡ kwaj nevo ngāa meris meris mu.

¹⁸ Alam saga og denedo loḡ malakenu, om sēn su deyoh vu bē deseggi gāgēk medejak degwa ni rē. Anutu vongin bē gevong medemedo malaj-tumsēn rēḡ ma gedenedo adingnē, in ayoj ni tebō in yi gesu deneraḡ ni rē.

¹⁹ Alam dahis og su deyoh vu bē deseggi ngāa nipaya los ngāa nivesa medejak ni rē, om sēn deggēr in sir yah bemedo mekwaj nevo ngāa sēn maluh los avēh denevun sir in lo mu pangsēn. Log malaj anonin ngāa nipaya pin bedeneya vu pangsēn.

²⁰ Rēḡ Kerisi su nēr bē ham gwevong nabē sēnē rē.

²¹ Ma maḡ ham su ngo Kerisi yi gāgēk anon sēn he netahu ham loḡ lo rē?

²² Gāgēk sēnē nebē ham nakah ngāa mugengsēn sēn ham nevong wirek lo vēr in ham, geham gwevuu ham ayomin wirek-hen-yi na. In ngāa mugeng og nesepa loḡ ngāa nipaya sēn ham malamin anonin lo, genevong beham nimin paya neraḡ.

²³ Om ham ayomin mewis jaḡ geham kwamin bo ngāa nivesa mu.

²⁴ Geham jōp gāgēk anon nirōpsēn-yi los vabuung dok nah ham, beham natu mewis jaḡ benim in nabē Anutu.

²⁵ Hil atu alam degwa timu om ham gwevuu gāgēk lahsēn vun los gāgēk kuungsēn pin na, geham nanēr gāgēk los anon mu vu ham.

²⁶ Bē ham ahēmin sengēn og ham gwēgin ham nivesa in ngāa nipaya rēḡ gēp vu ham, gaḡ ham ahēmin nakul beham gwero gāgēk pevis gehes mala su duk na.

²⁷ In nabē nama og ham rēḡ tatekin aggata vu Memō Nipaya Satan berēḡ kepē ham.

²⁸ Log mehō sēn neggodeḡ ngāa lo, og su godeḡ ngāa ti gökin nah. Gaḡ yō sero huk ti megevong jaḡ nema nirōp in geko monē teka jaḡ medok vu yi, gerēḡ dok vu mehō ngwē sēn neraḡ vu in ngāa lo geving.

²⁹ Log ham su nanër gagek jeggin jeggin berup ham avimin. Gaḵ ham boseḵ menanër gagek nivesa mu in doḵ vu alam sën denengo lo mesemu sir.

³⁰ Anutu yi Anon Vabuung loḵ ya nedo ham ayomin in bë tato namugin behil ajaḵ ni nabë Anutu rëḵ geko hil vër in ngaa nipaya nyëvewen behil anah medo geving yi. Om ham su gwevong bAnon Vabuung ayo maggin jaḵ.

³¹ Ham su gwelë mehö ngwë paya, geham su ahëmin sengën jaḵ, geham su gwevong paang, geham su nanër pelësën jaḵ mehö ngwë, geham su ahëmin nipaya vu mehö ngwë.

³² Gaḵ ham gwelë ham nivesa, geham doḵ vu ham. Log ham su kwamin bo ngaa nipaya sën mehö ngwë denevong vu ham lo. Gaḵ ham kwevoh na nabë sën Anutu kwa nevo Kerisi benekevoh ham ngaa nipaya ya lo.

5

Hil Sepa Doḵ Ngaa-Rangah-Yi

¹ Anutu ahë neving ham beham tu nalu lo, om ham sepa doḵ vaha begwevong ngaa noh vu sën Anutu nevong lo.

² Log ham medo gwevong ngaa los ahëmin geving mehönon pin, nabë sën Kerisi ahë neving hil beloḵ yah hil bed lo. Lob saga rëḵ natu seriveng nabë seriveng reggu nivesa sën denevesi in reggu nivesa berup na vu Anutu lo.

³ Log baggëb los ngaa ningöhek sën hil navun hil in lo, gengaa nipaya sën ham ayomin nevu nevu in lo, og ham sën Kerisi-yi-alam ham lo, ham su bengwëng jaḵ, in sakaḵ su yoh vu rë.

⁴ Ham su nanër gagek nipaya paya berup avimin, geham su sevërin gagek kwamasëny-i, geham su nanër gagek jeggin jeggin sën su yoh vu rë lo genanöp in. In ngaa nebë saga og su yoh vu bë ham gwevong rë, gaḵ ham nanër ham kwamin vesa vu Anutu in ngaa nivesa vesa pin sën nevong vu ham lo.

⁵ In ham rak ni ggovek bë mehö sën neggodeḵ avëh avö, gemehö sën nevong ngaa ningöhek, gemehö sën ahë neving baggëb benevong jeggin jeggin lo, sënë nebë nesepa loḵ ngaa kuungsën wirek hen nebë jepö los nyëg gebus beḵo arëj rak, og alam nebë sënë su deyoh vu bë dedoḵ na Kerisi luho Anutu hir nyëg rë.

⁶ Ham su gwebë nengamin vu alam sën denevongin bë detetuhin ham beham gwevong ngaa nipaya lo. In Anutu ahë sengën vu alam sën denekeyëh aye medenevong ngaa jeggin jeggin nebë agi, log rëḵ bo nyëvewen vu sir geving.

⁷ Om ham los su gwebë doḵ ti.

⁸ In ham nedo loḵ malakenu wirek, rëḵ gwëbeng og Mehöböp nevong beham nedo loḵ rangah, om ham gwevong ngaa pin nabë alam sën denedo loḵ rangah lo.

⁹ In alam sën denedo loḵ rangah lo, og denevong ngaa nivesa mu los ngaa yohvu, gedenesepa loḵ gagek anon.

¹⁰ Ham seggi ngaa pin bemalamin sepa ngaa sën Mehöböp ahë neving lo.

¹¹ Ham noh nenga in ngaa nipaya los ngaa malakenu-yi in su nelok vu hil rë, gaḵ ham tato rangah vu alam nabë ngaa nebë saga og nipaya.

¹² In ngaa nipaya pin sën denevong vunsën lo, og hil su bengwëng jaḵ, in hil nid nemum in.

¹³ Gaḵ ngaa pin sën neggëp rangah lo, og alam pin denelë medeneraḵ ni,

¹⁴ in ngaa pin sën rangah gelu rak lo, og neggëp rangah rot. Nebë gagek sën dekevu meneggëp lo nebë:

“Hong sën genewëp lo! Kwedi!

Gwevuu diiksën na in

lob Kerisi gevong benyëg geheng in hong

gegemedo doḵ rangah!”

¹⁵ Om ham gwegin ham nivesa. Ham su gwevong ngaa jeggin jeggin nabë alam kwaj masën, gaḵ ham gwevong ngaa pin nabë alam los kwaj.

¹⁶ Ham su basap buk na meris rë, gaḵ ham nimin wëëk megwevong huk jaḵ buk pin, in ngaa nipaya neggëp loḵ buk sën hil nado agi.

¹⁷ Om ham su gwevong nabë sën alam kwaj masën denevong lo, gaḵ ham kwamin bo mejaḵ ngaa sën Mehöböp ahë neving lo ni.

¹⁸ Geham su nanum mekweyevin, in saga nevasap ham beham rëḵ nimin paya jaḵ, gaḵ mu Anon Vabuung napup ham ayomin og mëm.

¹⁹ Ham medo gwevong Anutu yi sengii los raro, gegwevong tarot nivesa sën gadu ham kenumin, geham gwevong raro doḵ ham ayomin los kwamin vesa vu Mehöböp.

²⁰ Geham nanër vu Anutu jaḵ buk nabë ham ahëmin nivesa vu yi in ngaa pin sën nevong benetöḵ vu ham lo. Ham nanër nabë saga vu hil Amad Anutu jaḵ Mehöböp Yesu Kerisi arë.

Gagek Raḵ Maluh Los Venëj

²¹ Log ham su gweḵo ham jaḵ vu arimin, gaḵ ham dahun ham in lob saga geḵo Kerisi arë jaḵ.

²² Log ham avëh, ham gurek reggamin babuj nabë sën ham nehurek Mehöböp babu lo.

²³ In ham reggamin tu ham alamin menegin ham nebë sën Kerisi tu yi alam alaj meneḵo sir yah vu Anutu lo.

²⁴ Om avëh nengaj yes vu reggaj in ngaa pin nabë sën Kerisi-yi-alam pin nengaj yes vu Kerisi lo.

²⁵ Log ham maluh! Ham ahëmin geving ham venëmin nabë sën Kerisi ahë neving yi alam pin bediik loḵ yah bej

²⁶ in bë gevong benij röp los nij mewis jaḵ lo. Log neripek sir raḵ bël los nevong yi gagek vu sir,

²⁷ in bë denatu yi alam los nij veseek benijvesa jaḵ, gengaa ningöhek ma ngaa nipaya su gëp vu sir, log mëm rëḵ gevong bedenatu yi ngaa vabuung gengaa nipaya nama na veröḵ yi in sir.

²⁸ Om ham maluh! Ham ahëmin geving ham venëmin nabë saga. Ham ahëmin geving ham venëmin nabë sën ham ngo ahëmin neving ham navimin lo, in mehöti sën ahë neving venë lo, og yö ahë neving yi.

²⁹ In mehöti su ni nelëlin yö navi rë, gaḵ yö nevet yi menegin yi nivesa rot nebë sën Kerisi yö negin yi alam lo.

³⁰ Kerisi negin hil nivesa in hil nebë yi reggos los sekë gehil atu navi len ti ti.

³¹ Yoh vu sën Anutu yi gagek nër lo bë, “Maluh rëḵ gevuu ama lu ata genapiik vu venë beluhu denatu anon timu.”

³² Log gagek vunsën sënë og degwa böpata ngwë neggëp. Yönon, nenër raḵ Kerisi losho yi alam lo ving.

³³ Rëḵ mu ham maluh pin, ham ti ti ngo ahëmin geving venëmin nabë sën ham ngo ahëmin neving ham lo. Log ham avëh, og ham gurek reggamin babuj.

6

Gagek Raḵ Hurmahan Losho Amaj Lu Ataj

¹ Log ham hurmahan, ham huk neggëp. Ham tu Mehöböp yi alam, om ham nengamin yes vu ham amamin lu atamin megwevong noh vu hir gagek.

² In Anutu yi horek nër bë, “Gegurek amam lu atam babuj.” Lob horek saga tu ham Horek muḡinsën geyi gagek semusën neggëp ving.

³ Gagek semusën sënë nebë, “Ham rëḵ medo nivesa meham medo hus adingsekë rot gëp dob.”

⁴ Log ham alam hib, ham su gwevong paya vu ham nalumin lo bahëj sengën vu ham, gaḵ ham gwegin sir nivesa bedesepa doḵ Mehöböp yi gagek los degevong ngaa pin niröp.

Gagek Raḵ Hur Losho Alaj

⁵ Log ham hur, ham nengamin yes megwevong noh vu mehö sën tu alamin menegin ham lo aye. Ham gönengin sir, geham ayomin na timu vu sir nabë sën ham nevang vu Kerisi lo.

⁶ Geham su gwevong huk jaḵ malaj mu in nabë ahëj nivesa in ham, gaḵ ham gwevong nivesa vu sir, in ham tu Kerisi yi hur beham nesepa loḵ Anutu kwa los ayomin timu.

⁷ Ham su gwevong huk in nabë mehönön degelë ham nivesa, gaḵ ham kwamin vesa megwevong huk los niwëek in Anutu gelë ham nivesa.

⁸ In ham neraḵ ni vorot bë: Nabë ham gwevong huk nivesa geham su nimin tebö rë, og Anutu rëḵ gevong nyëvewen doḵ nah vu ham sën tu hur lo, gevu ham sën tu ala lo geving.

⁹ Log ham sën tu ala lo, ham gwegin ham hur nivesa geving. Ham su gwevong paang los nanër gagek nipaya jaḵ sir, in ham raḵ ni bë ham los ham hur ham alamin timu nedo yagek benelë ham pin neggëp ti.

Kerisi-yi-alam Nebë Alam-begö-yi

¹⁰ Log arig lo, sa gagek hus sënë nebë: Ham nimin wëek menatu Mehöböp yi alam yönön! Yi mehö niwëek ata, om ham gweḵo niwëek vu yi.

¹¹ Ham jöp Anutu yi kelenavi los ngaa sën neggërin begö lo doḵ na ham navimin, in ham bare niwëek gengaa sën Memö Nipaya Satan nevang in bë tetuhin ham lo su kepë ham.

¹² In hil su nasis begö vu mehönön rë, gaḵ hil nasis begö vu ggev los ngaa niwëek sën denegin ngaa malakenu-yi lo, gevu memö nipaya sën denegin yagek babu lo.

¹³ Om ham jöp Anutu yi kelenavi los ngaa sën neggërin begö lo pin doḵ na ham, in nabë buk nipaya natöḵ vu ham, og ham bare niwëek bengis begö rot begovek na, gemëm ham medo.

¹⁴ Ham gwevëh gagek anon gëp ham balomin beham bare. Geham gwevong ngaa niröp mu in gërin ham newamin.

¹⁵ Log ham jöp Bengö Nivesa sën nevang behil ayod neto revuh lo doḵ na ham vahamin natu ham suu, in ham bare niwëek geham su jöpeḵ.

¹⁶ Log ham ayomin na timu vu Yesu jaḵ buk, lob saga natu ham kelenavi sën gërin ham navimin pin lo, in Memö Nipaya Satan yi apop sën netum daggen lo pin dejak vu medenakul.

¹⁷ Log ham kwamin bo sën Kerisi ḵo ham yah vu Anutu lo besaga natu ham aseeng sën ham nabun yumin doḵ in gërin begö. Geham gweḵo gagek sën neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo pin in Anon Vabuung gevong benatu ham paëp-yu-anil beham ngis begö jaḵ.

¹⁸ Log ham najom jaḵ los kwetag vu Anutu buk gerangah, gAnon Vabuung rëḵ doḵ vu ham. Ham su nimin tebö! Gaḵ ham pasang najom jaḵ in Anutu-yi-alam pin.

¹⁹ Log ham najom jaḵ in sa geving nabë sa bengwëng og Anutu gevong gagek berup savig besa nanër Bengö Nivesa sën neggëp kesii wirek lo nam rangah, gesa su gönengin mehönön malaj.

²⁰ Setu Bengö Nivesa sënë yi hur ti in nanër rangah, lom deduu sa besën seyam nado ḵarabus agi. Om ham najom jaḵ nabë sa su göneng in mehönön megevuu huk sënë na, in saga og su yoh vu rë, gaḵ saḵ nanër rangah metateḵin mena rot.

Gagek Hus

²¹ Hil arid Tukikus nelöḵ vu sa balu nehevong Mehöböp yi huk lob sa ahëg neving yi. Lob neyök vu ham berëḵ nanër sa los ngaa pin sën netöḵ vu sa lo rangah vu ham bemëm ham jaḵ huk sën sa nehevong lo ni.

²² Yik sa hevong yi meyök vu ham raq degwa sënë in bë nanër sa bengög vu ham begevong beham nimin wëek jak.

²³ He arimin ham, om hil Amad Anutu luho hil Mehöböp Yesu Kerisi degevong beham pin ayomin gëp revuh, geham ahëmin geving ham, geham ayomin na timu vu luho.

²⁴ Luho degevong semusën vu ham sën ham ahëmin neving hil Mehöböp Yesu Kerisi rot menedo lo.

Kapiya Sën Paulus Kevu Vu Kerisi-yi-alam Vu Pilipi

¹ Kerisi Yesu yi hur sa Paulus geTimoti, balu kevu kapiya sënë yök vu ham Pilipi pin sën Kerisi Yesu yi alam ham lo, ving ggev sën denegin dub los alam sën denelok vu ham lo.

² Hil Amad Anutu luho Mehöböp Yesu Kerisi degevang semusën vu ham bedegevang ham ayomin gëp revuh.

Paulus Kwa Vesa Vu Anutu

³ Sën sa kwag nevo ham lo, og sa najom rak vu sa Anutu los kwag vesa in ham rot.

⁴ Lob sën sa neketag vu Anutu bë dok vu ham lo, og sa neketag los ahëg nivesa in ham.

⁵ Sa kwag vesa in ham nelok vu sa gesa nanër Bengö Nivesa rangah. Vu nyëdahis rot beverup gwëbeng.

⁶ Lob serak ni ggovek bë Anutu yö vong huk nivesa lok ham ayomin vu nyë dahis, lob yö rëk medo gevang rot begovek na dok buk sën Kerisi Yesu duk nom lo.

⁷ Log sën sa kwag vesa in ham lo, og sagaq yoh vu. In buk vahi og sa nado karabus, log buk vahi og sa nehevong huk in bë gadu Bengö Nivesa balam degevang geving niwëek. Lob nelok buk saga pin, og ham kwamin nevo sa, om huk sën sa nehevong banon nerak menesemu alam vahi lo, og yik ham nevong huk sagi ving behil kwad vesa lok ti, om sën sa kwag nevo ham yoh vu buk pin.

⁸ Senër yönon neggëp Anutu mala bë sayog nepebip sa in bë senök galë ham pin, in sahëg neving ham nebë sën Kerisi Yesu ahë neving ham lo.

⁹ Lob sa najom rak in ham bë ham ahëmin geving ham niwëek rot noh vu buk pin bena meböpata jak. Gesa najom rak ving bë ham natök vu kwa nivesa rot beham seggi ngaa pin,

¹⁰ in ham jak ni nabë nivesa ma nipaya. Nabë saga in ham natu alam yohvu gengaa nipaya su gëp vu ham rë, rot bena berup dok buk sën Kerisi duk nom lo.

¹¹ Lob ngaa niröp sën Yesu Kerisi yoh vu bë gevang banon jak dok hil ayod lo napup ham ayomin rot. In sënë rëk geqo Anutu arë jak nabë mehö niwëek los arë böpata.

Paulus Ya Karabus Lob Sënë Lok Vu Bengö Nivesa

¹² Arig lo, sa bë ham jak ni nabë ngaa sën tök vu sa agi, og su ggërin Bengö Nivesa rë. Gak nelok vu meneya rot.

¹³ In alam-begö-yi pin sën denegin mehö-los-bengö Sisar* yi beggang lo, galam vahi pin, og derak sa nig ggovek ya bë seyam karabus in Kerisi yi hur sa.

¹⁴ Lob arig lo ngahisekë sën ayoj neya timu vu Mehöböp lo kwaj nevo sa bë seyam karabus, lob ayoj niwëek rak in sënë, lob devuu ggönengsën ya genij wëek rak medenër Anutu yi gagek rangah.

¹⁵ Yönon, sir vahi og ahëj nipaya in sarëg ya, lob denevang in bë dedahun sa, om sën denenër Kerisi yi gagek rangah rak degwa sënë, rëk sir vahi og ahëj nivesa medenenër Kerisi arë los ayoj niröp.

¹⁶ Alam sënë derak ni bë sa nado sënë in bë sa gadu Bengö Nivesa, om sën ahëj neving sa medenenër gagek rangah.

¹⁷ Rëk sir vahi og denenër Yesu yi gagek in bë degeko yö arëj jak. Gak ayoj su niröp rë. Yönon, denevang in bë debo maggin la dok na geving vu sa dok karabus.

¹⁸ Rëk yik sagaq ngaa meris. Bë denanër los ayoj niröp, ma su denanër los ayoj niröp rë, og yik ggovek. Denenër Kerisi yi gagek rangah, om sa kwag vesa in sënë, gesëk kwag vesa rot.

¹⁹ In serak ni bë ngaa sënë rëk dok vu sa besëk medo nivesa, in serak ni ggovek ya bë ham nejom rak yoh vu buk in bë dok vu sa, lob Yesu Kerisi yi Anon Vabuung gadu sa.

²⁰ Sa navo kwag in ngaa timu, gesa hevong ving bë rëk anon jak nabë: Sa su rëk nig namum in ngaa sën sa nehevong ggëp dob lo ti rë. Gaḵ nabë sa nadiik, ma nabë sa medo vesag, og sa bë gevong ngaa pin sënë los nig wëek in geḵo Kerisi arë jak. Vu pehi sënë, genoh vu buk pin.

²¹ In sa og sa kwag nevo nebë sënë: Nabë sa medo vesag og nivesa, in setu Kerisi-yi-alam ti ggovek ya. Gaḵ nabë sa nadiik og nivesa rot, in sëḵ medo geving Kerisi yönon.

²² Rëḵ mu nabë sengo nahën medo vesag vu dob, og sëḵ gevong huk vahi geving banon jak, om maḵ sëḵ gevong nabë va? Sa duḡin!

²³ Sa kwag luu luu in sënë. Sa bë nadiik bena medo geving Kerisi in sënëḵ nivesa rot.

²⁴ Gaḵ mu nabë sengo nahën nemedo dob, og yik nivesa rot, in mëm sëḵ medo medok vu ham rë.

²⁵ Om sa kwag neya timu meseraḵ ni bë maḵ sëḵ medo vesag medok vu ham in ham gwevong geving niwëek bekwamin vesa rot.

²⁶ Nebë saga, om nabë dekevelekin sa besenök berup vu ham gökin, og ham rëḵ kwamin vesa in begweḵo Kerisi Yesu arë jak pangсэн.

Alam Pilipi Losho Paulus Degebë Dok Ti Medengis Begö In Bengö Nivesa

²⁷ Rëḵ mu ham sepa dok Kerisi yi Bengö Nivesa niröp in nabë senök galë ham, og sejak ni. Ma nabë sa gango ham bengömin mu, og yik ggovek, gesëḵ gango nabë ham ahëmin neving ham menare loḵ ti, bayomin ti, benelok vu ham menesis begö in Bengö Nivesa in bë na meniweëk jak balam degevong geving.

²⁸ Sa hevongin bë gango ham bengömin nabë ham su nehönengin alam sën denekeyëh ham gagek lo rë. Gaḵ sa bë gango nabë ham nare niwëek. Bë ham bare niwëek nabë saga, og saga netato bë rëḵ malaj nama. Log netato ving bë Anutu rëḵ geḵo ham nah vu yi beham medo nivesa.

²⁹ In Anutu su vo semusën sënë vu ham bë ham ayomin na timu vu Kerisi mu rë, gak vo semusën ngwë vu ham bë kwerë maggin vahi geving in ham tu yi alam.

³⁰ Yik hil nasis begö ggëp ti in Bengö Nivesa, nebë sën ham lë gesa nehevong wirek lo, genebë sën ham ngo bë sa nahën nehevong gwëbeng agi.

2

Hil Dahun Hil Gahëd Geving Arid Lo

¹ Maḵ ham neḵo niwëek vu Kerisi? Kerisi ahë neving ham lom saga vong beham ayomin to revuh-a? Gemak Anon Vabuung neduu hil tu alam yu timu? Gemak ham ahëmin neving mehönon gekwamin nevingin sir-a?

² Om nabë nebë saga og mëm ham sepa dok kwa timu. Ham ahëmin geving ham anon rot, beham medo jevuh ti, beham malamin sepa huk timu. Bë ham gwevong nabë saga, og ham rëḵ gwevong besa kwag vesa böpata rot.

³ Ham su kwamin bo ham mu beham gwëḵo ham jak. Gaḵ ham gurek alam vahi babuj geham kwamin bo sir nabë dekesuu ham rak ngaa nivesa.

⁴ Geham su gwëgin ham ngo ham ngaa mu, gak ham gwëgin mehö ngwë hir ngaa geving.

Kerisi Dahun Yi Lob Anutu Kō Arë Rak

⁵ Ham kwamin bo ngaa nabë sën Kerisi Yesu neving lo.

⁶ Anutu soḡek yi,

rëḵ mu su kwa nevo bë najom aggata sën luho Anutu neggëp ti lo ahon rë.

⁷ Gaḵ vuu aggata sënë ya getu mehönon rak,

bevong ngaa nebë hur meris.

⁸ Tu mehönon bedelë yi nebë mehönon soḡek,

rëḵ mëm yö dahun yi genesepa loḵ Anutu aye rot bediik.

Yönon, diik rak kelepeko* nebë alam nij paya.

⁹ Om sën Anutu ko yi rak, rak yik degwa sënë,
beko yi rak yah vavunë rot.

Lob tung ggev ti sën kesuu ggev vahi pin lo rak yi.

¹⁰ In nabë degengo Yesu arë,
og alam pin vu yagek gevu dob gevu dob gebinë
rëk dengun lusej vu yi.

¹¹ Log mehönon pin rëk denanër rangah doḱ ayej nabë:
Yesu Kerisi tu Mehöböp.
Gedegeko Ama Anutu arë jak nabë saga.

Hil Najëh Nabë Betuheng

¹² Om sa mehö lo! Ham ngo medo gwevong noh vu sayeg nabë sën ham nevong aga. Yönon, sën sa nado ving ham wirek lo og ham nevong, gaḱ gwëbeng sënë sengo nado adingnë, om ham pasang gwevong nabë saga. Anutu ko ham yah vu yi om ham ayomin na timu beham göneng in yi begurek babu in mëm rëk geḱo ham nah vu yi beham medo geving yi vu tamusën.

¹³ In hil arak ni bë Anutu nevong huk loḱ ham. Yö nevër ham kwamin, lob mëm ham nevong ngaa yoh vu sën ahë neving lo.

¹⁴ Log ngaa pin sën ham gwevong lo, og ham gwevong los nimin yes, gaḱ ham su gwevong ayemin vu los gök ham in.

¹⁵ Ham gwevong nabë sënë in ngaa nipaya su gëp vu ham, gaḱ ham medo niröp nabë sën Anutu nalu ham lo. Yönon, ham nedo loḱ alam nij paya los alam gagek tetuhinsën vuheng, rëk mu ham rëk najëh jak sir nabë betuheng.

¹⁶ Ham nanër gagek sën yoh vu bë gevong bemehönon demedo malaj-tumsën lo vu sir in mëm sa napisek in doḱ buk sën Kerisi duk nom dob lo. In sëḱ jak ni nabë sa su nevasap sa menehevong huk meris rë.

¹⁷ Alam Yuda denesis reggu tu seriveng, lob denekeseh wain rak ving, lob yik sën ham ayomin neya timu vu Kerisi lo nebë seriveng saga. Log nabë dengis sa, og yik ggovek, in sa nig köḱ rëk keseh nabë wain sën denekeseh rak ham seriveng lo, lob sëḱ kwag vesa geving ham.

¹⁸ Om yik ham kwamin vesa geving nabë saga behil kwad vesa doḱ ti.

Timoti Yi Gagek

¹⁹ Nabë Mehöböp Yesu kwa bo, og sëḱ gevong Timoti nöḱ vu ham, loḱ mëm rëḱ nom nanër ham bengömin vu sa besa kwag vesa.

²⁰ In su sa mehö ngwë nedo balu kwamin nevo ngaa neggëp ti nebë Timoti rë. Yö kwa nevo ham rot bë doḱ vu ham.

²¹ Gaḱ alam vahi pin og yö denegin yö hir ngaa gesu kwaj nevo Yesu Kerisi yi huk rë.

²² Rëḱ Timoti og ham rak ni bë yi mehö nivesa beneloḱ vu sa in Bengö Nivesa nebë sën hurmahen ti nelok vu ama.

²³ Sa bë gevong yi nöḱ pevis vu ham, rëḱ mu sejak ngaa sën rëḱ natok vu sa lo ni namugin loḱ mëm.

²⁴ Rëḱ mu sa hevong ving bë Mehöböp rëḱ tateḱin aggata gesengo rëḱ nöḱ vu ham geving.

Epaproditus Yi Gagek

²⁵ Log sa kwag nevo bë maḱ sëḱ gevong hil arid Epaproditus nah vu ham gökin pevis. Wirek ham vong yi loḱ yah ham bömin beyam loḱ vu sa, balu nehevong huk loḱ ti galam desis begö vu aluu in Bengö Nivesa.

²⁶ Rëḱ tum nevo kwa in ham bë nöḱ gelë ham. Gayo maggin rot in ham ngo bë nirak.

²⁷ Yönon, nirak böpata lob dus rak bë nadiik na. Rëk Anutu kwa vongin aluu belok vu yi in bë su nadiik besayog maggin böpata rot rë.

²⁸ Om sën sa kwag nevo rot bë sa gevong yi nök pevis beham gwelë yi gökin bekwamin vesa lob mëm sa maggin rëk ahë yes jak teka geving.

²⁹ Om ham gweko yi nök vu ham los kwamin vesa in Mehöböp yi hur yi. Geham gweko alam nabë sënë arëj jak.

³⁰ Dus rak bë nadiik dok Kerisi yi huk. In ham su yoh vu bë dok vu sa rë, om sën lok yah ham bömin benelok vu sa, rëk tök vu niraksën sënë bedus rak bë nadiik.

3

Mehöti Sën Ayo Na Timu Vu Kerisi Lo, Og Yi Mehö Yohvu Yönon

¹ Arig lo, sa bë semu gagek sënë hus nabë ham kwamin vesa in Mehöböp. Sa nanër gagek timu sënë yoh vu buk, rëk mu sa su rëk nig tebö jak in rë, in gagek saga rëk gadu ham.

² Ham gwegin ham in alam sën denevong huk nipaya nebë anöö bemën lo. Ham gwegin ham in alam nij paya sën denevongin bë dekepë ham lo. Geham gwegin ham in alam sën denevongin bë degerah* ham navimin in mëm ham natu Anutu-yi-alam lo.

³ In degwa su neggëp vu ngaa saga rë, gak hil sagi og Anon Vabuung nelok vu hil behil nehako Anutu arë rak, om hil atu yi alam sogek. Hil su kwad nevo navid rë, gak hil napisëk in Kerisi Yesu yö timu.

⁴ Yönon, mak sengo yoh vu bë kwag bo sa navig. Nabë mehö la kwaj nevo sën derah* navij lo bë yoh vu bë geko sir nah vu Anutu, og seyoh vu bë nanër rot kesuu sir.

⁵ In satag ko sa lob buk tu nemadvahi-bevidek-löö lob derah* sa navig. Sak Israel ti. Sa degwa vu Benyamin. Sak Hibru ti gesamağ lu atag og Hibru ving. Log sa Parisai* ti gesa nesepa lok Moses yi horek nebë sën sir lo.

⁶ Sa nig wëek rot bë sa gevong Anutu yi huk, om sën wirek og sa nasis Kerisi-yi-alam rot. Rëk mu nabë mehöti seggi sa jak Moses yi horek, og rëk gelë nabë sa nesepa lok pin los dahis.

⁷ Lob wirek sa hekuung bë ngaa pin sënë og ngaa böp rot, lok tum sehërin sa tu Kerisi yi mehö lob serak ni bë ngaa pin sënë og yik ngaa meris.

⁸ Sa su nanër rak Yuda hir ngaa mu rë. Gak serak ni bë Kerisi Yesu tu sa Mehöböp, om sën sa nehalë ngaa vahi pin bë ngaa meris. Sa nesepa lok Kerisi vaha, besa hevuu ngaa vahi pin ya, besa nehalë nebë laa, gesa bë najom Kerisi ahon

⁹ benatu yi mehö. Yönon, Horek su yoh vu bë gevong besa natu mehö yohvu rë. Rëk sayog neya timu vu Kerisi, om sën Anutu nër sa bë sa mehö yohvu, in Anutu nenër mehönon bë sir alam yohvu degwa rak sën ayoj neya timu vu Yesu lo.

¹⁰ Sa bë sejak Kerisi ni yönon. Gesa bë gako niwëek vu yi in diik gekedi rak yah. Sa hevongin bë gako kerus nabë sën ko lo, gesa bë sa su kwag bo sa, gak sa bë dahun sa nabë sën Kerisi dahun yi bediik lo.

¹¹ Sa nehevong nebë sënë, in sa kwag nevo bë rëk gevong besëk kedi jak nah gëp bedub geving.

Paulus Serög Niwëek In Bë Geko Kupek Nivesa Vu Yagek

¹² Yönon, sa su kwag nevo bë sa nehevong ngaa pin saga niröp beseyoh vu ggovek ya rë. Gak sengo nesepa lok ngaa pin sënë rot in bë sëk gako nyëvewen nivesa sën Kerisi Yesu ggoin rak in bë gevong vu sa lo.

¹³ Arig lo, sa su rëk gako sa jak nabë sa hako anon ggovek ya rë. Gak yik sa nanër gagek timu sënë nabë: Sa hevuu ngaa wirek hen pin ya, gesa nehevong huk niwëek in bë sa gako ngaa tamusën-yi.

¹⁴ Sa neserög niwëek in bë sa natök na telig vewen sën lo medegebë sarëg, lok mëm Anutu tahi sa mesena vavunë megako nyëvewen jak Kerisi Yesu yi huk.

¹⁵ Om hil sën Anutu nër hil nebë hil alam yohvu lo, hil pin kwad bo gagek gëp ti nabë hil gevong nabë sagi. Rëk nabë ham kwamin nevo gagek ngwë yööhu, og Anutu rëk tatekin ham kwamin.

¹⁶ Rëk mu gagek anon sën hil nesepa loḱ agi, og hil ngo najom ahon menapiik vu.

¹⁷ Arig lo, ham pin sepa doḱ sa vahaḡ. Geham gwelë alam vahi sën denesepa loḱ sa lo geving nivesa, beham sepa doḱ he vahamin.

¹⁸ Senër vu ham beron ngahisekë ggovek ya, log gwëbeng saḱ nanër vu ham gökin los malag bël nabë: Alam ngahisekë denelë Kerisi paya bedenevongin bë dedahun gagek sën netatekin yi kelepeḱo* lo na.

¹⁹ Alam sënë malaj anon in nos los reggu lu ngaa rot bedeneḱo raḱ tu hir anutu. Denepisek in ngaa nimumsën aggagga, gekwaj nevo ngaa dob yi mu. Om alam sënë rëḱ malaj nama gëp Nyëḡ Nipaya.

²⁰ Gaḱ hil og hil atu alam-yagek-yi, lob hil nehegin bë Mehöböp Yesu Kerisi vu yagek meduḱ nom begeḱo hil nah.

²¹ Rëḱ gevong behil navid nipaya sënë pekwë yi bemalangeri jaḱ nabë sën yö navi. Rëḱ gevong nabë sënë jaḱ niwëëk sën yoh vu bë getung ngaa pin degevek babu lo.

4

Paulus Nër Bë Ahëj Geving Sir Gekwaj Bo Ngaa Nivesa

¹ Nebë sënë om arig lo, ham tu Mehöböp yi alam om ham ngo bare niwëëk. Sahëḡ neving ham, besa nehevongin bë galë ham gökin. In sa kwag vesa in ham, geham vong bë sa soḱ sengii yi.

² Log hong Ewodia, gehong Suntuke, melu gwengö rë! Melu semu gagek in Mehöböp yi hur avëh meluu.

³ Log hong sën alu nehebë lok ti in huk-e! Sa nanër vu hong nabë gedoḱ vu avëh luu sënë. In wirek og alöö nalok vu he in Bengö Nivesa ving Klement losho alam vahi sën he nehevong huk timu barëj neggëp loḱ kapiya-mala-tumsën-yi lo.

⁴ Ham kwamin vesa in Mehöböp jaḱ buk pin, gesaḱ nanër gökin nabë ham pasang kwamin vesa rot.

⁵ Ham gwevong balam pin dejak ham nimin nabë ham nejom ham ahon, geham su neḱo ham raḱ rë. In Mehöböp yam dus raḱ ggovek ya.

⁶ Om ham su newamin jaḱ! Gaḱ nabë ham jaḱ vu in ngaa ti, og ham najom jak bekwetaḡ vu Anutu in, lob ham najom jak benanër los kwamin vesa vu yi geving.

⁷ Loḱ mëm Anutu rëḱ gevong beham ayomin gëp revuh. Alam dob-yi duḡin ngaa sënë degwa besu detoḱ raḱ rë, rëḱ mu sën ham ayomin gëp revuh lo rëḱ gevong beham ahëmin nivesa rot geham kwamin niröp jaḱ in Kerisi Yesu yi alam ham.

⁸ Arig lo, sa bë nanër gagek ti vu ham gökin nabë ham kwamin bo ngaa nabë sënë noh vu buk: Ngaa pin sën anon lo, gengaa sën niröp lo, gengaa sën neyohvu lo, gengaa pin sën nivesa lo, gengaa sën malangeri lo. Geham kwamin bo ngaa sën hil galë nabë nivesa lo los ngaa pin sën yoh vu bë hil gaḱo arë jaḱ lo.

⁹ Ngaa pineḱ sa tahu ham loḱ, lob ham ḱo ggovek ya, gengaa pin sën sa nanër los sa nehevong lo, og ham ngo los ham lë ggovek ya, om ham gwevong nabë saga noh vu buk. Nabë saga, lob Anutu sën nevong behil ayod neggëp revuh lo rëḱ medo geving ham.

Paulus Kwa Vesa In Alam Pilipi

¹⁰ Sa kwag vesa rot gesa napisek in ham vu Mehöböp, in ham nedo hus ading rëḱ gwëbeng ham kwamin vo sa beloḱ vu sa ggökin. Yönon, ham kwamin nevo sa wirek bë doḱ vu sa, rëḱ aggata su neggëp in bë ham gwevong nam rë.

¹¹ Sa su bë rëḱ nanër nabë sa naraḱ vu in ngaa rë. Gaḱ wirek og sa newaḡ neraḱ in ngaa sën netoḱ vu sa lo, rëḱ gwëbeng og setu Yesu yi hur, lob sa nado revuh in ngaa pin.

¹² Sehög ngaa bë paya teka, og yik ggovek, genabë ngahisekë og yik ggovek. Log bë sega nos menajom sa ahon, ma meyip gevong sa, ma nabë senoh vu ngaa pin, ma sejak vu in ngaa, og sa nehalë ngaa pin sënë bë yik neggëp ti, lob vu nyëg pin geyoh vu buk pin, og sayog sepëp.

¹³ Mehö sën lo negadu sa, lob seyoh vu bë gevong ngaa pin jak niwëëk.

¹⁴ Rëk ham nevong nivesa, in ham nelok vu sa beham nekwerë sa maggin.

¹⁵ Yönon, ham alam Pilipi, ham ngo rak ni bë wirek sa nanër Bengö Nivesa vu distrik Masedonia nyëdahis lob ggovek gesa naya rak, rëk alam saga la su denevongwëng ving sa bë he dok vu he vewen vewen rë. Gaç ham mu sën mëm ham nevong.

¹⁶ In sa nado Tesalonika wirek, lob ham nelok vu sa benevong kupek vu sa, rëk su beron timu rë.

¹⁷ Rëk saga su nebë sa malag anonin kupek rë. Gaç sa hevongin bë ham gwevong huk nivesa nabë sënë in gevong beham nyëvewen böp jak besemu ham.

¹⁸ Lob gwëbeng og sa hako ngaa pin ggovek ya bengahisekë rot, beseyoh vu ggovek ya. Ham vong kupek vu sa bEapaproditus ko yam lok ya sa nemaç ggovek ya. Kupek sënë vong bë seriveng sën ham nevesi bereggu nivesa verup neya vu Anutu lo. Om Anutu rëk gelë nivesa nabë yi seriveng, lob ahë nivesa in.

¹⁹ Lob ham tu Kerisi Yesu yi alam, om sa Anutu rëk gëgin ham nivesa in ngaa pin sën ham nerak vu in lo jak ngaa nivesa vesa pin sën neggëp vu yi lo.

²⁰ Om hil gaço hil Amad Anutu arë jak na vavunë degwata los degwata. Yönon.

Gagek Hus

²¹ Sa bë nanër na vu Kerisi Yesu yi alam pin nabë sa kwag nevo sir. Log hil arid lo sën denedo ving sa agi denër bë kwaj nevo ham ving.

²² Yönon, Anutu-yi-alam pin denër bë kwaj nevo ham. Gesir vahi sën denevong huk ggëp mehö-los-bengö Sisar* yi beggang lo denër niwëëk bë kwaj nevo ham ving.

²³ Mehöböp Yesu Kerisi yi semusën nöç gëp geving ham kënumin.

Kapiya Sën Paulus Kevu Vu Kerisi-yi-alam Vu Kolosi

¹ Sa Paulus sën Anutu ggooin sa raḵ in bë sa natu Kerisi Yesu yi sinarë lo. Alu hil arid Timoti

² kevu kapiya sënë yök vu Kerisi-yi-alam ham sën ham nedo Kolosi aga. Vu he arimin ham sën ham ayomin neya timu vu Kerisi yönon lo. Sa neḵetaḡ vu hil Amad Anutu in ham bë semu ham begevong ham ayomin gëp revuh.

Anutu Vong Balam Kolosi Ayoj Ya Timu Vu Kerisi

³ Alu kwamin vesa vu hil Mehöböḡ Yesu Kerisi Ama Anutu in ham neyoh vu buk pin sën alu najom raḵ in ham lo.

⁴⁻⁶ Yönon, he najom raḵ in ham rot loḵ buk sën he hango ham bengömin bë ham ayomin neya timu vu Kerisi Yesu geham ahëmin neving Kerisi-yi-alam pin lo, rot besën verup gwëbeng. Ham ngo Bengö Nivesa yi gagek anon wirek, loḵ mëm ham raḵ ni bë ham rëk medo malamin-tumsën degwata gëp yagek. Bengö Nivesa saga ya meyoh vu nyëḡ pin, lob neving balam denesepa loḵ Kerisi. Lob töḵ verup vu ham ving, lob ham vong ving besepa loḵ loḵ buk sën ham ngo muginsën berak ni bë Anutu yi gagek semusën yönon lo, rot beverup gwëbeng.

⁷ Epapras sën tahu ham loḵ Bengö Nivesa sënë beham raḵ ni lo, og yik mehö nivesa balu nehebë loḵ ti in huk. Kerisi yi hur nivesa yi meneloḵ yah he bömin benevong yi huk ggëp ham nyëḡ.

⁸ Loḵ mëm nër ham bengömin yom vu he bë Anon Vabuung loḵ vu ham beham ahëmin neving Kerisi-yi-alam.

Paulus Jom Raḵ Bë Anutu Gadu Alam Kolosi

⁹ Epapras nër gagek yom vu he nebë saga, lob mëm alu najom raḵ in ham yoh vu buk pin gehe su nehevuu rë. Gaḵ alu neḵetaḡ vu Anutu bë gevong beham natu alam los kwamin yönon, gAnon Vabuung tatekin ham kwamin beham jak ngaa pin ni nabë nivesa ma nipaya. In mëm ham jak ngaa pin sën Anutu ahë neving bë hil gevong lo ni.

¹⁰ Nabë sënë, loḵ mëm ham yoh vu bë sepa doḵ Mehöböḡ yi aggata niröp bemëm kwa vesa in ham. Lob ham rëk gwevong ngaa nivesa jak buk pin banon jak, gemëm ham jak Anutu ni gökin rot.

¹¹ Log alu najom raḵ in ham ving bë Anutu mehö niwëëk ala los gayeheng bo niwëëk vu ham rot in ham najom ham ahon beham kwerë maggin pin bebare los kwamin vesa

¹² begweḵo hil Amad arë jak. In vong beham yoh vu bë doḵ na geving yi alam pin behil rëk medo doḵ yi Nyëḡ-rangah-yi.

¹³ Yönon, ḵo hil vër in malakenu niwëëk, getung hil loḵ ya ving Nalu sën ahë ving yi pangsën lo yi alam.

¹⁴ In Anutu Nalu bago hil yom ggovek ya bedahun hil ngaa nipaya ya.

Kerisi Yi Aggata Los Yi Huk

¹⁵ Anutu Nalu yik luho Anutu sën hil su ayoh vu bë galë yi rë lo neggëp ti. Yö nedo nyëdahis betu ngaa pin sën Anutu tung agi ala.

¹⁶ Tung ngaa pin vu yagek gevu dob. Tung ngaa pin sën nedo hil malad agi, gengaa vahi sën hil su nehalë rë lo. Tung alam-los-bengöj, gegavman, geggev, galam sën denetu ala lo. Yönon, tung ngaa pin sënë bengaa pin yö tu yi ngaa.

¹⁷ Yö nedo nyëdahis gengaa la su nedo rë, log medo negin ngaa pin sën tung lo medenedo nivesa raḵ yö niwëëk.

¹⁸ Kerisi-yi-alam pin detu degwa timu log tu hir yuseḵë. Yi mehö muginsën sën kedi raḵ yah ggëp bedub lo. Kedi raḵ in bë yö ti natu ngaa pin ala.

¹⁹ Anutu vongin bë luho Nalu gëp ti, om sën vong yi ngaanon vu yi beggërin ayo los dahis.

²⁰ Anutu vongin bë gevong mamer vu mehõnon los ngaa pin sën vu yagek los dob lo, in bë hil los medo jevuh ti. Om sën vong Nalu yam bediik rak kelepeko* loḵ yah hil bed in bë gagek nadiik na.

²¹ Wirek og ham tu alam bemën in Anutu. Ham kwamin nevo ngaa nipaya mu menesepa loḵ, lob saga vong beham los Anutu nelë ham paya.

²² Rëḵ Kerisi diik loḵ yah ham bömin in bë ham los Anutu medo jevuh ti. Vong nebë sënë in bë geḵo ham nah vu yi beham natu alam nimin röp los alam nimin vesa gegagek su gëp vu ham gëp Anutu mala.

²³ Gaḵ ham ayomin na timu vu Kerisi beham bare niwëëk ata. In ngaa ngwë rëḵ geḵo ham kwamin seggi lob tum ham rëḵ gwevu aggata sën ham vong ving niwëëk rak Bengö Nivesa sën ham ngo lo na. Denër Bengö Nivesa sënë ya meyoḵ vu mehõnon pin vu dob, lob sa Paulus setu hur ving menanër ving.

Paulus Loḵ Vu Alam Kolosi

²⁴ Gwëbeng sënë sa haḵo maggin, rëḵ maggin sënë neloḵ vu ham om sa kwag vesa. Log maggin sën sa neḵerë loḵ sa navig agi, og sa neḵerë loḵ yah Kerisi ben. Sa neḵerë in bë doḵ vu Kerisi-yi-alam pin los dahis, om yik su sengo ti neḵerë rë, gaḵ alu Kerisi neḵerë loḵ ti.

²⁵ Lob Anutu yö ggooin sa rak tu yi alam pin hir hur bevo huk loḵ sa nemaḡ bë sa nanër yi gagek pin vu ham.

²⁶ Gagek sënë yö neggëp vunsën in mehõnon vu nyëḡ pin wirek, beneggëp rot beberup gwëbeng. Rëḵ gwëbeng og tōḵ yam rangah vu Kerisi-yi-alam bederak ni ggovek ya.

²⁷ Anutu yö kwa vo bë tatekin gagek vunsën sënë vu yi alam pin, besir sën yu-ngwë lo deḵaḵ ni geving nabë gagek nivesa rot belos bengö. Gagek vunsën sënë nebë Kerisi nedo ving ham, lob ham nevo kwamin in yi bë geḵo ham nah medo nivesa rot geving yi.

²⁸ Om sën he medo nanër Kerisi yi Bengö Nivesa rangah gehe nalev horek vu mehõnon bë degegin sir nivesa. He netatekin gagek los kwa nivesa pin vu alam pin in bë gaḵo sir pin denah vu Kerisi medenatu yi alam niröp, gaḵ su demedo dug dug in ngaa ti.

²⁹ Nebë saga, om sën sa nehevong huk böp rot menavimengin, rëḵ Kerisi yö negadu sa menevong niwëëk vu sa.

2

Hil Gevong Geving Niwëëk Genid Dëlin Gagek Kuungsën

¹ Yõnon, sa bë ham jaḵ ni nabë sa nehevong huk böp rot in bë sedoḵ vu ham los alam Laodisea galam ngahiseḵë sën su malaj neraḵ sa malaḡ rë lo.

² Sa nehevong huk böp sënë in bë ham bare niwëëk los ahëmin nivesa, gesa nehevongin bë ham ahëmin geving ham, in saga rëḵ naduu ham ahon beham medo jevuh ti. Log sa hevongin bë ham jaḵ gagek ni los degwa, beḵaḵ ni nabë gagek anon. Senër gagek sën netatekin Kerisi vu hil lo. In neggëp vunsën ving Anutu wirek, rëḵ tōḵ yam rangah gwëbeng beyoh vu bë gevong kwa nivesa rot vu ham.

³ Yõnon, Anutu kwa pin los degwa geyi gagek los kwa böp böp pin neggëp vu Kerisi.

⁴ Senër gagek saga vu ham in bë mehõti su bo bël doḵ ham betetuhin ham.

⁵ Sa su nado ving ham rë, rëḵ sa kwag nevo ham rot bevong bë sën sa nado ving ham, lob sa kwag vesa in sën ham nedo revuh ti geham ayomin neya timu vu Kerisi lo.

Hil Aga Jaḵ Kerisi In Hil Medo Malad-Tumsën Yõnon

⁶ Ham ḵo Kerisi Yesu tu ham Mehõböp ggovek ya, om ham bare mena geving yi nabë saga.

⁷ Ham bare niwëek jak yi, nabë sën kele nare niwëek rak dob, genabë sën beggang nedo niwëek rak mudeng lo. He nër Bengö Nivesa vu ham, om ham gwevong geving niwëek bemëm rëk gadu ham beham bare, lob ham kwamin vesa vu Anutu jak buk.

⁸ Ham gwegin ham. In rëk mehöti nanër gagek kwa dob yi mu benanër gagek meris vu ham begekuung in ham begërin ham. Alam nebë sënë og denevengwëng rak alam böp wirek hen hir ngaa los ngaa dob sënë yi horek meris aggagga, gesu denevengwëng rak Kerisi rë.

⁹ Yesu og Anutu sogek, log Anutu Anon nedo lok yi beggërin yi los dahis.

¹⁰ Lob ham tu yi alam, om ggërin ham ving nebë saga beham su nerak vu in ngaanon ti rë. In yi yö tu ala bekesuu angër los arëj gengaahur böp böp pin.

¹¹ Lob ham su rah* navimin in bë ham natu Kerisi-yi-alam rë, gak vong bë Kerisi rah* ham navimin vorot, rëk su rah ham rak nema rë. Gak ham vuu ham ngaa mugeng ya gewërin ham yah vu Kerisi, lob saga nebë sën rah* ham navimin beham tu yi alam.

¹² Ham ripek bël, lob sënë tahu bë ham diik bedelev ham ya bedub ving yi. Log tahu ving bë ham kwedi rak ggökin, in ham vong ving bë Anutu og mehö niwëek meko Yesu vër in bedub benedo mala-tumsën.

¹³ Wirek ham nevong ngaa nipaya aggagga, geham nesepa lok ngaa kwa-mugeng-yi, lob sënë vong beham tu ngaa diiksën-yi in bë malamin nama. Rëk ma gAnutu kevoh ham ngaa nipaya ya, om rëk gevong behil medo malad-tumsën geving Kerisi.

¹⁴ Horek yi gagek vahi sën nevongin bë dahun hil lo neggëp vu hil, bevong bë hil rëk bare gagek, rëk ma gAnutu kevoh ya. In sënë nebë sën tul brëm ya gagek sënë vetii kelepeko* ving Yesu bepin maya.

¹⁵ Om angër los arëj gengaahur böp böp su arëj neggëp in bë hil nadudek vu sir rë. Gak Yesu kesuu sir rak kelepeko* betato rangah rak alam pin malaj bë detu ngaa meris benijwëek masën.

Yik Hil Nebë Sën Hil AdiiK Ving Kerisi Ggovek Ya

¹⁶ Nebë saga, om nabë mehö la denanër ham in ngaa sën ham newa los nenum lo, gedenanër ham in ham su nesepa lok hir buk aggagga sën detung yoh vu ta gekwev gesoda lo rë, og ham su gwebë nengamin vu sir.

¹⁷ In ngaa nebë sënë og yik ngaa sën rëk anon jak vu tamusën lo yi tahusën mu. Gak mëm Kerisi mu mëm yik ngaanon.

¹⁸ Om ham gwegin ham in alam sën denenër ngaa sën denelë lok pesepsën lo. Geham gwegin ham in alam sën denedudek vu angër lu ngaa lo. In alam nebë saga og kwaj nevo ngaa dob yi bedenevongin bë degërin ham nah vu sir, geham su gweko nyëvewen nivesa sën Kerisi bë gevong vu ham lo rë. Gak yö devongin bë degeko sir jak mu,

¹⁹ gesu denepiik vu Kerisi sën tu hil yud lo rë. Yönon, hil pedus los telitek nevo niwëek yoh vu hil anod geneduu hil ahon. Rëk mu hil yud og negin hil anod los dahis nivesa in bë hil ajig benid wëek jak noh vu Anutu kwa. Lob Kerisi yik nebë hil sën Kerisi-yi-alam hil lo yud.

²⁰ Vong bë ham diik ving Kerisi, lob ham vuu dob sënë yi ngaa meris meris ya. Rëk nebë va sën ham nevong ngaa nebë alam-dob-yi-ë? In ham nesepa lok Horek ggökin nebë,

²¹ “Su genajom ngaa sënë; su gegwa ngaa saga; su gwebë nemam jak ngaa sënë!”

²² Horek nebë sënë og nenër rak ngaa sën hil aga bemala nama na verök yi lo. In horek nebë sënë og mehönon yö hir gagek mu, gak su ngaanon rë.

²³ Yönon, mak hil rëk gekuung nabë horek nebë sënë og nivesa los kwa. In gejiin hil bë hil ana soda los raro lu ngaa, gedenenër bë hil ngo dahun hil gehil ngo basap hil navid besu gëgin nivesa rë. Rëk ma, gengaa nebë sënë og su yoh vu bë dok vu hil yönon rë, in hil ayod mak nahën nevu nevu in ngaa nipaya behil nesepa lok.

3

Yik Hil Nebë Sën Hil Kedi Rak Yah Ving Kerisi

¹ Nabë ham kwedi rak yah ving Kerisi, og ham malamin sepa ngaa sën nedo vavunë vu nyëg sën Kerisi tu Mehö-los-bengö menedo Anutu nema vesa lo mu.

² Ham kwamin bo ngaa-vavunë-yi noh vu buk, gaḵ ham su medo mekwamin bo ngaa-dob-yi.

³ In Kerisi diik loḵ yah ham bömin lob saga vong bë ham diik ya, rëḵ ma geham rëḵ medo malamin-tumsën geving Anutu.

⁴ Lom sën hil kedi jak bemedo malad-tumsën lo, og degwa yö vu Kerisi, om yö rëḵ natök rangah vu tamusën, lob vu buk saga ham rëḵ kwedi geving yi beberup los vunëḵ vunëḵ yageḵ yi.

Hil Natu Mehönon Mewis

⁵ Nebë saga om ham gwevuu ngaa-dob-yi sën neggëp loḵ ham ayomin lo pin na. Ngaa-dob-yi sagi nebë: Baggëb aggagga pin, ngaa ningöhek sën su yoh vu bë hil gevong rë lo, gengaa nipaya sën hil ayod neggurek in lo, gengaa nipaya sën hil malad anon in lo. In sënë og nebë sën hil nesepa loḵ anutu-kuungsën.

⁶ Alam sën denevong ngaa nebë agi, og Anutu rëḵ gevong nipaya nyëvewen doḵ nah vu sir.

⁷ Wirek ham newa rak alam nebë sënë, beham nevong ngaa pin sënë ving.

⁸ Rëḵ mu gwëbeng sënë og ham gwevuu ngaa nebë sënë pin na. Ham su gwelë mehönon paya, ham su gwevong paang, ham su ahëmin sengën, ham su nanër pelësën, geham su gwevong nevumin.

⁹ Ham su dah gageḵ vun genanër gageḵ kuungsën vu ham. In ham vuu ngaa mugeng ya, beham su nesepa loḵ yah rë.

¹⁰ Ham tu mehönon mewis rak ggovek ya. Yönon, Anutu semu ham beham tu mehönon mewis rak, lob nevo kwa vu ham yoh vu buk in bë ham rëḵ nabë yi.

¹¹ Hil atu mewis, om hil su basuh hil nabë: Sireḵ alam-yu-ngwë gehileḵ alam Yuda. Genabë, hileḵ neherah* navid, gesireḵ su denerah* navij rë. Gehil su nanër alam vahi nabë: Sir sagi og alam bemën, gesir saga og alam dug dug, galam sënëḵ detu ngaa meris, galam sagak yö denegin sir. Ma! Gaḵ yik Kerisi nevong balam pin neggëp ti geKerisi nedo loḵ alam pin neggëp ti.

Hil Sepa Doḵ Aggata Sën Hil Ahëd Geving Hil

¹² Anutu ggooïn ham rak ggovek ya beham tu yi alam, lob ahë neving ham. Nebë saga, om ham sepa doḵ ngaa nabë sënë: Ham kwamin gevongin alam pin mesemu sir. Ham dahun ham, geham nahubin mehönon geyik maam degevong paya vu ham.

¹³ Ham su ahëmin sengën vu arimin sën Kerisi-yi-alam sir lo pevis rë, gaḵ ham ahëmin geving sir beham najom ham ahon. Lob nabë gageḵ neggëp vu ham ti in ari vong paya vu yi, og maam gelë ari mu gedahun ari yi nipaya na. In Mehöböḵ kevoh ham ngaa nipaya ya, om ham gwevong nabë saga vu arimin lo.

¹⁴ Log sën hil ahëd geving hil lo, og sënë kesuu ngaa vahi pin, beneduu ngaa nivesa pin revuh ti. Om ham sepa doḵ ngaa pin sën aga, beham ahëmin geving ham pangсэн kesuu ngaa vahi.

¹⁵ Lob Kerisi gevong beham ayomin geto revuh, lob sënë yö gegin ham rot. In Anutu tahi ham in bë ham natu degwa timu gayomin gëp revuh, geham kwamin vesa vu Anutu noh vu buk.

¹⁶ Lob Kerisi yi gageḵ napup ham ayomin rot, bemëm ham rëḵ medo nivesa menatu alam los kwamin. Log ham tateḵin gageḵ vu ham, bebarah ham verök jak. Ham ayomin nivesa vu Anutu megwevong sengii jak arë los gwevong tarot sën neḵo arë rak loḵ ayo peggo lo, geham gwevong raro megweḵo arë jak.

¹⁷ Log ngaa pin sën ham nenër lo gengaa pin sën ham nevong lo, og ham gwevong in geḱo Mehöböp Yesu arë jaḱ, in yö tateḱin aggata, om ham nah vu hil Amad Anutu menanër kwamin vesasën vu yi.

Gagek Raḱ Maluh Los Venëj Genaluj Lo

¹⁸ Ham avëh, ham gurek reggamin babuj, in Mehöböp nelë sënë bë yohvu.

¹⁹ Log ham maluh! Ham ahëmin geving ham venëmin, beham su bo maggin vu sir.

²⁰ Log ham hurmahen, ham nengamin yes vu amamin lu atamin in ngaa pin, in mëm Mehöböp gelë ham nivesa.

²¹ Log ham sën amaj ham lo, ham su gwevong paya vu nalumin ayoj bahëj sengën jaḱ, in rëḱ ayoj maggin jaḱ bedegöneng.

Gagek Raḱ Hur Los Ggev

²² Log ham sën hur lo, ham gwebë nengamin vu ham alamin hir gagek. Ham su gwevong huk jaḱ malaj mu in nabë kwaj vesa in ham. Gaḱ ham gönengin Mehöböp, geham ayomin na niröp vu huk.

²³ Gengaa pin sën ham gwevong lo, og ham ayomin na timu vu beham gwevong niwëëk. In ham su nevong huk vu mehönön mu rë, gaḱ ham nevong vu Mehöböp.

²⁴ Om Mehöböp yö rëḱ bo doḱ nah beham gweḱo nyëvewen sën ggooin raḱ vu ham lo. In ham tu Mehöböp Kerisi yi hur.

²⁵ Gaḱ mehö sën nabë gevong paya lo, og rëḱ geḱo nyëvewen jaḱ ngaa nipaya sën nevong lo. In hil su ayoh vu bë gevong bAnutu gurek hil babud rë.

4

¹ Log ham sën tu ala menegin hur lo, ham gwevong ngaa nivesa los nohvu vu sir niröp. In ham Mehöböp nedo yaḱek beyi hur ham ving.

Hil Najom Jaḱ Vu Anutu Los Ayod Timu

² Ham najom jaḱ los ayomin timu, geham su nimin tebö. Ham kwamin sepa beham najom jaḱ los kwamin vesa vu Anutu.

³ Log ham najom jaḱ vu Anutu in he geving nabë tateḱin aggata vu he, in he nanër yi gagek rangah betateḱin Kerisi degwa sën neggëp vunsën wirek rëḱ mëm töḱ yam rangah gwëbeng agi. Yönon, deḱo sa yam ḱarabus in sa nanër gagek sënë,

⁴ om ham najom jaḱ in sa nabë sa tateḱin nivesa begëp rangah noh vu huk sën Anutu vo vu sa lo.

⁵ Ham gwevong ngaa nivesa los kwamin jaḱ alam dahis malaj, log nabë aggata neggëp in bë ham nanër Bengö Nivesa vu sir, og ham su nimin tebö.

⁶ Ham nanër gagek malangeri los nivesa vu sir noh vu buk, log ham kwamin bo sir ti ti nabë denedo nebë va og ham nanër gagek niröp bedoḱ vu sir.

Paulus Vong Tukikus Luho Onesimus Deya

⁷ Tukikus mëm rëḱ nanër huk sën sa nehevong lo bengö vu ham. Hil arid anon Tukikus. Sahëḱ neving yi balu nesepa he menehevong Mehöböp yi huk, lob neloḱ vu sa rot gesu nitebö rë.

⁸ Sa hevong yi yök vu ham raḱ degwa sënë, in bë ham jaḱ he huk ni, gegevong beham ayomin niwëëk jaḱ.

⁹ Lob sa hevong Onesimus yök ving yi. Ham ngo ham alam ti yi yönon, in yi vu Kolosi behil arid anon yi, gehil ahëd neving yi. Lob luho rëḱ denanër ngaa sën anon raḱ ggëp agi vu ham.

Paulus Kevu Bë Kwa Nevo Alam Kolosi

¹⁰ Aristarkus yam ḱarabus ving sa, lob kwa nevo ham menenër. GeMarkus sën Barnabas gadë lo kwa nevo ham menenër ving. Sën sa ḱevu wirek vu ham lo bë: Nabë nöḱ berup vu ham, og ham gweḱo yi jaḱ.

¹¹ Log Yesu Yustus kwa nevo ham ving menenër. Yik alam Yuda löö mu sagi sën denevong huk ving sa behe nehevong Anutu yi huk, in bë yi nyëg anon jak. Lööho sënë denegadu sa rot.

¹² Log ham mehö Kolosi ngwë sën Epapras lo kwa nevo ham ving menenër. Kerisi Yesu yi hur yi, log nejom rak in ham yoh vu buk. Nejom rak vu Anutu bë ham bare nimin wëëk nabë maluh, beham jak Anutu kwa ni, besepa dok noh vu buk pin.

¹³ Serak ni ggovek ya, om sën senër bë nevong huk böp rot in bë dok vu ham gedok vu alam Laodisea los alam Hirapolis geving.

¹⁴ Hil dokta Lukas sën hil ahëd neving yi lo, luho Demas kwaj nevo ham ving bedenënër.

¹⁵ Log ham nanër sa vu hil arid lo sën denedo Laodisea agu nabë sa kwag nevo sir ving menanër. Geham nanër vu Numpa losho Kerisi-yi-alam sën denesupin sir medenejom rak lok yi beggang lo geving.

¹⁶ Ham natevin kapiya sënë govek log ham gwevong na vu Kerisi-yi-alam vu Laodisea bedenatevin geving. Gekapiya sën sa kevu ya vu Kerisi-yi-alam vu Laodisea lo, og ham natevin geving.

¹⁷ Geham gwevong gagek sënë na vu Arkipus nabë kwa bo huk sën Mehöböp vo lok nema lo, begevong niwëëk banon jak.

¹⁸ Sa Paulus sengo kevu gagek dus teka sagi rak nemağ bë sa kwag nevo ham. Ham kwamin bo sa in sengo nahën nado karabus los sëng. Anutu gevong semusën vu ham.

Kapiya Sën Paulus Kevu Muginsën Vu Kerisi-yi-alam Vu Tesalonika

¹ Sa Paulus, geSilvanus* lu Timoti, alöö kevu kapiya sënë yök vu ham sën Kerisi-yi-alam lo vu Tesalonika. Vu ham sën ham ayomin neya timu vu hil Amad Anutu luho Mehöböp Yesu Kerisi lo. Alöö hevongin bë Mehöböp luho nalu sagi degevonġ semusën vu ham, log degevonġ beham medo revuh.

Alam Tesalonika Devong Ving Niwëek Medenedo Nivesa

² Alöö najom rak in ham yoh vu buk gehe ahëmin nivesa vu Anutu in ham.

³ Gehe nër ham tato vu hil Amad Anutu yoh vu buk bë ham nevong huk nivesa beneggëp rangah bë ham ayomin neya timu vu hil Mehöböp Yesu Kerisi menehurek babu. Ham nevong huk böpata sagi in degwa nebë ham ahëmin ving yi, log ham nevo kwamin in yi bë rëk duk nom dob.

⁴ Arig lo! He arak ni ggovek bë Anutu ahë neving ham lob ggooin ham rak.

⁵ He narak ni nebë saga in he haġo Bengö Nivesa yök vu ham, lob ham su kwamin vo bë sang meris rë, gaġ Anon Vabuung vo niwëek loġ beham rak ni venuh bë gagek anon. Log he nado ving ham, lob ham nelë ngaa pin sën he nehevong in bë doġ vu ham lo.

⁶ Ham nelë bekwamin nevo, lom mëm ham nesepa loġ ngaa sën he nehevong lo, geham nesepa loġ Mehöböp ving. Alam pin sën denedo dus vu ham lo dedeginengin maggin rak ham, rëk ham jom Bengö Nivesa ahon gemëm Anon Vabuung vonġ beham kwamin vesa.

⁷ Lom mëm ham vo niwëek vu Kerisi-yi-alam pin vu distrik Masedonia los Akaya rak saga, lom kwaj nevo bedenesepa loġ ham.

⁸ In ham vonġ Anutu yi gagek ya meyoh vu dob pin. Su ya vu distrik Masedonia los Akaya mu rë, gaġ ham bengömin sën ham ayomin neya timu vu Anutu lo, ya meyoh vu dob pin. He su ayoh vu bë rëk nanër ham vu mehöti rë, in derak ni ggovek ya.

⁹ Alam vu nyëġ pin denenër yom vu he bë he haġo Anutu yi gagek mayök vu ham, lob ham vuu yesëġ los seriveng wirek hen ya, geham wërin ham yom vu Anutu beham tu Anutu anon sën mala-tumsën degwa lo yi hur.

¹⁰ Gedenenër vu he bë, ham nevo kwamin in Nalu Yesu sën Ama Anutu nër bekedi rak in alam-diiksën lo bë: Rëk nom vu yagek gökin begeġo hil vër in nipaya nyëvewen sën rëk nam natök vu mehönon pin lo.

2

Huk Sën Paulus Nevong Vu Tesalonika

¹ Arig lo! Ham rak ni bë he su ayök vu ham mehe huk ya meris rë.

² Geham rak ni bë deveek he vu Pilipi gedenër gagek nipaya rak he, log ham sis begö vu he ving. Rëk he Anutu vo niwëek vu he behe nër Bengö Nivesa rangah vu ham gehe su ahönengin ham rë.

³ He haġo gagek anon rak menanër niwëek vu ham rak degwa nebë sënë: He su nehekuung rak menanër rë, log he su ayomin ningöhek genanër rë, gehe su nanër in bë tetuhin ham rë.

⁴ Gaġ Anutu nelë he nivesa bekwa vo he bë he nanër yi Bengö Nivesa rangah. Lob su he nanër gagek in bë mehönon ahëj nivesa vu he rë, gaġ he bë Anutu sën nerak he kwamin ni venuh lo ahë nivesa vu he.

⁵ Ham rak ni ggovek, gehe nanër nebë sagi los nanër yönon neggëp Anutu mala nebë: He nado ving ham wirek, og he su anër gagek in bë abo bël doġ ham rë gema rot, gehe su alam ayomin luu manër in bë gaġo ham monë rë.

⁶ Gehe su nehevong in bë mehõnon degeko he arëmin jak rë. Ham ma alam vahi.

⁷ Gaḱ Kerisi yi sinarë he los arëmin, om he yoh vu bë nanër vu ham nabë ham doḱ vu he in ngaa sën doḱ vu he rëḱ ma. He su ayoh vu bë nanër gagek nabë saga medeginengin ham rë. Gaḱ he nebë ata sën negin nalu nivesa menevet sir lo.

⁸ Nebë saga, gehe kwamin nevo ham benehegin ham in he ahëmin neving ham rot, om sën he pasang nanër Anutu yi Bengö Nivesa vu ham. Yõnon, gehe yoh vu bë nadiik in ham geving.

⁹ Arig lo, ham kwamin bo nabë he nehevong huk rot. He su nesewah buk ma rangah rë, in bë he su ketag ngaa ngaa vu ham mabo maggin vu ham doḱ buk sën he nanër Anutu yi Bengö Nivesa vu ham lo.

¹⁰ Lob ham lë beham rak ni, log Anutu rak ni ving bë he nehevong ngaa nivesa vesa los yohvu vu ham sën Kerisi-yi-alam ham lo, geham ti su yoh vu bë nanër gagek nipaya jak he rë.

¹¹ Ham rak ni bë he nehegin ham pin nebë sën ama negin nalu lo.

¹² He vo horek vu ham in bë ham sepa doḱ aggata niröp. Gehe gadu ham, gehe nër niwëek vu ham bë ham gwevong ngaa pin noh vu Anutu kwa. In Mehö los niwëek sagi ggooin ham rak in bë ham medo geving yi doḱ yi nyëg niḱapiik.

Devong Ving Anon Medenare Niwëek Bë Degeko Maggin

¹³ Log he ahëmin nivesa vu Anutu rak buk pin ving in ham, in he nër gagek sënë vu ham bë Anutu yi gagek, lob ham pevis beko rak menër bë Anutu yi gagek anon gaḱ mehõnon su denër yoh vu yö kwaj rë. Lob yik Anutu yi gagek yõnon, begwëbeng nahën nevong huk loḱ ham sën ham nevong ving lo ayomin.

¹⁴ In arig lo, ham nebë alam distrik Yudea sën denesepa loḱ Yesu Kerisi bedetu Anutu-yi-alam lo, in ham alam dedeginengin ham rak maggin nebë sën hir alam denegeginengin sir lo.

¹⁵ Alam Yuda desis Mehöböp Yesu losho alam-denenër-gagek-rangahsën bedediik, log denegeginengin ngaa maggin rak he nebë saga ving gedenesepa loḱ aggata nipaya sën Anutu nilëlin lo. Om denesis begö vu mehõnon pin

¹⁶ medeneggërin he in bë he su nanër gagek rangah vu alam dahis megaḱo sir nah vu Anutu. Medo denevong ngaa nipaya rot gesu denevuu ya rë, rëḱ mu Anutu ahë sengën vu sir rot bevongin malaj nama.

Paulus Ahë Ving Rot Bë Gelë Sir Gökin

¹⁷ Arig lo, he hevuu ham ya. Senër he navimin mu, gaḱ he kwamin nevo ham yoh vu buk behe ahëmin ving pangsën bë he galë ham malamin gökin,

¹⁸ lob he sero aggata rot in bë anök vu ham rëḱ ma. Sa Paulus, sa hevongin bë senök vu ham beron ngahi rëḱ Satan ggërin he.

¹⁹ Ham kwamin nevo bë he kwamin vesa los he napisek in va? Gaḱ yik ham! Ham netu he madub nivesa, om doḱ buk sën Mehöböp duḱ nom lo, og he rëḱ napisek in ham kesuu ngaa vahi pin.

²⁰ He napisek los he kwamin vesa rot in ham.

3

Paulus Vong Timoti Ya In Bë Gadu Sir

¹ He su ayoh vu bë anök rë in aggata ma, om sën he ayomin maggin rot gehe kwamin nevo bë su yoh vu bë he medo rë, om sa kwag vo bë maam sengo ti medo Atens beyik gvovek.

² Om he hevong he arimin Timoti sën nelok vu Anutu benevong Kerisi yi Bengö Nivesa yoh vu nyëg pin lo yöḱ vu ham in bë gadu ham in ham ayomin na timu vu Kerisi niwëek.

³ In ngaa maggin sën tøk vu ham gwëbeng lo su kepë ham. Anutu yi horek nër vorot nebë ngaa maggin vahi rëk natøk vu hil yönon.

⁴ He nahën nado ving ham, log he nër rangah vu ham bë hil rëk natøk jak ngaa maggin medeginengin hil, loḵ mëm gwëbeng sënë ham tøk rak.

⁵ Om sën sa su yoh vu bë naköpeḵ bemedo meris rë, om sën sa hevong Timoti yök in bë sa gango nabë ham ayomin neya timu vu Kerisi ma ma. Sa hekuung bë Mehö Pelëpinsën maḵ jij ham niwëëk rot bekepë ham gehe vasap he huk böpata rak ham ganon ma.

Timoti Ḷo Gagek Bengö Yom Lom Paulus Kwa Vesa

⁶ Loḵ mëm Timoti yök beyom verup vu he ggovek, lob nër gagek nivesa rak ham bë ham ayomin neya timu vu Yesu, geham ahëmin neving mehönon. Genër ving bë ham kwamin nevo he pangsën geham nevingin bë ham gwelë he malamin nabë sën he nehevongin bë galë ham lo.

⁷ Arig lo! Nebë saga lob ngaa maggin deginengin he bevong he ayomin maggin rak, rëk mu mëm he kwamin vo bë ham ayomin neya timu vu Yesu lom mëm he ayomin sepëp rak.

⁸ Gemëm he ayomin to revuh ggökin, in ham nahën kwamin nevo Mehöböp beham nejom yi gagek ahon.

⁹ Om he rëk gaḵo Anutu arë jak in ham bena berup tena? He su ayoh vu rë, in he kwamin vesa pangsën rot vu Anutu in ham.

¹⁰ He medo najom rak vu Anutu buk gerangah nebë gevong behe galë ham malamin gökin nah, loḵ mëm nabë ham su ayomin neya timu vu Yesu niwëëk rë, og he rëk adok vu ham babo niwëëk vu ham.

Paulus Jom Rak Bë Anutu Geko Yi Na Vu Sir

¹¹ Ko nabë hil Amad Anutu luho hil Mehöböp Yesu Kerisi detateḵin aggata in he nöḵ vu hameḵ-a!

¹² Lob Anutu gevong niwëëk vu ham rot, in ham ahëmin geving ham los mehönon pin pangsën nabë sën he ahëmin neving ham lo.

¹³ Lob Anutu doḵ vu ham megevong ham ayomin niröp jak in gagek ti su gëp vu ham gëp hil Amad Anutu mala doḵ buk sën hil Mehöböp Yesu Kerisi losho yi alam vabuung pin denam lo.

4

Anutu Ahë Ving Bë Hil Gevong Nabë Sënë

¹ Lob arig lo, gagek ti nahën! He ḵetag los avo horek vu ham in Mehöböp yi alam hil, gehe nanër nebë ham gwëvong ngaa pin niröp geham su gwëvuu na, gaḵ ham pasang gwëvong niwëëk ata. Senër ngaa pin sën Anutu ahë neving bë hil gevong lo. Sën he nër rangah vu ham wirek beham nesepa loḵ lo.

² Ham rak gagek sën seloḵ yah Mehöböp Yesu mala behaḵo yök vu ham lo ni.

³ Ngaa sën Anutu ahë neving bë ham gwëvong lo nebë: Ham natu mehönon niröpsën. Log ahë neving bë ham noh nenga in baggëb.

⁴ Log ahë neving bë ham gwëḵo avëh ti ti beham gwëvong niröp los noh vu sën ham los venëmin ḵo ham.

⁵ Gaḵ ham su malamin anonin ham jeggin jeggin nabë alam dahis sën su deraḵ Anutu ni rë lo.

⁶ Log Anutu vongin bë mehöti su gevong ngaa nipaya vu mehö ngwë begodeḵ venë rë, ma rot. In rëḵ bo nyëvewen doḵ nah ngaa nipaya nebë saga pin nabë sën he nër vu ham vorot lo.

⁷ In Anutu ggërin hil yah vu yi in bë hil gevong ngaa niröp gehil su gevong ngaa sën su yoh vu rë lo.

⁸ Om nabë mehöti nidëlin gagek sënë, og su nilëlin mehönon hir gagek rë, gaḵ nilëlin Anutu sën vong yi Anon Vabuung yök vu ham lo yi gagek.

⁹ Log gagek ngwë neggëp nebë hil ahëd geving hil arid lo sën denesepa loḵ Yesu lo. Rëḵ mehöti su yoh vu bë kevu gagek jaḵ ngaa sënë vu ham rë, in Anutu tato vu ham ggovek nebë saga beham ahëmin neving ham vorot.

¹⁰ Ham ngo nevang nebë sënë vu hil arid lo pin sën denedo distrik Masedonia lo. Rëḵ arig lo, he vo gadu loḵ ham bë ham pasang ahëmin geving sir pangsen,

¹¹ beham medo revuh bemalamin sepa. Ham ngo gwevang ham huk, geham gwevang huk bisnis teka in ham medo nivesa nabë sën he nër vu ham wirek lo.

¹² Ham gwevang nabë sënë in ham su jaḵ vu in ngaa ti rë, lob mëm alam sën su denesepa loḵ Yesu rë lo degelë ham medejaḵ ni nabë ham alam nimin vesa.

Mehöböp Rëḵ Gevang Behil Kedi Jaḵ Nah

¹³ Arig lo, he hevongin bë ham jaḵ ngaa sën rëḵ natök vu alam-diiḵsën lo ni venuh in lob ham su ngu bengis ham in sir nabë alam sën su ayoj neya timu vu Anutu medenevo kwaj in yi rë lo.

¹⁴ Hil nehevong ving bë Yesu diiḵ beked i rak ggökin, lob hil nehevong ving bë alam sën denesepa loḵ Yesu rëḵ denediḵ lo, rëḵ nabë saga. Rëḵ malaj natum nah, lom Anutu geḵo sir nom geving Yesu.

¹⁵ He nanër sënë vu ham in Mehöböp yö nër rangah vu he vorot. Bë hil vahi rëḵ nahën nemedo vesad mena berup dok buk sën Mehöböp duk nom lo, og hil su nid vesa kesuu hil sën Kerisi-yi-alam lo vahi sën dediḵ ggovek lo rë.

¹⁶ Gaḵ Anutu yi avuuk rëḵ ngu log angër hir ggev aye jaḵ menanër, lob Mehöböp rëḵ duk vu yaḵek menom. Lob alam sën denesepa loḵ Yesu rëḵ denediḵ lo, rëḵ deked i jaḵ namugin.

¹⁷ Lob mëm rëḵ degeḵo hil vahi sën hil nahën nado vesad lo jaḵ na beggob ayo vavunë geving sir in hil gebuu Mehöböp vu yaḵek babu, lob mëm hil medo geving Mehöböp degwata los degwata.

¹⁸ Om ham kwamin bo gagek nabë sagi beham gadu ham jaḵ.

5

Hil Semu Hil Bemedo In Mehöböp Rëḵ Nom

¹ Arig lo, ham su gwekuung nabë he rëḵ kevu gagek jaḵ Yesu yi ngebek los buk vu ham.

² Gaḵ ham rak ni venuh nebë Mehöböp yi buk rëḵ nam natök vu hil nabë mehö hodeḵ ti yam loḵ buk vuheng.

³ Yiḵ rëḵ nabë sënë: Alam rëḵ denanër nabë, “Buk nivesa behil medo revuh!” log dok buk saga ngaa maggin rëḵ nam vu sir avuti, nabë sën avëh nalu loḵ lob nivanë töḵ vu yi pevis geyi dugin. Yiḵ rëḵ nabë saga, lob mehöti su yoh vu bë beya dok buk saga rë.

⁴ Rëḵ arig lo, buk sagi su rëḵ natök vu ham nabë sën mehö hodeḵ ti yam loḵ buk geham dugin yi lo rë, in ham su nedo loḵ malakenu rë.

⁵ Gaḵ ham alam rangah los hes tumsën yi. Su alam buk los mala-vahis-yi hil rë.

⁶ Om hil su agëp nabë alam vahi pin, gaḵ hil medo malad natum gehil su ḵetul dok bekwad birek nabë alam sën denenum bël mengëës lo.

⁷ Alam deneggëp og deneggëp buk, log alam denenum medenekeyevin, og denenum buk.

⁸ Rëḵ mu hil alam-rangah-yi om hil su nanum meḵeyevin, gaḵ hil medo los kwad bo ngaa niröp. Hil ayod na timu vu Yesu behil ahëd geving hil, og mëm saga natu ḵelenavi megërin hil newad in begö. Log hil kwad bo nabë Yesu yam in bë geḵo hil nah vu Anutu, og mëm saga natu bun sën gërin hil yud in begö.

⁹ Anutu su ggoin hil rak in bë hil natök jak hil ngaa nipaya nyëvewen rë, gaḵ ggoin hil rak in bë hil Mehöböp Yesu Kerisi geḵo hil behil anah vu yi.

¹⁰ Hil Mehöböp Yesu Kerisi sënë diik loḵ yah hil bed in bë nabë hil medo vesad ma hil nadiik, og hil rëḵ medo malad-tumsën geving yi.

¹¹ Om mëm ham gadu ham los doḵ vu ham in ham nimin wëëḵ jaḵ, nabë sën ham nevonḡ lo.

Paulus Semu Gagek Hus

¹² Arig lo, he nanër vu ham nabë ham jaḵ Mehöböp yi alam sën detu ggev medenevonḡ huk medenedo vu ham lo nij.

¹³ Ham gweḵo sir jaḵ, geham ahëmin geving sir in denevonḡ huk sagi, geham medo jevuh ti.

¹⁴ Log arig lo, he nanër vu ham nabë ham gwevonḡ nabë sënë: Ham bo horek vu alam sehëb, geham gadu alam sën deneggöneng lo. Geham doḵ vu alam sën su denevonḡ ving niwëëḵ rë lo, log ham nahubin alam pin beham nanër gagek ahë yes vu sir.

¹⁵ Ham su bo doḵ nah ngaa nipaya nyëvewen vu mehöti sën vonḡ vu ham lo, gaḵ ham nimin wëëḵ megwevonḡ ngaa nivesa mu vu ham gevu mehönön pin.

¹⁶ Ham medo los kwamin vesa noh vu buk pin,

¹⁷ geham najom jaḵ pehi geneheng, buk los rangah.

¹⁸ Ham tu Yesu Kerisi yi alam, om ham ahëmin nivesa vu Anutu in ngaa pin sën netöḵ vu ham lo, in Anutu vonḡin bë ham gweḵo yi jaḵ nabë saga.

¹⁹ Ham su napuv Anon Vabuung yi nengwah,

²⁰ geham su nanër pelësën jaḵ gagek sën Anutu vo vu yi alam medenenër rangah lo.

²¹ Gaḵ ham seggi ngaa pin beham najom ngaa nivesa ahon,

²² log ngaa nipaya pin og ham najulin.

²³ Log Anutu sën nevonḡ behil nado revuh lo gevonḡ beham natu mehönön nimin röp anon. Log gegin ham kenumin los anomin genavimin nivesa, in ham medo nivesa gegagek su gëp vu ham doḵ buk sën hil Mehöböp Yesu Kerisi duk nom lo.

²⁴ Anutu sën ggooin ham raḵ lo su rëḵ gevu ham na rë, gaḵ yö rëḵ medo medoḵ vu ham.

²⁵ Arig lo, ham najom jaḵ in he.

²⁶ Ham najom* arimin lo pin nemaj noh vu sën ham nevonḡ lo.

²⁷ Sa Mehöböp yi mehö sa, om sa nanër vu ham nabë ham natevin ḵapiya sënë barimin lo pin degengo.

²⁸ Hil Mehöböp Yesu Kerisi yi semusën gëp geving ham.

Kapiya Sën Paulus Kevu Netu Luu Vu Kerisi-yi-alam Vu Tesalonika

¹ Sa Paulus geSilvanus* luho Timoti, balöö nekevu kapiya sënë vu ham sën ham tu hil Amad Anutu luho Mehöböp Yesu Kerisi hir alam vu Tesalonika lo.

² Hil Amad Anutu luho Mehöböp Yesu Kerisi degevonġ hir semusemu vu ham be-degevonġ beham ayomin ġep revuh.

Alam Tesalonika Denare Niwëäk

³ Arig lo, huk sënë negġep vu he raġ buk pin bë he kwamin vesa vu Anutu in ham. In ham ayomin neya timu vu yi rot beniwëäk raġ, lom ham nesepa loġ bahëmin neving ham rot beya meniwëäk raġ.

⁴ Yiġ nebë sënë, om sën he nehaġo ham raġ vu Anutu-yi-alam vahi pin. In ham töġ vu magġin rot benekwerë vanë böpata, rëġ ham nare niwëäk bayomin neya timu vu Yesu.

Anutu Neseggi Hil Niröp

⁵ Lob vanë sën ham nekwerë gwëbeng agi, og sënë tato vu hil bë Anutu nevonġ ngaa pin niröp, in magġin sënë nevonġ beham yoh vu bë rëġ na medo Anutu yi nyëġ.

⁶ Lob Anutu nevonġ huk niröp mu, om nahub rë loġ mëm rëġ bo magġin vu alam sën denevo magġin vu ham gwëbeng agi.

⁷ Log Anutu rëġ ġeġo ham vër in ngaa magġin sën ham nekwerë gwëbeng agi, ġeġam rëġ medo nivesa ġeving he doġ buk sën Mehöböp Yesu duġ nom vu yageġ ġeving yi angër niwëäk lo lo.

⁸ Yesu rëġ duġ nom los nengwah daggen böpata in ġevonġ nyëvewen vu alam sën su denegġurek Anutu babu rë, ġedeneruuk hil Mehöböp Yesu yi Bengö Nivesa ya lo.

⁹ Lob hir nyëvewen sënë nebë: Demedo nenga in Anutu doġ Nyëġ Nipaya degwata los degwata. Su deyoh vu bë demedo ġeving Mehöböp rë, ġesu rëġ malaj jaġ yi nabë yi Mehö niwëäk los bengö

¹⁰ doġ buk sën duġ nom lo rë. Gaġ Anutu-yi-alam, og rëġ deġeġo yi jaġ rot kesuu, galam pin sën ayoġ neya timu vu yi lo og rëġ degelë yi medenapisek in. Lob yiġ ham og ham ayomin neya timu vu yi vorot raġ ġeġek sën he nër vu ham lo.

Paulus Jom Raġ Ya Vu Anutu Bë Gadu Alam Tesalonika Niwëäk

¹¹ Yiġ nebë sënë, om he medo najom raġ ya vu Anutu yoh vu buk bë: Ggooin ham raġ tu yi alam, om doġ vu ham beham sepa doġ yi niröp. Ham nevonġ ving yi om bo niwëäk vu ham in huk sën ham nevonġ los ngaa nivesa vesa pin sën ham malamin nesepa lo, banon jaġ nivesa.

¹² Nebë sënë in bë ham huk pin ġeġo hil Mehöböp Yesu Kerisi arë jaġ na vavunë log hil Anutu luho Mehöböp Yesu Kerisi degevonġ hir semusemu vu ham, bedeġeġo ham arëmin jaġ ġeving.

2

Alam Sën Denekeyëh Horek Lo Rëġ Detetuhin Ham

¹ Arig lo, hil Mehöböp Yesu Kerisi rëġ nom ġokin nah, lob hil rëġ angupin hil na vu yi, om he bë nanër vu ham nabë ham su kwetul doġ in ġeġek sënë.

² In mehö la rëġ denanër vu ham nabë Mehöböp yi buk töġ yam ġgovek ya ġedenanër nabë ngaahur ti nër vu sir mederaġ ni. Ma denanër nabë he kevu kapiya nebë saga ya vu sir. Rëġ ma ġeġam su kwam kwamin in hir ġeġek sënë ġenewamin jaġ pevis.

³ In mehöti rëġ tetuhin ham, gaġ buk sënë og su yoh vu bë rëġ nam meris rë. Gaġ mëm nabë alam ngahiseġë deġeġo sir jaġ los deġeruu demij vu Anutu namuġin, ġemehöti sën

rëk natu Mehö-keyëhsën-horek-ala lo natök nam rangah geving rë, loḵ mëm. Yik Mehö Nipaya sën rëk mala nama doḵ Nyëg Nipaya lo.

⁴ Mehö sënë og rëk ngis begö vu ngaa pin sën mehönon denenër bë anutu lo los ngaa pin sën deneko rak lo, gegekö yi jak jak nabë kesuu. Om rëk getung yi sëa doḵ na Anutu yi dub böp ayo vabuung genanër nabë yik yi Anutu.

⁵ Ma ham kwamin virek in gagek sën sa nado ving ham wirek gesenër vu ham lo?

⁶ Log ham rak ngaa sën neggërin aggata in mehö agi gwëbeng-ë ni ving. In yi buk yö nahën, om su yoh vu bë natök nam rangah rë.

⁷ Yönon, Mehö-keyëhsën-horek-ala medo nevong huk gwëbeng menedo, rëk mu nahën neggëp vunsën beyö rëk gëp nabë saga bena berup doḵ yi buk. In Mehö ti nahën neggërin yi aggata gwëbeng, rëk mu getahin bër

⁸ og mëm Mehö-keyëhsën-horek-ala rëk natök nam rangah. Lob Mehöböp Yesu Kerisi rëk ngis yi jak avi rasap menadiik. Log Mehöböp mëm rëk natök nam rangah los niḵapiik böpata, lob niḵapiik sënë rëk kevoh Mehö-keyëhsën-horek-ala bemala nama na verök yi.

⁹ Mehö-keyëhsën-horek-ala sënë natök nam rangah, og rëk nam los Satan yi niwëek begevong ngaa böp böp los niwëek, gehuk aggagga in tetuhin hil.

¹⁰ Rëk gevong ngaa nipaya aggagga pin in gekuungin alam sën vongin malaj nama lo. Bë ahëj geving gagek anon medegevong geving, og yoh vu bë gekö sir nom vu Anutu, rëk mu ma om rëk malaj nama.

¹¹ Su deko Anutu yi gagek anon rë, om Anutu rëk dëein sir lob gagek kuungsën los niwëek nam in tetuhin sir medegevong geving gagek sën anon ma lo.

¹² In alam pin sën su denevong ving gagek anon agi rë geyö denevong ahëj nivesa in ngaa nipaya mu lo degekö nipaya nyëvewen doḵ nah bemalaj nama.

Anutu Ggoin Ham Rak Bë Rëk Geko Ham Nom

¹³ Rëk mu arig lo, huk neggëp vu he bë he najom jak los ahëmin nivesa vu Anutu in ham noh vu buk. In Anutu ahë neving ham beggoin ham rak vu nyëdahis vorot in bë Anon Vabuung gevong beham ayomin niröp jak. Lob ham gwevong geving gagek anon, loḵ mëm gekö ham nom vu Anutu.

¹⁴ Vongin bë ham gweko hil Mehöböp Yesu Kerisi niḵapiik los arë böp nöḵ vu ham geving, om vong behe haḵo Bengö Nivesa yöḵ vu ham in bë tahi ham nom vu yi.

¹⁵ Nebë sënë, om arig lo, ham ngo bare nimin wëek, beham sepa doḵ Anutu yi gagek pin sën he nër vu ham ggëp avimin los kevu loḵ kapiya lo.

¹⁶ Lob hil Mehöböp Yesu Kerisi luho hil Amad Anutu sën ahëj neving hil lo devong behil ayod sepëp rak berëḵ gëp nabë sënë degwata. Vong semusemu vu hil nyëmasën in bë hil ajak ni nabë rëk gekö hil nah vu yi yönon, om hil medo navo kwad in.

¹⁷ Om sa neḵetag in ham bë luho degevong beham ayomin sepëp jak gedegevong nij wëek vu ham in ham nanër ngaa los gwevong ngaa nivesa mu.

3

Ham Najom Jak Vu Anutu Nabë Doḵ Vu He

¹ Log arig lo, he hömin gagek ti nahën neggëp nebë: Ham najom jak vu Anutu nabë doḵ vu he in Mehöböp yi gagek serög mena menoh vu nyëg pin, balam pin degekö jak pevis barë böp jak nabë sën ham aga.

² Log ham najom jak vu Anutu nabë bo he vër in alam sën nij paya los su nij röp rë lo nemaj, in ham rak ni bë alam ngahisekë su ayoj neya timu vu Anutu rë.

³ Rëk mu Mehöböp og su mehö kwa luu rë, gaḵ rëḵ gevong niwëek vu ham jak buk los gegin ham in Satan.

⁴ Log Mehöböp tateḵin he kwamin behe rak ham nimin bë ham medo nevong ngaa pin sën he nër vu ham lo gwëbeng menedo, geham rëḵ medo gwevong nabë saga rot geving.

⁵ Om Mehöböp bër ham kwamin in ham kwamin bo nabë Anutu ahë neving ham, lob gevong beham bare mekwerë maggin los ayomin niwëek nabë sën Kerisi neving lo.

Alam Pin Denajom Huk Noh Vu Sir

⁶ Log arig lo, hil atu Mehöböp Yesu Kerisi yi alam, om he vo horek vu ham banër niwëek bë: Ham gwetah ham in arimin vahi sën nij tebö gesu denevong huk rë lo, in sagaḵ su denesepa loḵ gagek sën he nër vu ham lo rë.

⁷ Gaḵ ham sepa doḵ he vahamin, in ham ngo raḵ ni bë wirek sën he nado ving ham lo, og he su nahëp sehëb rë.

⁸ Lob he su haḵo ham nos lu ngaa meris rë. Gaḵ he nebago, gehe nehevong huk niwëek rot menavimengin buk gerangah, in bë he su abo maggin vu ham.

⁹ He yoh vu bë gaḵo ham nos lu ngaa, rëḵ ma gehe nehevong nebë sënë in bë ham gwelë besepa doḵ he vahamin.

¹⁰ He nado ving ham wirek, lob he vo horek vu ham nebë sënë bë: Mehöti bë ni tebö in huk megëp sehëb, og ham su bo nos vu yi.

¹¹ Rëḵ mu he hango gagek bë ham vahi deneggëp sehëb gesu denevong huk ti rë, gaḵ yö medo deneraḵ nij in mehö ngwë hir ngaa.

¹² He tu Mehöböp Yesu Kerisi yi hur om sën he vo horek vu alam nebë saga bahee vu sir bë degevong huk nivesa bedemedo gedegeḵo monë jaḵ, bemëm debago yö hir nos jak medega niröp.

¹³ Log arig lo, ham su nimin tebö in huk nivesa, gaḵ ham medo gwevong noh vu buk.

¹⁴ Rëḵ mu nabë mehöti su sepa doḵ gagek pin sën he kevu loḵ ḵapiya agi rë, og ham ngo jaḵ mehö saga ni nivesa, beham ngo medo ading in yi. Lob mëm rëḵ ni namum in yi ngaa sën neving lo begërin yi.

¹⁵ Rëḵ mu ham su gwelë mehö sënë paya rot, gaḵ ham kwamin bo nabë ham arimin rëḵ neving paya, om ham bo kwa nivesa vu yi.

Paulus Semu Gagek Hus

¹⁶ Hil Mehöböp sën ayo neggëp revuh lo gevong beham ayomin gëp revuh in ngaa pin sën töḵ vu ham lo, begëp noh vu buk pin. Log Mehöböp medo geving ham pin.

¹⁷ Sa Paulus sënë, sengo kwag nevo ham bemëm sa kevu gagek dus ti sënë raḵ sengo nemaḵ yoh vu sën sa nehevong loḵ sa ḵapiya pin lo, in bë ham jaḵ ni nabë sengo kevu yönon.

¹⁸ Hil Mehöböp Yesu Kerisi yi semusemu medo geving ham pin.

Kapiya Sën Paulus Kevu Muginsën Vu Kerisi-yi-alam Vu Timoti

¹ Sa Paulus sën Yesu Kerisi yi sinarë sa. Anutu sën ƙo hil yom vu yi lo luho Kerisi Yesu sën hil navo kwad in lo, yö denër bē sa gevong huk sagi.

² Lob sa ƙevu ƙapiya sēnē yök vu hong Timoti sën sa nehalē hong bē sa nalug anon hong in ayom neya timu vu Kerisi lo. Hil Amad Anutu luho hil Mehöböp Kerisi Yesu degevang semusemu vu hong los kwaj gevongin hong, gedegevang bayom gēp revuh.

Hil Dahun Gagek Kuungsën Na

³ Wirek sa hevongin bē sena Masedonia jak, lob senër vu hong, rēk sa bē nanër gökin nah vu hong nabē: Gemedo Epesus in genanërin alam vahi saga nabē su desarömin gagek kuungsën dok na medetahu alam dok.

⁴ Log genanër vu sir nabē degevu ƙeriing los gagek sën denetateƙin degwaj lo na, in gagek nebē sagi nevong mekwaj kwaj. Gaƙ su nelok vu sir bayoj neya timu vu Anutu rē.

⁵ Sa hevong horek sēnē yök vu hong raƙ degwa timu sēnē: Sa hevongin bē desepa dok bayoj niröp jak gekwaj verök jak bayoj na timu vu Yesu, lob mēm demedo los ahēj geving sir.

⁶ Yönon, in alam vahi devuu aggata niröp sēnē ya, geya deneketul lok in gagek meris medenesap sir in jeggin jeggin.

⁷ Alam sēnē denekuung bē detu alam horek degwa. Rēk su deneraƙ yö hir gagek sën denevengwēng raƙ lo degwa ni rē, log sir duƙin gagek sēnē degwa ving.

⁸ Nabē hil galē Anutu yi horek niröp nabē neggēp in bē tato aggata niröp vu hil, og hil rēk ajaƙ ni nabē ngaa nivesa.

⁹ Yönon, hil araƙ ni bē horek og su yam in bē nanërin alam sën nijröp raƙ lo rē, gaƙ yam in bē nanërin alam sën denekeyēh horek lo, los alam sën denevong ngaa jeggin jeggin los nengaj dahis lo. Geyam in bē nanërin alam sën deneruu demij vu Anutu lo, los alam nij paya, gesir sën denevasap Anutu yi ngaa vabuung lo, gesir sën denesepa lok ngaa dob yi mu lo; geyam in bē nanërin alam sën denesis amaj los ataj medenediik lo, los alam sën denesis mehönon vahi medenediik lo ving.

¹⁰ Geyam in bē nanërin maluh los avēh sën denevong baggēb lo los denevong paya vu maluh ngwē lo. Geyam in bē nanërin alam sën deneggodeƙ alam in bē degeƙo monē jak sir lo, los alam gagek tetuhin sën, galam sën denelah gagek vun lo. Yönon, horek yam in bē nanërin ngaa nebē sēnē los ngaa nipaya vahi pin sën nevong paya vu gagek anon lo.

¹¹ Gagek anon sēnē neggēp lok Bengö Nivesa sën Anutu vo vu sa in bē sa nanër rangah lo, log Bengö Nivesa sagi netateƙin Anutu arē böp los niwēek vu hil bē semusën ala yi.

Paulus Ahē Nivesa Vu Anutu In Kwa Pesivin Yi

¹² Hil Mehöböp Kerisi Yesu vo niwēek vu sa, gekwa nevo sa bē seyoh vu bē sa gevong yi huk, lob vong huk sēnē lok ya sa nemaƙ, lom sa ahēj nivesa vu yi.

¹³ Yönon, wirek og senër pelē raƙ yi, log sa nehevong begö vu yi alam rot gesa nehaƙo sa raƙ vu yi pangsen. Sa nehevong nebē saga in sa su raƙ degwa ni rē, gesa su hevong ving yi rē, rēk ma gekwa pesivin sa.

¹⁴ Lob Mehöböp vong semusemu ngahiseƙe rot vu sa, bemēm sayog neya timu vu Yesu Kerisi, besahēj ving yi pangsen.

¹⁵ Gagek sēnēk yönon rot, beyoh vu bē alam pin degengo medegevang geving nabē Kerisi Yesu luk yam dob in bē geƙo hil alam nid paya nom vu yi. Lob sa mehö nig paya verök yi rot kesuu alam nij paya vahi pin.

¹⁶ Rêk mu Kerisi Yesu kwa vongin sa mugin betato rangah rak sa bê nejom yi ahon rot. Lob alam vahi pin sên rêk ayoj na timu vu yi lo degelë jak sa bedejak ni nabë rêk kwa gevongin sir nabë saga geving, bedemedo malaj-tumsên degwata.

¹⁷ Om hil gako mehö-los-bengö sên nedo degwata los degwata lo arë jak. Arë böpata los niwëek gëp rangah beyö gëp degwata los degwata, in mehö sênë og su nediik rê, gehil su ayoh vu bê galë yi rê, log yik yi perurek timu saga sên Anutu sogek.

Timoti Bare Niwëek Begedu Alam Sên Denesis Begö Vu Anutu Lo

¹⁸ Nalug Timoti-e! Sebo horek sênë vu hong nabë: Kwam bo gagek sên alam-denenër-gagek-rangahsên denër rak hong wirek lo. Gebasu gagek sagi dok na ayom, loj mêm pasang gwevong begö megebare niwëek nabë mehö-begö-yi nivesa ti.

¹⁹ Lob gwevong geving niwëek megebare, gegemedo los ayom niröp. In alam vahi su denesepa loj ngaa nivesa in bê ayoj niröp jak rê, om sên deneyoh paya medevasap sir nebë sên ya yag ya mesis yi rak saap.

²⁰ Yik Humenaius luho Aleksander devong nebë sênë, lob sa hevong luho loj yah Satan nema in bê luho degeko vanë medejak ni, in luho su denanër pelësên jak Anutu arë nah gokin.

2

Hil Najom Jak Nabë Sênë

¹ Sa bê nanër niwëek vu hong nabë ham gwevong ngaa sênë natu muginsên: Ham najom jak in alam pin. Ham kwetag vu Anutu nabë dok vu sir bebo niwëek vu sir medebare, log ham najom jak los kwamin vesa vu yi in sir.

² Log su kwam birek in alam-los-bengöj galam pin sên denetu ala medenegin hil lo. Gak genajom jak in sir noh vu buk in mêm hil sepa dok Anutu megako arë jak niröp, log hil medo nivesa gengaa maggin su dahun hil.

³ Jomraksên nabë sênë og mêm yoh vu, bAnutu sên ko hil yom lo rêk kwa vesa in.

⁴ Neko hil yom vu yi, genevong in bê geko alam pin nom geving, bemêm dejak gagek anon degwa ni.

⁵ In hil arak ni bê Anutu yö timu nedo, log Mehö mamer-yi timu nare loj Anutu los mehönon vuheng atov. Yik yi Kerisi Yesu, geyi mehönon.

⁶ Lob tok yam rangah loj yi buk niröp sên Anutu yö ggooin rak menër lo, bediik loj yah alam pin bej in bago sir nom.

⁷ Log Anutu ggooin sa rak bê sa natu sinarë begevong yi huk menanër yi gagek sênë rangah. Sagi og sa su nehekuung rak rê, gak sa nanër yönon. Geggooin sa rak, menevong sa ya vu alam-yu-ngwë in bê sa tatekin gagek vu sir bayoj na timu vu yi medejak gagek anon ni.

⁸ Nebë sênë, om sa hevongin bê alam denajom jak noh vu nyëg pin. Rêk mu degevuu gagek petupeksên los ahë sengënsên na gedepesu nemaj in ngaa nipaya loj mêm debarah nemaj jak medenajom jak na vu Anutu.

Gagek Rak Avëh

⁹ Log sa hevongin ving bê: Avëh dedahun sir bedejöp röpröp lu ngaa nivesa sên yik yoh vu bê avëh dejöp lo. Gak su degeko sir jak medebii yuj los debunek vu navij jak kumkum goor lu vuneksên malangeri aggagga, los röpröp sên yi monë böpata lo.

¹⁰ Gak degevong huk nivesa aggagga noh vu sên Anutu yi hur avëh lo degevong lo, og mêm sênë natu hir vuneksên anon rot.

¹¹ Avëh dedahun sir bayej nama gedenggo gagek medejak ni nivesa.

¹² Sa hevongin bê avëh ti su natu tatovaha ma ggev vu maluh rê, gak sir avëh og avij gemir gemedo denapöo jak gagek mu.

¹³ In degwa nebë Anutu semu Adam mugin loj mêm semu Eva tamusên.

¹⁴ Lob Adam su bë nenga vu gagek kuungsën rë, gaḵ avëh mu yö keyëh mebë nenga vu gagek.

¹⁵ Rëḵ mu avëh hir huk bë degeḵo naluj, om yik degevonḡ nabë saga, gayoj na timu vu Yesu geving bahëj nivesa vu mehönön medesepa doḵ aggata niröp los degegin sir nivesa, og Anutu rëḵ geḵo sir nah vu yi.

3

Gagek Raḵ Ggev Sën Denegin Kerisi-yi-alam Lo

¹ Gagek sënë og yönon: Bë mehöti gevonḡin nabë natu ggev begegin Kerisi-yi-alam, og sënëḵ gevonḡ in huk nivesa ti.

² Nebë sënë, om ggev gegin yi nivesa in ngaa nipaya su gëp vu yi. Yik geḵo avëh timu natu venë. Su gevonḡ ngaa jeggin jeggin, gaḵ yik sepa doḵ kwa nivesa mu megevonḡ huk niröp pin, gegegin alam vatëvek nivesa, getateḵin Anutu yi gagek nivesa megero.

³ Ggev nebë sënë og su nanum pangsën mekeyevin, log su ahë sengën jaḵ pevis, gaḵ nahubin alam gesu gevonḡ begö jeggin jeggin, gesu gëp natumin monë pangsën.

⁴ Geyö gegin venë lo nalu lo nivesa begevonḡ benalu lo nengaj yes vu aye medegurek babu.

⁵ In mehö sën su negin venë lo nalu lo nivesa rë lo, og su yoh vu bë rëḵ natu Anutu-yi-alam lo hir ggev megegin sir nivesa rë.

⁶ Log ham su gwevonḡ bemehö mewis ti sën nahën neggërin yi yom vu Kerisi lo natu ggev. In rëḵ geḵo yi jaḵ jaḵ lob rëḵ bës benatöḵ vu nyëvewen nabë Satan.

⁷ Om nabë hil getunḡ mehöti natu ggev, og alam dahis la denanër geving rë nabë yi mehö nivesa, og mëm yoh vu bë natu ggev. Gaḵ nabë hil su gango rë, og maḵ rëḵ gagek nipaya natöḵ rangah jaḵ yi, lob doḵ Satan yi gegweeng.

Gagek Raḵ Kerisi-yi-alam Hir Hur

⁸ Log gwetunḡ alam sën kwaj nivesa lo denatu Kerisi-yi-alam hir hur geving nabë saga. Alam sën su denevonḡ kwaj luu rë lo, galam sën su denenum wain rot medenekeyevin rë lo, galam sën su ggëp denetumin monë luu ngaa rë lo.

⁹ Gaḵ mëm sir sën ayoj yö neggëp niröp gedeneraḵ gagek-anon-vongvingsën-yi ni venuh lo og mëm.

¹⁰ Ham seggi sir namugin rë, loḵ nabë gagek ti su neggëp vu sir rë, og mëm denatu Kerisi-yi-alam hir hur.

¹¹ Log ham gwetunḡ avëh sën kwaj nivesa lo geving nabë saga. Avëh sën su denenër gagek nipaya yah nenga raḵ mehö ngwë rë lo, gesu denevonḡ ngaa jeggin jeggin rë lo, gaḵ denenër gagek niröp bedenevonḡ yoh vu lo.

¹² Lob Kerisi-yi-alam hir hur lo, og degeḵo avëh ti ti natu venëj, lob degegin venëj los naluj nivesa.

¹³ Lob sir sën detu Kerisi-yi-alam hir hur bedenevonḡ huk nivesa lo, og rëḵ bengöj nivesa, lob deyoh vu bë rëḵ degevonḡ Kerisi Yesu yi huk nivesa los niwëëḵ.

Anutu Yi Aggata Degwa

¹⁴ Yönon, gwëbeng sa neḵevu ḵapiya sënë yöḵ vu hong, rëḵ mu sa bë nöḵ vu hong pevis.

¹⁵ Rëḵ mu nabë sa su nöḵ pevis rë, og gwelë gagek sënë megejaḵ ni nabë Anutu-yi-alam sën detu Mehöböp Mala-tumsën-degwa yi alam lo, og rëḵ degevonḡ nabë sënë in denegin gagek anon medenegadu.

¹⁶ Yönon, gagek sën duu hil yah vetii Anutu lo, og gagek böpata rot bedegwa neggëp. Gagek sënë nebë:

Tu mehönön raḵ betöḵ yam rangah,

log Anon Vabuung tateḵin yi degwa bë yi mehö yohvu.

Angër delë yi,

log bengö yoh vu alam dahis.
 Mehönon ayoj neya timu vu yi,
 lob Anutu ço yi raç yah vavunë beço arë raç.

4

Gagek Raç Alam Tetuhinsën

¹ Anon Vabuung nër rangah bë dus jaç Buk-tamusën og alam vahi rëç degevuü gagek sën hil nehevong ving lo na, getum rëç degebë nengaj vu memö kuungsën ayej bedesepa doç Satan yi angër nipaya lo hir gagek.

² Ngaa sënë rëç nam vu alam kwaj luu sën denenër gagek kuungsën lo. Alam sënë rëç ayoj bev rasap nabë aën niçerus, besu deyoh vu bë deseggi ngaa nipaya los niröp medejak ni rë.

³ Log alam saga rëç denanërin nabë maluh los avëh su degeço sir, gaç demedo bu, log rëç denanërin nos los reggu vahi nabë hil su aga. Rëç mu su yoh vu rë, gaç Anutu yö tung ngaa pin sënë in bë hil mehönon sën hil ayod neya timu vu yi menaraç yi gagek anon ni lo, hil aga gahëd nivesa vu Anutu.

⁴ In ngaa pin sën Anutu tung lo og nivesa, om hil su ajuuk, gaç hil nanër ahëd nivesa vu Anutu gehil aga.

⁵ Eë, yönon, Anutu yi gagek los hil jomraçsën saga nevong benivesa nerak.

Timoti Tu Kerisi Yi Hur Nivesa

⁶ Log nabë genanër gagek pin saga vu hil arid lo sën Kerisi-yi-alam lo, og mëm saga rëç tato nabë getu Yesu Kerisi yi hur nivesa ti gegenesepa loç gagek niröp megeneraç gagek sën hil nehevong ving lo degwa ni.

⁷ Rëç mu nim dëlin keriiing nipaya los avëh atov hir gagek turinsën meris meris, gaç mëm getahu hong doç Anutu yi aggata nivesa.

⁸ Yönon, hil netahu hil loç ngaa navid yi in bë hil navid gengoin, rëç mu yik nelok vu hil paya teka mu. Gaç mu nabë hil tahu hil doç Anutu yi aggata, og yoh vu bë rëç doç vu hil pangsën rot. Sagi og yoh vu bë doç vu hil vu buk sën hil nado gwëbeng agi, gehil rëç medo malad-tumsën vu tamusën geving.

⁹ Gagek sënëç yönon rot, beyoh vu bë alam pin degengo medegevong geving.

¹⁰ Om sën hil nehevong huk böp los nid çerus çerus. Hil ahurek Anutu sën mala-tumsën degwa lo babu in nevongin bë geço alam pin nom vu yi, lob ço hil sën hil ayod neya timu vu yi lo yom yönon.

¹¹ Om genanër gagek sënë vu sir megetahu sir doç in desepa doç.

¹² Nabë alam degelë hong nabë genahën magëm, bekwaj bo nabë hong mehö meris, og su gwevuü huk rë. Gaç gemedo megetato aggata vu Kerisi-yi-alam pin jaç ngaa pin sën genanër los gwevong lo. Getato vu sir nabë ahëm neving sir yönon gayom neya timu vu Yesu, gegenesepa loç ngaa niröp mu.

¹³ Su nim tebö, gaç nim wëek megenatevin Anutu yi gagek vu alam, begenanër Bengö Nivesa rangah megetatekin vu sir rot bena berup doç buk sën senök berup vu hong lo.

¹⁴ Su nim yes yes in Anutu yi semusën sën vo vu hong lo, in alam ggev debë nemaj raç hong wirek. Log alam-denenër-gagek-rangahsën denër bë semusën sënë rëç natök vu hong.

¹⁵ Om gwegin huk sagi nivesa noh vu buk begemedo doç rot, lob mëm alam pin rëç degelë nabë hong huk neya nivesa.

¹⁶ Gwegin hong los huk sën genevong agi bekwam bo gagek sën getahu sir doç lo nivesa. Gwevong huk sënë niwëek rot, og mëm rëç gwëko hong nom vu Anutu, begwëko alam sën degengo hong gagek lo nom geving.

5

Timoti Geli Alam Dok Aggata Niröp

¹ Su gebo gagek jak alam böp, gak gwelë sir nabë amam lo benahub gebo horek vu sir. Log gwelë alam magëm nabë arim lo sir.

² Log avëh böp og gwelë sir nabë atam lo, log gwelë avëh avö nabë avëhnöm lo gengaa nipaya nök gëp.

Gagek Rak Avëh Alov

³ Log gwegin avëh alov lo sën reggaj diik gehej alam ma lo nivesa.

⁴ Gak avëh alov sën nalu lo ma bu lo denedo lo, og mëm dejak ni nivesa nabë hir huk neggëp bë dedok vu amaj los ataj gebuj medegegin sir nivesa dok nah sën denegin sir wirek lo. In Anutu kwa vesa in ngaa nebë sënë.

⁵ In avëh alov sën yö perurek timu nedo lo, og rëk ayo na timu vu Anutu rot, lob rëk bengev jak meketag na vu Anutu in alam buk gerangah.

⁶ Rëk mu avëh alov sën yö kwa nevo ngaa sën nesemu navi mu lo, og nahën nedo vesa rëk mu tu ngaa diiksën.

⁷ Om genanër ngaa sënë tato vu avëh geving, in desepa dok medemedo niröp gegagek la su gëp vu sir.

⁸ Rëk mu nabë mehöti su gegin yö yi alam nivesa rë, og mehö sënë su ayo neya timu vu Yesu rë. Yönon, nabë mehöti su gegin sir sën losho beggang ayo timu lo nivesa rë, og yi mehö nipaya verök yi rot kesuu alam dahis.

⁹ Lob nabë kwevu avëh alov arëj nabë Kerisi-yi-alam degegin sir, og kwevu sir nabë sënë arëj: Avëh sën rak maluh timu rëk diik genedo alov, lob yi ta mehödahis löö ya ggovek lo.

¹⁰ Gavëh sën alam denenër bengö bë nevonng ngaa pin nivesa lo, og kwevu avëh nabë sënë lo arëj. Gavëh sën negin nalu lo nivesa, genevet alam vatëvek, geneko Kerisi-yi-alam vahi rak genelok vu alam sën denetök vu maggin lo, genevonng huk nivesa vesa aggagga lo. Kë, avëh nabë sënë og mëm kwevu arëj.

¹¹ Gak su kwevu avëh sën nahën navij mewis gereggaj nediik lo arëj, in rëk ayoj gurek in maluh, bahëj geving nabë dejak maluh ngwë gökin, lob su kwaj bo Kerisi timu rë.

¹² Lob alam rëk denanër sir nabë nij paya, in dekeyëh gagek sën denër bë degevonng huk vu Kerisi timu lo.

¹³ Rëk su rëk degevonng nabë sënë mu rë. Gak rëk nij tebö jak pevis medegëp sehëb, gedegetup dok alam hir beggang medenengo mehö ngwë hir gagek medejak nij in mena detanë medenanër gagek aggagga sën hil su ayoh vu bë nanër rë lo.

¹⁴ Nebë sënë om sa bë avëh alov sën nahën navij mewis lo, og dejak reggaj nah in degeko naluj meyö degegin dok hir beggang. Yik degevonng nabë sënë in Mehö sën nesis begö vu hil lo su natök vu gagek nipaya ti menanër jak hil.

¹⁵ In geraç ni bë avëh la devuu aggata nivesa ya ggovek ya nebë sënë gedenesepa lok Satan.

¹⁶ Nabë Anutu yi hur avëh ti yi alam la reggaj denadiik gedemedo alov, og avëh saga yö gegin sir. Yö gevonng nabë sënë in su debo maggin vu Kerisi-yi-alam vahi medegegin sir. Nabë sënë in Kerisi-yi-alam mëm yik degegin avëh alov sën hir alam main sir lo mu.

Gagek Rak Alam Ggev

¹⁷ Alam ggev sën denevonng huk nivesa rot lo, og ham sën Kerisi-yi-alam ham lo gwëko arëj jak geham dok vu sir nivesa rot. Sënëk sa nanër alam ggev sën denevonng huk niwëek medenenër Anutu yi gagek rangah medenetatekin nivesa vu alam lo.

¹⁸ Nabë saga in gagek neggëp lok Anutu-yi-kapiya nebë, "Su getaya burmakau sën denevonng huk bedenevakë wit* lo avij," gak gëp in yik dega teka! In gagek ngwë neggëp ving bë, "Mehö sën nevonng huk lo, og yoh vu bë geço nyëvewen jak."

¹⁹ Log nabë mehö ti nanër ggev ti nabë nevonḡ paya, og su gwebë nengam vu aye, gak mēm nabë mehö luu ma mehö löö denanër og mēm.

²⁰ Gak mēm nabë ggev ti gevongŋŋaa nipaya ti, og gebarah yi verök jak alam ggev pin malaj, in sir vahi degelë lob degöneng in sir.

²¹ Sa nanër vu hong niwëek jak Anutu geKerisi Yesu losho angër sën Anutu ggooin sir rak lo malaj nabë: Gesepa dok gagek sën sa kevü agi niröp, besu kwam bo mehöti dok ayom namugin nabë vong paya, ma su vong paya rë, gak gwengo gagek nivesa megeseḡgi loḡ mēm. Log su genanër gagek ahë sekë vu alam vahi gegenanër gagek ahë yes vu hong alam.

²² Log su gweko mehö ti megwevong natu ggev pevis rë, in yiŋŋaa nipaya rëḡ nom peka jak hong geving, om ngo gwegin hong nivesa in gemedo nivesa genḡaa nipaya su gëp vu hong.

²³ Log su genanum bël kul meris mu rë, gak genanum wain teka geving, in gevong bahëm medo nivesa, geniraksën sën netök vu hong buk ngahi lo nivesa jak teka.

²⁴ Log alam vahi, og hirŋŋaa nipaya neggëp rangah behil pin arak ni bë rëḡ denatök vu nyëvewen dok nah, rëḡ mu alam vahi, og hirŋŋaa nipaya yö neggëp vunsën, benahub rë lok mēm netök yam rangah.

²⁵ Yikŋŋaa nivesa vahi neggëp rangah nebë saga ving, gak nabë neggëp vunsën og yö rëḡ netök yam rangah tamusën in su yoh vu bë gëp vunsën degwata rë.

6

Gagek Rak Hur Sën Detu Ngaa Meris

¹ Alam pin sën mehö la denebago sir medenetu hirŋŋaa meris lo, nabë Kerisi-yi-alam sir og degurek alaj lo babuj in gagek nipaya su jikin Anutu arë los yi gagek sën hil nanër lo.

² Log hur sën alaj detu Kerisi-yi-alam lo, og su kwaj bo nabë arij om degevong huk paya paya gesu degöneng in sir rë. Gak ahëj geving alaj sënë rot in Kerisi-yi-alam sir, gepasang degevong huk nivesa rot vu sir. Om ḡetateḡin vu alam nabë degevongŋŋaa nabë sënë, log genanër bedevong.

Hil Su Ahëd Geving Monë Pangsën

³ Hil Mehöböp Yesu Kerisi yi gagek netateḡin Anutu yiŋŋaa rangah menero vu hil niröp. Om nabë mehöti gebë gagek sënë ḡeto ḡetahu mehönon dok gagek agga ngwë,

⁴ og hil ajak ni nabë mehö sënë neko yi rak meris mu. Su kwa teka neggëp rë, gak kwa nipaya neggëp vu yi. In ahë neving bë luho mehö ngwë degök sir in gagek la bedekesuu sir. Log ahë neving bë demehoo sir in gagek degwa. Ngaa nebë sënë og nevonḡ balam ayoj nesis yi, gedenevong begö, gedenenër pelësën rak sir, gekwaj nevoŋŋaa nipaya rak alam vahi.

⁵ Log denenër sir in gagek bahëj sengën yoh vu buk in kwaj nipaya, gak gagek anon su neggëp vu sir rë, in denekuung bë hil nesepa loḡ Anutu in hil agorek kupek luŋŋaa.

⁶ Yönon, nabë mehöti sepa dok Anutu niröp begelëŋŋaa sën neggëp vu yi lo nabë yik yoh vu yi, og nelë saga bë nekoŋŋaa ngahiseḡë rot.

⁷ In hil atad ko hil los nemad meris vu dob, log buk sën hil gevuu dob lo, og hil rëḡ anah nemad meris nabë saga.

⁸ Om nabë hil nos los tob neggëp vu hil, og yik ḡgovek behil medo revuh los kwad vesa.

⁹ Rëḡ alam sën kwaj nevo bë deḡeko kupek ngahiseḡë rot lo, og segḡisën rëḡ natök vu sir, lob rëḡ debës nabë sën mehönon deneko reggu luḡ söv. Ayoj nekehe sir in kupek luŋŋaa, lob denesepa loḡŋŋaa kwamasën losŋŋaa nipaya agga ngahiseḡë, om rëḡ kebu jak sir bedenadiik bemalaj nama.

¹⁰ In ngaa nipaya aggagga degwa neggëp vu sën alam ahëj neving monë lo. Yönon, alam vahi ahëj neving monë pangsën rot, lob nedadii sir gedenevuu vongvingsën ya, log denevasap sir rak sënë medenetök vu maggin böpata rot.

Genapiik Vu Sën Gemedo Malam-Tumsën Degwata Lo Niwëek

¹¹ Rëk mu hong sën Anutu-yi-alam hong lo, og gweruu demim vu ngaa nabë sënë gegebeya in. Gak yik nim wëek megesepa dok ngaa niröp los Anutu yi aggata sogek. Ayom na timu vu yi, log ahëm geving alam pangsën. Genajom hong ahon megebare niwëek gemalam yes.

¹² Ayom neya timu vu Kerisi, om getahu dok alam sën deneserög in bë degeko kupek-yagek-yi lo bepasang geserög niwëek in gemedo malam-tumsën degwata los degwata. In Anutu ggooin hong rak wirek lo buk sën genër rangah rak alam ngahisekë malaj bë rëk gesepa dok gagek anon lo.

¹³ Sa nanër vu hong jak Anutu sën nevo saheng vu ngaa malaj-tumsën pin lo, luho Kerisi Yesu sën nër yi gagek anon rangah rak Pontius Pilatus mala gesu ggöneng in rë lo malaj nabë:

¹⁴ Gwegin gagek pin sënë nivesa. Su genanër la paya, gesu gwevong bemehö ngwë denanër gagek nipaya jak. Gak ngo gwegin nivesa begëp niröp, rot behil Mehöböp Yesu Kerisi duk nom.

¹⁵ Yönon, Anutu ggooin yi buk rak ggovek ya bë rëk tato Kerisi rangah, lob yik Anutu timu sënë sën semusën degwa geyi ala menegin ngaa pin los dahis. Alam-los-bengöj pin hir mehö-los-bengö yi, gemehö böp pin hir Mehöböp.

¹⁶ Yik yi timu sënë sën su nediik rë. Yö nedo lo rangah sogek, om hil su ayoh vu bë ana dus jak yi rë. Mehöti su lë yi rë, gemehöti su yoh vu bë rëk gelë yi rë. Arë böpata rot geniweek rot berëk medo degwata los degwata nabë saga. Yönon.

Gagek Rak Alam Sën Deneggorek Ngaa Ngahisekë Lo

¹⁷ Genanër vu alam sën deneggorek ngaa-dob-yi ngahisekë lo nabë su degeko sir jak vu alam vahi, gesu kwaj na vu hir ngaa sënë nabë dok vu sir, in rëk mala nama na pevis. Gak mëm ayoj na timu rot vu Anutu, in yi saga yö nevong yi ngaa nivesa vesa ngahisekë vu hil in bë hil medo los kwad vesa.

¹⁸ Genanër vu alam sën deneggorek ngaa aga nabë degevong huk nivesa vesa ngahisekë, log degevong ngatum bedebo hir ngaa gelek alam bededok vu sir medegero.

¹⁹ Nabë degevong nabë saga, og rëk dengupin ngaa ngahisekë in dok vu sir vu tamusën, lob deyoh vu bë rëk denatök vu mala-tumsën sogek.

Gwegin Hong Huk Nivesa

²⁰ O Timoti, gwegin huk sën Anutu vo lo yök nemam aga nivesa. Gweruu demim vu gagek meris meris pin sën anon ma lo, los gagek jeggin jeggin sën su neya niröp vu Anutu yi gagek rë lo. Log gweruu demim vu gagek sën denenër medenekuung rak bë kwa böpata neggëp lo, rëk ma genesis begö vu Anutu yi gagek lo.

²¹ Alam vahi ahëj neving gagek nebë saga bedeneko rak, lob deneyoh paya in gagek anon. Anutu yi semusemu medo geving ham.

Kapiya Sën Paulus Kevu Netu Luu Vu Kerisi-yi-alam Vu Timoti

¹ Sa Paulus sën Anutu ggooin sa rak bevong sa tu Kerisi Yesu yi sinarë in bë sa nanër rangah nabë Kerisi Yesu yoh vu bë gevong bemehönon demedo malaj-tumsën.

² Lob sa kevu kapiya sënë yök vu hong Timoti in sahëg neving hong nebë sën sa nalug hong. Hil Mehöböp Kerisi Yesu luho Ama Anutu degevong hir semusën nyëmasën vu hong bekwaj pesivin hong gedegevong bayom gëp revuh.

Hil Su Nid Namum In Bengö Nivesa

³ Sa kenug lo detu Anutu yi hur wirek medeneko yi rak, lom sa nesepa lok vahaj menehevong nebë saga ving, lob sa neseggi lok ayog menehango, rëk mak sa nehevong niröp. Lob sa najom rak in hong los kwag vesa vu yi in hong rak buk pin.

⁴ Sa kwag nevo sën gesu wirek lo, om sa nehevong rot buk gerangah bë sa galë hong gökin, lok mëm sëk kwag vesa jak los dahis.

⁵ Lob sa kwag nevo bë ayom neya timu vu Anutu yönon, gak su genetetuhin rë. In bum avëh Lois vong ving nyëmuğinsën, lob atam Ainike sepa lok vaha bevong ving, log serak nim bë hong nebë saga gwëbeng ving.

⁶ Om sa bë nanër vu hong nabë: Sa hebë nemağ rak hong wirek, lok mëm Anutu vo semusën vu hong in bë gwevong yi huk. Om gegwee dok semusën saga beniwëek jak.

⁷ In Anutu su vong Anon Vabuung vu hil in bë hil agöneng in hil rë, gak vong vu hil in bë hil nid wëek bahëd geving mehönon, behil ngo gëgin hil nivesa.

⁸ Om su nim namum in hil Mehöböp begegöneng in sën genanër yi gagek rangah lo. Gesu nim namum in sën seyam nado lok karabus in yi mehö sa agi. Gak mëm gwëko niwëek vu Anutu bekwerë maggin jak Bengö Nivesa geving sa.

⁹ In Anutu ko hil yah vu yi beggooin hil rak in bë hil sepa dok ngaa niröp mu. Su vong nebë sënë rak sën hil nehevong ngaa nivesa lo rë, gak vong yoh vu yö kwa besemu hil nyëmasën, degwa rak Kerisi Yesu. In nër vorot lok buk sën yö nahën gesu tung yagek los dob rë lo bë rëk gevong nabë saga.

¹⁰ Rëk mëm gwëbeng Kerisi Yesu, mehö sën ko hil vër in hil ngaa nipaya nyëvewen lo, tøk yam rangah ggovek ya betatekin gagek sënë lo degwa rangah vu hil. Log tatekin yam rangah bë: Nabë hil gevong geving Bengö Nivesa, og hil rëk medo malad-tumsën degwata los degwata, gak hil su rëk nadiik bermalad nama na verök yi rë.

¹¹ Lob tato sa bë sa natu yi sinarë benanër Bengö Nivesa sagi rangah getahu mehönon dok,

¹² om sën gwëbeng setök rak maggin. Rëk mu sa su nig nemum in rë, in sa narak mehö sën sayog neya timu vu yi lo ni, gesa narak ni bë yoh vu bë rëk gëgin ngaa sën tung lok yam sa nemağ lo nivesa rot, beberup dok buk sën hil bare mala lo.

¹³ Om gesepa dok gagek niröp sën senër tato vu hong wirek lo, los ayom na timu vu yi bahëm geving yi losho yi alam, in Kerisi yi mehö hong.

¹⁴ Yönon, Anutu tung ngaa nivesa anon sënë lok ya nemam in bë gwëgin, om gwëgin nivesa jak Anon Vabuung sën nedo lok hil ayod lo yi niwëek.

¹⁵ Log gerağ ni vorot bë alam pin vu distrik Asia*, ving Pugelus luho Hermogenes, bedeneruu demij vu sa gesu denegga rak sa ggökin rë.

¹⁶ Rëk sa najom rak vu Anutu bë semu Onesiporus losho yi alam, in nevang besayog nivesa nerak yah beron ngahisekë. Su ni nemum in sën sa nado karabus agi rë,

¹⁷ gak yam Rom lom sero sa niwëek rot betök vu sa.

¹⁸ Om Mehöböp kwa pesivin yi dok buk sën duk nom dob lo. Yönon, ngaa pin sën nevang ggëp Epesus wirek in dok vu sa lo, saga gerağ ni venuh.

2

Genatu Yesu Kerisi Yi Hur-begö-yi Nivesa

¹ Om nalug-e! Gweko semusen sen Kerisi Yesu nevo vu hil nyemasen lo in dok vu hong begebare niweek.

² Log gagek pin sen sener rangah vu mehnon ngahiseke megenko lo, og genaner vu alam nijvesa vahi sen su rek dekeyeh ayem re lo, in mem na denaner na vu alam vahi geving.

³ Genatu Kerisi Yesu yi meh-begö-yi nivesa ti megekwerë maggin los kwam vesa nabë sa.

⁴ In meh-begö-yi og su yah nejom huk agga ngwë ving re, gak netahu yi lok begö mu, in bë mem ala sen ko are in bë natu yi meh-begö-yi lo kwa vesa in yi.

⁵ Gekwam bo mehö sen neserög in bë kesuu alam vahi lo re! Nabë su sepa dok horek sen denaner bë alam desepa dok medekesuu sir lo re, og su yoh vu bë rek kesuu megeko madub re.

⁶ Log mehö sen nevaroh nos lok huk anon benevong huk böp in lo, rek geko nos nyë namugin mega.

⁷ Kwam bo sa gagek senë nivesa re, lok mem Mehöböp rek tatekin pin degwa vu hong megejak ni.

⁸ Log kwam bo Yesu Kerisi sen yi degwa vu Davit* lo, nabë diik, rek kedi rak yah vu bedub yoh vu sen sa naner lok Bengö Nivesa lo.

⁹ Yik sa naner Bengö Nivesa senë rangah, om sen sa nekerë maggin rak agi. Yönon, deduu sa ahon rak seng nebë sen sa mehö nig paya ti, rek mu su deyoh vu bë denaduu Anutu yi gagek re.

¹⁰ Om sen sa nig week menekerë maggin pin sen netök vu sa lo, in bë sedok vu alam sen Anutu ggooin sir rak bë denatu yi alam lo. In Kerisi Yesu geko sir nah bedemedo geving Ama medemedo nivesa rot los vunek vunek yagek yi degwata los degwata.

¹¹ Gagek senë og yönon:

Nabë hil dahun hil bayod na timu vu yi,
og yik nebë sen hil adiiik ving yi.

Om nabë hil gevong nabë saga yönon,
og hil rek medo malad-tumsen geving yi geving.

¹² Log nabë hil kerë vanë bebare nidweek,
og hil rek natu alam los bengöd megegin ngaa pin geving yi.

Gak nabë hil naner nabë hil dugin yi,
og rek naner nabë yi dugin hil geving nabë saga.

¹³ Hil mehnon su nehevong yoh vu hil gagek re,
rek Kerisi og yö nesepa lok yi gagek menevong yoh vu.
Gak su yoh vu bë rek pekwë yi besepa dok aggata ngwë re.

Hur Sogek Arëj Neggëp Nivesa Rak Anutu Mala

¹⁴ Om gebër kwaj in gagek sagi, gegenaner niweek vu sir nabë su dengis begö jak gagek meris meris, in ngaa nebë saga og su nelok vu mehnon re. Gak nevong paya vu alam vahi sen vare denengo lo benevasap sir.

¹⁵ Gegwëp genatum in ngaa sen gevong bAnutu kwa vesa in hong lo. Gwevong huk nivesa begetatekin Anutu yi gagek anon niröp in lob su nim namum in Anutu mala.

¹⁶ Gak genajul in gagek meris meris sen su nesepa lok Anutu yi gagek re lo, los gagek kwamasen sen anon nema lo, in ngaa nebë saga neli alam yah gedeneruu demij vu Anutu.

¹⁷ Gagek nebë senë nevasap hil nebë sen pegges böp nevong behil vahad lu ngaa nediik lo. Lob Humenius luho Piletus delok ya ngaa senë.

¹⁸ Luho devuu gagek anon ya gedenenër bë hil kedi rak yah ggovek ya, gak hil su rëk kedi jak vu bedub gökin nah rë. Lob dekepë alam vahi rak gagek tetuhinsën saga bedeggërin sir yah gedevuu Kerisi ya.

¹⁹ Rëk mu mudeng sën Anutu varah luk ya lo nare niwëëk begagek neggëp rak bë, “Mehöböp yö rak yi alam nij.” Log gagek ngwë neggëp ving bë, “Alam pin sën denenër bë Mehöböp yi alam sir lo, og degevuü ngaa nipaya na gesu degevang!”

²⁰ Log lok mehö-los-bengö yi beggang, og gabum su goor los seriva yö meris nedo rë, gak vahi og desemu rak kele los ngagek. In vahi og denevenah in nos böp yi, gevahi og denegga nos lok rak buk.

²¹ Om nabë mehöti gevuu ngaa nipaya sën sa nanër agi na, og yi rëk nabë gabum malangeri sën nos böp yi lo beyoh vu bë Mehöböp benah bemedo in rëk gevong huk nivesa vesa pin jak.

²² Log gebeya in ngaa nipaya paya sën magëm los avö ayoj nevu nevu in lo, gak gesepa dok ngaa niröp. Gwevang noh vu hong gagek sën genenër lo. Ahëm geving mehönon, geham los alam sën denejom rak ya vu Mehöböp los ayoj niröp lo medo jevuh ti.

²³ Genajul in alam sën denevengwëng rak gagek meris meris los kwamasën lo, in gerak ni bë ngaa nebë saga nevang balam deneggök sir in gagek.

²⁴ In Mehöböp yi hur og su neggök alam in gagek rë, gak nemala yes vu alam pin. Netatekin gagek vu sir nivesa genejom yi ahon gesu nevo lok yah nipaya vu sir rë.

²⁵ Log bë mehö la demehoo yi gagek, og netatekin gagek degwa niröp vu sir los ahë yes, in Anutu mak rëk gevong bedegërin ayoj medejak gagek anon ni nivesa.

²⁶ In Satan ko sir lok yi gegweeng in bë degevang noh vu kwa, rëk mu nabë denakah sir vër in, og mëm rëk kwaj bo ngaa niröp mu gökin.

3

Ngaa Nipaya Ngahisekë Rëk Berup Jak Gëp Hus

¹ Sa bë gejak ni nabë dus jak in dob sënë govek na, og buk nipaya rëk berup menatök vu hil.

² Alam rëk kwaj bo sir mu, gemalaj sepa monë lu ngaa rot. Degeko sir jak nabë sir alam böp gedegelë alam vahi nabë sir ngaa meris medenanër gagek nipaya jak sir. Su rëk degebë nengaj vu amaj lu ataj hir gagek rë, log su rëk kwaj vesa in ngaa nivesa sën alam denevang vu sir lo rë. Gesu rëk degönengin Anutu rë.

³ Su rëk ahëj geving naluj los amaj gataj lu ngaa rë, gesu rëk ahëj nakul rë. Rëk denanër gagek kuungsën jak mehönon ngwë, log su rëk denajom sir ahon rë, gak rëk desepa dok yö kwaj medegeko sir jak jak los ahëj sengën. Berëk degelë ngaa nivesa pin nabë nipaya,

⁴ log rëk debo hir alam dok na alam nij paya nemaj. Rëk degevang ngaa jeggin jeggin gesu degöneng in rë. Rëk degekuung nabë sir los bengöj, gesu rëk malaj sepa Anutu rë, gak rëk malaj sepa ngaa pin sën nesemu los nereyiiv navij lo.

⁵ Rëk dena soda los raro bavij nanër nabë Anutu-yi-alam sir, rëk mu ma gerëk denanër nabë ngaa meris besu niwëëk neggëp lok rë. Om ham su gwa jak alam nabë sënë.

⁶ Log alam la nebë sënë ving, og rëk denadëgek mededok na beggang in bë detetuhin avëh kwaj masën bedesepa dok hir gagek. Avëh nebë sënë og medo mekwaj nesero aggata sën kevoh hir ngaa nipaya na lo, gemalaj anon in ngaa aggagga medenevuü rak rak.

⁷ Denevang in bë dejak gagek degwa ni, rëk su deyoh vu bë denatök jak gagek anon sënë rë.

⁸ Alam nebë sënë denevang ayej vu gagek anon nebë sën alam-yuj-töksën luu devong ayej vu Moses yi gagek wirek lo, Yanes luho Yabres. Alam nebë sënë og kwaj nesepa lok ngaa nipaya mu, gesu denevang ving Anutu yönon rë.

⁹ Rêk mu hir ngaa sênë su rêk na meböpata jak rê, gak rêk alam pin dejak ni nabë ngaa kwamasën nebë sën Yanes luho Yabres hir ngaa wirek lo.

Genajom Anutu Yi Gagek Ahon

¹⁰ Gak hongek genesepa sa wirek, om gerak gagek sën sa nanër vu mehõnon lo ni vorot, gegerak ngaa pin sën sa nehevong lo ni ving. Gerak huk sën sa bë gevong banon jak lo ni, gegerak ni bë sayog neya timu vu Anutu yõnon. Gerak ni bë sa su ahëg sengën nerak pevis rê, gak sahëg neving alam pin besa nekerë maggin los kwag vesa.

¹¹ Gerak ngaa nipaya sën alam dedeginengin rak sa lo, los vanë sën tøk vu sa ggëp Antiok los Ikonium geLustra lo ni. Yõnon, gerak ngaa maggin pin sën sa nekerë lo ni bë netøk vu sa, rêk mu Mehõböp nevo sa vër in ngaa pin saga.

¹² Yõnon, gerak ni bë alam pin sën denesepa lo Kerisi Yesu bedenevongin bë degevong noh vu yi gagek lo, og rêk denatøk vu vanë.

¹³ Rêk mu alam nij paya los alam gagek kuungsën saga rêk detetuhin alam vahi. Log yö rêk detetuhin sir geving, lob mëm rêk nij paya jak na verøk yi rot.

¹⁴ Rêk mu hong, og gesepa dok gagek sën detahu hong lo begerak ni vorot bë gagek anon lo. Om kwam bo alam sën denetahu hong lo,

¹⁵ log kwam bo nah Anutu-yi-kapiya vabuung, sën wirek ngo genahën hurmahen gegerak ni rot beberup gwëbeng agi. Kapiya sênë yoh vu bë bo kwa vu hong megejak sênë ni nabë: Bë ayom na timu vu Kerisi Yesu og mëm rêk geço hong nah vu Anutu begemedo nivesa geving yi.

¹⁶ Gagek pin sën neggëp lo Anutu-yi-kapiya lo, og Anutu yö nër vu yi alam bedekvu yam rangah beyoh vu bë dok vu hil. Gagek sagi nevo kwa vu hil, genetato hil ngaa nipaya rangah vu hil, log neggërin hil yah benetato aggata niröp vu hil,

¹⁷ in bë hil sën Anutu-yi-alam hil lo anoh vu rot bemedo in hil gevong huk nivesa vesa pin niröp.

4

Getatekin Anutu Yi Gagek Anon Niröp

¹ Kerisi Yesu rêk gengo alam-malaj-vesa los alam-diiksën hir gagek, om sa nanër niwëek vu hong gëp Anutu mala, gegëp Kerisi Yesu sën rêk duk nom dob menatu ala lo mala nabë:

² Genanër yi gagek rangah! Nabë alam degebë nengaj vu, ma nij dëlin, og ggovek gehongek pasang genanër jak buk pin, in gwelu ayoj medegërin sir. Genanër hir ngaa nipaya rangah vu sir. Gegwejiin sir nabë desepa dok aggata nivesa. Su nim tebö jak, gak genajom hong ahon megetahu sir nivesa.

³ In nahub rê og mak su rêk degebë nengaj vu gagek anon rê. Gak rêk ahëj geving gagek mewis mewis begetup deserög in nabë degebë nengaj vu tatovaha agga ti ti lo in degevong bahëj nivesa.

⁴ Lob rêk degemir nengaj vu gagek anon, gedegërin sir nah vu keriing los gagek kuungsën.

⁵ Rêk mu hong, og gwegin hong nivesa begesepa dok ngaa niröp mu. Gebare niwëek megweko vanë. Gegemedo megenanër Bengö Nivesa rangah nabë sinarë lo, lob gesemu hong huk pin megwero, gesu nim tebö in.

Paulus Vongin Semu Yi Huk Begovek Na

⁶ In sa, og yik vong bë sa nig kök keseh nebë sën denekeseh wain tu seriveng vu Anutu lo. Yõnon, sa buk ggovek ya bedus rak bë sa nadiik.

⁷ Sa nasis begö nivesa rak buk, lob ggovek ya. Gesa nig wëek mesa neserög rot, om sëk sewah na. Sayog neya timu vu Yesu rot menado.

⁸ Lob sa madub nivesa sën tato nabë sa mehö yohvu lo neggëp, om Mehöböp rëk bo vu sa doḱ buk sën hil bare mala lo in yik rëk gengo mehönon hir gägek meseggi niröp. Su rëk gevong vu sengo timu rë, gaḱ rëk gevong vu alam pin sën kwaj nevo bedenevongin bë duk nom lo.

Gägek Hus

⁹ Nabë geyoh vu bë genam vu sa, og su genaköpek, gaḱ genam pevis.

¹⁰ In Demas ahë neving ngaa-dob-yi bevuu sa ya geya Tesalonika, log Kreskens ya distrik Galata, geTitus ya distrik Dalmatia.

¹¹ Gaḱ yik Lukas yö timu nahën nedo ving sa. Om gweḱo Markus sepa bemelu nam, in mehö nivesa beyoh vu bë doḱ vu sa balu gevong huk doḱ ti.

¹² Gaḱ Tukikus, og sa hevong ya Epesus.

¹³ Bë genam, og gweḱo tob-ayöong-yi sën sa hebë meneggëp Karpus ben vu Troas lo, los ḱapiya sën neggëp ving lo, megenam. Gesu kwam birek in sipsip navi sën hil neḱevu gägek rak lo, gaḱ gweḱo nam geving.

¹⁴ Gaḱ Aleksander sën mehö nesemu dëg lu ngaa rak kopa lo, og mëm nevong paya vu sa rot, om Anutu rëk bo doḱ nah nyëvewen vu yi noh vu ngaa sën nevong lo.

¹⁵ Om ngo gwegin hong nivesa vu yi geving, in nesis begö rak he gägek benemehoo he rot.

¹⁶ Log sën sa nare gägek nyëdahis lo, og mehöti su nare ving sa meneloḱ vu sa rë. Gaḱ alam pin deveya in sa, rëk yik ggovek gesa najom rak vu Anutu bë su bo doḱ nah vu sir.

¹⁷ Rëk mu Mehöböp nedo ving sa bevo niwëek vu sa in bë mëm Bengö Nivesa berup niröp gëp savig begëp rangah vu alam dahis medegengo, lob Anutu vo sa vër in reggu bemën saga avi.

¹⁸ Lob Mehöböp rëk geḱo sa vër in ngaa nipaya pin sën nabë degevong vu sa lo, gegeḱo sa na yi nyëg nivesa vu yaḱek. Om hil gaḱo arë jaḱ na vavunë degwata los degwata. Yönon.

¹⁹ Log genanër sayeg vu Priska luho regga Akwila losho Onesiporus yi alam nabë sa kwag nevo sir.

²⁰ Erastus nedo Korint, log Tropimus og nirak, lob sa hebë meneggëp Miletus.

²¹ Nabë genam, og genam pevis doḱ buk nivesa sën ayöong yö nahën agi. Ebulus luho Pudens geLinus luho Klaudia belosho hil arid lo pin denër bë kwaj nevo hong.

²² Mehöböp medo doḱ ayom, log Anutu gevong semusën vu ham.

Kapiya Sën Paulus Kevu Vu Titus

¹ Sa Paulus, Anutu yi hur sa, geYesu Kerisi yi sinarë sa, in bë sa gevong balam sën Anutu ggooin sir rak lo ayoj na timu vu yi medejak gagek anon sën netatekin aggata niröp vu hil in hil sepa dok lo ni.

² Tato sa in bë sa nanër medejak ni nabë deyoh vu bë demedo malaj-tumsën degwata los degwata, noh vu sën Anutu nër yö wirek lo, gak su nekuung rak rë.

³ Log Anutu sën neko hil yah vu yi lo nër gagek sagi yam rangah niröp lo buk sën yö kwa vo beggooin rak lo. Lob vo huk sënë lo sa nemağ bë sa nanër rangah vu mehõnon.

⁴ Lob sa kevu kapiya sënë yök vu hong Titus in aluu hoho nehevong ving gagek sënë, om sën getu sa nalug yõnon rak saga. Hil Amad Anutu luho Yesu Kerisi sën neko hil yom vu yi lo degevong semusemu nyëmasën nök vu hong los degevong bayom gëp revuh.

Gagek Rak Alam Ggev Sën Denegin Kerisi-yi-alam Lo

⁵ Sa hevu hong megenedo Krete in bë gesemu huk vahi sën nahën gesu niröp nerak rë lo, begwetung ggev jak alam la noh vu beggang-bu pin saga in degegin Kerisi-yi-alam. Noh vu sën senër tato vu hong wirek lo bë:

⁶ Nabë alam denelë mehõti bë su nevong ngaa nipaya rë, geyik venë timu. Genabë nalu lo denevong ving Kerisi ving, log gagek su neggëp vu sir bë ahëj neving ngaa nipaya jeggin jeggin genengaj dahis rë, og mëm gwetung alam nabë saga denatu ggev.

⁷ In mehõ sën netu ggev lo, og tu Anutu yi hur in gegin yi alam los yi huk. Om sepa dok aggata niröp mu, in lob alam su denatök vu ngaa nipaya gegëp vu yi. Gesu gëko yi jak jak, gesu ahë sengën jak pevis, gesu nanum mekeyevin, gesu ngis alam jeggin jeggin, gesu gëp natumin monë lu ngaa nabë gekol ngahisekë.

⁸ Gak mëm gevong nivesa vu alam sën deneyam vu beggang-bu ngwë lo; gahë geving aggata nivesa pin besepa dok kwa nivesa mu, in bë medo niröp rot megevong noh vu Anutu kwa. Najom yi ahon,

⁹ genajom gagek anon sën denetahu yi lo lo ahon geving. Og mëm yi yö yoh vu bë tatekin vu mehõnon meğadu sir jak gagek niröp pin, geyoh vu bë nanër gagek los kwa, benanër alam sën bë dedahun gagek anon na lo hir gagek tato nabë su niröp rë.

Alam Kuungsën Ngahisekë Denedo Krete

¹⁰ Yõnon, alam ngahisekë rot vu saga su denesepa lo gagek niröp rë, gak yö medo denenër gagek meris meris gedenevongin bë degekuungin alam. Lob alam sën derah* navij bedetu alam Yuda lo, denevong nebë sagi pangsën rot.

¹¹ Om gwevong balam nabë sagi avij gemir, in denetahu mehõnon lo gagek sën su yoh vu rë lo gedeneko monë rak. Lob denekepë alam ngahi rak hir gagek sagi beneggërin sir yah vu sir.

¹² In alam Krete ti sën denër yi bë hir mehõ-nenër-gagek-rangahsën ti yi lo, nër sir wirek bë, "Alam Krete sagi, og sir alam gagek kuungsën ata, gesir nebë reggu bemën nipaya, log denevong ahëjta gedenevong sehëb."

¹³ Gagek sagi og yõnon rot. Om genanër niwëek vu sir in dejak hir ngaa nipaya ni borot bedegërin sir, lob mëm degevong geving gagek anon niwëek.

¹⁴ Gak su degevong geving alam Yuda hir keriiing meris aggagga los alam sën deneruu demij vu gagek anon lo hir horek aggagga.

¹⁵ Nabë mehõti ayo niröp bekwa bo ngaa ti nabë nivesa, og ngaa saga nivesa vu yi. Rëk mu alam ayoj ningõhek sën su denevong ving Anutu rë lo, og denelë ngaa pin nebë su nivesa rë, gak kwaj nipaya los ayoj ningõhek rak.

¹⁶ In avij nenër bë derak Anutu ni, rëk mu ngaa sën denevong lo netato bë deruu demij vu yi. Sir alam nij paya gedenekeyëh yi gagek, log su deyoh vu bë degevong ngaa nivesa ti rë.

2

Gagek Rak Alam Atov

¹ Gaḥ hong, og genanër Anutu yi gagek megetatekin niröp vu sir megenanër nabë:

² Alam böp og su denanum medekeyevin. Gaḥ demedo revuh mekwaj bo ngaa niröp, gayoj na timu vu Kerisi niwëek bahëj geving mehönon, log debare niwëek in ngaa maggin pin.

³ Log avëh böp degevong nabë saga geving. Desepa dok aggata sën yoh vu lo, gesu denanër gagek nah nenga jaḥ mehö ngwë, gesu denanum bël niwëek pangsen begëp denatumin. Gaḥ denatu tatovaha avëh medetahu aggata niröp vu alam vahi.

⁴ Detatekin vu avëh avö nabë dejak reggaj log ahëj geving reggaj los naluj lo, bekwaj bo ngaa niröp gedegegin sir nivesa in ngaa nipaya.

⁵ Degegin hir huk nivesa log degegin reggaj los naluj lo nivesa, gededok vu alam vahi geving, log degurek reggaj hir gagek babu. Degevong ngaa pin sënë in alam su denanër pelë jaḥ Anutu yi gagek.

Gagek Rak Magëm Lo

⁶ Log getato aggata niröp vu magëm lo geving nabë saga, nabë degegin sir nivesa.

⁷ Lob ngaa pin sën genevong lo, og gwevong in degelë medejak ni nabë degevong nabë sënë og mëm nivesa. Log nabë getahu alam dok gagek, og su gesarömin gagek nipaya geving. Gaḥ kwam bo gagek nivesa jaḥ buk pin begenanër.

⁸ In nabë genanër gagek niröp mu nabë saga, og mëm alam sën denelë hil paya lo su rëk denatok jaḥ nipaya ti gegëp vu hil rë, lob nij namum.

Gagek Rak Hur Sën Denevong Huk Vu Alaj

⁹ Log genanër vu hur sën alam denebago sir bedenetu hir ngaa meris lo nabë degurek alaj babuj in ngaa pin. Degevong huk nivesa in alaj kwaj vesa in sir, gaḥ su denanër gagek nipaya nah vu alaj.

¹⁰ Log su degodek alaj hir ngaa mahen teka, gaḥ desepa dok aggata niröp mu noh vu buk pin. Loḥ mëm huk pin sën degevong lo gëp nivesa, in lob nabë hil nanër gagek jaḥ Anutu sën neḳo hil yah vu yi lo, og alam degelë nivesa.

Hil Gegin Hil Nivesa Bemedo Gegin Kerisi Yi Buk

¹¹ Anutu vong yi semusemu vu hil nyëmasën beneggëp rangah rot bë alam pin deyoh vu bë denom vu yi bedemedo nivesa geving yi.

¹² Anutu yi semusemu sagi sën netatekin vu hil bë hil gevuu ngaa pin sën nevong behil su nesepa loḥ Anutu niröp rë lo na; los hil gevuu ngaa nevu nevu dob yi pin sën hil kwad neya vu lo na. Gehil gegin hil nivesa los tetuu aggata niröp mesepa dok Anutu yi ngaa noh vu buk pin sën hil nahën nado agi.

¹³ Gehil medo mabo kwad in Anutu yi semusemu nabë rëk anon jaḥ. In Kerisi Yesu diik in bë geḳo hil nom. Om hil medo gegin buk sën luho Anutu böp denatok nom rangah los arëj böpata gelos hir vunëḳ vunëḳ yagek-yi lo.

¹⁴ Yönon, Kerisi diik loḥ yah hil bed in bë bago hil nom los bo hil vër in ngaa nipaya pin, gejevu hil ayod mesemu. Bemëm hil natu yö yi alam, gehil malad sepa ngaa nivesa mu begevong.

¹⁵ Om genanër gagek sagi vu mehönon noh vu buk. Gegwee vu sir nabë desepa dok gagek sënë, gegenanër hir ngaa nipaya rangah vu sir. Gelok yah Anutu ben, om genanër gagek vu sir, gemehöti su nanër nabë hong mehö meris mekeyëh hong.

3

Hil Bare Nidwëek Megevong Ngaa Nivesa

¹ Gebër mehönon kwaj noh vu buk nabë degurek gavman los alam pin sën denevong huk gavman lo babuj, gedegetung malaj in huk nivesa pin bedegevong.

² Su denanër gagek nipaya jak mehö ngwë, gesu degevong begö. Gağ demedo los mamer, gedegevong ngaa los malaj yes jak alam pin malaj.

³ In gerak ni bë wirek og hil kwad ma ving. Lob hil nekeyëh gagek. Lob Satan nekuung in hil, behil nesepa lok ngaa nevu nevu los ngaa sën nesemu los nereyiiv hil navid lo mu. Hil nehevong ngaa nipaya bayod nesis yi. Alam vahi denelë hil bë hil alam nid paya, gehil nehalë sir loğ yah bë nij paya.

⁴ Rëk mu Anutu sën neko hil yom vu yi lo, vong Yesu yam in bë tatekin rangah nabë nelë mehönon nivesa bekwa pesivin sir.

⁵ Su neko hil yom degwa rak huk yohvu sën hil nehevong lo rë, in huk yohvu su neggëp vu hil rë. Gağ neko hil yom rak sën yö kwa pesivin hil lo. Lob ripek hil ngaa nipaya ya, gevong behil atu mewis rak. Lob Anon Vabuung semu hil behil nid vesa rak yah.

⁶ Yönon, Yesu Kerisi sën neko hil yom vu Anutu lo tatekin aggata in Anutu gevong Anon Vabuung jak nam hil rot.

⁷ Vong nebë sënë in bë nanër hil nabë hil alam yohvu jak yi semusën nyëmasën, getato hil nabë hil rëk medo malad-tumsën degwata geving yi. Om sën hil navo kwad in gagek sënë bë anon jak.

⁸ Gagek sagi og yönon rot.

Lob sa nehevongin bë genanër gagek sënë niwëek, in alam sën ayoj neya timu vu Anutu lo og mëm rëk malaj sepa huk nivesa vesa medegevong. In ngaa nebë sënë og nivesa benelok vu alam.

⁹ Rëk mu tepëk kwamasën aggagga sën degwaj ma lo, los sën denetatekin degwaj lo, gegagek ahë sengënsën, gesën denemehoo sir in horek lo, og gebeya in ngaa nabë saga. In ngaa sënë og su rëk dok vu hil rë, gağ anon ma.

¹⁰ Log mehöti sën gevongin nabë basuh Kerisi-yi-alam lo, og gwero yi gagek noh vu beron ti ma luu. Rëk nabë su gengo ayem rë, og ggovek, genim dël jak yi.

¹¹ In gerak ni bë mehö nebë sagi og vuu aggata niröp ya, om rëk geço nyëvewen dok nah yi ngaa nipaya sagi.

Gagek Hus

¹² Sëk gevong Artemas ma Tukikus nök berup vu hong, lob mëm rëk genam pevis vu sa vu Nikopolis. In sa kwag nevo bë sëk medo saga bebuk-ayöong-yi govek na rë.

¹³ Gedok vu mehö-horek-yi Senas luho Apolos megwero luho hir aggata in luho su dejak vu in ngaa la gëp aggata.

¹⁴ Log hil alam pin yö detahu sir dok huk nivesa geving in demedo nivesa, bededok vu alam sën denerak vu in ngaa lo geving. Gağ su degëp sehëb behej huk anon nama.

¹⁵ Alam pin sën denedo ving sa agi kwaj nevo hong medenenër. Log genanër vu Kerisi-yi-alam sën ahëj neving he lo geving, nabë he kwamin nevo sir. Anutu yi semusën nyëmasën nök gëp geving ham.

Kapiya Sën Paulus Kevu Vu Pilemon

¹ Sa Paulus, sa nado karabus rak sën sa nanër Kerisi Yesu yi gagek rangah. Alu hil arid Timoti kevu kapiya sënë yök vu hong Pilemon sën alu ahëmin neving hong balöö nehevong Anutu yi huk loğ ti lo.

² Alu kevu kapiya sënë vu melu he avëhnömin Apiya, gevu Arkipus sën tu Anutu yi mehö-beğö-yi ving hil lo. Log alu kevu vu Yesu-yi-alam sën yam denesupin sir loğ hong beggang lo pin ving.

³ Hil Amad Anutu luho Mehöböp Yesu Kerisi degevong hir semusemu nyëmasën nöğ vu ham beham ayomin gëp revuh.

Pilemon Ahë Neving Mehöböp

⁴ Sa kwag nevo hong mesa najom rak in hong vu sa Anutu yoh vu buk pin nebë sahëğ nivesa vu yi in hong.

⁵ In sa nehango galam denenër bë ahëm neving Mehöböp Yesu, bayom neya timu vu yi rot, log ahëm neving Anutu-yi-alam pin ving.

⁶ Log sa najom rak bë hil medo jevuh ti, in hil nehevong ving ggëp ti. Lob sënë rëğ gevong beğejak ngaa nivesa vesa pin sën tu hil ngaa in Kerisi-yi-alam hil lo ni.

⁷ Arig-e, yönon! Ahëm neving Anutu-yi-alam megenelok vu sir lob ayoj sepëp rak. Gesaga vo niwëek vu sa ving besa kwag vesa rot.

Pilemon Geğo Onesimus Nom Nabë Ari

⁸ Log sa bë ketag ngaa ti vu hong. Kerisi yi mehö sa, om seyoh vu bë nanër los niwëek vu hong nabë gwevong nabë sënë.

⁹ Rëğ mu su rëğ nabë saga rë, gağ sëğ nahub ketag vu hong in alu ahëd neving hil. Yönon, sa Paulus sën sa neketag vu hong lo! Sa atov rak, gesa nado loğ karabus rak sën sa nanër Yesu Kerisi yi gagek rangah lo.

¹⁰ Sa ketag vu hong nabë: Gwelë sa nalug Onesimus nivesa. In sën sa nado karabus lo, lob sehërin yi yom vu Kerisi benebë sën tu sa nalug.

¹¹ Wirekek su nevong huk nivesa menelok vu hong rë, gağ gwëbeng sënë og rëğ gevong huk nivesa bedok vu hong gesa geving.

¹² Lob sa nehevong yi yök vu hong ggök yahin, rëğ mu sagi vong bë sa vepul sa navig len ti vër behevong yök vu hong.

¹³ Yönon, sa nado loğ karabus rak sën sa nanër Bengö Nivesa rangah, lob sa nehevongin bë gulin yi bemedo geving sa in dok nah böm bemedo gëgin sa nivesa.

¹⁴ Rëğ ma gesa su rëğ gevong jëggin rë, in su genedo in bë gengogekin rë. Gağ mëm nabë ngo gemedo bekwam bo nabë gwevong nivesa vu sa, og mëm.

¹⁵ Onesimus tah yi vër in hong dus teka, om mağ ngaa saga verup in bë mëm rëğ gwëko yi nah gökin bemedo degwata geving hong.

¹⁶ Om gwëko yi nöğ vu hong, rëğ mu su gwelë yi nabë hur sën tu ngaa meris mu. Gağ sagak maya gegwëbeng og tu arim ti, om ahëm geving yi. Yönon, sahëğ ving yi rot, rëğ mu mëm mağ ahëm geving yi kesuu sa, in ngo hong hur rëğ mëm tu arim ving.

¹⁷ Genelë sa nebë alu nehebë loğ ti in Yesu yi huk, om gwelë Onesimus nabë sa, megwëko yi nöğ vu hong.

¹⁸ Lob nabë vong ngaa ti paya vu hong, ma su vo loğ hong ngaa ti wirek rë, og ggovek, getum gwëbë sarëğ dok nah in sebo dok.

¹⁹ Sengo kevu gagek sënë rak nemağ niröp bë, sa Paulus sengo rëğ bo dok nah ngaa sënë nyëvewen vu hong. (Log sa su rëğ nanër vu hong nabë sa nyëvewen ti neggëp vu hong in sën sa hağo hong yom vu Anutu wirek lo rë.)

²⁰ Arig-e! Mehöböp yi mehö hong, om sa bë gwevong ngaa nivesa vu sa. Nabë gweko Onesimus nök vu hong los ahëm nivesa vu yi, og saga rëk gevong besa kwag vesa jak gesa gevong Kerisi yi huk los ayog sepëp.

²¹ Log serak ni besa kwag nevo bë rëk gwevong noh vu gagek sën sa kevu agi. Yönon, serak ni ggovek ya bë rëk gwevong pangsën rot mekesuu ngaa sën senër vu hong gwëbeng agi.

²² Log sa gagek ngwë nahën nebë: Gwero sa nyëg ayo ti begëp borot, in sa kwag nevo bë Anutu rëk gengo ham jomraksën, lob rëk bo sa vër besenök vu ham.

Gagek Ahë-nivesa-yi

²³ Log Epapras sënë nedo karabus ving sa rak sën nenër Kerisi Yesu yi gagek rangah lo. Kwa nevo hong ving benër bë ahë nivesa in hong.

²⁴ Log sir sën he nehevong Anutu yi huk loḱ ti lo, Markus, gAristarkus, geDemas, geLukas lo, kwaj nevo hong ving bedenenër.

²⁵ Hil Mehöböp Yesu Kerisi yi semusemu medo geving ham pin anomin.

Kapiya Sën Ya Vu Alam Hibru

Anutu Nalu Ƙo Gagek Yam Vu Hil

¹ Wirek Anutu vong gagek vu hil kenud lo verup alam-denenër-gagek-rangahsën lo avij beron ngahisekë, gerak aggata ngahisekë.

² Rëk vu buk sënë sën Buk-tamusën vongin berup lo, om Anutu nenër gagek vu hil verup Nalu avi. Anutu ggooin yi rak ggovek ya bë dok nah ben begeko ngaa pin natu yi ngaa, lob semu ngaa pin los dahis rak Nalu nema ving.

³ Nalu og yik Anutu yi niwëek los nikapiik yi, beyik luho Anutu neggëp ti. Lob yi gagek los niwëek nevong bengaa pin sënë nedo niwëek. Revu hil mehönon hil ngaa nipaya ya rak yö nikök, lok mëm yah nedo Mehö-los-bengö Anutu nema vesa vu vavunë.

Anutu Nalu Kesuu Angër Pin

⁴ Lob tu ala bekesuu angër pin, in Ama nër bë arë böpata rot kesuu angër pin arëj.

⁵ In Anutu su nër vu angër ti wirek bë:

“Sa nalug hong.

Sa haço hong gwëbeng” rë.

Log su nër rak angër ti wirek bë:

“Sëk natu Ama,

gerëk natu sa Nalug” rë.

⁶ Gaç mëm lok buk sën vong Nalu Aguu luk yam dob lo, og mëm nër bë:
“Anutu yi angër pin denadudek vu yi.”

⁷ Log nër rak angër lo bë:

“Vong beyi angër lo deneserög pevis nebë sang.

Gevong yi hur lo bedenekevoh ngaa nebë sën nengwah daggen lo.”

⁸ Rëk mëm nër rak Nalu bë:

“O Anutu, getu mehö-los-bengö megenedo degwata los degwata.

Gegenesepa lok ngaa yohvu mu megenegin hong alam niröp.

⁹ Ahëm neving ngaa niröp pangsen,
genim nelëlin keyëhsën gagek.

Om Anutu sën tu hong Anutu niröp lo ggooin hong rak kesuu hong alam vahi pin,
lob rikin wël* kwa-vesasën-yi rak hong.”

¹⁰ Log nër rak yi ggökin bë:

“Mehöböp, ngo getung dob sënë nyëdahis,

lob nedo niwëek rot.

Geyagek pum rak nim wëek ving.

¹¹ Yagek los dob sënë rëk mala nama,
gaç hongek ngo genedo degwata.

Kë, log yagek los dob rëk muğeng jak nabë tob siis.

¹² Lob rëk gepesu nabë sën mehönon denepesu tob lo,
gerëk gwetung mewis nabë sën mehönon deneröp röpröp mewis lo.

Gaç hong, og ngo genedo nebë saga in gemedo,
log hong buk su rëk govek na rë.”

¹³ Log Anutu su nër rak angër ti wirek bë:

“Genam gemedo sa nemağ vesa,

gesëk gevong begebakë alam sën denesis begö vu hong lo

dok na vaham gebinë” re.

¹⁴ In angër og yik sir nebë ngaahur bedetu Anutu yi hur, bAnutu nevong sir ya in bë dedok vu alam sën geço sir nom lo.

2

Sën Anutu Geḱo Hil Nah Agi Og Ngaa Böpata Rot

¹ Nebë sënë, om hil najom gagek sën hil nehango ggovek lo ahon meseпа dok. In rëḱ hil nid yes yes, lob hil gevuu na.

² Wirek Anutu nër gagek la verup angër lo avij, lob gagek sënë nare niwëëk. Alam pin sën denesevök medenekeyëh gagek agi, og denetök vu nyëvewen niröp loḱ yah hir ngaa nipaya sën denevong lo.

³ Om nabë hil geruu demid vu ngaa böpata sën Anutu vong in bë geḱo hil nom vu yi lo, og hil rëḱ beya manoh nenga in ngaa nipaya nyëvewen nabë va? Rëḱ nama! In Mehöböp yö tatekin gagek semusën sënë rangah nyëmuginsën, lob alam sën denengo ggëp avi lo denër rangah vu hil bë gagek sënë yönon rot.

⁴ Log Anutu tato ving bë hir gagek sën agi og yönon. In nevo niwëëk vu sir bedenevong ngaa böp böp aggagga los ngaa niwëëk aggagga. Log nevong Anon Vabuung yi semusemu vu sir nyëmasën yoh vu yö kwa.

Yesu Tu Alad Sogek Sën Geḱo Hil Nah Vu Anutu

⁵ Anutu su tung angër in bë degegin dob ngwë sën hil nanër bë rëḱ berup vu tamusën agi rë gema.

⁶ In mehöti nër gagek meneggëp loḱ len ti loḱ Anutu-yi-ḱapiya bë: “Mehönon og maḱ sir va, om sën kwam nevo sir-ë?

Gemehönon og sir va, in sën genegin sir lo?

⁷ Ngo genevong mehönon besir mahen, gangër denekesuu sir dus teka mu, loḱ mëm genevong bedenetu alam-los-bengöj gelos arëj böpata kesuu angër.

⁸ Gegetung ngaa pin ggevek vahaj gebinë in degegin.”

Om nabë Anutu tung ngaa pin ggevek vahaj yönon, og su ggulin ngaa ti in sir rë. Èë, gwëbeng og yö nahën gehil su halë bë mehönon denegin ngaa pin rë.

⁹ Gaḱ mëm hil halë Yesu bë tu mahen raḱ gangër dekesuu yi dus teka loḱ sën dahun yi mekerë vanë mediḱ lo, loḱ gwëbeng og tu Mehö-los-bengö barë böpata rot. Lob yḱ Anutu yi semusën sënë sën vong vu hil nyëmasën lo bë: Nalu nadiḱ dok nah mehönon pin bej.

¹⁰ Anutu yö tung ngaa pin gedegwaj yi. Log vongin bë geḱo nalu lo ngahiseḱë denah demedo nivesa los vunëḱ vunëḱ yageḱ yi geving yi. Nebë saga, om sën vong beYesu ḱo vanë, lob vanë sënë vong betu hil mehö muginsën beyi timu yoh vu bë geḱo hil nah. Lob ngaa sën Anutu vong agi og nivesa rot.

¹¹ In mehö sën nevong balam denetu alam nij röp lo losho alam sën yö vong bedenetu alam nij röp lo, sir pin degwaj timu. Om sën su ni nemum in sir rë, gaḱ nenër sir bë ari lo.

¹² Nër bë:

“O Anutu, sëḱ nanër arëm rangah vu arig lo.

Gesëḱ gevong raro megako arëm jaḱ dok sa alam vuheng.”

¹³ Log nër ggökin bë:

“Sëḱ ayog na timu vu yi.”

Log nër ggökin ving bë:

“Gwelë! He los hurmahen sën Anutu vo vu sa lo nado loḱ ti.”

Yesu Tu Mehönon Sogek Raḱ In Bë Dok Vu Hil

¹⁴ Hurmahen pin sir mehönon neggëp ti, lob yḱ Yesu tu mehönon raḱ ving benij neggëp ti. Vong nebë sënë in bë nadiḱ bebasap Satan, mehö sën nevong bemehönon denediḱ lo.

¹⁵ Mehönon deneggöneng in diḱsën, lob ggönengsën nejom sir ahon yoh vu buk pin sën denedo dob lo, om Yesu diḱ in bë geḱo sir vër in ggönengsën sënë.

¹⁶ Yönon rot, su yam in bë dok vu angër rë, gaḱ yam in bë dok vu Abraham yi mewis.

¹⁷ Lob yik aggata timu neggëp, om sën sepa loḵ metu mehōnon rak, lob ni los vong ngaa pin los dahis nebë ari lo. Nebë saga in bë natu alam-neḵo-seriveng-yuseḵë nivesa ti bekwa gevongin yi alam megevong Anutu yi huk niröp, in bo doḵ nah mehōnon hir ngaa nipaya nyëvewen gesu gëp vu sir.

¹⁸ In yö neḵo vanë raḵ seggisën aggagga pin sën netöḵ vu yi lo, om yö yoh vu bë doḵ vu alam sën seggisën netöḵ vu sir lo geving.

3

Yesu Arë Böp Kesuu Moses

¹ Arig vabuung lo, Anutu sën nedo yaḡek lo ggooin ham raḵ tu yi alam. Om ham kwamin bo Yesu nivesa in hil sinarë los hil alam-deneḵo-seriveng hir yuseḵë yi, lob hil nehevong ving yi benanër arë rangah.

² Anutu tung yi huk sënë loḵ nema, lob nesepa loḵ Anutu aye menevong yoh vu, nebë sën Moses nevong wirek menegin Anutu-yi-alam Israel pin los dahis lo.

³ Rëḵ Anutu kwa vo bë Yesu yoh vu bë geḵo arë böpata kesuu Moses arë. In mehō sën nelev beggang lo arë böp kesuu beggang.

⁴ In hil nehalë beggang ti nedo, og hil naraḵ ni bë mehōti lev, log hil naraḵ ngaa pin sën nedo-ë ni ving nebë saga bë mehōti netung, lob mehō saga og yik Anutu.

⁵ Yōnon, Moses tu Anutu yi hur, lob nesepa loḵ aye niröp menevong huk in yi alam. Nenër ḡaḡek raḵ ngaa pin sën Anutu rëḵ tato nam rangah vu hil lo.

⁶ Rëḵ Kerisi og Anutu Nalu, om sepa loḵ Ama aye niröp. Tu ala menegin Anutu-yi-alam, om nabë hil ayod na timu vu yi niwëëḵ jaḵ buk, bekwad vesa geḡegin yi, og hil atu Anutu-yi-alam ving yönon.

Alam Sën Denekeyëh Anutu Aye Lo Og Su Rëḵ Desewah Rë

⁷ Om hil gango Anon Vabuung yi ḡaḡek sën neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo bë: “Pehi sënë nabë ham gwengo Anutu aye,

⁸ og ham su ayomin niwëëḵ pangсэн nabë sën wirek alam Israel devong

loḵ buk sën deḵo sir raḵ medekeyëh sayeg lo,
log ayoj niwëëḵ bedeseggi sa loḵ nyëḡ-yumeris wirek lo.

⁹ Vu sagu og ham ḵenumin lo delë ngaa pin sën sa nehevong lo yoh vu nḡebek mehōdahis luu,
rëḵ ma geyö deseggi sa rot.

¹⁰ Lob sahëḡ sengën raḵ vu sir lob senër bë,
‘Ayoj nevu ngaa niröp ya yoh vu buk pin,
gesu kwaj nevo sa aggata medenesepa loḵ rë.’

¹¹ Om sën sahëḡ sengën pangсэн mesenër yönon venuh bë,
‘Su rëḵ dedoḵ nam sa nyëḡ-sewahsën-yi rë,
gaḵ rëḵ nama veröḵ yi.’ ”

Hil Gegin Hil Nivesa, Gaḵ Hil Su Ḳeyëh Anutu Aye Nabë Alam Israel

¹² Om arig lo, ham gwegin ham nivesa. In ham ti rëḵ ayo nipaya jaḵ gesu gevong geving rë, lob geruu demi vu Anutu sën mala-tumsën degwa lo.

¹³ Om ham medo mebo horek vu ham vewen vewen jaḵ buk mebër kwamin noh vu buk pin sën hil nado agi, in rëḵ ngaa nipaya tetuhin ham ti lob ḡerin ayo beniwëëḵ jaḵ.

¹⁴ Gaḵ nabë hil ngo ayod na timu vu Kerisi niwëëḵ bemedo rot benadiiḵ na, og mëm hil rëḵ ana medo nivesa geving yi gëp yi nyëḡ.

¹⁵ Hil arak ni bë ḡaḡek sënë yö nahën neggëp bë:
“Pehi sënë nabë ham gwengo Anutu aye,
og ham su ayomin niwëëḵ pangсэн

nabë sën wirek alam Israel devong loḵ buk sën deḵo sir raḵ medekeyëh sayeg lo.”

¹⁶ Om maḵ alam tena denḡo Anutu aye wirek rëḵ deḵo sir raḵ medekeyëh aye? Gaḵ yik alam pin sën Moses li sir vu Ejep medeyam lo!

¹⁷ Log maḵ Anutu ahë sengën vu alam tena yoh vu ngebek mehödahis luu-a? Gaḵ yik alam sën denevong ngaa nipaya lob denediik benij hel to neggëp aggatata loḵ nyëḡ-yumeris lo.

¹⁸ Log maḵ Anutu nër vu alam tena genër yönon venuh bë su rëḵ dedoḵ na yi nyëḡ-sewahsën-yi rë? Gaḵ yik alam Israel sën dekeyëh yi gägek wirek lo.

¹⁹ Nebë saga om hil arak ni bë su ayoj neya timu vu yi rë, om sën su deyoh vu bë rëḵ dedoḵ na yi nyëḡ-sewahsën-yi rë.

4

Anutu Yi Alam Hir Sewahsën

¹ Anutu joo gägek vorot benahën neggëp bë hil adoḵ na yi nyëḡ-sewahsën-yi. Om hil gegin hil nivesa in hil ti rëḵ noh paya besu rëḵ doḵ na rë.

² In hil hango Bengö Nivesa ving nebë sën alam Israel denḡo wirek lo. Rëḵ Bengö Nivesa sën denḡo lo su neloḵ vu sir rë, in denenḡo meris mu gesu denevong ving rë.

³ Gaḵ hil sën hil ayod neya timu vu yi lo, hil rëḵ adoḵ na yi nyëḡ-sewahsën-yi. In wirek og Anutu nër bë:

“Sahëḡ sengën pangsën mesenër yönon venuh bë
su rëḵ dedoḵ na sa nyëḡ-sewahsën-yi rë, gerëḵ nama veröḵ yi.”

Rëḵ Anutu yi huk ggovek ya loḵ buk sën semu dob lo,

⁴ nebë sën nër raḵ buk nemadvahi-bevidek-luu loḵ yi kapiya len ti meneggëp lo bë, “Anutu semu yi huk pin beggovek ya gesewah loḵ buk netu nemadvahi-bevidek-luu.”

⁵ Rëḵ gägek sagi lo nër bë, “Su rëḵ dedoḵ na sa nyëḡ-sewahsën-yi rë, gaḵ rëḵ nama veröḵ yi.”

⁶ Gägek sënë neggëp vorot bë alam la rëḵ dedoḵ na yi nyëḡ-sewahsën-yi, rëḵ ma galam sën denḡo Bengö Nivesa wirek lo denekeyëh gägek, om su rëḵ dedoḵ na rë.

⁷ Loḵ tum yam beyam lob Anutu ggooin buk ngwë raḵ ggökin benër bë ‘yik pehi sënë’ verup Davit avi loḵ gägek sën hil anër agi lo bë:

“Yik pehi sënë, nabë ham gwengo Anutu aye,
og ham su ayomin niwëëk pangsën.”

⁸ Yönon, bë Anutu kwa bo dob Yudea sën Yosua li sir meya denedo loḵ lo, benanër jak nabë yik yi nyëḡ-sewahsën-yi saga, og su rëḵ nanër buk ngwë vu tamusën gökin rë, gaḵ rëḵ nama.

⁹ Om hil arak ni bë nyëḡ-sewahsën-yi ti nahën neggëp vu Anutu-yi-alam, nebë sën yik tahu raḵ Buk-sewahsën-yi* vu hil agi.

¹⁰ Gaḵ bë hil aloḵ ya Anutu yi nyëḡ-sewahsën-yi, og yik hil huk ggovek ya saga, gehil rëḵ sewah nabë sën wirek Anutu semu yi huk ya gesewah lo.

¹¹ Om hil gevong huk niwëëk rot in hil adok na nyëḡ-sewahsën-yi sënë. In hil ti rëḵ sepa doḵ alam sënë mekeyëh gägek nabë sir lob bës bemala nama.

¹² Anutu yi gägek nebë ngaa mala vesa belos niwëëk. Nevu rot bekesuu paëp-yu-anil sën nevu vahi vahi lo. Lob negelu mehönon ayoj benegwang ya ayoj peggo rot beyoh vu bë gelov kenuj in navij gegelov sekëj pedus in sekëj peggo, log neseggi ngaa sën hil kwad nevo loḵ ayod lo pin.

¹³ Yönon, Anutu tung ngaa pin, om ngaa ti su yoh vu bë bun yi in yi rë, gaḵ ngaa pin netatekin yi genedo rangah ggëp Anutu mala, om hil rëḵ tatekin hil gägek pin rangah vu yi geving.

Anutu Tung Yesu Tu Alam-deneḵo-seriveng Alaj

¹⁴ Lob hil ggev böp ti nedo. Yik alam-deneḱo-seriveng pin alaj, lob raḱ beya meloḱ ya yageḱ. Yik Yesu sēn Anutu Nalu lo, om hil nḱo ayod na timu vu yi rot nabē sēn hil anēr vorot lo.

¹⁵ In hil mehō-neḱo-seriveng sagi raḱ nḱaa pin sēn neseggi hil lo ni, in nḱaa pin saga tōḱ vu yi ggevek ya beseggi yi. Rēḱ su vong nḱaa nipaya ti rē, om sēn kwa paya in hil in raḱ ni bē hil su nid wēek nebē yi rē.

¹⁶ Nebē saga om hil ana dus jaḱ meḱetaḱ vu Anutu sēn nesemu hil lo gehil su aḱōneng, in hil araḱ ni bē kwa nevongin hil berēḱ doḱ vu hil doḱ buk sēn hil su ayoh vu bē bare niwēek in seggisēn rē lo.

5

Mehō-neḱo-seriveng Yesu Yoh Vu Bē Geḱo Hil Nah

¹ Mehōnon sēn detu alam-deneḱo-seriveng hir ggev böp lo pin, og hir huk bē degero mehōnon hir ḱageḱ vu Anutu. Denetung nḱaa sēn mehōnon denevong vu Anutu los kwaj vesa lo tu seriveng vu yi. Log denevesi seriveng sēn mehōnon denevong loḱ yah hir nḱaa nipaya lo vu yi ving.

² Om sēn deyoh vu bē kwaj gevongin alam sēn kwaj ma lo, galam sēn denevuu Anutu yi aggata ya lo. In deraḱ ni bē yik sir og nij wēek ma ving nebē sir, om nḱaa nipaya yoh vu bē kepē sir geving.

³ Nebē saga om sēn denevesi seriveng in bē dahun alam hir nḱaa nipaya na, gehej geving.

⁴ Om mehōti su yō neḱo yi raḱ meneggooin yi raḱ bē gevong huk sēnē rē. Gaḱ Anutu yō neggooin yi raḱ nebē sēn ggooin Aaron raḱ wireḱ lo.

⁵ Lob yik Kerisi nebē saga ving. Su yō ggooin yi raḱ tu mehō-neḱo-seriveng rē, gaḱ Anutu ggooin yi raḱ in bē gevong huk sēnē, lob nēr vu yi bē:
“Sa nalug hong.

Sa haḱo hong gwēbeng.”

⁶ Log nēr loḱ len ngwē bē:

“Getu mehō-ḱeneḱo-seriveng degwata los degwata yoh vu Melkisedek.”

⁷ Wireḱ Yesu tu mehōnon menedo dob, og vu buk saga nejom raḱ meneketag vu Anutu. Nesu vu Mehō sēn yoh vu bē geḱo yi vēr in diiksēn lo, rot bemala ruḱ nekeseh. Dahun yi rot beggureḱ Anutu babu, lob Anutu bē nenga vu aye.

⁸ Yesu og Anutu Nalu yi, rēḱ neḱo vanē in bē vanē sēnē barah yi verōḱ besepa doḱ Anutu aye.

⁹ Om sēn tu mehō yohvu yōnon, log mēm ḱo alam pin sēn denesepa loḱ aye lo yah vu Anutu berēḱ demedo geving yi degwata los degwata.

¹⁰ Lob Anutu ggooin yi raḱ betung ggev böp raḱ yi benēr yi bē alam-neḱo-seriveng alaj yoh vu Melkisedek.

Hil Su Gevong Nḱaa Nabē Hurmahen Niḱōḱ

¹¹ Melkisedek yi ḱageḱ ngahiseḱē neggēp, lob he bē nanēr vu ham, rēḱ gwēbeng ham ayomin dahis raḱ gesu ham yoh vu bē natōḱ jaḱ rē. Om sēn he nehevong huk böp in bē tateḱin ḱageḱ sēnē degwa vu ham.

¹² Buk ggevek beyoh vu bē ham natu tatovaha, rēḱ ma geham nahēn nerak vu in kwa. Om mehōti maḱ rēḱ nōḱ tahu ham ḱōḱin doḱ Anutu yi ḱageḱ degwa muginsēn sēn sepēp lo rē. In ham su yoh vu bē gwa nos niwēek rē, gaḱ ham yoh vu bē nanum rur mu.

¹³ Lob hil araḱ ni bē alam sēn denenum rur mu lo, og sir hurmahen nij ḱōḱ besu deyoh vu bē dega nos niwēek rē. Yik sa peggin raḱ ḱageḱ degwa böp böp sēn netateḱin bē hil natu alam yohvu lo.

¹⁴ Gaḵ nos niwëëk og alam sën sir böp neraḵ ggovek lo yö hir nos. Alam nebë sënë og medo mekwaj nevonḡ huk in gägek los degwa raḵ buk bedeneseggi ngaa pin niröp medeneraḵ ni bë nivesa genipaya.

6

Hil Gevonḡ Geving Bemedo Nid Wëëk

¹ Nebë saga, om hil gevuu gägek sepëp sën hil anër raḵ Kerisi lo na benök gëp, gehil adok na gägek degwa böp böp nabë sën alam böp los kwaj lo. Hil su medo mekwad bo nah gägek sepëp sën hil nanër bë hil gevuu ngaa wirek hen na gagërin hil nah vu Anutu lo.

² Log hil su medo mekwad bo nah sën hil naripek bël lo, los sën hil nehebë nemad jaḵ alam lo. Gehil su nanër gökin nabë alam-diiksën rëḵ dekedı jaḵ nah gökin, genabë mehönon rëḵ degeḵo nyëvewen dok nah hir ngaa nipaya degwata los degwata. In ngaa pin sagaḵ ham raḵ ni vorot.

³ Om nabë Anutu mëm yö kwa bo, og hil rëḵ adok ana gägek mewis.

⁴ Alam la detök vu Anutu yi rangah ggovek ya, gederak semusemu sën Anutu vong yam vu yagek nyëmasën lo ni ggovek ya. BANon Vabuung nedo loḵ sir ggovek ya.

⁵ Dengo Anutu yi gägek bederaḵ ni nivesa rot, gedelë ngaa niwëëk nebë ngaa niwëëk sën rëḵ berup dok Anutu-yi-nyëḡ vu tamusën lo ggovek ya.

⁶ Rëḵ mu nabë dekehe sir in Anutu, og aggata ngwë su neggëp in bë depekwë sir nom gökin rë. Gaḵ ngaa sënë og nebë sën denesis Anutu Nalu raḵ yah ḵelepeḵo* ggökin. Derekö yi raḵ yah ggökin balam denenër pelë raḵ yi.

⁷ Yönon, nabë hob geto buk ngahiseḵë beduḵ na dob len ti benos ngis anon nivesa dok dob saga bedok vu alam sën denevaroh loḵ lo, og yıḵ hil nanër nabë Anutu vong semusemu vu dob len ti saga.

⁸ Rëḵ mu nabë vos los ngaa niggin aggagga mu nakip dok, og dob nipaya, om hil nid dëlin, gemaḵ hil nanër vu Anutu nabë tebë benengwah ga.

⁹ Arig lo, gwëbeng senër gägek maggin sënë yöḵ vu ham. Rëḵ mu he raḵ ni rot bë ham su rëḵ malamin nama nabë saga rë, gaḵ ham nesepa loḵ Anutu, om rëḵ geḵo ham nah vu yi.

¹⁰ In Anutu og su mehö nipaya rë, om su rëḵ kwa birek in huk sën ham nevonḡ lo rë. Yönon, su rëḵ kwa birek in sën ham ahëmin neving yi beneloḵ vu yi alam wirek lo rë. Geham nahën medo nevonḡ nebë sagı ving.

¹¹ Lob he ahëmin ving rot bë ham pin nimin wëëk megwevonḡ nabë saga, beham gwevonḡ geving niwëëk bemedo mebo kwamin in Anutu geḵo ham nah. Ham gwevonḡ nabë sënë rot beham nadiik na los.

¹² Ham su nimin tebö jaḵ. Gaḵ ham sepa dok alam sën ayoj neya timu vu Kerisi niwëëk gesu nij tebö neraḵ pevis rë lo vahaj. In alam nebë sënë og rëḵ degeḵo semusën pin sën Anutu nër wirek bë rëḵ bo vu nalu lo lo.

Hil Gevonḡ Geving Anutu Yi Gägek Sën Joo Lo Niwëëk

¹³ Anutu joo gägek vu Abraham wirek, rëḵ mehöti su böpata kesuu yi in bë nanër yönon getato nema na vavunë jaḵ arë rë. Om sën nër yönon getato nema ya vavunë raḵ yö arë.

¹⁴ Nër bë, “Sëḵ gevonḡ semusën böpata vu hong yönon rot, gesëḵ gevonḡ behonḡ mewis ngahijseḵë dok rot.”

¹⁵ Lob Abraham yö medo nevo kwa in gesu ni tebö neraḵ pevis rë. Loḵ mëm lë ganon raḵ yoh vu sën Anutu nër wirek bë rëḵ bo vu yi lo.

¹⁶ Nabë mehönon degevonḡin nabë degadu hir gägek nabë yönon, og denenër mehöböp sën kesuu sir lo arë ving gedenetato nemaj ya vavunë. Lob mehöti sën nevonḡ bë agı, og alam denevonḡ ving bë nenër gägek yönon lob ayej nema.

¹⁷ Lob yik Anutu vong nebë saga ving. Vongin bë tato vu alam sën joo gagek vorot vu sir bë rëk semu sir lo nabë su yoh vu bë rëk geḳo yi gagek sënë seggi rë. Om yö nër arë getato nema ya vavunë.

¹⁸ In Anutu su rëk pekwë arë los yi gagek rë, gaḳ yö rëk gëp degwata los degwata. Om nër luho loḳ ti in bë tato nabë su netetuhin rë. Om sënë rëk bo niwëek doḳ hil sën hil veya bayam vu Anutu in bë gegin hil lo ayod. Lob hil medo mekwad bo ngaa sën Anutu nër vu hil bë rëk bo vu hil lo.

¹⁹ Om hil kwad bo Anutu yi gagek semusën saga rot, in najom hil ayod ahon bengoo doḳ niwëek nabë sën yaḡ nesoo loḳ anka besu neggee rë lo. In vong bë anka sënë nedo loḳ tob ading sën nare loḳ dub-vabuung-böp ayo beneruu hil lo demi, betato bë hil ayoh vu bë adoḳ na nyëḡ vabuung soḡek.

²⁰ Lob Yesu loḳ yah hil bed bemugin meloḳ ya nyëḡ vabuung soḡek saga betu alam-deneḳo-seriveng pin hir yuseḳë nebë Melkisedek menedo degwata los degwata.

7

¹ In Melkisedek sënëḳ alam Salem hir Mehö-los-bengö yi, gAnutu vavunë yi mehö-neḳo-seriveng. Wirek Abraham ya begö besis alam-los-bengöj geyah to beggang, loḳ Melkisedek töḳ vu yi loḳ aggata lob jom raḳ vu Anutu bë semu Abraham.

² Lob Abraham vasuh kupeḳ pin ya yu nemadluho bevo yu ti vu Melkisedek. Hil pekwë arë Melkisedek sënë doḳ ayed nabë ‘mehö-yohvu-los-bengö’ ga, ‘alam Salem hir mehö-los-bengö’ ving. Sënë degwa nebë ‘mehö-ayo-revuhsën-los-bengö’.

³ Ama lu ata arëj su neggëp loḳ Anutu-yi-ḳapiya sënë rë, gedegwa ma ving. Su nër buk sën ata ḳo yi to lo tato rë, gesu nër buk sën diik lo rë, gaḳ yik nebë Anutu Nalu in tu mehö-neḳo-seriveng bevong bë nedo degwata los degwata.

⁴ Om ham kwamin bo nabë: Melkisedek sënë og maḳ yi böpata rot, in hil dobahë Abraham vasuh kupeḳ lu ngaa nivesa vesa sën ya begö meḳo lo ya yu nemadluho, bevo yu ti sën netu nemadluho lo vu Melkisedek.

⁵ Log alam Israel denevasuh hir ngaa pin ya yu nemadluho nebë saga, lob horek neggëp bë Levi* yi mewis lo, sën detu alam-deneḳo-seriveng lo, og deyoh vu bë dejuh yu ti in degetung seriveng jaḳ teka gela natu hir nos. Alam Israel og yik sir degwa ti in depum raḳ Abraham timu, lob sën deneḳo seriveng vu sir agi, og sënëḳ su denevong paya rë.

⁶ Rëḳ mu Melkisedek, og su yi degwa vu sir rë, rëḳ neḳo Abraham yi ngaa sën netu nemadluho lo. Lob Melkisedek sënë jom raḳ in mehö sën Anutu joo gagek vorot meneggëp vu yi bë rëḳ semu yi lo.

⁷ Lob hil arak ni bë mehö sën nesemu gagek vu Anutu in mehö ngwë lo, og kesuu mehö ngwë saga.

⁸ Lob alam* Levi* sën deneḳo ngaa sën netu nemadluho vu hir alam lo, og yik sir mehönon sën rëḳ denadiik. Gaḳ Melkisedek, og ko ngaa sën netu nemadluho lo ving, rëḳ gagek su neggëp loḳ Anutu-yi-ḳapiya bë diik rë, om sënë vong bë nedo mala-tumsën.

⁹ Nebë saga, om hil ayoh vu bë nanër nabë: Levi* yi mehö sën neruh ngaa sën netu yu nemadluho lo, rëḳ mu yi og vo yö yi ngaa sën netu yu nemadluho lo vu Melkisedek ving. In Melkisedek ḳo Abraham yi ngaa sën netu yu nemadluho lo

¹⁰ loḳ buk sën Melkisedek töḳ vu Abraham loḳ aggata. Lob loḳ buk saga og Levi* nahën loḳ nare tava navi.

Alam Deneḳo Seriveng Mewis Deloḳ Yah Mugeng Bej

¹¹ In Anutu tung Levi* yi mewis detu alam-deneḳo-seriveng bedenenër Horek vu hil medenero. Nebë saga, om nabë hir huk sën agi yoh vu bë gevong behil natu alam yohvu, og yik ggovek. Rëḳ ma gesu yoh vu rë, om sën Anutu vong bemehö-neḳo-seriveng mewis

ngwë verup tamusën. Rëk mehö sënë og su yoh vu Levi* yi mewis Aaron rë, gaḵ yoh vu Melkisedek.

¹² Kë, mehö-neḵo-seriveng mewis ti yööhu verup loḵ yah muḡeng lo bej, om saga nër bë Horek mewis yööhu doḵ nah horek muḡeng lo bej geving.

¹³ Lob Mehö sën Anutu nër gägek raḵ yi agi, og yi yö vu degwa ngwë, gaḵ yi alam og sir ti su tu mehö-neḵo-seriveng wirek rë gema.

¹⁴ In hil arak ni bë hil Mehöböp verup loḵ Yuda yi mewis, rëk Moses su nër bë alam Yuda denatu alam-deneḵo-seriveng rë.

Yesu Og Yi Mehö-neḵo-seriveng Degwata Nebë Melkisedek

¹⁵ Log hil mehö-neḵo-seriveng ngwë verup, beluho Melkisedek neggëp ti. Lob sënë mëm tateḵin mehö-neḵo-seriveng mewis yööhu sënë degwa vu hil beneggëp rangah rot.

¹⁶ In mehö sënë su tu mehö-neḵo-seriveng loḵ Levi* yi mewis yoh vu horek sën deneggoin Levi* yi mewis mu raḵ medenetu alam-deneḵo-seriveng lo rë. Rëk niwëëk neggëp vu yi berëḵ medo mala-tumsën degwata los degwata, om sën sënë vông betu mehö-neḵo-seriveng.

¹⁷ In Anutu nër raḵ yi bë:

“Genatu mehö-gweko-seriveng degwata los degwata noh vu Melkisedek.”

¹⁸ Lob Anutu vo Horek wirek hen vër raḵ gägek saga. In Horek sën nër bë alam* Levi* mu denatu alam-deneḵo-seriveng lo, og niwëëk ma besu yoh vu bë doḵ vu hil rë.

¹⁹ In Horek su yoh vu bë gevong bemehöti natu mehö yohvu rë. Om sën Anutu tateḵin aggata ngwë benivesa rot kesuu Horek. Lob hil ayoh vu bë rëḵ anoh aggata sënë bana dus jaḵ vu Anutu.

²⁰ Lob Anutu su ggooin Yesu sënë raḵ tu mehö-neḵo-seriveng meris mu rë, gaḵ tato nema ya vavunë menër bë rëḵ natu mehö-neḵo-seriveng yönon. Alam-deneḵo-seriveng wirek hen, og mehöti su tato nema ya vavunë menër raḵ sir bë denatu alam-deneḵo-seriveng yönon rë.

²¹ Rëḵ Anutu yö ti nër yönon vavunë, log ggooin Yesu raḵ tu mehö-neḵo-seriveng, log nër vu yi bë:

“Mehöböp nër yönon vavunë ggovek ya, om su yoh vu bë rëḵ pamook yi gägek rë.

Gaḵ genatu mehö-neḵo-seriveng degwata los degwata.”

²² Om hil ajaḵ ni nabë gägek mewis sën Anutu joo lo, og nivesa rot bekesuu gägek wirek hen, lob vông Yesu yam in tato nabë rëḵ anon jaḵ yönon.

²³ Wirek og alam ngahiseḵë detu alam-deneḵo-seriveng. In denediik gesu denedo degwata rë.

²⁴ Gaḵ Yesu tu mehö-neḵo-seriveng, lob su mehö ngwë yoh vu bë rëḵ doḵ nah ben rë, in yö rëḵ medo degwata los degwata.

²⁵ Om yö yoh vu bë rëḵ geḵo alam pin sën denesepa loḵ yi in bë denah vu Anutu lo nah, bedemedo degwata los degwata. In yi yö nedo mala-tumsën degwata beneketag vu Anutu bë doḵ vu sir.

Mehö-neḵo-seriveng Yesu Yoh Vu Rot Bë Doḵ Vu Hil

²⁶ Mehö-neḵo-seriveng nebë sënë yoh vu rot bë doḵ vu hil, in yi mehö vabuung gesu ngaa nipaya ti neggëp vu yi rë. Gaḵ yi mehö niveseek anon, benejom yi ahon in alam nij paya. Log tu ala bekesuu ngaa pin vu yaḡek.

²⁷ Alam-deneḵo-seriveng hir ggev og hir huk bë debesi seriveng noh vu buk. Lob denevesi seriveng ngwë muḡin in bë kevoh yö hir ngaa nipaya na rë, loḵ mëm denevesi sën kevoh alam hir ngaa nipaya na lo tamu. Gaḵ Yesu og su nevong nebë sënë rë. Gaḵ yik yö tung yi tu seriveng vu Anutu yik beron timu beggovek ya.

²⁸ Gagek neggëp loḵ Horek bë degooïn alam jaḵ medenatu alam-deneḵo-seriveng hir yuseḵë, rëḵ alam sënë og su deyoh vu bë debare nij wëëḵ rë. Rëḵ gagek sën Anutu nër genër yönon vavunë lo verup tamusën beggooïn Nalu raḵ tu mehö-neḵo-seriveng yuseḵë böp, beyi mehö yohvu los dahis benedo nebë saga degwata los degwata.

8

Yesu Tu Mehö-neḵo-seriveng Böp Loḵ Dub-vabuung Vu Yagek

¹ Gagek sën hil anër agi degwa nebë hil alam-deneḵo-seriveng alaj böp nebë sënë nedo, berax nedo sëa ggëp Mehö-los-bengö-ggöksën nema vesa vu yagek.

² Negin Anutu yi dub vabuung vu yagek sën mëm dub-supinsën-yi soḵek lo. Mehönon su delev sënë raḵ nemaj rë, gaḵ Mehöböp yö lev.

³ Deneggooïn alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp pin raḵ in bë degeḵo seriveng aggagga bedeketung na vu Anutu. Om yik Yesu geḵo seriveng ti geving megetung nabë saga.

⁴ Bë medo dob, og su rëḵ natu mehö-neḵo-seriveng rë. In alam-deneḵo-seriveng lo, denedo vorot bedenetung seriveng aggagga vu Anutu yoh vu sën Horek nenër lo.

⁵ Denevong huk loḵ dub-vabuung-böp sagi, rëḵ yik sënëḵ dub-vabuung soḵek sën nedo yagek lo ḵenu los tahutahu mu. Yik nebë sën Anutu nër vu Moses wirek bë dev dub sël lo lob nër vu bë, “Gwelë megwero in gedev ngaa pin noh vu ḵenu sën sa tato vu hong ggëp ḵedu agi.”

⁶ Rëḵ mëm Kerisi ḵo huk böpata rot kesuu alam-deneḵo-seriveng pin hir huk. In Anutu joo gagek mewis nivesa rot kesuu gagek wirek hen, lob Yesu nare vuheng atov menevong banon raḵ. Lob gagek mewis sënë degwa neggëp vu Anutu yi gagek semusën nivesa anon sën kesuu gagek semusën muḵeng lo.

Gagek Mewis Kesuu Gagek Muḵeng

⁷ Bë gagek sën Anutu joo muḵinsën lo yoh vu, og Anutu su rëḵ najoo gagek ngwë nam gökin geving rë.

⁸ Rëḵ Anutu lë mehönon hir ngaa nipaya lob nër bë:

“Mehöböp nër bë,

‘Ham gwengö rë!

Buk ti rëḵ berup

lob sëḵ najoo gagek mewis

vu alam Israel los alam Yuda.

⁹ Gagek mewis sënë su rëḵ nabë

gagek sën sejoo vu ḵenuj lo wirek lo rë.

Wirek sejoo gagek saga,

log sejom loḵ nemaj ggëp Ejep

besa heli sir yom.

Rëḵ su denesepa loḵ sa gagek

sën sejoo vu sir lo rë,

lob sa heruu demig vu sir.’

Mehöböp nër bë sënë.

¹⁰ Loḵ Mehöböp nër ggökin bë,

‘Buk sën sa heruu demig vu sir agi govek na rë,

loḵ saḵ najoo gagek ngwë vu alam Israel gökin nabë:

Sëḵ getung sa horek pin doḵ kwaj

gesëḵ ḵevu doḵ na ayoj,

log sëḵ natu hir Anutu

gedenatu salam.

¹¹ Log alam pin su rëḵ detahu hir mehö ngwë los arij lo

bedenanër nabë, “Gejak Mehöböp ni” rë!
 Gaḵ vu buk sënë,
 og hurmahen galam böp besir pin
 yö rëḵ dejak sa nig.

¹² In sëḵ kwag pesivin sir
 beḵevoh hir ngaa nipaya na,
 lob sa su rëḵ kwag bo ngaa nipaya
 sën devong lo nah gökin rë.”

¹³ Sën nër bë gagek mewis lo, lob saga tato bë gagek muginsën mugeng rak. Om ngaa sën netu mugeng rak lo, og yik medo buk dus teka mu log vongin nama na veröḵ yi.

9

Wirek Alam-deneḵo-seriveng Hir Ggev Denetung Köḵ Tu Seriveng

¹ Gagek sën Anutu joo muginsën lo, og nër horek la sepa ving betateḵin aggata vu alam Israel in bë desepa doḵ medegetung seriveng los denajom jak lu ngaa. Log tateḵin dub-vabuung sën dedev bemedo vu dob lo ving.

² Lob delev dub-vabuung sël ti bayo luu. Lob detung ram sën nema nemadvahi-bevidek-luu lo ti getevor ti, gebrët sën nedo loḵ Anutu mala lo, benedo loḵ ayo muginsën. Lob denenër ayo ti sënë bë ayo vabuung.

³ Bedelah tob böpata ruu, log denenër ayo ngwë sën netu luu yah tob demi lo bë mëm ayo vabuung soḵek rot.

⁴ Lob desemu jepö sën denevesi kabang rak baru reggu nivesa ya neyoh vu dub ayo lo rak goor. Bedetung los gagek-joosën-yi yi keröng loḵ ayo sënë. Depeḵa goor rak keröng sënë navi pin, gemana* nedo loḵ dëg goor menedo loḵ keröng sënë ayo. Log Aaron yi atoheng sën ggol loḵ wirek lo los gelöng petes luu sën Anutu kevu Horek rak neggëp lo, neggëp loḵ keröng sënë ayo ving.

⁵ Angër ḵenu luu denare rak keröng sënë vavunë, benetahu bë Anutu los niḵapiik nedo loḵ ayo vabuung sënë. Luho banisej kebu rak sëa sën denekeseh köḵ rak yoh vu ta in kevoḵ alam Israel hir ngaa nipaya na lo. Kë! Om maam yik ggovek saga, gesa su yoh vu bë rëḵ natevin ngaa pin sënë betateḵin degwa rë.

⁶ Desemu ngaa pin nebë sënë, log alam-deneḵo-seriveng deneloḵ ya dub-vabuung sël sënë ayo ngwë muginsën yoh vu buk pin bedenevong huk loḵ.

⁷ Gaḵ mëm ayo ngwë sën netu luu lo, og alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp yö timu nelok ya ayo beron ti ti neyoh vu ngebek pin. Neḵo seriveng niḵök beya netetëhin rak sëa in bë kevoḵ yö yi ngaa nipaya na, gekevoḵ alam Israel pin hir ngaa nipaya sën devong rëḵ su kwaj nevo rë lo na geving.

⁸ Anon Vabuung tato vu hil rak sënë nebë: Nabë nahën denegevong huk doḵ dub sël ayo muginsën, og hil su ayoh vu bë adok na ayo vabuung soḵek rot rë geyö rëḵ nahën.

⁹ Lob ayo muginsën netahu rak buk sën gwëbeng agi, in denesepa loḵ Horek medene-tung seriveng aggagga vu Anutu loḵ ayo muginsën sënë. Rëḵ ngaa pin sënë su yoh vu bë gevong balam sën deneḵo seriveng yam lo ayoj niröp jak bedenatu alam nijvesa rë gema.

¹⁰ Horek seriveng-yi sënë, og horek rak nos los reggu gengaa numsen, gehorek aggagga rak sën ripeksën nemad lu ngaa lo. Rëḵ horek sënë og yik horek hil navid-yi mu. Rëḵ Anutu tung horek pin sënë in bë desepa doḵ rot bena berup doḵ buk sën gevong gagek mewis berup lo.

Kerisi Tung Yö Niḵök Tu Seriveng

¹¹ Rëḵ gwëbeng Kerisi luḵ yam, lob tu alam-deneḵo-seriveng yuseḵë böp benegin ngaa mewis nivesa vesa sën gwëbeng agi. Loḵ mëm loḵ ya dub-vabuung sël soḵek sën nedo

yagek bemalangeri rot bekesuu muginsën lo. Mehönon su delev dub sënë raḵ nemaj rë, besu ngaa-dob-yi rë.

¹² Rëḵ su ḵo memëḵ los burmakau maluh tuveḵ nij ḵöḵ betung tu seriveng rë. Gaḵ ḵo yö niḵöḵ beloḵ ya ayo vabuung soḡek rot vu yagek betung tu seriveng beron timu beggoveḵ ya. Lob baḡo hil yah raḵ sënë in bë hil medo malad-tumsën degwata los degwata.

¹³ Nabë mehöti keyëh Horek beningöhek raḵ, og alam-deneḵo-seriveng lo denëḵo memëḵ los burmakau maluh nij ḵöḵ ving vevew sën denevesi burmakau avëh menetepuv lo, bedenetetëhin raḵ yi in bë navi niveseek jaḵ nah gökin gëp Anutu mala.

¹⁴ Rëḵ mu Kerisi niḵöḵ kesuu sënë in ngaa nipaya ti su neggëp vu yi rë. Lob Anon Vabuung sën nedo degwata los degwata lo loḵ vu yi betung yi tu seriveng nivesa vu Anutu. Om niḵöḵ su ripek hil navid mu rë. Gaḵ sekee hil ayod peggo ving geḵo ngaa diiḵsën vër, gemëm hil nehevong Anutu sën mala-tumsën degwa lo yi huk.

Kerisi Niḵöḵ Vo Gadu Loḵ Gagek Mewis

¹⁵ Nebë saga, om Kerisi nedo hil los Anutu vuheng atov in bë gevong begagek mewis anon jaḵ. Diiḵ in bë geḵo alam nom bekevoh hir ngaa nipaya pin sën denevong wirek loḵ buk sën gagek wirek hen yö nahën neggëp lo na. Nebë saga, om alam pin sën degengo Anutu yi ḵööḵ medetamuin lo, og degeḵo ngaa sën Anutu nër wirek bë bo vu nalu lo lo, bedemedo malaj-tumsën degwata los degwata.

¹⁶ Mehö sën nenër yi ḵupeḵ lu ngaa ggelek yi alam vorot in kwa nevo bë rëḵ nadiiḵ lo, og nekevu loḵ ḵapiya menejoo niwëëḵ. Lob nabë mehö la sënë kwaj nevo bë degeḵo ngaa saga natu hir ngaa, og alam pin yö deḵaḵ ni namugin nabë mehö saga lo diiḵ ya yönon, loḵ mëm degeḵo.

¹⁷ Yönon, mehönon nediḵ ggoveḵ loḵ mëm gagek sën lo anon nerak. Gaḵ nabë mehö sën lo su diiḵ rë geyö nahën nedo mala vesa, og yi gagek sën joo lo su anon raḵ rë geyö nahën.

¹⁸ Kë! Lob sën alam Yuda denesis reggu medenekeseh nij ḵöḵ lo, yik raḵ degwa saga in bë tato nabë gagek sën Anutu joo vu sir lo anon raḵ beneloḵ vu sir.

¹⁹ Wirek Moses nër Horek yi gagek pin vu alam ggoveḵ, loḵ mëm ḵo burmakau tuveḵ ti niḵöḵ los memëḵ ti niḵöḵ ving bël, log dagoo sipsip niviis ḵöḵ los vos ti nebë bigbig ris loḵ betetëhin raḵ ḵapiya-horek-yi, geraḵ alam pin ving.

²⁰ Log nër bë, “Ḵöḵ sënë in bë tato nabë Anutu joo gagek vu ham.”

²¹ Log yik Moses tetëhin ḵöḵ raḵ dub-vabuung sël nebë saga ving geraḵ gabum lu ngaa pin sën huk-dub-ayo-yi lo.

²² In Horek nër ngaa ngahiseḵë rot bë ḵöḵ gevong benij veseek jaḵ, gaḵ nabë ḵöḵ su keseh rë, og Anutu su nekevoh mehönon hir ngaa nipaya ya rë.

Kerisi Yö Tung Yi Tu Seriveng In Kevoh Hil Ngaa Nipaya Na

²³ Yönon, denekeseh ḵöḵ nebë sënë in bë dub los yi ḵupeḵ lu ngaa pin sën nedo dob agi nijveseek* jaḵ. Rëḵ mu dub sënë og dub anon soḡek sën nedo yagek lo ḵenu mu. Om nabë dub anon soḡek sën nedo yagek lo yi ngaa nijveseek jaḵ, og hil sero seriveng nivesa rot sën kesuu lo in gevong benijveseek jaḵ.

²⁴ Hil araḵ ni bë Kerisi su loḵ ya dub-vabuung sën mehönon delev raḵ nemaj tu Anutu yi dub-vabuung ḵenu lo rë, gaḵ loḵ ya yagek niröp. Lob gwëbeng loḵ yah hil bed menare Anutu mala in bë doḵ vu hil.

²⁵ Alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp neḵo ḵöḵ yoh vu ta pin in bë getung natu seriveng vu Anutu, lob neḵol meneloḵ ya dub ayo vabuung. Rëḵ sënë og su yö niḵöḵ rë. Rëḵ mu Yesu loḵ ya yagek betung yi tu seriveng vu Anutu beron timu, gesu vöng nebë sënë ggöḵin rë.

* **9:23:** Niveseek sënë nër bë detetëhin ḵöḵ raḵ ngaa sënë gedejom raḵ in, in bë ngaa nipaya ti su gëp doḵ. Gaḵ natu ngaa yohvu, lob tu Anutu yi ngaa vabuung beyoh vu bë degevong Anutu yi huk jaḵ.

²⁶ Bë gevong beron ngahisekë, og rëk geko kerus beron ngahisekë rot gëp sën Anutu tung dob lo benam berup dok sën gwëbeng agi. Rëk mu ma. Gemëm gwëbeng dus rak bë dob nama na, lob Kerisi yik luk yam dob beron timu in bë getung yi natu seriveng vu Anutu in kevoh hil ngaa nipaya na.

²⁷ In mehõnon pin yik denadiik beron timu, log mëm debare nam gagek.

²⁸ Om sën Kerisi tung yi tu seriveng beron timu vu Anutu in bë kevoh hil ngahisekë hil ngaa nipaya na. Log rëk nom beron ngwë gökin, rëk mu su rëk nom in kevoh mehõnon hir ngaa nipaya na rë. Gaḵ nom in geko alam sën medo denegin yi lo medenah.

10

Seriveng Sën Wirek Lo Su Yoh Vu Bë Kevoh Hil Ngaa Nipaya Na Rë

¹ Hil nehalë Horek nebë ngaa sën rëk berup tamusën lo kenu mu, gaḵ su ngaa anon yõnon rë. Horek nër bë degetung seriveng gëp ti noh vu ngebek pin, rëk su yoh vu bë sesor alam sën denesepa lok lo benijvesa jak rot rë.

² Gaḵ nabë Horek yoh vu bë gevong benijvesa jak yõnon, og su rëk degetung seriveng gök gökin rë. In alam sën denesepa lok aggata saga lo yik sir pin nij veseek jak jak yik seriveng timu saga lob su rëk kwaj bo nah nabë ngaa nipaya neggëp vu sir rë.

³ Rëk ma geseriveng sënë nevong bekwaj nevo hir ngaa nipaya neyoh vu ta ti ti lo.

⁴ Rëk burmakau maluh los memëk nij kök su yoh vu bë kevoh ngaa nipaya na rë.

⁵ Om sën Kerisi yam dob lob sepa lok Saam sën neggëp lok Anutu-yi-ḵapiya lo benër rak Anutu bë:

“Nim lël bë su dengis reggu los degetung seriveng aggagga vu hong,
rëk mu gero navi ti in gebo vu sa.

⁶ Reggu sën denevesi los dahis rak jepõ lo,
geseriveng sën denetung in bë kevoh hir ngaa nipaya na lo,
og su ahëm neving rë.

⁷ Om sën senër gagek yoh vu sën dekevu rak sa
meneggëp lok hong ḵapiya lo bë,
‘Anutu, seyam lo!

Seyam in bë sepa dok kwam!’ ”

⁸ Nër rak seriveng sën denesepa lok Horek medenetung lo mugin bë, “Nim lël bë su dengis reggu los degetung seriveng aggagga vu hong, gereggu sën denevesi los dahis rak ya jepõ lo, geseriveng sën denetung in bë kevoh hir ngaa nipaya na lo, og su ahëm neving rë.”

⁹ Lok yom nër rak neggëp hus bë, “Seyam lo! Seyam in bë sepa dok kwam!” Nër gagek saga in bë tatekin nabë ngaa muginsën saga nõk gëp, gengaa mewis dok nah ben.

¹⁰ Yesu Kerisi sepa lok Anutu kwa betung navi netu seriveng yik beron timu, lob sënë vong behil atu alam nid röp rak.

Kerisi Yi Seriveng Yoh Vu Bë Kevoh Hil Ngaa Nipaya Na

¹¹ Alam-deneḵo-seriveng pin denare medenevong hir huk yoh vu buk pin. Denetung seriveng yik nebë sën lo lok yah yahin, rëk seriveng sënë su yoh vu bë kevoh ngaa nipaya na rë.

¹² Rëk Kerisi tung seriveng yik perurek timu in bë kevoh ngaa nipaya na, lob yik timu sënë venuh ya meneggëp in gëp. Vong nebë sënë ggovek, log yah meya nedo Anutu nema vesa,

¹³ beyõ nedo bemedo negin in bë Anutu getung alam sën denesis begõ vu yi lo degevek na vaha gebinë.

¹⁴ Alam sën nevong benij röp nerak lo, og yik vong benijvesa rak rot. Yik rak seriveng perurek timu sënë, om rëk demedo nivesa degwata los degwata.

¹⁵ Lob Anon Vabuung tatekin vu hil bë gagek sënë anon rak in nër muginsën meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bë:

¹⁶ “Mehöböp nër bë, ‘Buk sënë govek na rë,
loḵ saḵ najoo gagek mewis ngwë sënë vu sir nabë:
Sëḵ getung sa horek pin doḵ ayoj,
gesëḵ ḵevu doḵ kwaj.’ ”

¹⁷ Log nër ving bë,
“Sa su rëḵ kwag bo hir ngaa nipaya
los ngaa sën neggëp vu sir lo gökin rë.”

¹⁸ Nebë sënë, om Anutu kevoh hil ngaa nipaya ya, gehil su rëḵ getung seriveng ngwë gökin in kevoh hil ngaa nipaya na rë.

Hil Gevong Geving Anon Bana Dus Vu Anutu

¹⁹ Yesu keseh niḵöḵ in hil, om arig lo, hil ayoh vu bë adoḵ na Anutu yi dub ayo vabuung soḵek rot, gaḵ hil su agöneng.

²⁰ Yönon, Yesu diḵ rak ḵelepeḵo* betatekin aggata mewis vu hil behil ayoh vu bë geruu tob sën neruu dub ayo vabuung soḵek rot lo gadok na. Aggata sënë og yik yö navi baggata-mala-tumsën-yi.

²¹ Yik hil alam-deneḵo-seriveng yuseḵë böp ti nedo, benegin Anutu-yi-alam pin.

²² Tetëhin yö niḵöḵ loḵ ya hil ayod in bë jevu gekevoh ngaa nipaya sën hil arak ni bë neggëp vu hil lo na. Geripek hil navid rak bël malangeri. Nebë saga om hil ayod nidëlin ngaa kuungsën pin na, gehil ayod na timu vu Anutu yönon behil ana dus jaḵ yi.

²³ Hil nanër ngaa nivesa sën hil medo nehegin lo rangah gehil najom ahon bemedo. In hil arak ngaa pin sën Anutu nër bë rëḵ gevong vu hil lo ni bë rëḵ gevong yönon.

²⁴ Log hil kwad bo arid lo geving babër kwaj in desepa doḵ aggata-ahëvingsën-yi los degevang huk nivesa vesa.

²⁵ Gehil su nid tebö in sën hil los Kerisi-yi-alam angupin hil begalë Soda los gevong raro lu ngaa lo, nabë sën alam vahi nij tebö rak lo. Gaḵ hil medo doḵ ti megadu hil vewen vewen. Kë, hil gevong nabë sënë rot in hil arak ni bë Kerisi yi buk yam dus rak.

Hil Su Geruu Demid Vu Anutu Nalu

²⁶ Nabë hil arak Kerisi yi gagek anon ni vorot, rëḵ hil anom kwad bo besepa doḵ ngaa nipaya, og seriveng ngwë su neggëp in bë kevoh hil ngaa nipaya sënë na rë.

²⁷ Gaḵ hil rëḵ agöneng rot gemedo gëgin sën Anutu gengo hil gagek log getë hil doḵ na nengwah lo. In nengwah niḵerus ata nedo in bë ga alam sën denevang ayej vu Anutu lo.

²⁸ Hil arak Moses yi Horek ni bë: Nabë mehöti keyëh, lob mehö luu ma mehö löö degelë bedenänër yi nipaya sënë rangah doḵ ti, og yi alam su rëḵ kwaj gevongin mehö sënë rë, gaḵ rëḵ dengis yi menadiik.

²⁹ Nebë saga, om ham jaḵ ni nabë mehöti sën baḵë Anutu Nalu duk kebus lo, og rëḵ natöḵ vu maggin böpata rot mekesuu. In Kerisi yi köḵ sën tato bë Anutu joo gagek mewis vu hil lo vong bemehö saga niröp rak. Rëḵ ma gelë köḵ sënë nebë ngaa meris gesu vabuung rë, benër pelë rak Anon Vabuung semusën-yi.

³⁰ Hil arak Mehö sënë ni, sën nër bë, “Vo loḵsën nipaya nyëvewen og sengo sa huk. Om ham naḵöök gesengo rëḵ bo nipaya nyëvewen doḵ nah.” Log nër ggökin ving bë, “Mehöböp yö rëḵ gengo yi alam hir gagek beseggi.”

³¹ Nabë Anutu sën mala-tumsën degwa lo najom hil ahon in bo ngaa nipaya nyëvewen vu hil, og hil rëḵ agöneng böpata rot in ngaa sënë.

Hil Gevong Geving Niwëëk Bemedo

³² Rëḵ mu ham kwamin bo nah buk sën ham tu Kerisi-yi-alam nyëdahis lo nabë ham alam vahi dedeginengin ham rak ngaa maggin rot beham kwerë.

³³ Denevarah ham buk la ya alam pin malaj, gedenenër gagek nipaya rak ham, gedenesis ham rak malaj. Gebuk la og ham nelok ya ving alam sën denekerë maggin nebë agi, beham los nekwerë menelok vu sir.

³⁴ In ham kwamin nevongin alam sën deneya karabus lo. Log alam la denevo ham ngaa lu ngaa vër in ham, rëk mu ham kwamin vesa menelë sir mu. In ham rak ni ggovek ya bë ham ngaanon sën kesuu ngaa-dob-yi lo, yö nahën nedo berëk medo degwata los degwata.

³⁵ Om ham su gwevuu sën ham nevong ving niwëek ata lo na, in ham rëk gweko nyëvewen nivesa böpata rot.

³⁶ Ham bare niwëek nabë sënë in nabë ham sepa dok Anutu aye, og mëm ham rëk gweko ngaa nivesa sën Anutu nër wirek bë rëk gevong vu ham lo.

³⁷ In Anutu nër meneggëp lok yi kapiya bë,
 “Su hus ading rë, gak yik buk dus teka mu,
 log mehõ sën bë rëk nam lo vongin nam.
 Su rëk naköpek rë.

³⁸ Salam yohvu lo rëk demedo malaj-tumsën
 in ayoj neyam timu vu sa.

Gak nabë denajul medenah,
 og sa su rëk ahëg nivesa vu sir rë.”

³⁹ Rëk mu hil su alam-julsën-yi sën hil rëk malad nama lo rë. Gak hil alam-vongvingsën-yi sën hil rëk medo malad-tumsën.

11

Sën Hil Ayod Na Timu Vu Anutu Lo Degwa Nebë Sënë

¹ Lob sën hil ayod neya timu lo vong behil narak ni bë ngaa sën hil navo kwad in bë Anutu bo vu hil lo rëk anon jak. Gevong behil narak ni ving bë ngaa sën hil su malad nerak rë lo nedo yönon.

² In wirek og alam teta ayoj neya timu vu Anutu, om sën ko sir rak bë sir alam nijvesa.

³ Yönon, hil ayod neya timu vu Anutu, om sën hil narak ni bë tung yagek los dob rak avi. Nesemu ngaa pin sën nedo mehil nehalë agi rak ngaa sën hil su ayoh vu bë galë jak malad rë lo.

Abel Lööho Enok Lu Noa

⁴ Abel ayo ya timu vu Anutu, om sën Anutu lë yi seriveng nivesa bahë neving kesuu ari Kain hen, lob nër yi bë yi mehõ yohvu. Lob Abel diik, rëk mu yi gagek sën ayo neya timu lo yö nahën neggëp menenër vu hil.

⁵ Log Enok ayo neya timu vu Anutu om sën Anutu ko yi rak ya yagek gesu diik rë. Mehõnon desero yi rëk ma gesu detok vu yi rë, in Anutu ko yi ya. In gagek neggëp lok Anutu-yi-kapiya nebë Enok yö nahën nedo dob, log Anutu kwa vesa in yi, in nevong ngaa yoh vu Anutu kwa.

⁶ Rëk mu nabë mehõti su ayo na timu vu Anutu rë, og su yoh vu bë rëk gevong bAnutu kwa vesa in yi rë. In alam sën denevong in bë dena vu Anutu lo, og degevong geving nabë Anutu nedo, gedevong geving nabë nevo nyëvewen nivesa vu alam sën denesero yi lo, lok mëm deyoh vu bë denatok vu yi.

⁷ Log Anutu nër ngaa sën vongin berup lo vu Noa. Su mala rak rë geyõ nahën, rëk vong ving Anutu aye beggurek babu mesemu yag böpata ti in bë luho venë genalu lo bededok na demedo nivesa dok, in su malaj nama. Noa nevong nebë sënë in ayo neya timu vu Anutu, lob sënë tato bë ngaa nipaya neggëp vu alam pin vu dob. Lob Anutu nër Noa bë yi mehõ yohvu, degwa rak sën ayo neya timu lo, lob yik Anutu nenër alam sën ayoj neya timu vu yi lo pin nebë saga.

Abraham

⁸ Log Anutu tahi Abraham wirek, lob Abraham vong yoh vu aye bevuu yi nyëg ya, geya dob len ti sën Anutu nër bë rëk gevong vu yi bemëm natu yi niröp lo. Abraham su rak dob sën bë na lo ni rë, rëk vong ving beya in ayo neya timu vu Anutu.

⁹ Ayo neya timu, om sën luk meya nedo dob len ti sën Anutu nër tato bë rëk gevong vu yi lo, lob nedo lok dob sënë nebë sën yi mehö nyëg ngwë ti. Nedo lok beggang sël ving nalu Isaak lu bu Yakop-mehö luu sënë rëk degeko dob geving yi noh vu sën Anutu nër wirek lo.

¹⁰ Rëk mu Abraham yö nahën medo mekwa nevo bë dok na beggang-bu sogek los niwëek sën Anutu semu vu yagek menero lo.

¹¹ Log venë Sara yi buk sën geko nalu lo maya, rëk mu ayo ya timu vu Anutu om sën vong beniwëek yoh vu bë geko nalu. Kwa nevo bë Anutu joo gagek ggovek ya bë geko nalu, om rëk gevong banon jak.

¹² Nebë saga, lob yik mehö timu saga sën atov ya bedus rak bë nadiik agi tu alam ngahisekë degwaj. Yi mewis deveröng rot besir ngahisekë rak nebë betuheng sën denedo yagek babu lo los raggër loo nenga, lob mehönon su deyoh vu bë denetevin rë.

¹³ Alam pin sënë ayoy neya timu vu Anutu medenedo bedediik ya gesu deko ngaa nivesa sën Anutu nër wirek bë bo vu sir lo vu dob rë. Gak yö denare adingnë gedenelë bekway vesa gedenenër bë, “He nado dob sënë nebë vatëvek. He yam nehako lok dob sënë mu.”

¹⁴ Alam sën denenër gagek nebë agi, og hil ajak ni nabë denevong in bë denatök vu yö hir nyëg niröp.

¹⁵ Su kwaj nevo nyëg sën devuu gedeyam lo rë. Bë kwaj bo nyëg saga, og aggata neggëp beyoh vu bë denah medena gökin.

¹⁶ Gak sënëk ayoy neya vu nyëg yö ngwë sën kesuu benivesa rot lo. Nyëg sënë neggëp vu yagek, om sën Anutu su ni nemum in sën denenër bë hir Anutu yi lo rë, in tongin nyëg böpata ti in bë demedo dok.

¹⁷⁻¹⁸ Lob Anutu seggi Abraham, rëk Abraham ayo ya timu vu yi, om sën vongin bë getung nalu Isaak natu seriveng. Yönon, Anutu joo gagek vu Abraham ggovek ya bë, “Rëk denanër Isaak yi mewis lo mu nabë hong mewis sir,” rëk vongin bë getung nalu perurek timu sënë natu seriveng.

¹⁹ In kwa nevo bë: Nabë nadiik, og ggovek gAnutu yoh vu bë rëk gevong bevesa dok nah. Nebë sënë, om yönon, hil ayoh vu bë nanër gagek peggirinsën jak sagi nabë Abraham ko Isaak vu diiksën yom.

Isaak Lööho Yakop Lu Yosep

²⁰ Log yik Isaak sënë ayo neya timu vu Anutu ving, om sën jom rak in nalu Yakop luho Esau bë Anutu semu luho, gekah ngaa ngaa sën rëk natök vu luho vu tamusën lo rak ya luho.

²¹ Log yik Yakop ayo neya timu vu Anutu, om sën dus rak bë nadiik lob pesohek rak atoheng medudek, gejom rak in Yosep nalu maluh luho bë Anutu semu luho.

²² Log yik Yosep ayo neya timu vu Anutu, om sën dus rak bë nadiik, lob nër bë nahub rë, rëk alam Israel rëk degevu Ejep gedena jak lob degeko sekë sepa.

Moses

²³ Log Moses ama lu ata ayoy neya timu vu Anutu, om sën Moses ata ko yi to, lob ama lu ata delë yi bë hurmahen nivesa rot. Lob luho su deggöneng in mehö-los-bengö Parao yi horek rë, gak devun yi meneggëp beggang ayo yoh vu kwev löö.

²⁴ Log Moses ayo neya timu vu Anutu, om sën yi böp rak lob nilël bë su denanër yi nabë Parao nalu avëh nalu yi.

²⁵ Gak yö kwa vo bë geko maggin geving Anutu-yi-alam in nilël bë su sepa dok ngaa nipaya sën vongin mala nama na agi.

²⁶ Alam Ejep denenër pelë raḵ mehö sën Anutu ggooin raḵ in bë geko yi alam nah lo, rëḵ Moses su neggöneng in hir gägek rë. Gaḵ nelë bë nivesa bekesuu Ejep hir monë los vunëḵ vunëḵ pin. In kwa nevo nyëvewen nivesa sën Anutu rëḵ bo vu yi lo.

²⁷ Moses ayo neya timu vu Anutu, om sën kedi vu Ejep meya, gesu ggöneng in mehö-los-bengö Parao bë rëḵ ahë sengen rë. Mehönon su denelë Anutu raḵ malaj rë, rëḵ mu Moses vong nebë sën lë Anutu raḵ mala, om sën niwëëk.

²⁸ GeMoses ayo ya timu vu Anutu, om sën sepa loḵ Anutu aye bevong Buk-ggöksën-yi* nyëdahis, benër bederikin sipsip köḵ raḵ Israel hir veluung avi in bë angër sën nesis Ejep naluj aguu lo su ngis Israel naluj aguu.

Israel Ngahiseḵë Rot Ayoj Neya Timu Vu Anutu Wirek

²⁹ Log alam Israel ayoj ya timu vu Anutu, om sën degwang Loo-köḵ vuheng atov medeyoh tewit medeya. Log alam Ejep to denetahu ving, rëḵ ma geloo yom dahun sir medediik.

³⁰ Log alam Israel ayoj ya timu vu Anutu, om sën ya deḵo loḵ Yeriko hir ḵatum gelöng degwa yoh vu buk nemadvahi-bevidek-luu, log ḵatum pekëpin.

³¹ Log avëh baggëb Rahap ayo ya timu vu Anutu, om sën loḵ vu mehö luu sën deya ḵasöm lo. Om sën nedo vesa galam Yeriko pin malaj ma in su ayoj neya timu vu Anutu rë.

³² Log sëḵ nanër gägek va geving-a? Ma! Bë sa nanër gägek jaḵ Gideon, geBarak, geSamson, geYepta, gejaḵ Davit luho Samuel galam-denenër-gägek-rangahsën lo, og maḵ buk su yoh vu rë.

³³ Alam sënë ayoj neya timu vu Anutu, om sën devong begö niwëëk medekesuu alam-los-bengöj ngahiseḵë hir alam-begö-yi. Desepa loḵ ngaa niröp bedeneko ngaa sën Anutu nenër bë rëḵ bo vu sir lo. Gesir vahi devong bereggu böp layon nyëj neköpek.

³⁴ Gesir vahi denepuv nengwah tumsën böpata menekul. Log sir vahi deneruh anil nivesa gesu begö netök vu sir medenediik rë. Nij wëëk masën, rëḵ Anutu nelok vu sir benij wëëk nerak, betum denvong begö niwëëk bedeneti alam-yu-ngwë hir alam-begö-yi bedeneyah bej.

³⁵ Gavëh la, og naluj nediik rëḵ ma gedenekedi raḵ yah ggökin bedeneko sir vu diiksën yom. Galam vahi og alam nij paya denejom sir ahon medenevasap navij in bë gesang böpata medenadiik. In nabë degeruu demij vu Anutu, og rëḵ alam nij paya dedëin sir medena. Rëḵ ma gekwaj nevo bë rëḵ dekedi jaḵ nah gökin gëp bedub vu tamusën, bedemedo malaj-tumsën nivesa rot, om denejom sir ahon.

³⁶ La deneko maggin raḵ sën alam nij paya denenër pelë raḵ sir los deneveek sir raḵ aggis, gedeneduu sir la raḵ sëng medeneko sir ya ḵarabus lo.

³⁷ Gedenetengwa sir la raḵ gelöng. Gedeneko segë medenehek sir la raḵ luu. Gedene-pelëpin sir la pangsen rot. Gedeneketöv la kwaj raḵ paëp-yu-anil. Gesir la og yö denvëh sipsip los memëḵ navij netu tob gedeneḵo loḵ loḵ. Deneraḵ vu in ngaa navij yi pin, galam denevasap sir medenevo maggin vu sir rot.

³⁸ Sir alam nijvesa rot, lob alam sën denesepa loḵ aggata-dob-yi lo su yoh vu bë losho alam vongvingsën sënë demedo dok ti rë. Om sën ya deneketul loḵ medenevun sir ggëp nyëḡ-yumeris los ḵedu, gepekë len los waak.

³⁹ In alam sënë pin ayoj neya timu vu Anutu pangsen, lob arëj nivesa neggëp Anutu mala. Rëḵ yö denahën gesu deḵo ngaa nivesa sën Anutu nër wirek bë rëḵ bo vu sir lo rë.

⁴⁰ In Anutu kwa vo bë rëḵ gevong ngaa nivesa rot ti vu hil kesuu gägek semusën muginsën. Lob anon raḵ in bë mëm hil los sir sën ayoj neya timu vu yi wirek lo natu alam nid vesa rot gëp ti.

12

Hil Malad Na Vu Yesu Megevong Geving

¹ Yönon, alam sën ayoj neya timu vu Anutu wirek lo, og sir yu böpata bemalaj nesepa hil. Om hil gerurin ngaa sën neko hil malad vër lo pin, gengaa nipaya sën nejom hil ahon lo geto, gehil nid wëek meserög niwëek in ngaa nivesa sën Anutu ggooin rak vu hil bë hil serög in lo.

² Hil malad na vu Yesu besepa dok yi, in vong nivesa rot kesuu alam sën ayoj neya timu vu Anutu agi pin. Ayo neya timu vu Anutu yönon rot, gak sir ti su vong nebë yi rë. Kwa nevo bë rëk kwa vesa rot vu tamusën, lob jom yi ahon bekerë maggin gediik rak kelepeko*, in lë kelepeko* yi nimumsën nebë ngaa meris. Lob gwëbeng nedo ggëp Anutu yi sëa nema vesa.

Maggin Netök Vu Hil In Bë Hil Agërin Hil

³ Ham kwamin bo nabë alam nij paya denelë Yesu paya wirek bedenesis begö vu yi rot, rëk mu yö nare niwëek. Om ham kwamin bo nabë sënë in ham su nimin tebö benimin yes yes.

⁴ Ham nesis begö vu ngaa nipaya in bë ham dahun na, rëk mu ham ti su piv kök mediik rë geyö nahën.

⁵ Mak ham kwamin virek in gagek sën Anutu vong vu ham in bë ham ayomin niwëek jak lo? Nër bë yö nalu ham. Om nër bë:

“Nalug, nabë Mehöböp gevong ngaa maggin natök vu hong in barah hong verök
og su genanöp jak nabë sënëk ngaa meris.

Genabë bo gagek jak hong,
og ayom su ni tebö jak.

⁶ In ham rak ni bë: Nabë Mehöböp ahë geving mehöti,
og nevo maggin vu yi in bë barah yi verök,
log nabë geko mehöti benanër yi nabë nalu,
og neveek yi.”

⁷ Anutu nevong bemaggin netök vu ham in bë barah ham verök. Nevong ngaa nebë sënë vu ham in nelë ham nebë nalu lo. Ma hurmahen re yö nedo gama su nevarah yi verök rë?

⁸ Ma! Alam pin denevarah naluj verök. Om nabë su barah ham verök rë, og su nalu anon ham rë, gak ham nebë hurmahen sën ataj ko sir duum lo.

⁹ Ham rak sënë ni ving bë: Hil amad vu dob denevarah hil verök, gehil nahurek babuj. Hil nehevong nebë sënë vu hil amad dob-yi, om yik hil dahun hil bagurek hil Amad sën negin hil anod lo babu nabë sënë pangsën rot, in mëm hil medo malad-tumsën degwata.

¹⁰ Hil amad vu dob denevarah hil verök hus dus teka mu neyoh vu kwaj. Rëk Anutu og nevarah hil verök in bë dok vu hil behil rëk nid röp jak rot nabë yi.

¹¹ Yönon, hil amad denevo maggin vu hil in bë debarah hil verök, rëk hil su kwad vesa in rë. Gak hil ayod maggin lok tum tamusën og nevong behil nahërin hil, lob mëm hil nehevong ngaa niröp gehil nado revuh.

Hil Adev Dok Bebare Niwëek

¹² Om nabë ham sekëmin nama, og hamek ngol nimin telitek gegwevong huk niwëek. Log nabë ham lupin natuugin, og hamek ngol ham bebare niwëek.

¹³ Ham noh aggata sën neya niröp lo, in ham rëk kwetul vahamin vahi sën nipaya lo benipaya jak. Gak ham nahubin, in nivesa jak gökin.

¹⁴ Ham gwevong huk niwëek in ham los alam pin medo jevuh ti. Geham gwevong huk niwëek in ham natu alam vabuung, in alam sën su denetu vabuung rë lo, og su rëk degelë Mehöböp rë.

¹⁵ Ham gwegin ham nivesa, in ham arimin ti rëk bës bemala nama gesu natök jak Anutu yi semusën rë. Log ham gwegin ham nivesa in ham ti rëk gelë ngwë paya bemedo natumin, lob böp jak nabë sën kele nipaya ti kip lok ham vuheng basis anon ni mengëes,

lob bo maggin vu ham. Lob ngaa nebë sënë rëḵ gevong ningöhek jaḵ ham pin gëp Anutu mala.

¹⁶ Log ham gwegin ham nivesa in ham ti rëḵ sepa doḵ aggata baggëb-yi, log ngwë rëḵ gelë Anutu yi semusën nabë ngaa meris, nabë sën Esau vong wirek lo. Lëëin semusemu sën alam aguu denëḵo lo yah raḵ ari amon in nos yik buk timu yi.

¹⁷ Ham raḵ ni bë Esau yom vong raḵ raḵ rot vu tamusën in bë geḵo semusën nah vu yi, rëḵ ama nër bë su yoh vu rë. Yönon, su rot bë gevong nom vu yi, rëḵ ma gesu yoh vu bë pekwë gagek rë.

Hil Verup Kedu Nivesa Sion Ggovek Ya*

¹⁸ Gwëbeng ham su verup ya nedo dus vu ngaa sën ham yoh vu bë parah lo rë, nebë sën alam Israel denelë raḵ malaj ggëp kedu Sinai wirek lo. Ham su ya verup vu nengwah böp los malakenu gemala vahis, gesang niwëëk ata,

¹⁹ gesën avuuk nesu lo, gesën aye ti nevengwëng lo rë. Alam Israel denḵo aye sën nevengwëng yam vu sir agi, lob desu vu Moses bë nij lël bë su degengo gökin.

²⁰ Deggöneng rot in gagek sën Anutu nër vu sir lo bë, “Nabë mehöti, ma reggu ti, na pavil kedu sënë, og ham tengwa yi jaḵ gelöng menadiik.”

²¹ Deggöneng rot in ngaa sën delë lo, lob Moses nër ving bë, “Sa helëk anon meḵenug verup.”

²² Rëḵ mu ham su ya verup vu ngaa nebë sën sir agi rë. Gaḵ ham ya verup vu kedu Sion* mu, gevu Anutu sën mala-tumsën degwa lo yi nyëḡ. Yik Yerusalem sogek sën nedo vu yagek lo. Ham yam dus raḵ angër mehömehö sën desup sir medenedo los kwaj vesa lo,

²³ losho Kerisi-yi-alam pin sën detu Anutu nalu aguu bekevu arëḵ neggëp yagek bë yö hir nyëḡ niröp lo. Log ham verup nare dus raḵ Anutu sën neseggi mehönon pin hir gagek lo, losho alam ḵenuj vu yagek. Sir sën Anutu nër sir bë sir alam yohvu benijvesa raḵ vorot lo.

²⁴ Geham verup dus raḵ Yesu sën nare vuheng in gevong begagek mewis anon jaḵ lo. Gagek mewis sën Anutu joo lo. Yesu keseh nikök in bë gevong behil nid vesa jaḵ. Lob nikök sënë su nebë Abel nikök sën ngeek in Anutu bë bo nyëvewen doḵ nah wirek lo rë. Gaḵ sënë kevoh hil ngaa nipaya ya, om kesuu.

Hil Gegin Hil Nivesa

²⁵ Ham gwegin ham! In ham rëḵ gwemir nengamin vu Anutu yi gagek. Vo gagek niwëëk vu alam Israel vu dob sënë wirek, rëḵ dekeyëh aye, lom deḵo nyëvewen loḵ yah. Su deyoh vu bë debeya in hir ngaa nipaya nyëvewen bedenoh nenga in rë. Om gwëbeng Anutu nedo yagek gevo gagek niwëëk ata vu hil. Rëḵ nabë hil geruu demid vu yi, og hil su ayoh vu bë rëḵ beya banoh nenga in hil ngaa nipaya nyëvewen rë, gaḵ rëḵ nama.

²⁶ Wirek vu buk saga, og Anutu vengwëng, lob dob sesësin. Loḵ gwëbeng nër vu hil bë, “Sëḵ sesësin jaḵ dob beron ngwë gökin. Lob sa su rëḵ sesësin jaḵ dob mu rë, gaḵ sëḵ sesësin jaḵ dob los yagek doḵ ti.”

²⁷ Lob gagek sën nër bë beron ngwë gökin agi tato vu hil bë: Ngaa sën Anutu tung wirek beyoh vu bë sesësin jaḵ lo, og ngaa sënë rëḵ kehe bemala nama na. Gaḵ ngaa anon sën su yoh vu bë sesësin jaḵ rë lo mu mëm yö rëḵ demedo.

²⁸ Om nyëḡ sën vo vu hil lo, og mehöti su yoh vu bë sesësin jaḵ mekepë rë. Om hil kwad vesa vu Anutu in sënë, behil nadudeḵ vu yi, gehil gevong yi huk noh vu sën ahë neving lo. Hil gaḵo arë jaḵ gehil agöneng in yi.

²⁹ In hil Anutu og nebë nengwah böpata sën negga ngaa pin lo.

13

Hil Ahëd Geving Kerisi-yi-alam

¹ Ham ahëmin geving arimin sën Kerisi-yi-alam lo noh vu buk pin.

² Ham su kwamin birek in sën ham doḵ vu alam nyëḡ ngwë sën deneyök ham beggang lo. In ham raḵ ni bë wirek mehö la denevong nebë sënë, lob deḵo angër la loḵ ya hir beggang ayo bedegin sir. Su deraḵ ni bë angër rë, gaḵ dekuung bë yik mehönon mu.

³ Ham kwamin bo arimin lo sën ya denedo ḵarabus lo, nabë sën ham nedo loḵ ḵarabus ving sir. Geham kwamin bo alam sën deneko maggin raḵ navij lo, in ham raḵ ni bë yik ham los navimin neggëp ti.

⁴ Sën maluh los avëh deneko sir lo, og hil gaḵo jaḵ nabë ngaa nivesa. Om ham maluh los avëh pin sën ham ḵo ham ggovek lo, ham gwegin ham nivesa gëp Anutu mala. In ham raḵ ni bë Anutu rëḵ bo doḵ nah nyëvewen vu magëm los avö sën denegodeḵ sir lo, gevu maluh los avëh sën deneko sir ggovek rëḵ denevong baggëb lo geving.

⁵ Ham su ayomin nevu nevu in monë, gaḵ ngaa sën neggëp vu ham lo, og yik ham kwamin bo nabë nivesa beggovek. In Anutu nër vorot bë:

“Sa su rëḵ gevu hong rë,

gesa su rëḵ geruu demig vu hong rë.”

⁶ Nebë sënë om hil ayod niwëëḵ genanër nabë:

“Mehöböḵ neloḵ vu sa, om sa su göneng.

Ma mehönon rëḵ degevong va vu sa? Rëḵ nama!”

Hil Sepa Doḵ Alam Ggev Wirek Hen Vahaj

⁷ Ham kwamin bo ham ggev lo sën denenër Anutu yi gageḵ vu ham lo. Beham malamin sepa hir aggata sën denevong medenedo bedediḵ lo, beham ayomin na timu nabë sir.

⁸ Yesu Kerisi og yö nesepa loḵ aggata timu, veseveng, gegwëbeng, gerëḵ degwata los degwata.

⁹ Alam vahi denenër horek aggagga raḵ nos los reggu, rëḵ su neloḵ vu sir sën denesepa loḵ lo yönon rë. Om ham su sepa doḵ gageḵ mewis aggagga nabë saga, in rëḵ geḵo ham vër geham gwevu Anutu na. Gaḵ nabë Anutu yi semusën gevong beham ayomin niwëëḵ jaḵ, og mëm sagaḵ nivesa.

Seriveng Sën Anutu Ahë Neving Lo

¹⁰ Hil jepö ti nedo in bë hil aga seriveng jaḵ. Rëḵ mu alam-deneko-seriveng sën nahën denesepa loḵ alam Yuda hir Horek muḡinsën bedenevong huk loḵ dub-vabuung-böḵ lo, og su deyoh vu bë dega reggu* sën tu seriveng menedo raḵ jepö agi rë.

¹¹ In alam-deneko-seriveng hir ggev neḵo reggu nij köḵ beneloḵ ya ayo vabuung soḡek benetung netu seriveng in kevoh ngaa nipaya na. Rëḵ reggu sënë anon, og denevesi ggëp doḵnë menetepuv ya.

¹² Lob yik Yesu ḵo vanë yah ḵatum nenga doḵnë ving nebë saga, in bë niḵöḵ gevong balam nij röḵ jaḵ.

¹³ Nebë saga om hil geto mana doḵnë† vu yi geving, bedegevong paya vu hil geving nabë sën devong vu yi lo behil ḵerë maggin nabë yi.

¹⁴ In vu doḵ sënë, og hil nyëḡ böḵ ti su neggëp degwata in bë hil medo doḵ rë. Gaḵ hil nesero nyëḡ böḵ ti sën rëḵ berup vu tamusën lo.

¹⁵ Nebë sënë, om hil kwad vesa vu Anutu jaḵ Yesu arë, behil gevong kwad vesa sënë vu yi degwata los degwata nabë seriveng. Hil gaḵo arë jaḵ rot benanër rangah jaḵ avid.

¹⁶ Log ham su kwamin birek in sën ham gwevong ngaa nivesa vesa vu alam lo, los ham doḵ vu alam sën deneraḵ vu in ngaa lo. In Anutu ahë neving seriveng nebë sënë.

¹⁷ Ham alam ggev sën denegin ham bedenemalajin ham anomin yoh vu buk lo, yö rëḵ denanër hir huk pin sën denevong lo rangah vu Anutu vu tamusën. Om ham gwebë

* **13:10:** Reggu sënë og yik peḡḡirin raḵ Kerisi. Hil ayoh vu bë aga in nër vu hil bë hil gevong nabë saga. Rëḵ mu alam sën denesepa loḵ aggata muḡinsën in dekuung bë rëḵ geḵo sir nah vu Anutu lo, og su deyoh vu bë dega rë, om deyoh paya. † **13:13:** Sën hil geto mana doḵnë lo nër bë hil gevu aggata muḡinsën na gesepa doḵ Yesu yi gageḵ.

nengamin vu ayej begurek babuj. Nabë ham gwevong nabë sënë, og rëk kwaj vesa bedenajom hir huk ahon gesu rëk ayoj maggin rë. Gaḵ nabë ayoj maggin, og sënë su rëk doḵ vu ham rë.

Jomraksën Sën Dok Vu Mehö Ngwë

¹⁸ Ham najom jaḵ vu Anutu nabë doḵ vu he. In he kwamin nevo bë he ayomin niröp rak ggëp Anutu mala, lob he hevongin bë sepa doḵ ngaa yohvu jaḵ buk.

¹⁹ Yönon, sa nehevong nig wëëk in bë ham kwetag vu Anutu nabë tateḵin aggata besenök vu ham pevis.

²⁰ Anutu sën nevong bemehönon ayoj neggëp revuh lo, joo gagek mewis berëḵ gëp degwata los degwata. Lob vong beYesu keseh nikök in bë tato nabë gagek mewis sënë anon rak. Loḵ ḵo yi yom in alam-diiḵsën betung yi tu sipsip alaj böpata los bengö.

²¹ Om Anutu sënë gevong ngaa nivesa vesa pin vu ham, in ham gwevong ngaa sën kwa nevo lo banon jaḵ. Hil atu Yesu Kerisi yi alam om yö gevong behil sepa doḵ ngaa sën ahë neving lo mu. Hil gaḵo arë jaḵ nabë yi mehö niwëëk los gayeheng degwata los degwata. Yönon.

Gagek Hus

²² Arig lo, sa kevu ḵapiya yik dus teka sënë vu ham, om sa bë nanër niwëëk vu ham nabë ham gwebë nengamin vu gagek sën sa nanër agi, in gadu ham ayomin.

²³ Ham jaḵ ni nabë devo hil arid Timoti vër in ḵarabus, lob nabë berup vu sa pevis, og aluhoho rëḵ anök doḵ ti megalë ham.

²⁴ Ham nanër vu ham alam ggev pin sën denegin ham lo losho Anutu-yi-alam pin nabë he kwamin nevo sir benanër. GeKerisi-yi-alam vu dob Itali kwaj nevo ham ving medenenër.

²⁵ Anutu yi semusën gëp geving ham pin.

Kapiya Sën Yakobus Kevu Vu Kerisi-yi-alam

¹ Sa Yakobus, Anutu luho Mehöböp Yesu Kerisi hir hur sa, lob sa kevu kapiya sënë yök vu ham Israel degwa nemadluho-mevidek-luu sagi, sën ham vuu ham nyëg ya geham kwetëkin ham beyök nedo nyëg ngwëga. Ham medo nivesa.

Seggisën Nevong Niwëëk Vu Hil

² Arig lo, nabë ngaa maggin aggagga nam seggi ham, og ham kwamin vesa in.

³ In ham ngo rak ni bë ngaa saga tøk vu ham in bë seggi nabë ham ayomin neya timu vu Yesu ma ma. Log netøk vu ham in bë ham bare niwëëk.

⁴ Nebë sënë, om ham bare niwëëk bekwerë maggin noh vu buk in ham natu Anutu yi mehönon yohvu los dahis, geham su jak vu in ngaa nivesa ti.

Mehöti Bë Jak Vu In Kwa Nivesa Og Bengev Jak

⁵ Bë ham ti dugin mekwa kwa, og yi yö ketag vu Anutu nabë tato aggata niröp vu yi, gemëm Anutu sën nengo yi alam pin ayej gesu neggulin ngaa rë lo rëk tato vu yi.

⁶ Rëk mu mehö sën neketag lo gevong geving nabë Anutu rëk gengo aye, gak su kwa na luu luu. In mehö sën kwa neya luu luu lo, og sënë nebë loo sën nesis yam rëk sang nevë benetëë ya jeggin jeggin lo.

⁷ Alam nebë sënë og su degekuung nabë Mehöböp rëk bo ngaa ti vu sir.

⁸ Gak rëk nama, in alam nebë sënë kwaj neya jeggin jeggin bedenënër ngaa rak rak.

Alam Kupek Masën Galam Los Kupek Ngahi

⁹ Log hil arid sën yi mehö meris lo, kwa vesa in Anutu ko arë rak vorot.

¹⁰ Log hil arid sën mehö bengö-ggoreksën lo, og kwa vesa in Anutu dahun yi, bemedo mala yes. In yi kupek lu ngaa su rëk dok vu yi rë, gak rëk nadiik nabë sesik sën nare vos ayo lo.

¹¹ In hes verup netum benikerus rot, lob vong bevos pin meran ya gesesik rurin to pevis beni malangeri saga mala maya. Om alam sën bengöj-ggoreksën lo og rëk nahën medo degvong hir huk lo denadiik pevis nabë sënë.

Seggisën Yi Gagek

¹² Nabë mehöti bare niwëëk mekerë ngaa maggin sën seggi yi lo, og kwa vesa. In Anutu rëk gevong nyëvewen vu bemedo mala-tumsën nabë sën nër vorot bë rëk gevong vu alam pin sën ahëj neving yi lo.

¹³ Rëk nabë mehöti kwa vo bë gevong ngaa nipaya ti, og su nanër nabë, “Anutu vong seggisën sënë vu sa!” In Anutu su kwa nevo ngaa nipaya menevong rë, log su neli mehönon lo ya ngaa nipaya in bë seggi sir rë.

¹⁴ Rëk mu seggisën degwa nebë hil pin ti ti ngo kwad nevo ngaa nipaya behil nesepa lok in bë hil gevong.

¹⁵ Log bë hil kwad bo ngaa nipaya rot, og hil rëk gevong banon jak benatu ngaa nipaya begëp vu hil. Lob nabë ngaa nipaya saga böpata jak begërin hil ayod, og rëk gevong behil malad nama.

¹⁶ Sarig lo, sahëg neving ham om ham gwëgin ham, beham su kwetul dok in gagek sënë.

¹⁷ Ngaa nivesa vesa los ngaa anon pin sën netøk vu hil lo neyam vu hil Amad vu vavunë. Hil Amad sënë tung hes los kwev gebetuheng pin, rëk buk vahi og su denetum nivesa rë. Rëk mu Anutu og nesepa lok aggata timu gesu nepekwë yi benevong ngaa nipaya yam rë.

¹⁸ Yö kwa vo lob vong yi gagek anon yam in bë gërin hil nah vu yi bemëm hil natu yi alam muginsën kesuu ngaa pin sën netung lo.

Hil Pin Gango Gagek Betamuin Geving

¹⁹ Sarig lo, sahëg neving ham yonon, om ham jak ngaa sënë ni nivesa rot. Ham semu ham pevis in gwengo gagek, rëk mu ham su newa newa megwevong gagek. Log ham su ahëmin sengën jak pevis.

²⁰ In nabë mehöti ahë sengën, og su yoh vu bë gevong ngaa niröp gëp Anutu mala rë.

²¹ Om ham gwevuu ngaa nipaya pin sën nahën neggëp lok ham ayomin lo los ngaa sën su yohvu rë lo na. Log ham gurek gagek sën Anutu yö varoh luk ya ham ayomin lo babu, in gagek sënë yoh vu bë geko ham anomin nah vu Anutu.

²² Ham tamuin Anutu yi gagek. Ham su gwengo meris mu, gak bë ham gwengo meris mu, og sagak ham tetuhin ham.

²³ Mehöti bë gengo Anutu yi gagek meris gesu sepa dok rë, og saga nebë sën mehöti nelë mala lok dubbub.

²⁴ Lë mala, lok ya, lob pevis bekwa virekin mala ggökin.

²⁵ Lob ngaa nipaya neduu hil ahon, rëk Anutu yi gagek nivesa yoh vu bë gelov aggis gegeko hil vër nah vu yi. Lob nabë mehöti sepa dok yi gagek nivesa begevong noh vu, log su gengo gekwa birekin rë, gak yö medo sepa dok, og gagek saga rëk gevong bekwa vesa jak buk pin.

²⁶ Log nabë mehöti kwa bo nabë, “Sa mehö-bël-yi nivesa mesengo najom rak vu Anutu rot!” rëk mu su negin daggen nivesa rë, og sagi yö kuungin yi, lom yö ko yi rak los nejom rak meris mu.

²⁷ Bë hil hevongin bë natu Kerisi-yi-alam nivesa gehil ngaa nipaya su gëp hil Amad Anutu mala rë, og hil gevong nabë sënë: Hil adok vu hur meten losho avëh alov sën denetok vu maggin lo, log hil najom hil ahon in ngaa nipaya sën alam-dob-yi denesepe lok lo.

Hil Kwad Gevongin Alam Pin Gëp Ti

2

¹ Sarig lo! Ham ayomin neya timu vu hil Mehöböp Yesu Kerisi, Mehöböp sën niwëek los arë böpata lo. Om ham su gwelë mehönon nij navi benapisek in vahi megweko jak, gegweruu demimin vu vahi.

² Ham kwamin bo rë! Bë ham ngupin ham dok dub in bë najom jak na vu Anutu, lob mehöti getung seges vegöv dok sekë bejöp röpröp nivesa rot benök vu ham, log mehökpekek-masën ti jöp röpröp nipaya benök geving,

³ og ham neli mehö sën neröp röpröp los trases nivesa lo lok yok beham nenër vu bë, “Genam gemedo jak sëa nivesa sagi!” Log tum ham nenër vu mehö ngwë sën kupek masën lo bë, “Hong saga og gebare na sagu!” ma, “Genam gemedo dok sa vahag!”

⁴ Bë ham gwevong nabë sënë, og ham neseggi ham vahi bë nijvesa gevahi bë nijpaya, geham neko ham rak in bë ham gwengo mehönon hir gagek begooin sir jak noh vu ngo kwamin nipaya saga.

⁵ Sarig lo, sahëg neving ham, om ham gwengo rë! Yik alam sën alam-dob-yi pin denelë sir bë ngaa meris in hej kupek ma lo, og Anutu ggooin sir rak in bë denatu alam-los-bengöj-vongvingsën-yi. Lob nër bë rëk gevong yi Nyëg vu alam sën ahëj neving yi lo benatu hir ngaa, om rëk gevong vu alam meris sagi.

⁶ Rëk mu ham nevong nimumsën vu alam-kupek-masën! Ham ngo rak ni ggovek bë alam-los-bengöj-ggoreksën sënë denedeginengin ham medenevo maggin vu ham, gedeneko ham ya kot.

⁷ Log ham tu Yesu-yi-alam barë rak neggëp ham, rëk alam-los-bengöj-ggoreksën sënë denenër pelësën rak yi, rëk ham neko sir rak in-a?

⁸ Bë mëm ham sepa dok Anutu-yi-ƙapiya og mëm. Sën dekevu horek los bengö meneggëp lok lo bë, “Ahëm geving alam sën denedo dus vu hong lo nabë sën ngo ahëm neving hong.”

⁹ Gaƙ bë ham gwevong nivesa vu mehö ngwë geham gweruu demimin vu ngwë, og ham nevong paya begagek neggëp vu ham. Lob horek sënë tato bë ham kweyëh.

¹⁰ In nabë mehöti sepa dok horek pin rëƙ keyëh horek timu, og sënë nebë keyëh horek pin.

¹¹ Hil arak ni bë Anutu nër nebë sënë nebë, “Su gwevong baggëb!” Log nër ving nebë, “Su gengis mehönon medenadiik!” Om nabë su gevong baggëb rë, rëƙ gësis mehöti mediik, og kweyëh Anutu yi horek megagek neggëp vu hong.

¹² Ham kwamin bo nabë Anutu rëƙ seggi ham gagek jak horek mewis sën Yesu ƙo yam in bë geƙo hil vër in ngaa nipaya lo. Om ham nanër gagek los gwevong ngaa noh vu horek sagi.

¹³ Yönon! Nabë mehöti su kwa paya in mehö ngwë rë, og Anutu rëƙ gevong nyëvewen dok nah yi ngaa nipaya pin gesu rëƙ kwa paya in yi rë. Gaƙ mehöti bë kwa paya in mehö ngwë, og su rëƙ gönengin buk sën Anutu genö gagek meseggi lo rë.

Vongvingsën Los Huk

¹⁴ Arig lo! Ham kwamin bo rë! Mehöti bë nanër nabë nevong ving Kerisi rëƙ mu su vong ngaa nivesa ti in bë dok vu mehö ngwë rë, og yi vongvingsën tu ngaa meris. Gaƙ su yoh vu bë geƙo yi nah vu Anutu rë.

¹⁵ Bë tob nama in ham arimin ti, ma avëhnömin ti, genos namain sir geving,

¹⁶ lob maƙ bë ham ti nanër betalam nabë, “Genah los kwam vesa! Log gebenguh hong nengwah gegegwa nos bahëm napup!” Geham su vong yönon rë, og sakaƙ maƙ ham lok vu yi? Ma!

¹⁷ Log vongvingsën og yik nebë sënë! Nabë gëp meris gesu gevong huk nivesa banon jak rë, og ngaa meris geham vongvingsën sagi tu diiksën.

¹⁸ Rëƙ mu mehöti maƙ rëƙ nanër nabë, “Meho la denevong ving gemehö la denevong huk nivesa.” Bë nanër nabë saga og sëƙ nanër nah vu yi nabë, “Getato hong vongvingsën meris sën huk nivesa vesa main agi vu sa, og mëm sëƙ tato sa huk nivesa vu hong in gejak ni nabë sa nehevong ving Yesu yönon.

¹⁹ Genevong ving nebë Anutu timu yö nedo? Sakaƙ nivesa! Rëƙ mu Satan yi hur denevong ving gagek saga ving medeneggönengin sir rot, rëƙ su denetu yi alam rë!

²⁰ Om hong duƙin megenek-wetul lok! Genevongin bë sa tato vu hong nabë gevong ving mu, gaƙ su gevong huk nivesa ving rë, om hong vongvingsën tu ngaa meris-a?

²¹ Wirek hil dobahë Abraham bë nalu Isaak raƙ ya jepö in bë besi yi natu seriveng vu Anutu. Nebë sënë lom Anutu nër yi lok buk sënë bë yi mehö niröp anon, og yik degwa rak sënë.

²² Om geraƙ ni bë vong ving mevong huk nivesa ving. Lob yi huk sënë netato bë nevong ving yönon.

²³ Lob gagek sën dekevu meneggëp lok Anutu-yi-ƙapiya lo anon raƙ. Nebë, “Abraham vong ving Anutu om sën nër yi nebë mehö niröp.” Log nër bë yi mehö yi.

²⁴ Om gwëbeng sënë ham raƙ ni bë Anutu su rëƙ nanër mehöti nabë yi mehö niröp jak yi vongvingsën meris mu rë, gaƙ nabë gevong huk nivesa geving og mëm.

²⁵ Log avëh-baggëb Rahap yik nebë sënë! Negin mehö luu sën Yosua vong beluho deya ƙasöm medenelë Yeriko lo nivesa, betato aggata ngwë vu luho bedeyoh medeyah. Nebë sënë lob Anutu nelë Rahap nebë yi avëh niröp raƙ degwa sënë.

²⁶ Hil arak ni bë: Bë hil anod su medo dok hil navid rë, og hil rëƙ nadiik. Lob yik nebë sënë. Hil bë gevong geving meris gesu gevong huk nivesa geving rë, og hil vongvingsën yik tu diiksën nebë sënë.

3

Hil Gegin Dagged Nivesa

¹ Arig lo, ham ngahisekë su kwamin bo nabë ham natu tatovaha, in hil arak ni bë Anutu rëk seggi tatovaha hir gagek bepelë sir rot kesuu alam meris.

² Lob hil ayoh paya in ngaa aggagga ngahisekë, rëk mu nabë mehöti su nanër gagek ti paya rë, og yi mehö nivesa rot beyoh vu bë gegin navi nivesa los dahis geving.

³ Ham kwamin bo hoos rë! Hil nesala aën dus teka loḵ hoos avij in bë nengaj yes jak medesepa dok hil kwad, lob mëm hil nepeggin anoj pin rak ngaa mahen teka sënë.

⁴ Log ham kwamin bo jak sip geving rë! Sip sënëḵ ngaa böpata rot, log sang nevë böpata benevongin bë geko na jeggin jeggin, rëk mu sip yi gang ma aën teka sën neḵo neru seggi lo, og yik ngaa mahen teka rot, rëḵ nepeggin sip meneya yoh vu sën kapten kwa nevo lo.

⁵ Lob yik hil dagged nebë sënë. Hil anod böp gedagged mahen rot, rëḵ mu sagi sën nevweng böpata los neḵo hil rak nebë hil rëḵ gevong huk böp los arë. Ham kwamin bo nengwah rë. Nengwah mahen teka, og yoh vu bë dok nyëḡ mega kele lu ngaa pin.

⁶ Lom hil dagged nebë nengwah ving. Nedo loḵ hil navid vuheng atov, rëḵ nevong ngaa nipaya aggagga benevong behil nid paya neraḵ los dahis. Ḷo ngaa nipaya vu Satan benevong benegwang ya hil ayod los hil huk pin.

⁷ Hil ayoh vu bë gaḵo reggu bemën agga ti ti lo vu vos ayo behil gevong bemalaj yes jak. Sok genyël gengaa pin sën deneggëp loḵ loo ayo lo ving. Lob mehö la denevong nebë sënë ggovek ya.

⁸ Alam sën denedo revuh lo denenër gagek loḵ ya alam ayoj in bë demedo jevuh geving. Yik nebë sën hil nehehin nos gahis loḵ huk lo in bë anon jak. Log nabë hil medo jevuh og yik rëḵ ngis anon sepa sën aggata niröp.

⁹ Hil nehaḵo Mehöböp Yesu luho hil Amad arëj rak rak hil dagged, log hil nehevong nevud vu mehönon rak hil dagged ving, lom sënëḵ hil nanër gagek pelësen rak Anutu in nesemu hil mehönon behil nid nebë yi Anutu.

¹⁰ Gagek luu neverup rak hil avid timu. Ngwë sën hil nehaḵo Anutu arë rak, gengwë gagek nipaya. Om arig lo, hil su gevong nabë sënë!

¹¹ Bël veduveḵ los loo ahëggin su nebegi verup loḵ len timu rë.

¹² Arig lo! Maḵ mori yoh vu bë ngis anon vud-a? Ma prut jes yoh vu bë ngis anon mori? Ma! Lob yik nebë sënë: Loo su yoh vu bë begi berup bël nivesa rë.

Huk Nivesa Neyam Vu Anutu

¹³ Maḵ ham ti yi mehö los kwa böp benerak ngaa ni? Om mëm mehö sënë sepa dok aggata niröp begevong huk nivesa. Su geko yi jak jak, gaḵ gevong ngaa pin los kwa in tato yi rangah vu alam pin medejak ni.

¹⁴ Rëḵ mu nabë ham medo los ayomin ngis yi vu mehö ngwë, geham gwevong huk pin in bë gwëḵo arëmin jak kesuu mehö ngwë, og ham su gwëḵo ham jak in ngaa saga in saga nekevoh gagek anon ya.

¹⁵ In ngaa pin sënë og su neyam vu Anutu rë, gaḵ sënëḵ ngaa dob yi mu geneyam ggëp mehönon los Satan yö kwaj.

¹⁶ In nabë mehö la ayoj ngis yi vu mehö ngwë, gedegevongin nabë denatu böp kesuu alam vahi, og alam nebë sënë su rëḵ demedo jevuh ti rë. Gaḵ ham rëḵ gwelë nabë alam nebë saga yö rëḵ medo degevong ngaa nipaya agga ti ti lo los dahis.

¹⁷ Rëḵ mu ngaa los kwa pin sën neyam vu Anutu lo, og sakaḵ nivesa pin gengaa nipaya su nesarömin loḵ ving rë. Lob ngaa nebë saga nevong balam denedo revuh ti gedenahubin sir. Nevong balam malaj yes medenengö gagek medenero gekwaj pesivin alam sën denetöḵ vu maggin lo medenelok vu sir. Log ngaa sën neyam vu Anutu agi nevong balam denevong nivesa vu alam pin neggëp ti, gesu ayoj luu rë.

¹⁸ Alam sën denedo revuh lo denenër gagek loḵ ya alam ayoj in bë demedo jevuh geving. Yik nebë sën hil nehehin nos gahis loḵ huk lo in bë anon jaḵ. Log nabë hil medo jevuh og yik rëḵ ngis anon sepasën aggata niröp.

4

Alam Sën Ahëj Neving Ngaa-dob-yi Lo Og Denesis Begö Vu Anutu

¹ Ham nesis begö vu ham geham nenër ham los ahëmin sengën rak degwa va? Degwa nebë ham medo mekwamin nevo ngaa nipaya aggagga loḵ ayomin benekengërin ham.

² Ham ahëmin neving ngaa aggagga in bë gweko, rëḵ ma, om sën ham kwamin nevo bë ham ngis alam. Ham malamin anonin ngaa aggagga rëḵ ham su yoh vu bë gweko rë, om sën ham ahëmin sengën vu ham beham nesis begö. Log ham neraḵ vu in ngaa, in ham su nekwetag vu Anutu bë doḵ vu ham rë.

³ Yönon, ham nekwetag in ngaa bë Anutu gevong vu ham, rëḵ ma gesu neving vu ham rë in ham nekwetag paya. Ham nekwetag in ngaa sën ham ahëmin neving bë semu ham navimin lo mu.

⁴ Ham alam gagek keyëhsën! Alam sën ayoj neya vu ngaa-dob-yi lo, og denelë Anutu paya bedenesis begö vu yi, ma ham su neraḵ sënë ni rë? Gaḵ nabë mehöti ayo na vu ngaa-dob-yi mu, og nelë Anutu paya benesis begö vu yi.

⁵ Ma ham nekuung bë Anutu-yi-ḵapiya nër gagek meris mekuungin hil-a? Sën dekevu meneggëp bë Anutu tung Anon loḵ yam nedo hil lob ahë neving pangsën rot bë hil natu yi ngaa niröp lo?

⁶ Rëḵ mu Anutu neloḵ vu hil yoh vu sën yi ḵapiya nër lo nebë:

“Anutu nilëlin alam sën deneko sir rak lo
geneloḵ vu alam malaj yes benesemu sir.”

⁷ Om ham malamin yes megurek Anutu babu, geham dev doḵ megwedu Satan na, og rëḵ beya in ham mena.

⁸ Ham na dus jaḵ Anutu, log rëḵ nam dus jaḵ ham. Ham alam nimin paya. Ham pesu nemamin in ngaa nipaya geham su gwevong! Ham alam sën kwamin neya luu luu lo, ham juuk kwamin nipaya sënë na in ham ayomin!

⁹ Ham medo los kwamin paya! Ham ngu in ham los ayomin maggin rot! Ham alam sën nenöp gwëbeng agi, ham nöpsën peggirin menatu susën. Log ham sën ham kwamin vesa agi, ham peggirin ham bayomin maggin jaḵ.

¹⁰ Ham dahun ham begurek Anutu babu og mëm Anutu rëḵ geḵo ham jaḵ.

Hil Su Tanë Gagek Jaḵ Arid Lo

¹¹ Arig lo, ham su tanë gagek nipaya jaḵ ham arimin lo. Mehöti bë tanë gagek nipaya jaḵ ari ti los nanër yi nabë yi mehö nipaya yönon, og sagaḵ nebë sën tanë gagek nipaya rak Anutu yi horek benër bë horek nipaya. Gaḵ nabë gepelë horek og sënë nebë su genesepa loḵ rë, gaḵ geneḵo hong rak in bë genatu jaas megeseggi horek.

¹² Gaḵ yik mehö perurek timu nedo benevo yi horek vu hil. Log mehö sënë perurek timu tu jaas beyoh vu bë geko hil nah vu yi, geyoh vu bë gevong behil malad nama. Ma genekuung bë hong re om sën bë geseggi hong alam-ë?

Hil Su Gako Hil Jaḵ Vu Anutu

¹³ Kë! Log ham vahi sën ham nenër nebë, “Pehi, ma neheng, rëḵ mëm hil ana nyëḡ böp sagu ma sënagu, bemëm hil gevong huk bisnis noh vu ta ti behil gaḵo monë ngahiseḵë jaḵ!” Rëḵ sa nanër vu ham nabë,

¹⁴ “Ham su rak ngaa sën rëḵ natök vu ham neheng lo ni rë!” Gaḵ ham nebë beggob guggop sën netelë in bë nyëḡ geheng beneggëp dus teka loḵ nemaya pevis lo.

¹⁵ Om mu maḵ ham nanër nabë sënë, “Nabë Mehöböḵ kwa, og hil medo vesad mehil gevong ngaa sënë ma ngaa sagu.”

¹⁶ Rêk ham ngo neko ham rak benenër bë ham rêk gwevong huk böp böp, rêk ngaa nebë sënë og nipaya.

¹⁷ Om ham kwamin bo rë! Mehöti sën neraç ngaa ti ni nebë ngaa nivesa rêk mu su nevong yoh vu rë lo, og nevong ngaa nipaya beneggëp vu yi.

5

Gagek Rak Alam Sën Hir Kupek Ngahi Lo

¹ Om sa bë nanër gagek ti vu ham alam los bengömin ggoreksën! Ham kwamin bo ngaa maggin pin sën vongin natök vu ham lo, beham ngu los gwengeek pangsen in ham.

² Ham kupek los vuneksën pin sënë nepetar ya, log jeluj nelov ham tob lu ngaa benemaya.

³ Geham goor los seriva nipaya neraç, lob saga netato rangah nebë ham nevong ngaa nipaya beham rêk gweko nyëvewen doç nah. Lob nyëvewen rêk gevong paya vu ham navimin nabë sën monë nipaya neraç agi. Beyik rêk nabë nengwah bega ham in ham nesupin ngaa nivesa vesa vu dob sënë in ham kuung bë rêk doç vu ham vu tamusën, rêk mu rêk nama.

⁴ Om ham gwengo rë! Ham netetuhin alam sën denevong huk vu ham medenevo ham nos anon lo, geham nejom hir monë vewen ahon. Ham nevong ngaa nipaya rot nebë saga, lob alam sagi denesu böpata bededun neya vu Mehöböp Niwëek los Gayeheng.

⁵ Ham nedo dob, lob ham ko kupek nivesa vesa pin. Ham nevong ngaa pin sën ham ahëmin neving lo, geham su nehönengin ngaa ti rë. Ham newa nos ngahisekë rot beham nerig böpata, rêk buk sën dengis ham nadiik lo dus rak geham dugin.

⁶ Ham nër alam yohvu bë nij paya, lob ham sis sir medediik rêk su denesis ham lok yah rë.

Hil Bare Nid Wëek Mekerë Maggin Gegegin Mehöböp

⁷ Nebë sënë om arig lo! Ham naçöök menajom ham ahon beham medo gwegin sën Mehöböp duk nom lo. Ham kwamin bo mehö sën nevaroh yi nos lo rë! Nejom yi ahon beyö köök medo negin hob bë geto in nos nakip bejig gengis anon in natök jak nos anon nivesa.

⁸ Om ham najom ham ahon menaçöök bemedo gwegin Mehöböp nabë sënë! Ham medo nimin wëek, in yi buk sën duk nom lo dus neraç.

⁹ Arig lo, ham su gwelë ham paya, beham su gwebul nah nenga, in jaas nare yam dus in bë gengo ham gagek begevong doç nah ham nipaya saga nyëvewen.

¹⁰ Arig lo, ham kwamin bo alam sën denenër Anutu yi gagek rangah wirek lo rë! Maggin tök vu sir rot, rêk denejom sir ahon medenedo, om ham sepa doç vahaj megwevong nabë sir.

¹¹ In hil nanër nabë alam sën denejom sir ahon lo kwaj vesa. Log ham ngo Yop yi gagek bë maggin böpata tök vu yi rêk jom yi ahon rot. Lok tum vu tamusën lob Mehöböp vo ngaa nivesa vu yi ggökin yah. In Mehöböp kwa nevongin hil rot benevongin bë doç vu hil.

Hil Su Nanër Gagek Nabë Yönon Rot Gevavunë

¹² Rêk mu arig lo, gagek böp ti nahën neggëp! Gagek sënë nebë: Ham su nanër yagek los dob in bo niwëek vu ham gagek, geham su nanër yönon vavunë! Gaç yik ham ngogek in mu nabë, “Eë-ë!” og ggovek. Genabë ma, og ham nanër niröp nabë, “Ma!” beyik ggovek. In Anutu rêk bo nipaya nyëvewen doç nah vu ham.

Alam Yohvu Hir Jomraksën

¹³ Bë ham ti natök vu maggin, og mëm yi yö najom jak vu Anutu. Log nabë ham ti ahë nivesa los kwa vesa, og gevong raro in geço Anutu arë jak.

¹⁴ Bë ham ti nijak, og mëm tahi ham sën Kerisi-yi-alam lo ham ggev lo nabë nam denanër Mehöböp arë gedejikin wël* jak mehö sën niraķ lo. Gemëm denajom jak na vu Anutu nabë doķ vu mehö sagi benivesa jak nah.

¹⁵ Log nabë ayoj na timu vu Anutu yönon gedenajom jak nabë sënë, og mëm Mehöböp rëķ gevong bevesa doķ nah. Log nabë yi ngaa nipaya la neggëp vu yi, og Mehöböp rëķ dahun na geving.

¹⁶ Om ham nanër ham ngaa nipaya rangah vu arimin lo, log ham najom jak na vu Anutu nabë Anutu gevong beham nimin vesa jak. In mehö sën nesepa loķ Yesu yönon lo bë najom jak, og yi jomraksën sënë los niwëëķ.

¹⁷ Elia og yik yi mehönon mu nebë hil, rëķ mu jom rak niwëëķ vu Anutu bë hob su geto jak, lob nyëģ vang gehob su to rak rë yoh vu ta löö gekwev nemadvahi-bevidek-ti.

¹⁸ Loķ jom rak yah, lob hob to rak ggöķin, bemëm nos lu ngaa sën denevaroh loķ ya dob lo neķip.

Hil Gaķo Mehö Sën Neketul Loķ In Aggata Lo Nom

¹⁹ Arig lo, bë ham ti gërin yi nah vu ngaa nipaya rëķ ngwë geķo yi nom göķin,

²⁰ og ham jak ni nabë mehöti sën ķo ngwë yom in yi ngaa nipaya lo, og mehö sënë yö ķo anon yom vu Anutu bemëm rëķ medo mala-tumsën. Lob Anutu rëķ gelë mehö ngwë sën ķo ngwë vër in ngaa nipaya lo nivesa bedahun yi ngaa nipaya pin na.

Kapiya Sën Pita Kevu Muginsën Vu Kerisi-yi-alam

¹ Sa Pita sën Yesu Kerisi yi sinarë sa. Sa nekevu kapiya sënë yök vu ham sën Anutu-yi-alam ham, sën ham vuu beggang degwa ya geham yök nedo jeggin jeggin vu distrik Pontus los Galata geKapadosia, gAsia* los Bitunia aga.

² Hil Amad Anutu rak ham nimin ggovek ya yö wirek beggoin ham rak tu yi ngaa. Lob Anon Vabuung vong beham tu vabuung in bë ham sepa dok Yesu Kerisi aye benikök jipek ham beham nimin vesa jak. Anutu gevong semusemu nyëmasën vu ham rot beham ayomin gëp revuh pangsën rot.

Mala-tumsën Sogek Negin Hil Vu Yagek

³ Hil gaço Anutu arë jak. In yi Anutu behil Mehöböp Yesu Kerisi Ama yi. Kwa pesiv in hil böpata rot, lob vong beYesu Kerisi kedi rak yah vu bedub, lob vong behil atu mewis ggovek ya rak yi. Lob hil medo navo kwad in buk sën Anutu geço hil nah lo gehil su nehevuu rë.

⁴ Ggoin hil rak ggovek ya in bë hil gaço ngaa nivesa vesa rot vu yagek. Ngaa sënë semu yi ggovek genegin ham vu yagek. Lob su yoh vu bë rëk petar benipaya jak rë, gak yö nivesa anon gesu rëk mala nama rë.

⁵ Ham ayomin neya timu vu Anutu, lob negin ham nivesa rak yö niwëek, om ham rëk medo nivesa rot. Semu aggata in bë geço ham nah vu yi yönon, lob rëk gevong sënë banon jak begëp rangah dok Buk-tamusën.

⁶ Mak yik ngaa maggin aggagga netök vu ham hus dus teka mu loğ buk sagi meneseggi ham beham ayomin maggin teka. Rëk ma geham kwamin nevo bë Anutu rëk geço ham nah vu yi, lob ham kwamin vesa rot.

⁷ Anutu neseggi ham rak ngaa nebë sënë in bë jak ni nabë ham ayomin neya timu vu yi ma ma. Hil arak ni bë goor og denevesi rak nengwah in bë kale kale geto in genivesa jak, rëk mu goor sënë rëk mala nama vu tamusën. Gak sën hil ayod neya timu vu yi lo, og su nebë goor sënë rë, gak kesuu goor genivesa rot. Om nabë ngaa vahi seggi ham gwëbeng in ham ayomin neya timu bevong bë nengwah gga ham, og sagak nevong in bë ham bare nimin week. Lob vu tamusën sën Yesu Kerisi natök nom rangah lo, og ham rëk natu alam los arëmin böpata bemalamin ngeri gebengömin na jak sën ham ayomin ya timu agi.

⁸ Ham ngo nahën geham su malamin rak yi rë, rëk ham ahëmin neving yi. Yönon, ham ngo nahën gesu lë yi rë, rëk ham ayomin neya timu vu yi los kwamin vesa in yi rot. Ham kwamin-vesa-sën sënë kesuu hil kwad-vesa-sën sën hil kwad vesa in ngaa vu dob agi pin. Lob hil ayed su neggëp beyoh vu bë nanër kwa-vesa-sën sënë rangah metatekin rë, gak ma verök yi.

⁹ Lob sën ham ayomin neya timu vu yi agi anon nebë: Anutu rëk geço ham anomin nah bedemedo malaj-tumsën geving yi.

¹⁰ Alam-denenër-gagek-rangahsën denesero rot medenevong huk niwëek in bë denatök vu gagek sën Anutu geço hil nah lo degwa, lob denër gagek rangah rak ngaa sën tök vu ham gwëbeng agi.

¹¹ Kerisi yi Anon Vabuung nedo loğ alam-denenër-gagek-rangahsën sagi ayoj lob nër gagek rangah verup avij mugin rak Kerisi bë: Vanë aggagga rëk natök vu yi, genahub rë loğ rëk natu mehö los arë böp. Lob yö medo denesero gagek sënë degwa medenelok tepëk in sir bë, “Vu buk tena rëk nam-a?” Gemak “Va ti rëk berup dok buk saga?”

¹² Anutu tato vu sir ggovek bë su denenër gagek saga rangah in bë dok vu sir rë, gak denevong huk in bë dedok vu ham. Dengo bengö sënë muginsën, lob Anutu vong Anon Vabuung yam vu yagek bevo niwëek vu alam vahi beyam denenër Bengö Nivesa rangah

los degwa vu ham vu gwëbeng sagi ving. Lob yik angër lo ahëj neving rot bë dekekooin medegelë ngaa sënë geving.

Anutu Tahi Hil Yam In Bë Hil Abo Vabuung In Hil

¹³ Nebë saga, om ham su kwamin bo ngaa jeggin jeggin, gaḵ ham kwamin bo ngaa niröp geham medo revuh. Beham ayomin timu bemedo gwëgin sën Yesu Kerisi natök nom rangah begevong semusemu nyëmasën jak na ham lo.

¹⁴ Ham gwevong nabë sën hurmahen denebë nengaj vu gageḵ medenesepa loḵ lo. Wirek og ham kwamin ma, om sën ham medo nesepa loḵ aggata malanon-yi. Gaḵ gwëbeng sënë og ham su sepa doḵ nah gökin.

¹⁵ Gaḵ Anutu yi mehö vabuung betahi ham ggovek ya, om ham bo vabuung in ham in ngaa pin sën ham gwevong lo nabë yi.

¹⁶ In gageḵ neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bë, “Sa vabuung, om ham natu vabuung geving.”

Anutu Bago Hil Yom Raḵ Ngaa Böpata Rot

¹⁷ Anutu og su kwa nevo hil arëd meneseggi bë ti tena kesuu rë, gaḵ neseggi hil ti ti rak ngaa sën hil nehevong lo. Om nabë ham ayemin doḵ ti benanër nabë Amamin, og ham gwëgin ham nivesa begöneng in yi noh vu buk pin sën ham nedo vatëvek mu vu dob agi.

¹⁸ Ham raḵ ni bë wirek og ham nedo los ngaa nipaya sën ham alam hib detahu ham loḵ lo, rëḵ Anutu vo ham vër in ngaa saga. Su bago ham yom raḵ seriva lu goor ma ngaa-dob-yi sën rëḵ mala nama lo ti rë.

¹⁹ Gaḵ bago ham yom raḵ Kerisi ni köḵ. Yesu ni köḵ sënë su nebë ngaa sën hil nebago raḵ monë böpata rot lo rë, gaḵ kesuu. GeKerisi sënë nebë sipsip nalu sën yö nivesa rot gesu navi len ti nipaya neggëp raḵ yi rë, lob desis yi tu seriveng.

²⁰ Anutu su tung dob sënë rë geyö nahën, log yö ggooin Kerisi rak vorot in bë gevong huk sënë. Rëḵ mu yö nahën nedo bemëm Buk-tamusën dus raḵ, lob töḵ yam rangah in bë doḵ vu ham.

²¹ Loḵ vu ham beham ayomin ya timu vu Anutu sën vong beKerisi kedi raḵ yah vu bedub bevong arë böp raḵ lo. Yönon, ham ayomin neya timu vu Anutu benevo kwamin in yi los ahëmin nivesa bë rëḵ nom begeḵo ham nah.

Hil Ahëd Geving Hil Arid Sën Kerisi-yi-alam Lo

²² Ham nesepa loḵ gageḵ anon sënë, lob vong beham ayomin nivesa raḵ. Lob ham los hil arid lo nelë ham nivesa. Ham su nevong los kwamin luu rë, om ham pasang gwëvong huk niwëek rot beham ahëmin geving ham vewen vewen pangsen.

²³ Ham tu mewis ggovek ya nebë sën nos kip loḵ huk anon. Rëḵ mu ham su pum raḵ nos gahis sën nepetar lo rë! Gaḵ ham pum raḵ nos gahis sën nedo degwata lo. Nos gahis sënë og yik Anutu yi gageḵ, lob mala-tumsën neggëp loḵ beyö rëḵ gëp degwata los degwata.

²⁴ In gageḵ neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bë:

“Mehönon pin nebë vos.

Log hir vunek vunek nebë vos anon kweksën.

Vos nemeran log anon kweksën nerurin to.

²⁵ Gaḵ Mehöböp yi gageḵ, og yö neggëp degwata los degwata.”

Gageḵ sagi og yik Bengö Nivesa sën denenër rangah vu ham lo.

2

Mehöböp Tu Gelöng Nivesa Sën Mala-tumsën-yi

¹ Om ham su gwelë ham paya, geham su tetuhin ham. Ham su gwevong kwamin luu, geham su ayomin ngis yi vu mehö ngwë, geham su nanër gageḵ nipaya nah nenga jak mehö ngwë.

² Ham nebë hurmahen nikök sën ataj nahën neko sir bahëj neving rur mu lo. Om yik ham pasang ahëmin geving rur sën nelok vu ham anomin lo. Ham nanum rur sën su desarömin ngaa kuungsën ving rë agi pangsën, in gevong beham jig bemedo nivesa geving Anutu.

³ Yönon, mak ham seggi Mehöböp ggovek ya beham rak ni bë kwa nevingin ham rot.

⁴ Om ham ngo nam vu yi in mehö mala-tumsën-yi, beniwëek rot nebë gelöng ti. Mehönon denekuung bë mak gelöng nipaya om sën deruuk ya. Rëk mu Anutu ggooin yi rak vorot benelë bë ngaanon benivesa rot.

⁵ Lob vong bë yik ham nebë gelöng mala-tumsën-yi saga ving, om Anutu kwa nevo bë gevong beham natu Anon Vabuung yi beggang. Nebë saga om ham natu alam-deneko-seriveng niröpsën-yi lo, beham ngo gwetung ayomin natu seriveng vu Anutu. Nabë ham gwevong nabë saga, og Anutu rëk kwa bo ham nabë Yesu Kerisi yi alam ham, lob geko seriveng saga.

⁶ In gagek rak ngaa sënë meneggëp lok Anutu-yi-kapiya ving nebë:

“Ham gwengo rë!

Sehooïn gelöng malangeri anon rot ti rak in gadu beggang nyë ketu,

lob gwëbeng sa varah menare nyëg böp Sion.*

Om nabë mehöti ayo na timu vu yi,

og su rëk ni namum rë,

gak rëk nama verök yi.”

⁷ Kerisi nebë gelöng sënë lob ham sën ham ayomin neya timu vu yi lo, og ham nelë bë ngaanon benivesa rot. Gak alam sën su ayoj neya timu vu yi rë lo, og gagek rak sir meneggëp lok Anutu-yi-kapiya nebë:

“Alam sën denelev beggang lo nij lëlin gelöng ti sënë,

rëk mu mëm sënë netu gelöng niwëek beggang nyë ketu yi.”

⁸ Log gagek ngwë nër bë:

“Netu hir gelöng sën deketul vahaj jak lo.

Genetu hir gelöng sën detalek medebës lo.”

Su devong ving Anutu yi gagek sënë rë, om detalek medevës, in Anutu nër wirek bë rëk degevong nabë sënë.

Hil Natu Anutu Yi Hur Maluh Los Avëh

⁹ Rëk Anutu ggooin ham rak ggovek ya tu yi alam. Ham tu Mehö-los-bengö Anutu yi alam-deneko-seriveng. Ham tu alam yu vabuung ti. Ham tu Anutu-yi-alam niröp in bë ham rëk tatekin ngaa nivesa pin sën neving vu ham lo. In ham nedo lok malakenu wirek, rëk tahi ham beko ham lok yam yi rangah nivesa anon sënë ayo.

¹⁰ Wirek og ham alam meris, rëk gwëbeng og ham tu Anutu-yi-alam. Wirek og ham nedo nenga in Anutu lob su kwa nevingin ham rë, rëk gwëbeng sënë og Anutu kwa nevingin ham.

Hil Gevong Ngaa Nabë Sën Anutu Yi Hur Hil

¹¹ Sa mehö lo, sahëg neving ham, om sa nanër vu ham niwëek nabë: Ham nedo dob sënë nebë ham alam-nyëg-ngwë los alam vatëvek mu. Om ham deëin ngaa malanon-yi sën hil navid nevingin lo na. In ngaa nebë sënë nesis begö vu ham kenumin.

¹² Ham gwevong ngaa nivesa dok alam dahis vuheng. Yönon, denenër gagek nipaya rak ham gwëbeng bë ham nesepe lok ngaa nipaya. Rëk mu rëk degelë ngaa nivesa sën ham neving lo, lob rëk degeko Anutu arë jak in ham huk sënë dok buk sën natök nam in bo nyëvewen vu sir lo.

¹³ Ham tu Mehöböp yi alam om ham sepa dok horek sën mehönon denejoo lo pin. Ham sepa dok mehö-los-bengö sën netu yusekë vu dob lo aye.

* 2:6: Denenër nyëg böp Yerusalem arë ngwë nebë Sion.

¹⁴ Geham sepa dok ggev gavman ayej nabë saga. In mehö-los-bengö ggooin sir rak in bë debo nyëvewen dok nah vu alam sën degevang ngaa nipaya lo, gedegeko alam sën degevang ngaa nivesa lo arëj jak.

¹⁵ Anutu ahë neving bë ham sepa dok ngaa niröp nabë saga in alam kwaj masën sën sir dugin gagek lo, su denatök vu gagek nipaya jak ham medenanër.

¹⁶ Ham su nabë alam sën detu mehö ngwë hir ngaa meris balaj denedeginengin ngaa maggin rak sir gedenevasap sir lo, gak ham gwevong ngaa nabë alam sën yö denegin sir lo. Rëk mu ham su gwebom navimin dok mu log ham bun ham in ngaa nipaya megwevong, gak ham natu Anutu yi hur yönon.

¹⁷ Ham gweko alam pin arëj jak, geham ahëmin geving arimin lo sën Anutu-yi-alam sir lo. Ham göneng in Anutu, log ham gweko mehö-los-bengö sën tu yusekë lo arë jak.

Hil Sepa Dok Kerisi Vaha Megako Vanë

¹⁸ Ham sën hur lo, ham göneng in alam sën denebago ham netu hir ngaa meris medenegin ham lo, beham gurek babuj in ngaa pin. Ham su gurek alamin sën nijvesa los malaj yes lo mu babuj. Gak yik ham gurek alamin sën denevang nij paya vu ham lo babuj geving.

¹⁹ Kë! Log nabë degwa nama geyö debo vanë vu ham meris mu rëk mu ham najom ham ahon geham gwengo vanë in Anutu-yi-alam ham, og yik ggovek. In Anutu ahë neving ngaa nebë saga.

²⁰ Gak nabë ham gwevong ngaa nipaya ti lob dengis ham rëk yik ham gwelë sir mu, og ham su vong ngaa nivesa in bë degeko ham arëmin jak rë, gak ma. Gak mëm nabë dengis ham jak ngaa nivesa sën ham gwevong lo rëk ham gwelë sir mu, og mëm Anutu nenër saga bë gevong nivesa.

²¹ Yönon, Anutu ggooin ham rak in bë ham sepa dok aggata saga. In Kerisi loj yah ham bömin beko vanë betato saga vu ham in bë ham sepa dok vaha.

²² “Su nevang ngaa nipaya rë,

log su nenër gagek kuungsën ti verup avi rë.”

²³ Denër pelë rak yi, rëk su nër pelë loj yah rak sir rë. Log devo vanë vu yi, rëk su nër gagek ahë sengën loj yah rak sir rë. Gak yö vong yi loj ya Anutu sën neseggi ngaa pin niröp lo nema.

²⁴ Yö ti ko nyëvewen loj yah hil ngaa nipaya rak yah navi bediik rak kelepeko*. Vong nebë sënë in bë hil gevuun ngaa nipaya pin na, gehil medo vesad besepa dok ngaa yohvu mu. Devasap navi lob saga vong beham nimin vesa rak.

²⁵ Wirek ham nebë sipsip ata main nalu geyö vare deneya jeggjin jeggjin bedeneketul loj in aggata. Loj gwëbeng sënë og ham loj yom vu sipsip ala sën negin ham anomin lo.

3

Gagek Rak Maluh Los Avëh Sën Deko Sir Ggovek Lo

¹ Log ham avëh sën rak reggamin ggovek ya lo, og ham gurek reggamin babuj geving nabë saga. Log nabë sir la su denesepa loj Anutu yi gagek rë, og ham avëh sën venëj ham lo gwevong ngaa niröp jak buk in degelë bedegerin sir. Gak ham su nanër gagek ngahisekë vu sir.

² Kë! In mëm degelë nabë ham negin ham nivesa geham nesepa loj aggata niröp, lob degërin sir.

³ Ham su bunek vu navimin, geham su bii yumin viis, geham su bunek vu navimin jak kupek nivesa vesa, geham su jöp tob malangeri aggagga in nabë alam degelë ham.

⁴ Gak mëm ham sejong ayomin peggo, in ngaa sën ham sejong ayomin jak lo, og su yoh vu bë rëk nipaya jak rë. In vunek vunek ham ayomin peggo yi sënë nebë: Ham ayomin gëp revuh, geham malamin yes. Og mëm Anutu rëk gelë nabë ngaanon benivesa rot.

⁵ In avëh sën ayoj ya timu vu Anutu wirek medenegin sir nivesa lo yik denevong nebë sagi. Denesejong ayoj rak ngaa nebë sënë gedeneppurek reggaj babuj.

⁶ Sara nevong nebë sënë, benebë nenga vu regga Abraham aye, genenër yi bë “Mehö böp”. Om nabë ham nevong ngaa nivesa, geham su newamin neraḱ benehöneng in ngaa la rë, og ham nebë sën Sara nalu lo ham.

⁷ Log ham maluh sën avëh regga lo, ham gwevong nabë saga geving. Ham kwamin bo ham venëmin begwevong nivesa vu sir in ham los medo nivesa. Ham nahubin avëh in su nij wëek nebë ham rë. Ham kwamin bo sir in yik deḱo Anutu yi semusemu ving beham rëḱ medo malamin-tumsën doḱ ti. Bë ham sepa doḱ aggata sënë, og ngaa ti su rëḱ gëp begërin ham beham gwevuu jomraksën na rë.

Hil Medo Los Ahëd Geving Hil

⁸ Ggovek saga, om sa bë semu gagek hus nabë ham pin medo los ahëmin geving ham gekwamin pesivin alam pin. Ham kwamin bo arimin lo besemu sir, geham gwevuu sën ham ngo neḱo ham rak lo na.

⁹ Bë alam degevong paya vu ham, og ham su bo nipaya doḱ nah nipaya nyëvewen vu sir. Log nabë denanër gagek nipaya jak ham, og ham su nanër gagek nipaya jak sir doḱ nah nyëvewen. Gaḱ ham gwevong ngaa nabë sënë doḱ nah: Ham najom jak na vu Anutu nabë gevong semusën vu sir. In Anutu ggooin ham rak bë ham gwevong nabë saga in mëm ham gweḱo semusën vu yi geving.

¹⁰ In gagek neggëp loḱ Anutu-yi-ḱapiya bë:

“Nabë mehöti ahë neving bë medo nivesa
 los kwa vesa noh vu buk pin sën nedo mala vesa agi,
 gengaa maggin nama in yi,
 og yö gëgin avi besu nanër gagek nipaya,
 geyö gëgin daggen in su nanër gagek kuungsën.

¹¹ Gaḱ geruu demi vu ngaa nipaya ga,
 gevong ngaa nivesa mu,
 geyö medo mala sepa sën ayo gëp revuh lo,
 bahë geving rot nabë natöḱ jak anon.

¹² In Mehöböp mala neggëp menelë alam sën nij röp lo beneloḱ vu sir,
 log netung nenga in hir jomraksën yoh vu buk pin.
 Rëḱ alam sën denevong ngaa nipaya lo, og Mehöböp neraḱ nij,
 lob nevo nyëvewen loḱ yah hir ngaa nipaya vu sir.”

Hil Ayoh Vu Bë Gako Vanë Jak Huk Nivesa Sën Hil Nehevong Lo

¹³ Bë ham nimin wëek mesepa doḱ ngaa nivesa mu, og re yoh vu bë rëḱ gevong paya vu ham-a? Maḱ rëḱ nama!

¹⁴ Rëḱ mu nabë ham sepa doḱ ngaa niröp lob ham gweḱo vanë jak, og ham kwamin vesa. Log nabë alam denanër nabë debasap ham in nabë ham göneng, og ham su göneng in sir benewamin jak.

¹⁵ Gaḱ ham gwetung Kerisi timu yö natu ham Mehöböp bemedo doḱ ham ayomin. Ham semu ham jak buk pin in Bengö Nivesa sën ham medo negin agi. Loḱ mëm nabë alam dedoḱ tepëḱ in gagek sënë degwa vu ham, og ham medo in nanër nah niröp vu sir. Rëḱ mu ham nahub nanër gagek ahë yes nah vu sir jak gagek nivesa.

¹⁶ Log ham ayomin yö gëp niröp menivesa rot. In nabë alam denanër gagek nipaya kuungsën jak ham in ngaa nivesa sën ham nevong menesepa loḱ Kerisi vaha lo, og degelë benij namum.

¹⁷ In nabë Anutu vongin bë hil gako ḱerus jak ngaa nivesa sën hil nehevong lo, og yik ggovek. Rëḱ mu nabë hil gako vanë jak ngaa nipaya sën hil nehevong lo, og sënëḱ su yoh vu rë.

Kerisi Diik In Bë Kevoh Hil Ngaa Nipaya Na

¹⁸ Hil kwad bo Kerisi geving, in yik diik beron timu sënë in kevh hil ngaa nipaya na. Yi mehō yohvu rēk loḵ yah hil alam nid paya bed in bë geḵo hil nom vu Anutu. Tu mehōnon raḵ lob mehōnon desis yi mediik, rēk mu Anon og nedo bekedidi raḵ yah menedo mala-tumsēn.

¹⁹ Log Anon sënë ya meloḵ ya vu mehōnon ḵenuj sēn denedo ḵarabus vu Nyēg Nipaya lo menēr gagek vu sir.

²⁰ Loḵ sēn Noa yi buk wirek lo, og alam sënë dekeyēh Anutu yi gagek, rēk mu Anutu su newa raḵ mevo loḵ yah nyēvewen vu sir pevis rē. Gaḵ yō jom yi ahon menedo rot, geNoa semu yaḡ loḵ buk sënë, lob yik sir yu mahen teka mu denedo vesaj loḵ yaḡ ayo. Sir maluh avēh yoh vu nemadvahi-bevidek-lōo denedo mu gebēl su rehōo sir rē.

²¹ Bēl sënë netahu bēl-ripeksēn sēn neḵo ham yom lo. Bēl sënë og su bēl sēn neḵo ham nimin ngōhek ya lo rē, gaḵ sënë sēn nevong beham netahi ya vu Anutu bë gevong beham ayomin mewis jaḵ lo. Lob neḵo ham yom degwa raḵ sēn Yesu Kerisi kedi raḵ yah lo.

²² Kedi raḵ yah beyah nedo Anutu nema vesa vu yaḡek, lob angēr los hir ggev sēn arēj bōp lo, gengaa los niwēek vu yaḡek pin, deneggurek babu.

4

Hil Gevuu Alam Dahis Hir Ngaa Na Gehil Gaḵo Vanē

¹ Ham kwamin bo nabē Kerisi ḵo vanē rot raḵ navi, om ham kwamin na vu niwēek megwevong nabē yi. In nabē ham gweḵo vanē jaḵ navimin, og ham vuu ngaa nipaya yi aggata ya ggovek ya.

² Nabē saga, in lob ham su newamin jaḵ in ngaa nipaya mesepa doḵ gökin nah noh vu buk pin sēn ham medo dob agi. Gaḵ ham sepa doḵ Anutu kwa.

³ Wirek og ham nevong ngaa nebē sënë rot menesepa loḵ ngaa sēn alam dahis ahēj neving pangsēn bë degevong lo. Ngaa lo nebē sënë: Ham su nejom ham ahon rē, geham nevong malamin anon in ngaa pin sēn su yoh vu rē lo benevong. Ham kwamin nevo baggēb lu ngaa loḵ ayomin; ham nenum raḵ buk meyumin nevong paya; geham nevong ahēmin ta menevong nos bōp genevong ngaa nipaya loḵ ayo; geham nesupin ham benenum bēl niwēek pangsēn benevong ngaa nipaya; log ham nekweyēh Anutu yi gagek genejom raḵ vu ḵeriing lu ngaa beneḵo sir raḵ. Rēk gwēbeng og ham vuu ya.

⁴ Yōnon, gwēbeng sënë og ham su nevong ngaa nipaya benevasap ham raḵ ngaa jeggin jeggin ving alam dahis ggōkin yah rē. Om sēn denelēk in ham, lob denenēr gagek nipaya raḵ ham.

⁵ Rēk mu vu tamusēn og alam dahis sënë yō rēk detateḵin hir gagek jaḵ ngaa sënë nah vu jaas bōp sēn neseggi gagek lo medegeḵo nyēvewen doḵ nah gagek sagi. In semu yi ggovek ya menedo in gengo alam-diiḵsēn los alam malaj vesa hir gagek meseggi.

⁶ Yik degwa raḵ gagek sënë om sēn Bengō Nivesa tōḵ ya vu mehōnon diiḵsēn ḵenuj betateḵin aggata vu anoj in bë denah medemedo malaj-tumsēn geving Anutu. In navij diik nebē sēn Anutu nēr vu muginsēn bë mehōnon pin navij rēk denadiiḵ lo vorot.

Hur Nivesa Netateḵin Anutu Yi Semusēn

⁷ Buk sēn ngaa pin vongin govek na lo dus raḵ, om ham kwamin bo nivesa, geyumin sepēp jaḵ, beham najom jaḵ noh vu buk pin.

⁸ Ham pasang napiiḵ vu aggata sēn ahēmin geving arimin lo lo niwēek rot kesuu ngaa vahi pin. In nabē hil ahēd geving mehōnon, og hil rēk dahun hir ngaa nipaya ngahiseḵē na.

⁹ Ham gwegin arimin lo sēn yam denedo ving ham lo nivesa, geham su gwevong ayemin vu sir.

¹⁰ Ham pin ti ti ngo ko Anutu yi semusën aggagga yoh vu ham nyëmasën, om ham gwevong huk jak in dok vu arimin lo. Lob mëm ham rëk natu hur nivesa in ham dok vu mehõnon jak Anutu yi semusën sagi.

¹¹ Nabë mehõti tatekin gagek, og tatekin niröp noh vu Anutu yi gagek. Log nabë mehõti gevong huk in dok vu mehõ ngwë, og gevong huk jak Anutu niwëek sën vo vu yi lo. Hil gako Yesu Kerisi arë jak na vavunë. In niwëek pin neggëp vu yi degwata los degwata benevong semusën saga yam vu hil in bë hil gevong bAnutu arë böp jak rot. Yõnon.

Hil Gako Maggin Geving Kerisi Nabë Sënë

¹² Sa mehõ lo-e! Vanë sën netök vu ham lo, tök vu ham in bë seggi ham. Yõnon, vong bë nengwah vev rak ham, rëk mu ham su gwelëk in ngaa sënë bekwamin bo nabë ngaa yö agga ti tök vu ham.

¹³ Gak vanë sënë in bë ham gweko maggin geving Kerisi. Om ham ngo medo los kwamin vesa, log mëm arë böp los vunëk vunëk yagek yi rëk natök nam rangah vu tamusën. Lob tum mëm ham rëk kwamin vesa böpata rot dok buk saga.

¹⁴ Ham tu Kerisi-yi-alam, om nabë denanër gagek nipaya jak ham in saga, og ham kwamin vesa. In Anutu yi Anon Vabuung sën vunëk vunëk yagek yi degwasekë yi lo yök nedo ving ham.

¹⁵ Gak ham ti su ngis mehõnon medenadiik ma, godek ngaa ma, gevong ngaa nipaya aggagga ma, jak ni in mehõ ngwë hir gagek, lob debo vanë vu yi dok nah sënë.

¹⁶ Rëk mu nabë ham ti kerë maggin in nesepa lok Kerisi yi aggata, og su ni namum in, gak yi alam yi om geko Anutu arë jak.

¹⁷ In buk sën Anutu bë geko huk jak megevong nyëvewen dok nah mehõnon hir huk lo yam dus rak ggovek ya, menevongin bë gevong vu hil sën yi alam hil lo namugin. Om nabë gevong nabë sënë vu hil, og mak rëk gevong nabë va vu alam sën nengaj dahis vu Bengõ Nivesa lo? Gak rëk gevong maggin nipaya verök yi rot vu sir!

¹⁸ In dekevu meneggëp lok Anutu-yi-kapiya nebë:

“Nabë huk böp neggëp in geko alam sën denesepa lok ngaa niröp lo nom,
og alam sën deneruu demij vu Anutu gedenevong ngaa nipaya lo og sir mak rëk
nabë va?”

Gak mak rëk malaj nama verök yi.

¹⁹ Nebë sënë, om nabë Anutu kwa bo nabë alam la degeko vanë, og alam sënë yö rëk desepa dok ngaa niröp mu, gedegevong bekenuj dok nah Anutu nema geving in gegin. In yi yö tung hil, log yö rëk medo megevong noh vu yi gagek.

5

Ham Ggev Gwegin Anutu Yi Sipsip Lo

¹ Log gwëbeng sa bë nanër gagek dus ti vu ham ggev lo nabë: Yik sa ggev ti ving ham, log sa halë rak malag bë Kerisi ko vanë. Log sa ving ham behil pin rëk medo nivesa los vunëk vunëk yagek yi dok ti dok buk sën Mehõböp rëk natök nom rangah vu tamusën lo. Om sën sa bë gejiin ham ggev lo nabë:

² Ham gwegin Anutu-yi-alam sën denedo nebë sipsip lok ham nemamin lo nivesa. Rëk mu alam su medo denajij ham nabë ham gwevong huk sënë, gak ham ngo gweko jak megwevong nivesa los kwamin vesa. Geham su gwevong huk sënë in nabë gweko monë mu, gak ham ayomin kedi in huk sënë nabë ham gwevong niröp.

³ Ham su gwevong nabë ham böp beham dahun alam sën Anutu tung lok ham nemamin bë ham gwegin sir lo. Gak ham gweli Anutu yi sipsip lo nivesa metato aggata vu sir medesepa dok ham vahamin.

⁴ Bë ham gwevong nabë sënë, og sipsip alaj böp rëk natök nom rangah, lob ham gweko madub nivesa los vunëk vunëk yagek-yi sën malangeri rot besu rëk meran na rë lo.

Hil Dahun Hil Gekwad Bo Ngaa Niröp

⁵ Nebë saga, om sa bë nanër vu ham hur magëm geving nabë: Ham gurek alam ggev babuj. Rëk mu su sir magëm mu rë, gaḵ ham pin sepa doḵ aggata sën ham dahun ham lo, beham los arimin pin lo gurek babumin vewen vewen. In gagek sënë neggëp loḵ Anutu-yi-kapiya bë:

“Anutu neruuk alam sën denëḵo sir rak lo,
gaḵ mëm nesemu alam sën denedahun sir lo.”

⁶ Anutu mehö niwëëk ata, om ham dahun ham begurek babu, gedoḵ yö yi buk sën lo, og rëk geḵo ham jaḵ.

⁷ Om ham bo ham maggin pin doḵ nah nema, in kwa nevo ham menegin ham.

⁸ Lob ham gwegin ham nivesa bemedo malamin ham. In ham mehö nipaya Satan neḵo loḵ rot nebë reggu böp layon sën negga mehönon lo, lob nengeeḵ böpata geneggevek meneyam in bë pesöng jaḵ hil.

⁹ Om ham ngo ayomin na timu vu Anutu niwëëk bemedo in ham dev doḵ megwedu yi na. In ham neraḵ ni bë ham arimin lo pin sën denedo yoh vu dob pin agi yik denëḵo vanë nebë ham.

¹⁰ Semusemu pin degwa Anutu yö tahi ham yam rak Kerisi, in bë ham medo nivesa los gweḵo vunëḵ vunëḵ yagek-yi geving yi degwata. Om yik ham rëḵ gweḵo vanë yik buk dus teka mu, log mëm Anutu rëḵ gevong beham nimin vesa jaḵ gökin, bebarah ham na, begadu ham, geham medo niwëëk.

¹¹ Om hil gaḵo arë jaḵ nabë Mehö niwëëk ata degwata los degwata. Yönon.

Gagek Hus

¹² Sa kevu gagek dus ti sënë vu ham mesevo loḵ Silvanus* nema in bë geḵo nöḵ vu ham. In sa nehalë yi nebë hil arid, in Kerisi yi mehö yi yönon. Sa bë bë ham kwamin jaḵ beham najom Anutu yi semusën soḵek sën senër rangah vu ham lo ahon beham bare nimin wëëk in.

¹³ Kerisi-yi-alam vu Babulon* sën Anutu ggooin sir rak ggovek ya ving ham lo kwaj nevo ham medenenër.

Log Markus sën vong bë sa nalug lo kwa nevo ham menenër ving.

¹⁴ Ham najom* sir sën Kerisi-yi-alam ham lo nemaj in tato nabë ham ahëmin neving sir. Ham sën ham tu Kerisi-yi-alam lo pin ayomin yö gëp revuh.

Kapiya Sën Pita Kevu Netu Luu Vu Kerisi-yi-alam

¹ Yesu Kerisi yi hur los yi sinarë sa Simon Pita. Sa nekevu kapiya sënë yök vu ham sën ham ayomin neya timu vu yi nebë he behil nehevong ving ggëp ti lo. Yesu Kerisi tu hil Anutu, getu hil mehö sën neko hil yom vu yi lo. Yi mehö yohvu om sën vong behil ayod neya timu vu yi.

² Gwëbeng ham rak Anutu luho hil Mehöböp Yesu nij venuh, om luho degevong semusemu nyëmasën nökö böpata jak vu ham, gedegevong beham ayomin gëp revuh rot.

Anutu Ggoin Hil Rak Tu Yö Yi Ngaa

³ Hil arak Anutu ni in ggoin hil rak in bë hil gako niwëek los vunek vunek yagek-yi natu hil ngaa behil sepa dok yi aggata nivesa. Lob vong ngaa pin sën hil narak vu in lo vu hil in yi mehö niwëek degwa, om sën hil ayoh vu bë medo nivesa besepa dok aggata niröp mu.

⁴ Yönon, ngaa pin sën nedo dob agi og rëk petar na bemala nama na, in mehönon malaj nesepa ngaa nipaya paya mu. Gak hamek su rëk malamin nama na verök yi nabë saga rë. In Anutu rëk geko ham vër gegevong yi semusemu böp los nivesa anon sagi vu ham in ham natu yi alam benim in nabë yi.

⁵ Ham kwamin bo ngaa saga beham gwevong huk niwëek rot geving. Ham ayomin neya timu vu Yesu om ham gwegin ham begwevong ngaa nivesa vesa geving. Ham gwevong ngaa nivesa, log ham gwevong huk in gagek pin in ham natök jak degwa mejak ni geving.

⁶ Ham natök jak kwamin mejak gagek degwa ni nabë saga, log ham gwegin ayomin nivesa geving. Ham gwegin ayomin nivesa, log ham najom ham ahon bebare niwëek geving. Ham najom ham ahon mebare niwëek, log ham sepa dok Anutu yi aggata niröp geving.

⁷ Ham sepa dok Anutu yi aggata niröp, log ham gwelë Kerisi-yi-alam nivesa geving. Ham gwelë Kerisi-yi-alam nivesa, log ham ahëmin geving mehönon pin geving.

⁸ In nabë ham sepa dok ngaa pin sënë begwevong pangsen, og ham su rëk medo meris geham huk anon nama rë. Gak ngaa sënë rëk gevong beham jak hil Mehöböp Yesu Kerisi yi ngaa pin ni los dahis.

⁹ Gak mehö sën su hen huk nebë agi neggëp rë lo, og yi nebë mehö mala kenod. Genebë mehö mala raru sën su yoh vu bë gelë ngaa gëp adingnë rë lo. In ggërin demi yom vu gagek sën Anutu ripek yi ngaa nipaya wirek hen ya lo.

¹⁰ Om arig lo, Anutu ggoin ham rak ggovek betato ham bë ham natu yi alam, om ham ngo pasang gwevong huk niwëek in anon jak vu ham. Nabë ham sepa dok ngaa pin sënë, og ham su yoh vu bë rëk bës rë.

¹¹ Yönon, nabë ham gwevong nabë sënë, og rëk tatekin aggata vu ham, beham dok na hil Mehöböp Yesu Kerisi sën neko hil vër in hil ngaa nipaya nyëvewen lo yi nyëg. Sën rëk gëp degwata los degwata lo.

¹² Sënëk yönon, ham rak ngaa pin sënë ni vorot. Lob ham ko gagek anon sënë rak ggovek ya, lob ham nare niwëek in. Rëk sa bë nanër vu ham gök gökin, in sebër ham kwamin beham kwamin bo gökin.

¹³ In sa kwag nevo bë ngaa sënëk nivesa, om noh vu buk sën sëk nahën nemedo vesag lo, og sëk nanër vu ham gök gökin in sebër ham kwamin.

¹⁴ In hil Mehöböp Yesu Kerisi nër rangah vu sa wirek beserak ni bë yik sa hevongin getur sa vër in navig nyë dus teka.

¹⁵ Om sën sa nehevong huk niwëek rot menekevu gagek yök vu ham, in bë nabë sa nadiik, og ham yoh vu bë rëk kwamin bo gagek sënë gökin noh vu buk pin.

He Halë Kerisi Niḱapiik Ggovek Ya

¹⁶ Gagek sën he nanër agi og he su nanër ḱeriing tetuhinsën nebë sën mehõnon los kwaj yõ kwaj nevo medenenër lo rë. Gaḱ he halë raḱ malamin bë Mehõbõp los bengõ yõnon. Om sën he nër vu ham ggovek ya beham raḱ hil Mehõbõp Yesu Kerisi niwëek ni, geham raḱ ni bë rëḱ nom gökin.

¹⁷ Yõnon, Ama Anutu tato niwëek los arë bõp rangah loḱ buk sën gagek yam vu niḱapiik degwa beḱo yi raḱ lo bë, “Sa nalug sënë, sahëg ving yi pangsën gesa ahëg nivesa rot vu yi.”

¹⁸ Alõo nado ving yi ggëp ḱedu vabuung wirek behango aye sënë yam vu yagek.

¹⁹ Nebë saga, lob he halë bë alam-denenër-gagek-rangahsën hir gagek anon raḱ. Om bë ham najom hir gagek ahon, og saga mëm nivesa rot. In alam-denenër-gagek-rangahsën hir gagek og nebë ram sën netum loḱ nyëg malakenu, benedo rot benyëg neheng raḱ lob Betuheng Majelëe kedi netum loḱ ham ayomin lo.

²⁰⁻²¹ Rëḱ mu ham jaḱ sënë ni namugin rë nabë wirek og Anutu yi gagek su verup mehõti avi yoh vu yõ kwa rë. Gaḱ Anon Vabuung yõ neggee vu sir bedenener Anutu yi gagek yam rangah. Nebë sënë om hil su ayoh vu bë tatekin gagek sën neggëp loḱ Anutu-yi-ḱapiya lo ti degwa jeggin jeggin noh vu hil ngo kwad rë, gaḱ Anon Vabuung doḱ vu hil og mëm.

2

Alam-gagek-kuungsën Hir Ngaa Nipaya

¹ Wirek og alam-gagek-kuungsën deverup loḱ alam Israel, om yik tatovaha-gagek-kuungsën-yi rëḱ deberup doḱ ham geving nabë saga. Rëḱ debun sir gedenanër gagek kuungsën aggagga in debasap alam, geyõ rëḱ degeruu demij vu Mehõbõp sën bago sir yom lo geving. Rëḱ degevong nabë sënë, rëḱ mu rëḱ malaj nama pevis avuti.

² Nebë saga rëḱ mu alam ngahiseḱë rëḱ desepa doḱ alam saga hir ngaa nipaya aggagga, lob tum rëḱ degevong balam jeggin jeggin la denaner gagek nipaya jaḱ aggata-gagek-anon-yi.

³ Alam sagi malaj anõo verõḱ yi, om rëḱ denaner gagek kuungsën ngahiseḱë in degeḱo ham hõmin monë lu ngaa nah vu sir. Rëḱ mu Anutu yõ ro buk sën gengo hir gagek lo wirek meneggëp vorot bë rëḱ malaj nama. Lob ngaa sën basap sir lo, og su ggëp ying rë, gaḱ yõ medo negin.

⁴ Log yik angër la devong ngaa nipaya wirek, rëḱ Anutu su nelë sir mu rë. Gaḱ duu sir loḱ ya ḱarabus ggëp Nyëg Nipaya loḱ waak malakenu. Lob nahën denedo loḱ rot medenegin buk-nyëvewen-yi.

⁵ Log yik alam sën denedo wirek lo, og yik nebë saga ving. Su kwa pesivin sir rë. gaḱ vong mebël vuuk bõpata merehõo sir vahi sën deruu demij vu Anutu lo bemalaj maya. Gaḱ yik Noa timu sën nenër gagek yohvu yam rangah lo, om Anutu gin yi, gëgin yi alam nemadvahi-bevidek-luu medenedo nivesa ving.

⁶ Log vo nyëvewen vu alam Sodom los Gomora ving nebë saga. Anutu vesi beggang bu bõp luu sënë raḱ nengwah megga sir bemalaj maya verõḱ yi. Gevewev meris mu nedo. Nebë saga in bë nabë alam degeruu demij vu Anutu, og kwaj bo nah gagek wirek hen sagi, lob dejak ni nabë rëḱ denatõḱ vu nyëvewen nabë sënë.

⁷ Gaḱ Lot og yi mehõ yohvu, om Anutu ḱo yi vër in Sodom los Gomora, benedo nivesa gesu mala ma rë. In Lot ayo maggin bõpata in alam nij paya hir baggëb lu ngaa sën denevong lo.

⁸ Yõnon, mehõ nirõp sënë nedo ving sir beyõ nelë hir ngaa nipaya los nengo hir gagek nipaya yoh vu buk pin. Yi og ayo yõ neggëp nirõp, om ayo maggin rot in hir ngaa nipaya sën denevong medenekeyëh horek lo.

⁹ Yönon, Mehöböp neko alam sën denesepa lok yi lo vër in ngaa nipaya sën neseggi sir lo, genetung alam nij paya medenedo rot in na berup dok buk sën gengo hir gagek gebo nyëvewen dok nah vu sir lo.

¹⁰ Lob alam-gagek-kuungsën lo saga vahi rëk degeko nipaya nyëvewen böpata rot kesuu. Sir sën ahëj neving ngaa-ningöhek-baggëb-yi mu medenesepa lok, gekwaj nevo Mehöböp aye bë ngaa meris lo. Alam nebë sënë deneko sir rak bedenesepa lok yö kwaj mu. Om sën su deneggöneng rë, gedenenër pelë rak angër yagek yi.

¹¹ Angër lo dekesuu alam gagek kuungsën sënë, genij wëek böpata rot kesuu sir ving. Rëk mu su denenër pelë rak sir rë, gesu denenër sir rangah vu Mehöböp rë.

¹² Gak alam gagek kuungsën sënë, og denenër pelë rak ngaa sën su derak ni rë lo. Sir nebë reggu sën kwaj masën lo, om sën kwaj neya vu navij medenesepa lok ngaa-navij-yi mu. In ataj ko sir in bë mehönon denajom sir ahon bedengis sir medenadiik. Om yik ngaa nipaya sën denesepa lok lo rëk gevong bemalaj nama na verök yi.

¹³ Rëk degeko nyëvewen nipaya dok nah hir ngaa nipaya. In su ahëj neving rot bë dega nos böp los denanum bël niwëek pangsen buk mu rë, gak denevong rangah atov ving. Log denelok ya ving ham beham los newa nos-ahëvingsën-yi lok ti. Rëk mu denetetuhin ham gekwaj vesa in ngaa nipaya sën denevong vu ham agi, om sir nebë ngaa ningöhek gengaa nipaya lok len.

¹⁴ Malaj anon medenelë avëh yoh vu buk in bë degodek sir. Lob malaj su yoh vu bë rëk gevu ngaa nipaya rë, gak ma verök yi. Alam sënë denepelëpin alam sën su ayoj niwëek rë lo, bedenedadii sir ya in bë degevong ngaa nipaya geving sir. Ayoj yö tahu sir lok aggata sën ayoj nevu nevu in mehö ngwë hir ngaa lo, om Anutu rëk kevoh alam sënë na verök yi.

¹⁵ Alam-gagek-kuungsën lo sënë deruu demij vu aggata nivesa, om sën deneketul lok medeneya jeggin jeggin, beya denesepa lok Beyor nalu Balaam sën ahë neving monë pangsen rot beneko rak terotsën lo vaha.

¹⁶ Dogi su denevengwëng rë, rëk mehö-nenër-gagek-rangahsën Balaam yi dogi vengwëng nebë mehönon benër Balaam yi ngaa nipaya sën nevong agi rangah. Lob ggërin ngaa kwamasën sën bë gevong lo.

¹⁷ Log alam-gagek-kuungsën nebë sënë, og sir nebë bël veyë sën netewii ya lo. Gesir nebë beggob sën sang neko meneya jeggin jeggin lo. Om Anutu ggooin nyëg mala vahis verök yi rak vu sir in bë demedo dok.

¹⁸ Sir sënë denevengwëng avij böp medeneko sir rak in gagek meris meris sën anon ma lo. Lob denevo bël lok alam sën nahën denevu ngaa-alam dahis-yi ya lo, lob tum newaj nerak in baggëb los navij yi ngaa nipaya aggagga beyah denesepa lok sir.

¹⁹ Alam gagek kuungsën sënë denenër vu sir bë rëk degeko sir vër in horek pin besu deginengin sir rë. Rëk mu sir yö nahën denedo los ngaa nipaya sën neduu sir lo. In degwa nebë sënë bë ngaa sën kesuu mehöti lo, og mehö saga neggurek babu benesepa lok rot.

²⁰ Yönon, derak hil Mehöböp Yesu Kerisi sën ko hil yom lo ni, lob deveya in ngaa ningöhek nipaya sën neggëp dob agi bedeyom. Rëk mu nabë degërin sir nah bedega jak ngaa nipaya sënë gökin menaduu sir ahon, og rëk demedo paya na verök yi kesuu muginsën.

²¹ In derak aggata sagi ni bedeko horek vabuung sënë ggovek ya, lok yom deruu demij vu. Gak bë yö demedo dug in ngaa niröp sënë yi aggata, og sagak nivesa vu sir.

²² In devong balam hib wirek hir gagek los kwa ti sënë anon rak rak sir nebë, “Anöö yah negga nyë muteksën ggökin.” Log gagek ngwë neggëp ving bë, “Böök ripek lok bël ggovek, lok tum yah sis madöp ggökin.”

Mehöböp Rêk Nom Yönon Rot

¹ Sa mehö lo-e! Sa kevu kapiya ngwë sënë netu luu vu ham. Loḵ kapiya luu sënë og sa kevu gageḵ in bë bër ham kwamin in gageḵ vahi gökin beham jaḵ ni nivesa.

² Log ham kwamin bo nah gageḵ sën Anutu-yi-alam-vabuung denenër rangah wireḵ bë rêḵ anon jaḵ lo. Geham kwamin bo Mehöböp sën ḵo hil yom lo yi horeḵ sën ham sinarë lo denër vu ham lo geving.

³ Ham jaḵ sënë ni namugin nabë Buk-tamusën dus jaḵ, og alam sën denenër pelësën lo rêḵ deberup bedegevong noh vu kwaj nipaya medenanër pelë nabë,

⁴ “Nër bë rêḵ nom gökin-a? Lob maḵ yom benedo tena? Su yom rë! Alam hib wireḵ dediik ya, geyam beyam verup gwëbeng sënë, rêḵ mu ngaa pin yö neggëp loḵ ben nebë sën wireḵ Anutu tung lo.”

⁵ Alam pelësën sënë nij nelël bë su kwaj sero medejaḵ ngaa sënë ni nabë: Vu muginsën og Anutu nër, lob yaḵ anon raḵ. Log nër, lob dob ggooḵ in raḵ in loo benedo loḵ loo vuheng atov.

⁶ Lob dob nedo rot, loḵ mëm Anutu nër, lom mëm bël vuuḵ meggërin dob bekevoh ngaa pin ya.

⁷ Lob Anutu nër ving bë yaḵ los dob sën denedo gwëbeng agi, og nengwah rêḵ ga. Rêḵ mu gëp degegin buk sën Anutu nom mebo nyëvewen doḵ nah vu alam sën deneruu demij vu yi lo bemalaj nama rë.

⁸ Rêḵ mu sa mehö lo-e, ham su kwamin bireḵ in ngaa timu sënë: Mehöböp su nelë buk timu nebë dus gengebek 1,000 nebë ading rot rë, gaḵ nelë luho bë luho neggëp ti.

⁹ Mehöböp su nesis buk raḵ raḵ in ngaa sën nenër menevenuh ya vorot lo nebë mehönon vahi sën kwaj nevo bë denanër gageḵ medengis jaḵ jaḵ lo rë. Gaḵ ahë neving bë alam pin degërin sir in mehöti su mala nama, om sën nahën nejom yi ahon genegin ham.

Dob Los Yaḵek Sënë Rêḵ Malaj Nama Na

¹⁰ Rêḵ mu buk sën Mehöböp nom lo, og rêḵ nam nabë sën alam hodeḵ deneyam. Doḵ buk sagi, og yaḵek rêḵ tetap böpata log mala nama na. Log ngaa mahen mahen pin sën nedo loḵ lo, og rêḵ nikerus jaḵ bedëtek, log nengwah ga megoveḵ na. Log nengwah rêḵ ga dob los ngaa pin sën mehönon desemu menedo loḵ lo geving.

¹¹ Ngaa pin sënë rêḵ nama na nabë sënë. Om ham pasang gwevong ngaa niröp mu, begwegin ham gesepa doḵ Anutu yi aggata noh vu buk pin.

¹² Geham medo gwegin Anutu yi buk sën yaḵek rêḵ natum doḵ benama na, log ngaa mahen mahen pin nijkerus jaḵ bedëtek benengwah ga begoveḵ na lo. Lob ham gwetung malamin geham bo kwamin in buk sënë in lob natök nam pevis.

¹³ In hil nehegin yaḵek los dob mewis sën Anutu nër bë rêḵ getung bengaa niröp mu yö gëp doḵ lo.

Hil Malad Sepa Megegin Mehöböp

¹⁴ Sa mehö lo-e, yiḵ ham negin ngaa sënë, om ham nimin wëëḵ begwegin ham nivesa in vu tamusën og ngaa nipaya ti, ma gageḵ ti, su gëp vu ham. Gaḵ ham los Anutu medo los gageḵ ahë yes.

¹⁵ Rêḵ ham kwamin bo sën Mehöböp nejom yi ahon benahubin hil lo nabë: Sënë tatekin aggata in bë hil agërin hil nah vu yi. Lob Mehöböp vo kwa nivesa vu hil arid Paulus sën hil ahëd neving yi lo, bekevu gageḵ yiḵ nebë sënë yöḵ vu ham ving.

¹⁶ Kë! Log loḵ yi kapiya pin sën lo, og kevu gageḵ raḵ ngaa sënë ving. Rêḵ mu gageḵ sën neggëp loḵ yi kapiya agi lo la, og su degwaj neggëp rangah rë, om hil nehevong huk böp in bë natök vu degwa. Lob alam duḡ duḡ los alam sën nij wëëḵ ma lo vahi, og deneyoh paya medeneḵo degwa yööhu verup raḵ yi gageḵ sënë, geraḵ gageḵ sën neggëp loḵ Anutu-yi-kapiya vahi lo ving. Om sënë rêḵ gevong bemalaj nama.

¹⁷ Sa mehö lo-e, ham rak ni mugin bë alam nebë sënë rëk deberup, om ham ngo gwegin ham nivesa rot. In alam sën su denebë nengaj vu horek rë lo rëk detetuhin ham mededadii ham nah, lob ham su rëk bare nimin wëek rë geham rëk bës.

¹⁸ Gaḵ ham rak hil Mehöböḵ Yesu Kerisi sën neḵo hil yom lo ni beham ḵo yi semusemu nyëmasën. Nebë saga, om ham pasang gweḵo semusemu vu yi los gweḵo kwamin vu yi noh vu buk, in ham jaḵ ni rot. Hil gaḵo arë jaḵ na vavunë rot gwëbeng sënë gerëḵ gëḵ degwata los degwata nabë saga. Yönon!

Kapiya Sën Jon Kevu Muginsën Vu Kerisi-yi-alam

Gagek Mala-tumsën-yi

¹ Ngaa sënë og yö nedo vu nyëmuğinsën. Lob he hango los halë rak malamin. Gehe hetung malamin rak gehe hebë nemamin rak meparah. Ngaa sën he nanër gagek rak agi, og yik yi mehö sën tu Gagek sën nevonğ behil nado malad-tumsën lo.

² Lob Mehö mala-tumsën-yi sagi tu mehönon rak, betök yam rangah, behe halë yi. Lob he nanër gagek yönon sënë rangah, banër vu ham bë nedo mala-tumsën degwata los degwata ving Ama. Rëk tu mehönon rak behe halë yi rak malamin.

³ Ngaa sën he halë los hango ggovek lo, sën he nanër rangah vu ham ving, in bë hil nid ga jak hil nabë sën he los Ama luho Nalu Yesu Kerisi nimin negga rak he agi.

⁴ Lob he kevu gagek sënë yök vu ham in bë hil ahëd nivesa rot gemaggin pin nama.

Hil Ana Jak Rangah

⁵ Lob gagek sën he hango banër rangah vu ham lo, yik nebë sënë: Anutu nesepa lok ngaa rangah-yi mu, gağ ngaa malakenu-yi teka su neggëp vu yi rë.

⁶ Bë hil nanër nabë, “Alu Anutu nimin negga rak he”, rëk mu hil nesepa lok ngaa malakenu-yi, og hil nehekuung rak, gağ hil su nesepa lok gagek anon rë.

⁷ Gağ bë hil medo jak ngaa rangah-yi nabë sën yö nedo rak ngaa rangah-yi vorot lo, og hil nid negga rak hil vewen vewen, lob Anutu Nalu Yesu nikök yö medo neripek hil ngaa nipaya pin ya, gehil nid vesa nerak.

⁸ Bë hil nanër nabë, “Sak su nehevong ngaa nipaya rë”, og sagak hil ngo netetuhin ayod meris mu, gağ gagek anon su nare lok hil ayod rë.

⁹ Rëk mu nabë hil nanër hil ngaa nipaya rangah vu yi, og rëk kevoh na, in yi og su nepekwë yi rë. Gağ yö nevonğ ngaa yohvu mu, om rëk jevu ngaa nipaya pin na in hil ayod gehil medo nid vesa.

¹⁰ Anutu nër bë hil pin nehevong ngaa nipaya, om nabë hil nanër nabë, “Sak su nehevong ngaa nipaya ti rë”, og sënë nebë hil nemehoo yi gagek, benanër yah rak yi bë yi mehö gagek tetuhinsën, log yi gagek su neggëp lok hil ayod rë.

2

Kerisi Og Hil Mehö Sën Nelok Vu Hil

¹ Nalug lo, sa nekevu kapiya sënë yök vu ham in bë ham su gwevonğ ngaa nipaya. Gağ nabë mehöti gevong ngaa nipaya, og hil Mehö sën nelok vu hil menenër hil gagek lo nedo ving Ama. Mehö sënë og yik mehö yohvu Yesu Kerisi.

² Yö diik lok yah hil bed in bë kevoh hil ngaa nipaya na begagek ahë yes jak in hil. Rëk mu su nevonğ huk sagi in bë doğ vu hil mu rë, gağ nevonğ in bë doğ vu alam pin sën denedo yoh vu dob pin agi geving.

³ Nabë hil nesepa lok Anutu yi horek, og hil ajak ni nabë hil narak yi ni.

⁴ Log nabë mehöti nanër nabë nerak Anutu ni, rëk mu su nesepa lok Anutu yi horek rë, og yi mehö gagek kuungsën ala, gağ gagek anon su neggëp lok ayo rë.

⁵⁻⁶ Gağ nabë mehöti sepa doğ Anutu yi gagek, og saga tato bë nesepa lok Anutu yi aggata ahëvingsën-yi yönon rot. Log mehöti sën nenër bë luho Anutu denedo revuh ti lo, og gevong ngaa pin noh vu sën Kerisi nevonğ lo, in mëm hil ajak ni nabë luho Anutu denedo lok ti yönon.

Mehöti Sën Ahë Neving Ari Lo Lo, Og Nedo Rak Rangah

⁷ O sa mehö lo-e! Horek sën sa kevu vu ham-ë, og su mewis rë, gağ yik horek mugeng sën yik yök vu ham wirek lo. Horek mugeng saga yik gagek sën ham ngo nyëdahis lo.

⁸ Rêk horek sên sa kevu vu ham agi, og horek mewis. In Kerisi yam nedo dob, lob sepa loḵ horek sagi beneggëp rangah, log ham nesepa loḵ ving. In malakenu maya geheng ya, berangah anon to dob beneggëp ya.

⁹ Log nabë mehöti nanër nabë nedo raḵ rangah, rêk mu nelë ari paya, og mehö saga yö nahën nesepa loḵ ngaa malakenu-yi.

¹⁰ Gaḵ mehöti sên ahë neving ari lo, og nedo raḵ rangah, om ngaa ti su rêk gevong mebës rë.

¹¹ Gaḵ mehöti sên nelë ari paya lo, og nesepa loḵ ngaa malakenu-yi. Nesepa loḵ ngaa malakenu-yi om neketul loḵ in aggata niröp, in ngaa malakenu-yi sênë neggërin mala.

¹² in Anutu kevoh ham ngaa nipaya ya raḵ Kerisi arë.

¹³ Log ham alam hib, sa nekevu gagek sênë yök vu ham, in ham raḵ Mehö sên yö nedo wirek rot menedo gwëbeng agi degwa ni.

Gesa nekevu gagek sagi yök vu ham hur magëm
sên ham kwesuu Mehö Nipaya Satan ggovek ya lo ving.

¹⁴ Sa nekevu gagek yök vu ham hurmahen
in ham raḵ Amamin vu yagek ni nivesa.

Log sa nekevu gagek sagi yök vu ham alam hib
in ham raḵ Mehö sên yö nedo vu wirek rot benedo gwëbeng agi degwa ni.

Gesa nekevu gagek sênë yök vu ham hur magëm,
in ham hur magëm los nimin wëëk,
lob Anutu yi gagek neggëp loḵ ham ayomin
beham kwesuu Mehö Nipaya Satan ggovek ya.

Hil Su Ahëd Geving Aggata-dob-yi

¹⁵ Ham su ahëmin geving aggata-dob-yi los ngaa-dob-yi pin. Nabë mehöti ahë geving aggata-dob-yi rot, og su yoh vu bë ahë geving Ama vu yagek rë.

¹⁶ In hil arak ngaa-dob-yi pin sagi ni bë ngaa sên hil navid nevongin lo, gengaa sên hil malad anon in lo, gengaa sên hil nehako hil raḵ in lo, og su yam vu hil Amad Anutu rë. Gaḵ yö verup raḵ aggata-dob-yi.

¹⁷ Rêk mu ngaa-dob-yi los ngaa sên hil malad anon in vu dob lo pin, og rêk mala nama na. Gaḵ mehöti bë sepa doḵ Anutu aye, og rêk medo degwata.

Alam Sên Denelë Yesu Paya Lo Deverup

¹⁸ Nalug lo-e! Gwëbeng og hil verup loḵ buk sên dob vongin govek na lo. Wirek og ham ngo gagek bë mehö sên nevongin bë dahun Kerisi na lo rêk berup. Lob gwëbeng og alam ngahi nebë saga detoḵ yam rangah ggovek ya, om hil arak ni bë buk dus raḵ bevongin govek na.

¹⁹ Alam sên bë dedahun Kerisi na aga, og yik sir Kerisi-yi-alam nebë hil. Rêk dekehe sir vër in hil, om su hil alam sir niröp rë. Gaḵ bë hil alam sir niröp, og rêk demedo geving hil rot. Rêk ma gedevuu hil ya, om hil arak ni niröp bë su hil alam sir rë.

²⁰ Rêk mu Kerisi vong Anon Vabuung yök nedo ving ham, om ham pin raḵ gagek anon ni.

²¹ Sa su nekevu gagek sagi yök vu ham in bë maḵ ham dugin gagek anon rë! Gaḵ sa nekevu in ham raḵ gagek anon ni vorot geham raḵ ni bë gagek anon og su nenër gagek kuungsën ti verup loḵ rë.

²² Mehö re gagek kuungsën ala? Gaḵ yik mehö sên nelah Kerisi vun bë su yi mehö sên Anutu ggooïn raḵ in bë geḵo hil nah rë lo. Mehö saga og yik mehö sên nevong in bë dahun Kerisi na lo, lob neruu demi vu Nalu gevu Ama ving.

²³ Mehöti bë geruu demi vu Nalu, og su Ama yi alam yi rë. Gaḵ mehöti sên nenër rangah bë nevong ving Nalu lo, og Ama yi alam yi ving.

Anon Vabuung Netahu Hil Loḵ Gagek Anon

²⁴ Gagek sën ham ngo wirek mugin lo, og ham ngo najom ahon. Nabë ham najom gagek sën ham ngo mugin lo ahon, og ham los Ama lu Nalu rëk medo jevuh ti.

²⁵ Lob nër gagek vu hil benare vorot bë rëk gevong behil medo malad-tumsën degwata los degwata.

²⁶ Sa nekevu gagek sënë yök vu ham in bë nanër alam sën vongin degekuung in ham aga tato vu ham.

²⁷ Rëk mu ham ko Anon Vabuung vu Kerisi ggovek ya benahën nedo ving ham. Om ham su nesero mehö ngwë in bë tatekin gagek vu ham rë, gaç Anon Vabuung yö netatekin ngaa pin vu ham. Lob Anon Vabuung yi gagek og gagek anon, gaç su gagek kuungsën rë, om ham najom gagek sën netatekin vu ham lo ahon begwa jaç Kerisi.

²⁸ Yönon, nalug lo! Ham ngo gwa jaç yi rot, loç mëm vu tamusën sën natök nom rangah lo, og hil bare nid wëëk los kwad vesa doç buk saga, gaç hil su agöneng in yi.

²⁹ Ham neraç Kerisi ni bë yi mehö yohvu, om ham jaç sënë ni geving nabë alam sën denevong ngaa yohvu lo, og detu Anutu nalu.

3

Gwëbeng Hil Atu Anutu Nalu Lo

¹ Alam-e! Ham kwamin bo nabë hil Amad Anutu ahë neving hil pangsën rot, om sën nenër hil bë nalu hil lob sagaç yönon-Anutu nalu hil. Rëk alam sën denesepa loç aggata-dob-yi lo, og su deraç sënë degwa ni rë, in sir dugin Anutu.

² Sa mehö lo-e! Gwëbeng sënë hil atu Anutu nalu, rëk hil dugin sën hil rëk nid nabë lo, in Anutu su tatekin meneggëp rangah rë. Gaç hil araç ni bë tamusën, sën Yesu rëk natök nom rangah gökin lo, og hil rëk nid nabë yi, in hil rëk galë anon soçek.

³ Log alam pin sën denevo kwaj in gagek sagi bë anon jaç lo, og yö denegin sir bedenevongin bë denatu mehönon nijvesa rot nabë sën mehö nivesa Kerisi.

⁴ Gaç alam pin sën denevong ngaa nipaya lo, og denekeyëh horek, in ngaa nipaya og yik ngaa sën nekeyëh Anutu yi horek.

⁵ Lob ham raç ni bë Yesu og ngaa nipaya ti su neggëp vu yi rë, gaç töç yam rangah in bë geço hil ngaa nipaya nyëvewen vër in hil.

⁶ Mehöti sën negga raç yi lo, og su nesepa loç ngaa nipaya rë. Gaç mehöti sën nesepa loç ngaa nipaya yi aggata lo, og hil naraç ni bë su nelë Kerisi rë, gesu neraç Kerisi ni rë.

⁷ Oo sa hur mahen lo! Ham gwegin ham in mehöti rëk tetuhin ham. Mehö sën yö nevong ngaa yohvu lo, og yi mehö yohvu nebë sën mehö yohvu Kerisi.

⁸ Satan ko ngaa nipaya raç nyëmuginsën bemedo nesepa loç, om mehöti sën nesepa loç ngaa nipaya lo, og Satan yi alam yi. Rëk mu Anutu Nalu töç yam rangah in bë basap Satan gekevoh yi huk na.

⁹ Mehö sën tu Anutu nalu lo, og su nesepa loç ngaa nipaya rë. Gaç Anutu vong beni nebë yi, om su yoh vu bë sepa doç ngaa nipaya rë, in tu Anutu nalu.

¹⁰ Nabë hil nehevongin bë ajaç Anutu nalu lo nij, gajaç Satan nalu lo nij, og hil ajaç nij nabë sënë: Alam sën su denevong ngaa nivesa rë lo, og su Anutu-yi-alam sir rë. Log alam sën su ahëj neving arij lo rë lo, og su Anutu nalu sir ving rë.

Aggata Sogek Sën Hil Ahëd Geving Arid Lo Lo Nebë Sënë

¹¹ Ham ngo gagek sënë vu nyëdahis beyam bë: Hil ahëd geving hil vewen vewen.

¹² Hil su gevong ngaa nabë Kain. In Satan yi mehö yi, om sën sis ari mediik. Sis ari mediik degwa raç va? Degwa nebë yi mehö nesepa loç aggata nipaya, gari nesepa loç aggata niröpsën-yi.

¹³ Arig lo! Nabë alam sën denesepa loç aggata-dob-yi lo sënë degelë ham paya, og ham su gwelëk mejanga nemamin in ngaa saga.

¹⁴ Hil ahëd neving arid lo, om hil arak ni rak sënë bë: Hil hevuu sën hil nadiik na verök yi lo ya, gatök yam sën hil medo malad-tumsën degwata lo. Gaḱ mehöti sën su ahë neving ari lo rë lo, og yö nahën nedo loḱ diiksën.

¹⁵ Mehöti sën nelë ari paya lo, og sënë nipaya böpata rot nebë sën sis yi mediik. Lob ham rak ni bë alam sën denesis mehönon medenediik lo, og mala-tumsën sën gevong behil medo degwata los degwata lo su neggëp vu sir rë.

¹⁶ Yesu diik loḱ yah hil bed in bë dok vu hil, lob hil arak ahëvingsën anon degwa ni rak sënë. Om yik hil geving. Hil dahun hil badoḱ vu arid lo nabë saga, genabë hil nadiik og yik ggovek.

¹⁷ Rëḱ mu nabë mehöti yi ngaa dob sënë neggëp, lob lë gari ti rak vu in ngaa ti, rëḱ ruu demi vu ari sënë, gesu loḱ vu yi rak yi ngaa rë, loḱ nenër bë ahë neving Anutu in va?

¹⁸ Oo sa hurmahen lo, hil su ahëd geving arid lo jak vengwëngsën los avid meris mu, gaḱ hil ahëd geving sir yönon begevong huk madoḱ vu sir.

Alam Sën Denevong Ving Anutu Lo, Og Su Deneggöneng In Mala Rë

¹⁹ Nabë hil gevong nabë saga, og rëḱ tato vu hil nabë: Hil nesepa loḱ gagek anon yönon, genabë hil ayod neggëp nivesa, om hil su rëḱ agöneng in Anutu mala rë.

²⁰ Gaḱ nabë hil ayod nanër hil nabë hil nehevong ngaa nipaya, og hil kwad bo nabë Anutu og böpata kesuu hil ayod menerak ngaa pin ni los degwa.

²¹ Sa mehö lo-e! Nabë hil ayod su nanër hil nabë hil nehevong ngaa nipaya rë, og hil su agöneng in Anutu mala.

²² Log ngaa sën hil neḱetaḱ in vu yi lo, og nevong vu hil. In hil nesepa loḱ yi horek behil nehevong ngaa yoh vu sën ahë neving lo.

²³ Log yi horek nebë sënë: Hil gevong geving Nalu arë nabë yik yi Yesu Kerisi, gehil ahëd geving hil vewen vewen nabë sën nër vu hil vorot lo.

²⁴ Nabë mehöti sepa dok Anutu yi horek, og luho Anutu detu timu gAnutu nedo loḱ yi. Lob Anon Vabuung sën Anutu vong vu hil lo tato vu hil behil narak ni bë Anutu nedo loḱ hil ayod.

4

Anutu Yi Anon Vabuung Ga, Memö Lo

¹ Oo sa mehö lo! Alam-gagek-kuungsën ngahiseḱë denedo yoh vu nyëḱ vu dob. Nebë saga, om ham su gwevong geving mehönon pin sën denenër bë Anon Vabuung nedo loḱ sir lo. Gaḱ ham seggi ngaa sën nedo loḱ sir lo pin mejak ni rë nabë Anon Vabuung sën neyam vu Anutu lo yönon ma ma.

² Log ham yoh vu bë jak ni nabë Anutu yi Anon Vabuung nedo loḱ mehöti og rëḱ nabë sënë: Alam pin sën denanër nabë Yesu Kerisi tu mehönon rak meyam dob lo og Anutu yi Anon Vabuung nedo loḱ sir.

³ Gaḱ alam pin sën su denenër nebë agi rë lo, og ngaa sën nedo loḱ sir lo su yam vu Anutu rë. Gaḱ yam vu mehö sën vongin bë dahun Kerisi na, beham ngo bengö wirek bë rëḱ nam lo. Lob gwëbeng yam ggovek ya benedo dob.

⁴ Oo sa hurmahen lo! Anutu yi ngaa ham, lob ham dahun alam-gagek-kuungsën lo ggovek ya. In Anon Vabuung sën nedo loḱ ham aga kesuu Memö Nipaya sën nedo loḱ alam vu dob agi.

⁵ Alam-gagek-kuungsën sën aga, og denesepa loḱ aggata-dob-yi. Lob hir gagek pin og yik denenër ngaa-dob-yi mu, lob alam sën denesepa loḱ aggata-dob-yi lo denebë nengaj vu ayej.

⁶ Gaḱ hileḱ Anutu yi ngaa hil. Om mehöti sën nerak Anutu ni lo, og nebë nenga vu hil gagek. Gaḱ mehöti sën su Anutu yi mehö yi rë lo, og su nebë nenga vu hil ayed rë. Yik

hil ngo rëk ajak Anon Vubuung gagek-anon-yi ni, gajak memö gagek-kuungsën-yi ni jak ngaa nabë sënë.

Ahëvingsën Degwa Sogek Anutu

⁷ Oo sa mehö lo! Hil pasang ahëd geving hil vewen vewen. In sën hil ahëd geving alam lo, og degwa vu Anutu. Om mehö sën nesepa lok aggata-ahëvingsën-yi lo, og Anutu nalu yi benerak Anutu ni yönon.

⁸ Gak mehö sën su ahë neving ari lo rë lo, og yi dugin Anutu, in ahëvingsën degwasekë Anutu.

⁹ Anutu yik nalu perurek timu nedo, lob vong luk yam dob in bë dok vu hil behil medo malad-tumsën jak yi. Lob sënë tato vu hil bë Anutu ahë neving hil.

¹⁰ Ahëvingsën degwa nebë sënë: Anutu su ahë neving hil in hil ahëd neving yi mugin rë. Gak yö ahë neving hil mugin bevong Nalu luk yam dob in bë natu seriveng dok nah hil bed, bekevoh hil ngaa nipaya na.

¹¹ Oo sa mehö lo! Ngaa sënë tato vu hil bë Anutu ahë neving hil pangsën rot, om yik hil gevong nabë saga behil ngo ahëd geving hil vewen vewen.

¹² Mehöti su mala rak Anutu rë. Rëk mu nabë hil ahëd geving hil vewen vewen, og Anutu rëk medo dok hil ayod, lob mëm hil rëk ahëd geving hil niröp rot nabë sën Anutu ahë neving hil lo.

¹³ Vo yö yi Anon Vabuung vu hil, lob hil narak ni rak sënë bë hil los Anutu atu timu, genedo lok hil ayod.

¹⁴ He halë rak malamin bë Ama vong Nalu luk yam dob in bë geço alam vu dob nah vu yi, om sën he nanër gagek sënë rangah.

¹⁵ Nabë mehöti nanër rangah nabë Yesu sënëk Anutu Nalu, og Anutu nedo lok mehö saga, geluho mehö saga detu timu.

¹⁶ Lob hil arak ni benehevong ving bë Anutu ahë neving hil. Ahëvingsën degwasekë Anutu, log mehöti sën nesepa lok aggata-ahëvingsën-yi lo, og luho Anutu detu timu gAnutu nedo lok ayo.

¹⁷ Nabë hil medo dob sënë begevong ngaa nabë Kerisi, og hil arak ni bë hil nesepa lok aggata-ahëvingsën-yi niröp rot. Om hil su rëk agöneng in buk böpata sën nyëvewen-yi lo rë.

¹⁸ Nabë hil ahëd geving yönon, og hil su rëk agöneng rë. Yönon, nabë hil sepa dok aggata-ahëvingsën-yi niröp rot, og saga rëk juuk ggönengsën na. Ggönengsën degwa nebë mehönon kwaj nevo bë rëk denatök jak hir ngaa nipaya nyëvewen. Om nabë mehöti nahën neggöneng, og hil narak ni bë su nesepa lok aggata-ahëvingsën-yi niröp rot rë.

¹⁹ Ahëvingsën neggëp vu hil in degwa rak sën Anutu yö ahë ving hil mugin lo.

²⁰ Nabë mehöti nanër nabë ahë neving Anutu, lok hil halë bë nelë ari paya, og mehö saga yö kuung rak. In lë ari rak mala rëk su ahë neving yi rë, om su yoh vu bë rëk ahë geving Anutu sën su lë rak mala rë lo.

²¹ In hil haço horek sënë vu Kerisi bë: Mehöti sën ahë neving Anutu lo, og yik ahë geving ari lo geving nabë saga.

5

Alam Sën Denevong Ving Lo, Og Denedahun Ngaa-dob-yi Ya

¹ Alam sën denevong ving Yesu bë yi mehö sën Anutu ggooin rak in bë geço hil nah lo, og alam saga detu Anutu nalu. Log alam sën ahëj neving Anutu lo, og ahëj neving nalu lo pin ving.

² Om nabë hil ahëd geving Anutu besepa dok yi horek, og saga tato vu hil bë hil ahëd neving Anutu nalu lo ving.

³ Bë hil ahëd neving Anutu, og hil rëk sepa dok yi horek, lob yi horek su rëk maggin vu hil rë.

⁴ In alam pin sën denetu Anutu nalu lo, og denevuu ngaa-dob-yi ya. Log sën yik hil ayod neya timu vu Kerisi lo og vong behil hevuu ngaa-dob-yi ya gehil nare nidwëek.

⁵ Mehö nebë tena nevuü aggata-dob-yi ya genare niwëek-a? Gaḵ yik mehö sën nevong ving Yesu bë Anutu Nalu lo.

Anutu Nër Nalu Yi Gagek Rangah

⁶ Yik Yesu Kerisi sënë sën yam los bël-ripeksën-yi lo, geyam in bë keseh kök jak kelepeko*. Su bël mu tatekin yi rangah rë, gaḵ bël los kök detatekin yi rangah loḵ ti. Lob Anon Vabuung tatekin gagek raḵ Kerisi ving, in Anon Vabuung og mehö gagek-anon-yi.

⁷ Sir löö sënë denetatekin yi rangah:

⁸ Anon Vabuung, gebël, geḵök, lob yik lööhoho denenër gagek neggëp ti.

⁹ Hil nehango gagek sën mehönon denenër vu hil lo benehevong ving, rëḵ mu gagek sën Anutu nenër lo kesuu gagek sën mehönon denenër agi. Lob gagek sën Anutu nër agi, og yik gagek sën netatekin Nalu rangah lo.

¹⁰ Mehöti sën ayo neya timu vu Anutu Nalu lo, og raḵ ni loḵ ayo bë gagek sën Anutu nër agi og yönon. Gaḵ mehöti sën su ayo neya timu vu Anutu rë lo, og sagaḵ nenër bë Anutu mehö gagek-kuungsën. In su nevong ving Anutu Nalu yi gagek anon sën Anutu yö tatekin rangah lo rë.

¹¹ Gagek anon sën Anutu nër agi nebë: Anutu vo mala-tumsën degwata los degwata vu hil, degwa raḵ Nalu.

¹² Mehöti sën yö negga raḵ Anutu Nalu rot lo, og mala-tumsën neggëp vu yi. Gaḵ mehöti sën nedo ading in Anutu Nalu lo, og mala-tumsën sënë su neggëp vu yi rë.

Hil Ajak Ni Nabë Hil Rëḵ Medo Malad-tumsën Degwata

¹³ Sa kevu gagek sënë yöḵ vu ham, in bë ham sën ham nevong ving Anutu Nalu arë lo jak ni borot nabë ham ḵo mala-tumsën degwata los degwata yöḵ vu ham ggovek ya.

¹⁴ Bë hil ḵetag ngaa ti vu Anutu, og hil su agöneng in yi, in hil narak ni vorot bë: Nabë hil ḵetag noh vu sën kwa nevo lo, og rëḵ gebë nenga vu hil.

¹⁵ Yönon, hil arak ni vorot bë nebë nenga vu hil in ngaa pin sën hil neḵetag vu yi in lo, om hil ajak sënë ni geving nabë vong ngaa sën hil ḵetag in vu yi lo vu hil ggovek ya.

¹⁶ Bë mehöti lë gari vong ngaa nipaya ti, rëḵ mu ngaa nipaya sënë su yoh vu bë gevong bari sënë na mala nama doḵ Nyëḡ Nipaya rë, og najom jak vu Anutu in yi, lob Anutu rëḵ gevong bemedo mala-tumsën. Yik senër alam sën denevong ngaa nipaya sën su yoh vu bë gevong bemalaj nama doḵ Nyëḡ Nipaya rë lo. Gaḵ ngaa nipaya sën rëḵ gevong bemehönon malaj nama doḵ Nyëḡ Nipaya lo, og sa su nër raḵ saga bë ham kwetag in rë.

¹⁷ Ngaa pin sën su neyoh vu rë lo, og sagaḵ ngaa nipaya pin. Rëḵ ngaa nipaya vahi og su nevong bemehönon malaj nema veröḵ yi loḵ Nyëḡ Nipaya rë.

¹⁸ Hil arak ni bë alam pin sën detu Anutu nalu lo, og su denesepa loḵ ngaa nipaya rë. Gaḵ Anutu Nalu nemalain sir nivesa, om Satan su yoh vu bë gebë nema jak sir rë.

¹⁹ Hil narak ni bë hil atu Anutu nalu lo, gaḵ Satan tu mehönon sën denesepa loḵ aggata-dob-yi lo pin alaj.

²⁰ Hil arak ni bë Anutu Nalu yam ggovek ya, lob tatekin hil kwad in bë hil ajak Anutu soḡek ni rot. Lob hil los Anutu soḡek atu timu, in hil los Nalu Yesu Kerisi atu timu ggovek ya. In Nalu og yik yi Anutu soḡek, bemala-tumsën degwa neggëp degwata los degwata vu yi.

²¹ Oo sa hurmahen lo! Ham gwegin ham vu anutu-kuungsën.

Kapiya Sën Jon Kevu Netu Luu Vu Kerisi-yi-alam

¹ Kerisi-yi-alam hir ggev ti sa, besa nekevu kapiya sënë yök vu hong avêh* sën Anutu ggooin hong rak tu yö yi ngaa lo. Sa kevu vu ham los nalum lo. Sahëg neving ham yönon rot, lob su sengo ti rë, gaḵ alam pin sën deneraḵ gagek anon ni lo ahëj neving ham ving.

² Sa ahëg neving ham in gagek anon neggëp vu hil, lob yö rëḵ gëp geving hil degwata los degwata.

³ Hil nesepa loḵ gagek anon bahëd neving hil. Om hil Amad Anutu luho Yesu Kerisi sën Ama Nalu lo desemu hil los kwaj gevongin hil bedegevong behil ayod gëp revuh.

Hil Sepa Doḵ Aggata Sën Hil Ahëd Geving Hil

⁴ Sa kwag vesa rot in sa hango gagek bë nalum lo vahi denesepa loḵ gagek anon yoh vu sën hil Amad Anutu nër bë hil sepa doḵ lo.

⁵ Oo avêh-e! Sa su nekevu kapiya sënë yök vu hong in bë gevong horek mewis ti vu hong rë. Gaḵ yik sa nekevu horek sën hil haḵo vu nyëdahis bë hil ahëd geving hil vewen vewen lo.

⁶ Aggata ahëvingsën-yi nebë sënë: Hil sepa doḵ Anutu yi horek. Lob ham ngo horek sënë nyëmuḡinsën bë ham pasang sepa doḵ bahëmin geving ham.

Hil Ngo Pasang Sepa Doḵ Kerisi Yi Gagek Niwëëk

⁷ Alam tetuhinsën ngahisekë detah sir in hil beyah denesepa loḵ aggata-dob-yi. Alam sënë su denevong ving bë Yesu Kerisi tu mehönön rak yönon rë, om sir og sir alam gagek tetuhinsën ata, gesir alam sën denevongin bë dedahun Kerisi na lo.

⁸ Ham gwegin ham nivesa in ham rëḵ gwevuu ngaa pin sën ham vong huk in ggovek ya lo na. Gaḵ mëm ham ngo medo niwëëk in ham natöḵ vu nyëvewen nivesa doḵ nah.

⁹ Bë mehöti su sepa doḵ Kerisi yi gagek niwëëk rë, gepesöng loḵ ya gagek ngwë, og Anutu su nedo ving yi rë. Gaḵ mehöti bë najom Kerisi yi gagek ahon niwëëk, og Ama lu Nalu denedo ving yi.

¹⁰ Nabë mehöti nöḵ berup vu ham, rëḵ su ḵo gagek anon nebë sënë rë, og ham su gwëḵo yi doḵ na ham beggang, geham su bengwëng vu yi.

¹¹ Gaḵ mehöti bë bengwëng vu yi, og neloḵ vu yi in yi huk nipaya saga.

Gagek Hus

¹² Sa kwag nevo gagek ngahisekë bë sa kevu vu ham, rëḵ ma gesa kwag nevo bë su yoh vu bë sa kevu jak bël veriik doḵ kapiya rë. Gaḵ sa kwag nevo bë mëm senök galë ham behil medo bengwëng doḵ ti, og mëm hil rëḵ kwad vesa rot.

¹³ Anutu ggooin arim sënë† rak tu yö yi ngaa, log arim sënë nalu lo kwaj nevo hong medenenër.

* **1:1:** Jon nër bë kevu gagek vu avêh ti, rëḵ alam ngahi kwaj nevo bë maḵ kevu vu Kerisi-yi-alam yu ti loḵ beggang-bu ti, rëḵ peggin gagek rak yah avêh, gesir ti ti sën denedo loḵ yu ti agi nebë nalu lo † **1:13:** Jon nër ari sënë, og maḵ peggin gagek rak Kerisi-yi-alam yu ngwë sën losho yi Jon denedo lo, log nalu lo og nenër rak yi ving sir

Kapiya Sën Jon Kevu Netu Löö Vu Kerisi-yi-alam

¹ Kerisi-yi-alam hir ggev ti sa, besa nekevu kapiya sënë yök vu hong Gayus. Sa nehalë hong bë sarig sogek hong, in sahëg neving hong yönon rot.

² Oo sa mehö sogek! Sa bë ngaa pin sën genevong lo anon jak nivesa, gesa bë gemedo nivesa geving. Serak ni bë kenum nedo nivesa.

³ Hil arid lo la deverup vu sa bedenër bë genesepa loğ gagek anon, lob sa kwag vesa rot. Yönon rot, serak ni bë vare geneya los gagek anon.

⁴ Sa nehango bë sa hurmahen lo saga denesepa loğ gagek anon, og sa kwag vesa rot. Lob sa su kwag vesa in ngaa ngwë kesuu sën sa kwag vesa in sir agi rë.

Gayus Nevong Huk Nivesa

⁵ Oo sa mehö-e! Sën genelok vu hil arid lo lo, og saga genevong nivesa. Yönon, genegin Kerisi-yi-alam sën deneyam vu nyëg vahi lo ving, om sagak genevong nivesa rot.

⁶ Hil arid lo sënë denare Kerisi-yi-alam pin malaj medenër hong rangah bë ahëm neving sir. Om ngo gemedo gwevong nabë saga vu sir sën denah medenom lo, megedok vu sir in ngaa-aggata-yi noh vu sën Anutu ahë neving lo, og sagak nivesa.

⁷ Alam nebë sënë deneya huk sënë in bë degeko Yesu arë jak, lob su deneko monë lu ngaa vu alam dahis rë.

⁸ Om hil adok vu alam nebë sënë megegin sir nivesa, in hil los sir nehebë loğ ti in huk gagek-anon-yi.

Diotrepes Nevong Paya

⁹ Sa kevu gagek ti yök vu Kerisi-yi-alam saga wirek, rëk Diotrepes nevongin bë natu alaj, lob su bë nenga vu he gagek rë.

¹⁰ Om nabë senök vu ham, og mëm sëk nanër yi ngaa sën nevong lo rangah vu ham. Netanë gagek kuungsën nipaya paya rak he. Lob su nevong sënë mu rë, gağ nevong nebë sënë gesu neko hil arid sën Kerisi-yi-alam lo deneya ben menegin sir ving rë. Lob neggerin Kerisi-yi-alam vahi ving, bë su degeko sir vahi sën deneyök vatëveğ aga dok na hir beggang, genetii sir ya in dub.

Demetrius Nevong Nivesa

¹¹ Oo sa mehö-e! Su gesepa dok ngaa nipaya nabë saga. Gağ gesepa dok ngaa nivesa. Mehöti sën gevong ngaa nivesa lo, og Anutu yi mehö yi. Gağ mehö sën nevong ngaa nipaya lo, og mehö saga su rak Anutu ni rë.

¹² Demetrius og alam pin deneko arë rak, lob Anutu yi gagek anon vong barë böp rak ving. Gehe nehako arë rak ving, log gerağ ni bë he nanër gagek og he nanër yönon.

Gagek Hus

¹³ Sa bë kevu gagek ngahisekë vu hong, rëk mu sa kwag nevo bë su yoh vu bë sa kevu jak bël veriik dok kapiya rë.

¹⁴⁻¹⁵ Gağ sa hevongin bë senök pevis balu mëm medo dok ti bebengwëng. Ayom gëp revuh. Hil alam kwaj nevo hong medenenër.

Log genanër sayeg vu sa mehö lo nabë sa kwag nevo sir menanër.

Kapiya Sën Yut Kevu Vu Kerisi-yi-alam

¹ Sa Yut, sën Yesu Kerisi yi hur sa, geYakobus ari sa. Lom sa kevu kapiya sënë yök vu ham sën hil Amad Anutu ggooin ham raḅ bahë neving ham benegin ham nivesa in Yesu Kerisi yi alam ham lo.

² Sa bë Anutu kwa paya in ham rot megevang beham ayomin gëp revuh, bahë geving ham pangsen.

Yut Nër Gagek Raḅ Alam Sën Bë Dekevoh Bengö Nivesa Na Lo

³ Sa mehö lo-e, sahëg neving ham, om sa bë kevu kapiya ti nöḅ vu ham menanër gagek la jaḅ sën Anutu neḅo hil pin loḅ ti yom vu yi lo. Rëḅ ma gesa halë bë huk neggëp vu sa bë sa kevu gagek ngwë vu ham nabë: Anutu-yi-alam hil, behil haḅo Bengö Nivesa vorot. Rëḅ alam vahi bë dedahun na, om sën sa bë nanër vu ham nabë ham nimir wëëḅ, beham gwedu sir nah, in gagek pin sën hil nehevong ving agi bare niwëëḅ.

⁴ In alam vahi devun sir medeloḅ yam ving ham geham su neraḅ nij rë. In Anutu-yi-alam dekevu gagek raḅ sir wirek meneggëp vorot bë alam nebë sënë rëḅ deberup, beham lë ggovek ya. Log gagek sagi nër bë rëḅ degeḅo nyëvewen berëḅ malaj nama. In nij nelëlin Anutu medenepekwe yi gagek semusen sën nevo vu hil nyëmasën lo, medenenër nebë hil ayoh vu bë gevong baggëb jeggjin jeggjin, gegagek rëḅ nama. Log deneruu demij vu hil alad perurek timu sën hil Mehöböp Yesu Kerisi lo.

⁵ Wirek Mehöböp ḅo alam Israel vër in dob Ejep gedenevom, loḅ nahub rë lob sis alam sën su ayoj neya timu vu yi rë lo bedediḅ. Sagi ham raḅ ni, rëḅ sa bë bër ham kwamin göḅin.

⁶ Log sa bë bër ham kwamin jaḅ angër lo geving rë. Wirek og denedo nivesa loḅ hir huk muginsen, rëḅ ma gedevuu hir nyëḅ ya gedevongin bë degeḅo sir jaḅ. Lob Anutu duu sir raḅ sëng sën gëp degwata los degwata lo, betung sir loḅ ya denedo malakenu nipaya medeneḅin Anutu yi buk böpata sën seggi alam pin hir gagek lo.

⁷ Log wirek og alam Sodom los Gomora, galam beggang böp vahi sën denedo dus vu sir lo, og yik denevong ngaa nipaya nebë saga ving. Malaj nesepa baggëb gedenevong ngaa nipaya nimusen-yi ving maluh los avëh vahi jeggjin jeggjin. Nebë sënë lob Anutu vo nyëvewen vu sir bedenedo loḅ nengwah sën su nekul ya rë lo degwata los degwata. Lob ngaa sënë tato vu hil in bë hil agöneng in gehil su tamu in sir.

⁸ Rëḅ mu alam vahi sën senër gwëbeng bë devun sir loḅ ham vuheng lo, og yik denevong nebë sënë ving. Vong bë deneggëp medenepesep, om sën yö denetetuhin sir bë Anutu su rëḅ bo doḅ nah nyëvewen vu sir rë, lom denevong rii raḅ navij raḅ ngaa sën su yoh vu rë lo. Log su denebë nengaj vu hil Mehöböp yi gagek rë, log denenër gagek pelësen raḅ angër sën niwëëḅ los arëj böp lo ving.

⁹ Rëḅ sagak su yoh vu rë. In wirek og angër yuseḅë Mikael luho Satan denenër sir bedeggök sir in Moses navi bë ngwë tena geḅo. Rëḅ mu Mikael su ḅo yi raḅ nebë sënë menër gagek pelësen raḅ Satan rë, gaḅ yik dahun yi menër bë, “Mehöböp yö rëḅ bo gagek jaḅ hong!”

¹⁰ Rëḅ mu alam vahi sën senër lo, og denenër gagek nipaya raḅ ngaa pin sën su denerak degwa ni rë lo. Gaḅ ngaa sën denevong lo, og denesepa loḅ ngaa sën navij nevingin lo nebë sën böök los anöö denevong lo, lob ngaa sënë rëḅ basap sir bemalaj nama.

¹¹ Om gëp in sir, in denesepa loḅ Kain vaha, log yik deneserög pevis in bë degevang ngaa nipaya nabë sën Balaam nevang wirek bemala anon in ḅupeḅ lo. Log denevong ngaa sevök sevök vu Anutu nebë sën wirek Kora nevang lo, om rëḅ malaj nama yönon rot.

¹² Log sën ham nedo revuh ti menevong nos böp ahëvingsën-yi lo, og alam sagi deneluk yök ving besir nebë saap sën neggëp vunsën loḵ loo ayo beneveröp yaḵ lo. In malaj anon in nos mu medeneyam, besir nebë anöö bekwaj nevo sir mu. Alam sagi og sir nebë beggob sën sang neḵo sir beneḵo loḵ loḵ lo, rëḵ mu hob su loḵ nedo meneto rë gema. Gesir nebë aperek maluh sën su denesis anoj loḵ hir buk rë lo. Aperek nebë sënë og vong bë dediik beron luu, in ngwë sën su denesis anoj rë lo, log ngwë sën hil navuv sir ya los degwaj lo.

¹³ Log sir nebë loo. Denevong ngaa nimumsën bekebu raḵ sir nebë loo nyë kos sën nesis böpata Beverup neggërin loo rot lo. Gesir nebë betuheng sën detök vu yaḵek meto malaj nema gesu denejêh raḵ hil rë lo. Om alam nijpaya saga na demedo nyëḡ malakenu degwata los degwata nabë saga.

Alam Nebë Sënë Rëḵ Degeḵo Ngaa Nipaya Nyëvewen

¹⁴ In Enok sën yi degwa vu Adam Beverup yi netu nemadvahi-bevidek-luu lo tu mehö-nenër-gaḡek-rangahsën nyëdahis menër gaḡek raḵ alam sagi bë, “Ham gwengo rë! Mehöböḵ loḵo yi alam vabuung mehömehö rëḵ denam

¹⁵ in degengo mehönon pin hir gaḡek bemëm bo nyëvewen gelek alam nij paya doḵ nah ngaa nipaya pin sën denevong lo, gevu alam sën nij nelëlin yi lo. Log rëḵ bo nyëvewen doḵ nah hir gaḡek pelësën sën denenër raḵ yi lo geving.”

¹⁶ In alam sagi og denenër gaḡek yah nenga raḵ alam, log ahëj nipaya in ngaa pin sën netök vu sir lo. Log denesepa loḵ ngaa pin sën malaj anon in lo. Log denevong taveḵ beyö denevengwëḡ jeggin jeggin medeneḵo sir raḵ bë sir alam böp. Log denevong gaḡek jeji jeji vu mehö ngwë in bë dedoḵ vu sir jaḵ ngaa vahi.

Ham Ngo Gwevong Geving Bemedo

¹⁷ Rëḵ mu sa mehö lo-e. Ham ngo kwamin bo hil Mehöböḵ Yesu Kerisi yi sinarë lo hir gaḡek sën denenër wirek lo rë.

¹⁸ Denenër bë, “Doḵ sën nabë Buk-tamusën dus jaḵ lo, og mehö la rëḵ deberup medenanöp jaḵ alam sën denesepa loḵ Anutu lo. Alam sagi rëḵ desepa doḵ ngaa nipaya pin sën malaj anon in lo mu.”

¹⁹ Alam sagi rëḵ dejak ngaa-dob-yi ni mu, gAnon Vabuung su rëḵ medo geving sir rë, lob degevong in nabë begö berup beKerisi-yi-alam debasuh sir.

²⁰ Rëḵ mu ham sën sa mehö ham lo, ham nevong ving Anutu yi gaḡek vabuung vorot. Om ham najom ahon bekwamin bo jaḵ buk in ham nimir wëëḵ jaḵ. Log Anon Vabuung tateḵin ham kwamin beham medo najom jaḵ los niwëëḵ.

²¹ Ham su gwetah ham in Anutu sën ahë neving ham lo. Geham gweḡin hil Mehöböḵ Yesu Kerisi in kwa vongin ham, om rëḵ gevong beham medo malamin-tumsën degwata los degwata.

²² Log nabë alam nij paya saga hir gaḡek gevong balam vahi kwaj na luu luu, og ham tateḵin gaḡek anon vu sir.

²³ Log vong bë alam vahi denedo loḵ nengwah, om ham gwetah sir vër pevis. Log alam vahi og ham doḵ vu sir. Rëḵ mu ham gweḡin ham nivesa begöneng in hir ngaa nipaya bemedo ading in. In rëḵ jikin ham geving, in saga nebë tob ningöhek.

Hil Ahëd Nivesa Vu Anutu

²⁴ Anutu yoh vu bë gëḡin ham nivesa beham su rëḵ bës rë, gaḵ yoh vu bë geḵo ham nah medo geving yi sën mehö niwëëḵ los gayeheng lo. Yö yoh vu bë rëḵ gevong bengaa nipaya su gëḵ vu ham rë, gaḵ ham rëḵ medo geving yi los ahëmin nivesa rot.

²⁵ Anutu yik perurek timu sën lo neḵo hil yom vu yi raḵ ngaa sën hil Mehöböḵ Yesu Kerisi vong lo, om hil gaḵo arë jaḵ na vavunë rot menanër nabë yi Mehö niwëëḵ los gayeheng, getu ngaa pin ala. Yö nedo nebë sënë wirek, gegwëbeng, gerëḵ medo vu Buk-tamusën geving, degwata los degwata. Yönon.

Gagek Sĕn Kerisi Tato Vu Jon Nebĕ Pesepsĕn

¹ Wirek gagek sĕnĕ yŏ neggĕp vunsĕn, loĵ mĕm Anutu tato yam rangah vu Yesu in bĕ tato vu yi hur lo nabĕ: Ngaa nabĕ sĕnĕ vongin anon jaĵ pevis. Lob vong yi angĕr yam vu sa Jon sĕn yi hur sa, benĕr gagek vu sa.

² Lob sa Jon, sa halĕ ngaa pin sĕnĕ beĵevu, lob senĕr rangah bĕ Anutu yi gagek los gagek sĕn Yesu Kerisi nĕr rangah lo yŏnon.

³ Gagek sĕnĕ netateĵin ngaa pin sĕn rĕĵ anon jaĵ vu tamusĕn lo. Om nabĕ mehŏti natevin og rĕĵ kwa vesa. Log alam sĕn degengo lo, nabĕ degebĕ nengaj vu medesepa doĵ, og rĕĵ kwaj vesa geving in buk dus raĵ.

Jon Kevu Gagek Ya Vu Kerisi-yi-alam Yu Nemadvahi-bevidek-luu

⁴ Sa Jon ĵevu gagek sĕnĕ yŏĵ vu Kerisi-yi-alam ham yu nemadvahi-bevidek-luu sĕn ham nedo ggĕp distrik Asia* aga. Anutu sĕn nedo gwĕbeng, geyŏ nedo vu nyĕdahis, geyŏ rĕĵ nam vu tamusĕn lo, losho yi ngaahur nivesa nemadvahi-bevidek-luu sĕn denare dus vu sĕa-los-arĕ lo, degevang semusemu los degevang beham ayomin gĕp revuh.

⁵ Log Yesu Kerisi mehŏ sĕn nenĕr Anutu yi gagek rangah nirŏp lo gevang semusemu los gevang beham ayomin gĕp revuh nabĕ saga geving. Yik yi sĕnĕ sĕn kedi raĵ mugin vu bedub tu hil arid agu lo. Lob tu mehŏ-los-bengŏ bŏpata benegin alam-los-bengŏj pin vu dob sĕnĕ. Yŏ ahĕ neving hil, lob ripek hil ngaa nipaya pin ya raĵ niĵŏĵ.

⁶ Vong behil atu Ama Anutu yi alam los yi alam sĕn nehako seriveng lo, in bĕ hil gevang huk vu yi. Om hil gaĵo arĕ jaĵ na vavunĕ rot, geniweĕĵ gĕp vu yi degwata los degwata. Yŏnon.

⁷ Ham gwengo rĕ! Rĕĵ nam los beggob,
lob mehŏnon pin mĕm yŏ rĕĵ degelĕ jaĵ malaj.
Alam sĕn degelu yi raĵ ĵele los detul brĕm ya yi lo,
og rĕĵ degelĕ yi geving.
Lob mehŏnon pin vu dob rĕĵ deketul newaj
gedengu rot in yi.

Ēĕ-ĕ, sĕnĕ rĕĵ anon jaĵ yŏnon rot.

⁸ In Mehŏbŏp Anutu nĕr bĕ, “Yik sengo hevong bengaa pin anon raĵ vu muginsĕn, log sĕĵ semu ngaa pin benivesa jaĵ vu tamusĕn.” Yik yi sĕnĕ sĕn yŏ nedo vu gwĕbeng, geyŏ nedo vu nyĕdahis, gerĕĵ nam vu tamusĕn lo. Nĕr nebĕ sĕnĕ, in niweĕĵ pin neggĕp vu yi.

Jon Lĕ Yesu Raĵ Mala

⁹ Sa Jon sĕn ham arimin sa, in Yesu yi alam sa ving ham lo. Sa nehako maggin ving ham, lob setu Anutu yi alam ving ham. Lob hil pin nare niweĕĵ loĵ ti beneĵerĕ maggin. Senĕr Anutu yi gagek rangah, log senĕr Yesu yi Bengŏ Nivesa rangah ving. Senĕr nebĕ sĕnĕ, lob deruuk sa bedevong beseyam nado ĵedu loo vuheng sĕn Patmos agi.

¹⁰ Lob loĵ Mehŏbŏp yi buk sĕn Soda lo, lob Anon Vabuong yam ggĕrin sa rot. Lob sa hangŏ mehŏti aye yam niweĕĵ ggĕp sa demig nebĕ sĕn avuuk ti,

¹¹ benĕr bĕ, “Ngaa pin sĕn gelĕ agi, og gĕkwevu doĵ na ĵapiya begwevong na vu Kerisi-yi-alam yu nemadvahi-bevidek-luu. Gwevang na vu Epesus, gena vu Smurna ga, na vu Pergamum ga, na vu Tuatira ga, na vu Sardis ga, na vu Piladelpia ga, na vu Laodisea.”

¹² Lob sehĕrin yah in bĕ galĕ mehŏ sĕn nenĕr gagek vu sa agi, loĵ tum sa halĕ ram sĕn desemu raĵ goor lo nemadvahi-bevidek-luu medo netum.

¹³ Lob sa halĕ mehŏti nare loĵ ram saga vuheng atov. Ni nebĕ Mehŏnon Nalu, gerŏp tob adingseĵ beggĕrin vaha, log vaĵu ĵabi goor loĵ newa.

¹⁴ Log yu og yu viis yŏ ni veroo rot nebĕ ahŏĵ niviiis, genebĕ beggob veroo, log mala gahis netum nebĕ nengwah leleĵsĕn.

¹⁵ Log vaha nepelibin nebë braas, lob malangeri benikapiik rot. Log sa hango aye nebë lubek böpata dedun.

¹⁶ Nejom betuheng nemadvahi-bevidek-luu loḵ nema vesa. Gepaëp-yu-anil nevu vahi vahi ti, benevu rot bevare nesoo loḵ avi. Log mala netum nebë sën hes netum niwëëk rot lo.

¹⁷ Sa halë yi, lob sediik besevës beheto nahëp loḵ vaha nebë sën heljëng ti. Loḵ bë nema vesa raḵ sa genër bë, “Su gegöneng! Sa mehö muginsën los mehö tamusën yönon rot.

¹⁸ Sa nado malaḡ-tumsën. Wirek sediik, rëḵ gwelë! Gwëbeng sa nado malaḡ-tumsën degwata los degwata. Lob kii diiksën-yi los Nyëḡ-Nipaya-yi neggëp vu sa besetu ala menehegin.

¹⁹ Om kwevu ngaa pin sën gelë ggovek lo, los ngaa sën genelë gwëbeng agi, gengaa sën vongin berup agi geving.

²⁰ Gelë betuheng nemadvahi-bevidek-luu sën nedo loḵ sa nemaḡ vesa lo, los gelë ram goor nemadvahi-bevidek-luu sagi, og sënëḵ tahutahu mu bedegwa nebë sënë: Betuheng nemadvahi-bevidek-luu sënë tahu Kerisi-yi-alam yu nemadvahi-bevidek-luu hir angër. Log ram nemadvahi-bevidek-luu sënë, og yik tahu Kerisi-yi-alam yu nemadvahi-bevidek-luu.”

2

Yesu Nër Gagek Raḵ Kerisi-yi-alam Vu Epesus

¹ “Log kwevu gagek na vu Kerisi-yi-alam sën denedo Epesus agu hir angër nabë:

Mehö sën nejom betuheng nemadvahi-bevidek-luu loḵ nema vesa, gevare neyoh ram goor nemadvahi-bevidek-luu vuheng atov agi lo, vong gagek sënë yöḵ vu hong bë:

² Seraḵ aggata pin sën genesepa loḵ lo ni. Geseraḵ hong huk niwëëk sën genevong vu sa lo ni. Geseraḵ ni bë nim wëëk bekwerë vanë los kwam vesa, genim nelëlin alam nij paya. Log alam vahi denër vu hong bë, ‘He alam sinarë ving’, rëḵ mu sir sagaḵ su sinarë yönon rë. Rëḵ ngo geseggi hir gagek begetoḵ raḵ hir ngaa sën denevong lo degwa bë sir alam tetuhinsën mu.

³ Alam denelë bë genesepa loḵ sa arëḡ, lob denevong paya vu hong. Rëḵ mu ngo genare niwëëk begenekwerë maggin gesu nim tebö neraḵ rë. Besënëḵ seraḵ ni.

⁴ Rëḵ mu sa gagek ti neggëp raḵ hong nebë: Wirek sën nahën genevong ving mewis lo, og ahëm neving sa pangsen, gaḵ gwëbeng og ma!

⁵ Wirek og genevong ngaa nivesa, rëḵ gevuu aggata saga ya geḡeya gevës. Om kwam bo nah aggata sën genevong wirek lo beḡewërin hong, log gwëvong ngaa nabë sën gevong muginsën lo. Gaḵ nabë su ḡewërin hong rë genama, og sëḵ natoḵ nöḵ vu hong besebo hong ram vër.

⁶ Rëḵ mu huk nivesa ti sënë nahën neggëp vu hong: Genelë Nikolas yi alam hir ngaa nipaya sën denesepa loḵ lo paya. Lob yik sa nehalë hir aggata saga paya ving nebë saga.

⁷ Nebë saga, om nabë mehöti nenga neggëp, og gengo gagek sën Anon Vabuong nër vu Kerisi-yi-alam lo megero! Mehöti sën kesuu ngaa maggin los ngaa nipaya pin lo, og sëḵ ngoḡekin yi bega kele sën gevong behil medo malad-tumsën lo anon. Kele sën nare loḵ Anutu yi huk anon lo.”

Yesu Nër Gagek Raḵ Kerisi-yi-alam Vu Smurna

⁸ “Log kwevu gagek na vu Kerisi-yi-alam vu Smurna hir angër nabë:

Mehö muginsën los mehö tamusën sën diik wirek rëḵ gwëbeng nedo mala-tumsën ggökin lo vong gagek sënë yöḵ vu hong bë:

⁹ Seraḵ maggin los nivanë sën netoḵ vu hong lo ni, beseraḵ ni ving bë devasap höm ngaa-dob-yi rot gegenedo paya yönon. Rëḵ mu hong ngaa-yagek-yi ngahiseḵë neggëp!

Log serak gagek sèn alam la denenër pelë rak hong lo ni. Alam sènë denenër sir bë sir degwa vu Yuda. Rêk mu su degwaj vu Yuda yonon rê, gak Satan yö yi alam sir.

¹⁰ Nahub teka rê, loḵ ham rêk gweḵo vanë, rêk mu ham su newamin jaḵ in ngaa saga. Ham gwengö rê! Satan rêk naduu ham la na ḵarabus in seggi ham. Lob ham rêk gweḵo maggin los vanë noh vu buk nemadluho. Rêk mu ngo gwevong geving rot, bena berup doḵ buk sèn genadiik lo, lob mêm sêḵ gevong madub nivesa vu hong. Madub saga og yik sèn gemedo malam-tumsèn degwata lo.

¹¹ Nebë saga, om nabë mehöti nenga neggëp, og gengo gagek sèn Anon Vabuung nër vu Kerisi-yi-alam agi! Nabë mehöti kesuu ngaa maggin los ngaa nipaya pin, og diiksèn sèn netu luu lo su rêk natöḵ vu yi rê, gak rêk nama veröḵ yi!”

Yesu Nër Gagek Rak Kerisi-yi-alam Vu Pergamum

¹² “Log kwevu gagek na vu Kerisi-yi-alam sèn denedo Pergamum agu hir angër nabë: Mehö sèn paëp-yu-anil benevu malangeri genevu vahi vahi bevare nesoo loḵ avi lo, vong gagek sènë yöḵ vu hong bë:

¹³ Serak hong nyëḡ ni bë Satan tu mehö-los-bengö benevong yi huk loḵ. Rêk genejom sarëḡ ahon niwëëḵ gayom neyam timu vu sa, gesu genelah sarëḡ vun rê. Yonon, wirek og Antipas nenër sa gagek rangah benedo ving ham. Yö nesepa loḵ sayeg yonon rot. Lob desis yi mediik loḵ hong nyëḡ sèn Satan tu mehö-los-bengö benevong yi huk loḵ lo. Log loḵ buk sènë ving, og su gelah sarëḡ vun rê.

¹⁴ Rêk mu sa gagek la neggëp rak hong bë: Hong mehö la vu Pergamum denejom Balaam yi aggata ahon niwëëḵ. Balaam yi aggata lo nebë sènë: Tato aggata-tetuhinsèn-yi vu Balak in bë tetuhin alam Israel begevong bengaa nipaya kepë sir. Lob Balak vong balam Israel degga reggu sèn alam vahi denesis medetung tu seriveng vu anutu-kuungsèn lo, gevong bedenevong baggëb ving.

¹⁵ Log yik hong alam la ving denejom Nikolas yi alam hir gagek nipaya ahon niwëëḵ rot.

¹⁶ Om gegwërin hong. Gak nabë nama, og teka rêk sa hevongin nöḵ vu hong begevong begö vu alam nijpaya saga jaḵ paëp-yu-anil sèn vare nesoo loḵ savig agi.

¹⁷ Om nabë mehöti nenga neggëp, og gengo gagek sèn Anon Vabuung nër vu Kerisi-yi-alam agi megero! Nabë mehöti kesuu ngaa maggin los ngaa nipaya pin, og sêḵ bo nos-yagek-yi sèn nahën neggëp vunsèn gwëbeng agi vu yi, log sebo gelöng veroo ti vu yi. Sa ḵevu ggev mewis rak gelöng sènë, lob mehö ngwë su rêk jaḵ ggev sènë ni rê. Gak yik mehöti sèn rêk geḵo gelöng lo yö timu rêk jaḵ ni.”

Yesu Nër Gagek Rak Kerisi-yi-alam Vu Tuatira

¹⁸ “Log kwevu gagek na vu Kerisi-yi-alam vu Tuatira hir angër nabë:

Mehö sèn mala ḡahis netum niwëëḵ ata nebë nengwah leleksèn, gevaha nebë braas beyö medo nepelibin lo vong gagek sènë yöḵ vu hong bë:

¹⁹ Serak ngaa pin sèn genevong lo ni. Serak ni bë ahëm neving alam, log ayom neyam timu vu sa, gegenevong huk pin in bë doḵ vu mehönon. Serak ni bë genare niwëëḵ in maggin pin sèn netöḵ vu hong lo. Serak aggata sèn genesepa loḵ muḡin lo ni bë nivesa. Log sèn gwëbeng agi, og nivesa rak ya veröḵ yi rot.

²⁰ Rêk mu sa gagek sènë neggëp rak hong bë: Genevong bavëh ti nebë Yesebel nedo ving hong. Avëh sènë nenër bë yi avëh-nenër-gagek-rangahsèn, rêk mu ma genetahu sa hur lo bë desepa doḵ baggëb, gedega reggu sèn denetung netu seriveng vu anutu-kuungsèn lo. Lob netetuhin sir rak ngaa nebë sènë.

²¹ Rêk sa hevongin bë ḡërin yi, om sèn sa nehalë yi mu genedo buk la, rêk ma genilë bë su ḡërin yi begeruu demi vu yi baggëb sènë rê.

²² Om gwengö rê! Sêḵ gevong bavëh sènë navi gesang rot, log ni jaḵ böpata bena megëp jaḵ yi reek hus ading rot. Log maluh lo sèn denevong baggëb vu yi lo, nabë su

degërin sir bedegeruu demij vu ngaa sën avëh nevong lo rë, og sëk bo vanë böpata los maggin vu sir.

²³ Log sengis nalu lo medenadiik geving. Sëk gevong nabë sënë, lob mëm Kerisi-yi-alam pin rëk dejak ni nabë sa neseggi mehõnon pin kwaj los ayoj menehero. Gedejak ni nabë sëk bo nyëvewen dok nah vu ham ti ti lo niröp noh vu ngaa sën ham nevong lo.

²⁴ Rëk gwëbeng sa bë nanër vu ham Tuatira vahi sën ham su nesepa lok gagek nipaya agi rë lo nabë: Ham su nesepa lok rë geham su kwamin netök rak ngaa sën denenër bë Satan yi gagek vunsën los degwa lo rë, om sa su rëk gevong huk böp ngwë vu ham rë.

²⁵ Rëk ngaa nivesa pin sën ham nejom lo, og ham ngo najom ahon niwëëk rot bena berup dok buk sën sa natök nom lo.

²⁶ Nabë mehöti kesuu ngaa maggin los ngaa nipaya pin, gesepa dok sa aggata rot bena berup dok sën yi buk nama na lo, og sëk gevong arë böp vu yi benatu alam-yu-ngwë alaj—

²⁷ ‘Lob rëk najom aën dus ti begegin sir jak nabë sën mehöti sis dëg sogek lob puvin teka teka.’

Huk sën sevo vu yi agi, og yik nebë huk sën Amağ vo vu sa in bë sa gëgin mehõnon lo.

²⁸ Lob sëk bo betuheng Majelëë vu yi,

²⁹ om nabë mehöti nenga neggëp, og gengo gagek sën Anon Vabuung nër vu Kerisi-yi-alam agi megero!”

3

Yesu Nër Gagek Rak Kerisi-yi-alam Vu Sardis

¹ “Log kwevu gagek na vu Kerisi-yi-alam sën denedo Sardis agu hir angër nabë:

Mehö sën ko Anutu yi ngaahur nivesa nemadvahi-bevidek-luu, gejom betuheng nemadvahi-bevidek-luu lok nema lo vong gagek sënë yök vu hong bë: Serağ ngaa pin sën genevong lo ni. Denenër hong bë: ‘Kerisi-yi-alam yu ti sënë nedo mala-tumsën’, rëk ma gegetu heljëng rak.

² Om kwedi jak bemalam natum! Hong aggata pin sën nahën neggëp bevongin nadiik na lo, og gebo gadu dok. In ngaa pin sën genevong lo, og sa su halë ti meneggëp niröp rot vu sa Anutu mala rë.

³ Wirek gengo Bengö Nivesa sënë, lob geço yök vu hong ggovek ya los kwam vesa. Om kwam bo nah gökin megenajom gagek saga ahon begegwerin hong. Nabë su kwedi malam natum rë, og sa hevongin natök nök vu hong nabë alam sën deneyök hodek lo, log hong rëk dugin buk sën sëk natök nök vu hong lo.

⁴ Rëk mu hong alam Sardis la, og yö denahën denedo gesu denevong behir tob ningöhek nerağ rë. Om sir sënë rëk dejöp tob veroo mewis behe los ana dok ti, in sir alam yohvu.

⁵ Nabë mehöti kesuu ngaa maggin los ngaa nipaya pin, og sëk jöp tob veroo nabë sënë dok yi, log sa su rëk jesöö arë na dok kapiya-mala-tumsën-yi rë. Gağ sëk nanër arë rangah jak Amağ losho yi angër lo malaj.

⁶ Om nabë mehöti nenga neggëp, og gengo gagek sën Anon Vabuung nër vu Kerisi-yi-alam agi megero!”

Yesu Nër Gagek Rak Kerisi-yi-alam Vu Piladelpia

⁷ “Log kwevu gagek na vu Kerisi-yi-alam vu Piladelpia hir angër nabë:

Mehö vabuung sogek, sën nevong yoh vu yi gagek besu netetuhin rë lo, negin Davit yi kii sën Yerusalem mewis yi lo. Lob netahinin reping, gemehöti su yoh vu bë behii nah rë. Log nevehii reping, lob mehöti su yoh vu bë tahinin gökin rë. Mehö sënë vong gagek yök vu hong bë:

⁸ Serak ngaa pin sèn genevong lo ni. Om gwelè rè. Sa hebè veluung avi meggèp netök loḵ malam, lob mehöti su yoh vu bè rëḵ behii nah rè. Serak ni bè nim wëëḵ teka mu, rëḵ genesepa loḵ sa gageḵ, gesu genelaha sarëḡ vun rè.

⁹ Log gerak alam sèn Satan yi alam sir agi nij bè denenër sir bè sireḵ alam Yuda. Rëḵ mu ma! Sir su Yuda rè. Gaḵ sir alam gageḵ tetuhinsèn. Om gwengo rè! Sëḵ gevong balam saga nam depetev medegèp doḵ malam, log dejak ni nabè sahëḡ neving hong.

¹⁰ Ngo genesepa loḵ sa gageḵ, lob ngo genare niwëëḵ in ngaa maggin pin sèn netök vu hong lo. Nebè saga, om sengo rëḵ malagin hong rot, lob seggisèn sèn rëḵ berup beseggi alam pin noh vu dob pin lo su rëḵ natök vu hong rè.

¹¹ Sëḵ natök nöḵ vu hong pevis. Om ngaa sèn geḵo vorot lo, og ngo pasang genapiik vu niwëëḵ. In tum rëḵ degeḵo hong madub-kesuusèn-yi vër medebo vu mehö ngwë.

¹² Nabè mehöti kesuu ngaa maggin los ngaa nipaya pin, og sëḵ barah yi nabè mudeng in gadu sa Anutu yi dub vabuung ahon. Lob su rëḵ gevuu dub vabuung gegeto menah dobnë göḵin rè. Gaḵ rëḵ nama veröḵ yi. Sëḵ kevu sa Anutu arë jak yi, los sa kevu sa Anutu yi nyëḡ arë jak yi. Nyëḡ böp sagi og yik Yerusalem mewis sèn sa Anutu rëḵ gevong megevuu yageḵ geduḵ nam lo. Log sëḵ kevu sengo arëḡ mewis jak yi geving.

¹³ Om nabè mehöti nenga neggèp, og gengo gageḵ sèn Anon Vabuung nër vu Kerisi-yi-alam agi megero!”

Yesu Nër Gageḵ Raḵ Kerisi-yi-alam Vu Laodisea

¹⁴ “Log kwevu gageḵ na vu Kerisi-yi-alam vu Laodisea hir angër nabè:

Mehö gageḵ anon degwa sèn nenër Anutu yi gageḵ pin niröp los nenër gageḵ yönon mu yoh vu buk pin lo vong gageḵ sënë yöḵ vu hong. Ngaa pin sèn Anutu tung lo degwa yi, benër bè:

¹⁵ Serak ngaa pin sèn genevong lo ni. Serak nim bè su ayom nikul* rè, gesu ayom niḵerus rè. Gaḵ bè mèm ngo gemedo nikul ma gemedo niḵerus los dahis og mèm!

¹⁶ Rëḵ ma gegenedo vuheng atov, geyik ayom niḵerus mahen teka mu. Gaḵ su ayom niḵerus rot rè, gesu ayom nikul rot rè. Om sëḵ namuteḵ hong nom in avig.

¹⁷ Log genenër nebè sënë, ‘Sa monë ngahiseḵë, gesa ngaa ngaa ngahiseḵë nedo. Sa su narak vu in ngaa ti rè.’ Rëḵ mu ma, gegenedo paya veröḵ yi, beyoh vu bè alam kwaj paya in hong. Gerak vu in ngaanon rot, gemalam kenod, gegenedo ahëm töḵsèn, gengo genedo duḡ duḡ in hong.

¹⁸ Nebè saga, om sebo kwa sënë vu hong: Maḵ mèm gebago goor sèn nengwah gga lob tu mewis bemalangeri rak lo vu sa, lob mèm rëḵ gegoreḵ ngaanon-yageḵ-yi. Log gebago tob veroo vu sa in kwebu navim jak, in su ahëm natök vu alam benim namum. Gegebago marasin vu sa in gwetung doḵ malam, in malam natum begwelë nyëḡ.

¹⁹ Nabè sahëḡ neving alam, og sa navo gageḵ rak sir benesesor hir aggata. Om kwam bo hong begegwerin hong yönon.

²⁰ Gwelë! Sa nare bayeg nerak genavoseḵ, om nabè mehöti gengo sayeg betateḵin ayo, og sëḵ doḵ na vu yi bemedo geving yi. Lob sëḵ ga nos geving yi, gega nos geving sa.

²¹ Nabè mehöti kesuu ngaa maggin los ngaa nipaya pin, og sëḵ ngoḡekin yi bemedo geving sa jak sa sëa-los-arë, nabè sèn sa kesuu ngaa maggin los ngaa nipaya pin wireḵ, lob sa nado ving Amaḡ rak yi sëa-los-arë agi.

²² Om nabè mehöti nenga neggèp, og gengo gageḵ sèn Anon Vabuung nër vu Kerisi-yi-alam agi megero!”

4

Denedudeḵ Vu Anutu Vu Yageḵ

* **3:15:** Sèn nër bè ayoj su nikul gesu niḵerus rè lo, og nër bè su denelëin Kerisi ya yönon rè, gesu denepiik vu yi yönon rè, gaḵ denedo vuheng atov.

¹ Sĕnĕ ggovek, log sa halĕ veluung avi ti ggĕp netōk vu yagek. Lob mehōti sĕn sa hango aye wirek nebĕ avuuk nesu lo nĕr vu sa ggōkin bĕ, “Gejak nam vavunĕ sĕnĕ rĕ, loĵ mĕm sĕk tato ngaa pin sĕn rĕk natōk nam vu tamusĕn lo vu hong.”

² Lob Anon Vabuung verup ggĕrin sa niwĕĕk avuti, lob sa halĕ sĕa-los-arĕ ti nedo yagek, lob Mehō lo rak nedo sĕa sĕnĕ.

³ Sa halĕ Mehō sĕn nedo rak sĕa agi ni nebĕ gelōng sekwahek veroo malangeri los gelōng kōk rubi, log marubggii ti varah tetup loĵ yi sĕa, lob sa halĕ gemedo nepelibin nebĕ gelōng nimewis emeral.

⁴ Log sĕa-los-arĕ mehōdahis-bevidek-lubeluu nedo tetup loĵ sĕa-los-arĕ bōp sĕnĕ, lob alam ggev mehōdahis-bevidek-lubeluu rak denedo sĕa sagi. Ggev lo sĕnĕ derōp tob veroo, gedetung madub goor rak yuj.

⁵ Davĕs nevĕr rak sĕa-los-arĕ sĕnĕ menejĕh ya, log dedun nerak, gevakuvek netetap. Log detaggi dee nemadvahi-bevidek-luu mevare denetum loĵ sĕa sĕnĕ mala. Nengwah sĕnĕ og yik Anutu yi ngaahur nivesa nemadvahi-bevidek-luu.

⁶ Log ngaa ti nebĕ loo benedo loĵ sĕa-los-arĕ sĕnĕ mala. Ni nebĕ garas malangeri sogek sĕn denenĕr arĕ nebĕ kristel lo bemala rangah rot.

Log ngaa lubeluu denedo malaj-tumsĕn medenedo loĵ vuheng, lob detetup loĵ sĕa-los-arĕ sĕnĕ medenare, gemalaj gahis ngahisekĕ vunin malaj los yuj gemu.

⁷ Ngaa sĕn nedo mala-tumsĕn netu muginsĕn ni nebĕ reggu bōp layon. Log ngaa sĕn netu luu ni nebĕ burmakau maluh bōp ti. Log ngaa sĕn netu lōo mala nebĕ mehōnon. Log ngaa netu lubeluu ni nebĕ tuĵ bōpata sĕn nevĕĕng vavunĕ lo.

⁸ Ngaa lubeluu sĕn denedo malaj vesa lo banisej nemadvahi bevidek ti ti yoh vu sir. Log malaj gahis ngahisekĕ nedo ggĕrin anoj pin gebanisej pin ving. Lob denvong raro buk gerangah bĕ:

“Niwĕĕk pin neggĕp vu Mehōbōp Anutu. Yi mehō vabuung, yi mehō vabuung, yi mehō vabuung. Yō nedo wirek, benedo gwĕbeng, gerĕk nam.”

Gesu denesewah rĕ.

⁹ Ngaa la sĕn denedo malaj-tumsĕn agi, denenĕr Mehō sĕn nedo rak sĕa-los-arĕ benedo mala-tumsĕn degwata los degwata lo rangah. Log deneko arĕ rak, gedenepisek in yi, gayoj netee yi vu yi. Log yoh vu buk, og yik ngaa lubeluu sĕn denedo malaj-tumsĕn agi denvong raro nebĕ sĕnĕ.

¹⁰ Lob alam ggev mehōdahis-bevidek-lubeluu sĕn denepetev medeneggĕp loĵ Mehō sĕn nedo rak sĕa lo mala medeneko yi rak. In Mehō sĕnĕ nedo degwata los degwata.

¹¹ Log denetĕ hir madub goor ya meto nedo loĵ mala, gedenenĕr bĕ:

“Oo Mehōbōp, he Anutu hong.

Geyoh vu rot bĕ alam pin denanĕr nim wĕĕk rangah,

los degeko arĕm jak,

gedegurek nim wĕĕk babu.

In ngo ġetung ngaa pin.

Ngo ġetung ngaa yoh vu kwam,

lob anon rak,

lob ngaa pin sagi nedo rot begwĕbeng.”

5

Jon Lĕ Kapiya Ti Sĕn Dejegwi Rak Kele Niĵegwi Bemir Rot*

¹ Log sa halĕ Mehō sĕn nedo rak sĕa-los-arĕ lo jom kapiya ti loĵ nema vesa, begagek neggĕp rak vahi vahi. Log devevir bedemir rak kele niĵegwi* loĵ len nemadvahi-bevidek-luu, bekanak rak neggĕp kele niĵegwi*.

² Log sa halĕ angĕr los niwĕĕk ti genetahi bōpata bĕ, “Mehō re yō nivesa rot, beyoh vu bĕ napuvin kele niĵegwi* in kapiya sĕn agi geġepuh-a?”

³ Rêk mehö ti su nivesa menedo yagek, ma nedo dob, ma nedo dob gebinë, in bë gepuh kapiya sënë benatevin rë.

⁴ Sa halë gesu detok vu mehöti beyoh vu bë gepuh kapiya sënë genatevin rë. Lob sayog maggin besesu rot.

⁵ Rêk ggev ti nër vu sa bë, “Su gengu! Gağ gwengo rë! Reggu böp layon sën yi degwa vu Yuda geverup loğ Davit-yi-mewis nebë sën megen neggol loğ kele degwa lo nedo. Mehöti sënë kesuu Satan los ngaa dob yi pin. Om yi sënë yoh vu bë rêk napuvin kele niğegwi* nemadvahi-bevidek-luu sagi na in kapiya sënë gegepuh.”

Jon Lë Sipsip Nalu

⁶ Log sa halë Sipsip Nalu ti nare, rêk ni nebë sën desis mediik tu seriveng. Nare loğ sëa-los-arë sënë gengaa lubeluu sën denedo malaj-tumsën agi losho alam ggev lo vuheng atov. Vis nemadvahi-bevidek-luu, gemala gahis nemadvahi-bevidek-luu. Mala gahis sagi og yik Anutu yi ngaahur nivesa nemadvahi-bevidek-luu sën Anutu vong sir ya meyoh vu dob pin lo.

⁷ Lob mëm Sipsip Nalu sënë ya meko kapiya sënë loğ Mehö sën nedo rak sëa-los-arë lo nema vesa.

⁸ Ko kapiya sënë ggovek ya, log ngaa lubeluu sën denedo malaj-tumsën agi losho alam ggev mehödahis-bevidek-lubeluu sënë depetev medeneggëp loğ Sipsip Nalu mala. Alam ggev pin deko ngaa-sengii-yi ni nebë gita, los gabum goor yoh vu sir pin. Log kabang reggu nivesa pup gabum pin ayoj. Yik sënëk Anutu-yi-alam hir jomraksën.

⁹ Log devong raro mewis ti nebë:

“Geyoh vu rot bë gweko kapiya
beğnapuvin kele niğegwi* sën neggërin lo.

In desis hong megediik tu seriveng,

lob gebago mehönon yom vu Anutu rak nim kök.

Yönon, gebago alam loğ mehönon degwaj pin,

gelok ayej ti ti pin,

gelok dob ti ti pin.

¹⁰ Gegevong bedetu hil Anutu-yi-alam-deneko-seriveng

los detu yi alam-los-bengöj

in denatu ala bedegegin dob.”

Deko Sipsip Nalu Arë Rak

¹¹ Log sa malag yah nelë, lob sa hango angër ngahisekë rot ayej. Sir ngahisekë rot nebë sën andet milion (100,000,000) gengahisekë rot rak neggëp mehömehö medenare tetup sëa-los-arë sënë gengaa la sën denedo malaj-tumsën lo los alam ggev.

¹² Log devong raro böpata bë:

“Sipsip Nalu sën desis mediik tu seriveng lo,

yoh vu rot bë geke arë böpata rot,

gengaa nivesa vesa pin, gekwa nivesa, geniweëk böpata.

Yi yö yoh vu rot bë mehönon pin degeko arë jak,

gedenanër niweëk los arë böpata rangah,

gedenapisek in yi.”

¹³ Log sa hango ngaa aggagga pin sën Anutu tung lo ayej rak ving. Ngaa sën denevëeng ggëp yagek babu lo, gengaa sën deneyoh dob lo, gengaa sën deneggevek dob gebinë lo, gengaa sën deneggëp loğ loo lo, bayej rak medenër bë:

“Mehö sën nedo rak sëa-los-arë lo luho Sipsip Nalu,

hil gaço luho arëj jak na vavunë, barëj böp rot,

genij kapiik los nij weëk gëp degwata los degwata!”

¹⁴ Log ngaa lubeluu sën denedo malaj-tumsën lo deyogekin bë, “Yönon!” Lob alam ggev depetev medeneggëp loğ luho malaj medeneko arëj rak.

6

Sipsip Nalu Puvin Kele Niķegwi Nemadvahi-bevidek-ti Vër In Kapiya*

¹ Log sa halë Sipsip nalu nejom kapiya sën kele niķegwi* nemadvahi-bevidek-luu jegwi ahon lo, lob puvin ti ya. Lob sa hango ngaa sën denedo malaj-tumsën lo ti vengwëng, lob aye vong bë vaķuvek tetap, benër bë, “Genam!”

² Log sa malag yah loķ pevis besa halë hoos veroo ti, lob mehöti sën raķ nedo lo ķo vasöl. Detung madub ti ni nebë madub sën denevong vu alam sën denevong begö medenekesuu lo raķ yi. Log ya raķ, lob vong begö mekesuu, lob yö arë in bë kesuu begö ngahiseķë.

³ Log Sipsip Nalu puvin kele niķegwi* sën netu luu lo, lob sa hango ngaa sën denedo malaj-tumsën lo ngwë sën netu luu lo nër bë, “Genam!”

⁴ Lob hoos ngwë verup beniviis kōķ. Lob mehö sën raķ nedo lo ķo niwëëķ böpata rot in bë geķo mamer vër in alam vu dob gedengis sir vewen vewen medenadiiķ. Nebë sënë om devo paëp-yu-anil böpata ti vu yi in bë gevong huk sënë.

⁵ Log Sipsip Nalu puvin kele niķegwi* ngwë sën netu löö lo, lob sa hango ngaa sën denedo malaj-tumsën lo ti sën netu löö lo nër bë, “Genam!” Lob sa malag yah loķ pevis besa halë hoos veriik ti. Lob mehö sën raķ nedo lo ķo ngaa veviisën sën hil galë maggin jak lo ti loķ nema.

⁶ Lob sa hango gageķ ti yam loķ ngaa lubeluu sën denedo malaj-tumsën agi vuheng benër bë, “Gebago alam hir huk jak nos yö meris mu. Gwevong nos wit* dëg mahen teka sën noh vu buk timu lo doķ nah hir huk buk timu yi. Log gwevong nos barli* dëg mahen teka löö mu doķ nah hir huk buk timu yi. Rëķ mu su gebasap wël* sën denevesi nos raķ lo los wain!”

⁷ Log Sipsip Nalu puvin kele niķegwi* sën netu lubeluu lo, lob sa hango ngaa sën denedo malaj-tumsën lo ti sën netu lubeluu lo nër bë, “Genam!”

⁸ Log sa malag yah, lob sa pevis behalë hoos nisangsang ti. Log mehö sën raķ nedo lo arë nebë Diiksën. Lob Alam-diiksën-hir-nyëg ketivin yi beneyam. Lob luho dëķo nij wëëķ böpata rot yoh vu bë debasuh alam vu dob na yu lubeluu bedengis yu ti. Luho rëķ dengis sir jak begö medenadiiķ, geķak meyip, geķak niraksën aggagga, geķak reggu bemën aggagga.

⁹ Log Sipsip Nalu puvin kele niķegwi* sën netu nemadvahi lo, loķ sa halë alam heljëng la anoj nedo Anutu yi jepö degwa. Alam sënë dejom Anutu yi gageķ ahon niwëëķ wireķ bedenener rangah, lob alam sën denelë sir paya lo desis sir medediiķ.

¹⁰ Lob anoj sënë denër böpata ya bë, “Oo Mehöböp sën getu he alamin lo, genedo vabuung, gehong aggata pin niröp rot! Nangërek rëķ mëm gwevong gageķ vu mehönon pin sën denedo vu dob agi begebo doķ nah he nimin kōķ vu sir-a?”

¹¹ Loķ devo tob veroo ading loķ yah sir ti ti, log denër vu sir bë, “Ham najom ham ahon bemedo dus teka geving rë. Gedengis ham vahi sën yiķ ham nevong huk timu lo los ham arimin sën Kerisi-yi-alam lo vahi geving nabë sën desis ham agi. Balam sën Anutu ggooin sir raķ lo pin degoveķ na rë. Loķ mëm Anutu rëķ bo doķ nah ham nimin kōķ.”

¹² Log Sipsip Nalu puvin kele niķegwi* sën netu nemadvahi-bevidek-ti lo, lob sa malag yah loķ sa halë geķemapi böpata ggee raķ dob. Log hes ggërin yi bemalakenu raķ nebë sën tob veriik. Log kwev mala kōķ loķ los dahis nebë hil nid kōķ.

¹³ Log betuheng vu yaķek depelubin medeyam dob nebë sën sang neggee raķ kele banon nerurin to lo.

¹⁴ Log yaķek mala maya nebë sën devevir kanyë in denaduu na. Log ķedu pin los ķedu loo vuheng devuu bej gedesejun medeneya.

¹⁵ Log alam-los-bengöj vu dob los alam böp böp, galam-begö-yi alaj sën denegin sir lo, galam-los-bengöj ggoreksën, galam los nij wëëķ, galam pin sën alaj debago sir medetu

* 6:6: Nos mahen ti nebë padi los wit, rëķ mu yö agga ngwë teka

hir ngaa meris lo, galam pin sèn yò denegin sir lo, og sir pin devun sir medenedo lok waak jeggin jeggin vu dob gebinë, gedenedo lok pekë len lok kedu babuj.

¹⁶ Lob denetahi vu kedu pin los gelöng bë, “Ham kwedub benam jak medo he begwërin he in Mehö sèn rak nedo sêa-los-arë agu luho Sipsip Nalu, in luho ahëj sengën.

¹⁷ In luho hir buk böpata sèn ahëj sengën medebo dok nah ngaa nipaya nyëvewen lo gwëbeng tök yam ggovek ya, lob re yoh vu bë bare mekesuu ngaa sënë?”

7

Anutu Yi Alam Israel 144,000 Rëk Demedo

¹ Ngaa pin sënë ggovek, log sa halë angër lubeluu denare lok dob nenga lubeluu, bevare denejom dob yi sang lubeluu ahon in bë su degevë dob, ma degevë loo, ma degevë kele rë.

² Log sa halë angër ngwë vu sèn hes mala neverup lo merak meyam. Ko Anutu sèn nedo mala-tumsën lo yi kanak sepa, log tahi ya niwëëk vu angër lubeluu sèn deko niwëëk böpata rot in debasap dob los loo lo bë,

³ “Ham su pevis megwevong paya vu dob, ma loo gekele lu ngaa rë. Gak he gebë he Anutu yi kanak jak yi hur lo dabaj namugin rë, lok mëm ham gwevong.”

⁴ Log sa hangö alam sèn deneko kanak rak dabaj lo bë sir 144,000 deyam vu alam Israel degwaj pin.

⁵ Sir 12,000 vu Yuda yi mewis,
log sir 12,000 vu Ruben yi mewis,

log sir 12,000 vu Gat yi mewis,

⁶ log 12,000 vu Aser yi mewis,

log sir 12,000 vu Naptali yi mewis,

log sir 12,000 vu Manase yi mewis,

⁷ log sir 12,000 vu Simeon yi mewis,

log 12,000 vu Levi* yi mewis,

log sir 12,000 vu Isakar yi mewis,

⁸ log 12,000 vu Sebulun yi mewis,

log sir 12,000 vu Yosep yi mewis,

log sir 12,000 vu Benyamin yi mewis.

Besir pin deko Anutu yi kanak rak dabaj.

Alam Yu Böpata Rot Dejom Rak Vu Anutu

⁹ Ngaa pin sënë ggovek, log sa malağ yah. Lob sa halë alam ngahisekë rot desupin sir medenedo, rëk mu mehöti su yoh vu bë natevin sir rë. Alam sënë deyam vu mehönon pin, gedeyam vu dob pin, gevu mehönon degwaj ti ti lo pin, gevu ayej agga ti ti lo pin. Beyam denare sêa-los-arë mala ggëp Sipsip Nalu mala. Deröp tob veroo adingsekë, gedeko kapah bëk ris lok nemaj,

¹⁰ gedereseeh rur bë:

“Hil gako Anutu sèn nedo rak sêa-los-arë lo luho Sipsip Nalu arëj jak.

In luho deko hil yom lob gwëbeng hil nado nivesa!”

¹¹ Log angër pin denare tetup sêa-los-arë los alam ggev losho ngaa lubeluu sèn denedo malaj-tumsën lo ving. Lob depetev medeneggëp lok luho malaj bedebë dabaj rak dob gedeneko Anutu arë rak

¹² medenenër bë:

“Yönon rot!

Hil gako hil Anutu arë jak,

behil nanër niwëëk los arë böpata rangah!

Kwa nivesa pin neggëp vu yi,

lob hil kwad vesa vu yi behako arë rak!

Arë böpata rot geyi Mehö niwëek ata,
gengaa pin sënë yö neggëp vu yi degwata los degwata!
Yönon rot!”

Alam Sën Hir Nivanë Maya Gwëbeng

¹³ Lob ggev ti loḵ tepëḵ vu sa bë, “Alam sën deröp tob veroo agi maḵ sir re lo? Deyam vu tena?”

¹⁴ Loḵ senër yah vu yi nebë sënë bë, “Sa Mehöböp, saḵ dugin. Gaḵ mu mëm hong mu ngo geraḵ ni.” Loḵ nër yom ggökin vu sa bë, “Alam sënë deḵo maggin los vanë böpata rëḵ denare nij wëek, om deripek hir tob loḵ Sipsip Nalu niḵöḵ beveroo raḵ.

¹⁵ Nebë sënë,
om sën denare Anutu yi sëa-los-arë mala.

Lob denevong tavë vu yi buk gerangah loḵ yi dub vabuung.
Gemehö sën nedo raḵ sëa-los-arë agi yö ti rëḵ medo geving sir megegin sir.

¹⁶ Su rëḵ denadiikahëj nah gökin rë,
gesu rëḵ ayoj bev in bël nah gökin rë.

Hes su rëḵ beek doḵ navij rë,
gengaa ti su rëḵ bev jaḵ navij rë.

¹⁷ In Sipsip Nalu sën nedo raḵ sëa-los-arë lo rëḵ natu hir mehö sën malain sir,
begeḵo sir na bël veyë bedenatum bël mala-tumsën-yi.

Log Anutu rëḵ jevu malaj bël,
gesu rëḵ dengu nah gökin rë.”

8

Sipsip Nalu Puvin Kele Niḵegwi Sën Netu Nemadvahi-bevidek-luu*

¹ Log Sipsip Nalu puvin kele niḵegwi* sën netu nemadvahi bevidek luu lo, lob ngaa pin vu yageḵ deduj ma gesu denevengwëng rë yoh vu awa nyëngelë ma ngaa ti.

² Ggoveḵ loḵ sa halë angër nemadvahi-bevidek-luu denare ggëp Anutu mala, gedeneḵo avuuk nemadvahi-bevidek-luu loḵ nemaj yoh vu sir.

³ Log angër ti verup nare loḵ Anutu yi jepö degwa. Lob ḵo gabum goor gedevo kabang ngahiseḵë vu yi in besi seriveng bereggu nivesa berup na tagwaveḵ doḵ Anutu-yi-alam pin hir jomraḵsën. Besi seriveng jaḵ Anutu yi jepö sën desemu raḵ goor yö meris menare loḵ Anutu yi sëa-los-arë mala lo, in reggu na.

⁴ Lob kabang aru reggu nivesa sënë los Anutu-yi-alam hir jomraḵsën pin devo sir vër in angër nema, gedeya vavunë beya deverup Anutu mala.

⁵ Loḵ angër ḵo gabum-arureggu-nivesa-yi beḵo nengwah sën ggëp nelelek lo vu jepö bepup gabum, log të luḵ ya dob. Log pevis bevaḵuveḵ tetap bededun raḵ, lob davës vër meya, log jemapi ggee.

Angër Lubeluu Devë Avuuk

⁶ Lob angër nemadvahi-bevidek-luu sën deḵo avuuk nemadvahi-bevidek-luu lo dero sir in bë degevë.

⁷ Lob angër muḵinsën vë yi avuuk, lob hob lulanon los nengwah sarömin yi ving köḵ bekeseḵ luḵ ya dob. Lob devo den loḵ dob los kele ya yu löö, lob nengwah gga dob yu ti, geḵele yu ti. Log vos ris ni mewis pin, og nengwah gga ving.

⁸ Log angër netu luu vë yi avuuk lob nengwah böp ti nebë sën ḵedu böp ti tum loḵ, beya meto meluḵ ya loo, lob vasuh loo ya löö. Ti köḵ raḵ nebë mehönon nij köḵ geluu denedo nivesa.

⁹ Lob ngaa malaj vesa pin sën deneggëp loḵ loo köḵ agi dediik geyu luu denedo nivesa. Log yaḵ pin ving nebë saga, yu ti ya devong paya geloo rehöö sir, geyu luu denedo nivesa.

¹⁰ Log angër sën netu löö lo vë yi avuuk, lob betuheng böpata ti tum loḵ meluḵ vu yageḵ meya betum nebë dee sën denetaggi lo, bevës meya. Lob vasuh bël pin vu dob ya yu löö.

Vēs meto meluķ ya bēl ata los bēl veyē yu ti lob vong paya vu, geyu luu nahēn denedo nivesa.

¹¹ Denenēr betuheng sēnē arē nebē Marasin Nimengēēs, lob bēl yu ti sagi ni mengēēs rak. Lob alam ngahisekē sēn denenum bēl agi, og sis sir medediik ya.

¹² Log angēr sēn netu lubeluu lo vē yi avuuk, lob hes los kwev, gebetuheng pin devasuh sir ya len lōō lōō. Lob lej ti ti malaj kenu loķ yoh vu sir gelej luu luu netum. Log devo den loķ rangah ya lōō ving. Lob len ti mala vahis loķ ya verōķ yi gelen luu og rangah. Log buk len ti yik mala vahis loķ nebē saga ving, gelen luu og betuheng los kwev denetum.

¹³ Log sa halē tug bōpata ti nevēēng meneyoh yagek babu. Lob sa hango ngeek bē, “Wōp-o! Wōp-o! Wōp-o! Gēpin alam sēn denedo dob agi! In angēr lōō denahēn bedenevongin bē degevē avuuk gemēm maggin natōķ nam vu mehōnon!”

9

Angēr Netu Nemadvahi Vē Avuuk

¹ Angēr netu nemadvahi vē yi avuuk, lob sa halē gebetuheng ti kehulek vu yagek metōķ meyam dob. Lob devo kii asoreng bōpata sēn adingsekē rot lo yi vu yi.

² Tahinin asoreng sēnē, lob aru rak verup nebē sēn nengwah bōpata ti aru. Lob aru sēn rak verup asoreng agi bom hes los nyēg bemala vahis loķ.

³ Lob gab ngahisekē nebē sepaak devo sir vēr in aru sēnē gedeluķ ya dob. Lob nij wēek nebē veveyagek bōp nij wēek medenevong rii rak mehōnon.

⁴ Rēķ deko gagek bē su debasap vos ris ma ngāa nimewis aggagga sēn nekip vu dob agi, ma ķele ti rē. Gaķ mēm dekevoh alam sēn Anutu yi ķanak su neggēp rak dabaj rē lo na,

⁵ gedebo vanē vu sir nabē sēn veveyagek bōp. Denegga mehōnon medenevo vanē vu sir lo noh vu kwev nemadvahi, rēķ mu su dengis mehōnon medenadiik.

⁶ Doķ buk sēnē og mehōnon rēķ desero aggata diiksēn yi, rēķ nama gesu rēķ denatōķ jak rē. Rēķ ahēj geving nabē denadiik, rēķ mu diiksēn rēķ beya in sir.

⁷ Sa halē sepaak lo nij nebē hoos sēn denero in bē na degevong begō jak lo. Log detung ngāa ti nebē madub goor rak yuj, log malaj nebē mehōnon malaj.

⁸ Log yuj belek ading nebē avēh yuj, genevuj nebē reggu bōp layon nevuj.

⁹ Log devanuh aēn ahē petes ggērin newaj nebē ķelenavi, gebanisej nekelō bōpata nebē sēn hoos denedadii karis ngahisekē medeneserōg medeneya begō lo.

¹⁰ Log husej nebē veveyagek hus. Lob hir begō sēn degelu mehōnon jak lo neggēp husej, om rēķ degelu mehōnon jak noh vu kwev nemadvahi benavij gesang bōpata.

¹¹ Hir mehō-los-bengō og yik angēr sēn negin asoreng sēn luķ meya rot gahē degwa ma lo. Denenēr angēr sēnē arē loķ Hibru ayej bē Abadon, geGrik ayej nebē Apolyon. Log hil pekwē doķ ayed nabē Mehō-kevohsēn-ngāa-pin.

¹² Maggin bōp muģinsēn yi ggovek ya, geham gwengo rē! Maggin luu nahēn neggēp bevongin natōķ nam.

Angēr Netu Videk-ti Vē Avuuk

¹³ Log angēr netu videk-ti vē yi avuuk, lob sa hango mehōti aye yam loķ vis lubeluu sēn denedo jepō goor nyēķetu lubeluu benedo loķ Anutu mala lo.

¹⁴ Benēr yam vu angēr sēn nejom avuuk netu videk-ti lo bē, “Kwevelekin angēr lubeluu sēn deduu sir rak sēng medenedo bēl ata Yupretis lo vēr medena.”

¹⁵ Lob kevelekin angēr lubeluu sēnē vēr in bē na debasuh mehōnon na yu lōō, lob dengis yu ti medenadiik. Detung angēr lo sēnē wirek, bemedo denegin hes mala sēnē los buk sēnē, gekwev sēnē, geyik ta sēnē, in bē degevong hir huk sēnē.

¹⁶ Lob sa hango bē hir alam-begō-yi sēn deneraķ hoos lo sir yoh vu 200 milion.

¹⁷ Lob sa nig nebē sēn sa pesep behalē hoos lo sēnē los alam sēn deneraķ lo. Derōp ngāa nebē ķelenavi ggērin newaj, benikōķ nebē nengwah leleksēn, geniraru nebē yagek,

genisangsang nebĕ ahok kedĕ. Geyuj nebĕ reggu bōp layon. Lob nengwah daggen los aru, gegelōng salpa* sĕn netum lo, rak verup avij begelu yi meya.

¹⁸ Lob desis mehōnon sĕn devasuh rak yu lōo lo yu ti rak ngaa nipaya lōo sĕnĕ medediik. Yik nengwah daggen los aru ga, gelōng salpa* sĕn tum berak deverup hoos avij lo.

¹⁹ Hoos sĕnĕ nij wĕek neggĕp ggĕp avij los husej. Husej nebĕ nyĕl geyuj neggĕp medenegga mehōnon rak.

²⁰ Rĕk mu mehōnon vahi pin sĕn su dediik rak ngaa nipaya lōo agi rĕ lo, og su deggĕrin sir bederuu demij vu ngaa sĕn denesemu rak nemaj lo rĕ. Yōnon, su denevuu sĕn denedudek vu memō los anutu-kuungsĕn sĕn yō denesemu rak goor los seriva, gebraas los gelōng, gekele lo rĕ. Ngaa sĕnĕ su deyoh vu bĕ degelĕ nyĕg los degengo gagek, gedena rĕ.

²¹ Log mehōnon vahi sĕnĕ denesis mehō la medenediik, gedenevong parahek, gedenevong baggĕb, gedeneggodek ngaa jeggĕn jeggĕn, rĕk su deggĕrin sir mederuu demij vu ngaa sĕnĕ ving rĕ.

10

Angĕr Vo Kapiya MeJon Gga

¹ Sĕnĕ ggovek, log sa halĕ angĕr niwĕek ata ti luk vu yagek meyam. Bom yi lok beggob, gemarubggii buu lok yu. Log mala netum nebĕ hes, gevaha netum nebĕ mudeng sĕn nengwah gga bemedo netum rak lo.

² Jom kapiya mahen teka lok nema, lob puh yi beneggĕp. Log varah vaha vesa rak loo gevaha kĕj nare rak dob.

³ Log vong aye bōpata nebĕ sĕn reggu bōp layon nengeek lo, log vakuvek nemadvahi-bevidek-luu detetap bedevengwĕng lok yō ayej.

⁴ Vakuvek nemadvahi-bevidek-luu sĕnĕ devengwĕng ggovek, lob sa hevongin bĕ kevu ayej sĕnĕ. Rĕk sa hango mehōti nĕr aye yam vu yagek bĕ, “Vakuvek nemadvahi-bevidek-luu sĕn detetap lo hir gagek, og genajom ahon meyō gĕp dok yum mu, gak su gekwevu!”

⁵ Log angĕr sĕn sa halĕ genare rak loo los dob lo, varah nema vesa rak ya yagek,

⁶ genĕr yōnon vavunĕ rak Anutu sĕn nedo mala-tumsĕn degwata los degwata lo arĕ. Yik Anutu sĕnĕ sĕn tung yagek los ngaa pin sĕn denedo lok lo, getung dob los ngaa pin sĕn denedo lok lo, getung loo los ngaa pin sĕn deneggĕp lok lo. Log angĕr nĕr bĕ, “Buk vongin govek na pehi sĕnĕ. Anutu su rĕk gegin nah gōkin rĕ.

⁷ Gak nabĕ angĕr netu nemadvahi-bevidek-luu gevĕ avuuk jak gĕp hus baye jak, og Anutu rĕk gevong beyi ngaa sĕn neggĕp vunsĕn wirek lo anon jak. Nabĕ sĕn nĕr lok Bengō Nivesa sĕn vo vu yi hur-denenĕr-gagek-rangahsĕn lo wirek lo.”

⁸ Log mehō sĕn aye yam vu yagek mesa hango lo, nĕr vu sa ggōkin bĕ, “Gena gwĕko kapiya sĕn yō puh yi meneggĕp lok angĕr sĕn nare rak loo los dob lo nema.”

⁹ Lob seya vu angĕr mesenĕr vu bĕ, “Gebo kapiya mahen teka saga vu sa.” Lok nĕr vu sa bĕ, “Gwĕko nōk begegwa. Saga rĕk nengĕn rot vu avim nabĕ beggoh. Rĕk mu ahĕm kevus og rĕk mengĕĕs vu.”

¹⁰ Angĕr nĕr ggovek, log sa hako kapiya mahen teka sĕnĕ vĕr lok nema beha. Lob nengĕn rot lok savig nebĕ beggoh. Lok tum sa hengon ya, lob nimengĕĕs rot vu sahĕg kevus.

¹¹ Lob denĕr vu sa bĕ, “Genanĕr Anutu yi gagek rangah nah gōkin jak ngaa sĕn rĕk natok vu alam ngahisekĕ vu dob ngahisekĕ, gayej ngahisekĕ, gevu alam-los-bengōj ngahisekĕ geving lo.”

11

Mehō Luu Denĕr Gagek

¹ Devo ngesing ti ni nebè atoheng vu sa in bè sa tahöö ngaa jak, gedenër vu sa bè, “Kwedi getahöö Anutu yi dub-vabuung-böp ayo vabuung los jepö, gegenatevin alam sèn denesupin sir loḵ lo geving.

² Rëḵ mu dub-vabuung-böp yi telig sèn neyom dobnë lo, og su getahöö, gaḵ gwevuu menök gëp. In telig sagak alam dahis hir ngaa, om rëḵ debarah vahaj doḵ nyëḡ vabuung böp Yerusalem na menoh vu kwev mehödahis-luu-bevidek-luu.

³ Lob sëḵ bo niwëëḵ böpata rot vu mehö luu, gegevong luho na denanër sa gageḵ rangah. Luho rëḵ degevëh bëëḵ nabë tob, in detato vu alam nabë degërin sir nah vu Anutu log denanër sa gageḵ rangah noh vu buk sèn 1,260 agi.”

⁴ Luho nebë keḵe oliv* vaha luu. Log luho nebë ram luu bedenare loḵ alam pin vu dob hir Mehöböp mala.

⁵ Nabë mehö la degevongin nabë degevong paya vu luho, og nengwah rëḵ jak berup luho avij bega sir sèn denelë luho paya lo. Yönon rot, mehöti bë gevongin nabë kevoh luho na, og rëḵ nadiiḵ jak ngaa sënë.

⁶ Luho nij wëëḵ böpata rot neggëp beyoh vu bë degërin yageḵ gehob nama noh vu buk sèn luho denanër Anutu yi gageḵ rangah lo. Log luho nij wëëḵ böpata rot neggëp beyoh vu bë depekwë bëḵ pin natu köḵ nabë mehönon nij köḵ, gedebasap alam vu dob jak ngaa nipaya aggagga. Noh vu buk pin sèn nabë luho kwaj bo nabë degevong lo, og luho deyoh vu bë degevong.

⁷ Luho degoveḵ huk sèn denanër Anutu yi gageḵ rangah agi na, log mëm reggu bemën böpata ti rëḵ vu asoreng sèn luḵ ya rot gahë degwa ma lo, mejak nam vavunë belöho dengis sir. Lob rëḵ kesuu luho bengis luho beluho denadiiḵ.

⁸ Lob luho navij rëḵ doḵ gëp nyëḡ böp sèn hil nepeggirin gageḵ rak bë Sodom los Ejep lo yi aggata böp. Yiḵ nyëḡ böp saga sèn desis luho hir Mehöböp rak keḵepeḵo* loḵ wireḵ mediiḵ lo.

⁹ Alam la rëḵ vu navij agga ti ti pin, gevu mehönon degwaj pin, gevu ayej agga ti ti pin, gevu dob pin, berëḵ degelë luho nij hel gëp noh vu buk löö benyëngelë. Log su rëḵ dengöekin mehö la bededev luho nij hel rë.

¹⁰ Lob alam vu dob sënë rëḵ kwaj vesa in luho dediḵ, lob rëḵ dedöo gedega nos böp, gedebö kupeḵ nyëmasën vu sir vewen vewen. In alam-denenër-gageḵ-rangahsën luu sënë denevo vanë pangsën rot vu alam pin vu dob wireḵ.

¹¹ Lob buk löö benyëngelë ggoveḵ ya, loḵ Anutu vong saheng mala-tumsën-yi loḵ ya luho ayoj. Lob luho dekedi rak bedenare. Lob mehönon sèn delë luho lo ḵenuj verup bedeggöneng böpata rot.

¹² Lob kööḵ niwëëḵ ti yam vu yageḵ vu luho bedengo bë, “Melu jak nam vavunë sënë.” Lob beggob ḵo luho meraḵ ya yageḵ galam sèn denesis begö vu luho lo, delë bë luho derak medeya.

¹³ Log pevis bejemapi ggee böpata, lob nyëḡ böp saga len ti mala ma, geyiḵ len nemadvahi-bevidek-lubelluu nahën denedo. Lob jemapi sënë sis alam 7,000 medediḵ. Galam vahi sèn nahën denedo vesaj lo deggöneng böpata rot bedeko Anutu sèn yageḵ ala lo arë rak.

¹⁴ Maggin böp netu luu sënë ggoveḵ ya. Geham gwengo rë! Buk su rëḵ hus ading rë, gaḵ maggin netu löö yiḵ vongin berup pevis.

Angër Netu Nemadvahi-bevidek-luu Vë Avuuk

¹⁵ Log angër netu nemadvahi-bevidek-luu vë yi avuuk, lob mehö la ayej rak vu yageḵ medetahi niwëëḵ bë:

“Hil Mehöböp tu dob pin hir Mehö-los-bengö ggoveḵ ya,
geyi mehö sèn ggöoin rak in bë geḵo hil nah lo tu Mehö-los-bengö ving nebë saga,
berëḵ medo gëgin mehönon pin degwata los degwata!”

16 Lob alam ggev mehödahis-bevidek-lubeluu sën denedo rak hir sëa loḵ Anutu mala lo depetev medeneggëp loḵ Anutu mala bedepëka dabaj rak dob gedëko yi rak niwëek,

17 medenër bë:

“Oo Mehöböp Anutu, niwëek pin neggëp vu hong.

Genedo gwëbeng, gengo genedo yö vu muginsën.

Geḵo nim wëek böpata ggovek ya,

begetu mehönnon pin alaj vorot bemedo genegin sir.

18 Alam dahis pin ahëj sengën, rëḵ gwëbeng,

og ahëm sengën töḵ yam rangah ggovek ya.

Log buk sën alam-diiḵsën denatöḵ nam rangah megwengo hir gagek lo yik sënë.

Gebuk gwëbeng sënë, sën gebo nivesa nyëvewen vu hong hur alam-denenër-gagek-rangahsën lo,

gevu hong alam lo,

gevu alam pin sën deneggöneng gedeneppurek babum lo.

Kë! Sir sën yuj ading lo, gesir sën alam meris lo ving.

Buk yam ggovek ya in bë gekwevoh alam sën denevasap ngaa vu dob lo na!”

19 Denër ggovek, log Anutu yi dub vabuung sën nedo yagek lo tateḵin yi, log keröng-horek-yi nedo rangah loḵ ayo vabuung sogek. Yik keröng sagi sën Anutu joo gagek vu alam Israel wirek meneggëp loḵ lo. Lob davës vër behang meya, log dedun rak, lob vakuvek tetap gedob löngin, log hob lulanon lev ata.

12

Avëh Luho Ngaa Böpata Ti Nebë Karob

1 Lob ngaa tahutahu-yi böp ti töḵ yam rangah ggëp yagek, nebë sënë: Avëh ti nedo, beröp hes mala loḵ navi nebë tob gerak nare kwev. Log tung betuheng nemadluho-bevidek-luu rak yu nebë madub.

2 Log nalu loḵ, lob medo nevimeng in bë geko, rëḵ vanë nevev rak yi pangsën rot.

3 Log ngaa tahutahu-yi ngwë töḵ yam rangah ggëp yagek. Ngaa sagi nebë sënë: Karob böpata ti neggëp. Navi köḵ geyu nemadvahi-bevidek-luu, gevis nemadluho. Lob tung mehö-los-bengö yi madub nemadvahi-bevidek-luu rak yu pin.

4 Log hus sekee betuheng yu ti vu yagek betë yam dob. Geyik betuheng yu luu mu nedo yagek. Log karob böpata sënë ya nare loḵ avëh sën nevimeng lo mala, in bë geko nalu geto lob ga.

5 Lob avëh ko nalu maluh. Hur mahen sagi sën rëḵ najom aën dus ti megegin mehönnon pin jaḵ lo. Lob avëh ko nalu ggovek, lob deḵo rak ya vavunë pevis, bedëko ya vu Anutu los yi sëa-los-arë,

6 log avëh sënë vëya meya nyëg-yumeris. Anutu ro yi nyëg vu sagu in bë degegin yi bedëbo nos vu yi noh vu buk 1,260 sagi.

7 Loḵ begö böpata verup vu yagek. Angër hir ggev Mikael losho yi angër vahi devong begö vu karob böp, om karob böp losho yi angër lo denevong begö loḵ yah vu sir.

8 Rëḵ mu Mikael losho yi angër dekesuu sir medetii sir ya in yagek.

9 Karob böpata sënë luḵ yam dob, yik marub sën yö neggëp vu nyëdahis lo lob denenër arë nebë Memö Nipaya, geSatan. Sën netetuhin mehönnon pin vu dob lo. Detë yi ya dob lob detë yi angër lo ya ving yi.

10 Lob sa hango mehöti tahi niwëek yam vu yagek bë:

“Gwëbeng hil Anutu ko hil yom ggovek ya,

geniwëek töḵ yam rangah ggovek betu mehö-los-bengö in gegin mehönnon!

Log yi mehö sën ggooḵin rak in bë geko hil nah lo arë böp rak!

In mehö sën nenër gagek rak hil arid lo sën Kerisi-yi-alam sir lo,

nenër gagek rak sir vu hil Anutu buk gerangah.

Rëk gwëbeng angër lo detë yi ya dob ggovek ya.

11 Ngaa sën vong bedekesuu yi lo yik rak sën Sipsip Nalu nikök keseh lo,
log rak sën denenër Yesu yi gägek rangah lo,
log rak sën su kwaj nevo navij pangsen bë demedo nivesa vu dob sënë rë lo.

Su kwaj nevo sir rë,
gak bë alam dengis sir medenadiik og yik ggovek.

12 Nebë sënë om ham pin sën nedo yagek lo, ham kwamin vesa!
Rëk mu ham sën nedo dob los loo lo, ham gwegin ham!
In maggin böpata vongin natök vu ham.

Satan luk yök vu ham ggovek ya,
lob ahë sengen böpata rot,
in rak ni bë yik hen buk hus dus teka mu.”

13 Karob böpata sënë lë bë detë yi ya dob, lob tii avëh sën kol nalu maluh lo besepa rot.

14 Rëk mu devo tug banis böpata luu vu avëh sënë in bë gevëeng mena ben nyëg-yumeris, bena medo ading in marub böp saga. Gerëk degegin yi nivesa in nos vu sagu noh vu ngebek löö benyëngelë saga, (yik buk 1,260 sën lo).

15 Lob marub sënë mutek bël verup avi bevaar meya nebë bël ata betamuin avëh meya. Marub vongin bë bël geko avëh sënë na bemala nama.

16 Rëk dob lok vu avëh bavi tök gengen bël sën karob mutek verup avi lo.

17-18 Lob karob böpata sënë ahë sengen rot vu avëh, lob ya in bë gevong begö vu avëh nalu lo vahi. Sir sënë denesepa lok Anutu yi horek medenetatekin Yesu yi Bengö Nivesa rangah.

13

¹ Log yö nare rak raggër vu loo nenga.

Reggu Bemën Böp Luu Deverup

Lob sa halë reggu bemën böp ti rak verup loo. Yu nemadvahi-bevidek-luu gevis nemadluho. (Vis nebë burmakau). Lob alam-los-bengöj hir madub nemadluho nedo rak yoh vu vis pin. Log ngaa la arëj rak neggëp yu. Arëj sënë og gägek pelësën aggagga sën nerak Anutu lo.

² Reggu bemën sën sa halë agi ni nebë reggu böp lepat, gevaha nebë reggu böp bëa vaha, gavi nebë reggu böp layon avi. Lob karob sën lo vo yi niwëek vu reggu bemën sënë. Lob tung yi tu mehö-los-bengö nebë yi, lob vo niwëek böpata rot vu yi.

³ Lob sa halë bë reggu bemën yu lo ti vong bë degelu bebegö niben neggëp rak. Niben böpata beyoh vu bë nadiik, rëk ma gebegö nyë sënë ggov ya geniben mu neggëp. Lob alam pin kënuj ya in ngaa sënë, lob desepa lok yi.

⁴ Denepetev medeneggëp lok karob böp sënë lo mala medenekö yi rak, in vo yi niwëek vu reggu bemën sënë. Gedenepetev medeneggëp vu reggu bemën sënë ving, gedenenër bë, “Maḵ re luho reggu bemën sënë deneggëp ti? Maḵ re yoh vu bë gevong begö mekesuu yi?”

⁵ Rëk Anutu lë reggu bemëm böp sënë mu, geyö medo nevong paang menenër pelë rak yi. Geniwëek böpata rot neggëp in gevong ngaa pin sën kwa nevo lo noh vu kwev mehödahis-luu-bevidek-luu (yik buk 1,260 sën lo).

⁶ Yö avi rak benër pelë rak Anutu. Genër pelë rak Anutu arë, genër pelë rak yi dub-vabuung-böp, geraḵ yi alam sën denedo yagek lo.

⁷ Lob Anutu lë yi mu, geyö vong begö vu Anutu-yi-alam beniwëek mekesuu sir bedahun sir ya. Log ko niwëek böpata rot yoh vu bë natu alam pin, gedob pin, gayej pin, genavij aggagga pin, hir mehö-los-bengö.

⁸ Mehönon pin vu dob sën su arëj neggëp loḵ kapiya vu buk sën Anutu tung dob rë lo, og rëḵ degeḵo reggu bemën sënë jak. Ḷapiya sënëḵ Sipsip Nalu sën desis yi mediḵ wireḵ lo yi ḵapiya mala-tumsën-yi.

⁹ Mehöti bë nenga neggëp, og gengo gageḵ sënë nivesa megero!

¹⁰ Nabë mehöti arë neggëp bë na karabus, og rëḵ na.

Log nabë mehöti arë neggëp bë dengis yi jak paëp-yu-anil menadiḵ, og rëḵ dengis yi menadiḵ.

Om Anutu-yi-alam denajom sir ahon rot medekerë, gayoj na timu vu Kerisi.

¹¹ Log sa halë reggu bemën böp ngwë kedi loḵ dob gebinë merak verup. Vis luu nedo rak yu nebë sën sipsip tuvek ti, rëḵ nengeek aye böp nebë ḵarob böpata ti.

¹² Reggu böp netu luu sënë tu reggu nipaya muginsën yi hur beḵo yi niwëek böpata pin, benevong bemehönon los ngaa-dob-yi pin denëḵo reggu muginsën sënë rak. Yi sën wireḵ begö nyë böpata neggëp rak yu beyoh vu bë gevong menadiḵ, rëḵ ma geggov ya in yi lo.

¹³ Reggu bemën ngwë sën netu luu nevong ngaa böp aggagga, lob vong ngaa böp ti nebë sënë: Vong benengwah luḵ vu yageḵ meyam dob rak alam malaj medelë.

¹⁴ Rëḵ Anutu lë yi mu, genevong ngaa böp aggagga ggëp reggu bemën ngwë muginsën mala, lob netetuhin mehönon vu dob sënë rak ngaa böp böp nebë sënë. Log loḵ ahëj menër bë desemu reggu bemën muginsën ḵenu ti in degeḵo arë jak. Reggu bemën böp sagi sën paëp-yu-anil sis yi wireḵ, rëḵ ma genahën nedo vesa lo.

¹⁵ Lob Anutu lë yi mu, gereggü bemën sën netu luu lo rov saheng loḵ ya reggu bemën ngwë muginsën ḵenu bevesa loḵ, benevengwëng. Gaḵ nabë mehö la su degeḵo reggu bemën ngwë muginsën sënë jak rë, og rëḵ ngis sir medenadiḵ.

¹⁶ Log reggu bemën sën netu luu lo nër, lob debë ḵanaḵ ti rak alam pin nemaj vesa ma dabaj. Debë rak alam-meris los alam-yuj-ading, galam-ggoreksën los alam-ḵupeḵ-masën, galam sën alaj debago sir tu hir ngaa meris lo los alam sën yö denegin sir lo.

¹⁷ Om nabë mehöti su geḵo reggu bemën sënë arë, ma yi ḵanaḵ, jak gëp yi rë, og su yoh vu bë rëḵ bago alam hir ngaa ti rë. Gesu yoh vu bë alam debago hen ngaa ti rë.

¹⁸ Gageḵ sënë degwa neggëp, om ham sën los kwamin lo, og ham kwamin bo reggu bemën yi ḵanaḵ sënë nivesa mejak ni. In yik ḵanaḵ sënë og mehönon ti arë neggëp vunsën loḵ, lob yik nebë sënë: 666.

14

Sir 144,000 Devong Raro Mewis

¹ Log sa malag yah, lob sa halë Sipsip Nalu nare rak kedu Sion*, balam 144,000 denare ving yi. Lob Sipsip Nalu luho Ama arëj neggëp rak sir pin dabaj.

² Log sa hango dedun nivesa yam vu yageḵ. Dedun nebë sën lubek böp nevo dedun, genebë sën vaḵuveḵ netetap bededun böpata. Sa hango dedun sënë vong bë sën sengii aye nivesa, bevong bë sën alam denesis gita baye nivesa verup.

³ Devong raro mewis ti rak, rak Anutu yi sëa-los-arë mala, gerak ngaa lubeluu sën denedo malaj-tumsën lo malaj, gerak alam ggev malaj. Anutu bago alam 144,000 sënë vu dob yom, lob sir sënë mu deyoh vu bë dejak raro sënë ni. Gaḵ alam vahi og su deyoh vu rë.

⁴ Alam sënë og yö delekḵin sir nivesa medenedo maluh bu gavëh ma. Alam sënë medo denesepa Sipsip Nalu medeneya ving yi yoh vu nyëḵ sën neya lo. Anutu ggooḵin sir rak loḵ alam vu dob ayo vuheng gebago sir yom in bë denatu alam muginsën medenatu seriveng vu Anutu, om sën ḵo sir yah tu luho Sipsip Nalu yö hir ngaa.

⁵ Vu buk sën denedo dob lo, og su denenër gageḵ tetuhinsën rë, gesu denevong ngaa ti paya meneggëp vu sir rë.

Angër Löö Denër Gageḵ

⁶ Log sa halè angër ti genevëeng meneya yagek babu vavunë rot. Kò Bengö Nivesa sën neggëp degwata los degwata lo. Lob yi huk bë tatekin Bengö Nivesa sënë vu alam pin sën denedo dob agi, genanër vu mehönon pin sën denedo vu dob pin, genavij agga ti ti pin, gayej ti ti pin, gemehönon degwaj pin lo.

⁷ Tahî niwëëk bë, “Buk tøk yam ggovek ya in Anutu seggi mehönon hir gagek. Om ham gönengin yi gegweko arë jak. Ham gweko Mehö sën tung yagek los dob, geloo los bël veyë pin lo arë jak.”

⁸ Angër ngwë tamuïn ngwë muginsën beyam. Lob angër ngwë sën netu luu agi tahî bë, “Babulon* böp bumeng ya! Bumeng ya! Vong bë nyëg böp Babulon* vo wain niwëëk vu alam vu dob pin medenenum. Vong besir ngahisekë desepa loḵ yi baggëb lu ngaa bedenevong niwëëk ata beggërin ayoj.”

⁹ Loḵ tum angër ti tamuïn luho beberup. Lob angër netu löö sënë tahî ya niwëëk bë, “Nabë mehöti nadudeḵ vu reggu bemën sënë ma ḵenu, ma gebë yi ḵanak jak daba ma nema,

¹⁰ og rëḵ nanum wain ti. Wain sënë yik Anutu ahë sengën, rëḵ mu Anutu su rëḵ sarömin bël geving wain sënë rë. Gaḵ yö rëḵ keseh ahë sengën doḵ kap in bo doḵ nah nipaya nyëvewen, bemehöti sën lo nanum. Lob rëḵ geḵo vanë nipaya rot jak nengwah nikërus sën medo netum raḵ gelöng nisangsang salpa* lo, jak angër vabuung lo malaj, gejak Sipsip Nalu mala.

¹¹ Lob aru rëḵ jak berup nengwah sën nevo vanë vu sir agi, berëḵ berup medo mena vavunë degwata los degwata. Alam sën deneko reggu bemën los ḵenu raḵ, gedeneḵo yi ḵanak raḵ neggëp sir lo, og su deyoh vu bë rëḵ desewah rangah los buk rë.”

¹² Om Anutu-yi-alam denajom sir ahon medebare niwëëk, medesepa doḵ Anutu yi horek, gayoj na timu vu Yesu medemedo.

¹³ Log sa hangö mehöti aye yam vu yagek menër bë, “Kwevu gagek nabë sënë: ‘Alam sën degevong geving Mehöböḵ loḵ denadiik lo, og kwaj vesa!’ ” Log Anon Vabuung nër ving bë, “Yönon, kwaj vesa in rëḵ degevuu huk ḵerus ḵerus sën denevong agi na gedesewah. In su rëḵ dena meris rë, gaḵ ngaa nivesa sën devong lo rëḵ na geving sir.”

Buk Sën Dengupin Mehönon In Bë Degeko Nyëvewen Doḵ Nah Hir Huk Lo

¹⁴ Log sa malaḡ yah, lob sa halè beggob veroo ti nedo, lob mehöti raḵ nedo beggob sënë vavunë. Ni nebë Mehönon Nalu, getung madub goor raḵ yu, log kii loḵ nema.

¹⁵ Log angër ngwë vu dub-vabuung-böḵ sën nedo yagek lo meluḵ yam. Lob tahî ya niwëëk vu mehö sën raḵ nedo beggob vavunë lo bë, “Gebo nos jak hong paëp babasën! Nos pin vu dob anon loḵ ggovek ya! Om vosën anon yi buk gwëbeng sënë!”

¹⁶ Lob mehö sën nedo raḵ beggob lo jom yi paëp babasën raḵ bekesik ya dob, bekesik nos sën anon loḵ vu dob lo.

¹⁷ Log tum angër ngwë luḵ vu dub-vabuung-böḵ sën nedo yagek lo, beḵo paëp babasën nevu malangeri ti ving.

¹⁸ Log angër ti sën negin nengwah raḵ jepö lo tah yi vër in jepö beyam. Lob tahî ya niwëëk vu angër sën ḵo paëp babasën nevu malangeri ngwë lo bë, “Gweko hong paëp babasën sën nevu malangeri rot aga, begena gwelov wain anon ḵod vu dob, begengupin bemedo! In anon pin moneḵ ggovek ya!”

¹⁹ Lob angër sënë ḵo yi paëp babasën raḵ bekesik ya dob, lob lov wain anon ḵod pin besupin menedo. Lob të wain anon sënë luḵ ya gabum gelöng böpata in napip. Sënëḵ mu Anutu ahë sengën.

²⁰ Lob devakë wain sënë loḵ gabum böpata medepip ggëp nyëg böḵ Yerusalem nenga. Lob mehönon nij ḵök vu gabum meto meya bevaar meneya ading rot yoh vu 320 kilomita, log vuuḵ merak verup vavunë bading yoh vu bë gengen hil mehönon.

15

Angër Nemadvahi-bevidek-luu Deḳo Ngaa Maggin Rot Nemadvahi-bevidek-luu

¹ Log sa halë ngaa böp ngwë tato yi vu yaḡek, lob sa ḳenug ya in. Sa halë angër nemadvahi-bevidek-luu denedo bedeko ngaa maggin rot sën rak neggëp hus lo in bë debasap mehõnon beron nemadvahi-bevidek-luu. Nabë ngaa maggin sënë govek na, og la su rëḳ nom berup vu tamusën gökin rë. Gaḳ Anutu ahë sengën maya verõḳ yi rak ngaa maggin rot nemadvahi-bevidek-luu sënë.

² Log sa halë ngaa ti nebë loo, gevong bë desarõmin garas los nengwah. Log alam sën devong begõ medekesuu bededahun reggu bemën nipaya agi los ḳenu, garë yi ḳanak lo, denare loḳ loo sën nebë garas agi nenga, lob Anutu vo ngaa ni nebë gita ggelek sir bevare deneko.

³ Denevong Anutu yi hur Moses yi raro gedenevong Sipsip Nalu yi raro sën nebë:
“Oo Mehõbõp niwëek pin ala hong.

Huk pin sën genevong lo böpata rot behe halë,
lob he kwamin ya ngahi in.

Oo mehõnon pin hir Mehõ-los-bengõ hong!

Hong ngaa pin og nirõp,
beyõnon verõḳ yi!

Mehõbõp hong ngo perurek timu vabuung.

⁴ Om alam pin rëḳ degõneng in hong
gedegeḳo arëm jaḳ na vavunë!

Mehõnon pin rëḳ denam
medenadudeḳ vu hong.

In genesepa loḳ aggata nirõpsën mu
betõḳ yam rangah ggovek ya.”

⁵ Sënë ggovek, gesa malaḡ yah loḳ bë ayo vabuung soḡek sën nedo yaḡek loḳ dub vabuung sël ayo lo tahinin. Yiḳ Anutu yi dub vabuung sël sën netato bë Anutu nedo ving yi alam lo sënë.

⁶ Lob angër nemadvahi-bevidek-luu sën deḳo ngaa maggin rot nemadvahi-bevidek-luu lo, vu dub-vabuung-bõp sënë ayo medeluk yam dob. Derõp tob veroo malangeri beyõ niveseek, log devaḳu ḳabi goor loḳ newaj.

⁷ Log ngaa lubeluu sën denedo malaj-tumsën lo ti vo gabum goor nemadvahi-bevidek-luu vu angër nemadvahi-bevidek-luu sënë. Lob Anutu sën nedo mala-tumsën degwata los degwata lo ahë sengën pup gabum goor nemadvahi-bevidek-luu sënë.

⁸ Log Anutu niwëek los yi vunek vunek yaḡek-yi pup dub-vabuung-bõp ayo, lob vong baru verup ggërin rot, lob mehõti su yoh vu bë doḳ na rë. Gaḳ rëḳ degegin angër nemadvahi-bevidek-luu sën lo gedegevong huk jaḳ ngaa maggin nemadvahi-bevidek-luu sën lo begovek na rë, loḳ mëm.

16

Anutu Ahë Sengën Nedo Loḳ Gabum Goor Nemadvahi-bevidek-luu

¹ Log sa hangõ mehõti aye rak loḳ dub-vabuung-bõp soḡek, betahi niwëek ya vu angër nemadvahi-bevidek-luu sënë bë, “Ham na kweseh Anutu ahë sengën gabum nemadvahi-bevidek-luu sënë duk na mejaḳ dob!”

² Lob angër muginsën ya keseh yi yi ya dob. Lob pegges nipaya verõḳ yi genivë rot rak alam sën deneko reggu bemën böp yi ḳanak rak neggëp navij lo, geraḳ alam sën deneko ḳenu rak lo.

³ Log angër netu luu ḳo yi yi, beya keseh luḳ ya loo. Lob loo pöö alam-diiksën nij bu rak, log ngaa mala vesa pin sën denedo luḳ loo lo dediik ya.

⁴ Log angër netu löö keseh yi yi luk ya bël ata pin los bël veyë pin. Lob sir pin kòk rak nebë mehõnon nij kòk.

⁵ Lob sa hango angër sën tu ala benegin bël lo nër bë:

“Genedo gwëbeng, gengo genedo yö vu wirek.

Hong mehõ yohvu rot in gevong nyëvewen nebë sënë lok yah vu mehõnon.

⁶ Alam sënë dekeseh hong alam losho hong alam-denenër-gagek-rangahsën nij kòk medediik,

om sën gevõ kòk vu alam nij paya sagi in bë denanum.

Deko hir nipaya nyëvewen saga ya meyoh vu.”

⁷ Log sa hango Anutu yi jepõ yö tahi bë:

“Eë-ë, yönon, Mehõbõp Anutu, niwëek pin yö neggëp vu hong, om nyëvewen sën genevong lo, og nirõp beyoh vu.”

⁸ Log angër netu lubeluu keseh yi gabum rak hes, lob vong behes tum böpata megga mehõnon.

⁹ Hes tum benikerus böpata rot, lob vev rak mehõnon pangsën rot. Rëk ma, gedenër pelë rak Anutu sën niwëek böpata rot bevong ngaa maggin agi arë. Gesu deggërin sir medeko Anutu arë rak rë.

¹⁰ Log angër netu nemadvahi keseh yi gabum rak reggu bemën böp yi sëa-los-arë. Lob malakenu lok beggërin alam sën reggu bemën negin sir lo. Deko vanë pangsën rot lob deranga daggej.

¹¹ Kwaj nevo vanë los pegges böp sën rak sir lo, rëk ma gedenër pelë rak Anutu sën tu yagek ala lo gesu deggërin ayoj bederuu demij vu ngaa sën denevong lo rë.

¹² Log angër netu videk ti keseh yi gabum luk ya bël böp Eprates, lob tuus ya, gaggata neggëp vu alam-los-bengõj sën denam vu nyëg mala neverup lo.

¹³ Lob sa halë memõ ningõhek löö nij nebë dek, berak deverup karob böp löõho reggu bemën lu mehõ-nenër-gagek-kuungsën avij.

¹⁴ Memõ löö sënë og memõ nij paya kenuj, bedeyoh vu bë degevong ngaa böp aggagga. Lob deneya vu alam-los-bengõj pin vu dob, in bë dengupin sir bedegevong begõ dok Niwëek Pin Ala Anutu yi buk böpata sënë.

¹⁵ “Ham gwengõ rë! Sëk nõk vu ham nabë sën mehõ hodek neyam lo. Nebë sënë, om nabë mehõti su gëp ying rë, geyi tob jak gëp yi bemedo, og su rëk ahë natõk balam degelë beninamum rë. Gak mehõ saga rëk kwa vesa!”

¹⁶ Lob memõ lo desupin alam-los-bengõj losho hir alam lo ggëp nyëg sën Hibru denenër lok ayej bë Armagedon lo.

¹⁷ Log angër netu videk luu keseh yi gabum ya merak nyëg meris lok yagek los dob vuheng atov. Lob mehõti aye rak böpata vu Anutu yi sëa-los-arë lok dub ayo vabuung sogek metahi yam bë, “Ggovek ya saga!”

¹⁸ Log davës vër behang meya, gededun rak, lob vakuvek tetap, gejemapi ggee böpata rot. Vu buk pin sën mehõnon denedo vu dob agi, og jemapi ti su neggee böpata rot nebë ti sënë wirek rë.

¹⁹ Nyëg böp Yerusalem vasuh yi ya yu löö, lob mehõnon pin hir nyëg böp böp pin detamang beto denedo. Log Anutu kwa vo nyëg böp Babulon* ving, lob vong ba, Babulon* num lok kap sën wain nedo lok lo. Wain sënë og yik Anutu ahë sengën.

²⁰ Log kedu loo vuheng pin malaj maya, log kedu pin derurin to, besu denare ggõkin rë.

²¹ Log hob lulanon lev rak. Lob hob lulanon sënë, og kemu böp böp beti ti hir maggin yoh vu padi bëek ti. Luk yam vu yagek beto nesis mehõnon, lob deko maggin nipaya verõk yi rak hob lulanon sënë, rëk ma gedenenër gagek nipaya rak Anutu in hob lulanon sën to mesis sir agi.

17

Avëh Baggëb Böp Kōl Nipaya Nyëvewen

¹ Angër nemadvahi-bevidek-luu sën deko gabum nemadvahi-bevidek-luu lo ti yam vu sa benër bē, “Dus raḵ bē avëh baggëb los bengö sën tu ala menegin yi alam ggëp bël ngahi nengaj lo geḵo yi nipaya nyëvewen. Om genam besa tato vu hong.

² Alam-los-bengöj pin vu dob devong baggëb ngahisekë vu avëh sënë. Gemehönon pin vu dob devong baggëb vu yi ving, lob yuj vong paya nebë sën mehönon denenum meyuj nevong paya lo.”

³ Log angër sënë ko sa kenug meya nyëg-yumeris ti. Lob sa halë avëh ti rak nedo reggu bemën kōk ti demi vu sagu. Lob gagek ngahisekë neggëp raḵ reggu bemën sënë navi beggërin pin. Gagek sënë og yik arë sën gagek pelësën nipaya aggagga. Log reggu bemën böp ti sënë yu nemadvahi-bevidek-luu, gevis nemadluho.

⁴ Avëh sënë röp tob kōk los mala sagap beyi vunek vunek aggagga raḵ goor ga, vunek vunek sën denesemu raḵ gelong malangeri los kumkum sën yi monë böpata lo. Log jom kap goor loḵ nema. Lob ngaa nivë aggagga sën Anutu nelë bē su yoh vu rë lo, los avëh baggëb sënë yi ngaa ningöhek aggagga, bepin pup kap sënë.

⁵ Log dekevu arë raḵ neggëp daba. Arë sënë og yik gagek peggirinsën mu nebë:
 NYËG BÖP BABULON* AVËH BAGGËB PIN LOS NGAA NIPAYA VERÖ K YI PIN VU DOB LO
 ATAJ.

⁶ Avëh sënë sis Anutu-yi-alam losho alam sën denevong ving Yesu medenenër arë rangah lo medediik. Avëh sënë num nijkōk lob sa halë bē yu vong paya nebë sën alam denenum bël mengëës lo. Sa halë sënë, lob sa helëk bekwag ya ngahi.

⁷ Loḵ angër loḵ tepëḵ vu sa bē, “Kwam neya ngahi in va? Sengo rëḵ tatekin avëh sënë luo reggu bemën hir gagek vunsën degwa rangah vu hong. Yik reggu bemën sën yu nemadvahi-bevidek-luu, gevis nemadluho, beḵo avëh meneya agi.

⁸ Gelë reggu bemën böp sënë ggovek ya. Yö nedo vu wirek, rëḵ gwëbeng og su nedo rë. Rëḵ mu vu tamusën, og rëḵ yi vu asoreng sën luḵ meya rot gahë degwa ma lo bejak nom vavunë, loḵ mëm mala nama na verök yi. Alam dob yi sën Anutu su kevu arëj loḵ ya kapiya-mala-tumsën-yi loḵ buk sën tung dob los yagek lo rë, og rëḵ degelë reggu bemën nipaya sënë, lob kenuj na in yi. In nedo wirek, log gwëbeng og su nedo rë, loḵ rëḵ nom berup gökin vu tamusën.

⁹ Mehöti sën kwa nivesa lo, og yoh vu bē rëḵ jak ngaa sënë ni megero. Yusekë nemadvahi-bevidek-luu sënë og yik nepeggin rak kedu nemadvahi-bevidek-luu, lob avëh sënë nedo rak kedu nemadvahi-bevidek-luu sënë.

¹⁰ Log yusekë nemadvahi-bevidek-luu sënë og yik nepeggin rak alam-los-bengöj nemadvahi-bevidek-luu. Nemadvahi malaj ma vorot, log ti nahën nedo gwëbeng, log ti nahën gesu tu mehö-los-bengö rë. Om rëḵ natu mehö-los-bengö vu tamusën. Govek, loḵ yik medo hus dus teka mu.

¹¹ Log reggu bemën sën nedo vesa wirek rëḵ su nedo gwëbeng rë agi, loḵ ya ving betu nemadvahi bevidek löo raḵ. Rëḵ mu yik alam-los-bengöj nemadvahi-bevidek-luu sënë ti yi, rëḵ mu rëḵ mala nama na verök yi.

¹² Log vis nemadluho sën gelë lo, og yik nepeggin rak alam-los-bengöj nemadluho. Rëḵ mu yö denahën gesu detu alam-los-bengöj rak rë. Rëḵ mu rëḵ degëḵo nij wëëk böpata rot geving reggu bemën böpata sënë, medenatu alam-los-bengöj noh vu yik hes mala timu.

¹³ Alam-los-bengöj sënë yik kwaj nevo ngaa neggëp ti. Niwëëk los niwëëk böpata rot sën neggëp vu sir lo, og rëḵ degadu reggu bemën nipaya jak mededok vu.

¹⁴ Lob rëḵ losho Sipsip Nalu dengis sir, lob Sipsip Nalu ngis sir mekesuu sir na verök yi. In yi tu alam böp böp pin hir Mehöböp, galam-los-bengöj pin hir Mehö-los-bengö. Lob

yi alam sèn denesepa lok yi lo, og rëk degevong begö sènë medekesuu. Sir sèn tato sir vorot beggoin sir rak bedetu yö yi ngaa bedenevong ving aye lo.”

¹⁵ Log angër nër vu sa bë, “Bël ngahi sèn gelë avëh baggëb nedo nengaj lo, og sagak yik alam pin, gesir yu böp böp sèn desupin sir medenedo lo, galam pin sèn navij aggagga lo, gayej agga ti ti pin.

¹⁶ Log vis nemadluho sèn gelë ggovek ya bë pegginin rak alam-los-bengöj nemadluho lo, og sir pin losho reggu bemën böp rëk degërin sir medegelë avëh baggëb sèn lo paya. Rëk debasap yi bedenakah hen tob pin vër gegëp ahë töksën. Log rëk dega reggos gedebesi sekë lu ngaa jak na nengwah.

¹⁷ Yönon, Anutu vo kwa sènë lok ya ayoj in bë degevong ngaa sèn kwa nevo lo. Lob kwaj bo ngaa gëp ti. Log niwëek böp sèn deko in denatu alam-los-bengöj lo, og rëk degadu reggu bemën nipaya jak mededok vu rot, bena berup dok buk sèn Anutu yi gagek pin anon jak lo.

¹⁸ Log avëh sèn gelë lo, og yik pegginin rak nyëg böp Babulon* sèn tu alam-los-bengöj pin vu dob hir yusekë lo.”

18

Nyëg Böp Babulon Mala Maya*

¹ Sènë ggovek, log sa halë angër ti vu yagek beluk yam. Yi niwëek böpata rot, genikapiik jëh rak dob bemedo nepelibin mu.

² Lob tahi yam niwëek bë:

“Nyëg böp Babulon* bumeng ya! Bumeng ya!
Gwëbeng tu memö nij paya hir nyëg rak.

Memö nij ngöhek pin,
gesok nij paya pin sèn hil nahönengin lo bej.

³ In alam pin denevong ngaa baggëb yi ngahisekë vu yi.
Lob sènë vong bë sèn denum yi wain niwëek beyuj vong paya.

Galam-los-bengöj lo vu dob sènë devong baggëb vu yi ving.

Galam-dob-yi sèn denevong huk bagosën lo denevong huk bagosën rak ngaa sèn ayo nevu nevu in lo,
bedeneko monë ngahisekë rak.”

⁴ Log sa hangö gagek ngwë yam vu yagek menër bë:

“Sa alam, ham gwetah ham in nyëg böp saga. Gemedo na nenga.

In ham los sir rëk gwëbë dok ti in yi ngaa nipaya saga.

Geham los sir rëk gwëbë dok ti begweko yi ngaa nipaya nyëvewen.

⁵ Yi ngaa nipaya vong bë sèn yu böpata megelu lok ya yagek.

Lob Anutu medo mekwa nevo nyëg böp sènë yi ngaa nipaya pin.

⁶ Ham kwamin bo ngaa agga ti ti sèn avëh baggëb agi nevong lo,
beham bo dok nah vu yi nabë sènë niröp rot.

Ham bo nyëvewen dok nah ngaa sèn nevong lo niröp,
gegwevong la mesevök geving.

Avëh sènë tee marasin nimengëes lok kap in bë mehö ngwë denanum,
om yik ham jaa ngaa ngaa nimengëes nabë saga dok nah,
geyu ngwë sevök geving begwetee dok kap in nanum.

⁷ Yö nekerë arë rak benevong ngaa nipaya
sèn ayo nevu nevu in lo agga ngahisekë.

Om ham gwevong meyö pasang ngu rot dok nah.

In kwa nevo lok ayo nebë sènë bë,

‘Setu avëh-los-bengög benado rak avëh-los-bengö yi sëa.

Sa su nebë avëh sèn regga diik genedo alov lo rë.

Om maggin su rēk natōk jak sa mesengu rē,
gak rēk nama verōk yi.'

⁸ Om ngaa maggin rot aggagga rēk natōk vu yi avuti doḵ buk timu.

Niraksēn ngahisekē rēk berup,
lob yi alam ngahisekē rēk pasang dengū in hir heljēng rot,
gemeyip bōpata rēk berup.

Log nengwah rēk ga nyēg bōp Babulon* los dahis.

Yōnon, Mehōbōp Anutu yi mehō niwēek los gayeheng,
om seggi yi benēr vorot bē geḵo nipaya nyēvewen doḵ nah.

⁹ Alam-los-bengōj vu dob losho avēh sēnē denevong baggēb los denevong ngaa agga ngahisekē sēn ayoj nevu nevu in lo. Om alam-los-bengōj sēnē rēk degelē genengwah natum bega yi baru jak, lob rēk dengū medengis sir.

¹⁰ Rēk degōneng rot in vanē sēn tōk vu yi agi, lob rēk debare ading gedenanēr nabē:

'Wōp-o, gēpin nyēg bōp Babulon*!

Nyēg bōp los niwēek ata hong!

Nyēvewen nipaya tōk vu hong ggovek ya yik pevis avuti!'

¹¹ Lob alam vu dob sēn denevong huk bagosēn lo rēk kwaj bo nyēg bōp sēnē, lob rēk dengū in, bedemedo los ayoj maggin. In mehōnon la su denebago hir ḵupeḵ yah ggōkin rē.

¹² Hir ḵupeḵ lo yik nebē sēnē: Goor los seriva, gegelōng malangeri los ḵumḵum sēn yi monē bōpata lo, getob veroo malangeri, getob mala saḵap aggagga, getob niyes yes sēn niḵapiik lo, gejerujeng navi, geḵele sēn reggu nivesa lo, gengaa pin sēn denesemu raḵ reggu bōp elefant vis lo, gengaa pin sēn denesemu raḵ ḵele sēn yi monē bōpata lo, gedenesemu raḵ braas, gerak aēn gerak gelōng ni ketungsēn lo.

¹³ Log ḵupeḵ la nebē sēnē: Kele sinamon navi los yesek lu ngaa sēn nos yi lo, gekabang aru reggu nivesa ga, mur los praginsēj*, gewain los wēl*-oliv-yi sēn denevesi nos raḵ lo ga, parawa brēt yi los wit*, geburmakau los sipsip, gehoos los karis sēn hoos denedadii lo, gemehōnon sēn denebago sir in denatu hir ngaa meris lo, log mehōnon sēn denebago sir in debasap sir noh vu yō kwaj lo.

¹⁴ Log denēr bē, 'Yōnon, nos sēn kwam nedu in bē gegwa lo, og pin devuu hong gedeya. Gēḵupeḵ nivesa vesa pin lu ngaa sēn yi monē bōp lo, los hong vuneksēn nivesa vesa pin sēn lo, og devuu hong ya. Mehōnon su rēk degelē ngaa nabē sēnē gōkin gemedo vu hong rē!'

¹⁵ Yōnon, alam sēn denevong huk bagosēn raḵ ngaa agi, bedenēko monē ngahi vu nyēg bōp agi rēk degōneng rot in vanē sēn natōk vu nyēg bōp agi, lob rēk debare ading in yi gedengu medengis sir, gemedo los ayoj maggin.

¹⁶ Log denanēr nabē:

'Wōp-o, gēpin nyēg bōp sēnē!

Wirek og yō nerōp tob veroo malangeri ngeri,
getob saḵap los ḵōk,
genevunek vu navi raḵ goor,
gerak gelōng malangeri los ḵumḵum sēn yi monē bōp rot lo.

¹⁷ Rēk ma gemonē sēnē los ḵupeḵ gevunek vunek bemalaj maya yik pevis avuti.'

Log kapten los alam sēn denēko yaḵ lo pin, galam pin sēn denevong huk raḵ yaḵ lo, galam pin sēn denevong huk bagosēn raḵ yaḵ medeneggōk loo lo, yō rēk debare gēp ading in nyēg bōp Babulon*.

¹⁸ Log degelē nengwah sēn negga yi lo aru jak, lob degengeek nabē, 'Nyēg bōp ti tena los arē bōp maḵ nebē nyēg bōp sēnē menedo? Ma! Yik yō timu!'

¹⁹ Log yō rēk dejaa kebus doḵ yuj, gedengu bedengis sir bedemedo los ayoj maggin. Log rēk detahi nabē:

'Wōp-o, gēpin nyēg bōp sēnē!

Yag alaj lo sèn denedo rak loo lo detu alam-los-bengöj-monë-ggoreksèn rak nyëg böp sënë yi monë.

Gëpin-o! Yik mala maya verök yi pevis avuti!

²⁰ Om ham vu yagek los Anutu-yi-alam, geham sinarë los alam-denenër-gagek-rangahsèn lo!

Ham pin kwamin vesa in ngaa sèn tök vu nyëg böp agi.

Anutu seggi yi, lob vo nipaya nyëvewen vu yi loḵ yah ngaa nipaya sèn nevonḡ vu ham lo.’ ”

²¹ Gagek sënë ggovek, log angër niwëëk ata ti ḵo gelöng ti ni nebë gelöng böp sèn denerii wit* rak lo, lob vaku rak betë luḵ ya loo, log nër bë:

“Rëḵ degeḵo nyëg böp Babulon* medegetë na niwëëk nabë sagi, gemehönon su rëḵ degelë yi nah gökin rë.

²² Nebë sënë om gita aye, gegevëëḡ aggagga ayej, gegevëëḡ apel los avuuk ayej, og su rëḵ degengö ngaa pin sënë ayej doḵ hong nah gökin rë.

Gemehöti sèn tahu yi loḵ huk agga pin lo, og su rëḵ degelë alam nabë sënë demedo vu hong nah gökin rë.

Gegelöng böpata sèn nerii wit* genesu maye neya lo, og su rëḵ degengö aye sënë gengu doḵ hong nah gökin rë.

²³ Ram su rëḵ natum doḵ hong bahëggi nah gökin rë.

Log su rëḵ degengö avëh los maluh sèn denëḵo sir lo gedebengwëng los kwaj vesa gökin rë.

Wirek hong alam lo sënë devonḡ huk bagosën, lob detu böp vu dob.

Log gekuung in alam pin rak hong ngaa aggagga sèn genetung bu rak lo.

²⁴ Log detök rak alam-denenër-gagek-rangahsèn losho Anutu-yi-alam gesir pin sèn denesis sir medenediik vu dob lo pin nij ḵök loḵ hong Babulon, bedegwa neggëp vu hong.”

19

Alam Kwaj Vesa In Babulon Mala Maya*

¹ Sënë ggovek, log sa hangö ngaa ti nebë sèn alam ngahiseḵë denevonḡ raro vu yagek, bedenener bë:

“Aleluya!

Hil Anutu, yi yö timu sèn ḵo hil yom vu yi.

Yi mehö niwëëk los vuneḵ vuneḵ yagek-yi malangeri rot.

² Nengö gagek, og nesepa loḵ ngaa niröp mu meneseggi alam rak, benevonḡ nyëvewen loḵ yah vu sir niröp rot.

Lob avëh-baggëb-los-bengö sënë nevasap alam-dob-yi pin rak yi baggëb, om sèn Anutu vo nipaya nyëvewen loḵ yah vu yi, bevo nyëvewen loḵ yah yi alam sèn nesis lo nij ḵök.”

³ Loḵ detahi yah ggökin bë:

“Aleluya! Hil gaḵo Anutu arë jaḵ!

Nengwah sèn gga nyëg böp agi aru medo nerak degwata los degwata!”

⁴ Log alam ggev mehödahis-bevidek-lubellu sèn lo, losho ngaa lubellu sèn denedo malaj-tumsèn lo, depetev medeneggëp loḵ Anutu sèn nedo rak sëa-los-arë lo mala, gedëḵo arë rak bë:

“Yönon rot! Aleluya!”

⁵ Lob mehöti aye rak ggëp Anutu yi sëa-los-arë, benër bë:

“Ham sèn Anutu yi hur ham,

beham nehönengin yi lo,
geham alam yumin ading los ham alam meris,
ham pin gweko Anutu arë jak!”

Sipsip Nalu Kō Avëh Medenevong Nos Böpata

⁶ Log sa hangō ngaa ti nebë sën alam ngahisekë rot desupin sir bedenener gagek, lob dedun nebë sën lubek böpata. Genebë sën vaquvek netetap bededun böpata lo, bedenener böpata bë:

“Aleluya! Hil gaço Anutu arë jak!

Hil Mehöböp Anutu, yi mehö los niwëek!

Gwëbeng tu ala sogek menegin ngaa pin!

⁷ Hil ahëd nivesa menapisek in yi rot gegako arë jak!

In buk dus rak ggovek ya in Sipsip Nalu vongin geço avëh.

In venë ro yi ggovek ya menegin.

⁸ Lob Anutu vo röpröp veroo malangeri vu yi beröp loç yi.

Röpröp sënë yö mewis anon benepelibin.”

(Röpröp veroo sënë yik tahu ngaa niröp sën Anutu yi alam denevong lo.)

⁹ Log angër nër vu sa bë, “Gekwevu gagek sënë nabë: Alam sën Anutu vong dik ya in sir bë denam in nos böp sën Sipsip Nalu geço avëh lo, og kwaj vesa!” Log nër vu sa ving bë, “Gagek sënë og Anutu yi gagek anon.”

¹⁰ Lob sa petev loç angër vaha gesa bë gaço arë jak, loç nër vu sa bë, “Su gwevong nabë sënë! Yik sa hur mu nebë ham los arim lo pin sën ham ayomin neya timu vu Yesu menener yi gagek rangah lo. Yik ham gweko Anutu yö timu arë jak. Hil arak ni bë Anon Vabuung vong huk loç alam-dener-gagek-rangahsën ayoj bë denaner Anutu yi gagek rangah, genevong huk loç alam sën denener Yesu arë rangah lo ving nebë saga.”

Mehö Sën Rak Hoos Veroo

¹¹ Log sa halë yagek tatekin gehoos veroo ti nare. Bemehöti rak nedo, barë nebë “Mehö Sën Nevong Yoh Vu Yi Gagek” ga, “Mehö Gagek Anon Yi”. Nabë mehöti sënë gengo gagek, genabë gevong begö, og nesepa loç aggata niröp mu menevong.

¹² Mala gahis netum nebë nengwah daggen, gemehö-los-bengö yi madub ngahisekë rak nedo yu. Gedekevu arë rak neggëp navi, rëç yö timu rak arë sënë ni, gaç alam vahik su derak ni rë.

¹³ Generöp röpröp ading sën dedagoo loç kōk lo. Log denener arë bë, “Anutu yi Gagek”.

¹⁴ Log alam-begö-yi vu yagek derak hoos veroo, bedetamuin yi medeya. Gederöp tob veroo malangeri benikapiik menepelibin.

¹⁵ Paëp-yu-anil nevu malangeri rot ti vare nesoo loç alaj avi, beneggëp in bë ngis mehönon jak. Log nejom aën dus ti loç nema in gegin mehönon jak. Anutu mehö niwëek ata, bahë sengën böpata vu alam sën su ayoj neya timu vu yi rë lo, om rëç bakë sir na nabë sën denevakë wain anon loç gabum böp ayo lo.

¹⁶ Gedekevu mehö sënë arë rak neggëp yi tob los vagi nebë:

“ALAM-LOS-BENGÖJ PIN HIR MEHÖ-LOS-BENGÖ, GALAM BÖP PIN HIR MEHÖBÖP.”

¹⁷ Log sa halë angër ti nare loç hes mala. Genetahi ya vu soç pin sën denevëeng medeneyoh vavunë lo bë, “Ham pin ngupin ham nam in Anutu yi nos böp.

¹⁸ Ham rëç gwa alam-los-bengöj nij reggos geham rëç gwa alam yuj rëmek los alam anil degwa nij reggos gehoos los alam sën denerak lo nij reggos. Ham rëç gwa alam pin nij reggos, alam sën yö denegin sir lo, losho alam sën alam denebago sir medenetu hir ngaa meris lo, galam sën yuj ading los alam meris lo.”

¹⁹ Lob sa halë reggu bemën böp galam-los-bengöj pin vu dob losho hir alam-begö-yi desupin sir yam ggovek ya in bë dengis begö vu mehö sën rak nedo hoos veroo lo losho yi alam-begö-yi.

²⁰ Rëk ma gedekesuu sir bedejom reggu bemën böp ving yi mehö sën nenër-gägek-kuungsën-rangah lo ahon mededuu luho. In wirek og reggu bemën nipaya sënë lë gemehö-nenër-gägek-kuungsën sënë nevong ngaa böp ngahisekë benetetuhin alam sën deneko reggu bemën yi kanak rak navij gedeneko kenu rak lo. Om reggu bemën luho mehö-nenër-gägek-kuungsën sënë yö nahën denedo los malaj vesa. Log detë luho luk ya nengwah sën böpata rot nebë ngaggee, genikerus ata gegelöng salpa* medo netum lok lo.

²¹ Log mehö sën neraḱ hoos lo sis luho hir alam vahi sën nahën denedo vesaj lo pin rak paëp-yu-anil sën vare nesoo lok avi lo medediik. Log sok pin yam degga alam sënë nij reggos bahëj pup ya.

20

Satan Nedo Karabus Ta 1,000

¹ Lob sa halë angër ti vu yagek meluk yam. Lob jom kii asoreng sën luk meya rot gahë degwa main lo lok nema, bejom sëng böpata rot lok nema ving.

² Jom karob böp sënë ahon. Yik marub sën yö neggëp vu nyëdahis lo. Yi Memö Nipaya, geyi Satan. Lob angër duu yi rak sëng niwëek in bë medo noh vu ta 1,000.

³ Log të yi luk ya asoreng sën luk meya rot gahë degwa main lo, gepeka avi yah, basis lok in, gejegwi keke niķegwi* rak. Om Satan su yoh vu bë tetuhin alam gökin rë, gaḱ yö rëḱ gegin ta 1,000 sënë begovek na rë, lok mëm degeko yi vër beyik medo hus dus teka mu.

⁴ Log sa halë sëa-los-arë la denedo bemehö la rak denedo. Anutu vo huk vu sir in bë deseggi mehönon hir gägek. Gesa halë alam ngahisekë sën denevong ving Yesu lo anoj. Sir sën denenër Yesu yi gägek tato, gedenenër Anutu yi gägek rangah, lob alam nij paya deketöv kwaj bedenediik lo. Su denedudeḱ vu reggu bemën nipaya, ma denedudeḱ vu kenu rë. Gesu denebë yi kanak rak dabaj ma rak nemaj rë. Lob vesaj lok yah bedetu alam-los-bengöj, belosho Kerisi denegin ngaa pin yoh vu ta 1,000.

⁵ Yik buk muginsën sën alam dekedi jaḱ vu bedub lo sënë. Rëḱ alam diiksën vahi pin su rëḱ dekedi jaḱ nah doḱ buk sënë rë, gaḱ yö rëḱ degëp rot, beta 1,000 saga govek na rë.

⁶ Alam sën dekedi jaḱ nah doḱ buk muginsën agi, og kwaj vesa bedemedo vabuung. In diiksën sën natu luu lo niwëek su yoh vu bë dahun sir rë. Gaḱ rëḱ denatu Anutu luho Kerisi hir alam-deneko-seriveng lo. Lob rëḱ denatu alam-los-bengöj belosho Kerisi degegin ngaa pin noh vu ta 1,000 sënë.

Satan Kepë Ya

⁷ Ta 1,000 sënë govek na, lok mëm degeko Satan bër in karabus,

⁸ gegeto mena in tetuhin alam pin, benoh vu alam sën denedo dob nenga ketu lubeluu lo, vu Gok losho yi alam Magok. Satan rëḱ ngupin sir in na degevong begö, lob sir ngahisekë rot nebë sën raggër loo nenga.

⁹ Bededok na nyëḱ pin medeketumin Anutu-yi-alam doḱ nyëḱ sën denedo lok lo. Yik nyëḱ böp sën Anutu ahë neving pangsen lo. Rëḱ mu nengwah rëḱ duk nam vu yagek mega sir.

¹⁰ Satan tetuhin sir, om Anutu rëḱ getë yi duk na ngaggee böpata sën nengwah nikerus ggëp netum rak gelöng salpa* lo. Reggu bemën nipaya luho mehö-nenër-gägek-kuungsën-rangah denedo lok sënë vorot, om lööho rëḱ degeko vanë buk gerangah degwata los degwata gesu rëḱ desewah rë.

Buk-gägek-yi Tök Yam

¹¹ Log sa halë sëa-los-arë veroo böp ti nedo, bemehöti nedo rak. Gedob los yagek veya meya in yi, genyëḱ meris.

¹² Gesa halë alam-diiksën denare, alam yuj ading los alam meris, medenare lok sëa-los-arë sagi mala. Gemehö sën rak nedo sëa lo vong medetëḱin kapiya la. Detëḱin kapiya

mala-tumsĕn-yi, gedetĕkin ƙapiya sĕn neseppi alam-diiksĕn raƙ lo la ving. Nelĕ ngaa pin sĕn mehĕnon denevong lob denekevu loƙ ya ƙapiya agi beneseppi sir raƙ yoh vu.

¹³ Log alam sĕn denediik medeneggĕp luƙ loo lo, galam sĕn denediik medeneggĕp loƙ dob gebinĕ lo, losho alam-diiksĕn pin deyom, bemehĕ sĕn nengo gagek lo seggi sir ti ti loƙ yah ngaa sĕn denevong wirek lo.

¹⁴ Lob tĕ alam malaj-masĕn-yi los alam sĕn denedo loƙ Nyĕg Nipaya lo luƙ ya ngaggee bĕpata sĕn nengwah medo netum loƙ lo. Ngaggee bĕpata sĕn nengwah medo netum loƙ agi, og yik diiksĕn sĕn netu luu lo.

¹⁵ Lob alam sĕn su arĕj neggĕp loƙ ƙapiya mala-tumsĕn-yi agi rĕ lo, og tĕ sir pin luƙ ya ngaggee bĕpata sĕn nengwah medo netum loƙ lo ving.

21

Yagek Los Dob Mewis

¹ Log sa halĕ yagek los dob mewis neggĕp. Yagek muginsĕn los dob muginsĕn mala maya verĕk yi. Geloo su neggĕp ggĕkin rĕ.

² Gesa halĕ nyĕg bĕp vabuung sĕnĕ, og yik Yerusalem mewis. Sa halĕ nedo ving Anutu, lob vuu yagek beluƙ yam los vunĕk vunĕk nivesa nebĕ sĕn avĕh nevunĕk vu yi raƙ vunĕk vunĕk nivesa in jaƙ regga.

³ Log sa hango aye bĕpata ti tahi yam ggĕp sĕa-los-arĕ bĕ, “Ham gwengo rĕ! Gwĕbeng Anutu yi dub-vabuung-bĕp nedo ving mehĕnon! Log Anutu rĕk medo geving sir bedenatu yi alam. Yĕnon, Anutu yĕ rĕk medo geving sir benatu hir Anutu.

⁴ Rĕk jevu sir pin malaj bĕl na. Galam su rĕk denadiik gĕkin rĕ, gesu rĕk ayoj maggin gĕkin rĕ, gesu rĕk dengi medengis sir gĕkin rĕ, genavij su rĕk gesang nah rĕ. Gaƙ ngaa wirek hen pin maya verĕk yi.”

⁵ Lob mehĕ sĕn raƙ nedo sĕa-los-arĕ lo nĕr bĕ, “Ham gwengo rĕ! Sĕk gevong ngaa pin natu mewis jaƙ yik pehiko sĕnĕ!” Log nĕr vu sa bĕ, “Kwevu gagek sĕnĕ, in gagek sĕnĕ og yĕnon rot, beyoh vu bĕ alam degevong geving rot.”

⁶ Log nĕr vu sa ggĕkin bĕ, “Ngaa pin sĕnĕ tĕk yam ggovek ya! Sengo ti hevong bengaa pin anon raƙ vu muginsĕn, log saƙ semu ngaa pin vu tamusĕn sagi beggovek ya. Setu ngaa pin degwasekĕ los yusekĕ. Nabĕ mehĕti ayo bev in bĕl, og sĕk gevong bĕl veyĕ mala-tumsĕn-yi benanum nyĕmasĕn.

⁷ Mehĕti sĕn kesuu ngaa maggin los ngaa nipaya pin lo, og rĕk geƙo ngaa sĕn senĕr wirek bĕ rĕk geƙo lo natu yi ngaa, gesa natu yi Anutu genatu sa nalug.

⁸ Gaƙ alam sĕn deneggĕneng medeneggĕrin sir yah lo, galam sĕn deneruu demij vu Anutu lo, galam sĕn denesepa loƙ ngaa nipaya verĕk yi medenĕko raƙ lo, galam sĕn denesis mehĕnon medenediik lo, galam sĕn denevong baggĕb lo, galam sĕn denevong parahĕk lo, galam sĕn denedudeƙ vu keriiing lo, galam pin sĕn denenĕr gagek kuungsĕn los denelah gagek vun lo, og sir pin rĕk dedok na ngaggee bĕpata sĕn nengwah nivanĕ medo netum raƙ gelĕng salpa* lo. Yik diiksĕn netu luu lo sĕnĕ.

Yerusalem Mewis

⁹ Lob angĕr nemadvahi-bevidek-luu sĕn deƙo ngaa maggin nemadvahi-bevidek-luu loƙ gabum nemadvahi-bevidek-luu in bĕ dekevoh mehĕnon jaƙ lo ti yam vengwĕng vu sa benĕr bĕ, “Genam rĕk sĕk tato avĕh sĕn Sipsip Nalu rĕk geƙo natu venĕ lo vu hong.”

¹⁰ Log angĕr ƙo sa ƙenug meya ƙedu bĕp adingsekĕ ti, betato nyĕg bĕp vabuung Yerusalem sĕnĕ vu sa. Nedo ving Anutu, lob vuu yagek geluƙ yam.

¹¹ Anutu niƙapiik jĕh niwĕĕk raƙ nyĕg bĕp sĕnĕ. Niƙapiik yĕ agga ti nebĕ gelĕng sĕn denebago raƙ monĕ bĕp lo. Kĕ! Nebĕ gelĕng malangeri jaspera, gemala rangah rot nebĕ garas.

¹² Log katum og vaha adingsekè rot, geyi veluung avi nemadluho-bevidek-luu neggèp lok, bangèr nemadluho-bevidek-luu denare yoh vu pin. Log alam Israel degwaj nemadluho-bevidek-luu arèj ti ti neggèp rak veluung avi ti ti pin.

¹³ Veluung avi löö neggèp lok katum nenga sèn neya los hes mala neverup lo, gelöö neggèp ya los sèn ayöong neyam lo. Gelöö neggèp ya los sèn sang neverup lo, gelöö neggèp ya los sèn hes mala nemasusek ya.

¹⁴ Nyèg böp sènè yi katum ahè degwa, og gelöng sèn bo niwèek vu lo nemadluho-bevidek-luu neggèp lok, lob Sipsip Nalu yi sinarè nyèdahis nemadluho-bevidek-luu sèn lo arèj rak neggèp gelöng sènè.

¹⁵ Log angèr sèn vengwèng vu sa lo, jom atoheng goor ti in bè tahöö nyèg böp sènè los yi veluung avi geyi katum jak.

¹⁶ Nyèg böp sènè yi katum nenga vahi vahi pin neggèp ti, nyè los kweben neggèp ti. Angèr tahöö nyèg böp sènè nenga telèsen rak yi atoheng, lob ading yoh vu 2,400 kilomita. Nyèg böp nenga vahi vahi pin ading nebè sènè, geraç rak yi bepin neggèp ti.

¹⁷ Log tahöö katum ving, røk adingsekè berak ya vavunè rot yoh vu 66 mita. Yik angèr tahöö katum nebè sèn yik hil netahöö lo.

¹⁸ Anutu semu katum sènè rak gelöng malangeri jasper. Log semu nyèg böp sènè rak goor yö meris bemedo netum nebè garas.

¹⁹ Anutu vunek vu nyèg böp yi katum ahè degwa rak gelöng malangeri aggagga sèn yi monè böpata lo.

Gelöng jasper nedo ya ahè degwa mugin.

Log gelöng lapis lazuli sèn niraru lo netu luu.

Log gelöng aget sèn niraru nebè lo netu löö.

Log gelöng nimewis emeral netu lubeluu.

²⁰ Log gelöng sardoniks sèn køk los veroo nesala yi lo netu nemadvahi.

Gegelöng køk konelian netu videk ti.

Gegelöng krisolit sèn nisangsang lo netu videk luu.

Log gelöng nimewis ngwè sèn beril lo netu videk löö.

Log gelöng nisangsang ngwè sèn topas netu videk lubeluu.

Log gelöng nimewis ngwè sèn krisopres netu nemadluho.

Log gelöng niraru ngwè sèn hiasint netu nemadluho-bevidek-ti.

Log gelöng sekwahek agga ngwè sèn mala sagap medenenèr arè nebè ametist lo netu nemadluho-bevidek-luu.

²¹ Log vong reping nemadluho-bevidek-luu sèn lo rak kumkum veroo (perl) sèn yi monè böp lo nemadluho-bevidek-luu. Deço kumkum böp böp medesemu reping pin rak, gedesemu aggata pin vu nyèg saga rak goor yö meris bemala rangah rot nebè garas.

²² Log sa su halè dub-vabuung nedo lok nyèg böp sènè rè. Gaç Mehöböp Anutu, mehö los niwèek, luho Sipsip Nalu, yik detu nyèg böp sènè yi dub-vabuung.

²³ Lob alam nyèg saga su røk dejak vu in hes los kwev nabè natum vu sir rè. Gaç Anutu nikapiik netum rak nyèg saga, geSipsip Nalu tu nyèg sènè yi ram.

²⁴ Om alam pin røk dena jak nyèg böp sènè yi rangah. Galam-los-bengöj vu dob røk dengupin hir kupek nivesa vesa medegeko mededok na.

²⁵ Su røk debèhii katum yi veluung avi rangah rè, gesu røk nabuk dok dok nyèg sènè rè.

²⁶ Alam pin røk dengupin hir ngaa nivesa vesa los hir kupek malangeri mededok na nyèg sènè.

²⁷ Gaç ngaa ningöhek, gemehönon sèn denevong ngaa nipaya aggagga lo, gemehönon sèn denenèr gagek kuungsèn lo, og su røk dedok na nyèg sènè rè. Gaç alam sèn arèj neggèp lok Sipsip Nalu yi kapiya-mala-tumsèn-yi bè demedo malaj-tumsèn degwata lo mu mèm sèn røk dedok na.

22

Bël Los Kele Mala-tumsën-yi

¹ Log angër sënë tato bël böp mala-tumsën-yi vu sa, lob sa halë gemala rangah nebë garas. Bël sënë nebegi verup Anutu luho Sipsip Nalu hir sëa-los-arë benevaar meneya,

² beneyoh nyëg böp yi aggata vuheng atov. Log kele mala-tumsën-yi denare loḵ bël sënë nenga vahi vahi. Lob denesis anoj beron nemadluho-bevidek-luu neyoh vu ta pin. Denesis anoj raḵ kwev. Lob kele sënë ris, og deyoh vu bē degevong bemehōnon nijraḵsën nijvesa jaḵ.

³ Log gägek maggin-yi sën Anutu nër raḵ mehōnon vu muginsën lo, og ggovek ya. Gaḵ su rëḵ medo nah gökin rë. Anutu luho Sipsip Nalu hir sëa-los-arë rëḵ medo doḵ nyëg böp sënë. Log Anutu yi hur lo rëḵ degeḵo yi jaḵ.

⁴ Log mēm rëḵ degelë mala. Log arë rëḵ jaḵ gëp dabaj.

⁵ Su rëḵ buk doḵ nah gökin rë. Log ram hen huk sën netum lo, los hes hen huk sën netum lo maya. Gaḵ Mehöböp Anutu rëḵ gevong rangah vu sir. Lob rëḵ denatu alam-los-bengöj medegegin ngaa pin degwata los degwata.

Yesu Rëḵ Duk Nom Pevis

⁶ Log angër nër vu sa bē, “Gägek pin sënë og yönon rot, beyoh vu bē alam pin degevong geving yi rot. Mehöböp Anutu sën nevong yi Anon Vabuung vu alam-denenër-gägek-rangahsën in bē denanër yi gägek rangah lo, vong yi angër yam in bē nanër ngaa pin sën rëḵ anon jaḵ pevis lo vu yi hur lo pin.

⁷ Log Yesu nër bē, ‘Ham gwengo rë! Sëḵ natök nök vu ham pevis.’ Mehöti sën nesepa loḵ Anutu yi gägek sën neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya agi-yiḵ ngaa sën rëḵ anon jaḵ vu tamusën lo-og mehö sënë kwa vesa!’

⁸ Log sa Jon, sa hango gägek sënë, gesa halë ngaa pin sënë. Sa hango los halë ggovek, log sa petev menahëp loḵ angër sën tato ngaa pin vu sa agi mala, gesa bē gaḵo yi jaḵ.

⁹ Loḵ pevis menër vu sa bē, “Su gwevong nabë sënë! In sa hur ti yiḵ nebë hong ving arim lo sën sir alam-denenër-gägek-rangahsën lo. Geyik hur mu sa nebë alam sën denesepa loḵ ḵapiya agi yi gägek lo. Gaḵ yiḵ gwëḵo Anutu yö timu jaḵ.”

¹⁰ Lob nër vu sa ving bē, “Anutu yi gägek sën neggëp loḵ ḵapiya agi, og su gegulin, in buk sën Anutu bē gevong ngaa pin agi dus raḵ ggovek ya.

¹¹ Om mehö sën nesepa loḵ ngaa nipaya lo, og yö medo gevong yi ngaa nipaya nabë saga rot. Gemehö sën nesepa loḵ ngaa ningöhek lo, og yö medo gevong yi ngaa ningöhek nabë saga rot. Log mehö sën nesepa loḵ ngaa nivesa lo, og yö medo gevong yi ngaa nivesa nabë saga rot. Gemehö sën nesepa loḵ ngaa niröp lo, og yö medo gevong yi ngaa niröp nabë saga rot.”

¹² Yesu nër bē, “Ham gwengo rë! Sëḵ natök nök vu ham pevis. Lob sëḵ gaḵo nyëvewen menök vu mehōnon pin, lob sebo doḵ nah vu sir ti ti noh vu ngaa pin sën denevong lo.

¹³ Sengo ti hevong bengaa pin anon raḵ vu muginsën, log sëḵ semu ngaa pin menivesa jaḵ vu tamusën. Sa mehö muginsën los tamusën. Setu ngaa pin degwaseḵë los yuseḵë.

¹⁴ Alam sën deneripek hir tob bemewis neraḵ lo, og kwaj vesa, in deyoh vu bē rëḵ dega kele mala-tumsën-yi anon. Gedeyoh vu bē rëḵ dedoḵ na ḵatum nyëg böp saga avi mena dedoḵ na.

¹⁵ Gaḵ alam sën nij paya verök yi nebë anöö lo, los mehōnon sën denevong parahek lo, galam sën denevong baggëb lo, galam sën denesis mehōnon medenediik lo, galam sën denejom raḵ vu ḵeriing lo, galam pin sën ahëj neving gägek kuungsën medenenër lo, og rëḵ nah demedo nenga in Anutu yi nyëg böp sënë.

¹⁶ Sa Yesu, sa hevong sa angër yöḵ vu ham in bē nanër gägek sënë vu ham sën sa alam ham lo. Yiḵ sa sënë sën Davit* yi mewis, besa degwa vu yi. Lob yiḵ sa sënë sën Betuheng Majelëë.”

¹⁷ Log Anon Vabuung luho Sipsip Nalu venë denër bë, “Genam!” Lob mehöti bë gengo gagek sënë, og nanër nabë, “Genam!” Log nabë mehöti ayo bev in bël, og nam, in mehöti bë nanum, og yoh vu bë nam nanum bël-mala-tumsën-yi nyëmasën.

¹⁸ Log sa bë nanër gagek niwëëk ata vu alam pin sën denengo gagek loḵ ƙapiya agi, rak ngaa sën rëḵ berup vu tamusën lo nabë: Bë mehöti gelu gagek ngwë doḵ na gagek sënë, og Anutu rëḵ ngupin ngaa maggin pin sën nër meneggëp loḵ ƙapiya agi nah vu yi.

¹⁹ Lob nabë mehöti gelov gagek la bër in gagek sën rak ngaa tamusën-yi meneggëp loḵ ƙapiya agi, og Anutu rëḵ gelov yi bër gesu rëḵ ga ƙele mala-tumsën-yi sënë anon rë. Gesu rëḵ doḵ na nyëḡ vabuung böp sën sa netateḵin meneggëp loḵ ƙapiya agi rë.

²⁰ Mehö sën nër ngaa pin bë rëḵ anon jaḵ agi nër bë, “Sëḵ nom pevis yönon rot!” Èë, oga! Mehöböp Yesu, genam!

²¹ Mehöböp Yesu yi semusemu nöḵ gëp geving ham pin. Yönon.

NETATEKIN DEGWA

alabaster Alabasta og yik gelong veroo ti. Denesemu buayo lu ngaa rak, beyi monë böpata.

alam-deneko-takës Alam Yuda denelë hir alam sën deneko takës lo paya, in derak ni bë denetetuhin sir gedeneggodek hir monë vahi sevök, gak su deneko takës niröp rë.

Asia Asia sënë og distrik ti dus vu Epesus lu Kolosi, gak su nyëg böp Asia sën Saina lu Sapan gedob vahi sagu lo rë.

Babulon Babulon og nyëg böp ti. Rëk lok 1Pt 5:13 Pita netahu rak nyëg böp Rom sën negin dob pin lo. Log alam vahi yik kwaj nevo sën Jon peggirin rak Babulon lok Nebë Pesepsën 14:8 lo bë yik mak nebë saga ving. Rëk alam vahi kwaj nevo bë peggirin rak mehõnon pin sën nij nelëlin Kerisi losho yi alam bedenesis begö vu sir lo. Om Anutu rëk kevoh alam nebë sënë bemalaj nama na verök yi.

Belsebul Arë Belsebul sënë, og alam Kanaan hir anutu kuungsën ti arë. Lob alam Yuda denenër rak memö nipaya hir ggev böp Satan ving. Om sën denelë bë Yesu nevong bememö nipaya to deneya in mehõnon, lob kwaj nevo bë mak memö nipaya hir ggev Belsebul nelok vu yi menetii. In Belsebul og memö nipaya hir ggev, om mak memö deneggönengin yi.

Buk-ggöksën-yi Alam Yuda kwaj nevo buk sën Anutu ko sir vër in Ejep wirek lo yoh vu ta pin. In lok buk saga, og Anutu yi angër ggök alam Israel geya mesis alam Ejep naluj aguu pin. Om sën denenër buk sënë arë nebë Buk-ggöksën-yi, lob deneko rak yoh vu soda dahis ti neyoh vu ta.

Buk-sewahsën-yi Alam Yuda denesepa lok Anutu yi horek bedenesewah yoh vu buk sën netu nemadvahi-bevidek-luu lo pin. Rëk gwëbeng sënë og hil nanër buk sënë bë Sarerë, log hil kwad nevo buk sën Yesu kedi rak yah vu bedub lo behil nesewah lok genehalë Soda. Alam Yuda denenër bë su degevang huk dok Buk-sewahsën-yi. Log deneko buk mewis rak lok siks krök sehuksën beneya rot beyah neto siks krök sehuksën ngwë ggökin, lob neggovek ya gengwë neverup nebë saga. Om sën dus nerak Buk-sewahsën-yi, og su deyoh vu bë degevang huk dok siks krök sehuksën rë, in sagak detök ya Buk-sewahsën-yi.

Davit yi mewis/degwa vu Davit Alam Yuda denenër mehõ sën denegin lo bë Kerisi, log denenër arë ngwë rak yi ving nebë Davit Nalu. Rëk mu su Davit nalu yõnon rë gak Davit diik yö wirek, rëk alam Yuda denesupin naluj lo, buj lo, tavaj lo, kenuj lo, gehir mewis lo pin lok yah ti medenenër bë naluj. Om nabë hil pekwë dok hil ayed niröp, og hil nanër Kerisi nabë: Davit yi mewis, ma, degwa vu Davit. Davit sënë og alam Israel hir mehõ- los-bengö ti sën Anutu ggooin rak beloq yah Saul ben wirek rot lo. Yi mehõ-los-bengö niwëek ata besupin Yuda degwa nemadluho-bevidek-luu lo pin yah revuh ti barëj böp rak, om delë yi bë hir mehõ-los-bengö sogek gedeneko arë rak.

denepekwë monë Nabë alam Rom debago ngaa vu alam Yuda, og denebago rak yö hir monë vu sir. Galam Yuda yö hir monë neggëp ving, rëk mu yö agga ngwë. Om nabë mehõti kwa nevo bë getung monë seriveng vu Anutu, og su rëk getung alam Rom hir monë natu seriveng rë. Gak getung alam Yuda yö hir monë niröp natu seriveng og mëm yoh vu. In denenër bë alam Rom hir monë og nipaya gesu yoh vu rë. Om sën alam la denedo lok dub-vabuong-böp, in nabë mehõti kwa bo nabë getung seriveng rëk kol alam Rom hir monë mu, og depekwë yi monë dok nah alam Yuda hir monë. Log denejom monë teka vër rak sën depekwë agi ving.

gemul Gwelë na mul

Genesaret Genesaret og ngaggee böp Galilea arë ti sënë, garë ngwë nebë ngaggee böp Tiberias. Yik dekol alam Rom hir mehö-los-bengö Tiberius arë sënë medenër rak ngaggee gerak beggang-bu ti ving.

go Yesu tatekin yi gagek sënë vu sir rak keke pik, in yö nare bej beyö derak ngaa saga ni nivesa. Rëk he pekwë gagek sënë manër rak yom **go** in hil ngo narak go yi aggata ni menehero. Mt 24:32; Mk 13:28; Lk 21:29. Gehe kevu rak hil ngo hil ngaa vahi ving nebë saga, in hil ngo narak hir aggata ni.

gerah navimin Gwelë na **rah navi**

gwerah navimin Gwelë na **rah navi**

Herot Nabë gwelë ggev sën Herot, og rëk kwam kwam nabë ti tena. In Herot lubeluu. Ngwë muginsën sën denenër yi bë Herot Böp, sën sis hurmahen vu Betlehem medediik lo, log diik ving nebë sën gagek neggëp lok Mt 2:19 lo. Log tum nalu arë nebë Herot Antipas, lob yi sënë sën ketöv Mehö-neripek-alam Jon kwa lo. Log Herot Böp bu arë nebë Herot Agripa I. Sën tung Pita lok ya karabus lok mëm bebën yom lov ahë mediik lo. Gagek rak sënë meneggëp lok Sn 12. Log Herot ti sën, Herot Böp tava bedenener bë Herot Agripa 2 lo, ko avëhnö Bernisi sën luho amaj timu lo netu venë. Log avëhnö ngwë Drusila berak vu kiap Peliks sën Rom ti lo. Yik Agripa sënë sën luho venë yam medo denengo Paulus genevong yi gagek ggëp Sisarea lo. Gwelë dok Sn 25:13 bena rot.

Jon nalu Simon Pita ama Jon yö ngwë. Su Jon sën kevu Yesu bengö lo rë, gesu Jon sën mehö neripek alam lo rë.

kap Yesu peggin gagek sënë menër rak bë nanum dok kap. Rëk mu sënëk nenër rak ngaa nisangsën sën rëk natök vu yi lo. Mt 10:22. Log nër rak kap sënë, genër rak bël-ripek sën ving meneggëp lok Mk 10:38 ving, og bël-ripek sën saga, yik peggin rak sën bare jak kelepeko menadiik lo. Lok Mt 26:39; Mk 14:36; Lk 22:42, og yik nër kap ggökin, rëk he kevu niröp lok saga bë 'maggin'.

kelepeko Nabë mehöti nadiik jak kelepeko og ngaa nimumsën böpata rot. Om alam sën denevong ngaa nipaya lo, og gavman deyoh vu bë deketöv kwaj ma, degelu sir jak keke medenadiik, rëk mu denesis rak ya kelepeko in bë hir alam nij namum böpata. Denevong in bë alam sën nij paya verök yi lo denadiik jak los nij gesang ata. Rëk alam Yuda los Rom devong Anutu Nalu Yesu Kerisi mediik rak kelepeko nebë alam nij paya saga, gesu deggönengin rë. Log Yesu nër bë alam desepa dok yi medekerë maggin jak buk, rëk peggin rak kelepeko. Gwelë dok Mt 10:38, 16:24; Mk 8:34, 10:21; Lk 9:23, 14:27

Kerisi Alam Yuda denevo kwaj in mehö sën denenër arë nebë Mesia lo bë rëk nam. Log denenër arë sënë lok Grik ayej bë Kerisi. Arë sënë degwa nebë: Mehö sën Anutu ggooin rak in bë geke hil nah vu yi. Om nabë gwelë Yesu arë ngwë sën Kerisi agi, og yik degwa nebë sënë.

Levi Alam sën denenër sir bë alam Levi lo, og sir saga depum rak Yakop nalu Levi, lob Anutu ggooin sir saga mu rak in bë dedok vu alam-deneke-seriveng medegevong huk dok dub-vabuung ayo. Rëk mëm yik alam Levi sën depum rak Levi yi mewis ti sën Aaron lo mu sën yö denetu alam-deneke-seriveng in debesi.

mana Mana og yik nos sën Anutu nevo vu alam Israel yoh vu buk yö vu wirek lok buk sën deneyoh nyëg-yu-meris medeneya lo. Denenër nos sënë arë nebë mana, gedegwa nebë 'Va ti saga?'

mastet Mastet og alam Yuda hir jojeng ti. Mastet gahis og mahen rot, genos vahi pin gahis kesuu, rëk kip berig kesuu jojeng vahi pin beböp nebë paya ti.

mehö-neko-takës Gwelë nah sën he kevu gagek rak alam-deneke-takës meneggëp nyë lo.

mul Matai lu Markus denenër bë Yudas mul Yesu in bë tato yi niröp vu alam-begö-yi. Gagek sënë su gagek nipaya rë, gak yik alam Yuda yö hir aggata nebë sënë. Yuda maluh su denejom nemaj nebë sën hil gwëbeng-ë rë, gak yik denemul hir alam bengij in bë tato

nabë ahëj neving sir. Rëk mu Yudas og vong paya in peggirin ngaa nivesa sënagi yah tu nipaya in mul Yesu in bë tato yi rangah vu alam-begö-yi.

mur Mur sënë yik marasin nimegëes ti beyi monë böp. Denenum los wain in bë navij su gesang böp lob devo vu Yesu rak kelepëko rëk su num rë. Log denerikin rak hir heljeng ving in bë su nivë na pevis.

najom nema Paulus kevu vu Kerisi-yi-alam bë ahëj geving sir og degemul sir, rëk he pekwë niröp loq hil ayed bë denajom nemaj in hil najom nemad menarak ni.

nerah Gwelë na **rah navi**

nikegwi Alam Yuda denekepain ngaa ti og denevong nebë sënë in bë mehö ngwë degepuh og dejak ni, om denevesi kele ti nikegwi medenejegwi rak kepasën. Denejegwi kele nikegwi sënë rak hir kapiya, geveluung avi lu ngaa ngahisekë, lob denetung yö hir kanak agga ti ti rak. Om nabë mehö ngwë kehe kele nikegwi gegelë yi kapiya, ma, dok na yi beggang ayo, og ala rëk jak ni in kele nikegwi puvin gekanak vong paya gemehö nipaya saga su yoh vu bë semu nah rë.

oliv Oliv yik kele ti denegga anon gedenevip meru menare in denevesi nos rak yoh vu buk gedenetetuk rak nos medenegga ving. Log denetöo loq hir ram in natum buk vu sir. Oliv anon og nebë vasuung anon rëk nenyëm nebë döleng.

Paradis Alam Yuda denër Paradis rak huk malangeri sën Anutu tung Adam luho Eva lok vu nyëmuingsën lo. Lob kwaj nevo bë alam nij vesa denadiik loq mëm na demedo dok nyëg saga in lob degegin buk sën Anutu gengo gagek lo.

Parisai Alam Parisai og alam Yuda yu ti sën detu alam horek yi. Deneggöneng in ngaa pin sën nevong benij ngöhek nerak lo. Sir alam ggev bedenesepa loq alam hib hir horek pin medenepiik vu los dahis in bë su dekeyëh ti. Denevong ving bë angër los ngaahur lu ngaa denedo, log denenër bë hil nadiik rëk hil su rëk malad nama na verök yi rë, gak hil rëk bare na Anutu mala beseggi hil gagek bebo nyë vewen dok nah vu hil. Denelë Yesu paya medenesis begö vu yi in su nesepa loq alam hib wirek hen hir horek pin sën yö denesepa lok lo rë.

pik Kele pik sënë yik nos ti banon nebë jabuk. Alam Yuda denevaroh kele sënë loq hir huk lu ngaa, in nengën nivesa.

praginsëj Praginsëj og kele ti nikegwi beyi monë böp. Alam Yuda devesi in reggu nivesa berup na tagwavek dok dub-vabuung-böp lu ngaa.

rah navi Alam Yuda hir horek wirek hen nër bë: Nabë avëh ti geko nalu maluh ti geto, beyi buk natu nemadvahi-bevidek-löö jak, og degerah navi. Lob horek niwëek besu deyoh vu bë dekeyëh rë, om nabë buk saga balek Buk-sewahsën-yi ti, og yik denerah loq, gesu deneggöneng rë. Om sën loq Jn 7:22 Yesu nër yah vu sir in sën ahëj sengën vu yi bë keyëh Buk-sewahsën-yi in sën nevong mehöti benivesa rak loq lo, rëk yik sir ving. Denejom horek wirek hen sënë ahon medenekeyëh Buk-sewahsën-yi ving.

Sadukai Alam Sadukai og alam Yuda yu ti. Sir alam böp medenegin dub-vabuung-böp. La og alam-deneko-seriveng, log ti og tu alam-deneko-seriveng hir yusekë. Denepiik vu horek pin sën Anutu vo vu Moses wirek lo medesepa loq. Rëk su denevong ving bë angër los ngaahur lu ngaa denedo rë, gedenenër bë hil nadiik bemalad nemaya verök yi gak hil kenud su ya denedo rë. Om sën denelë Yesu paya gedenesis begö vu yi in su nesepa loq sir rë.

salpa Salpa og yik gelöng nisangsang ti. Yoh vu bë natum mega hil. Genatök vu gëp dob len la, gevu kedü sën netetap lo. Netetap og salpa netum ving gereggu nipaya verup neya.

Samaria Alam Samaria og su alam Israel sogek rë. In dekehe sir vër in alam Yuda lok Davit bu Rehoboam yi buk, log deko alam-yu-ngwë la vu Asuria yam belosho desarömin sir, rëk yik denejom rak vu Anutu sogek. Rëk mëm su denegga rak alam Yuda rë, gesu deneya dub-vabuung-böp Yerusalem rë, gak losho alam Yuda denelë sir paya. Lob yö denejom rak vu Anutu vu kedü Gerisim ggëp yö hir dob.

Silvanus Silvanus arë ngwë nebë Silas sën hil nehalë loḵ Sinarë Hir Huk bë neloḵ vu Paulus in huk rot lo.

Sisar Alam Rom detu ala medenegin alam Yuda, lob alam Yuda denetë takës vu sir. Lob alam Rom denenër hir mehö-los-bengö loḵ ayej bë Sisar.

takës Gwelë doḵ sën he kevu gagek raḵ alam-deneḵo-takës meneggëp nyë.

Teopilus Lukas kevu Yesu bengö ya vu mehöti arë nebë Teopilus lob kevu Sinarë Hir Huk ya vu Teopilus ving. Lukas og yik yi dokta-niraksën-yi ti, rëḵ neḵo loḵ nyëḡ in bë nanër Yesu bengö rangah geving. Om nabë gwelë doḵ Sinarë Hir Huk og nekevu ngwë nebë 'sir' log nekevu ngwë nebë 'he', in nedo buk vahi ving sir log buk vahi og su nedo ving sir rë.

Tiberias Tiberias og yik ngaggee böp Galilea arë ti, gare ngwë nebë Genesaret. Log nyëḡ ti arë nebë Tiberias ving. Yö nedo ngaggee böp nenga.

wain mewis Alam Yuda denetöo wain loḵ ya memëk navi, log deneduu avi niwëëk menedo. Lob buk sën denetöo loḵ ya nyëdahis lo, og yik wain ahë yes, rëḵ mëm yö medo nesol memëk navi bemëm niwëëk nerak. Om nabë denatöo wain mewis doḵ na memëk navi mugeng, og ahë sekë rak om rëḵ nakweek lob wain keseh megeto mena.

wël Wël sënë og denepip kele oliv anon bedenëḵo meru, lob denevesi hir nos raḵ, gedenerikin raḵ navij, gedenetöo loḵ ya hir ram in natum vu sir.

wit Wit og yik nos mahen ti nebë padi.

yiist Yiist og yik ngaa mahen teka rëḵ denetee los parawa, lob neköd parawa menerig, lob mëm denevesi brët raḵ.